

In Effigiem Celeberrimi ZUINGERI Epigramma.

FORMOSUM ut Pictor ZUINGERUM pingeret en quas
Accepit tabulas, atque peregit opus!
DOCTUM etiam voluit ZUINGERUM pingere: erat sed
Cingere ZUINGERUM lamina nulla capax.

J. G. Seiller ſculpsit. *p. Gotth. Heideggerus Tigurin.*

THEATRUM
PRAXEOS MEDICÆ
QVO
ÆGRITVDINES
CORPORIS HVMANI
Tam internæ quàm externæ
Ordine alphabetico
Ita pertractantur & exponuntur, ut facili quis negotio
Non ſolùm *Naturam* ipſarum cognoſcere, ſed &
Methodum iis *medendi*
Citam, *tutam*, atque *jucundam* addiſcere queat.

THEODORUS ZUINGERUS,
An. & Bot. in Academ. Baſil. Profeſs. Sereniſs. *Ducis*
Würtemb. Conſil. & Med. Societatum Liter. Leopoldino-Imper. & Pruſſiaco-Regiæ Membrum,

Auxiliante *Numinis Divini* gratiâ in uſum
Medicorum Juniorum
Lucubrante utplurimum calamo adornavit,
Multorumque Jatrophilorum rogatu Juris publici fecit.

BASILEÆ.
Typis & Sumpt. JOHANNIS BRANDMÜLLERI.
Anno Domini MDCCX.

200.

REVERENDISSIMO atque CELSISSIMO
S. R. IMPERII
PRINCIPI AC DOMINO,
DOMINO
JOHANNI CONRADO,
EPISCOPO BASILIENSI,
DOMINO SVO CLEMENTISSIMO.

REVERENDISSIME PRINCEPS,
DOMINE CLEMENTISSIME.

QVum nihil Homini glorioſius eſſe, nihilque adeo magis eum decere ſoleat, quàm Generi humano quacunque demum in Vitæ conditione utilia ſemper officia præſtare, jucundum certè mihi eſt, imò jucundius quidquam evenire nequit, quàm vitæ meæ dies in tam præclaro

claro inſerviendi munere per Dei gratiam hucusque conſumſiſſe. Agitur enim PRINCEPS CELSISSIME, imò præterit jam annus trigeſimus, quo ad exemplum Abavi Proaviq́ue mei, *Theodori & Jacobi Zuingerorum, Medicorum præclarorum, & Profeſſorum in Univerſitate noſtrâ celebrium*, Medendi Arti adhibitus, toto hoc tempore nihil mihi antiquius, potius nihil eſſe paſſus ſum, quàm *Ægrotantem* ſine diſcrimine *Proximum* qualicunque conſilio, ope, & auxilio pro viribus meis noctu diuq́ue ſublevare, utilemq́ue illi operam præſtare. Neque defuit mihi unquam in tam ardui muneris negotio potens DIVINI NUMINIS gratia, cui proin ſoli omne meum ſcire, velle, & poſſe debeo, inq́ue acceptis devotiſſimo ſpiritu refero, præſertim quòd ſimul in Profeſſorii Muneris officio S. S. Spiritûs Sui ope adeo benignè mihi aſſiſtere voluerit, ut non facere tantùm Medicinam, ſed & eam publicè privatimq́ue docere, ſubinde notatu digniora in Theſaurum Obſervationum congerere, eaq́ue etiam cum Diſcipulis meis fideliter communicare potuerim. Hac igitur quotidianâ medendi, & quidquid in Corpore humano ad Sanitatis recuperationem præſtari poteſt vel nequit, experiundi occaſione id tandem evenit, ut rationalis admodum, & ea quidem tuta jucundaq́ue ſanandi ratio à me ſcripto mandata, inq; hoc ipſum *Praxeos Medicæ Theatrum*, quod omnium Humani Corporis Ægritudinum deſcriptionem atque curationem minus prolixam in ſeſe comprehendit, congeſta fuerit. Opus verò hoc qualecunque, utut ἀκριβείᾳ & experientiâ longè majore adhuc indigens, quum Medici

dici plures, ac Practici inprimis Juniores in publicam lucem miſſum exoptarent, mittendumq; ſæpius rogarent, prelo tandem ſubjectum, hisq; diebus benedicente DEO, ad exoptatum finem perductum fuit, ita ut nihil deficere videretur, quàm Patrocinium, cujus ſplendore & auctoritate in publico tutum comparere poſſet. Neq; profectò diu mecum deliberavi, aut anxius hæſi, quemnam præ cœteris Patronum ſeligerem; injurium enim ſtatim in REVERENDISSIMAM CELSITVDINEM TVAM me futurum eſſe arbitrabar, ſi non hâc occaſione CLEMENTIAM TVAM ad ſuſcipiendam hanc Tutelam ſubmiſsâ veneratione implorarem, atq; ita ſimul publicum devotiſſimæ meæ erga CELSITVDINEM TVAM obſervantiæ monumentum erigerem. Cùm enim Univerſitas noſtra, à PIO SECVNDO *Pontifice Maximo* ante ducentos quinquaginta annos Civitati Baſilienſi ex ſingulari gratiâ conceſſa, ampliſſimisque privilegiis, ad normam Academiæ Bononienſis exornata, maximo ſibi honori ducat, *Reverendiſſimum* ſemper *Epiſcopum Baſilienſem*, atque *Celſiſſimum S. R. I. Principem* pro *Cancellario* ſuo *Gratioſiſſimo* adgnoſcere, ejusque *Auctoritate Principali* ſuas tranquillè res peragere, æquum eſſe judicavi, obſequioſiſſimi erga REVERENDISSIMAM CELSITVDINEM TVAM Cultûs mei teſtimonium quoddam publicum exhibere. Suſcipe igitur, CLEMENTISSIME PRINCEPS, Fœtum hunc qualemcunque meum ſerenâ fronte, dignare ipſum potenti *Tutelâ Tuâ* atque *Præſidio* contra adverſariorum inſidias fortiter defendere, meque adeo, imò integram Univer-

ſitatem

ſitatem noſtram *Clementiâ Tuâ* protegere haud gravare. Ego interea Summum Archiatrum, DEUM Ter Opt. Max. humillimâ prece fatigare non ceſſabo, ut CELSITUDINEM TUAM ad ſeros usque ætatis annos, ac innumerabilem dierum nunquam diſpliciturarum ſeriem ſoſpitem & incolumem conſervare inſuperque Regiminis perpetim felicis gloriâ, Pacis & Tranquillitatis nunquam turbatæ uſu, ac omnigenæ tandem proſperitatis gaudio cumulatim beare dignetur. Ita vovet ex animo

REVERENDISSIME CELSISSIMEQUE PRINCEPS,

DOMINE CLEMENTISSIME,

REVERENDISSIMÆ CELSITUDINIS TUÆ

Cliens humillimus

THEODORUS ZUINGERUS.

D. O. M. B. V.

THEATRUM PRAXEOS MEDICÆ

ALPHABETICO ORDINE MORBOS CORPORIS HUMANI SINGULOS EORUMQUE NATURAM ET CURAM EXPONENS.

A.

Abdominis adumbratio.

ABDOMINIS TUMORES. *Abdomen*, Græcis ſubinde dictum Ἐπιγάστριον, eſt *in genere* quidem totus *venter* humani Corporis *infimus*, qui intus per Diaphragma à Thorace ſeparatur, & diverſa in ſeſe Viſcera, prout Ventriculum, Hepar, Lienem &c. complectitur, extus verò Cartilagine enſiformi, oſſibus Pubis, Coxendicis, Sacro, Vertebris Lumborum, & utrinque Coſtis nothis circumſcribitur; ſuperius *Hypochondrii* dextri, ſiniſtri, atque *Præcordii*, quæ regio eſt media nonnihil depreſſa vel cava; in medio *Regionis umbilicalis*; inferius tandem *Hypogaſtrii*, *imi Ventris*, vel etiam *Aqualiculi*, in partes laterales ſeu *Ilia*, ac *Inguina*, & *Pubis* regionem pilis obtectam diſtincti, nominibus inſignitus. *In ſpecie* au-

tem *Abdominis* voce nonnulli Anatomici *externas* tantùm, *veſtientes continenteſve* infimi Ventris *partes* exprimere, eaſque dividere conſueverunt in *communes*, ſive *Cuticulam, Cutim, Panniculum carnoſo ad ipum*, atque *communem Muſculorum membranam*, & *proprias*, ſive *Muſculos* ac *Peritonæum*.

Omnes hæ Partes variis affliguntur Morbis, quorum plerique ſuis hinc inde locis deſcribuntur; aliqui verò etiam heic ſpecialius examinandi veniunt; hos inter ſtatim occurrit *Tumor*, quo quidem infimus Venter ſubinde *totus* præternaturalem in magnitudinem aſſurgit, corpus deformans, inceſſui moleſtiam pariens, &, ſi diutius duraverit, Atrophiam poſt ſe trahens. Subinde verò *pars* tantùm *Abdominis* intumeſcit, & *ſpecialem Tumorem* conſtituit. *Tumor* Abdominis totius aliquando eſt *mollis* & *aſciticus*, de quo ſub Titulo *Hydropis Aſcitis*; aliquando *flatuoſus, tenſus, tympaniticus*, ſub voce *Tympanitidis* deſcriptus; aliquando etiam aquoſo-tympaniticus, planè monſtroſus reddi ſolitus, quemadmodum in *Hydrope Ovarii muliebris*; aliquando denique eſt inter mollitiem & duritiem medius, quem in Infantibus & Pueris, *Atrophiâ* laborantibus, frequenter obſervare contingit.

Abdominis totius Tumor.

Aſciticus.

Tympaniticus.

Tumor Abdominis Infantum.

In ipſâ nimirum Pædatrophiâ TVMOR ABDOMINIS ſæpiùs apparet, ſed tum per ſe non curatur, quoniam ſublatâ illâ Infantum Tabe ipſe ſimul paulatim diſparere creditur: contingit hoc, ut verum fatear, non rarò, ſicque perfectum Sanitatis priſtinæ uſum Ægri tales recuperant. Sæpius tamen etiam ſanatâ utcunque Atrophiâ *Abdomen* Puerorum adhuc inſigniter *tumidum* manet, plus minus tenſum aut durum, non ſine deformitate, atque inceſſûs moleſtiâ, imò & metu ipſius recidivæ.

Ætiologia illius

Si *cauſam* Tumoris iſtius deſideres, *proximè* quidem nunc Inteſtinorum Inflationem, ab aucto fibrarum membranacearum elatere oriundam; nunc aliqualem adhuc Viſcerum Abdominis, & Glandularum meſaraicarum infarctum, à materiâ pituitoſâ viſcidâ productum; nunc Vermes Inteſtinorum, ſuâ roſione frequenti Tunicas fibrarum nervoſarum criſpantes, & ad validam expanſionem ſtimulantes; nunc denique involucrorum Abdominis communium incraſſationem, à collectâ pituitâ copioſâ provenientem, accuſare poſſumus. Hinc fit, ut tales Pueri atque Infantes, etiamſi conſumtio corporis ceſſet, imò hoc augeri iterum videatur, ad priſtinum tamen habitum & εὐεξίαν minimè perveniant, donec Abdominis intumeſcentia ſublata, tubulique & Glandulæ omnes à ſuâ obſtructione & infarctu liberatæ fuerint. Cauſas *proximas* excitant variæ Cauſæ *antecedentes* & *procatarcticæ*; non errant heic, qui potiſſimam culpam imminutæ vel depravatæ etiam Chylificationi adſcribunt, undecunque provenienti. Aëris profectò diverſæ injuriæ, Ciborum eupeptorum, vel dyſpeptorum, Potusque deterioris intempeſtiva aut immodica ingeſtio, Somnus prolixus nimis, Pathemata animi vehementia, Excretiones conſuetæ neglectæ, & ſimilia, liquorem debilitando

do

do gaſtricum, perverſæ illi chylificationi anſam multiplicem præbere notantur. Cruditates hinc viſcido-pituitoſæ, utplurimum acidæ, Chylum ſimili charactere inficientes, oriuntur. *Vermes* autem ex ovulis Inſectorum cum Cibo ingeſtis, minuſque probè diſſolutis, enaſcuntur, ſicque porta multiplex gignendis obſtructionibus & infarctibus aperitur.

Diagnoſis & Prognoſis

Malum hoc autopſiâ facilè dignoſcibile, ſi radicatum non fuerit, haud difficulter curabitur; inveteratum autem in Atrophiam & Hecticam ſubinde redit, & mortem denique lentam infert.

Curatio Tumoris flatulenti.

Diſſipatur ejuſmodi Tumor, ſi à copioſis flatibus diſtendentibus, vel ab elatere membranarum nimio ortum duxerit, per Remedia *carminativa, alcalina*, acidum vitioſum abſorbentia, vel alio qualicunque modo deſtruentia. In hunc finem obeſſe magis, quàm prodeſſe credimus *purgantia fortiora*; urgente verò alvi Conſtipatione cochlearia aliquot *Syrupi flor. Perſicorum*, vel *de Cichor. cum Rhabarb.* vel *flor. Acaciar.* aut *Roſar. ſol. ſimpl.* cum *Aquâ Fœniculi, Scab.* permiſcendo quaſdam guttulas *Spiritûs*, vel *Olei ſtillatit. Aniſi* aut *Cherefol.* dare licebit. *Clyſmata* autem magis proficua eſſe notavimus, parata ex *decocto Radic. Angelic. Calami aromat. Alth. Ireos fl. Petaſitid. Herb. Malv. Alth. Ocym. Meliſſ. Puleg. Menth. Summitat. Aneth. Abrotoni, Flor. Chamomill. Bacc. Lauri, Juniperi, Semin. Dauc. Fœnic. Aniſ. Carv. Cumin. Aneth. Lini.* & ſimil. facto in *Aquâ font.* vel *Urinâ Pueri*, cui dein *Oleum Chamom. Anethi, Lilior. alb. Meliloti hortenſ.* cum tantillo *Salis communis*, vel ♀ri vel *Salis armoniaci* permixtum fuerit. Abdomini *Sacculus* ſiccus ex *Herbis Menthæ, Meliſſæ, Abſynth. Abroton. Ocymi, Pulegii, Origani, Radicibus Angelic. Imperator. Galang. Zedoar. Seminibus Anethi, Aniſi, Dauci, Fœniculi, Carvi, Baccis Lauri, Juniperi*, aliiſque carminativis paratus, calidè applicabitur; prius Abdomen totum, ſi placet, illinendo *Oleis Anethi, Chamomill. Abſynth. Rutæ, Meliloti, Aniſi, Scorpionum Matthiol.* Intus dare licet, cùm Febris nulla ad eſt, pulveres carminativos abſorbentibus miſtos, ex *Radic. Galang. Zedoar. Angelic. Cubeb. Cinamom. opt. Garyophyll. arom. Seminib. Aniſ Fœnic. Corallis alb. ppt. Ocul.* ♋*. ppt. Unic. foſſ. & ſimilibus*. Sed cùm frequenter admodum Pueri faſtidio Remediorum teneantur, omni arte, clam etiam talia exhibebuntur, *ſaccharo* ad gratiam permiſta: v. gr.

℞. *Corall. alb. vel rubr. ppt.*
Ocul. ♋*. ppt. ana.* ℈iiij.
Spod. ex Ebor. ppt. ʒj.
Auri fulminantis ℈ß.
Semin. Aniſ. gr. XII.
Radic. Zedoar. vel
Galang. gr. vj.
Sacch. penidior. vel roſat. tab. ℥ß.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ch. Quotidie bis vel ter cuſpis cultri plenus vel ℈j. *ad* ℈ij. *exhibetur cum vehiculo conveniente.*

Si *Sal volatile oleoſum*, vel *Spiritus Salis armoniaci anis.* aut *fœniculatus*, vel *Eſſentia Zedoar. Galang. Spirit. Aniſi, Aqua Vitæ Matthiol.* aut quid aliud æquè ſpirituoſum & efficax dari poſſit, tum

tum præſcribetur tale quid, mane ac veſperi ad 6. 8. vel plures guttulas exhibendum cum *Ptiſanâ ordinaria*, vel *Aquâ Meliſſæ*, *Card. bened. Fœnic.*

Diæta. In Diætâ calidus Aër ſemper admittatur, cibi eupepti, minimè flatulenti, ſuccum exhibentes laudabilem chyloſum dabuntur. Pro potu ordinario *Decoctum* concedetur *Radic. Ireos florent. Chinæ, Raſur. Lign. Guajac. Saſſaphr. Semin. Aniſ. Fœnic.* Excreta alvina ſi non reſponderint quotidie, *Clyſmate emolliente & detergente carminativo* ſollicitabuntur. Ab Irâ præcavendi etiam Pueri, non ſecus atque à Vitâ ſedentariâ, & Somno nimio. Denique *Balneo Aquæ dulcis*, cum incoctis Plantis carminativis Æger quotidie per horulæ ſpatium immittendus.

Curatio Tumoris ab Infarctu. Quando *Tumor* Abdominis originem ſuam debet *Infarctui Viſcerum*, & *Glandularum* inprimis *meſaraicarum*, vel *Incraſſationi Involucrorum Ventris*, tum Purgantia præmittenda veniunt cum præparantibus; in hunc finem ter vel quater *Tincturam Martis aperitivam*, vel *Antimonii* ad decem vel plures guttulas bimulo aut trimulo cum *Aqu. Card. bened.* & *Syrup. violar.* vel cum Potu ordinario damus. Aut *Liquorem Terræ foliatæ* ♀ri ad ℈ij. vel ʒj. vel *Arcanum duplic. Mynſ.* ad ʒß. ſenſim 30. horarum ſpatio in potu concedimus. Præparatione verò tali præmiſſâ *Purgans* dandum, quale poterunt eſſe *Trochiſci noſtri Pædo-cathartici*, quorum unum Infanti unius anni, duos vel tres bimulo, trimulo, & ſi parum vel nihil purgaverint, tres bimulo, quatuor trimulo, quinque quadrimulo exhibere ſolemus: purgant egregiè, ac ſi quid in Ventriculo cruditatis hæſerit, non rarò etiam per gulam blandè evacuant. Trochiſcos verò hos vel devorandos concedimus, vel in pulverem tritos cum vehiculo exhibemus. Loco tamen hujus remedii frequenter propinari ſolent potiunculæ, v. gr. pro Infante bimulo:

℞. *Diacydon. lucidi* ℈iiij. *plus minus.*
Aqu. Borrag. q. ſ.
Fœnic. ʒj.
M. F. potiuncula d. ad vit. pro doſi matutinâ.

vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rhab.* ʒß.
Aqu. Endiv. ʒvj. *Cinamom. bugloſ.* ʒß.
Scammon. ſulphurat. gr. iß.
Mercur. dulc. quinquies ſublim. gr. iii.
M. F. potiuncula, d. ad Vit. pro doſi.

Vel Syrupus Roſar. ſol. ſ. aut flor. Perſicor. vel Acaciar. ad ʒj. plus minus cum *Aquâ Scabioſ.* & *Fœnicul.* bimulo aut trimulo propinari ſolet. Purgans verò repetendum eſt ter vel quater, etiam pluries intra menſis ſpatium, quò ſic obſtructionum reſeratio tantò efficacius præſtari queat.

Inter Purgantia ejuſmodi ſedulò quotidie Alterantia ſunt danda, incidendi, aperiendi, reſolvendi virtute gaudentia, atque inſuper chylificationis actionem promoventia; huc contribuunt *Succi* Plantarum antiſcorbuticarum, v. g. *Beccabungæ*, *Cardamines*, *Plantag. aquaticæ*, *Chelidoniæ minor. Naſturtii aquat. Cochlear. Borraginis*, *Trifolii fibrin. Cherefolii*, *Fumariæ*, *Sempervivi*, recenter expreſſi, filtrati,

trati, & ad ℥j. quotidie man. ac veſper. dati, cum tantillo Sacchari. Paratur ex ſuccis iisdem *Syrupus ſceletyrbicus*, *celeberrimo* olim *Scaphuſienſium Medico*, Henrico Scretæ, dictus, cujus uncia una vel altera quotidie ſemel aut bis pro ætatis ratione propinatur. Si faſtidiant Pueri talia, ſument forſan *Aquam noſtram antihecticam*, ſatis efficacem, quotidie m. ac veſp. ad ℥ß. vel cochlearia duo. Subinde pulverem quoque ſequentem, aperiendi atque deobſtruendi vi præſtantem, cum ſucceſſu uſurpatum novimus:

℞. *Pulv. radic. Ireos florent.* ʒj.
Scrophular. ʒß.
Rutæ murar. vel
Adianti nigri, vel
Cymbalar. ℈iiß.
Spodii ex Ebor. ppt.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ℈iiij.
Specif. antihect. Poter. ʒj.
⊖*is volat. C. C. à fœtore liberati*,
vel *Fuligin.* ʒß.
Sacch. roſat. ℥j.

M. F. Pulv. ſubt. det. ad Scatul. Doſis ℈j. ad ʒß. in Puero duorum, trium pluriumve annorum. Loco hujus magno ſæpius cum fructu dedimus *Terram bolarem rubicundam noſtratem*, *cum æquali parte Oculor.* ♋ *ppt.* tantillo *Semin. Fœniculi, Violar.* atque *Saccharo cand. albo* ad pondus omnium mixta, cujus pulveris doſis ſpatio 24. horarum ad ʒiß. aſſurgebat. Æſtivo tempore potus *Thermarum Fabarienſium*, vel *Lactis caprilli* cum incoctione *Florum Bellid. minor.* & *Fumar.* ad duas vel tres hebdomadas quotidie mane conceſſus egregiè prodeſt.

Diæta. In Diætâ à dyſpeptis, acidis, fumo induratis, ſalſis nimium, viſcidis, crudis, Fructibus horæis, à potu acido, vel auſtero, à nimium frigidis &c. abſtinendum. Abdomen à frigore qualicunque benè muniendum. Alvus quotidie reſpondere debet. *Balnea* tandem per Æſtatem *mineralia argillaceo-nitroſa*, plus minùs *ſulphurea*; vel per alia tempora anni in hypocauſtis propriarum ædium, conficienda ex *Aquâ fontan. cum incoctione Herbarum emollientium & nervinarum aperientium*, v. g. *Althææ, Malvæ, Parietariæ, Violariæ, Betonicæ, Scabioſæ, Meliſſæ, Salv. Chamomillæ, flor. Geniſtæ, Calendulæ, Chamædr. Sideritid. Primulæ Veris, &c.* maximè conducunt, ſi tenelli ægrotantes quotidie per horæ ſpatium iis immittanrur. Hâc certè medendi methodo id ſæpè effectum eſt, ut blanda *Diarrhœa*, cum excretione copioſæ pituitæ viſcidæ Infantes prehenderet, per aliquot dies durans, cum ſubſequente Tumoris ſenſibili imminutione, εὐεξίᾳ, & perfectæ ſanitatis viriumque reſtitutione.

Tumor à Vermibus. Qui *Tumor* Abdominis *à Vermibus* Inteſtinorum provenit, per anthelmintica Remedia curabitur; quemadmodum ſub Titulo de *Lumbricis* docetur.

Abdominis intumeſcentia in Adultis. ABDOMINIS INTVMESCENTIA quandoque etiam contingit Adultis, & quidem *Fœminis*, quæ vel *gravidæ* revera ſunt, vel ſe tales eſſe credunt, licèt minimè ſint. Tumor eſt nunc flatulentus, à collectis per Inteſtina aliaſve Abdominis partes flatibus oriundus, quem etiam in Viris deprehendere licet, interdum brevi tempore durans, inſen-

inſenſibiliter iterum diſparens: nunc aquoſus, ab Aquis intra cavum Uteri cumulatis, adeoque Hydrope Vteri incipiente naſcens: nunc *tenſivus*, à ſolâ elaſticitate membranarum infimi Ventris, per irregulare quoddam ſal acido-acriuſculum, uterinos vel meſentericos plexus nervoſos criſpans, atque irritans, ſubitò utplurimum auctâ proveniens. Malum, quod ſæpè non per diem tantùm, ſed integras etiam hebdomadas, plures paucioreſve, durat, neque moleſtiam aliquam notabilem procreat, niſi quando nimium diſtenditur Abdomen, & ita dolorem ejus tenſivum excitat. Sic & Mola in Utero creſcens Abdominis quoque Tumori originem præbet. Denique & maximè dolorifica ſpaſmodicaque Abdominis expanſio in utroque ſexu ab aſſumto Veneno contingere ſolet.

Diagnoſis.

Si Tumor eſt à Flatibus, vel ab aſſumto Veneno, tum ferè ſubitò oritur, atque cum tenſivo dolore ſubinde pectoris quandam anxietatem producit, præprimis ſi ſimul alvus conſtipetur, & menſtruorum fluxus ſupprimatur. Si verò Tumor provenit ab Aquis in Uteri capacitate collectis, tum ſenſim ſine moleſtiâ conſiderabili naſcitur, atque Urina interim parcior excernitur. A Molâ productus Tumor nunc ſubitò exoritur, ſi quædam in nervis uterinis contigerit irritatio, elaſticitatem fibrarum augens; nunc paulatim gignitur, idque ſæpius cum duritie quadam & intumeſcentiâ mamarum, menſium itidem ſuppreſſione, ut hinc ſe gravidas eſſe autument Fœminæ.

Prognoſis

Omnis autem Abdominis Intumeſcentia, etiam quæ alias ſatis tolerabilis eſt, neutiquam contemnenda venit, quoniam in Prægnantibus, ſi negligatur, facilè Abortum gignere, in aliis vel Hydropem Uteri, vel Tympanitem, vel ſoporoſum etiam eumque periculi plenum Morbum, vel Convulſiones deleterias poſt ſe trahere valet, præprimis ubi Venenum aſſumtum ſequuta fuerit.

Curatio Tumoris Abdominis Gravidarum flatulenti

Curationem proin Tumor hic requirit, & eam quidem circumſpectam, quod ſi enim ipſum à *Molâ* contingere arguas, curam Molæ, ſicuti ſuo loco docetur, inſtitues. Si in Prægnante cognoſcas à *Flatibus* eum provenire, *Diætam* mox inſtitues, quâ Flatuum proventus arcebitur omnis; & interea medicaminum carminativorum uſum diligentem comendabis, quem in finem quotidie bis vel ter exhibere poteris guttas ſex, octo, pluresve *Olei ſtillatitii Carvi*, *Cumini*, *Fœniculi*, *Aniſi*, *Cherefolii*, *Corticum Aurant. &c.* cum *Aquâ Aniſi*, *Fœniculi*, *Meliſſæ*, *Pulegii*. *Cardui bened. Cherefolii.* Prodeſt etiam *Aqua carminativa* Dorncreilii, vel *Riverii*, vel *Aqua phyſagoga Aug.* quotidie ante vel poſt paſtum ad unum vel alterum cochleare aſſumta. *Eſſentia carminativa* Wedelii, *Elixir Vitæ* Matthioli, *Balſamus Embryonum*, *Spiritus carminativus* atque *Sal volatile oleoſ. Sylv. Spirit. Salis armon. aniſat.* aut *fœniculat.* ſimiliter proſunt ad cochleare poſt paſtum, vel ad guttas 25. aut plures data. Quin & *Liquores ſpirituoſi* è *Radice Angelicæ*, *Naſturtio*, *Apio Macedonico*, vel *Paludapio*, *Cortic. Aurantiorum*,

rantiorum, *Seminib. Aniſi*, *Fœniculi &c.* parati, ad cochlearia aliquot pro doſi exhiberi ſolent. Imò *Vinum Malvaticum*, *Frontiniacum*, *Hiſpanicum*, *Creticum*, aut ſimile, ad unciam integram, majorive etiam quantitate quotidie potum flatus diſcutiet. Abſorbentes quoque pulveres ex *Ocul. ♋. ppt. Corallis rubr. ppt. ♁n. diaph. Diaphor. ♃vial. Raſ. Ebor. Semin. Aniſ. Cubeb. Cinam. &c.* parati, cum vel ſine Saccharo ad ʒj. plus minus quotidie cum ſucceſſu capiuntur, ex vehiculo *Aquarum Menth. Fœnic. Pulegii*, aliusve carminativæ. Extus Abdomen *Oleo Anethi, Abſynth. Laurino, Chamomill. è Floribus Slotan.* calidè frequenter ungi, & *Sacculo* quodam è *carminativis herbis* atque *ſeminibus* parato calidè tegi poteſt.

Si Tumor Abdominis in Prægnante fuerit productus ab Aquis in Utero juxta Infantem collectis, atque peculiari membranæ incluſis, in formam Hydatidum, tum blandè movenda eſt alvus, per *Syrupum de Cich. cum Rhabarb. ad* ℥ij. vel ℥iiß. cum *Aquâ Gramin.* vel *Heder. terreſtr.* &c. ſumendum, deſuper aliquoties hauriendo Juſculum, vel *Infuſum fol. Thée*. Dein quotidie Diuretica, ac inter hæc *Tinctura ♁nii*, vel *♂tis aperitiv.* ad 20. guttulas m. ac veſp. cum *Decocto* leni *Raſur. Ligni Saſſaphr. Quajac. Radic. Chin. Filic. Vincetoxic. Ononid. Gramin. Sarſæparill.* ac *Semin. Aniſ.* in Aquâ parato dari poteſt. Vel Pulvis aperitivus diureticus concedetur, è *Radic. Liquirit. Ononid. Saxifragiæ*, *Semin. Dauci*, *Milii Solis*, *Petroſelini*, *Aniſi*, *Naſturt. Oculis ♋. ppt. Bezoardic. mineral. Diaphoretic. ♂ial. Specif. ſtomach. Poter. Salib. Juniperi*, *Ononid. Fabar. Abſynth.* &c. compoſitus, & cum æquali portione Sacchari permixtus, cujus doſis eſſe poteſt ʒj. m. ac v. cum *Infuſo Folior. Thée*, *Summit.* & *Radic. Virg. aur.* vel *Decocto Granor. Coffé* ſumenda. Hoc modo fit ſæpè, ut Hydatides illæ uterinæ rumpantur, & Aquæ profluant, Infante nihilominus in Utero manente vivo, & maturitatem ſuam adipiſcente.

Curatio. Tumoris ab Aquis Uteri.

Tumor Abdominis à flatibus in Fœminis non prægnantibus.

Extra tempus imprægnationis ſi Aquæ fuerint in Utero collectæ, Hydrops erit uterinus, de quo ſuo loco. Si verò à Flatibus, etiam ſubitò, intumuerit Abdomen non prægnantium Fœminarum, aut Virorum; nil melius experti fuimus eſſe, quàm ſi *Clyſmata* ſtatim infudimus *emollientia* & *carminativa*, ac ſimul exhibuimus Vinum medicatum alterans & purgans, è *Radic. Scrophul. Angelic. Zedoar. Cyperi, Apii, Herbis Centaurii minor. Abſ. Abroton. Card. bened. Meliſſ. Agrimon. Flor. Salv. Calendul. Geniſt. Semin. Dauc. Fœnic. Aneth. Aniſ. Bacc Junip. Laur. Fol. Sen. opt. mund. Agaric. trochiſc. Rhabarb. electi. Sale Juniper. Abſynth. Spicâ. Indic. Cubeb. Cortic. Winteran.* &c. compoſitum, & ſingulis diebus mane jejuno ſtomacho ad tres quatuorve uncias propinatum. Præter hæc & Pulvis acidum deſtruens atque abſorbens, cum Tragemate ſtomachico mixtus, frequenter ante vel poſt paſtum aſſumi poterit, v. gr.

℞. *Specier. aromat. roſat.*
diagalang. ana. ʒiß.
Ocul. ♋. ppt.

Ra-

Raſur. Ebor. ana. ℥ij.
Cryſtall. alb. ppt.
Flaved. cort. Aurant.
Semin. Aniſ. ana. ʒj.
Sacch. alb. ℥iij.
M. F. pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ʒj. ad ʒij.

Singulis doſibus ſimul duo vel tria grana *Auri fulminantis* commiſcere magno cum fructu poſſumus, vel in hujus defectu grana tria vel quatuor *Radic. Mechoacannæ*. Denique ea ſingula conducunt, quæ ſuperius in *Tumore Abdominis Gravidarum flatulento commendavimus*.

Quæ Abdominis intumeſcentia in utriuſque ſexûs Pueris vel Adultis ab aſſumto Veneno ſuam traxit originem, ſub Titulo de *Venenis* enucleabitur.

Abdominis Tumores ſpeciales.

ABDOMINIS TVMOR SPECIALIS nobis is eſt, quando non totus Venter infimus, ſed ejus tantùm major vel minor portio magnitudinem præternaturalem adquiſivit. Huc proin referimus *Scirrhos*, *Inflammationes*, *Abſceſſus*, *Omphalocelen*, *Enterocelen*, *Bubones* in Glandulis Inguinum enaſcentes, ſimileſque alios Abdominis affectus, de quibus ſingulis tamen partim ſuo loco agetur particulariter, partim ſub generali Scirrhorum, Inflammationum &c. titulo tractabitur. Notabile heic eſt, quòd Peritonæum non in Inguinibus tantùm & Umbilico laxetur aut rumpatur, & ſic Herniam producat: ſed vidimus illud etiam aliis in locis ruptum fuiſſe, & tumorem peculiarem excitâſſe; decennium enim excurrit, cùm ad octuagenariam Fœminam, Senatoris cujuſdam Viduam, Febri continuâ cum Catarrho pneumonico lethali laborantem, vocarer, quæ monſtravit mihi Tumorem laxum, cuti concolorem, indolentem, à lumbis ſiniſtris verſus Umbilicum, qui ab omni labe im̄unis conſpiciebatur, tendentem, ſpithamæ propemodum longitudine, & brachii obeſioris craſſitie eminentem, in cujus cavitate Inteſtina manifeſtè decumbentia, murmuraque in iis contingentia deprehendimus. Retulit autem, ſibi jam ante quinquaginta annos Tumorem iſtum verè hernioſum in difficili partu obtigiſſe, neque ullum unquam incommodum ſe inde percepiſſe. Nondum quinquennium elabitur, ex quo ad Puerperam quandam, Coriarii noſtratis Uxorem vocatus, eam cum Febri continuâ malignâ conflictantem offendi, dum verò in hujus curatione omne ſtudium & operam impendebam, Morbus tandem criticè ſolvebatur in immanem Abdominis dolorem, quatuor tranſverſis digitis ab Umbilico dextrorſum ſævientem; producebatur hinc magis ac magis Inflammatio, aſſurgebat hæc in grandem Tumorem, atque impoſito tandem molliente & ſuppurante Cataplaſmate in Abſceſſum mutabatur, qui poſtea apertus exhibebat Ulcus grande, & fundebat copiam puris ſatis boni ac laudabilis. Deterſum fuit optimè hoc Ulcus, ac tandem feliciter conſolidatum; ſed remanſit nihilominus Tumor, & præſens adhuc eſt in regione Abdominis prædictâ non longè ab Umbilico, rectè conſtituto, & magnitudinem dimidii Capitis puerilis exæquat, ſine omni dolore, in ſeſe

Herniæ ſpecies extraordinaria.

ſeſe partem Inteſtinorum atque Omenti comprehendens, argumento ſatis probabili, quòd in præterito Abſceſſu eroſa atque aperta fuerit portio quædam Peritonæi. Ejusmodi Herniæ extraordinariæ, quoniam in ſuo perpetim ſtatu immutatæ manent, neque ullum laborem, moleſtiam aut periculum poſt ſe trahunt, ſine remediis relinquuntur, atque etiam aliàs inſanabiles exiſtunt. Si tamen incrementum ſumere, atque dolores cauſari moleſtos inciperent, tum verò convenienti faſciâ vel ſubligaculo ligari, atque ſic in priſtino ſuo ſtatu immutatæ conſervari deberent.

Abdominis dolor.

ABDOMINIS DOLOR eſt tritis qualiſcunque ſenſatio in regione Abdominis ſive externâ ſive internâ contingens, Hominemque plus minus excrucians. Dolent ſubinde ventris iſtius infimi partes continentes, dolent frequentius adhuc contentæ, *Inteſtina*, *Meſenterium*, &c. *Cauſæ* verò talium Dolorum ſunt, quæcunque fibrillas membranaceo-nervoſas irregulari & acutâ particularum ſuarum figurâ pungere, rodere, lacerare, tendere, lancinare, ſcindere, criſpare, vel alio quocunque modo graviter lædere, ac ita motum iis, non ſecus atque ſucco, quem continent, ſpirituoſo præternaturalem inducere valent. Tale quid præſtant *exteriùs* quidem frigidus nimiùm aër, aut aliæ res frigidæ, *Colicam* v. gr. producentes, corpora dura in ventrem delapſa, aut demiſſa, contundentia, pungentia, lacerantia, &c. *interius* verò humores acres, plus minus acuti, acidi, ſalſi, corrodentes etiam, Tormina Ventris, Meſenterii cruciatus & lancinationes, Inflammationem, Nephralgiam &c. excitantes. Unde *ſpecies* Dolorum variæ emergunt, cum vel ſine tumore, aut duritie, quæ inter ſeſe tum affectâ parte, tum causâ efficiente, modo affligendi & tempore durationis differre obſervantur, diverſisq; proin nominibus indigitantur. De ſingulis verò Dolorum talium ſpeciebus hinc inde in Praxi hâc agitur.

Ejus Cauſæ.

Abdominis durities.

ABDOMINIS DVRITIES eſt ſymptoma qualitatis mutatæ, quo ſcilicet naturalis infimi Ventris mollities deperditur, & contraria duritiei qualitas inducitur. Quandoque autem totum Abdomen, interdum una tantùm vel altera illius Regio dura obſervatur. Adeſt ſubinde ſimul dolor ac tenſio, quandoque etiam intumeſcentia & inflatio; ſicque à variis cauſis ſuam originem trahere videtur. Indurant enim Abdomen *nunc* tenacior Alvi obſtructio, à cumulatis induratisque fœcum ſcybalis, Iliacâ Paſſione, aliisve cauſis orinnda; *nunc* Inteſtinorum canalis ſpaſmodica tenſio & conſtrictio, à ſale auſtero acri, nervoſas fibras plus minus acriter lancinante, vel à rodentibus etiam Lumbricis proveniens; *nunc* ſcirrhoſus Glandularum Meſenterii aliarumque, vel Viſceris hujus illiusve infarctus; *nunc* Flatus cellulam unam alteramve Coli, vel ſingula Inteſtina & Membranas Abdominis, pertinaciter occupantes atque tendentes, ſicut in Colicâ flatulentâ & Tympanitide.

Cauſæ.

Diagnoſis. Neque difficile eſt cauſarum ejuſmodi varietatem dignoſcere, etenim Alvi conſtipatio ex ſolâ Ægrotantis relatione facilè deprehenditur, ſuoque loco exponitur: ſpaſmodicam criſpationem, non ſecus atque Flatus tendentes prodit ferè dolor plus minus tenſivus, cum inquietudine & anxietate ſæpè hominem excrucians, cujus naturam atque curationem ſub Titulo *Colicæ ſpaſmodicæ* ac *flatulentæ* exhibemus. Vermium præſentiam propria ſigna, de *Lumbricis* ſuo loco expoſita, indicant. Scirrhoſus denique Glandularum infarctus, ſenſim *Atrophiam* corporis inducit, de quâ peculiariter alibi agitur. Si unum tantùm vel alterum Viſcus induratur, tum regio Abdominis, in quâ illud jacet, dura obſervatur, & ſi diutius ſubſiſtat, maciem paulatinam inducit.

Prognoſis Usque adeo ut omnis Durities Abdominis revera non ſit niſi Symptoma aliorum Affectuum morboſorum, neque tamen contemnendum illud, ſed quòd de vario eorundem eventu teſtari poteſt. Quotidiana enim Praxis docet, ſcirrhos Hepatis, Lienis, Meſenterii glandularum, Pancreatis, ſi præſertim inveterati fuerint, lethalem Atrophiam poſt ſe trahere. In Febribus acutis quoque Medici Infimum ſolent Ventrem tangere atque conſiderare, quod ſi enim, Alvo utcunque liberâ exiſtente, ipſum deprehendunt continuè durum atque tenſum, malè ſtatim ominantur de Morbi eventu, eumque ferè ſemper lethalem experiuntur atque pronunciare audent, quoniam tum materiæ morbificæ acrimoniam malignam, tum elateris tubulorum membranaceorum, atque humorum circulantium inordinatas ſive inæquales renitentias indicant, cum quibus hinc vitalitas Actionum diu ſubſiſtere nequit.

ABORTVS, Græcis Α'ποφθορὰ, Α'μβλωσις, eſt Fœtûs immaturi, ſive vivi ſive mortui, ante terminum novimeſtrem, naturali partui deſtinatum, plerumque cum anxietatibus & doloribus per ſinum Vteri excluſio. Dicitur *Abortus* vel *Aborſus*, quòd non tempeſtivus ſit illius ortus, aliàs *Partus præternaturalis*, *intempeſtivus*, *illegitimus*, quo Fœtus non tam imperfectus, quàm immaturus, h. e. juſtam ſuam magnitudinem nondum adeptus, ex Vtero per ſinum pudoris excluditur. *Abortus*

Afficitur autem hic principaliter *Vterus* quoad fibras ſuas maximè nerveas & membranoſas. Atque hinc Morbi hujus *Cauſa proxima* dicitur Fibrarum Vterini fundi tonus nimis aut tenſus & contractus, ſecundinam cum Fœtu per cervicem Vteri, interea laxiorem redditam, opitulantibus ſimul muſculis Abdominis, extrudens: aut nimis laxatus, Fœtum proin in Vteri clauſtro retinere impotens. Dein eroſio & dilaceratio Secundinæ, atque hinc ejusdem ab Vteri ſubſtantiâ ſeparatio, cum Hæmorrhagiâ Vteri, & Fœtûs in cervicem delapſu ſubſequente Abortui portas aperit. Quæ autem ejusmodi cauſas Abortûs *proximas* in corpore excitant *Cauſæ antecedentes* plus minus *remotæ*, ſunt ferè Pletho- *Pars affecta principalis.* *Cauſa proxima* *Cauſæ antecedentes, remotæ.*

ra,

ra, inprimis ſi cum acrimoniâ ſanguinis ſit conjuncta, atque vaſa uterina ita impleat, ut tandem nimis diſtenta rumpantur, ac ſanguinem copioſè profundant, ſicq; ſpem prolis adimant; Cacochymia dein bilioſa aut ſalſo-acris, Hæmorrhagia Vteri, ſuccus Amnii reliquusque nutritius, vel deficiens vel ineptus, teneritudo & gracilitas corporis nimia, ob quam Vterus ſufficientem expanſionem non tolerat; Febris acuta plus minus maligna, Deliquia Animi frequentia, copioſus & frequens Alvi fluxus, Hæmorrhagiæ qualescunque nimiæ, Dyſenteria, Colica inprimis bilioſa, Pleuritis aut Peripneumonia, Teneſmus, Dyſuria, Sanguis in Vaſis uterinis grumefactus, corruptus, acriſque redditus; Fœtûs à quacunque causâ extincti moles Vteri fibras gravans; Vulnera, Vlcera, Apoplectici inſultus; Hydrops, Eryſipelas, Inflammatio, Abſceſſus, Scirrhus, Mola, Cancer Vteri, Sternutatio nimia, Tuſſis ferina, Vomitus exceſſivus crebrò recurrens, Vociferatio nimia, Epilepſia, Convulſiones, & ſi quæ ſunt aliæ adhuc in corpore res, fibras Vteri ſive maximè laxantes, ſive ad excluſionem quocunque graviori modo ſtimulantes. Ex Cauſis *procatarcticis* culpantur Aër nimis æſtuans, vel frigidus, vel fumoſus nimium, vel fœtidus admodum & graveolens, v. g. extinctæ Lucernæ, liquefacti Sevi, Prægnanti valde adverſus, aliàque peregrinâ aut venenatâ qualitate imbutus; uſus Ciborum & potuum nimis ſpirituoſorum, aromaticorum, ſalſo-acrium, vel Medicamentorum volatilium, acriũ, emmenagogorum potentiorum, Fœtûs expulſivorum, purgantiumque vehementiorum creber; Crapula frequens, nimia comeſſatio; inedia exceſſiva; Motus corporis nimis vehementes, v. g. in curſu, ſaltu, equitatione, vectione; oneris gravioris elevationes; brachiorum nimiæ extenſiones; crurum iteratæ atque validæ divaricationes; contuſio in Ventre accepta; caſus ab alto; lapſus in humum; coitus nimis frequens & libidinoſus; ira crebra & vehemens; terror inopinatus & magnus; triſtitia partinax; ſonitus vicini admodum graves, tormentorum, bombardarum, aut etiam tonitruum inopinati; Venæſectiones crebriores, cum copioſi ſanguinis effuſione; Abdominis ligatura, aut conſtrictio nimia; uſus creber Balneorum nimis calidorum, atque ſulphureorum fortiorum; potus Thermarum, inprimis Fabarienſium, aliarumque aquarum mineralium largior; Clyſteres acriores, &c.

Cauſæ procatarcticæ.

Diagnoſis.

Quoad *Diagnoſin* Abortus factus ſignis non eget: frequentius oriri ſolet circa menſem tertium, licèt etiam ante & poſt hoc tempus æquè eveniat. Obſervavit *Platerus*, notârunt alii, & ego quoque vidi Partum quinque aut ſex circiter à conceptu hebdomadis ſub formâ alicujus globuli rejectum, in quo rudimenta partium, ſtyli ope nonnihil divulſarum, ſatis manifeſtè diſcernere licuit. Grandiores autem Fœtus, digiti, ſpithamæ, majoremque longitudinem exæquantes, adeoque trimeſtres, pluriumve menſium, crebrius Abortu rejiciuntur. Seximeſtrem partum

tum maſculum tridui ſpatio viventem, à Prægnante dyſentericâ rejectum ex ſacro fonte Ann. 1701. levavimus. Quòd ſi fortè duo pluresve Fœtus ante legitimum tempus rejiciantur, & unus quidem altero duplo grandior ſit; vel ſi unâ demum alterave hebdomadâ poſt priorem Fœtum, alius minor & immaturus excludatur, Abortus talis erit, quem Medici plures hactenus *Superfœtationem* nuncupârunt; licèt an talis revera detur, adhuc ſub judice lis ſit, nihil obſtantibus variis apud *Platerum* in *Praxi* adnotatis exemplis. *Abortus* à *Molâ* differt, cum hæc moles ſit carnea, fibroſa, membranacea, informis, vel utriculoſa, non vivens, ſeri plena, Abortus verò ſit Fœtus quoad ſua membra cognoſcibilis, vivens. *Imminere* Abortum, licèt non ſemper hinc ſubſequatur, ſignificant præcedentia ſymptomata gravia, Fœtum extrudere apta, quemadmodum exiſtunt horror aut rigor corporis inopinatus, cum ſubſequenti Febri acutâ, Lumborum dolor, Pleuritis, gravis Diarrhæa, Dyſenteria cum teneſmo, Colica, Animi deliquia, Palpitatio Cordis, Terror ſubitaneus, Mœror continuus, Dolor gravativus ſupra pubem, ſenſatio ponderis in Inguinibus, Teneſmus tam Alvi quàm Vteri, Hæmorrhagia qualiscunque nimia, Fluxus menſium aut ichoris uterini acrioris nimius, vel ſubitaneus quoque non ceſſans, unde circa nonum diem Abortus plerumque ſequitur, minor Veneris appetitus, frigus partium genitalium, color naturalis Faciei mutatus, Mammarum ſubitanea detumeſcentia, aut copioſi Lactis ex iisdem profluxus, frequens abortiendi conſuetudo, laſſitudo corporis nimia. Indicia autem *inſtantis* jam Abortûs ſunt ventris ſuperioris coarctatio, & hypogaſtrii elevatio, lumborum, coxarumque gravitas, atque dolor antrorſum verſus pubem tendens, extremorum crebrum frigus, & parturiendi frequens nixus, ubi poſt varia tormina & doloroſos conatus primò effluit aqua ſanioſa, pòſt cruenta magis, ſequente tandem ſanguine puro ex parte grumoſo; denique Fœtus ipſe, majoribus minoribusve grumis ſanguinis, ſubinde ſi minor ſit, involutus excluditur. Quandoque etiam ex improviſo ſine præcedaneis ſignis Abortus contingit.

Signa imminentis Abortûs

Signa inſtantis Abortûs

Si *Prognoſin* ſpectes, Abortus plerumque graviùs affligit, quàm Partus naturalis & hinc ſæpè Parturientem in magnum diſcrimen conjicit, Hæmorrhagias largas, Syncopen, Convulſiones, Febrim continuam, Deliria poſt ſe trahendo. Lethalis utplurimum, ſi Pleuritidi, Peripneumoniæ, Febri malignæ, Dyſenteriæ, & ſimilibus morbis gravioribus ſuperaccedit. Interdum etiam propter vaſorum & fibrarum uterinarum violentam dilacerationem, cauſa exiſtit Sterilitatis, Inflammationis, Eryſipelatis, Cicatricum, Vlcerumque uterinorum, præſertim ſi grandiore jam exiſtente Fœtu prægnans abortiatur, ubi talis Fœtus non niſi cum violentiâ quadam, ceu Pomum immaturum decerpitur.

Prognoſis

Curatio Abortûs non niſi *præſervatoria* datur, hinc in *Diætâ* quidem

Curatio.

ad

ad eum præcavendum, Gravidis jam exiſtentibus Fœminis, commendamus äerem temperatum, ab omnibus ingratis ac fœtidis odoribus immunem; *Cibos* præſcribimus *eupeptos*, cuicunque temperiei convenientes; inprimis leniter *adſtrictivos*, prout ſunt *Cydonia*, *Corna*, *Pyra*, *Baccæ Cynosbatos*, *Myrtilli*, *Amygdalæ dulces* recenter excorticatæ, *Pineæ nuces*, *Piſtacia*, &c. Damnamus autem nimis *ſalita*, *fumo indurata*, *ſalſa*, *& aromatica*, exceſſivâ quantitate ſumta. Conducunt *Somnus placidus*, *Animus tranquillus*, *corporis quies* vel *blandior motus*; omnes verò corporis agitationes vehementiores, ſaltationes, pandiculationes nimiæ, crurum divaricationes, Rhedæ-vectiones, ventris conſtrictiones atque compreſſiones arctæ, equitationes vehementes, ponderum denique graviorum elevationes ſunt fugiendæ. Sed & ſternutationes crebræ ac validæ, Colicæ, Dyſuriæ, Stranguriæ, Diarrhœæ nimiæ, Tuſſes vehementes admodum, Vomitus graviores & crebriores, Convulſiones, ſimiliaque mala, ſi fortè his Prægnans infeſtata fuerit promtè ſunt curanda. Quando *Plethora* adeſt, vel ſanguis oleoſo-acris atque bilioſo-ſalſus, tum *bis* vel *ter Venæſectionem* imprægnationis tempore ordinabis, quarto nimirum, ſexto vel ſeptimo & octavo menſe. Imò novimus, quæ ſingulis menſibus ingravidationis *Venæſectione* opus habuit ad Abortum præcavendum. Si primæ viæ ſalſis cruditatibus ſcateant, vel *Clysmate* uno & altero *emolliente* atque *detergente*, vel *leni purgante* ex *Syrupis laxantibus*, aut ex *Rhabarbaro* in ſubſtantia, ejuſve *Infuſo* veniunt eluendæ: v. g.

Pharmacia in cruditatibus ſalſis.

℞. *Syrup. flor. Perſicor.* ℥ijß.
Aqu. Borrag. ℥j.
M. F. Potio d. ad. V. pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. de Cichor. cum Rhabarb.* ℥ijß.
Aq. Fumar. ℥iß.
Balſ. Embryon. ʒj.
M. D. ad V. pro doſi.

Vel ℞. *Rhab. el.* ʒj.
Crem. ♀*ri* ℈ß.
Miſc. F. pulv. ſubt. d. pro doſi.

Poſtea autem *abſorbentia*, & *edulcorantia* in uſum trahenda ſunt, v. gr. ſub formâ *Pulverum*, præparandorum ex *Ebore*, *Coralliis*, *Unicornu foſſili*, *diaphoretico* ♂*iali*, *Conchis præparatis*, *Granis Kermes*, *Maſtiche*, *Thure*, *Specieb. diamarg. frigid. Oſſibus Dactylor. Margarit. ppt. Matre Perlarum ppt. Oſſibus dactylor. Semine Plantag. Coriandr. ppt. Radice Tormentillæ*, *Oculis Cancror. & ſimilibus*: v. g.

℞. *Ocul.* ♋. *ppt.*
Corall. rubr. ppt. aa. ʒij.
Matr. Perl. ppt.
Terr. ſigill.
Nucis mochat. ana. ʒj.
Sacch. alb. ʒvj.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Doſis m. ac. v. ʒß. cum *Vino rubro adſtring.* aut *Ovo ſorbili*, aut *Pulte farinaceâ*.

Vel ℞. *Unicorn. foſſ.*
Diaph. martial.
Spod. ppt. ana. ʒj.
Rad. Tormentill. ʒß.
Nuc. moſchat.

Pulv. Roſ. rub. ana. ℈j.
Sacch. alb. ℥ß.
M. F. p. ſ. d. ad Scatul. Doſis ut ſupra. Ejusmodi pulveres etiam cum *Conſervâ Roſarum rubrarum. flor. Tunic. Borrag. Salv. Confect. Hyac. Conditurâ carnis Cydon. Baccar. Cynosb.* in *formam Electuarii* redacti, uſurpantur quotidie ad ʒij. vel ʒiij. Vel ſi forma liquida magis arridet, *Tinctura Antimonii, Corallorum*, cum *Eſſentia Myrrhæ, Plantaginis, Graminis Parnaſſi, Tinctura* item *antiphthiſic. Eſſentia Catechu* præſcribi poſſunt. v. g.

℞. *Tinctur. Antim.*
Corall. ana. ℥ß.
Balſam. Embr. ℥j.
M. d. ad V. Doſ. 40. *gutt.*
m. ac v. cum Aq. Meliſſ.

Vel ℞. *Tinct. Hyperic.* ℥j.
Eſſent. Myrrh. ʒij.
Catech. ʒj.
M. d. ad v. Doſ. 20. *gutt.*

Horum remediorum uſui diu ſatis eſt inſiſtendum, donec Gravida ab omni abortiendi metu libera exiſtat.

In cacochymia pituitoſo ſalsâ. Si Cacochymia pituitoſo-ſalſa & acris in culpa fuerit, ſuadebis *Tragemata* ex *Aromatibus*, inprimis autem cum *Nuce mochatâ, Macere, Radicib. Biſtortæ, Caryophyllatæ, Conchis præparatis, Sanguine Draconis vero, Lapide Hæmatite ppt. Unicornu foſſili*, Flori*bus Anthos*, atque *Saccharo*. Vel uſurpabis ſubinde *Vinum Malvat. Hiſpanic. Frontiniac. Hungar.* &c. Vel *Balſamum Embryonum*, aut *Aquam vitæ Matthioli*, ad cochleare unum alterumve; aut *Sal volatile oleoſum* ad gutt. 15. dabis cum *Syrupo Corallorum*, de *Nymphæâ*. Proſunt & *Electuaria, Morſuli*, vel *Rotulæ* è *Conſervis Roſarum rubrarum, Conditurâ Cydoniorum* atque *Nuciſtæ, Confect. Alkerm.* vel *Hyacinth. incompl. Matre Perl. ppt. Bolo Armenate*, C. C. *uſto* & ſimilibus, quibus partim Sanguinis dyſcraſia corrigitur, partim tubuli fibræque Vteri laxæ firmiores redduntur. v. g.

℞. *Spec. diatr. ſant.* ʒijß.
Nuc. moſch. ℈iiij.
Amygd. dulc. rec. exc. ℥ß.
Conſerv. Roſ. rubr. ʒiij.
Conf. Hyacinth. inc. ʒjß.
Bol. Armen. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana. ʒij.
Condit. Cydon. ʒijß.
Sacch. Aq. Borrag. ſolut. ℥iv.
M. F. l. a. Morſuli, d. ad ſcatul. de quibus ſubinde unus mandi poteſt.

℞. *C. C. uſt. ppt.*
Matr. Perl. ppt.
Diaph. martial. vel Jovial. ana. ʒiß.
Confect. Hyacinth. inc. ʒj.
Cubebar.
Maceris ana. ℈ij.
Sacch. Aq. Cinam. ſol. ℥iij.
M. F. l. a. Rot. d. ad ſcatul. ſubinde lambantur aliquot.

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.*
Bugloſſ. ana. ʒvj.
Nucis Indic. condit. ℈iiij.
Cond. Cort. Citr. ʒij.
Confect. Alk. inc. ʒj.
Terr. Sigill.
Unicorn. foſſ. ana. ʒjß.
Syrup. flor. Tunic. q. ſ.
M. F. Electuarium d. ad Oll. Subinde Nuciſtæ magnitudo capiatur.

Hiſce aut ſimilibus, imminente

jam

jam Abortu, adjungemus ſimul *Anodyna*, ex *papaverinis vel opiatis* compoſita, atque externè Lumbis & Pubi *Unguentum Comitiſsæ*, vel aliud *adſtringens* inungemus. In hunc finem quadrant etiam *Olea omphacinum, myrtinum maſtichinum*, *Cydoniorum*, *Nuciſtæ expreſſ. Anethi, Abſynth.* Quibus pro lubitu admiſceri ad componendum Vnguentum poſſunt *ſuccus Acaciæ* vel *Hypociſtidis*, *Bdellium aceto diſſolut*; Pulveres itidem *Santal. rubr. Bol. Armen. ppt. Sanguin. Draconis, Olibani, Maſtichis, Nuc. Cupreſſ. Capul. Glandium*, *Flor. Roſar rubr. Balauſt. Cortic. Granator. Seminum Sumach. Myrtillor. Radicum Biſtort. Tormentill. Cyper. Coagulum Hædi vel Leporis.* Si *Ceram, Picem, Terebinth.* permiſcueris, formabis inde *Emplaſtrum* optimum, quale, non ſecus atque *Emplaſtrum contra Rupturam*, vel *de Cruſtâ Panis* cum *Nuc moſch. Colophon. Macere*, *Thure, Succino*, *Myrrhâ*, *Maſtiche*, *Tacamahaca* miſtum, ac Alutæ ſuperextenſum Lumbis atque Regioni pubis cum fructu applicare licet.

Curatio extra graviditatii tempus in biliosis & ſanguineis.

Extra tempus graviditatis in *bilioſis* & *ſanguineis* inprimis proficuum judicamus *Acidularum* debito tempore inſtitutum *uſum*, non ſine Diætæ convenientis obſervatione. Si magis arrideat *Serum Lactis caprilli*, concedi & id poterit. Pro ſecreto æſtimamus *potum aquæ Solani communis deſtillatæ*, ſi ante tempus imprægnationis, vel etiam ſub medium geſtationis tempus, de eâ per integrum menſem mane ac v. quatuor unciæ cum tantillo *Conſervæ Roſarum* hauriantur.

In Pituitoſis.

Pituitoſæ autem Fœminæ extra impraegnationis tempus vel *Potum Coffeè* frequentiſſimè bibant, vel de *Sale volatili oleoſo* quodam per plures ſeptimanas quotidie mane ac v. 20. ad 30. *guttulas* cum liquore convenienti capiant. Conducunt his quoque *Balnea* vel *Thermæ ſulphureæ*, item *Pilulæ hydropicæ Bontii*, ſæpius exhibitæ ad ſeri quantitatem minuendam. Verno autem & autumnali tempore, niſi prægnantes fuerint, ſequens *Vinum medicatum* bibere poſſunt.

℞. *Radic. Caryophyllat.*
Apii.
Calam. aromat. ana. ℥iij.
Herb. Meliſſ.
Agrim.
Plantag.
Hepatic. nob. ana. M. j.
Summitat. Centaurii. min. M. ß.
Semin. Fœnicul. ʒij.
Bacc. Junip. ʒiß.
Cort. Winteran.
Cubebar. aa. ℈ij.
Fol. Sen. ſ. ſtip. ℥iß.
Rhab. el. ℥ß.
Salis Cichor. ʒj.

Incis. & contus. inſue nodulo ex Sindone rubr. affunde Vini albi veteris ℔iiij. *Aq. font.* ℔ij. Hinc quotidie mane Cyathus exhauriatur.

In ſcorutico-cacochymicis.

Scorbutico-Cacochymicæ Fœminæ, dum gravidæ non ſunt, remedia uſurpabunt, & curam inſtituent talem, qualis quidem apta eſt ad Intemperiem ejuſmodi deſtruendam, melioremque Sanguini diatheſin conciliandam; quemadmodum ſub Titulo de *Scorbuto* docetur.

Quòd

In præſenti Menſium fluxu.

Quòd ſi præſens ſit fluxus Menſium, vel Hæmorrhagia Vteri, indeque Abortus metuendus veniat, *Venæſectio* ſtatim in brachio inſtituetur; ad quietem plurium dierum Prægnans quoque commonefiet, & ſequentia præſcribentur.

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ℥iß.
Cond. Cynosb.
Nuc. indic. cond. aa. ʒj.
Lapid. Hæmatit. ppt.
Boli Armen. ppt.
Sang. Dracon. ver. ana. ℈ij.
Terr. Catech. ʒß.
Syrup. myrtin. q. ſ.

M. F. Elect. d. ad. Oll. Capiatur doſi Nuciſtæ ſingulis trihoriis. *Emulſio Amygd. dulcium* etiam propinetur. *Unguentum Comitiſſæ* cum *Pulvere radic. Tormentill.* & *Terræ Catechu* lumbis applicabitur. A *Vini uſu*, à *Cibis ſalſis, aromaticis*, *Terrore*, *Irâ* Prægnans ſibi temperabit.

In debilitate tono, minutoque elatere Fibrarum Vteri.

Ad firmandum tonum atque roborandum elaterem fibrarum Vteri nimis tenerarum ac laxarum, internè quidem conducit *Eſſentia Betonic. Lignorum, Succini, Biſtortæ, Virgæ aureæ, Salviæ, foliorum teneriorum Quercûs*, quotidie bis ad ℈j. vel ʒß. cum vehiculo convenienti ſumta. Vel capietur *Tragema*, paratum ex *Speciebus dianth. Diatr. Santal. Diamargarit. frigid. Raſur. Ebor. Unicorn. foſſil. Terrâ ſigill. Nuce moſch. Floribus Roſ. rubr. Salviæ, Lilior. convall. Betonic. Anth. Granis Kermes, Seminib. Plantag. Aquileg Anis. Radicib. Galang. Cyper. Calam. aromat. Biſtort. Tormentill.* & ſimilibus, cum ſufficiente quantitate *Sacchari* in formam ſubtilis pulveris miſtis. Poſſunt ex iisdem pulveribus cum *Conſerv. Roſ. rubr. flor. Tunic. Anth. Borrag. Conf. Alkerm. Conditur. Cydon. Cornor. Cynosb. Nucis Indic. Syrup. de Stœchade*, vel *de Betonic.* Electuaria quoque parari, & quotidie ad ʒij. pluresve dari. *Nuces Pineæ, Amygdalæ dulc. rec. excort.* quotidie cum tantillo *Mellis* ad ℥ß. comeſtæ, Gravidis maximè etiam proſunt. Non gravidæ in eundem finem *Thermarum ſulphureo-aluminoſo-alkalinarum* balneum æſtivo tempore uſurpabunt. Quæ de *Lapidis Ætitis* geſtatione ſub axillâ ſiniſtrâ, vel *Lapidum Jaſpidis, Samii, Lazuli, Turcici, Sapphiri*, &c. utili ſuſpenſione ex collo traduntur, ſuperſtitionem ſapiunt. Melius fortè juvabit geſtatio *Radicum Biſtortæ, Tormentill. Plantag. Flor. Balauſtior. Nymphææ*, ac ſimilium ſub Axillis.

Abſceſſus.

ABSCESSVS, APOSTEMA, Ἀπόςημα, eſt tumor minus durus, cujuscunque partis, ab humoris ſtagnantis extravaſati, & ſenſim in pus abeuntis coacervatione oriundus, cum dolore pulſante, ardore, ſubinde etiam rubore conjunctus.

Ejus ſubjectum.

Subjectum eſt pars quælibet corporis mollior, tam interna, quàm externa, in ſingulis enim Apoſtemata gigni poſſe experientia Practicorum quotidiana docet.

Cauſa proxima

Cauſa proxima utplurimum eſt Inflammatio quædam præcedens, ſive humor lymphatico-ſanguineus in Partis affectæ tubulis ſive poris ſtagnans, eosque vel mole diſtendendo, vel acrimoniâ erodendo rumpens,

ſicque

ſicque extravaſando & confluendo partem in p. n. magnitudinem attollens. Humor verò ipſe pro diverſâ particularum ſuarum figurâ & craſi, vel in pus ſincerum, albicans, craſſiuſculum, æquale & inodorum, per accedentem quendam motum putrefactionis inteſtinum convertitur, ſi nimirum plures particulæ ſanguineæ, ſive balſamico-chyloſæ adfuerint: vel in ſaniem plus minus aquoſam, cruentam, lividam, flaveſcentem, aliuſve coloris mutatur, ſicubi plura pauciorave ſalia acido-acria corroſiva, aqueo humore diluta, ſulphureiſque particulis ſolutis juncta præſtò ſint. Quandoque & pili, carbones, ovorum teſtæ oſſicula, amurcæ, Vermes, Lacertæ, Ranæ, ſimiliave in Abſceſſibus ab incantatione quâdam productis, reperta fuerunt. Subinde etiam humor extravaſatus in quodam folliculo continetur, & vel *Meliceridem*, vel *Atheroma*, vel *Steatoma* conſtituit. Verùm hi Tumores, tanquam morbi ab ipſis Abſceſſibus diverſi, ſuis quique in locis expenduntur.

Cauſa antecedens propior. *Antecedens cauſa propior* eſt coagulum ſalino-acidum in circulantibus humoribus collectum, horumque craſin & conſiſtentiam ita inſpiſſans, ut poſtmodum in his, illiſve partium tubulis, fortè anguſtatis, obhæreant, ſicque cauſam Abſceſſuum *proximam* exhibeant. *Remotior.* *Remotior* eſt Chylus acido-viſcido charactere in primis viis notatus. Huc refer hæreditariam diſpoſitionem, quando Parentes fortè Cachexiâ, Scorbuto, Lue venereâ, Phthiſicâ diatheſi, aliiſque gravioribus Morbis antea laborârunt; Criſes itidem imperfectas, ſiniſtras ægritudinum curationes, & ſimilia. Inter cauſas *externas* & *procatarcticas*, vel *occaſionales* recenſemus ante omnia contuſiones, ictus, lapſus, caſus ab alto, compreſſiones, pandiculationes nimias, adſperſiones aquæ frigidæ ad Corpus æſtuans. *Cauſa procatarctica, externa & occaſionales.* Deinceps verò huc contribuunt *Aër* frigido-humidus, qui repercuſſâ tranſpiratione inſenſibili, & factâ conſtrictione vaſorum aut fibrillarum in hac aut illa parte ſtagnationem prædiſpoſiti humoris producit. Unde etiam Infantibus aut Pueris tenerioribus, ſalinum plus juſto ſanguinem circumgeſtantibus, ſicubi frequenter atque diu in aëre frigido obambulent, Abſceſſus crebriores contingunt. *Cibus* & *Potus*, ſalino-acidum coagulum exhibentes; *Vita* ſedentaria; *Somnus* protractus, non ſecus, atque Triſtitia, vel Mœror frequens, animumque angens ſuam quoq; ſymbolâ conferunt.

Abſceſſus ſymptomaticus, criticus. Abſceſſus hinc vel *ſymptomaticus* exiſtit, per ſe abſque præcedente morbo ex ſuis cauſis ortus; vel *criticus*, qui oritur à materiæ morbificæ in quandam partem vel glandulam præcipitatæ coacervatione: quale quid obſervare inprimis licet in Febribus continuis & malignis, in Odontalgia, ſimilibuſque aliis Affectibus.

Diagnoſis. Signa *fientis* Abſceſſus ſunt dolor præprimis pulſatorius, calor atque ardor cum rubedine, ſicubi ſtagnatio fuerit in cute externâ, & Febricula continua præſens. Quando autem profundius ſub muſculis latitat, etiam color cutis manet imutatus, Febriſque tum

fortè major, dolorque varius terebrans, modò mitior, modò gravior ſine ardore, rubore aut tumore extus apparente exiſtit. Signa Apoſtematis jam *facti*, puriſque maturati ſunt, quando dolor pulſatorius atque tenſivus cum ardore & Febre plus minusve remittit: quando Tumor faſtigiatus, major, atque mollis eſt redditus, quando in ſummitate ejus jam macula albicans apparet: quando ſub digitis ultro citroque Tumorem adigentibus vel trudentibus fluctuatio materiæ in ipſo percipitur. Unde apparet, plerorumque Abſceſſuum principium eſſe Tumorem inflammatorium.

Prognoſis Abſceſſus *criticus* cum euphoriâ ægri contingens, & materiam morbificam è circulante maſſa omnem eliciens, ſalutaris eſt. Si verò ſanguinem non depuret, neque ſymptomata vehementiora mitiget, deleterius audit, vel longitudinem morbi ſignificat, *Hipp.* 4. *Aphor.* 51. Abſceſſus *externi*, in partibus cutaneis præſertim, minus periculi portendunt, modò ſincerum pus minimè corroſivum ſtillent. Si autem ſaniem contineant magis liquidam & corroſivam, tum in ſinuoſa Vlcera, Fiſtulaſque plus minus curabiles facilè abeunt, idque tanto magis, ubi corpus ſimul eſt cacochymicum. *Interni* Abſceſſus multi immedicabiles ſunt, & Hecticam poſt ſe trahunt. Ab acrimoniâ puris quandoque præter fibrillarum eroſionem ſimul Oſſa corrumpuntur, & Cariem adquirunt. Abſceſſûs apertio quo diutiùs protrahitur eo pejus eſt, quoniam pus intus recluſum cuniculos agendo facilè Febres hecticas, Fiſtulas, Cariem oſſium, aut etiam Gangrænam inducit.

Curatio hujus Morbi abſolvitur Diætâ convenienti, Abſceſſûs maturatione, puris maturi citâ per Apoſtematis apertionem extractione, Vlceriſque ex Abſceſſu enati deterſione, atque conſolidatione. *Curatio* In *Diætâ* vitetur Aër ſive nimis calidus, ſive nimis frigidus. *Diætâ.* Cibus ſit eupeptus, ab omnibus excedentibus qualitatibus liber. Vini loco præſcribatur *Decoctum* vel *Lignorum*, vel C. C. *uſti cum Agrimoniâ*, *Saniculâ*, *Jujubis*, atque *Paſſulis majoribus*. *Infuſum foliorum Thee*, *Betonicæ*, ac aliarum Plantarum *traumatico-alcalinarum* ſimul proderit. Omnia ſaccharata nimis, ſicut & acida nocent, *Motus* corporis exceſſivus, *Vigiliæ* immoderatæ, *Quies* corporis diuturna, Animique perturbationes intempeſtivæ, curationem impediunt.

Chirurgia. Pro Abſceſſus maturatione *Cataplaſmata* adhibentur *anodyno-emollientia*, v. g. ſeqq.

℞. *Farin. Rad. Alth.*
Sem. Tritic. vel Lin. aa. ℥iij.
Croci. ʒiß.
Mellis. ℥ij.
Cepar. numer. ij.
M. & cum ſ. q. Lactis calentis f. Cataplaſma, calidè bis quotidie imponendum. Vel

℞. *Micar. Pan. M. j.*
Ficuum tenuiſſ. inciſor. num. iij.
Croci pulveriſ. ʒj.
Florum Chamom. pulveriſ. ℥ß.
Lact. Vaccin. vel Caprill. q. ſ.
M. F. Cataplaſma vel excrementum

bubu-

bubulum recens cum *farinâ* applicetur. Vel *Empl. diachyl. cum Gumm. Diachyl. ſimpl. Stictic. Croll.* aut ſimile, malaxatum *Oleo Ceræ* vel *Ovorum* uſurpetur. *Internè* detur ſequens ad maturationem *diaphoreticum*:

Pharmacia.

℞. *Aq. Card. Bened.*
Scabioſ. aa. ℥j.
Roob Sambuci vel Junip. ʒß.
Antimon. diaph. vel C. C. phil. pp. ℈j.

M. Detur ad Vitrum. Sumatur m. ac veſp. per aliquot dies, usque ad Abſceſſûs maturationem & Febris imminutionem. Ad corrigendam inſuper & edulcorandam Maſſam ſanguin. & ſic perfectè ſanandum tandem Abſceſſum, indeque natum Vlcus, *Decoctum aliquod traumaticum*, quale apud Vulnera & Vlcera invenitur deſcriptum, prodeſt. Vel ejus loco *Eſſentiam Veronic. Bellid. min. Numular. Sanicul. Graminis Parnaſſ. Virgæ aureæ*, aliùsve Plantæ vulnerariæ, m. ac veſp. ad 25. aut 30. guttas ſumendam, propinare licet. Conducunt etiam Pulveres diaphoretici, parati ex *Antimon. diaphoret. Dente aprin. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Corall. rubr. ppt. Bol. Arm. ppt. C. C. phil. ppt. Bezoard. Jovial. Spod. ex Ebor. ppt. Unicorn. foſſ. ac ſimil.* ad ʒß. quotidie bis exhibiti. Si Pilularum forma magis arrideat, tum ſequentes concedi poſſunt:

℞. *Extract. Veronic.*
Numular.
Virg. aureæ.
Flor. Tuſſilag.
Bell. min. ana. ʒj.
Diaphor. ♃*vial.*
Corall. rubr. ppt. ana. ʒij.

Cum Eſſentiâ Myrrh. vel traumaticâ qualicunque f. l. a. Pilulæ numer. 300. *Conſperſæ pulvere Liquiritiæ dentur ad ſcatulam. Doſis num.* 10. *ad* 15. *m. ac veſperi cum vehiculo convenienti.*

Quando hinc vel ſponte ruptus vel lanceolâ cauteriove potentiali apertus eſt Abſceſſus, tum extus quidem *Cura Ulceris*, de quâ ſuo loco, adhibenda eſt, intus verò in uſu modò laudatorum internorum pergere adhuc aliquandiu poſſumus, ſed jungere tamen ſubinde *Eſſentiam Lignorum*, ac intermiſcere etiam oportet lenia purgantia, v. g. ex *Infuſ. Rhabarb. Syrup. Roſar. ſol. compoſ.* aut *de Cichor. cum Rhabarb. Terebinthinâ clarâ Vitello Ovi ſolutâ*, atque doſi ʒij. in Adultis, cum *Syrup. flor. Perſic.* aliove propinata; v. gr.

℞. *Terebinth. clar. vitello ovi ſolut.* ʒij.
Syrup. de Cich. cum Rhab. ℥j.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſt. ʒj.
Plantag. vel Ulmar. q. ſ.

M. F. potiuncula, detur ad Vitr. & propinetur una doſi.

Poſtea vel Pulveres aut Pilulæ prædictæ, vel ſeqq. Mixtura præſcribetur:

℞. *Aqu. Ulmar. Veronic. ana.* ℥iiij.
Syrup. Capillor. ♀*r.* ℥ij.
Eſſentiæ traumat. noſtr. ʒß.

M. d. ad Vitr. Singulis quadrihoriis duo vel tria cochlearia capiantur.

Pro Potu ordinario loco *Vini* præſcribendum & uſurpandum venit ſeqq. Decoctum.

℞. *Radic. Caryophyllat. Filic. aa.* ℥ß.
Sarſæparill. ʒvi.
Raſur. Lign. Saſſaphr. ℥ij.
C. C. *Uſt.* ℥ß.

Inciſa & cont. d. ad Ch. De hâc materiâ cochleare plenum ſemper coquatur in Menſuris duabus Aquæ fontanæ ad ovi duritiem. Colatura exhibeatur ordinariè bibenda.

Abſtemietas quid?

ABSTEMIETAS eſt naturalis averſatio Vini, quâ Homines inde ab ortu & nativitate ſaporem potumque Vini horrent, illudque ſine maximo incommodo, & ſubſequentibus moleſtis ſymptomatibus bibere neſciunt. *Abſtemii* hinc vocantur ab abſtinendo.

Affectio eſt non adeo infrequens, quâ utplurimum cum Vino etiam ſimiles alios liquores, v. g. *Acetum*, *ſuccos ſpirituoſo-acidos*, imò *ſpiritum Vini* aliosque ardentes liquores horrent. Sunt & inter hos, qui nec *Cereviſiam* bibere nôrunt, imò etiam à *Muſto vinaceo* abſtinent. Reperies dein alios, qui *Vinum* quidem averſantur, ſed tamen *Cereviſiam*, *Muſtum*, Liquoresque ſpirituoſo-ardentes aſſumere poſſunt. Huc refere licet & illos homines, qui peculiari aliquo faſtidio ſive Idioſyncraſiâ *Lac* vel *Butyrum*, *Caſeum*, *Piſces*, *Cucumeres*, *Cucurbitas*, *Cepas*, *Allium*, aliave edulia averſantur, ita ut inter hos exiſtant, qui etiam ad tales res tantùm nominatas & auditas in Animi deliquia, vel Motus convulſivos incidunt. Taceo eos, qui nec viſum ejusmodi Ciborum ferre nôrunt, inſtar illorum, quibus & odor, & aſpectus Catorum ita adverſus eſt, ut inde in Lipothymiam facilè incidant, niſi animal procul amoveatur.

Cauſa ejus.

Si *Cauſas* hujus phænomeni inquiramus, vix aliunde illas melius derivare poterimus, quàm à peculiari quadam texturâ fibrarum nervoſarum, per Linguam aut Nares diſperſarum, quæ à viciniâ, vel exhalantibus particulis rerum ſuprà nominatarum ita ſtatim afficiuntur, ut vel elaſticitas illarum ſufflaminetur, ac inde ſpirituum animalium motus atque influxus imminuatur aut prohibeatur, vel dicta elaſticitas & vibrativus motus oſcillatorius impetuoſior reddatur, ſicque occaſio nunc Lipothymiis, nunc ſpaſmodicis partium motibus præbeatur. Quin & textura, vel craſis ſpirituum animalium ſubinde in talibus caſibus culpâ minimè vacat, dum illi quoque nunc per Auditûs, nunc per Viſûs organum ad ſimilia pathemata incitantur. Hinc peculiarem iſtam ſive Spirituum facilè irritabilium, ſive fibrillarũ nervoſarum diſpoſitionem, proprio *Idioſyncraſiæ* nomine exprimere Docti voluerunt; nec ita malè, quoniam ejusmodi conſtitutio minimè communis eſt, ſed nonnullis tantùm hominibus propria. Retulit nobis Vir egregius, qui ad ſenectutem uſque manſit Abſtemius, ſe ex unius tantùm guttulæ Vini deguſtatione igneum velut ardorem in Linguâ percepiſſe. Alii perhibent, inde ſuas valdè exaſperari, vel etiam ſtupefieri Linguas.

Idioſyncraſia.

Ad morbos diſponit.

Quanquam autem Oeconomia corporis humani ſub tali Idioſyncraſiâ benè habere, ſanaque exiſtere queat, quoniam tamen Homines illâ laborantes ſubinde faciliùs quàm alii in

Morbos

Morbos incidere ſolent, hinc etiam plures illorum ſibi vellent remedia exhiberi, quorum ope ab illâ diſpoſitione peculiari, ſive ex parte ſive ex toto liberari poſſent.

Difficilis curatu. Sed hoc opus hic labor, naturalem velle corrigere vel invertere diſpoſitionem, quiquid enim tentatur, vix ac ne vix quidem ullum præſtare effectum ſolet. Attamen faciendum periculum, eoque adnitendum, ut natura ſenſim aſſuefiat, quod obtinetur interdum, ſi tantilla primùm granula ciborum, vel paucas ſolùm guttulas liquoris adverſi exhibeas, ac eas dein quotidie augeas, donec aſſuefactis nervoſis fibrillis, ipſiſque animalibus Spiritibus res poſtiminiò tales faciliùs tolerari queant. Ita novimus Medicum olim Scaphuſienſem maximè celebrem, ab ineunte-abſtemium, tandem ſenſim Vini potui egregiè adſueviſſe.

Quòd ſi verò uſque adeo adverſa ſint ejuſcemodi objecta, ut etiam ad leviſſimum eorum occurſum Homines in ſymptomata maxima, imò morbos conjiciant, tum adſuefactio talis ſine diſcrimine tentari nequit, niſi ex uno leviſſimo incomodo deleterium morbum excitare velis.

Achores Favi &c ACHORES, FAVI, CRVSTA LACTEA, LACTVMEN, SAHAFATI, Ἀχῶρες, ſunt Puſtulæ vel Vlcuſcula cruſtoſa, in Capitibus Infantum efflorescentia, ichoroſo-ſalinum, plus minus glutinoſum & acrem humorem è porulis cutaneis fundentia. Hinc & *Ulcera manantia*, vel *ulceroſa Tubercula* capitis vocantur. Aliis quoque *Scabies cruſtoſa* & *aſpera Puerorum* audit.

Pars affecta. Afficitur hic maximè *Cutis* Capitis *capillata*, ſubinde & *Facies* ipſa, in quarum partium glandulis ac tubulis excretoriis cauſa morbifica deponitur, cumulatur, atque glutinoſitate ſuâ obhæreſcit.

Cauſa proxima. Proximè Malum hoc producitur à ſero Laticis arterioſi glutinoſo acri acido-ſalſo, ad glandulas poroſque cutis Capitis præcipitato, quod cùm propter particularum ſuarum craſſitiem ſubſiſtat (dum nec circulatorio motu ultra progredi, neque tranſpirare, nec etiam ob acorem præternaturalem in ſubſtantiam Cutis faceſſere poteſt) inibi morâ coacervatum, primò quidem tubercula pruriginoſa, hinc acrius redditum corodendo cutim multis foraminibus anguſtis ad calvariam ferè perforat, atque ſic Vlcuſcula manantia & cruſtoſa producit, è quibus humor effluens nunc ſalino-aquoſus ac limpidus, nunc flavus, craſſus & glutinoſus mellis inſtar exiſtit, unde *Favorum* nomen eſt exortum. Si Cuticula hinc inde erodatur, atque fruſtillatim abſcedat, tum ſquamulæ lacteo-cruſtoſæ ex affluente ſucco producuntur. *Antecedens.* Suggerit tale ſerum Chylus crudus acido-pituitoſus, propter ſtomachi Liquorem nimis ſalſum, aſſumptorum Ciborum particulas ſalinas valdè exaltans; idque tanto magis, quando ſimul Alimenta ſalita Infantibus maturè admodum exhibentur, aut talia à Nutricibus copioſè comeduntur, indeque Lac facilè aceſcens, mucoſum & acriuſculum ſugendum præ-

præbetur, quod ubi mali cauſa evaſit, *Cruſtæ lacteæ* vel *Lactuminis* appellationi fortè occaſionem dedit. Imò & vitioſum nutrimentum, Fœtui in Vtero materno adhuc exiſtenti conceſſum, remota cauſa eſſe poteſt: non ſecus atque ſi Nutrix vino plus nimis indulget, idemque liquor tenellis Infantibus atque jam factis Pueris crebrò bibendus offertur. In Facie quoque hoc malum ſæpè erumpit, quando nimirum Infantes frequentibus admodum oſculis Ancillarum lambuntur, atque harum ſalivâ ſubinde madent; vel quando ipſa ſalia ſanguinis in cutaneis Faciei tubulis atque glandulis obhærentia ſenſim cumulantur, & pruritum tandem excitant, cujus occaſione Pueri dein Faciei cutim ad moleſtiam depellendam crebrò fricant, hacque ratione Cuticulam excoriando Vlcuſcula manantia producunt.

Diagnoſis. Quod *Diagnoſin* morbi attinet, ante eruptionem quidem Achorum plerumque malè habent Infantes, tantillum febricitant, inquieti ſunt, quanduoque frigent parum aut horrent, ſed mox iterum caloribus volaticis corripiuntur, nec cibos probè appetunt. Apparent etiam ſubinde antequam Favi compareant, Tumores Glandularum, in Collo & circa Caput densè conſitarum, adeoque & ipſarum Parotidum; qui Tumores duri, cuti concolores, etiam indolentes, aliquando ſimul comitantur Cruſtam lacteam, raró autem hanc declinantem ſubſequuntur. Vtplurimum numero plures obſervantur, Scrophulas imitantes; imò tales revera eſſent, ſi duriores exiſterent atque ſcirrhoſæ, nec ita facilè iterum diſſiparentur. Quando ſeroſus Achorum humor effluit, Tubercula ferè diſſipari incipiunt; paucis autem poſt eorundem apparentiam diebus per poros Capitis cutaneos ſanies ſeroſo-aut ichoroſo-ſalſa, albumini ovorum, mellive utplurimum ſimilis, ſæpè cum pruriente dolore exſudat, quæ plus minus exiſtens acris interdum Puſtulas in Epidermide rubentes excitat, Cutim erodit & exulcerat, hincque non raró cruſtas vel ſquamas furfuraceas producit. Quando autem ſerum illud effluens, ſubtilioribus particulis auras petentibus, in gelatinam abit viſcidam, ſubinde mellis inſtar flaveſcentem, atque Capitis pilos conglutinantem, tum noſtrates dicunt, es klebt und pacht alles zuſammen. Interdum nil olet ſanies effluens, ſæpius autem fœtidum ſpirat odorem: aliquando etiam materia ita acris exiſtit, ut Infantes fortiter fricando, cutim dilacerent, & ſanguinis è ruptis vaſculis fluxum proritent. Affectus proin hic, quia magnam habet cum Adultorum ſcabie affinitatem, *Scabies particularis Capitis* non malè appellabitur.

Si *Prognoſin* ſpectes, Morbus hic purgamen eſt ſanguinis, intemperie ſalino-ſeroſâ laborantis, adeoque per ſe minus periculoſus; per accidens tamen, ſi fortè præpediatur, vel repellatur effluens humor ſalſus, aut ſponte ceſſet fluere, ſicque in Maſſam humoralem regurgitet, in eâ certè mox turbationem inſtituere, Febrim catarrhalem, Prognoſis

lem, vel malignam quoque, cum Aſthmate & anxietatibus præcordiorũ excitare, imò & Convulſiones, Epilepſiam, Paralyſin, Cardialgiam aliaque mala periculoſiſſima producere ſolet. Vel etiam in Ophthalmiam, Epiphoram, Otalgiam & Aurium fluxum mutatur, à quibus aliis Affectibus ſingulis Infantes per fluxum Achorum præſervantur. Si malum negligatur, facilè materia acrior circum, circa rodere, ſubſtantiam cutis exedere, imò ipſum quoque pericranium & cranium corumpere, ac ita in Tineam converti poſſet: malignam proin hanc cruſtam meritò voces.

Curatio. *Curatio* ita eſt inſtituenda, ut in *lactentibus* quidem *Infantibus* Nutrix leniter purgetur per *Rhabarbarum*, *Mannam*, *Diacydon. Syrup. Roſar. ſolutiv. ſimpl.* vel *compoſitum* aut ſimilia. *Ablactatis* autem ipſis dabitur ſemel vel aliquoties laxans v. gr. è *Trohiſc. pædocat. Syrup. Flor. Perſicor. de Mannâ laxativa*, *Roſar. ſolut. ſimpl. Infuſo Foliorum Sennæ* & *Rhabarb.* Purgato ſic corpore mox ſanguinem purificantia in uſum trahenda ſunt, quem in finem proſunt *Tinctura Corallorum* vel *Antim.* ad guttas 10. 15. quotidie bis cum *Syrupo* vel *Aquâ Fumar.* aliquandiu data. Commendant alii quoque *Salia volatilia alcalia*, *Viperarum*, *Eboris*, *Fuliginis*, vel *Liquorem C. C. ſuccinatum*, *Spiritum Salis armoniaci urinoſ. aniſatum.* Verùm hæc acris nimis apud teneros Infantes, ac eapropter ſemper deteriora ipſis *alcalinis fixis* notavimus: hinc placet magis Pulvis abſorbens & edulcorans è *Pulvere Serpentum* aut *Viperar. ppt. Coralliis*, *Antim. diaphor. Ebor. ppt. Terr. ſigill. Unicorn. foſſil. C. C philoſ. præpar. Ocul.* ♋ *ppt. Bezoard miner. Diaphor. mart.* vel *Jovial. Fol. Saniculæ* aut *Lichen. petr.* cum æquali pondere *Sacchari* compoſitus, & quotidie mane ac veſperi in *Juſculo* cum *Syrupo flor. Tunic.* aut *Bellid. minor.* exhibitus. Vt verò lac Nutricis emendetur, ipſa quoque hujus Pulveris drachmam quotidie cum hauſtu *Aquæ Fumar.* aut *Scabioſæ* ſumat; ac Vini loco *Decoctũ Ligni Saſſaphras* & *Sem. Aniſi* bibat. Externè non ſtatim ſiſtendus fluxus, ſed potiùs imponenda ſunt *Folia* recentia *Betæ*, vel *Plantag. Alth. Malv. Lapathi acuti, Braſſicæ, Heder. arbor. Vitium. Butyro*, inuncta, ut humor magis eliciatur. Sunt qui curationem Naturæ totam committunt, ſi malum non adeo notabiles moleſtias Infantibus procreet. Ab adſtringentibus & refrigerantibus maximè abſtinendum. Aliàs etiam applicantur partim ad eductionem humoris, partim ad ſanationem ſequentia: v. gr. *Radix Althææ in Urina Pueri decocta*, *Succus Fumar. Scabioſ. Enul. Heder. terreſt. Braſſ.* cum *Lithargyrio*; *Oleum Nucum*, *Lilior. alb. Roſ. violar. Meliloti hortens.* cum *Axungia Porci.* Si diu manaverint Vlcuſcula & ſanare velis, tum prius *Aquâ Spermatis Ranarum*, vel *Decocto Cicerum*, *Oxylapathi*, *Radic. Ariſtoloch. Imperat. Helen. Folior. Nicotian. Salviæ*, *Solani* &c. in *Urina*, vel *Vino* & *Aquâ* facto, Achores elues; atque pulverem antacidum ex *Cretâ*, *Lacte lunæ*, *Tutiâ ppt. Lapid. calam. ppt. Succino*, *Myrrhâ*, *Lithargyrio*,

gyrio, Antim. diaphor. Ceruſſ. Flor. ſulphur. Pulv. Rad. Liquirit. Ariſtoloch. rot. &c. inſpergatur, vel ſequens inungatur:

℞. *Terebinth. Aquâ font. ad albed. lot.* ℥ij.
Butyr. rec. q. ſ. Miſce.
Foreſtus habet tale:

℞. *Vitell. Ovor. ad durit. coct. no. XVI.*
Myrrh. ʒj.
Rad. Aron. ʒß.
Helleb. nigr. gr. IV.

M. & coque in ferrea ſartagine absque flammâ, donec ſpumam emittant, tum exprimatur Oleum, totiesque coque & exprime, donec ſpumam non amplius emittat, abjectis hinc fœcibus Oleum in vaſe clauſo ſervetur ad uſum.

Efficax remediũ eſt, ſi vel *Lixivium cõmune*, cui *Oxylapathum*, *Rad. Helen. Folia Rutæ* & *Parietariæ* ſint incocta, vel *Spiritus Vini* qualiscunque ſimplex, aut cum *Eſſentiâ Myrrhæ* & *Aloës* permiſtus applicetur. Commendant & *Pulverem Radic. Bryon. Folior. Sanicul. Pyrol. Nicotian. Flor. Roſ. rubr. Fimum columbinum*, *Calcem vivam*, *Alumen*, *Sal tartar. Mercurium dulcem* vel *præcipitatum album*, cum *Oleo laurino* & *Nucum* vel *Aceto acerrimo* permiſtum atque inungendum.

Vel ℞. *Butyr. ſalit.*
Axung. porcin. ana. ʒj.
Flor. ſulphur. ℥ß.
Argent. viv. ſalivâ extincti. ʒj.
Vitriol. crud. ℈j.

Butyrum, Axung. Sulphuris flores ſeorſim in mortario liquentur, addantur poſtmodum reliqua.

Naſturtium frixum vel tritum cum *Axungiâ Porci* ab aliis imponitur. Optimum ego notavi, ſi citò tutoque ſanare cupias, ut capilli abſcindantur ac dein Achores diligenter, quotidie bis vel ter *Urinâ Pueri* vel *Aqua muriaticâ*, vel *Decocto Fumar. Lapath. acut. Chelidon. Scabioſ. Nicotian.* in mediâ parte Vini & Aquæ facto, calidè abluantur, hinc linteo ſiccati, *Oleo Nucum*, vel *Ovorum ſimplici*, aut cum tantillo *Olei Ceræ* permixto inungantur. Sed ſemel aut bis tamen corpus prius eſt purgandum, atque ſimul dein abſorbentia Diaphoretica intus ſunt exhibenda.

In *Diætâ* nocent omnes Cibi ſaliti, fumo indurati; nocent fructus horæi, nocet Vinum: hinc qui Infantes poſt ſecundum demum aut tertium ætatis annum, Cibis modicè ſalitis aſſuefiunt, qui ab omni exceſſu inordinati victûs prohibentur, quibus ſubinde Caput linteis calidis fricatur, & ab omnibus pinguibus ſordibus immune præſtatur, quibus Capilli pectine *Spiritui Vini* intincto ſubinde pectinantur, plerumque ab Achoribus immunes ſubſiſtunt. *Potus* ſit *Decoctum Chin. Sarſæparill.* vel *Saſſaphr.* & *C. C. raſp.* cum *Liquirit.* & *Paſſulis. Balneis Aquæ dulcis* quandoque immergantur Infantes, & ad præſervationem quotannis ter vel quater leniter purgentur. Nutrix ipſa ſimiliter optimam Victûs rationem obſervet, à Vini potu largo non ſecus atque à Cibis dyſpeptis, viſcidis, ſalſis & acidis abſtineat, ſordiciei omni tandem valedicat. *Diætâ.*

ÆGILOPS, ÆGILOPION, ab αἶξ, *capra*, & ὤψ, *oculus* compoſitâ voce, *Ægilops.*

voce, quod Capræ hoc malo ſæpe laborent, eſt Carunculæ lacrymalis, frequentiùs loci inter canthum Oculi & Naſi radicem exulceratio ſimplex, cum puris nunc ſinceri, nunc aquoſo-ſeroſi profluvio, ab Inflammatione vel eroſione præcedaneâ ortum ducens. Dicitur exulceratio *ſimplex*, ut diſtinguatur à Fiſtulâ, tanquam Vlcere ſinuoſo.

Anchilops. ANCHILOPS, ab ἀγχὶ, *juxta, prope*, & ὤψ, *oculus*, derivato nomine, eſt Tuberculum in Carunculâ lachrymali, frequentius in angulo inter Canthum Oculi majorem & Naſi radicem elevatum, atque nunc inflammatorium, rubens ſæpè, & ardenti dolore moleſtum, à Sanguinis & Lymphæ ſtagnantis, inque pus abeuntis collectione proveniens; nunc minùs inflammatorium, ac indolens, utplurimum à lenti cujuſdam & craſſi, ſubinde mellei humoris intra peculiarem veſiculam ſive membranam coacervatione oriundum, & ſic exiguum *Steatoma, Atheroma*, aut *Meliceridem* referens. *Fiſtula lachrymalis.* FISTVLA denique LACRYMALIS, quæ huc à Medicis referri quamplurimis ſolet, eſt Vlceris dictarum partium ſive Ægilopis ſimplicis in ſinuoſum atque calloſum paulatim facta mutatio, cum ichoris vel ſaniei aquoſæ indeſinenti profluvio, plerunque & Oſſis maxillaris carie conjunctum. *Fiſtula* dicitur hic Morbus à cavitatibus Inſtrumentorum muſicalium inſtar oblongis & ſinuoſis: *lacrymalis* verò ſimul audit, quòd Carunculam lacrymalem interdum ſimul affligat & exedat, quodque lacrymas profluere faciat.

Pars affecta. Afficitur hic *modò* Caruncula illa ſpongioſa, mollis, rubicunda, lacrymalis dicta, in cantho Oculi majore recumbens, quæ meatum ſubjecti oſſis, ad nares pertingentem, operiens ſuperfluum humorem lacrymalem imbibit, ac eundem poſtmodum per duo foramina tenuia, ſive *Puncta* ſic dicta *lacrymalia*, in extremis Palpebrarum limbis ad latera ipſius Carunculæ conſpicua, in peculiarem ductum lacrymalem, qui uſque ad Narium extremitates pergit, tranſmittit, tandemque foràs excernit. *Modò* etiam cum vel ſine dictâ Carunculâ affligitur Cutis, vel ſubjecta huic membrana fibroſo-adipoſa Palpebræ inferioris inter Canthum majorem & Naſi radicem, orbitæ Oculi portionem integens. In Fiſtulâ quoque lacrymali plerunque dictæ orbitæ vel Maxillæ Oſſiculum unum alterumve ſimul læditur & corrumpitur.

Cauſæ Anchilopis cum Inflammatione. Anchilops cum Inflammatione producitur & formatur proximè à Sanguine & Lymphâ in loco affecto nonnihil extravaſatis, vel etiam intra vaſcula obſtructa ſubſiſtentibus, ſtagnantibus, atque ſenſim in pus abeuntibus, unde Abſceſſus & ex Abſceſſu Vlcus enaſcitur ſive Ægilops. *Ægilopis.* Quanquam hoc Vlcus etiam ſine Inflammatione præcedaneâ à ſalſis acribus & corrodentibus humoribus in Carunculâ lacrymali, aut viciniâ collectis, vaſcula lymphatica aperientibus, ac inde poſtmodum continuè exſudantibus, oboriri queat. Occaſionem hiſce Affectibus præbet anguſtatio vel obſtructio tubulorum, in quibus humores

mores circulantes decurrunt, vel lacrymæ ad Nares depluunt: anguſtant & conſtringunt frequentiſſimè Aër frigidus, rigidis particulis admodum refertus: contribuere etiam valet crebra & fortis quidem illa compreſſio, fricatiove loci affecti, quando à ſalinis forſan aliquibus lacrymarum corpuſculis pruritum adeptus fuerit; accepta quin & forſan contuſio, ictus, alliſio. Multum quoque facere poſſunt halitus ardentium Candelarum ſulphureo-acres, in lucubrationibus nocturnis fibrillas Carunculæ lacrymalis, vicinarumque partium continué lambentes, lancinantes, & ad fricationem, compreſſionem veſtimulantes.

Cauſa Anchilopis folliculoſæ. Anchilopen folliculoſam, ſive ſine Inflammatione, parit effuſio & collectio humoris pituitoſi, craſſi, ſubinde pinguis, caſeoſi, aut mellaginei inter membranulas loci affecti paulatim facta, quando videlicet occaſione qualiſcunque adſtrictionis particulæ tales, in ſanguine circulante ex pravâ diætâ prius congregatæ exſudant, veſiculam membranoſam circa ſe formant, & ſenſim majori quantitate collectæ Tuberculum producunt.

Fiſtula lacrymalis. Fiſtulam lacrymalem efficit continuum ichoris ſive humoris ſalſo-acris profluvium; à quo prius per occaſionem hinc inde datam ſinus fuerint effigiati, horumque latera circumquaque & extremitates ab exſudante & concreto humore nutritio calloſæ redditæ. Ægilops proin niſi promptè curetur, facilè cuniculos agere, & Fiſtulam poſt ſe trahere poteſt. Liquor autem ejuſmodi Vlceris, ſi occultâ ſuâ acrimoniâ membranoſas fibras penetravit, atque oſſa orbitæ Oculi vel Maxillæ ſuperioris attigit, eadem ſtatim arrodere, corrumpere & carie afficere ſolet, ſenſim vim ſuam exedentem ultra expanſurus, ni convenientibus id remediis præcaveretur.

Quod *Diagnoſin* concernit, *Anchilops* quidem *cum Inflammatione* affligens, Furunculo penè ſimile Tuberculum eſt, atque adeo facilè cognoſcitur ex præſenti tumore nonnihil duro & immobili, cum dolore lancinante aut pulſante, rubedine tantillâ in principio, aliquali ardore & lacrymarum crebro fluxu conjuncto. *Anchilops ſine Inflammatione*, folliculoſa, digito prementi ſub cute hinc inde cedit, in Carunculâ lacrymali nunquam exiſtit, indolens utplurimum eſt, niſi fortè pruritum quandoque excitat, cuti concolor, & ad ſuppurationem per ſe minimè tendit. Si Tuberculum durum eſt valde, tum exiguum Scirrhum repræſentat: ſi verò minus durum evaſerit, tum pro materiæ contentæ varietate nunc Meliceris, nunc Steatoma aut Atheroma exiguum erit. Si Caruncula lacrymalis afflicta ſit, ex autopſiâ cuilibet patebit. *Ægilops* ſive *Vlcus* ſimplex harum partium cognoſcitur è pure qualicunque effluente, ſive ſincero, ſive ſanioſo: pus autem hoc vel è Carunculâ prodit lacrymali, quæ hinc paulatim exeditur ac imminuitur; vel ſub eadem & palpebrâ inferiore prodit, ſi præprimis angulum oculi premas, adeoque tum Vlcus ſubter cutim *Diagnoſis.*

tim verſus angulum fuit apertum. Aliquando è Cute extrorſum ruptâ promanat, ſi videlicet cutis texturam fibroſam perrodere potuit; Ichor, qui profluit, nullo modo fœtet, atque labia Vlcuſculi calloſa minimè deprehenduntur. Quod ſi autem Ichor fuerit aquoſus, fœtens, plus minus craſſus, plerumque flaveſcens, vel ſponte ſub palpebra inferiore verſus canthum majorem profluens, vel compreſſâ eâdem juxta naſum prodiens, & inſolitam cavitatem, vel hiatum ſubter Cutim, tanquam exeſæ ſubſtantiæ ſignum, monſtrans, è cujus ſinibus quandoque pus cum aliquali ſibilo proſilit, calloſitas porrò atque durities circa ſinum adſit, tum *Fiſtula* dicitur, quæ utplurimũ ſub Cute palpebræ cuniculos agit & aperitur, rariùs verò niſi arte ſit factum, ex ipſa cute extrorſum viſibiliter patetur. Hiſce *pathognomonicis* Fiſtulæ ſignis jungim⁹ communia alia, etenim in hoc Morbo ſimul Viſus ſi non læſus, tamen ab effluxu ſaniei ſuper Oculi bulbum quandoque obſcuratus eſt, aut turbatus, pruritus etiam & dolor interdum accedit, atque non rarò palpebrarum extrema ab ichore promanante & lenteſcente in ſomno quaſi conglutinantur: ichor ipſe purulentus modò parciùs, modò copioſiùs variæ conſiſtentiæ effluit, abſterſionem frequenter urgens: accedit aliquando rubor. Quando materiam ſanioſam per nares profluere deprehendimus, id ſignum penè eſt Fiſtulæ ad Naſi os pertingentis. Afficitur nunc ſola Caruncula lacrymalis cum ſuo ductu, nunc partes quoque vicinæ ſimul, aut ſolæ etiam affliguntur. Denique Fiſtula alia eſt recens ex parte tantùm calloſa, intra carnem deſinens, nec dum oſſa corrumpens; alia inveterata, tota calloſa, & ad oſſiculum carioſum penetrans, vel cartilaginem corruptam terminans.

Prognoſis

In *Prognoſi* hoc quidem tenendum, nullum talium affectuum per ſe & naturâ ſuâ eſſe deleterium. Fiens morbus ſi pruritu ac dolore moleſtus fuerit, ad remediorum uſum inſtigat, & ita facilè diſſipatur niſi cacochymiam ſanguinis pro fonte habet, quam natura per hæc loca depurare nititur. Si autem ſine dolore ullo tubercula talia formari incipiant, & paulatinum incrementum capiant, tum in principio negliguntur, & ita factus ſenſim morbus facilè quidem cognoſcitur, ſed propter Oculi viciniam difficulter curantur: quin ſi cacochymicus fuerit ſanguinis ſtatus, facilè ex Anchilope Ægilops & Vlcus ſimplex, atque ſi hoc non promptè atque funditùs extergatur & conſolidetur, Fiſtula inde naſcitur, dum materia ſanioſa vicinas partes molles, & ſpongioſam cartilaginum oſſiumque texturam facilè erodit. Si adhuc acrior fuerit ſanguinis diatheſis, in Vlcus tandem cancroſum & exedens, nullo modo curabile, degenerare poteſt. Difficilius etiam curatur, ſi Abſceſſus ad nares rumpatur, & pus per illas effluat. Dicere tamen etiam poſſumus, Vlcus tale ſimplex minimè exedens, Fonticulum eſſe velut ſpontaneum, per quem natura ſeſe à ſuperfluis humoribus ſeroſo-ſalſis liberat. Anchilops ſine inflamma-

flammatione, ſi nimium non excreſcat, linqui poteſt, nec niſi Tumore ſtructuram faciei deſædante moleſtum erit. Si autem in Cancrum mutatur, ferè lentam eamque moleſtiſſimam partium exeſionem dolorificam poſt ſe trahere ſolet, ſine ullâ medicationis efficaciâ. Vlcus recens, Fiſtulaque in principio adhuc exiſtens curationem haud difficilem admittit. Inveterata autem, profunda, quæque ad Naſi oſſa penetravit, chronicum eſt malum, raro perfectè ſanabile, ſed palliativè tantùm curabile.

Curatio Anchilopſis cum Inflammatione.

Curatio pro Affectûs diverſitate vario modo eſt inſtituenda, quòd ſi enim Tuberculum fuerit Anchilops cum Inflammatione, tum ſtatim humorum ſtagnantium diſcuſſio tentabitur, ſicque Tumor diſſipabitur. In hunc finem proin ante omnia cruditates primarum viarum per Clyſma emolliens atque detergens, vel etiam per lene aliquod purgans evacuabuntur: v. gr.

℞. *Radic. Lil. albor.*
Chelidon. maj.
Malv. ana. ℥ß.
Herb. 5. emoll.
Agrimon.
Anſerin.
Flor. Chamomill. ana. Mj.
Sem. Lini. ʒvi.
Fœnic. ʒij.
Bacc. Junip. ʒj.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℔j. in adultis adde
Olei Olivar. ℥jß.
Elect. lenitiv. ʒvj.
⊖is Gemm. ʒß.
M. F. Clyſter tepidè injiciendus & una vel alterâ vice reiterandus. Juvant *Epithemata* ſive *Collyria*, in hunc proin finem omnia contra Ophthalmiam ſuo loco commendata, vel ſequens certè proderit:

℞. *Aqu. Chelid. major. ℥ij.*
Euphras.
Hierac. ana. ℥j.
Spirit. Vin. camphorat. ʒij.
Eſſent. Croc. ʒß.
Magiſt. ♄n. diaphoret.
Lapid. Calam. ppt. ana. ʒj.
Miſce detur ad Vitr. & pluries calidè noctu diuque cum linteolis mollibus Palpebris Oculi clauſis admovebitur.

Alii *Spiritum Panis ſiliginei* cum *Aquâ Reginâ Hungar.* atque *Eſſentiâ Myrrh.* pro *Epithemate externo* non ſine ſucceſſu in uſum trahunt. Euporiſton nonnullis eſt *Cataplaſma è Pomis putridis dulcibus, Tutia ppt. Lapid. Calam. ppt. Camphorâ* & Croco concinnatum, tepidèque ſæpius applicatum.

Quando Inflammatio diſcuti intra ſpatium aliquot dierum nequit, ſignum eſt, eam in Abſceſſum atque Vlcus declinare, quamobrem tum emollientia ac maturantia ſtatim in uſum trahentur, qualia v. gr. ſunt *Cataplaſma è Micâ Panis ſiliginei, vel Farinâ Tritici, Siliginis, Fabarum, Radic. Alth. Sem. Lin. Croco, Lacte, Melle, Aquâ roſac. aut Succo Hieracii vel Chelidon maj. expreſſo* compoſitum, & calidè bis quotidie ita applicatum, ne Oculi bulbus valde prematur, à quâ preſſione novum Oculo malum acceſſeretur. Maturationem quoque, ſed tardius & majore cum dolore pro-

movent

movent Emplaſtra *Diachylum ſimpl.* ſive *cum Gumm. Stict. Croll. Norimbergenſe Gruberianum*, *Colleti Francofurt.*

Vſus horum remediorum externorum continuabitur, ac ſimul quotidie doſis *pulveris diaphoretici* uti ſupra cum *Aquâ Fumar.* propinabitur, donec Abſceſſus tuberculi fuerit maturatus, quem dein, ſi ſponte extra verſus non rumpatur, lanceolâ pertundes, puſque effluere permittes, imò etiam quantum licebit, exprimes. Vlcus autem ſic factum, ſi ſufficienter apertum non videatur, ulteriore inciſione à perito circumſpectoque Chirurgo, antequam cuniculos agat, & in Fiſtulam mutetur, dilatabitur, ſicque fundum ejus detegetur, in quo dein, ſi vel Caro ſpongioſa aut putrida, vel Oſſiculi caries deprehendetur. *Cauterio actuali* ſemel vel bis, ſi opus videbitur, exuretur; ac deinceps oſſiculo quidem nudo fila carpta linea, deſuper autem alia *digeſtivo Unguento*, quod è *Tereb. vitell. ovi ſolut. Melle. roſac. Lapid. Calam. ppt. Bezoard. miner. ac Eſſent. Myrrh. Aloes*, compoſitum proſtare debet, bis quotidie imponetur; ac denique *Emplaſtrum Diapalmæ*, vel *Stict. Croll.* ſimilive aliud ad arcendas qualeſcunque Aeris externi injurias, Vlceriſque acidum abſorbendum applicabitur. Apertum ſervabitur Vlcus, uſque dum vel putrida Caro deſtructa, vel foliola Oſſis carioſa, ſi quæ inſunt, ſeparata & excuſſa ſint, minutoque puris qualiscunque proventu Vlcus novâ eaque bonâ carne impleri, ſicque ad Cicatricem tendere incipiat; quam certè multùm promovere poteſt uſus ſequentis Collyrii:

℞. *Aqu. Roſar. alb.*
Ulmar.
Plantag. ana. ℥j.
Thuris maſcul.
Aloes.
Myrrh. ana. ſubtiliſſ. pulver. ℈j.
♁*n diaph.* ℈ij.

Miſc. detur ad Vitr. Calidè cum linteolo bis qaotidie admoveatur, *atque deſuper* Emplaſtrum Diapalmæ *imponatur.*

Vſurpato hoc per aliquot dies remedio tandem ſiccè deligandum eſt Vlcus, uſque dum Cicatrice obductum fuerit & probè ſine fœdo calloſanatum. Ligatura per totum Curationis tempus ita eſt inſtituenda, ut infra Oculum Cutis leniter compreſſa exiſtat, quò ſic materia purulenta deorſum penetrare, ſinuoſoſque cuniculos aut Fiſtulam producere nequeat.

Quòd ſi *Tuberculum* evaſit *cyſticum*, atque ab humore lento, craſſo folliculo incluſo provenerit, tum lanceolâ cutis eſt aperienda, folliculusque integer eximendus, ac dein *adſtringens*, *conſolidansque pulvis*, è *Myrrhâ*, *Aloë*, *Sanguine Draconis vero*, *Lapid. Hæmat. ppt. Thure*, *Maſtiche*, *Capulis Glandium*, *Ichtyocollâ Aquâ Chelidoniæ nutritâ*, ſimilibuſque paratus, atque albumine Ovi exceptus calidiuſculè eſt applicandus, impoſito deſuper *Emplaſtro Diachalciteos*, vel *Diapalmæ*, vel *Diaſulph. Ruland.*

Quando autem Tuberculum exſcindi nequit, tum cauſticum imponatur

tur remedium, hincque producta eſchara Butyro recenti non ſalito emolliri debet; emollita ſi ſponte non abſcedat, ſcalpello eſt abſcindenda, factumque Vlcuſculum *Melle roſaceo*, cum *Eſſentiâ Aloës*, *Myrrh. Thuris*, *Pulvere Radic. Rhabarb. Chelidon. Sang. Dracon. Bol. armen. ♁n. diaphor. Mercur. præcipit. alb.* &c. permiſto, ſenſim extergendum, ac denique modo ſupra dicto ad Cicatricem promovendum eſt.

In *Fiſtulâ lacrymali* & **Ulcere ſinuoſo** Corpus ſubinde eſt purgandum, ſequentibus v. g. *Pilulis* in **Adultis**:

℞. *Maſſ. Pilul. è Succin. Crat.* ℈ß.
Extract. Rhab.
Helleb. nigr. ana. gr. vj.
Cinnab. ♁n. corr. gr. viij.
Reſin. Jalapp. gr. ij.
Ol. ſtillatit. Roriſm. q. ſ.

M. F. l. a. Pilulæ no. xv. *Inauratæ ſumantur mane pro doſi cum regimine diætæ.*

Vel ℞. *Radic. Jalapp.* ℈j.
Crem. 🜿ri.
Merc. dulc. opt. ana. ℈ß.
Scamm. 🜍rat. gr. iij.
Ol. ſtillat. Mac. gutt. j.

M. F. pulv. ſubt. d. ad ch. Sumatur mane jejuno ſtomacho pro doſi.

Vel exhiberi poteſt Infuſum Fol. Senn. & Rhebarb. aut Vinum medicatum ex alterantibus & traumaticis amaris atque purgantibus compoſitum. Placent aliis *Extracta v. gr. panchymag Croll. Cathol. Pilular. Coch. Maſſa Pilular. Aloeticar. vel Marocoſtin. Pilulæ Emanuelis, alia.* A Vomitoriis ſibi maximopere cavendum; ſi Ventriculus tamen ſcateat Viſcidis cruditatibus, *digeſtiva* remedia purgantibus præmittenda, qualia poſſunt eſſe *🜿rus 🜖latus, ♁n. diaphor. Cremor 🜿ri. Arcanum duplicat. Mynſ. Tinct. ♁nii, Corallor.* Purgante præmiſſo danda ſunt ſtatim traumatica, & abſorbentia, *Decocta, Eſſentiæ, Tincturæ vulnerariæ, ♁nium diaphoret. C. C.* vel *Ebur ſine igne parat. Diaphor. ♃vial. ♂ial. Terr. ſigillat. Eſſentia lignorum, Trifol. fibrin. Decoctum vel Infuſ. Lignorum um herbis Thee & traumaticis. Pilulæ ex Extract. Numular. Veronic. Plantag. Folior. teneriorum Quercus*, & Pulveribus abſorbentibus paratæ. Æſtivo tempore *Potus Acidularum, Thermarum Fabarienſ. Rhætiæ, Plumbariarum Lotharingiæ*, aliarumque pro varietate complexionum convenit.

Extus Capilli capitis ſtatim veniunt abſcindendi, Emplaſtrum de Betonicâ & Tacamahacâ. Vertici Capitis imponendum, vel Cucupha è Cephalicis parata, ſi ferre queat Æger, imponenda, Capillitium portandum. *Setaceum* in Nuchâ excitandum, & ſi Cacochymicus fuerit Æger, ſimul *Fonticulus* in pede ejus lateris, in quo Oculi canthus eſt afflictus, producendus. Frictiones dorſi cum linteis calentibus quotidie ferè & blandè inſtituendæ; hiſque omnibus remediis humores ſenſim à loco affecto ſunt divertendi. Quando itaque benè jam fluit Setaceum, topica quoque auxilia veniunt præſtanda, ubi Calloſitas Vlceris vel inciſione venit diſcindenda uſque ad radicem mali, vel quod *Fabricius ab Aquapendente* melius eſſe deprehendit perfo-

perforatio Oſſis Narium Terebræ ope facienda, quò ſic Ichori via & effluxus per Naſum pateat. Dein uſtio fiſtuloſi ſinûs inſtrumento per cannulam, quâ vicinus munitur Oculus, inſtituenda, vel hujus loco Cathæreticis, quantum licebit remediis fundum Vlceris paulatim eſt detegendum, quemadmodum id vel *Ungt. Ægyptiaco*, vel *Mercurio præcipitato rubro* ſubtiliſſ. trito, *Alumine uſto*, aut ſimili leniori obtineri poteſt. Sumunt alii ad conſumendam calloſitatem modò *Butyrum* ♄*nii*, modò *viride Æris* cum *melle roſaceo*, modò *Aquam phagædenicam*.

Quando orificium Fiſtulæ anguſtum eſt, ſolent Chirurgi illud *turundâ* è radice *Gentianæ*, vel *Conſolidæ majoris*, aut *Bryoniæ* dilatare. Aliis in hunc finem ceu minus dolorifica ſufficit *Medulla Sambuci*, aut *Ebuli*, vel præparata *Spongia*. Si inciſio fit, cavendum ne muſculi orbicularis tendo, qui ibi utramque palpebram conectit, cum maximâ Oculi difformitate diſſecetur. Ad extergendum interea mundificandumque Vlcus uſurpant *Decoctum Radicum Aſphodeli*, *Serpentariæ*, *Bryoniæ*, *Rhabarb. Hellebor. nigr. Ariſtol. Gentian. Herb. Abſynth. Agrimon. Millefol. Geran. robert. Centaur. min. Sabinæ*, *Rutæ*, *Virgæ aur. Hyperici*, *Gallii lutei*, in *Aquâ communi*, vel *aluminoſâ*, *muriaticâ*, vel *Calcis vivæ*, vel *Urinâ hominis ſani* facto; cui ulterius *Tincturam ex Aloë*, *Myrrhâ*, *Thure*, *Maſtiche*, *Aſâ fœtid. Garyophyll. arom. Radic. Hellebor. nigr. Gentian.* &c. cum *Spiritu Vini* extractum permiſcere poſſumus. Omnibus palmam præripit pulvis ex *Euphorbio*, *Myrrhâ*, *Aloë*, *Mercur. præcipit. rubr.* ſubtiliſſ. trito compoſitus, quo Fiſtulæ ſinus quotidie impleri poſſunt, ſuperaffundendo adhuc Tincturam modò dictam, vel *Aquam* illam *Boylei* ex ⊕*lo albo*, *Bolo Armenate*, *Camphorâ*, interdum *Alumine* ſimul paratam, cujus deſcriptionem habet *de Utilitat Philoſ. Experim.* 5. *cap.* 1.

Si dilatata ad fundum uſque fuerit Fiſtula, hincque carioſum patuerit Os, vel Scalpro id abradi, vel *Cauterio actuali* omnium citiſſimè exuri poteſt. Sæpius hæc cauteriſatio eſt repetenda, bis vel ter de die, per aliquot etiam hebdomadas, ſi opus videbitur, donec ſquammulæ carioſæ probè ſeparatæ fuerint. Hæc tamen operatio in Oſſe Maxillæ & Naſi tutò, in Oſſiculis orbitæ autem non niſi temerè, & cum Oculi magnâ noxâ inſtituitur. Eſcharæ caſus Vnguento digeſtivo promovendus, Vlcuſque more ſolito deligandum. *Oſſis Carioſi ſeparatio.*

AFFECTIO PASSIO vel MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA, MALVM HYPOCHONDRIACVM, AFFECTVS HYPOCHONDRIACVS, nomen ſuum ab ὑπὸ *ſub*, & χόνδρον, *Cartilago*, adeoque à *regione* pectoris *ſubcartilagineâ*, ſub cartilaginoſis coſtis, Diaphragma, Ventriculum, Inteſtina, Meſenterium, Hepar, Splenem, Omentum, Pancreas, ceu Mali ſcaturigines focoſque comprehendente, deducit, totque ſymptomatibus Hominem affligit, ut adcuratè definiri nequeat. Dicere tamen liceat, quòd ſit moleſta vel triſtis quædam, eaque frequens & obſtinata *Hypochondriaca paſſio.* *Deſcriptio.*

ſtinata mentis ſenſatio, cum inquietudine utplurimum & anxietate pectoris aut præcordiorum, variaque ſymptomatum plurium aut pauciorum complexione hominem plus minus excrucians, atque à diverſâ fibrarum in Hypochondriacis partibus membranaceo-nervoſarum vellicatione & criſpatione ſive contractione ſpaſmodicâ, per humores pituitoſo-acido-acres factâ, originem trahens.

Pars Affecta.

Pro *Parte primariò affectâ* eam procul dubio adgnoſcere debemus, cui cauſa morbi primariò inhæret, vel in quo fomes aut focus mali hæret, & unde per conſenſum ſive ſecundariò plures aliæ partes afficiuntur. Veteres tantùm non omnes, *Lienem* pro principali hujus Affectûs ſcaturigine adgnoverunt, indeque Germani appellare conſueverunt, die Miltze Kranckheit, die Miltze-ſucht; ſed perperam, cùm in Hypochondriacorum plerorumque Cadaveribus inſons planè Lienis viſcus, atque ab omni labe immune deprehenſum; ac viciſſim in aliis qui nunquam Hypochondriaci fuerunt. Lien morboſum inventum fuerit. Alii culpam modò in Ventriculum, modò in Hepar, Pancreas, Inteſtina, Meſenterium, Diaphragma conjiciunt. Verùm adcuratius rem ponderantes deprehendunt, propriè fibras nervoſo-membranaceas Partium in hypochondriacâ Regione ſitarum affligi, & ſympathicè dein partes corporis alias per communionem nervorum afficere.

Diagnoſis.

Signa *diagnoſtico-pathognomonica* hujus Affectûs, ſi nondum firmas egit radices, difficulter dari poſſunt. Differentias enim admittit non contemnendas, etſi à multis parum diſtinctè obſervatas: & enim *alius* quidem mitiore gradu Hominem ſine ullo delirio affligit, & ſimpliciter *Paſſio hypochondriaca*, vel *Affectus hypochondriacus* vocari debet: *alius* majore eundem gradu, & cum vehementioribus ſymptomatibus, cum deliriis modò interruptis, modò continuis, cumque timore & triſtitiâ ſine furore excruciat, & *Melancholia hypochondriaca* dici poteſt.

Differentia Affectus

Signa affectus ſine delirio pathognomonica.

Prior mitiorque gradus pro ſignis pathognomonicis ſequentia ferè adgnoſcit: nimirum tales Ægroti frequenter gravitatem ſtomachi & phlogoſes à paſtu, cum extraordinario faciei rubore, inflationes Abdominis, nonnunquam lancinationes, tenſiones vel criſpationes colicas, præprimis in ſiniſtro hypochondrio, ubi inteſtinum Colon recurvatum & anguſtatum vicinis partibus membranâ quadam cohæret, perſentiunt; dum interea appetitu quidem optimo ſemper gaudent, ſed depravatam ſimul chylificationem habent. His accedit quoque crebra pectoris anxietas, cum aliquali dyſpnœâ, murmuribus, & rugitibus vel borborygmis Hypochondriorum, nec non Alvi ſegnities, & frequens conſtipatio, poſt quam dein ſcybala utplurimum dura & globoſa non ſine labore excernuntur, unde propter retentos diu flatus, juxta anxietatem, vel etiam inquietudinem in ſomno, laſſitudines, formicationes, tremores leves atque ſtupores membrorum quandoque perſentiunt. Cum his tamen Judicium acutum atque Phantaſia ſana ſine ullo

delirio manet. Hiſce verò pathognominicis ſignis adhuc communia alia plura veniunt addenda, de quibus variè conqueruntur; nimirum Hypochondriaci alii quidem crebrius ſalivant & os pituitâ madens ferè ſemper habent; ſaliva ipſorum nonnunquam aquoſior, nonnunquam viſcidior pro aſſumtorum diverſitate exiſtit. Jejunantes ferè debiles exiſtunt, & quandòque etiam tantùm non planè linquuntur animo, donec alimentum aſſumſerunt. Alii ſiccum os habent, & ſalivæ acriuſculæ paucitatem. Ructus ipſis quandoque acidi ſunt, ſaporque oris ſubſalſus, aut vitriolicus. Nauſeant atque vomunt pituitam variam, interdum penè viridem, vitriolicam, tenacem. Ructibus ſubinde acidis torquentur; pulſationes in Hypochondriis, frigus extremorum, nonnunquam cum ſudore frigido acidum ſpirante, dolores etiam atque lancinationes dorſi vel lumborum perſentiunt, acſi fuſtibus cæſi fuiſſent. Pulſus varius eſt, Cordis palpitatio cum vehementi Arteriarum pulſatione quandoque accedit. Vrina quandoque limpida, aquoſa, quandoque craſſa eſt, atque ſedimentum modò copioſum, modò paucum plus minus ſalinum viſcidum deponunt, cum corpuſculis ſalinis fundo & parietibus matulæ accreſcentibus. Interdum vertigine, & obtuſo Capitis dolore ſimul vexantur. Maximum hujus ſimplicis Affectûs hypochondriaci gradum denique *Ettmyllerus* credidit eſſe *Scorbutum*, de cujus naturâ atque curâ ſuo loco tractatur.

Signa pathognomonica Melancholiæ hypochondriacæ.

Quòd ſi ſuperioribus ſignis prætereà accedant triſtitia crebra ac pertinax, animus ſuſpicax, varia corporis animique perturbatio & intemperies, gracilitas, oculi interdum fixi ac leviter torvi, ſolitudinis amor, moroſitas, irritabilitas facilis ad iram, terrorem; quandoque motus membrorum ſpaſmodici, debilitates velut paralyticæ tranſeuntes, timor atque metus ſine ullâ cauſâ, etiam ſine febre ac furore, præconceptæ ac deliræ imaginationes, mentiſque alienationes; tum verò non ſimplicem *Paſſionem* ſed *Melancholiam hypochondriacam* nuncupamus, nomine compoſito ex μελας, *niger*, *ater*, & χολη, bilis; quoniam veteres hunc Affectum ab atrâ bile provenire crediderunt. Hâc verò detenti Homines meticuloſi, ſuſpicioſi, ex variis quæ patiuntur ſymptomatibus falſas ſibi fingere ſolent opiniones, taliaque imaginari, quæ ludicra ſubinde exiſtunt atque ridicula; neque etiam opiniones ejuſmodi perverſas, niſi ægerrimè deponere poſſunt. Sunt inter hos, qui putant ſe vitreos eſſe totos, vel vitrum intra corpus habere veneno repletum, hincque vehementes motus evitant. Alii utut maximè pii & religioſi, ſe Deo exoſos, adeoque damnatos, æterno ſupplicio deſtinatos eſſe ſibi perſuadent, ſummeque proin triſtes, quæ certè ſpecies Melancholiæ horrenda, & ad deſperationem non raro invitans eſt, ita ut, ſicut *Platerus in Praxi* ſcitè monuit, *ſe ad blaſphemias erga Deum, ad multa horrenda perpetranda, ad manus violentas ſibi inferendas, maritum, uxorem, liberos, vicinos, Principem, interficiendos,*

nullâ Zelotypiâ, nullâ invidiâ erga illos, quos potius intimè amant, commotos, contra voluntatem velut cogi, taleſque cogitationes invitis etiam ſibi obrepere dicant; cum interea Deum, ut ſe ab impiis illis cogitationibus liberare velit, inſtanter precari haud deſinant. Alii magis terrore mortis anguntur, ſeque ob ſcelera perpetrata, qualia tamen nulla niſi imaginaria ſciunt, ad ſupplicium poſtulari conqueruntur, ſicque mortem, quam ſibi mox imminere credunt, ſummoperè expaveſcunt.

Alii ridicula animo phantaſmata concipiunt, diutiſſiméque retinent; ut quando ſe in *bruta* converſos opinantur; quando ſe *Papas*, *Imperatores*, *Reges*, *Principes*, *Belliduces*, factos credunt, & continuè varia mandant; quando ſe *caput magnitudinis ſtupendæ*, *naſum longiſſimum* habere opinantur, quando ſe *ranas*, *ſerpentes*, *lapides*, *adamantes*, aliaque devorâſſe, & adhuc in corpore circumgeſtare ſomniant. Vixit apud nos, qui ſe *militem cum haſtâ excubias agentem* deglutiiſſe, eumque in faucibus adhuc obhærentem habere, ſibi per plurimos annos fuit imaginatus, uſque dum amicus conſilium dediſſet, ut ſibi Clyſterem ex pulvere pyrio confici curaret, illiuſque accenſione militem è faucibus expelleret, quo audito, & ad animum revocato conſilio, delirium illud amiſit, & alia poſtmodum agitavit. *Alii* in *ſpe* & *ſilentio* ſuos conſumunt dies, *ſegnes* ſunt, *taciturni*, ad interrogata ægrè reſpondent, ſolitudines quærunt & amant, ſylvas petunt, in latebras ſe abſcondunt, hominum conſortia vitantes, ac velut horrentes, *Miſanthropi* eapropter verè dicti. Atque talia phantaſmata modò brevius, modò diutius hominis animum pervertunt; intermittunt ſæpè, ut homo aliquandiu rectè ratiocinetur, donec cogitationes deliræ redeant. Habent proin ſæpè dilucida quædam in hoc morbo intervalla homines, remiſſioneſque; redeunt dein per vices deliria conſueta, aliave. Nonnulli etiam per certas anni tempeſtates, Lunæque phaſes ita divexantur. Paucis, Melancholici, uti *Fernelius* deſcribere amavit, *vel cogitant vel loquuntur, vel efficiunt abſurda, longeq; à ratione & conſilio abhorrentia, eaq; omnia cum metu & triſtitiâ. Incipientes quidem melancholici abjecto, demiſſo, & hebetiore ſunt animo, ſe ſuaq; negligunt, vitam ſibi acerbam putant & amariſſimam, etiamſi ex eâ migrare pertimeſcant. Quũ* verò *jam malum invaluit, multa animo & cogitatione fingunt, & obloquuntur aliena perturbatè atque confuſè.*

Cauſa

Quando igitur Affectio hypochondriaca in partibus tam ſolidis quàm fluidis, ſi modò ad diverſiſſima ſua ſymptomata attendere velimus, radicata deprehenditur; à diverſis hinc cauſis illam produci exiſtimandum erit; in harum autem expoſitione plus ſubinde confuſionis quàm perſpicuitatis notavimus, ut proin operæ pretium nos facturos arbitrati fuerimus, ſi totum hoc ætiologiæ negotium ab ipſo generationis principio deduceremus. Dicimus ergo, primam hujus Mali originem in nonnullis quidem hæreditariæ ſanguinis ac Spirituum diſpoſitioni, deinceps verò in omnibus depravatæ ſtoma-

ſtomachi Chylificationi aliquamdiu continuatæ adſcribendam eſſe, dum Cibi boni malive ſucci propter liquoris gaſtrici acorem quendam præternaturalem,& activitatem blandè volatilem, ab Animi paſſionibus vehementibus & crebris, mœrore inprimis diuturno, frequentique irâ aut terrore imminutam, non in chylum bonum ac laudabilem, ſed in maſſam ſubacidam plus minus acrem, diſſoluti convertuntur, in quâ ſalia acida plus juſto exaltata prædominantur. Quando igitur talis chylus plus minus crudus ac viſcidus crebrò in circulantem Humorum laticem tranſmittitur, tum hic ſenſim à dulci ſuâ benignâve temperie & craſi degenerat, ac in ſanguinem utplurimum acidum, vel ſalſum magis minuſve lentum mutatur. A tali ſanguine porrò & ipſis ſpiritibus animalibus ſive fluidis Nervorum incolis labes quædam atque intemperies, quam alii peregrinum characterem vel ætherem vocant, communicatur. Præternaturaliter verò conſtitutæ ſic Partes corporis fluidæ,tonum quoque ſolidarum partium, fibrarum inprimis nervoſarum in membranis aut tubulus fluida vehentibus, lædunt, & vel laxitudinem vel criſpationem conciliant, quâtenus occaſione qualicunque datâ, anguſtatis, compreſſis, conſtrictiſve harum aut illarum partium tubulis ſalſæ vel acidæ particulæ humorum obhærent, ſubſiſtunt; vellicant hinc, fibrillas ſenſibiles diverſimodè rodunt, ſicque obſtructiones, dolores, tenſiones, & ſimilia producunt, imò hâc ratione omnia ſymptomata, de quibus ægri conqueruntur, excitant. Ita quidem ut pro diverſâ configuratione, magnitudine, acrimoniâ, copiâ & motu talium corpuſculorum ſalinorum, & particularum heterogenearum fibræ nervoſæ harum aut illarum partium fortius aut mitius perculſæ, ſymptomata nunc vehementiora nunc leniora, diuturniora vel breviora producant.

Prognoſis

In *Prognoſi* hoc tenendum, Affectionem hypochondriacam in principio adhuc curabilem eſſe, ſed in progreſſu, ubi jam firmiores egit radices, curatu difficilem, imò propemodum inſanabilem eſſe. Vnde *Opprobrium Medicorum* fuit appellata, quòd Ægri ſemper habeant, de quo conquerantur, atque ob metum vel mortis vel graviorum morborum, etiam leviſſima ſymptomata quibus affliguntur, pertimeſcant, & eorum ratione medelam expoſcant: cumque poſtea vident & experiuntur, mitigato vel ablato uno ſymptomate jugiter alia atque iterum alia in his illiſve partibus ſubnaſci, impatientes evadunt, ipſimet ſuorum malorum originem perſcrutari incipiunt, atque ſepoſitâ in Medicum ordinarium fiduciâ, ad Agyrtas, Ciniflones, Circumforaneos, Carnifices, ſimilisque farinæ alios homines confugiunt, ut ab illis remedia efficaciora, dicam an pejora, obtineant; à quibus dein ſi vel pejus habent, vel certè in melius non proficiunt, jam multa ſibi imaginari perverſè, triſtes evadere, deliria agitare, ac ſenſim ſenſimque melancholici reddi ſolent. Vtut verò tum nondum continua, ſed interrupta exiſtant ejusmodi deliria, in ulteriore tamen pro-

greſſu Morbi ex Melancholiâ interpolatâ Delirium continuum & habituale, ex Hypochondriaco Cephalicum & radicale fieri poteſt, atque per totam vitam durabile. Interim lethalis per ſe non eſt hic Affectus, poteſt tamen, ſi Æger ad iram vehementem frequenter procitetur, in Maniam converti.

Curatio

Curatio ex noſtrâ ſententiâ omnium optimè perfici poteſt correctione Maſſæ ſanguineæ, tam per debitum Vitæ regimen, quàm etiam per medicamenta generoſiora, largiſque doſibus hauſta; & quidem primæ viæ pro circumſtantiarum ratione nunc *emeticis blandis*, nunc *purgantibus mediocribus*, ſubinde eluentur, quibus elotis, nulla credimus meliora Remedia, quàm potum, vel *Seri Lactis Caprilli*, cum *Tinctur.* ♁*ii*, *Corallor.* aut *Mart. aperitiv.* bis quotannis hauſti: vel *Aquarum Mineralium*, ſive *Fabarienſium calidarum* in Helvetiâ, ſive *Acidularum* quarumcunque. Quibus ego ſubſtituere frequenter ſoleo *Aquas* è Plantis ſpleneticis & antiſcorbuticis deſtillatas, quarum potu credimus ſalſam acidamve ſanguinis Cacochymiam quam optimè elui & emendari poſſe. His adde uſum *Spirit. Cochlear. Eſſent. Trifol. fibrin. Extract. Mart.* ac *Trif. fibr. Corall. rubr. ppt. Ocul.* ♋ *ppt.* omniumque abſorbentium. In potu ordinario crebrò infuſæ ſint Plantæ antiſcorbuticæ & ſpleneticæ. Alii commendant potum *Decocti Lignorum* blandioris cum Vino; nec non *Elixir propr. Claud.* vel *ſine acido*, *Tinctur. Mart. cæruleam Etneri*, *Eſſentiam Martis helleboratam*. Symptomatibus interim ſubinde urgentibus occurrendum eſt iis Remediis, quæ ſuis hinc inde locis commendantur, ſemper rationem habendo Dyſcraſiæ Humorum in hoc malo prædominantis, ne Symptomatis mitigatione Morbum principalem augeamus.

Diæta.

In *Diæta* probamus Aerem temperatum, ſerenum, ſubtilem magis quàm craſſum, ac ſubinde ratione loci mutatum; mirum enim, quantum hæc loci ac aëris mutatio ad chronici hujus morbi mitigationem facit. Cibi ſunto eupepti ac laudabilis ſucci, non viſcidi, non flatulenti, non terreſtres, nec nimis ſaliti aut fumo indurati; Oleribus & Plantis antiſcorbuticis multum indulgeat. Vinum aut Cereviſia bibantur probè defœcata ac optima, minimè aceſcens; omnia uſurpentur moderatè; Exercitia corporis tempeſtiva ſint, ante paſtum magis quàm pleno ventriculo inſtituta; Somnus vitetur meridianus; Vigiliis non nimis indulgeatur: Lucubrationes nocturnæ crebriores aut diuturniores fugiantur; utpote per quas Literati non ſecus ac per meditationes poſt paſtum profundiores in hunc Affectum magis proclives redduntur, hincq; morbus ipſe Litteratorum morbus audit. Animi inprimis pathemata enormia vitentur atque in moderamine juſto teneantur, neque triſtitiæ, mœrori, & gravibus Curis liberaliter indulgeantur. Inprimis exulet hic impatientia mentis, & diffidentia cum fortibus imaginationibus perverſis. Societas autem piorum hominum hilari lætaque mente præditorum

rum

rum continuè frequentetur; atque ſolitudo cane pejus & anguè fugiatur, taliſque homo continuè quærat, quod agat.

AGONIA, vide *Sterilitas.*

ALARVM FOETOR, vide *Fœtor Alarum.*

ALBARÆ, vide *Vitiligo.*

Albugo. ALBVGO, LEVCOMA, eſt macula quædam albuginea, in corneâ oculi tunicâ enaſcens, atque vel à coagulatione humoris pituitoſi, vel à cicatrice Vulneris aut Vlceris, aliâve cauſâ originem ducens, ipſamque viſionem plus minuſve intercipiens.

Pars affecta. *Pars affecta* tunica eſt Cornea, anteriori ſui parte, quâ pupillæ foramen in choroide extat, pellucida.

Cauſa proxima. Producitur hoc malum, quando à nimiâ contuſione & ictu cryſtallinus aut vitreus humor in foramen pupillæ prolabitur, atque nonnihil durior redditur, quemadmodum hoc contingit facilè, ſi in contuſione vel pupilla dilaceratur, vel Tunicæ humorum diſſiliunt, vel ſi in Cataractæ depoſitione acus nimis profundè infigitur, aut pupillæ fibrillæ dilacerantur. Producitur itidem, quando viſcida quædam pituita, omni acrimoniâ carens, in partis affectæ tubulis ſtagnat & induratur; aut ubi cicatrix poſt Vulnus vel Vlcus gignitur, tum macula quædam albuginea inde fit & naſcitur, quæ tanto craſſior, quanto humor ſtagnans copioſior vel denſior fuerit; ſubinde & latior aut major aut minor evadit, quando plures paucioreſve tubuli à ſtagnante humore ſunt infarcti. An exiccatio Corneæ heic à nonnullis accuſata admitti poſſit, dubitamus! niſi in Senibus totam ſiccari & incraſſari dicamus cum viſionis obſcuritate, ſed tum non Albugo vocari meretur. Occaſio hinc Affectui huic frequentior præbetur ab humore viſcido per arteriolas appulſo, item à puſtulis, variolis, ulcuſculis. *Cauſa antecedentes, remota.* Quando igitur vel Ophthalmiæ ulceroſæ, vel Variolæ, in bulbis oculorum enatæ, imperitè vel negligenter tractantur, plerumque in *Leucoma* tale faceſſunt, dum puſtula videlicet ſponte aut per medicamenta rumpit, atque hinc ulcuſculum deterſum & conſolidatum cicatricem ejuſmodi albam, atque craſſitiem corneæ minus tranſparentem poſt ſe relinquit. Dumque callus ille Cicatriculæ modò altior modò profundior & denſior eſt, ita maculam nunc amplam & viſum planè intercipientem, nunc exiguam, & viſionem ex parte ſolùm tollentem, nunc oblongam, qui viſionem in pupillâ dividit, atque propriè Cicatrix dicitur, producit.

Diagnoſis. Affectus unicuique per ſe patet, modò patientis oculum intueri & examinare dignabitur, videbit enim eâ parte, quâ oculi bulbus niger, cœruleus, aut glaucus eſſe ſolet, maculam quandam plus minuſve albugineam & craſſam, inſtar tunicæ cujusdam, indolentem, ſeſeque nunc latiùs nunc breviùs ſupra pupillam extendentem; quando autem pupilla ex parte eſt obtecta, viſio imminuitur, ſi prorſus obtecta, viſio etiam totaliter aufertur, aut ſi Leucoma tenuius fuerit, & adhuc levi-

leviter tranſparens, tum viſus obſcuratur.

Prognoſis *Prognoſis.* Affectus ſi à callo vel cicatrice vel humoris cryſtallini aut vitrei procidentiâ, vel acu nimis profundè adactâ, originem trahat, eſt immedicabilis, proin temerè nil promittas; ſi verò à viſcido pituitoſo humore provenerit, curari adhuc, licet maximâ cum difficultate, poteſt. Quæ Albugo pupillam non attingit, ſimiliter linquitur, utpote viſionem minimè lædens.

Curatio. *Curatio.* Albugo à ſtagnatione humoris pituitoſi proveniens, deſiderat remedia tam interna quàm externa ſequenti modo adminiſtranda. Ante omnia *purgans Mercuriale*, non autem *emeticum* exhibeatur; Proſunt hic *Pilulæ de ſuccino Crat. Pilulæ Lucis majores, Extractum catholicum, Extract. pilular. cochiar.* vel *angelicar.* cum *Oleo deſtill. Fœnicul.* & *Mercur. dulc.* Purganti ſuccedet uſus Remediorum *Stomachico-Cephalicorum*, ſub formâ *Infuſorum, Vinorum medicamentorum, Tragematum, Eſſentiarum, Tinctur.* aut *Spirituum volatil.* cujuſmodi ſunt v. g. pro adultis.

℞. *Maſſ. pilul. è Succ. Crat.* ℈j.
Mercur. dulc. opt. gr. XII.
Reſin. Jalapp. gr. ij.
Cremor. 🜿*ri. gr.* j.
Ol. ſtillat. fœnicul. q. ſ.
M. F. Pilulæ no. XV. *Inaur. d. ad ch.* pro doſi matutin.

Vel. ℞. *Extr. pilul. Angel.*
Cathol. ana. ℈ß.
Cinnab. ♁*ii opt. gr.* viij.
Reſin. Scammon. gr. iij.
Ol. ſtill. aniſ. q. ſ.
M. F. l. a. Pilul. no. XII. *prodoſi.*

℞. *Rad. Angelic.*
Chelidon. maj.
Calam. arom. ana. ʒij.
Lign. Guajac.
Saſſaphr. ana. ʒiij.
Herb. Euphraſ.
Ocym.
Card. bened. ana. Mj.
Summit. Lavend.
Thym. ana. Mß.
Semin. fœnicul. ʒij.
Inciſis & contuſis affunde Vini albi Veteris Miß. ſingulis hinc paſtibus unciæ quatuor hauriantur.

℞. *Spirit. Sal. ammon. fœnicul.*
Liqu. C. C. ſuccin. ana. ʒiß.
Miſc. Doſ. m. ac veſp. XX. *gutt.* cum *Aqu. Chelid.*

Vel. ℞. *Eſſent. Betonic.*
Euphraſ.
Hyperic.
Spirit. Cochlear. ana. ʒj.
Miſc. Doſ. XX. *ad* XXX. *gutt.* cum *potu* ord. vel *Aqu. Euphraſ.* m. ac v.

℞. *Rad. Chelidon. maj.* ʒij.
Valerian.
Herb. Euphraſ.
Semin. Fœnicul. ana. ʒj.
Rutæ ʒß.
Ebor. ppt. ℥ß.
⊖*is volat. C. C. pur.* ʒß.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒij.
Sacch. cand. alb. ℥iß.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis quotidie ʒj. vel ʒiß. *Externè* conveniunt, quæ ſtagnantem pituitam volatiliſare & diſcutere poterunt, coagulum nimirum acidum *reſolvendo* & *edulcorando:*

rando: Quæ inter referimus *Aquam deſtillatam* ex *ſucco Rutæ*, *Anagallid. Euphr. Scabioſ.* aut *Chelid. maj.* ♃*li albi* vel ⊖*is vol. C. C.* tantillo acuatam. Subinde quadrant *Balſama Ophthalmica* ex *Axungiâ leporinâ*, *felle Lucii piſcis*, *Pinguedine ſerpentum*, cum *Saccharo candido*, *Tutiâ*, *Succino*, *Lapide calaminari*, & ☿*io præcipitato albo* vel *rubro*. *Pulveres* itidem *ophthalmici*, ex *Sacchar o ſaturni*, *Tutiâ*, *Succino*, *Lapid. calam. Sacch. cand. alb.* ♃*lo albo* & ſimilibus, oculo inſpergendi. Pro re natâ & *veſicatorium* nuchæ applicabitur, & *capilli* nimis *denſi capitis* abſcindantur. Cicatricem in oculo enatam tutiùs linques quàm verò tanges. In *Diætâ* ab *Aëre craſſo frigido-humido*, & *acri rigido*, vel etiam *nimis æſtuante*, & *acribus halitibus inquinato*: à *Cibis flatulentis*, *craſſis*, *viſcidis*, ut & à *Vini* vel *aceſcentis Liquoris* nimio potu, à *lucubrationibus frequentibus & diuturnis*, ab *immoderato Corporis motu* ſibi ſtudioſe Ægri cavebunt.

ALCOLA, vide *Aphthæ*.

ALOPECIA, vide *Capillorum Defluvium*.

ALPHI, vid. *Vitiligo*.

Diarrhœa. ALVI FLVXVS ſive DIARRHOEA, eſt ſymptoma excretorum, quo variæ cruditates liquidæ bilioſo-aquoſæ frequenter in copiâ per alvum excernuntur.

Partes affecta. Afficiuntur heic maximè Inteſtina cum plexibus glanduloſis, è quibus potiſſima fluxus alvini materia in canalem inteſtinorum deſtillat, & fibrillis eorundem muſculoſis, quæ ſimul crebrò irritantur, & multiplici actu hinc criſpatæ excretionem frequentem inſtituunt. *Cauſa proxima* Atque hæc ipſamet irritatio, criſpatioque fibrarum frequens, proximè Alvinos ejuſmodi Fluxus producit, quatenus ita non ſolùm motus inteſtinorum periſtalticus augetur, cumque eo fluida materia ad alvum præcipitatur, ſed & Abdominis Diaphragmatiſque muſculi ſimul ſtimulati excretionem crebram promovent. Irritantur autem illæ fibræ ab acrimoniâ humorum, in canalem Inteſtinalem copioſè jugiterque confluentium, ſalſorum aut ſimul bilioſorum & ſeroſorum; ſive dein ex Ventriculo ſub formâ Chyli ſalſioris & ſeroſioris, ſive è Maſſâ ſanguineâ per plexus glanduloſos inteſtinales, vel etiam Ductum pancreaticum atque biliarium fuerint tranſmiſſi. *Cauſæ antecedentes.* Occaſionem hinc multiplicem huic ſymptomati præbent, Cibi admodum ſaliti, fumo indurati, Olera Hortorum laxantia, Fructus horæi, inprimis poma, pruna, mala Perſica & Armeniaca, Ceraſa, Baccæ Rubi idæi, Ribes, Vvæ, Muſtum vinaceum, Cereviſia recens vel acida è nitroſis valde aquis cocta, Vina novella & nondum defœcata, vel aliàs acidiuſcula, ſimiliaque copioſius ingeſta.

Quandoque etiam vel Ira immoderata, vel Terror inopinatus, per Bilis aut ſucci pancreatici effuſionem, ad hunc affectum confert. Contribuit huc quoque, apud mollioris inprimis texturæ homines, ipſe aër externus frigidus, hincque verbi gratia obambulatio per pavimentum lapideum nudis pedibus, poros cutaneos conſtringens atque *Cauſa procatarctica.*

atque Inſenſilem tranſpirationem impediendo ſeroſitates ad inteſtinorum glandulas repellens. Reverà enim ab omnibus hiſce cauſis externis & procatarcticis, ſeroſo ſalſi bilioſive humores in ſanguine, inque Inteſtinis gigni, cumulari atque confluere poſſunt.

Diagnoſis. Affectus ipſe, ſi quis *Diagnoſin* quærat, ex Ægrorum relatione dignoſcitur: Affligit autem quandoque cum torminibus Ventris & Colicâ, quandoque ſine iiſdem: plerumque Appetitus eſt imminutus, atque ſtomachus emittit frequenter moleſtos ructus: adſunt præterea non rarò Inquietudines, flatus atque ſtrepitus Ventris, Murmura hypochondriorum, ob fluctuantem per inteſtinum Colon materiam; ſitis ſubinde jungitur intenſa, dejectio creberrima adeſt; Excrementa autem ſunt vel flaveſcentia ſive bilioſa, vel nigra id eſt acida, vel pituitoſo-viſcida, vel ſeroſa & aquea, vel ſtercorea ac fœtida, vel cineritia, alba, cretacea, pinguia, ſebacea, prout nunc hæ nunc illæ particulæ ſalinæ terreſtres aut ſulphureæ cum aquoſis fuerint permiſtæ. Aliquando etiam fluxus hic contingit cum Teneſmo & Ani ardore, ob acrimoniam ſalſam & pungentem excrementitiæ materiæ.

Prognoſis. In *Prognoſi* tenendum Diarrhœam aliam eſſe *criticam*, adeoque Febri continuæ junctam, qua homo vel ſalutem ſuam recuperat, vel mortem ſubit; aliam eſſe *ſymptomaticam*, per ſe ſine alio præcedaneo morbo ortam, quæ ad tertium uſque diem abſque uſu remediorum tolerari poteſt, ſed ulteriùs durans ſiſtenda venit; ne quod aliàs facilè contingit, in Dyſenteriam, Cœliacam paſſionem, Lienteriam, aut alium deteriorem Affectum mutetur. In Phthiſi aut Hecticâ Diarrhœæ ſolent eſſe Mortis prodromi. In prægnantibus Diarrhœæ diutius perſeverantes Abortum minantur, inprimis ſi Menſium ſimul fluxus accedat, aut Tormina frequentia, graviaque non ſine Teneſmo jungantur. A nimiâ Ciborum ingeſtorum copiâ, vel à Halecibus aliiſve ſalſis piſcibus ac cibis, vel etiam potu qualicunque, aſſumtis, provenientes Diarrhœæ utplurimum diſcrimine vacant. Bonum eſt ſi excrementa priùs liquida, deinceps ſpiſſiora evadere, flatus gigni ac erumpere, incipiant: Pejus autem ubi excrementa redduntur deteriora, viridia, cineritia, nigra, acria, pinguia, graveolentia, cum ſingultu aliiſque ſignis peſſimis, continuè cum virium lapſu apparentia. Lethalis quoque Diarrhœa, ſi Febribus malignis, peſtilentialibus, Peſtique ipſi, ut & Pleuritidi, Peripneumoniæ ſuperaccedat, & hinc ſtatim maximum virium lapſum cum aliis ſymptomatibus gravibus poſt ſe trahat.

Curatio hinc pro cauſarum diverſitate inſtituenda venit. Quod ſi à cruditatibus pituitoſis vel ſeroſis plus minus ſalſis & acribus proveniat, ante omnia *purgans* lenius eſt exhibendum, idque vel ex *Rhabarbaro ad* ℥j. cum *Cremoris* ♀*ri* ℈ß. Vel ex *Infuſo foliorum Sennæ* & *Rhabarbari*, vel ex *Syrupo aliquo purgante* cum *Aquâ Cinnam.* & alia convenienti permiſto: v. gr. Curatio.

℞.

℞. *Rhab. el.* ʒj.
Crem. ♀*ri* ℈ß.
Ol. Still. mac. gtt. ij.
M. F. pulv. ſubt. pro doſi.
Vel ℞. *Syrup. de Cichor. cum Rhab.*
Flor. Perſicor. ana. ℥iß.
Aq. Plantag.
Borrag. ana. ℥ß.
Cinnam. ʒij.
Elect. è ſucco Roſar. ʒiß.
M. F. potio. detur ad Vitr. pro doſi.
Vel ℞. *Fol. Senn. opt. mund.* ℥ß.
Rad. Rhab. el.
Scorzon.
Apii.
Caryophyll. ana. ʒj.
Sem. Aniſi.
Cinnam. el.
Cremor. ♀*ri. ana.* ℈iiß.

Inciſis contuſis & in nodulo ligatis affunde Aquæ font. q. ſ. ſtent per noctem, ſequenti manè bulliant parùm, hinc *colaturæ expreſſæ* ℥iiiß. adde *Syrup. Violar. purp.* ℥ß. *d. ad Vitr. pro doſi.* Delicatiores verò non niſi *Clyſmata* tolerant *emollientia* & *eluentia*. v. gr.

℞. *Rad. Alth.*
Lilior. alb.
Scorzon. ana. ʒiij.
Herb. Malv.
Meliſſ.
Parietariæ.
Flor. Chamomill.
Melilot. ana. Mj.
Summit. Cent. min. Mß.
Semin. Cum. ʒij.
Lini ℥ß.

Inciſa & *contuſa eoque in ſ. q. Aqu. communis* vel *Seri lactis, Colaturæ* ℥xj. adde.

Ol. roſacei ℥iß.
Mell. Violac. ℥ß.
M. F. Clyſter tepidè injiciendus. Poſt hæc proſunt ea, quæ tonum fibrarum Ventriculi & Inteſtinorum irritatum demulcent, atque labefactatum reſtituunt, quæque ſimul & eâdem operâ acres particulas abſorbent, cujuſmodi ſunt *Theriaca Androm. Mithridat. Damocratis*, atque *Orvietanum ad* ʒj. adulto exhibita, vel *Theriac. cæleſt. ad gr. v. in Pilulis* pro doſi data:

℞. *Extr. Tormentill.*
Ther. cæl. ana. gr. v.
Ol. Still. mac. q. ſ.
M. F. l. a. Pilulæ no. vi. d. pro doſi.

Pro pluribus doſibus ſeqq. valent.

℞. *Extr. Conſol. maj.*
Tormentill.
Succi catechu.
Sang. Dracon. ver. ana. ℈j.

Cum oleo Stillat. Mac. f. l. a. Pilulæ no. XL. Manè ac Veſp. decem ſumantur pro doſi.

Quod ſi copia ſeri acris continuè in Inteſtina ſtillet, conducunt & *pulveres diaphoretico-abſorbentes* ex *Terrâ ſigill. Bolo arm. Antim. diaph. Smaragd. ppt. Corall. Unicorn. foſſ. C. C. uſt. Sang. drac. ppt. Diaph. mart.* Quibus pro re natâ addere licet *adſtringentia* ex *Succo catechu. Flor. Balauſt.* pulv. *Rad. Tormentill.* & ſimilibus: Valent & *Nux moſchata*, tàm *ſimplex* quàm *condita*, *Macis*, *Cinam.* aliaque *aromatica.* v. gr.

℞. *Unicorn. foſſ.* ℈iiß.
Bol. armen. ppt.
Terr. ſigill. ana. ℈ij.
Smaragd. ppt.

Corall. rubr. ppt.
C. C. uſt. ppt. ana. ʒß.
Nuc. moſch. ℈j.
Laud. opiat. gr. IV.
Sacch. roſ. ℈ij.

M. F. pulv. in viij. *part. æq. div. ad ch.* m. ac v. doſis capiatur.

Vel ℞. *Spod. ppt.*
Ocul. ♋. *ppt.*
Rad. Tormentill.
Succ. Catech.
Nuc. moſch.
Mac. ana. ℈j.
Laud. op. gr. iij.
Sacch. roſ. ʒß.

M. F. pulv. ſubt. in 6 doſes æq. ad ch. div. m. ac. v. doſis ſumatur. A quibus ſi ſperatus effectus non ſequitur, protinus ad *anodyna* ſimul deveniendum eſt, qualia ſunt *Laud. opiat. Eſſent. opii, Semen Hyoſcyam. & Pap. alb.* Singula verò hæc vel ſub formâ *pulverum* per ſe, vel ſub formâ *Electuarior.* cum *Conſerv. roſar.* atque *plantag.* permiſta, & *Syrupo Corallorum* nonnihil emollita. v. gr.

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ℥j.
Plantag. ℥ß.
Condit. Nuc. ind. ʒj.
Rad. Cal. arom. ʒß.
Cynosbat. ʒiß.
Confect. Hyacinth.
Bol. Armen. ppt.
Unicorn. foſſ. ana. ℈ij.
Syrup. Flor. Tunic. q. ſ.

M. F. Electuar. d. ad Oll. ſubinde cuſpis cultri capiatur. Vel ſub formâ *pilularum* cum *extractis Conſolidæ majoris* atque *Betonic.* combinata. Sociantur hiſce dein ſubinde *Conditura Cynosbatos, Cydoniorum, Cornorum, Myrtillorum, Nuc. moſch. Nuc. Indic. Rad. Symphit.* ut & *Confect. catechu.* Si vires labaſcant, *Mixtura* parabitur *cardiaca* ex *Aquis plantag. Equiſet. Agrimon. Burſæ paſt. Borrag. Bugloſſ. Meliſſ. Fœnic. Chamom. Cinam. cydoniat.* cum *Syrupo Myrtino, Cydonior. Corall. Papav. Rhead. Anodyn. Confect. Alkerm.* Vel. *Hyacinth. Matr. perl. ppt. Corall. ppt.* ♁*io diaph.* atque *Theriacâ cœleſt.* v. gr.

℞. *Aqu. Borrag.* ℥ij.
Burſ. paſt. ℥j.
Cinam. cydon. ℥ß.
Syrup. Cydonior.
Flor. Tun. ana. ʒiij.
Confect. Hyacinth. ʒj.
Matr. perl. ppt.
Unicorn. foſſ. ana. ʒß.

M. d. ad Vitr. uſurpetur cochleatim. *Euporiſton* eſt, ſi *Pulvis Nuc. moſch.* vel ſubinde in *Ovo ſorbili* capiatur, vel in *Vino rubro bono* per ſe, aut cum ſaccharo ſimul ſorbilletur. Hauſtulus *Vini Malvatici* aut *Frontiniaci* aut *Hiſpanici*, abſente febri, vel per ſe, vel cum *fruſtulo panis toſto, Nuce moſchatâ, Cinamomo, Bol. armen. Corall.* & *Saccharo*, aliquoties ſumtus non rarò egregiè juvit.

Externè Ventri inungatur *Balſamus* ex *Axung. Capr. Ol. Cydon. Maſtich. Nuciſt. Abſynth. Cumin. Aniſ. Carv. Menth.* & ſimilibus: vel imponatur ſimul *Emplaſtrum* de *Cruſtâ panis*, aut *Cruſta ſola panis toſta, Nucis moſchatæ pulvere* conſperſa, & *Spir. juniperi* vel *Anth.* vel *Aqu. Cinnam.* irrorata: *Emplaſtrum* item vel *Cataplaſma*

ex

ex *Cydoniis in Vini rubro coctis*, cum pulvere *panis toſti*, *Succolat. Maſtich. Menth. Thur. Nuc. moſch.* atque *Cinam.* quibus etiam *Theriacam* cum fructu plures addere ſolent. Aliquando *Empl. tenax è Maſtich. Tacamah. Ol. nuciſt. Bol. armen. Cerâ* atque *Terebinth.* componitur & non ſine ſucceſſu applicatur.

Alvi ſuppreſſio. ALVI SVPPRESSIO, ADSTRICTIO vel CONSTIPATIO eſt affectio corporis præternaturalis, quâ excrementa alvina præternaturaliter in corpore retinentur, & varias homini moleſtias procreant.

Pars affecta. Vitium maximè in Inteſtinis craſſis & Alvo, rarò in Inteſtinis tenuibus hæret, quanquam & obſtructio qualiſcunque tenuium huic malo anſam præbeant.

Cauſa proxima *Cauſa proxima* eſt partim fibrarum Inteſtinalium muſculoſarum motus periſtalticus imminutus, abolitus, aut etiam impeditus vel inverſus: partim fibrarum Muſculi ſphincteris adſtrictio nimia. Niſi enim fibræ inteſtinorum carneæ ſuo conſtrictivo motu excrementitiam materiam ad Alvum continuè propellant, & adjuvantibus muſculis Abdominis ſimiliter contractis, è corpore tandem eliminent, ſuppreſſio alvina neceſſariò contingit. *Cauſæ remota & antecedentes.* Imminuitur vel aboletur illa actio, quando ſtimulatio fibrarum deficit, nihilque adeſt, quod ſtimulum ſufficientem præbeat. Hinc defectus ſive Bilis, ſive Succi glanduloſo-lymphatici aliàs irritantis huc contribuit, ſi ſcilicet ſanguinea maſſa ſpiſſior & viſcidior eſt, quàm ut vel Bilem ſatis acrem, vel ſuccum Pancreaticum, Glanduloſumve inteſtinalem ſufficientem præbeat, quod in Febribus utplurimum evenit. Idem defectus notatur quoque, quando vel Glandulæ Inteſtinales, vel Pancreas, vel Hepar, eſt obſtructum ab humore craſſo, acido, ſicut in Melancholicis & Hypochondriacis vel in Hydropicis contingit. Deficit tandem ſi nunc per Cutis, nunc per Renum glandulas ſanguineum ſerum frequenter & copioſè diffluit. Impeditur Actio fibrarum ſubinde à flatibus nimiùm diſtendentibus; ſubinde à ſcybalis ſiccioribus ac durioribus redditis; ſubinde à Volvulo aut Prolapſu Inteſtinorum, à quibus cauſis, non ſecus atque ab Inflammatione, Subintratione, Vlcere, Coaleſcentiâ, Calculis, ſimilibuſque Actio eadem invertitur & Ileum excitat. Si denique excrementa alvina pauciora & illa minùs acria congeruntur, propter ſucculentam materiam ferè omnem per Lactea vaſa abripi conſuetam, tum ſegnior quoque Alvus redditur, frequenter etiam planè ſupprimitur.

Procatarcticæ verò *Cauſæ* huic malo occaſionem præbentes ſunt Aër nimis æſtuans atque Sudores largos eliciens, Vita multùm ſedentaria, Negligentia in fœcum depoſitione, uſus Ciborum lentorum, viſcidorum & adſtringentium, Ceraſorum cum oſſiculis comeſtorum: Inedia diuturna, potus Vinorum rubrorum adſtringentium, vel Decoctorum maximè ſiccantium è lignis: Somnus largus, Triſtitia & Mœror frequens. *Cauſæ procatarcticæ.*

Diagnoſis. Affectus hic eſt, in quem Medici Practici apud Ægrotos ferè primò inquirere debent, pateſcit autem ex ſimplici relatione Ægrorum. Etenim frequenter ſubſequi illum ſolent Colica flatulenta aut bilioſa, imò hæc mala ſibi invicem ſubinde ita juncta ſunt, ut ſcire vix liceat, uter alterutrius præcedens cauſa exiſtat. Comitantur etiam quandoque Cephalalgia, Anxietas pectoris cum inquietudine, triſtitiâ, & ſomno perturbato; Hinc in Paſſione hypochondriacâ Affectus hic non infrequens. Præterea Morbis à lentore humorum oriundis valde jungitur. Familiaris etiam eſt pluribus Fœminis, quæ quandoque octidui intervallo alvum vix ſemel deponunt, atque hinc obnoxiæ exiſtunt variis Catarrhis, ad dentes vel in pectus aut collum depoſitis, ut & Cephalalgiæ, Palpitationi cordis, aliisque jam ſupra dictis ſymptomatibus.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin* Affectus hic, ſi duos treſve ſolùm duret dies, incommodi tantum non parit, diutius autem protractus, ſymptomatum prædictorum unum alterumve producet. Imò ſi validè adſtricta maneat Alvus, ſenſim Inteſtinorum convulſivam Contractionem aut Inflationem, tandemque & Iliacam paſſionem inducet; Vnde Hernioſi poſt Alvi contumacem ſuppreſſionem plerumque Iliaco morbo intereunt. Quæ autem Adſtrictio Inflammationem Inteſtinorum ſubſequitur, ſimiliter lethalis exiſtit, propter Gangrænam & Sphacelum ſimul accedentem. Suppreſſio à Calculis Inteſtinorum, his excretis per ſe curatur; à Coaleſcentiâ ipſorum autem proveniens, lethalem Ileum poſt ſe trahit.

Curatio. In *Curatione* ad cauſas attendendum, quod ſi enim à duritie fœcum & coacervatione excrementorum craſſorum atq; durorum oriatur, tum ſtatim *Clyſ-mata emollientia* aliquot per vices ſunt injicienda. v. gr.

℞. *Rad. Lilior. alb.*
Alth. ana. ℥ß.
Herb. 5. emoll. ana. *Mj.*
Semin. Aniſ.
Cumin. ana. ʒij.
Inciſ. & contuſ. coque in q. ſ. Aqu. font. Colatur. ℔j. adde
Ol. Olivar. ℥ij.
⊖*is Gemm.* ℈ij.
M. F. Clyſter.

Vel ℞. *Decoct. Herb. 5. emoll. cum Betâ & Sem. Cumin.* ℔j.
Ol. Lilior. alb. ℥iiß.
⊖*is comm.* ʒj.
M. F. Clyſter.

Poſtea autem *Infuſum* prodeſt *Foliorum ſennæ* cum *Rhabarbaro*, *Cremore Tartari, Radice Cichor. Cinnam.* & *Prunis.*

℞. *Rad. Liquir.* ʒj.
Rhabarb. ℈ij.
Fol. Senn. ſ. ſtip. ℥ß.
Crem. ♀*ri.*
Semin. Fænicul. ana. ℥j.
Inciſ. & contuſ. affunde, Aq. font. q. ſ. adde
Prun. damaſc. no. VI.
Stent per noct. in loco tepid. ſeq. manè poſt levem ebullitionem Colaturæ ℥iiß. adde
Syrup. Viol. purp. ℥ß.
Fiat potio detur ad Vitr.

Vel.

Vel ℞. *Tamarindorum pulp.* ℥j.
Fol. Senn. opt. mund. ʒv.
Semin. Aniſ.
Cinam. opt. ana. ʒj.
Coq. invicem in Aq. font. q. ſ. Colatur. ℥iij. adde
Syrup. Flor. Perſicor. ʒvj.
F. pot. d. ad Vitr.

In cibis quoque utilia ſunt ea, quæ plurimò gaudent *ſucco nitroſo*, v. gr. *Serum Lactis*, *Beta*, *Braſſica*, *Malva*, *Blitum*, *potus* itidem *aquæ copioſus*, quibus aliquandò ſubſtitui poterunt *pinguia* affatim hauſta. Nonnunquam in hoc caſu alvum laxat potenter, *ſi homo nudis pedibus in pavimento lapideo centum vel plures paſſus obambulet*, vel *lucubrationi* nocturnæ uni & alteri indulgeat.

Si malum provenit à lentore humorum, ſimiliter *Clyſmata* injici poſſunt, ex *Decocto plantarum emollientium*, cum *Electuario lenitivo*, *Melle mercurial.* aut *violac.* atque *Oleo Lilior. alb.*

℞. *Decoct. Herb. emoll.* ℔j.
Elect. lenitiv.
Ol. Olivar. ana. ℥j.
⊖*is Gemm.* ℈j.
M. F. Clyſter ſtatim injiciend.

Poſtmodum intus exhibebitur vel *Infuſum folior. Senn.* uti ſupra, vel *Syrupus* aliquis *laxativ.* v. gr. *Roſar. ſolut. ſ.* vel *compoſ. Syrup. Flor. Perſic. aut Flor. Acaciar. Syrupus de Cichorio cum Rhabarb.* ad ℥ij. aut iij. vel *Spirit.* ſequens *laxativus* abſente Febri exhibendus.

℞. *Spirit. Aniſ.*
Ceraſ. nigr. ana. ʒß.
Magiſt. Jalapp.
Reſin. Scamm. ana gr. iiij.
Solve lento igne & adde, vel *Syrup. Violar.* vel *Julep. roſacei* ʒij. M. pro doſi.

Aliis arridet fortè magis *Sal. polychr.* ad ℥ß. vel. ʒvj. pro doſi, cum *Ptiſanâ* aut *Juſculo* hauriendum; In hoc caſu quoque alii *Fumum Tabaci* ſubinde ſuctum, non ſine ſucceſſu commendant; Interdum etiam *Butyrum* vel *Oleum Olivar.* optimum jejuno ſtomacho ingeſtum conducunt.

Commendamus hic quoque ſi Alvus ſegnis ſit, & frequenter adſtricta, *Aniſum laxativum* ad ʒj. *Paſſulas* aut *Pruna laxativa* ad ʒvj. *Electuar. de Tamarind.* ad ℥j. *Vini* nondum *defæcati* vel *Cereviſiæ* hauſtum inconſuetum: *Pilulas Francofurtenſ. no.* 13. horâ ante cœnam, vel uſuales noſtras aliaſve: Deſcriptio noſtrarum ſequens eſt:

℞. *Maſſ. pilul. Eman.* ʒj.
Extr. Liquir. ℈j.
Reſin. Jalapp. ℈ß.
Elix. propr. q. ſ.
M. F. pilul. gr. ij. magnitud.

Capiantur octo uſque ad decem prô doſi ante cœnam; *Serum lactis* quandoque hauriendum, inprimis *tamarindinatum*; *Balnea aquæ dulcis* æſtivo tempore; frequentia *Clyſmata emollientia*, *Olei*, *Butyri*, *Acetariorum*, *Paſſularum minor. Acidularum*, *fumi Tabaci* aut *ſimilium* uſum, prout Homo nunc in hoc, nunc in illud magis propenſus eſt. *Pulvis* ſequens ad ʒj. ſubinde ſumtus multos juvat.

℞. *Pulv. fol. Mercurial.* ℥ß.
Senn. ʒij.
Gemmar. Sambuc. ʒj.
Crem. ♀*ri* ʒiß.

Cinam. ℈ij.
Sem. Aniſ. ʒj.
Sacch. alb. ℥ß.
M. F. pulv. ſubt. d. ad. Scat.

Quandoque unicus *Pulvis Mercurialis* ad ʒj. cum juſculo datus juvat. Nonnunquam ſolus *Crem.* ♀*ri* ad ℈ij. vel ʒj. ſumtus alvum laxat. Sunt qui eum in finem quotidie vel *Mannæ* fruſtum, vel ℈j. *Rhabarbari* manducant. Verno & autumnali tempore autem *Vinum medicatum laxans* bibere cum fructu ſolent, v. gr.

℞. *Radic. Apii.* ℥j.
Liquir. ʒij.
Herb. Agrim. Miß.
Fragar.
Violar.
Meliſſ. ana. Mj.
Rec. Naſturt. Mß.
Sem. Aniſ.
Cinnam. el. ana. ʒiß.
Folior. Senn. opt. mund. ℥j.
Agaric. trochiſc. ʒvj.
Sal. polychr. ʒij.
Inciſ. contuſ. & ſacculo illigatis affunde
Vin. alb. Veter. Mj.
Aq. font. Mß.

Stent prima nocte in loco tepido, poſtea ſingulis manè Cyathus ℥iiij. exhauriatur.

Quod ſi in aliis Morbis Conſtipatio alvi ſimul adſit, occurremus eo modo, qui ſuis locis peculiaribus eſt indigitatus. Alvi obſtructio apud Infantes lactentes curatur, exhibendo Nutrici *Infuſum folior. Senn.* aliudve *purgans mitius*, Infanti autem injiciendo *Clyſmata emollientia*, aut indendo *Suppoſitoria* varii generis, è *Melle* tantillùm *ſalito & cocto*, *Butyro* cum *ſaccharo & Croco*, *Nodulo ex ſindone*, cui *Crocus & Saccharum* cum *Albumine ovi* ineſt, *Sevo Cervino*, *Axungiâ bubulâ*, nonnihil *ſalitâ*, *Radice Petroſelini*, & ſimilibus *Oleo* probè inunctis. Intus autem ſimul propinabitur *Manna*, ſubinde in *Juſculo* vel *Lacte ſoluta* ad ℥ß. vel ℥j. aut *Syrup. Flor. Acac. Flor. Perſicor. Roſar. ſolutiv. ſimplex*, *Mel roſaceum â* ʒij. *ad* ℥j. vel ℥iß. In Pulmentis ſemper aliquid *Butyri* cum *Pulvere Radic. Ireos Flor. & Sem. Aniſ.* datur.

Externè in Alvi Suppreſſionibus prodeſt *inunctio* totius Abdominis cum *Oleo Chamomillæ*, *Butyro recenti*, *Axungiâ* qualicunque, inprimis *bubulâ*. Vmbilicus verò inungi poterit *Unguento* de *Arthanitâ* cum *Oleo Colocynthidos*, *Pinguedine anſerinâ* vel *gallinaceâ*, *felli Tauri inſpiſſato* & ſimilibus. Sæpius *Balneum Aquæ dulcis* cum *incoctione Herbarum emollientium* citò juvit. Æſtivo tempore *Aquæ minerales ſalſulæ* vel *Acidulæ*, vel *Serum Lactis Caprilli* cum regimine diætæ aſſumi poteſt, non ſecus atque *Balneum* aliquod uſurpari.

In *Diætâ Olera* hortenſia, *oleoſa*, *Butyracea*, ſubinde *ſalita* amentur. In potu, *Vinum album* concedatur mediocre. *Diætâ.*

AMAVROSIS, vide *Gutta Serena.*

AMBLYOPIA, vide *Viſus Hebetudo.*

AMBVSTIO, COMBVSTIO, VSTIO, eſt ſolutio continui in partibus ſolidis quibuſcunque cum inflammatione, *Ambuſtio.*

tione, dolore ardente, atque cruſtâ aut veſiculis nunc majoribus nunc minoribus, & inde ſubſequente exulceratione, à rebus urentibus ignitis, producta.

Subjectum. Itaque *Subjectum* hujus mali præbent, tam partes externæ & ſolidæ, molles atque duræ, in quas quidem res urentes incidere poſſunt; quàm etiam nonnunquam palatum atque gula, quæ non rarò à deglutitis rebus valde calidis ſimiliter comburuntur.

Differentiæ. *Differentiæ* Ambuſtionis ſunt variæ, & quidem 1. Ratione graduum, alia extimam ſolùm cutim occupat, & primi gradus Ambuſtio vocatur; Alia cutim atq; panniculum carnoſum ſimul affligit, & ſecundi gradus; Alia tandem ad ſubſtratos uſque muſculos penetrat, & tertii gradus Ambuſtio nuncupatur; 2. Reſpectu ſymptomatum alia Ambuſtio veſiculas majores aut minores excitat; alia nullas, ſed cutim tantùm exſiccat, & ſi gravior evaſerit, cruſtam vel eſcharam producit nigricantem.

Cauſa proxima. *Cauſa proxima* hujus Affectûs, ſunt particulæ quorumcunque corporum ardentium igneæ, pyramidales, pungentes, atque ſcindentes, in rapidiſſimo motu exiſtentes, corpori diutiùs breviùſque applicatæ, ejuſque tubulos ac fibrillas dilacerantes, diſcindentes aut criſpantes, & hinc vel ſtatim exſiccantes citra veſiculas, vel cruſtam quoque duram excitantes, vel lympham è dilaceratis vaſculis eliciendo atque coacervando puſtulas excitantes. Ita ferrum, lapides, ligna, aqua, metalla, cera, aliaque corpora inanimata & ardentia igneis ſuis moleculis noxam hanc inferre ſolent. Quo pertinent & Cauteria potentialia, ſive Veſicatoria atque Corroſiva, nec non Calx viva aquæ affuſione æſtuans, fulmen, & combuſtio à globulis ſclopetariis facta.

Diagnoſis. Non parum in hoc ſitum eſt, ut Combuſtionis ſcias, dignoſcaſque gradum. Et quidem primus illius gradus cognoſcitur, partim ex rubedine ſimplici, ac tantillâ intumeſcentiâ cutis, cum dolore acerbo & pungitivo, partim ex inſtrumenti ſive rei urentis lenitate, partim è breviore applicationis tempore; Contingit autem ferè hic Ambuſtionis gradus ab Aquâ fervente, vel à Pulvere pyrio accenſo, vel à ſcintillâ ignis, vel à Lino, ſtupâ, ſtramine, Cannabi, ſimilibuſque accenſis, ac obiter duntaxat cutim ferientibus. Secundi gradus autem ſymptomata ſunt vehementiora, ignita enim materia corpori Patientis applicata, diutiùs tenetur, vel craſſa, tenaxque exiſtit, ut inde pars in Veſicas attollatur, maximè doleat, ardeat, & rubeſcat; etiam Cutis vel ſimul Panniculus carnoſus affligitur: prout hoc faciunt ſuperiùs recenſita, ſed diutiùs cutim ferientia, item Oleum, oleoſa omnia ac reſinoſa accenſa, Phoſphorus in flammam ſuſcitatus, cera qualiſcunque ardens.

In tertio Ambuſtionis gradu Cutis, Panniculus carnoſus, atque ſubſtrati Muſculi, Venæ, Arteriæ, Nervi, aliique graviùs læduntur, incruſtantur, atque exſiccantur, non ſine ſenſationis ablatione, aut etiam Gangrænâ & Sphacelo. Quale quid contingere obſervatur à Metallis fuſis, Chalybe,

Auro,

Auro, ſtanno, lignis, aliiſque duris rebus ignitis, ac corpori diutiùs applicatis.

Prognoſis

Si ſpectemus *Prognoſin*, levis Combuſtio facilè ſanatur, nulla etiam remanente Cicatrice. Maxima verò, quæ nimis profundè membranas, vaſa, muſculos, fibras, ac tendines combuſſit, periculi plena eſt, atque non rarò Sphacelum, mortemque poſt ſe trahit. Perículoſa etiam Combuſtio habetur partium ſic dictorum nobilium, prout Inteſtinorum, Oculorum, Faucium, Temporum &c. Omnium verè periculoſiſſima à fulmine oboritur, utpote quæ difficiliùs extingui poteſt. Sed & malam quoque eam judicant, quæ ab Aquâ ſalſâ fervidâ, aut ab Alumine, Sapone, ⊖lo, aut etiam ab hauſtu Aquæ corroſivæ fuit inducta. In corpore cacochymico haud difficulter Ambuſtio mutatur in Vlcus malignum atque phagedænicum. Combuſtio nervos & tendines criſpans, facilè convulſiones poſt ſe trahit, & in Sphacelum crebrò mutatur lethalem. A Fulmine excitatæ combuſtiones, non rarò perfectè curantur, & ſanantur. Vidimus ſic Ruſticam, cui cutis dextri brachii ab axillâ uſque ad extremos manus digitos, & cutis ſiniſtri pedis uſque ad digitorum extremitates, penitus exuſta, atque unico temporis momento ita conſumpta fuit, ut nudi comparerent, rubentes & ſucculenti muſculi: & hæc tamen fœmina perfectè reſtituta fuit.

Curatio.

In *Curatione*, quod ad *Diætam* ſpectat, *Aër externus*, inprimis *frigidior*, à parte affectâ arceatur, hincque Æger in temperato ſit conclavi. In *victu* exulent omnia *acida*, *ſalſa*, atque nimis *acria* & *aromatizata*, *Somnus* & *Vigiliæ*, *Motus* & *Quies* non præternaturaliter ſint conſtituta, inprimis autem moderationem *Animi pathematum* valdopere ſuademus.

Ipſam quòd attinet partem, ante omnia requiritur, ut fibrillæ dilaceratæ à nimiâ cincinnatione & criſpatione dolorificâ immunes præſtentur, atque humorum circulatio, quamprimùm ſuæ integritati per *volatilia ſpirituoſa* & *ſulphurea*, *alcalina*, *abſorbentia*, quæ particularum ignearum ſpicula abſumunt, reſtituatur. Veteres dixerunt Empyreuma ſive atomos igneas ſtatim eſſe evocandas. Quòd ſi ergo levis ſit combuſtio, res non erit tanti momenti, quin brevi non per *Albumen ovi*, tanquam *volatile blandum remedium*, vel per *Balſama* aut *Olea* convenientia eidem mederi queamus: In hoc autem caſu nonnulli ſtatim, non ſine ratione, partem combuſtam ad educendum Empyreuma igni propiùs admovere, vel *Aquæ Vinoque calidis* aut *Aqu. Calcis vivæ*, *ſpiritui Vini camphorato* permiſtæ & calefactæ, immergere, vel *cepas* in mortario *tuſas* cum *Sale*, aut etiam lintea *muriaticæ* cuidam *aquæ* vel *ſucco Betæ*, *Sempervivi*, *Cochlearum*, vel *Aſtacorum* calenti immerſa, applicare ſolent. Alii currunt ſtatim ad ſua *Unguenta* contra *ambuſtiones*, qualia quidem à diverſis cum ſucceſſu in uſum vocantur. In quibus præferimus *Oleum Lil. alb. Roſarum*, vel *Hyperici*, vel etiam *Butyrum* aut *Axungiam Caninam*, cui folia *Hederæ*

deræ arboreæ aut *Card. bened.* aut *Sempervivi*, aut *Rutæ* recentia & ſucculenta fuerint incocta, cum *Calce vivâ*, *Tutiâ*, aut *Lapide calamin.* permiſta. v. gr.

℞. *Olei Lini.*
Roſar. ana. ℥j.
Unguent. Popul. ℥ij.
Mucilag. Semin. Cydon. Aqu. Chelidon. extr. ℥iß.
Vitell. ovor. no. ij.
Spirit. Vin. Camphor. ℥ß.
Ceruſſ.
Tut. ppt. ana. ʒiß.
Sach. Saturn. ʒj.
M. F. Unguent &c.

Vel ℞. *Pingued. Cervin.* ℥ij.
Axung. Porc. ℥j.
Olei Ovor. ℥iß
Hypericon.
Roſar. ana. ʒvj.
Calc. viv. pulv.
Tut. ppt. ana. ℥ß.
Camph. ʒiß.
M. F. Unguentum.

Vel ℞. *Ungt. alb. camph.* ℥j.
Olei Ovor. ʒvj.
Bol. armen.
Minii.
Lapid. Calam. ppt. ana. ʒiß.
M. d. ad Ollam.

Vel ℞. *Butyr. rec. n. ſalit.* ℥ij.
Vitell. Ovor. no. ij.
Ol. Hyperic. ℥j.
Calc. viv. ℥ß.
M. d. ad Ollam.

℞. *Fol. rec. Semperv.*
Heder. terr.
Rutæ.
Quercûs. ana, Mj.
Radic. Cepar. ℥ß.

Inciſ. & contuſ. coq. in ſ. q. Butyr. rec. non ſaliti, trajice hinc per colum, agita, donec conſiſtentiam Vnguenti acquiſiverit. Præſtat etiam *Oleum lucernarum* antiquum cum *liquore Lardi* liquefacti; Imò vix citiùs eſt præſtantiusque remedium, quàm ſtatim *Spiritum Vini* calefactum, vel *Spiritum Vini camphoratum*, vel *Spirit. Anthos, Lilior. convall.* aut *ſimilem* frequenter applicare.

Combuſtio ſecundi gradus requirit primò applicationem *ſpirituoſorum* ad empyreuma evocandum, quemadmodum eſt *Spirit. vini camphoratus*, *Creta* vel *Calx viva* cum *Spiritu Vini* miſta, *Aqua ad ambuſtionem Quercetani*, *Aqu. Anhaltin. Aqu. Calc. viv.* cum *Alb. ovi.* permiſta; Deinceps Veſiculæ niſi majores ſint, relinquantur, ſi verò majores extiterint, forfice aperiantur, ſed cuticula non auferatur, hinc *Unguento* diligenter Vlcus inungatur ex *Oleo Lini, Ovor. Rapar. Roſar. Nucum, Hyperici, Lil. alborum, Violar.* cum *Mucilagine Sem. Cydon.* aut *Pſyllii Aqu. roſ. fact. Calce* item *vivâ, Minio, Ceruſſâ, Lithargyr.* atque *Camphorâ*. v. gr.

℞. *Axung. Murium alpin.* Vel *Porci* ℥ij.
Olei Lin.
Rapar.
Ovor.
Mucilag. Sem. Cyd. Aq. roſ. fact. ana. ℥j.
Ceruſſ.
Lytharg. ana. ℥ß.
Camph. Spir. Vini ſolut. ʒiß.
M. F. Unguent. d. ad Ollam.

Hinc etiam inunctæ Parti pro lubitu

ſimul applicabitur *Epithema* aut *Fomentum* ex *Decocto Herb. traumatic.* ac *cephalicar.* in *Vino albo* facto, cum *Spirit. Vini camphorat. Tinctur. Galb. Spirit. Matricali, Anthos, Meliſſ. Ceraſ. nigr. Lilior. convall.* adſperſ. Placet heic aliis *Cataplaſma* magis ex *ſtercore Bubulo* vel *Fimo columbino, Gallinac. Anſerino*, aut *Equino*, vel *Pomis putridis*, cum *Oleo Ranarum*, *Bolo armen. Cortex medianus*, *Sambuci*, *Momordica*, *Cepæ*, *Allia*, *Fol. Heder. arb. Scordii, Alliar. Salviæ*, *Plantag. Semperviv. Teleph. Rutæ, Flores Sambuci*, *Rapiſtr. Malv.* & ſimilia in *Butyro* aut *Oleis cocta* atque *colata*, egregium *Balſamum* exhibent *antipyreticum*, cum *pulveribus* ſupradictis commodè miſcendum.

Si Cruſtæ vel eſcharæ adſint, tum *emollientiâ* ſtatim applicentur, v. gr. *poma putrida* cum *butyro* aut *lardo* miſta; *Cepæ* vel *Allia contuſa* cum *Butyro*, *Folia Malvæ*, *Parietar. Verbaſc. Semperviví, Plantag.* & ſimil. conquaſſata itidem & Cataplaſmatis vice applicata. Vel *avenacea farina* cum *Succo Betæ*, *Cepar.* &c. *Butyro*, incoquatur, & imponatur. Addere licet *Pulverem fuliginis*, *Stercus gallinaceum*, *Saponem venetum*. Si eſchara craſſior ac profundior exiſtat, *ſcarificare* eam poteris pri⁹, antequam modò dicta applicabis. Separatâ eſcharâ Vlcus ſolito more curabis: inprimis heic *Unguentum Baſiliconis* confert. Combuſtio in partibus tendinoſis & nervoſis omnium optimè *Epithematibus* ſuperius jam allegatis curatur. Vbi oſſa ſimul ſunt uſta, vel eximantur forcipe, vel paulatim eorundem ſeparatio expectetur medelâ convenienti, per ſiccorum impoſitionem ſub titulo de Carie indigitatam, citra oleoſorum uſum adhibitâ. Combuſtio à pulvere pyrio nihil peculiare præter hactenus dicta deſiderat, neque opus eſt grana ejuſdem pulveris cuti infixa inſtrumentis cum magno dolore & Inflammationis ulterioris periculo eximere, quin eadem vel per ſe ab ipſâ Naturâ foras extruduntur, modò pars nonnihil exulcerata impoſito *Unguento digeſtivo*, cum *Gummi Elemi* & *Galban.* retineatur, ut fibrillæ nimis criſpatæ iterum emolliantur, ſicque natura ſponte illa granula propellere & excutere queat. Tandem & à fulmine inducta Combuſtio iisdem *externis* curari ſolet *topicis*, internè ſaltem exhibendo *antifebrilia*, atque *diaphoretica*, ad ſanguinis circulationem tutam præſtandam.

Oculorum combuſtio eadem requirit medicamina, quæ in Ophthalmiâ conveniunt, inprimis è *Mucilag. Sem. Pſyll.* ac *Cydonior.* parat.

Tertius Ambuſtionis gradus eodem modo ac ſecundus tractatur; per externas *inunctiones*, *fomentationes*, atque interna *diaphoretica*, *antifebrilia*. Omni modo præſertim Gangræna ac Sphacelus præcaveantur per *Spirit. matricalis*, *Vini camphor. Tinctur. Caſtor. Tinct. Galb. Balſam. nervin.* applicationem, & alia ſuo loco ad Gangrænam commendata.

AMYGDALARVM Affectus.
Vide *Tonſillarum Morbi.*

ANASARCA. Vide *Hydrops.*

ANÆMIA eſt defectus ſive penuria ſanguinis per univerſum corpus, *Anæmia*
debitæ

debitæ nutritioni, ſanitati ac robori ejuſdem conſervando inſufficiens.

Pars affecta. Peccat itaque heic Maſſa ſanguinea intra arteriarum venarumque canales contenta, & quidem quantitate deficiente.

Cauſa. Affectus crebrior quam ut à Medicis probè ſemper obſervetur, à variis admodum Cauſis produci ſolitus. Etenim deficit primò ſanguis, quando non ſufficiens chylus, tanquam proxima ſanguinis materia, è primis viis tranſmittitur. Per Chylum inſufficientem heic intelligimus non vitioſum aut cacochymicum humorem, ſed ſuccum laudabilem in Ventriculo probè elaboratum, minori quantitate ſanguinis latici exhibitum, quàm quidem aliàs ad debitam fibrarum elaſticitatem, & copiam ſufficientem Spirituum animalium, pro actionum corporis omnium conſervatione, producendam fieri deberet. Secundò deficit ſanguis, quando ſub Hæmorrhagiâ aliquâ nimiâ per Nares, Pulmones, Alvum, Hæmorrhoides, Vterum, Renes, vel etiam è Vulneribus largiùs effluxit. Accedit huc etiam ſubinde debiti nutrimenti defectus, ob ciborum ſufficientium inopiam. Imò poteſt ſimul per nimios Sudores, Diarrhœam, Dyſenteriam, Fluxum Hepaticum, Diabetem, ſanguis imminui.

Diagnoſis. *Signa diagnoſtica* Anæmiæ ſunt, Hæmorrhagia quædam inſignis prægreſſa, virium defectus ſine ullo alio præſente morbo, pallor faciei, ad motum ineptitudo vel ſegnities, ſomnolentia, alimenti penuria ob paupertatem, curtamque domi ſuppellectilem.

Prognoſis. Quod *Prognoſin* concernit, etſi Affectus hic apud Practicos hactenus non magnæ fuerit conſiderationis, atque hinc à pauciſſimis vel nullis fuerit adnotatus, publiciſque ſcriptis explicatus, frequenter tamen apud homines, ſive alias ſanos ſive ægrotantes, occurrere ſolet, hincque medelam requirere, ne in pejus Ægri diſpoſitio mutetur. Etenim ſanguinis defectum ſubſequi ſolent utplurimum Cachexia, Cacochymia, Apepſia, Hydrops, aliive morbi non contemnendi.

Curatio. *Curatio* proin aliqua venit inſtituenda, eaque ferè unicè eo dirigenda, ut Sanguinis floridi ſufficiens copia reſtituatur, quod quidem fit & præſtatur non Venæſectionibus aut purgantibus, non ſudoriferis aut diureticis, ſed ſolis analepticis atque multum nutrientibus Cibis cum addito potu ſpirituoſo convenienti, eoque moderato. Commendamus proin è culinis non tam *Olera* varia, quàm verò inprimis carnes teneriores *Animalium* tam *volatilium* quàm *quadrupedum*, *Panem triticeum* benè fermentatum & coctum, *Juſcula hordeacea, farinacea, avenacea.* Quibus adde potum moderatum *Vini generoſi*, *tenuis*, digeſtionem Ventriculi optimè juvantis. Placet & uſus *Gelatinarum ex pedibus vitulinis, Gallinis, Gallis gallinaceis, Caponibus* factarum, vel *Juſcula conſumata* &c.

Si frequens adſit Hæmorrhagia, è Remediorum adſtringentium Claſſe uſurpanda erunt, quæ ſanguinem nonnihil incraſſare ſolent, v. gr. *Conſervæ Roſar. Plantag. Bellid. Violar. flor. Tunic.* cum *Bolo armen. Terr. ſigill. Corall.*

Matr. perl. ppt. Margaritis ipſis, *Unicornu foſſ. Confect. Alkerm.* & *Hyacinth.* &c. Pro potu autem inſerviet *Emulſio Amygdal.* cum *Aquâ Tormentill.*

Angina. ANGINA eſt Inflammatio muſculorum palatinorum partiumque adjacentium, cum magno ardore, reſpirandi & deglutiendi difficultate, Colli conſtrictione quaſi laqueo factâ, febre aliiſque gravibus ſymptomatibus Hominem periculosè affligens.

Pars affecta. Afficiuntur heic graviter Fauces, & quidem nunc Larynx cum ſuis muſculis tam communibus quàm propriis, nunc Muſculi Linguæ, Pharyngis atque Oſſis Hyoidis. *Differentia.* Hinc *Differentias* Mali hujus conſtituunt Auctores varias, ſed non niſi à muſculorum diverſitate oriundas. Etenim *Cynanchen* vocant, quando muſculi interni Faucium & Laryngis ſine tumore ſunt inflammati: *Paracynanchen*, quando Inflammatio hæret in externis Colli muſculis: *Synanchen*, quando interni Muſculi ſimul cum Inflammatione tument: & *Paraſynanchen*, quando externi Muſculi inflammati ſunt atque tument. Hæ autem diſtinctiones in Praxi medicâ tantæ non amplius ſunt ſive æſtimationis ſive uſus; *Anginæ* enim aut *Cynanches* vocabula, citra curioſiorem hujus aut illius muſculi indagationem ſolùm uſurpari ſolent.

Cauſa. *Cauſa* hujus Mali *proxima* ferè eſt ſtagnatio lymphæ & ſanguinis in tubulis Partis affectæ contingens, dum v. gr. lympha acrior juſto & acido-ſalina, plus minus glutinoſa, poros iſtorum tubulorum tranſire & penetrare nequit, proin hinc ſubſiſtens, inque motum inteſtinum rapidiorem à tranſeunte cum impetu materiâ ſubtili adacta, membranulas à ſe invicem diſtendit, ſpiculiſque inſuper ſuis pungendo, dolorem ardoremque, nunc ſine tumore, nunc etiam cum tumore producit, quando ſcilicet vaſcula ſanguinea arterioſa ſimul criſpata & conſtricta ſanguini circulanti tranſitum denegant, & ſic eundem noviter continuè appulſum accumulant. *Antecedenter* ad Anginæ productionem contribuunt 1 Cacochymia acida, ſalino-pituitoſa, ſive ſalia auſtera in ſanguineo latice coacervata, atque lympham determinatè ſic inviſcantia, ut occaſione datâ in tubulis muſculorum affectorum magis quàm aliarum partium obhæreant. Hinc Arthritici & Podagrici huic Malo quoque præ aliis obnoxii ſunt. 2. Febres continuæ, inprimis ardentes aut malignæ, in quibus non rarò ob Lymphæ acris viſciditatem faucium muſculi inflammantur. 3 Saliva acris & ſalſo-acidiuſcula; 4. Bilis aut Succus pancreaticus; vel 5. etiam Chylus ipſe acrimoniæ ejuſmodi acidæ charactere maligno notatus. 6. Diſpoſitio vaſculorum in dictis muſculis ad facilem conſtrictionem inclinantium, imò eandem promtè à turgeſcentiâ quâdam ſanguinis, aut à tranſeunte forſan potu gelido, acidove auſtero, acquirentium; quod frequentius tamen evenit illis qui obeſiorem colli ſtructuram obtinuerunt. *Cauſæ externæ* ſunt Cibi multum ſaliti, acidi, auſteri, vel etiam fumo indurati, fructus horæi multum ſæpiuſque comeſti, Vina generoſa largius hauſta, inprimis ea, quæ multis gaudent fixis ſulphureiſque partibus: Aër vel æſtuans,

ſtuans, & ſanguinis turgeſcentiam producens, vel etiam frigidus & particulis rigidis multum impraegnatus, aeſtuante praeprimis corpore inſpiratus.

Diagnoſis affectûs imminentis. Signa *diagnoſtica imminentis* Anginae ſunt incipiens Difficultas reſpirandi ac deglutiendi, cum Dolore acuto, praecipuè circa fauces moleſto, Ardore palati, ipſiuſque Colli mobilitate difficili, Cephalalgiâ, Maxillarum intumeſcentiâ, Genarum rubore, Salivâ viſcidiore & pauciore, atque ſtertore aliquo in imis faucibus apparente; *Praeſentis* *Praeſentis* verò Anginae indicia ſunt deglutiendi maxima Difficultas, atque hinc potulentorum per nares frequens rejectio, Salivae viſciditas magna, Reſpiratio ferè abolita cum Colli conſtrictione ceu laqueo factâ, ſuffocationiſq; metu; Ægrotus ſimul excreare citra intenſiſſimũ dolorẽ nequit, inſigni quin & anxietate praecordiorum ac inquietudine torquetur; Tument in facie & Capite aliquantillum Venae cum Genarum magno rubore, ardor in faucibus & collo magnus adeſt; Livet aut nigricat Lingua, ſimulque viſcidâ ſalivae ſalſae amaraeve copia oblinitur; Febris jungitur plus minus acuta, continua, exacerbationibus quandoque moleſtis ſtipata, cum ſiti inextinguibili, delirio non infrequenti, vigiliis perpetuis, oculorum prominentiâ, pulſu parvo, debili, ac ſubinde inaequali aut inordinato.

Prognoſis In *Prognoſi* Affectus hic periculi habendus eſt plenus, ſubinde celeriter & intra 12. ferè horarum ſpatium, hominem interimens: Tumores faucium in Anginâ ſine evidenti ratione evaneſcentes, mortis certiſſimi ſunt praenuntii.

Quo Febris malignior jungitur & ardentior, eo etiam diſcrimen majus, quo autem illa remiſſior, quoque minor adeſt tumor, reſpirandique difficultas levior, eo etiam periculum minus exiſtit. Angina procedente, ſymptomatumque vehementiâ auctâ, ſi ſpuma circa os apparet, lethale ſignum pronunciabitur. Angina in abſceſſum mutata ſuffocat brevi Hominem, niſi pus copioſè excreetur: Tumor ruborque à Collo abſcedens, & in pectus aut aliò proficiſcens cum remittentibus ſymptomatibus ſalutem promittit. Tripliciter ergo finiuntur Anginae, vel enim citò evaneſcunt, reſtitutâ circulatione, vel paulatim diſcutiuntur, vel ſuppurantur, & interdum in Vlcera diuturna mutantur, vel denique Hominem veluti ſtrangulando interimunt; Anginoſi enim non niſi ſuffocantur, & quidem, ſi morbus graviſſimus, intra diei unius vel alterius ſpatium jugulantur. Qui ſemel Anginam paſſus eſt, facilè in eandem occaſione datâ recidit, ob diſpoſitionem fibrillarum & tubulorum, deinceps faciliùs acriores humorum particulas admittentem.

Curatio abſolvetur ſtagnantis & Inflammantis humoris citâ tutâque reſolutione & diſcuſſione, quod obtineri non melius poteſt, quàm ſtatim Venam in brachio, hinc & Raninas ſub linguâ ſecando; Deinceps ea medicamina exhibendo, quae tam extus quàm intus ſcopo modò dicto ſatisfacere poſſunt. Externè itaque ſaepiùs inungetur totum Collum *Oleo roſac.* aut *Lil. alb.* ſimilive, hinc imponuntur *lintea* *Curatio.*

 dupli-

duplicata Spir. Vini camphorato aut *theriacali*, cum *Spirit. Lumbr. terreſt.* alioque *volatili ſalino* permiſto madefacta:

℞. *Olei Chamom.* (v. gr.
Roſar.
Amygdal. amar.
Violar. ana. ʒiiß.
Lil. alb. ʒiß.
Camphor. ʒj.

M. d. ad oll. Quo Collum ter quotidie inungatur, ſuper imponendo lanam ſuccidam.

Vel ℞. *Spir. Vini camph.*
Theriac. camph. ana. ℥j.
Lumbr. terreſt. ℥ß.
Formicar. ʒij.

M. d. ad Vitr. Linteola in hoc madefacta ſubinde applicentur calidè.

Multum nobis præſtitit quoque *Cataplaſma* è *Nido Hirundinum*, *Fimo columbino*, *Roob ſambuci*, *floribus Sambuci*, *Meliloti*, *Chamomill. Bacc. Laur. Junip. Scord. Rutâ*, & ſimilibus cum *Vino* aut *Lacte* coctum. *Lanam. Succidam nigramque*, *Oleo Roſar.* vel *Amygd. amar.* inunctam alii Collo circumponunt, vel applicant *Emplaſtrum de Meliloto*, aut *Ceratum ſimplex* è *Cerâ flavâ* ſeu *virgineâ* cum *Oleo Lilior. alb. Roſar.* vel *Melilot.* parato. Ditioribus imponi poteſt *Cataplaſma* è *Theriac. Roob. Junip. Camph.* atque *ſalibus volatilibus*. *Gargariſmata* meliora componuntur ex *Decocto Cancror. fluviat. Salv. Major. Scordii*, *Fumar*, *Brunell. Conſolid. med. Flor. Liguſtr.* ac *Malv. arbor.* cum *Aq. Simpl.* facto & colato, præprimis ſi in eodem dein adhuc ſolvatur *Mucilag. Semin. Pſyll. Aq. Chelidon.* extracta, cum *Roob Dianucum*, *Melle roſaceo* ac *Spiritu theriacali ſimpl.* vel *Camphorat.* v. gr.

℞. *Decoct. Cancr. Fluv.* cum *Salv. Brunell. Flor. Lig.* ℔j.
Mell. roſac. ℥iß.
Roob. Dianuc. ℥j.
Mucilag. Sem. Cydon. Aq. Plantag. fact. ʒvj.

M. d. ad Vitr. Gargarizetur calidè.

Vel ℞. *Aqu. Scabioſ.*
Brunell.
Flor. Lig. ana. ℥iv.
Roob Dianuc.
Sambuc. ana. ℥iß.
Spirit. Theriac. camph. ʒvj.

M. d. ad Vitr.

Alii ſumunt *Aquas deſtillatas Fumar. Scabioſ. Brunell. Flor. Liguſt. Ulmar.* cum *Roob Dianucun*, *Diamorom*, atque *Mucilagine Semin. Cydon.* & ſic in Faucibus frequentem earum hauſtum calidè tenent, ſine multâ gargariſatione & agitatione, utpote quâ plerunque Malum augetur magis quàm minuitur. Si Angina his non obſtantibus *Abſceſſum* minatur, tum omni arte curandum, ut idem promptè maturetur, ruptusq; in Fauces ſuum pus emittat, quò ſic commodè exſpui poſſit; Hunc in finem præſtant *Gargariſmata* ex *Malvâ*, *Alth. Flor. Chamom. Melilot. Ficubus* atque *Croco* in *Lacte* decoctis. Quibus ad faciliorem ruptionem tandem addere debemus *Allium* vel *Cepas*. Externè in hoc caſu ſimul continuabitur applicatio *Cataplaſmatum* ſupra dictorum, vel imponetur aliud è *Medullâ Panis*, *Radicibus Lil. alb. Alth. Farina. Sem. Lin. Fœni græc. Croco* ac ſimilibus cum *Butyro* & *Oleo Verbaſci* coctis. *Curatio Anginæ in Abſceſſum euntis.*

Abſceſ-

Abſceſſus ruptus detergetur elotione frequenti cum *Aq. Chelid. majoris*, *Florum Sambuc. Scordii. Mell. roſac.* ac *Syrup.* è *Roſis ſiccis*, addita *Eſſentiâ Myrrhæ*, *Aloës*, *Bellid. minoris*, *Numulariæ*, &c.

Laryngotomia. In extremo neceſſitatis caſu, quando Homo tantùm non ſuffocari creditur, ſine ullâ hæſitatione ad *Laryngotomiam* deveniri poſſe præſtantiores Medici & Chirurgi autumant. Sed cùm hoc remedii genus ſubinde periculi plenum ſit, in circumſpectiori Celebriorum aliis Medicorum Praxi in uſum trahi vix ſolet. Quod ſi tamen inſtituere velimus Operationem, ſequenti ferè modo expediri poterit. Primò cutis anterius in Collo ad Laryngem uſque per longitudinem inciditur, hinc diductâ Cute ſcalpellum inter tertium & quartum annulum cartilagineum Bronchii per intermediam tunicam adigitur, foramenque efficitur, in quod Cannulâ plumbea vel argentea, alis prædita, inditur, & tamdiu ibidem pro äeris inſpiratione relinquitur, donec faucium Inflammatio diſcuſſa fuerit. Poſtmodum exemtâ Cannulâ Vulnus debito modo per *traumatica nervina* conſolidatur.

Diætâ. Quoad *Diætam Aër* ſit maximè temperatus, tranſpirationem inſenſilem minimè impediens; hinc omnis humidus, pluvioſus, fumoſus, auſterus, frigidusque fugitetur. *Cibus* in ipſo Malo præter juſcula minus pinguia nullus præbeatur: Ad præſervationem autem convenit eupeptus, tenuis, parcus, minimè acidus aut auſterus, hincque non adeò ſalſus, vel fumo induratus, vel aliàs lentum, viſcidum, acremque Chylum exhibens. *Potus* convenit ex Hordeo, cum *radic. Scorzoner. Raſur. C. C.* & *Herb. Agrimon.* in Aqu. coctâ, cui vel *Syrupum Viol.* vel *Papav. rh. Citri* aut *Granat. acid.* pro lubitu admiſcere poterimus. *Somnus* moderatus conciliabitur *Emulſionibus refrigerantibus*, ex *Semin. frig.* & *Papav. alb. Animi pathemata* vehementiora cane pejus & angue fugiantur. Si alvus ſit obſtructa, ſolicitabitur Clyſmatibus aut ſuppoſitoriis. Æſtivo tempore potus *Acidularum*, vel *Thermarum* quarundam, veluti *Fabarienſium*, *Embſenſium*, *Plumbarienſium*, cum regimine Diætæ neceſſarius eſt. *Balnea* nocent. *Setaceum* in nuchâ, vel *Fonticulus* in alterutro brachio non ſine fructu excitatur.

ANEVRISMA vel **ARTERIÆ DILATATIO** eſt tumor alicujus partis mollior, continuò pulſans, digitis facilè cedens, ſed ſtatim iterum ſeſe expandens, ab Arteriæ tunicarum ruptione originem ducens. *Aneuriſma.*

Pars affecta eſt Arteria aliqua hujus vel illius partis: Obſervationes enim teſtantur in Naribus, Brachio, Collo, Pedibus, aliisque membris, Aneuriſmata contigiſſe. Neque tamen in externis tantùm partibus malum hoc evenire ſolet, verum etiam aliquando in internis contigiſſe obſervatum eſt. *Subjectum.*

Pro *Cauſâ proximâ* meritò agnoſcimus rupturam tunicæ Arteriarum internæ, (ex glanduloſâ, fibroſo-membranoſo-musculoſâ ſubſtantiâ conſtantis) exterioris verò, utut ſæpius *Cauſa.*

pius etiam pertuſæ dilatationem. Ruptura illa frequenter à pertuſione Arteriæ in Brachio producitur, quando ſanguis è diſruptâ interiori tunicâ copioſiùs effluens, neque citò ſatis per exterioris cartilagineæ tunicæ foramen exire potens, inter utramque adigitur & cumulatur, ſicque ſtagnatione ſimul adeptâ *Tumorem* excitat. Adde quod in hoc caſu non tam tunicæ cartilagineæ, quàm verò eam ſuccingentis externæ tenuioris Vulnus citò coaleſcat, & adducatur, atque hinc circum-circa à ſanguine appulſo dilatetur. Subinde tamen etiam pro antecedentibus Cauſis ponere licet Salia acida atque corroſiva, quæ occaſione datâ in extimis quibuſdam tubulis aut etiam majoribus ſubſiſtentia interiorem tunicam facilè erodunt & aperiunt.

Diagnoſis. Inter *Signa Diagnoſtica* Aneuriſmatis, recenſetur ante omnia tumor mollis & laxus, digitorum applicationi cedens, ſed ſemotis illis ſtatim rediens; Pulſatio præterea in hoc tumore non ſecus ac in Arteriis deprehenditur; Cutis exterior circa Aneuriſma livet ac ſugillata plerumque apparet. Quandoque tamen etiam naturalis color Cutis remanet. Dolor adeſt nunc major nunc minor, prout tenſio membranarum nervearum plus minuſvè potens eſt; Quin & ob preſſionem vicinorum nervorum pars aut membrum contrahitur, vel in ſui motu animali ac voluntario maximè impeditur.

Prognoſis In *Prognoſi* Aneuriſmata majora periculoſa ſunt, difficiliſque Curationis dicenda; Sicut enim per compreſſionem, ſanguiniſque in Arteriam læſam impulſionem evaneſcere rarò ſolent, ita ſive ſponte rumpantur, ſive incautè aperiantur, non niſi Mors per nimiam ſanguinis effuſionem expectanda venit, aut etiamſi non aperiantur, Gangræna tamen ac Sphacelus ſæpè intra aliquot dierum vel hebdomadarum ſpatium ſubſequitur, hominemque è medio tollit. Minora verò, & in minoribus vaſis contingentia, præprimis ſi à validâ Arteriarum dilatatione tantùm contingant, periculo ferè carent. Dantur ſubinde Aneuriſmata, quæ diù ſatis in eodem ſtatu perſiſtunt & quaſi inſanabilia, nihilominus hominem in vivis eſſe permittunt; Quando nimirum ſanguis in Aneuriſmate non ſtagnat, ſed continuò à ſuccedente novo ſanguine in motu tam inteſtino, qu m circulari conſervatur.

Curatio. *Curatio* hujus Affectus in hoc ferè conſiſtere debet, ut quantum poſſibile ſanguis è tumore Aneuriſmatis in canalem arterioſum repellatur, ſicque tumor omnis evanidus reddatur. Quod quidem meliùs fieri nequit, quàm per compreſſionem ipſius Tumoris, *adſtringente* priùs *Emplaſtro obtecti*, ſenſim validiorem redditam atque inſtrumentis aptis cum ligaturâ convenienti inſtitutam. Quadrat itaque huc impoſitio *Laminæ plumbeæ* cum ligaturâ fortiori, ſed ſubinde iterum laxandâ, ne Gangræna acceletur. Inter *Emplaſtra* imponenda commendantur *Diachalciteos*, *Contra rupturam*, *de Pelle arietinâ*, *de Bolo cum Gypſo*, *Thure*, *Aloë*, *Sperniolâ Crollii*,

&

& ſimilia. Sunt, qui ſolâ manu aut digito locum affectum comprimunt, & aliquamdiu compreſſum tenent, id quod in principio hujus Mali valere poteſt ad præcavendam Aneuriſmatis magnitudinem. Quòd ſi poterimus ſupra Aneuriſmatis locum Arteriam comprimere, ſicque ſanguinis arterioſi affluxum impedire, tum lanceolâ licebit Aneuriſma aperire, ſanguinem ibidem cumulatum educere, hincque Vulneri ſtatim inſigne aliquod *ſtypticum* v. gr. *fruſtulum* ⊖*li* goſſypio tenui involutum applicare, ſimulq; ſplenia *Albumine Ovi* imbuta, ac Pulvere quodam conſtringente inſperſa, ſuper imponere, tum denique ligaturam ſtrictiorem immittere. Si fortè ad manus eſt *Tinctura* aliqua *ſtyptica fortiſſima*, eam Chirurgus ſimul in uſum promptiſſimè trahat.

Quòd ſi verò Aneuriſma ſit in arteriâ quâdam majore, tum ab ipſius inciſione eſt abſtinendum, utpote quam Sideratio & Gangræna certiſſimè ſubſequuntur, ſanguine ob pulſum Arteriarum continuum ſiſti inepto. Alii proponunt hic *Cauterium actuale*, ruptæ arteriæ inurendum, quod tamen etiam fallax eſt remedii genus, quoniam eſcharâ abſcedente Hæmorrhagia denuò ſubſequitur. Melius fortè eſt, Arteriam ſupra Aneuriſmatis locum per factam inciſionem detegere, hincque probè ligare, & infra ligaturam diſſecare; poſtea abſcedente ligaturâ extremitatem diſſectæ arteriæ, ſicubi opus, cauterio actuali inurere, interim Aneuriſma aperire, eductoque ex eo ſanguine relictum Vulnus inſtar aliorum Vulnerum Vlcerumque extergere, conſolidare, & ad Cicatricem perducere.

Internè ea ſunt exhibenda, quæ acrimoniam ſanguinis acidam & ſalſam, ſi quæ adſit, edulcorante ſuâ virtute feliciter corrigere valent, in quem cenſum referimus omnia *antifebrilia*, *abſorbentia*, modica *diaphoretica*, ſub formâ *Pulverum*, *Potionum*, *Mixturarum*, & *Apozematum* vulnerariorum exhibita. v. gr.

℞. *Corall. alb. ppt.*
Cryſtall. alb. ppt.
Bol. armen. ppt.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒj.
M. F. pulv. ſubt. divid. in 8. *partes æqu. m. ac veſp. ſumendas.*

Vel ℞. ♁*n. diaphor.* ʒij.
Ebor. ppt.
Sanguin. Hirc. ppt.
Dent. Apr. ppt. ana. ℈iiij.
M. F. pulv. ſubt. in 12. *doſ. æqu. ad ch. m. ac veſp. dandas.*

℞. *Aqu. Plantag.*
Burſ. paſtor. ana. ℥j.
Syrup. Capill. ♀ *ris* ℥ß.
♁*n. diaph.*
Bol. arm. ppt. ana. ℈j.
M. F. Potio d. ad Vitr. pro doſi, ſæpè repetenda.

Vel ℞. *Aqu. Ulmar.*
Flor. Liguſt. ana. ℥iß.
Syrup. Flor. Tunic. ℥j.
Terr. Sigillat. ℈ij.
Confect. Alk. inc. ʒß.
Miſce, detur cochleatim.

℞. *Rad. Biſtort.* ʒij.
Sarſæ parill.
Chinæ.

Lign. Guajac.
Cortic. Lign. Guajac ana. ʒiij.
Herb. Sanic.
Pyrol.
Alchymill.
Millefol. ana. Mj.
Flor. Roſar. rubr. Mß.
Sem. Fœnic. ʒij.

Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. fontanæ Menſur. iiß. *per horam integram, dein Colatura d. ad Vitr. M. ac V. Cyathi doſi haurienda.*

Quando Arteria in Aneuriſmate ſæpiùs aperitur, ſanguinemque copioſum fundit, tum ſuperior pars Arteriæ digitis fortiꝰ eſt comprimenda, hinc ſanguine è tumore emiſſo ſtypticus Pulvis ſequens cum *Crepitu Lupi*, *Stupâque Albumini ovi* intinctâ eſt applicandus, deſuper alligando *Laminam Plumbi*:

℞. *Terr. ſigill.*
⊕*li dulc.*
Lapid. Hæmat. ppt. ana. ℥j.
Succi Catechu. ʒij.
Sacch. Saturn. ℥ß.
⊕*li uſt.* ʒiij.
M. F. Pulv. ſubt. d. ad Ch.

In *Diæta* Victus ſit admodum tenuis, ut ſanguinis & humorum copia imminuatur; quem in finem etiam *Venæſectionem* nonnihil largam plerique ſimul Medici commendant.

Ani procidentia.

ANI PROCIDENTIA ſeu PROLAPSUS eſt Inteſtini recti dilatatio, quâ ſub fœcum alvinarum excretione cum teneſmo, aut etiam quandoque ſine dolore extruditur, hincque ſæpius ita prominet, ut difficulter vel à Naturâ retrahi, vel Arte in priſtinum locum reſtitui queat.

Pars affecta.

Pars affecta eſt Anus, Culus ſeu Podex ejusque Inteſtinum rectum in ſui extremitate muſculo ſphinctere donatum, atque rugoſum. Quicquid autem ex Ano procidit, propriè eſt tunica Alvi laxata, eaque triplex, glanduloſa, fibroſa & membranacea externa.

Cauſa

Cauſa hujus Mali, *proxima* quidem eſt, violenta & nimia excernendi difficultas, in quâ muſculi levatores plus minus relaxati Anum retrahere non valent. *Antecedens* autem eſt nimia ⊖ſi cujuſdam humoris, in glanduloſâ Inteſtini recti tunicâ collectio, qui ſuâ acrimoniâ ſtimulat magnoperè ad excretionem, & ſeroſâ ſui portione fibras muſculoſas valde relaxat. Hinc affectus Pueris & Infantibus, quibus aliàs teneræ ſunt & laxæ partes, admodum eſt familiaris, non ſecus atque Adultis Dyſenteriâ aut Teneſmo laborantibus. Vnde patet quòd Affectus alii præcedanei, prout ſunt Diarrhœa longiùs protracta, Dyſenteria, Pruritus, & Teneſmus Ani, Hæmorrhoides valde dolentes, aut etiam nimis fluentes, ut & Suppoſitoria acria crebrò intruſa, Purgantia vehementia, Calculi veſicæ, Vociferatio aut Tuſſis nimia, Cibi ⊖ſo-acres atque ſeroſo-humidi ad huncce Affectum, tanquam *Cauſæ antecedentes remotiores* aut *procatarcticæ*, contribuere valent.

Diagnoſis hujus mali facilis eſt: etenim ex relatione partim Ægri vel Adſtantium, partim etiam ex ipſâ affecti loci inſpectione, clarè ſatis cognoſcitur. Procidentia verò nunc major eſt,

eſt, pugni minoris magnitudinem non raro exæquans, magis dolorifica & inflammata: nunc minor leniorique cum dolore affligens. Sunt quibus ſingulis dejectionibus procidit Alvus, & dein ſponte retrahitur. In aliis verò ſemper retrudenda eſt: in nonnullis quoque nec retrahitur, nec retruſa licèt contineri poteſt.

Prognoſis Quoad *Prognoſin* Affectus hic pro cauſarum varietate faciliùs difficiliusve curatur: ſi magnus eſt, Ovi magnitudinem exæquans, aut m. major cum inflammatione intenſiore conjunctus, tum non ſolùm difficulter reſtituitur, ſed etiam malè tractatus Gangrænam & Sphacelum poſt ſe trahit. Si autem à nervorum muſculoſorum in Ano reſolutione acciderit, tum indolens quidem eſt Prolapſus, ſed difficillimè ſanabilis, quin plerumque fœcum alvinarum incontinentiam excitat.

Curatio. In *Curatione* unicè attendendum, ut Prolapſus intra corpus retrudatur, quod quidem fieri poteſt facilè, ſi non ita magnus ſit: nimirum portio Inteſtini promens *Oleo roſaceo* atque *Myrtino* tepido inuncta cum tenero admodum linteo, eodem *Oleo* immerſo, ſuum in locum reſtituitur. Priùs tamen vel Vrin. vel lixivio quodam calefacto ablui poteſt, quanquam in hunc finem aliis *Lac* cum incoctione *florum Meliloti*, *Chamomillæ*, *Verbaſci*, *Balauſtiorum*, ut & *Fol. Myrt. Querc.* atque *Pulvere Gallar.* magis placeat. Poſt reſtitutionem Æger vel aliquandiu jaceat ſupra Ventrem, cum appoſito ad anum ſacculo adſtringente è prædictis plantis concinnato, atque in *Aquâ Fabrorum* cocto, vel inſideat Aſſeri ex *Ligno Quercûs* parato & nonnihil calefacto, poſtquam Anus *Oleo Myrtino*, *Maſtichis*, *Cydoniorum*, aut etiam *Scarabeorum* inunctus, pulveroque *Olibani*, *Maſtichis*, *Flor. Balauſt. Bol. Armen.* atque *Muſci arborei* fuerit conſperſus. Nonnunquam etiam fumus inſtituitur Ano admittendus, ex pulvere *Myrrhæ*, *Succini*, *Maſtichis*, *Thuris*, *Seminis Papaveris*, *Ligni Juniperini*. &c. Quod ſi Inflammatio & Tumor Inteſtinum prolapſum jam prehenderit, tum fomentis debitis Inflammatio prius eſt abigenda atque hinc demum reſtitutio tentanda.

Intus in hoc Affectu ſemper proſunt Remedia acidum omne abſorbentia, ut & *Oleoſa*; non ſecus atque *Clyſmata* ex *Lacte*, *Cremore Hordei*, *Succis plantar. Naſturcin.* & *Oleis anodynis* parata.

ANOREXIA S. APPETITVS proſtratus eſt ejuſdem ablatio cum faſtidio, ſubinde & nauſeâ affligens, à menſtrui ſtomachici depravatione oriunda. Vocari etiam ſolet *Inappetentia*, *Aſitia*, vel *Apoſitia*. *Anorexia.*

Subjectum. Afficitur hic primariò Ventriculus, cum ſuis nervoſis fibrillis in Oeſophagum expanſis, quatenus debitam vellicationem pro Appetitu ſuſcitando vel non experiuntur vel non ſentiunt.

Cauſa. Cauſa hinc proxima eſt defectus vellicationis in Oeſophago ad Ciborum deſiderium neceſſariæ, & aliàs fieri naturaliter conſuetæ. Vellicationem autem dictam tollit penitus, vel ejus ſenſationem impedit omne id, quod Liquorem gaſtricum inertem reddere

aptum eſt; quod quidem ſit partim à copiâ Aſſumtorum, quibus aliàs ſatiari Appetitus dicitur: vel ab humoribus crudis, viſcidis craſſis in Ventriculo hærentibus, fibrillasque nerveas oblinentibus: vel ab uſu pinguium, dulcium, atque viſcidorum, activitatem illius Liquoris vel Menſtrui ſtomahici inviſcantium. Hinc quamprimum Homo corripitur morbo quodam interno à Lymphæ vitiis oriundo, ſimul ſtatim Anorexia aderit, cùm in ejuſmodi caſibus menſtruum ſtomachicum inſigniter lædatur. *Cauſæ procatarcticæ* & *externæ* ſunt v. gr. nimia fumi Tabaci ſuctio, & hinc inſtituta copioſior ſalivatio, crebra Vinorum ingurgitatio, Triſtitia inſignis, Ira vehemens & exceſſiva, Potus gelidi, Oleorũ hauſtus enormes, Martialiũ & Alcalinorum vel Terreorum Remediorum diuturnior uſus internus, quæ omnia Volatilitatem, atque activam Menſtrui gaſtrici virtutem deprimunt & tollunt. Subinde etiam vellicatio fit, & tamen non percipitur, quando videlicet mens admodum eſt diſtracta in deliriis aliisque Cerebri Affectibus.

Diagnoſis. Morbus hic per ſe patet ex ſimplici Ægrorum querelâ & relatione. Quando autem non percipitur titillatio Oeſophagi ab acribus Liquoris gaſtrici particulis, tum vel delirat ipſe homo, vel ſaltem vires in eo admodum debiles ſunt, ſpirituumque animalium penuria obſervatur; quale quid in Hecticis atque Senibus Maraſmo laborantibus contingit. Interim cum hoc Affectu frequenter, conjungitur magnum faſtidium ſeu averſatio Ciborum, Cardialgia, Nauſea, Vomitus, Ardor Ventriculi, Ructus frequentes. &c.

In *Prognoſi* Anorexia Puerorum plus periculi quam Adultorum portendit: ſi in principium aut ſtatum alicujus Morbi hic Affectus incidat, non adeo periculoſus eſt credendus, ſi verò in diuturno morbo Appetitus ſemper remaneat, atro carbone notabitur: è contrario in declinatione rediens Appetitus bonum ſignum eſt. Quin in omni ferè Morbo haud malum ſignum æſtimandum, quando citra inſigne faſtidium Ægri aliquid comedere poſſunt, ſi tamen in Morbo aliquo, præprimis Febri Appetitus aliquandiu proſtratus ſubitò iterum redeat, pro lethali ſigno id habendum eſt. *Prognoſis*

Curatio pro diverſitate Cauſarum inſtitui debet: Quod ſi enim juncta ſit Anorexia aliis Morbis, horumque ferè productum ſit, tum his curatis lymphæque tam naturali volatilitate quàm circulatione reſtitutis per ſe Appetitus ſenſim redibit. Vbi autem citra notabiles alios Affectus hominem afficit, & producta ſit à cruditatibus bilioſis, tum ſuademus ſtatim Vomitorium ex *Tartaro emetico*, vel *Aſaro*, aut ſimilibus exhibendum: v. gr. *Curatio*

℞. *Crem.* 🜿*ri gr.* XII.
🜔*is Abſynth. gr. v.*
♁*n. diaph. gr.* iij.
🜿*ri emet. gr.* ij.

M. F. pulv. ſubt. d. ad. Ch. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Radic. Aſar.* ℈j.
Crem. 🜿*ri* ℈ß.

Gutt.

Gutt. Cambod. gr. ij.
M. F. pulv. ſubt. d. ad. Ch. pro doſi.
Vel ℞. *Syrup. emet.* ℥ß.
Aqu. Cichor. ʒiij.
Cinam. cyd. ʒij.
M. d. ad. Vitr. pro doſi cum regimine diætæ ſumendâ. Hinc verò *Elixir propriet. ſine acido* cum *Eſſentiâ Zedoariæ* & *Abſynthii* propinandum: v. gr.
℞. *Elixir propr. ſ. a.* ʒij.
Eſſent. Abſynth. ʒiß.
Zedoar. ℈ij.
M. d. ad Vitr. doſis à gutt. XII. *ad* XX.
Vel ℞. *Elix. Vitriol. Mynſ.* ʒij.
d. ad V. doſ. 16. *gutt. m. ac. v.*
Vel ℞. *Aqu. ſtill. Naſt. aqu.*
Card. bened.
Cich. ana. ℔iß.
M. ac m. & v. Cyathus exhibeatur plenus.

Si *Vomitorium* exhibere conſultum non ſit, dabuntur pulveres ex *Oculis* ♋. *Bol. Armen. Corall. Specif. ſtomach. Poter.* & *Sale Abſynthii* aliove *lixiviali.* Imò ipſe *Cremor* ♀*ri* cum ♁*nio diaph.* aliquoties datus cruditates bilioſo-viſcidas incidere, atque fluidiores redditas è Ventriculo præcipitare valet.
℞. *Crem.* ♀*ri.*
Pulv. fol. Card. bened.
♁*n. diaph. ana.* ʒj.
M. F. pulv. ſ. in ſex doſ. æqual. divid. m. ac v. ſumend.

Anorexia à Pituitâ tenaci & viſcidâ proveniens tollitur vel doſibus pluribus *Pulveris ſtomach. Birkmanni M.* ac v. ſumtis, vel *Vinis medicatis, purgantibus* & *præparantibus* ſimul; vel *Pulveres Salini lixiviales* aliquot offeruntur, hincque inciſa & fluidior reddita ſaburra purgantis ope per Alvum aut Vomitum expellitur, quæ inter eminent Emetica ſuperiùs laudata, dein *Jalappa, Scammoneum, Folia Sennæ, Rhabarbari radix* debito modò præſcripta. v. gr.
℞. *Salis Abſynth.*
Cent. min.
♀*ri* 🜖*lat. ana.* ʒß.
M. F. p. ſubt. in 3. *doſ. æqu. divid. ad ch.*
Vel ℞. *Salis Tamaric.*
Arcan. dupl. Mynſ.
Ocul. ♋. *ppt.*
♁*u. diaph. ana.* ʒß.
Ol. ſtill. garyoph. gutt. IV.
Sacch. ℈ij.
M. F. pulv. ſubt. in 4. *doſ. æqual. m. ac v. ſumendas.* Ad purgandum.
℞. *Rad. Jalapp.* ℈j.
Crem. ♀*ri* ℈ß.
Scamm 🜍*rat. gr.* ij.
Ol. ſtill. mac. gutt. ij.
M. F. pulv. ſ. pro doſi.
Vel ℞. *Spir. Anis.* ʒj.
Junip. ℈ß.
Reſin. Jalapp. gr. VIII.
Solv. lent. igne, add. Syrup. Viol. ʒij.
Aqu. Cinam. cum Vino ʒj.
M. d. ad. V. p. doſi.

Quod ſi Appetitus deficiat, ob defectum aut inertiam Menſtrui ſtomachici, revocabitur *Pulvere ſtomach. Birck. ad* ℈ij. vel ʒj. pro doſi ſæpiùs exhibito: vel *Aquâ Apii ſelini, Naſturt. Card. bened.* & *Cochlear.* ſæpiùs ad ℥ij. *vel* iij. propinatâ. Vel parabitur pulvis ex *Rad. Aron. Raph. ruſtic. Specif. ſtomach. Poter. Cortic. Aurant. Cinam. Anis.* & *Sacch.* Plebeji ſolo *Pulvere* vel *Abſynthii* vel *Matricar.* Card.

Card. bened. Flavedin. Cort. aurant. ſemin. Naſturtii in hoc caſu ſunt contenti.

Quod ſi deficiat Appetitus à nimio uſu Spiritus Vini, vel Medicamentorum abſorbentium & ♂ialium alcalinorum, quemadmodum id contingit in variis Morbis, tum in uſum trahi poteſt *Elixir ⊖li Mynſ.* vel *Elix. proprietat. Parac.* vel etiam *Sal* quoddam *eſſentiale* v. gr. *Card. bened. Acetoſellæ, Succi Ribium, Rubi Idæi, Berberum, Citri, Limonum* & ſimile; vel Cremor ♀ri tragematibus uſurpandis permiſceatur.

Antrax. Carbunculus.

ANTHRAX ſive CARBVNCVLVS eſt tumor partis cujuſcunque inflammatorius, maximè ardens, rubens, vel etiam nigricans, cruſtamque vel eſcharam in parte affectâ producens, colore vario circumcirca tinctus, & nunc cum nunc ſine exulceratione junctus.

Pars affecta.

Afficiuntur in hoc Tumore corporis partes externæ qualeſcunque inprimis tendinoſæ, etenim in glanduloſis magis oboriuntur *Bubones*.

Anthrax autem modò ſolitarius eſt ſine alius morbi conjunctione, modò Peſti ſociatus.

Cauſa.

Cauſa proxima ſunt particulæ ⊖ino acidæ & corroſivæ, in locis affectis ſubſiſtentes, undiquaque circa ſe rodentes, ſcindentes, atque criſpantes, ut hinc è tubulis ſic conſtrictis nullus amplius humor vitalis influere queat, ſed pars neceſſariò Gangrænam atque Sphacelum ſubire debeat. *Antecedens* eſt liquor ⊖ino-corroſivus in maſſâ humorali vel genitus vel collectus: Gignitur autem non ita difficulter in maximo æſtu & ebullitione ſanguinis. Colligitur ex particulis è primis viis in quibus Chylus non probè digeſtus eſt, ſed corruptus & acidior redditus in Maſſam circulantem tranſmiſſus. Inter *Cauſas procatarcticas & externas*, huc contribuunt *Aër* corroſivis particulis inquinatus, peſtilenſque aut malignus factus, unde facilè tales particulæ ſive per inſpirationem cum Aëre, ſive per deglutitionem cum Cibis, corpus ſubire poſſunt. *Cibi* hinc varii generis ſalſo acri aut acido ſale plurimum gaudentes vel etiam ſeminiis verminoſis inquinati. *Potus* aquarum ſtagnantium corruptarum, aut liquorum auſteriorum: *Iræ* immodicæ; frequens corporis in æſtu aëris exercitium, aut Mœſtitia nimia ac diuturna. Quibus ſingulis Cauſis addere licet Febres malignas, peſtilentes, aut etiam ephemeras leviores gravioreſque, quæ Anthraces frequenter præcedere ſolent.

Diagnoſis.

Incipit Affectus à puſtulâ exiguâ, una vel pluribus, præcedente pruritu: hinc ſenſim cum ſummo ardore ac dolore increſcit, rubeſcit, liveſcit, nigreſcit: Tumor inde redditur durior, qui in ſui medio & centro quandoque in Vlcus exedens aperitur, aut etiam clauſus & ſiccus manet: Sæpenumero quaquaverſum ambulat, atque vicinas partium fibras depaſcit vel corrumpit. Interdum cruſta, vel Vlcus cruſtoſum ſaltem enaſcitur, modò nigricantis, modò cinerei coloris, cum circulo rubente & ardente: Ablatâ hinc & ſeparatâ cruſtâ, non ſemper pus, ſed multoties

toties ſpongioſa caro occurrit. Si benignus eſt adhuc Anthrax ephemera ſaltem præceſſit, vel adhuc juncta eſt febris & non ita difficulter curabitur. Malignum verò Carbunculum comitantur Febris, Nauſea, Vomitus, Palpitatio Cordis, Animi Deliquium, Delirium, Anxietates præcordiorum, Convulſiones, Peſtilentia. Nonnunquam primò occurrit puſtula quædam albicans, acerrimo dolore pungens, cui ſuccedens Vlcus cruſtoſum, profundè admodum carnem mortificat ac depaſcit.

Prognoſis. Si Carbunculus eſt minor ſine conjunctione ſymptomatum & morborum graviorum, ſi magis ruber, non ita profundè depaſcens, tum omni periculo caret. Quod ſi autem circa partes magis nobiles hæreant Anthraces, ſi mox evaneſcant, ſi majores ſint, ſi Peſtis vel Febris maligna juncta, ſi maximè nigricans, atque ardens, ſi in manu vel pede exiſtens totum membrum ſimul inflammet, tum inter acutiſſimos morbos numerandus eſt, & licet quandoque in Peſte Anthrax pro critico humore haberi queat, niſi tamen per illius eruptionem maligna ſymptomata mitigentur, lethalis hæc magis criſis quam ſalutaris obſervabitur.

Curatio. *Curatio* requirit *Diætam* in Febribus continuis præſcribi ſolitam.

Internè quoque ſimiliter *Antifebrilia diaphoretico-abſorbentia* cum *Aquis deſtillatis* convenientibus diligenter exhibeantur. Etſi Carbunculus benignus ſit, ſordes primarum viarum vel *Clyſmatibus* aliquot emollientibus eluantur, vel leniori cathartico expurgentur. Venæſectionem autem niſi æger ſit plethoricus, damnamus.

Externè ſcopus Medici unicè tendet ad ſideratæ ſ. gangrænatæ portionis à parte ſanâ ſeparationem: Quem in finem aliqui ſtatim Scarificationem cum cucurbitulis adhibent, hincque *Cataplaſma* è *Theriacâ*, *Melle roſaceo*, atque *Radice Allii* adhibent; Alii ſine ſcarificatione *Cataplaſma* è *Pomis putridis dulcibus* cum *Oleo Nucum* coctis imponunt. Nonnulli utuntur *Butyro Antimonii*, quo circa Carbunculos ſaltem circulum ducunt, unde ſtatim corrupta pars à ſanâ ſecedet. *Emplaſtrum* quoque ſ. *Cataplaſma* ex *Fuligine*, *Radice Raphani*, *Mithridatio Damocratis*, *Theriacâ*, *Ficubus*, *Rutâ*, *Fermento*, atque *Melle* compoſitum ad cruſtæ remotionem multum facit.

Separato Anthrace reliquum Vlcus ſtatim eluetur vel *Urinâ Pueri* vel *Spiritu Vini theriacali camphorato*, cum *Eſſentiâ Aloes* ac *Myrrhæ*, hinc *digeſtivum* è *Melle roſaceo*, *Theriacâ*, *Myrrhâ*, *Colophonio*, *Succo Apii*, *Hieracii*, aut *Chondrillæ* concinnatum uſurpabitur, atq; ad perfectam uſque conſolidationem *Emplaſtrum Norrimbergenſe* aut *Diapalma* aut *ſticticum Crollii* ſuper imponetur.

Anthrax peſtilens deſiderat internè quidem omnia *Alexipharmaca* debitâ ratione exhibenda; Externè verò *Cataplaſmata alexipharmaca* ſingulis bihoriis repetenda conducunt, è radice *Chelid. Major. Cepar. Ariſtol. Herb. Scordii*, *Rutæ*. Thure, Aloë, *Myrrhâ*, *Unguento Baſilic.* Theriacâ atque Anthrax peſtilens.

que *Camphorâ* : Vel ſolum *Diaſcordium Fracaſt.* cum *Roob Juniperi*, *Fimo columbino*, *Cepis*, atque *Camphora* applicabitur: Vel *Pulpa Pomorum dulcium putridorum*, cum *Vitello ovi*, *Bolo armenate*, *Butyro* & *Croco* pulveriſato in *Cataplaſma* redigatur, & ſæpius applicetur, donec eſchara fuerit ſemota. Vlcus tandem relictum ſuperiore modo curabitur, non omittendo *Unguentum Ægyptiacum*, ſicubi luxurians Caro illius uſum poſtulaverit.

ANTIADES, Vid. *Tonſillarum Inflammatorius Tumor.*

Aphthæ. APHTHÆ, ALCOLA, ſunt puſtulæ ulceroſæ, nunc albicantes nunc flaveſcentes, aut etiam nigricantes, in oris capacitate, Labiorum internâ facie, atque ſuperficie Linguæ cum aliquali interdum dolore, & ardore efflorefcentes.

Pars affecta. *Pars affecta* proin eſt tunica illa, quæ Os intus undique, nec non Linguam ac Labia circumcingit.

Cauſa. *Cauſa proxima* eſt ſerum aliquod ſalſo-acidum & acre, viſciditate quâdam in tubulis partis affectæ ſtagnans, & cuticulam extimam in altum elevans; Hoc ſerum ſalſo-acidum, ſi valdè acre ac ſulphureo æruginoſum eſt, non tantum Puſtulas excitat, ſed ſimul brevi corrodendo Vlcuſcula manantia format, inſuperque vicinas partes depaſcere pergit, niſi efficacia ejus debitis remediis invertatur, & prorſus deleatur: ſin minus acre verò illud & corroſivum fuerit, tum puſtulas ſolùm elevat, quæ brevi ſiccantur atque evaneſcunt. Subinde humor ille ſtagnans magis ſalſo-muriaticæ quam acidæ eſt texturæ, atque hinc *Aphthas benigniores* producit. *Antecedentes* cauſæ ſunt particulæ ſalſæ, acidæ & acres in Maſſâ ſanguineâ præexiſtentes, Chylus crudior & acidior. Inter *Procatarcticas* numeramus Lac acre Nutricis, Febri qualicunque, vel Cacochymia ſalſâ laborantis, multum etiam Vini bibentis, & acria ſalſa comedentis, Cibos ſalitos & acrioris ſucci, Vinum Infantibus propinatum; Hydrargyri exhibitionem vel inunctionem, ſalſas & acidas Maſſæ humoralis particulas copioſiſſimè ad glandulas Oris præcipitantem.

Diagnoſis. Patet hic Morbus facilè ex ſolâ Oris aperti inſpectione, Tuburcula vel Puſtulæ inſtar ſemini Milii ſolis acuminatæ, nunc albicantes nunc rubentes, nunc flaventes ac nigricantes, plus minuſve fœtentes inibi deprehenduntur, quæ non ſolùm loquelam, ſed & maſticationem impediunt, & ardente ſæpius dolore moleſtæ exiſtunt. Affligunt maximè propter Fibrarum teneritudinem Infantes & Pueros, rariùs Adultos. Subinde in Vlcuſcula mutantur depaſcentia & ſordida. Quoad differentias; aliæ humidæ, aliæ ſiccæ: aliæ ſymptomaticæ, aliæ criticæ. Quoad numerũ verò nunc pauciores nunc plures efflorefcunt, & aliquando magis Linguam, aliquando magis palatum, gingivas aut membranam buccas internè ſuccingentem affligunt. Reperiuntur etiam *benignæ*, quæ facilè medicamentis cedunt, & *malignæ*, *proſerpentes*, *cancroſæ*, *exedentes*, à Sale cauſtico provenientes, & plerumque curatu difficiles. *Prognoſis.*

Quan-

Quantum ad *Prognoſin*, Aphthæ fœtidæ, glabræ, nigræ, ulceratæ, inæquales, cruſtoſæ, inveteratæ, in Infantibus lethales exiſtunt, & nunc brevi mortem inferunt, nunc paulatim Oris partes ſiderando & putrefaciendo necant. Si prodeunt in peſtilentialibus aut aliis malignis Febribus, utplurimum mortis prænuntiæ habentur. In Adultis quandoque ita exulcerantur, ut etiam, oſſa tandem corrumpendo, Fiſtulas ſordidas excitent. Inæquales & albæ melioris ſunt notæ, quæ facilè exurgunt, molliter obhærent, & citò cadunt, modò debitis remediis tractentur.

Curatio. In *Curatione*, ſi Infans lactens Aphthis fuerit correptus, tunc Nutrici quidem propinari debent Remedia lactis acrimoniam corrigentia; & ſic pro re natâ lenitivum aut laxans medicamen ante omnia dabitur, poſtea verò Pulveres diaphoretico abſorbentes ſingulis ſex horis exhiberi poſſunt, comp. è *Bezoard. miner. Corall. rubr.* vel *alb. ppt. Cryſtall. alb. ppt. Lact. Lun. Unicorn. foſſ. C. C. pph. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Antimon. Diaphor. Ebor. ppt.* cum largis hauſtibus Aquar. *Portulac. Lactuc. Endiv. Cichor. Card. bened. Taraxac. Hierac. Chondrill.* & ſimilium. Ipſi Infanti propinari poteſt vel *Emulſio* refrigerans, abſorbens, diaphoretica & edulcorans; vel *Mixtura* ex dictis ſuprà aquis & pulveribus cum *Syrupo de Alth. Fernel. Syrup. de Nymph. Portulac. Viol.* ac *Papav. rh.* compoſita. Interim ſimul *Eclegma* fiat emolliens temperans, humectans, ex *Oxymell. ſimpl.* vel *ſquillit. Melle roſac. Mucilag. Cydonior. Seminis*, atque *Roob diamor.* & aliquoties Infantû os inde extergatur. Vel os colluatur cum *Decocto Radic. Alth. Liquir. Raparum*, *Paſtinacæ flav. Braſſic. rubr.* cum *Cremore Lactis* & *Saccharo*, dumque videmus benignas ſic Aphthas ab acore remedii ruptas & deletas, tunc ſtatim Vlcuſcula hinc facta *Melle roſaceo, Roob dianuc. Cret. rubr.* aut *Lapid. Hæmat.* permiſtis; vel *Aqu. roſar.* cum *Vitell. ovor.* & *Saccharo* frequenter oblinita curabuntur. Mulierculæ ſimul collis Infantum in ſacculo appendunt *Millepedes* quotidie vivos plures, aut Herb. *Chondrill. Hierac.* cujuſcunque, *Eupatorii cannabin. Anagallidis*, & ſimilium. In Pueris & Adultis, ſi opus videbitur, ante omnia *purgans rhabarbarinum* præſcribetur, hinc ſi Æger jam Venæſectioni aſſueverit, Vena ſecabitur vel brachii vel ſub lingua: Propinabuntur ſimul internè hauſtus diaphoretici ex *Aquis deſtill. Roob Sambuc.* atque *Pulver. abſorbent.* ſupra dictis compoſiti. Deinceps verò colluetur primum Os, ſi Aphthæ ſint albicantes benignæ, & nondum exulceratæ, cum *Aquâ Naſturt.* vel *Cochl. ſpirituoſâ*, *Mell. roſac.* & *Oxymell. ſquillitico*; vel tangentur Aphthæ *Oleo Raparum* cum *Saccharo candido*. Sunt qui tantillùm *Spiritûs Vitrioli* aut *Salis* cum *Aqu. Brunell.* aut *flor. Liguſtr.* aut *Plantag.* aut *Cochlear.* permiſcent, hincque Os ſemel aut bis colluunt, donec puſtulæ undiquaque ſint ruptæ. Tandem Vlcera relicta cum *Mucilagine Seminis Cydoniorum Aqu. Roſ. factâ*, *Melle roſac. Lapid. Hæmat.*

atque *Eſſent. Numular.* perſanantur. Si Aphthæ ſint malignæ, uſurpabitur extus *Aquâ virid. Plateri*, hinc colluetur Os *Aq. Cochlear. Naſturt. Nuc. Jugland. flor. Liguſtr. Plantag.* atque *Trif. fibrin.* cum *Bolo armen.* & ſimilibus. Vel *Decoctum Hordei* aut *Raparum* cum *Spirit. Vin. camphorato*, *Eſſent. Myrrhæ*, *Aqu. theriac. ſimpl. Succ. Cancr. fluviatil. rec. expreſſ. Succ. Cochlear. Naſturt.* &c. cum *Lacte chalybeato* & *Melle roſaceo* permiſtum; vel etiam *Decoctum Plantag. Agrimon. Fol. Liguſtr. Piloſell. Flor. Roſar. rubr. Bellid. min.* atque *Melilot.* cum *Roob Dianuc. Lapid. prunell. Spirit. Salis dulc.* uſurpabitur Gargariſmatis loco. Intus dentur quæ proſunt in Febri continuâ & malignâ. Quæ Aphthæ ab *inunctione mercuriali* proveniunt, eo curabuntur modo, qui in Lue venereâ indigitabitur.

Apoplexia. APOPLEXIA eſt actionum animalium, ſenſûs nimirum & motûs, nunc ſubitanea nunc paulatina abolitio, ab influxu Spirituum animalium qualitercunque impedito oriunda. Diverſo autem modo hominem affligere ſolet, & hinc varii ejus gradus, differentiæque exurgunt; communiter dividunt in *levem*, *fortem* & *fortiſſimam*; *Levis* appellari poteſt Somnus profundior cum animalium actionum abolitione, unde Æger tamen iterum ad ſe redit, nullâ vel exiguâ inde labe acquiſitâ, ſive quoad memoriam ſive quoad phantaſiam aut ratiocinationem illa contingat. *Fortis* eſt, quæ gravius affligit, & vel in Hemiplexiam ſive Paralyſin, vel etiam in Fatuitatem, infantilem ſenectam, oblivionem, aliamve Mentis læſionem mutatur. *Fortiſſima* tandem eſt, in quâ Ægri ſubitò omni ſenſu & motu privantur, atque ad has actiones non amplius redeunt, ſed vel ſtatim moriuntur, vel ſenſim reſpiratione magis offenſâ extinguuntur.

Afficitur primariò *Cerebrum*, & quidem ejus pars nunc corticalis, in quâ debita Spirituum animalium ſecretio non contingit: nunc medullaris, utpote cujus tubuli vel concidunt & anguſtantur, vel à lympha quadam viſcidiore in ſuis oſculis obſtruuntur. Inprimis autem oblongatam Cerebri medullam pro ſubjecto principali hujus Morbi quidam hodierni ſtatuere ſolent. *Secundariò* totum corpus, quod ſenſu motuque privatur, affligi dicendum eſt. *Pars affecta primar.*

Cauſa proxima hujus Affectus eſt prohibitus Spirituum animalium in nervos influxus, ad quem *antecedenter* nunc compreſſio principii nervorum, ab onere vel extravaſati hinc inde ſanguinis aut lymphæ, vel ejusdem per circulationem in vaſis ſuis prohibitam ſtagnantis & accumulati, hincque vaſa nimis diſtendentis excitata: nunc ſubitanea ipſis Glandulis corticalibus Cerebri contingens obſtructio, ab exundante nimium lymphæ copiâ producta contribuit. Hanc verò exundantiam producere valet remotius ſeri ſanguinei vel nimis viſciditas, vel quod frequentiùs evenit, nimia aucta fluiditas, à quantitate Salium fluidorum in Maſſâ ſanguineâ oberrantium proveniens. Inter *Cauſas procatar-* *Cauſæ*

catar-

catarcticas & *externas* ad Morbum huncce proclives valde reddit homines hæreditaria diſpoſitio, corporis obeſitas, crapula frequens, victus humido ſalſus quotidie copioſus, vita ſedentaria, inprimis in loco humidiore; conſuetæ evacuationes aliquandiu retardatæ, præprimis Vlcera pedum diuturna ſubitò ſanata.

Diagno-

Signa diagnoſtica, ſunt modò ſubitanea, modò paulatina ſenſûs ac motûs vel iminutio, vel omnimoda abolitio, ſine prævio doloris alicujus ſenſu. Præcedit tamen frequenter interdum Vertigo, Oculorum caligo, Somnolentia inſolita, torpor aliqualis ſenſuum, & ſpontanea quædam laſſitudo, muci aut ſalivæ abundantia, Memoriæ labilitas, Cephalalgia obſcura, ingenii ſtupiditas, ſtridor dentium in ſomno, conſuetarum qualiumcunque evacuationum ſuppreſſio & ſimilia. Præſentem Apoplexiam indigitant ſenſûs motuſque privatio nunc paulatina, nunc ſubitanea in toto corpore, vel aliquibus ejus membris. Si totum ſubitò corpus affligitur, tum homo in terram collabitur, ac inſtar Cadaveris ferè hæret cum membris flaccidis, quovis motu voluntario privatis. Quandoque inſtantem Apoplexiæ inſultum cum ſubitaneâ virium debilitate perſentiunt, eumque nonnullis interdum verbis, quibus promptum etiam auxilium expetunt, cognoſcendum præbent. Si fortis ſit Apoplexia calor in toto corpore deprehenditur, cum ſequente primum calido, deinceps autem frigido Sudore: Faciei color non pallidus ſed rubicundus ſimul adeſt, Reſpiratioque ſatis libera; in progreſſu autem homines ſtertunt ac difficulter ſpirant. Quibusdam ſpuma ex ore fluit, in aliis etiam humida ori immiſſa, cum deglutire nequeunt, per nares iterum rejiciuntur, pulſus quandoque naturalis, quandoque verò inæqualis, intermittens, magnus, debilis, interdum & celer. Oculi ſunt clauſi: non ſentiunt Homines, quamvis urantur aut pungantur, membra non rigent, ſed reſoluta languent, & ab Adſtantibus elevata, mox prout in cadavere iterum ſponte concidunt. Sæpè in particulari Apoplexiâ, aut leviori ejus inſultu os in alterutrum latus diducitur, neque ſemper gravior ſtatim paroxyſmus ſubſequitur. Imò haud rarenter ipſa Apoplexia in alterutro tantùm latere totius corporis, aut uno duntaxat membro contingit, cum ſenſûs motûſque ablatione, hinc ubi totum alterutrum latus afflictum eſt, Hemiplexia dicitur; ſubinde loquelæ uſus tollitur, quando videlicet Tracheæ aut Linguæ muſculi Paralyſi afficiuntur. Hinc Apoplexia in *univerſalem* dividitur, in quâ omnes totius corporis partes ſenſu atque motu privantur, & *particularem*, quæ eſt reſolutio vel alterutrius lateris totius, & *Hemiplexia* vocatur, vel alicujus partis ſpecialioris, putà nunc Linguæ, aut muſculi alterutrius Maxillarum lateris; nunc Palpebrarũ; nunc ſphincteris Ani aut Veſicæ; nunc Manuum aut Pedum extremorum. *Apoplexia* differt à *Lethargo*, quòd Lethargici excitari poſſint, & citra Paralyſin in ſomnum relaban-

Differt à Lethargo.

labantur, præſente ſimul Febre plus minus acutâ, cujus ferè ſymptoma exiſtit; Apoplectici autem forti nimirum inſultu afflicti, difficiliùs excitentur, excitatique paralyſin frequenter incurrant citra Febrim. A *Caro* differt, quia in hoc reſpiratio magis eſt integra, punctique ſentiunt Ægri, in Apoplexiâ autem ſecus. A *ſuffocatione Uteri* diſcrepat, quòd in hac faciei color admodum mutetur, lividusque reddatur, in Apoplexiâ autem ſubinde color magis vividus appareat. A *Lipothymiâ Syncope* diſtinguunt, quòd in hac ſimiliter faciei color expalleſcat, dentes, os, manusque frequenter claudantur, reſpiratio valde exigua, pulſusque vix perceptibilis obſervetur; in Apoplecticis autem os manusque laxæ maneant, Pulſus optimè animadvertatur, & Reſpiratio quanquam interdum difficulter fiat. Tandem à *Catarrho ſuffocativo* diſcernitur, quoniam in hoc ſenſus motusque non aboletur.

A Caro.

A Paſſione hyſtericâ.

A Syncope.

A Catarrho ſuffocativo.

Prognoſis

Quoad *Prognoſin* Apoplexia levis curabilis dicenda, ſed qui tamen ſemel Apoplecticus exſtitit, facilè in eandem poſtliminiò relabitur, ac plerumque tandem eâ moritur, niſi optimo vitæ regimine id præcaveat. Fortis Apoplexia per ſe maximè periculoſa eſt, & ſi non hominem è medio ſtatim tollit, eundem tamen vel paralyticum reddit, vel fatuum ingenio, memoriâve orbatum aut debilitatum relinquit; aut etiam aphonon & alogon efficit, ita quidem ut poſt aliquanti temporis intervallum recurrente novo Apoplexiæ inſultu extinguatur. Apoplexia ſanguinea à ſtagnatione vel extravaſatione ſanguinis aut lymphæ copioſæ, vel valida nervorum compreſſione oriunda, ſicque fortiſſima reddita, hominem vel ſubitò, vel intra paucos dies aut horas, nunc cum nunc ſine præcedaneis Convulſionibus, è medio tollit.

Curatio

In *Curatione* quædam ſunt facienda ſtatim in acceſſu Morbi, quædam extra ipſum paroxyſmum. In *Paroxyſmo*, ſicubi aliquam ſanguinis turgeſcentiam obſervemus, ſtatim venam brachii ſecabimus; ubi verò pituitoſa magis videatur Apoplexia, Vomitus exhibito *emetico* mox procurabitur. v. gr.

℞. *Aqu. bened. Rul.* ℥vj.
Vel Oxyſacch. em. ℥ß.
Aqu. Verben. ℨiij.
Anth.
Cinam. ana. ℈iß.
M. d. ad vitr. pro doſi in Adulto.

Hinc Æger vel ad ambulandum, ſicubi poſſit, omni modo ſolicitabitur, vel ſi jam motus voluntarius ceſſaverit, valde commovebitur, donec ad ſenſum motumque aliqualem redeat.

Quem in finem etiam pro majori minorive rei exigentiâ Naribus *ſternutatoria* inſufflentur, vel *Spiritus volatiles* qualeſcunque inſpergantur, aut etiam accenſæ Volatiliũ *pennæ* admoveantur. Quin & Capiti toti prius raſo fomentum ex *Spiritu Ceraſor. nigr. Junip. Meliſſ. Anth. Lil. convall.* aut ſimili, cum *Spiritu volatili Lumbric. Tincturâ Caſtorei* cum *ſpiritu Salis armoniaci paratâ*, vel *Spiritu C. C. maximè volatili* ſociato, frequentiſſimè adplicabitur.

Vertici

Vertici, Temporibus & Nuchæ *Olea deſtill. Succini, Rutæ, Bacc. Junip. Anthos, Salviæ* &c. inungantur. Frictiones cum linteis calidis undique inſtituantur. Plantæ pedum verticillo fricentur. Quibus nil efficientibus poſt *Clyſteres* ex radicibus & herbis cephalicis paratos, atque *Felle Tauri, Elect. lenitivo*, vel etiam *Syrup. emetic. Ang. Sal.* acuatos, Bregmati capitis *Cauterium actuale* inuratur; aut hujus loco *Veſicatorium* ſatis magnum ibidem, aut in Nuchâ vel Brachio utroque admoveatur.

Intus ſtatim *Mixtura antapoplectica* ex Aquis atque Syrupis cephalicis cum *Liquore C. C. ſuccinato, Sale volatili oleoſo* qualicunque, *Aqu. Vitæ Matthioli, Spiritu Anth. Aqu. Anhaltin.* & ſimilibus concinnata cochleatim propinabitur. v. gr.

℞. *Aqu. apopl. Bauh.* ℥iß.
Beton.
Centaur. min. ana. ℥ß.
Syrup. de Cinam. ʒvj.
Spirit. C. C. volat. ℈ij.
M. d. ad. v. Sumatur cochleatim.

Vel ℞. *Aqu. Verben.*
Flor. Til.
Salv. ana. ℥j.
Spirit. Anhaltin. ʒvj.
Aqu. Vitæ Matth. ℥ß.
Tinct. Caſt. cum Spirit.
Sal. armoniac. par. ʒß.
Lapid. bezoard. occidental. ℈ß.
Sacch. perlat. ʒiß.
M. d. ad. Vitr.

Vel ℞. *Spirit. Cochlear.* ℥ß.
C. C. volat. ʒij.
M. d. ad. vitr. Doſ. 30. gutt. m. ac. veſp.

Vel ℞. *Tinct.* ♁*n.* ʒij.
Spir. Cochlear. ʒiij.
M. d. ad. Vitr. Doſ. 20. ad 26. gutt. m. ac. v.

℞. *Cran. hum. ppt.* ℈ij.
Cinnab. nativ. optim.
Bezoard. min. ana. ʒß.
Sal. volat. C. C. ℈j.
M. F. Pulv. ſ. in 4. doſes æqu. ad ch. m. ac. v. ſumend.

Vel ℞. *Ocul.* ♋. *ppt.*
Pulv. Viper. ppt. ana. ℈j.
Sal. volat. Ebor. ℈ß.
Auri horizontal. gr. XII.
M. F. pulv. ſubt. in 2. doſ. æqu. ad chart.

Itaq; ſimul pulveres maximè penetrantes, & reſolventes, ſi Homo ad ſe rediit, frequentius in uſum trahi poterunt, ex *Sale Volat. C. C.* aut *Viperar. Cran. human. ppt. Bezoard. mineral. Ægagropilâ, Lap. Bezoard. orientali* vel *occidentali*, & ſimilibus compoſiti. *Extra paroxyſmum* ſuademus *Vinum medicatum purgans*, ex cephalicis, incidentibus atque purgantibus præparatum. Poſtea verò commendamus frequentem potum *Herbæ Thee*, aut alius noſtratis ſimili virtute gaudentis. v. gr. *Veronicæ, Betonicæ. Chamædr. Salv. Serpill. Thym. Majoran. Meliſſ. Lavendul.* Cum quo etiam *Eſſentia Succini*, vel *Liquor C. C. ſuccinatus*, aut *Sal* quoddam *volatile oleoſum*, guttatim per longum tempus ſumtum, ab ulterioribus paroxyſmis hominem præſervare, vel etiam Paralyſin, ſi quæ adeſt, tollere valet. Eodem collimant & *Elixiria cephalica*, quale eſt *Aqu. Vitæ Matthiol.* aut etiam *Spirit. Ceraſor nigr.* vel

vel *Meliſſ.* quotidie cochlearis unius & alterius doſi, ante vel poſt cibum ſumptus. *Balſama apoplectica.* v. gr. *Majoranæ, Rut. Succin. Lavend.* in paroxyſmo, aut extra eundem ſubinde non ſecus ac *Oleum Succini deſtillatum* Vertici atque Temporibus diu inungi poſſunt. Tandem vel *Setaceum* in Nuchâ, vel *Fonticulus* unus & alter in Brachiis aut Pedibus excitetur. *Venæſectiones* ſingulis trimeſtribus inſtituantur; ſubinde & *Cucurbitulæ* cum *ſcarificatione* applicentur.

APOSITIA, Vid. *Appetitus abolitus.*

APOSTEMA, Vid. *Abſceſſus.*

Appetentia. Canina. S. Bulimia. APPETENTIA, CANINA, FAMES *Appetitus, auctus, caninus, Bulimia,* eſt appetitus Ciborum uſque adeo auctus, ut Homines continuè eſuriant, & Ciborum aſſumendorum perpetuo deſiderio flagrantes, indeſinenter ferè oblata edulia devorent.

Pars affecta. Affligitur hinc ſtomachus quoad fibras œſophagi ſui nerveas, in quibus ferè Ciborum aſſumendorum deſiderio anſa prima contingit.

Cauſa. Etenim *Cauſa hujus incommodi proxima* eſt ejusdem partis affectæ vellicatio, ſive continua ſive frequentiſſimè repetita, ab humore aliquo plus minus acido-acri, fluido, rodente proveniens. Ad quam proin roſionem contribuit ipſe Liquor gaſtricus, ſive Stomachi fermentum depravatum & juſto acidius acriusve redditum, qualem quidem texturam à *Cauſis antecedentibus remotioribus* adipiſci poteſt, nimirum à lymphâ ſanguinis nonnihil acriori, vel etiam ſalivâ in receſſu ſive ocultè acidiore. Nonnunquam & in Febribus, præſertim quartanâ, à ſuperabundante ſtomachi glandularum lymphâ acidiore, vel in malignis Febribus paulo ante mortem à corroſivis particulis, œſophagi fibras admodum rodentibus, ſimilis Affectus excitari valet.

Procatarcticæ & externæ cauſæ ſunt *Aër* valde ſubtilis, levis & purus, aut etiam particulis nitroſis volatilibus copioſiſſimè inprægnatus, unde lympha corporis acido-volatilior reddita, cauſam Affectus proximam producere facilè poteſt. Sed & calculum ſuum addunt cibi acidi atque acres frequentius & largius comeſti, graviditas in Fœminis, vermes ſtomachi & inteſtinorum; potus Acidularum, aliarumve aquarum mineralium, vel liquoris alicujus maximè digerentis, quales ſunt Vinum album, tenue & generoſum, vel Cereviſia tenuior optiméque defœcata. Exercitia corporis modica neque admodum vehementia.

Affectus hic facilè cognoſcitur ex continuis Ægri querelis, cibum usque & usque petentibus atque deglutientibus. Teſtantur hinc obſervationes, nonnullos homines nunquam ferè niſi cibos manibus tenentes & comedentes viſos eſſe: ſed cùm ventriculum perpetuò ſaginent, vel frequens inde oboritur vomitus, aut alvi dejectio; vel etiam, ſi appetitui non continuè ſatisfiat, Lipothymia viriumque dejectio inde enaſcuntur. *Diagnoſis.*

Morbus hinc facilè in Vomitum diuturnum, Paſſionem cœliacam, aut Hydropem tranſit. In declinatione *Prognoſis.*

Febrium

Febrium continuarum fames hæc canina ſubitò accedens recidivam utplurimum poſt ſe trahit. In malignis autem circa morbi ſtatum comparens mortis eſt prodromus. In morbis chronicis, prout ſunt quartana, hectica &c. longitudinem morbi denunciat.

Curatio. In *Curatione* ante omnia ſtudendum, ut ventriculus non ſolùm ab onere cruditatum, ſed & à lymphâ acriori gaſtricâ quantum fieri poteſt ſtatim exoneretur, & quidem per exhibitum *emeticum* Ægri viribus proportionatum quale, ex *Syrup. emet. Ang. Sal.* vel *Infuſo Croc. metall.* aut ♀*ro emetico*, *Radice Aſari*, *Sale Vitrioli vomitivo fiet*. Quod ſi emetico nullus ſit locus, *Vinum medicatũ* purgans præſcribi poteſt, compoſ. ex *Radicibus Caryophyllatæ*, *Polypodii*, *Chelidonii majoris*, *Rhapontici*, *Herbis. Scolopendr. Hep. Rob. Cuſcut. Agrimon. Plantag. floribus Roſar. rubr. Papav. rhead. Foliis Sennæ*, *Rhabarb. opt. Cort. Winterani*, *Sale Tamaricis*, atque *Limaturâ Chalybis*. Abſoluto hujus uſu, vel ſpirituoſa ſulphurea ex *Spiritu Ceraſor nigror. Aqu. vit. Matthioli*, aliaque non abſimilia in uſum m. ac veſp. per cochlearia trahantur; vel etiam pulveres abſorbentes ex *Diaphoretico martiali*, *Specif. ſtomach. Poterii*, *Croco Martis aperitiv. Unic. foſſill. Corall. Bol. armen.* præſcribantur, ſub ℥ß. doſi per plures dies m. ac veſp. ſumendi. Quibus pro lubitu aſſociari poterunt alcalia etiam alia, plus minus volatilia & fixa, v. gr. *Sal. volat. C. C. Lumbric. terreſt. Viper. Ebor. Sem. Naſturtii*, *Cochlear. Dauc.* Salia item lixivialia *Abſynth. Card. bened. Cichor. Centaur. min. Tamaric.* Sunt, qui cum fructu exhibent *Tincturam Martis aperitivam*, vel *Corall.* & ♃*nii*, *cum Eſſent. Croc.* & *Opii liquidâ.* Neque hic contemnimus *Fumum Tabaci* ſubinde ſuctum, aut etiam largiores *Vini generoſi* hauſtus, licèt non ad ebrietatem usque multiplicatos.

In *Diætâ* commendantur inprimis Cibi pingues, lenti, Caro-bubula, porcina, Cerebra animalium, Paſtæ farinaceæ cujuscunque generis, Panis ſecalinus & ſimilia. Quod ſi Lipothymia hominem corripiat, ſolitis remediis inde excitetur, atque poſtmodum dicta remedia in uſum vocentur. *Diæta.*

APPETITVS ABOLITVS, PROSTRATVS, DEJECTVS, Vid. *Anorexia.*

APPETITVS IMMINVTVS, DYSOREXIA, eſt ſymptoma, quo homines minus Ciborum appetunt & comedunt, quàm naturaliter conſueverunt, & quidem cum aliquali laſſitudine. Quia autem hic Affectus ab iisdem cauſis cum *Anorexiâ* producitur, gradu tantùm minore differentibus, hinc & iisdem medicamentis ſanatur; vide proin *Anorexiam.* *Dyſorexia.*

APPETITVS DEPRAVATVS eſt ſymptoma, quo homines loco Ciborum conſuetorum inſuetos, ſubinde etiam planè abſurdos appetunt & comedunt. Duplex eſt hujus ſpecies, quarum altera vocatur *Malacia*, altera verò *Pica*, de qua ſuo loco agitur. *Appetitus depravatus.*

MALACIA verò eſt ſymptoma adpeti-

adpetitûs depravati, quo homo cibos quidem conſuetos, ſed eos vel crudos planè, & impræparatos, vel nimiâ copiâ appetit & comedit; Carnes. v. gr. crudas diverſorum animantium, ita ut obſervatæ ſint deſiderio humanæ carnis comedendæ flagrantes, Piper, Zingiber, Farinam, Cineres & ſimilia.

Obtingit Prægnantibus maximè fœminis, quandoque & Virginibus non benè menſtruatis, aut Menſium ſuppreſſione aliquandiu laborantibus; unde ſtomachi Liquor, qui naturaliter ſalino-volatilis blandè acriuſculus eſſe ſolet, in ſuâ texturâ mutatur, talemque craſin & configurationem adipiſcitur, ſub quâ fibras œſophagi nerveas ita vellicat & criſpat, ut hinc propagato ad ſenſorium commune earundem & Spirituum in illis hoſpitantium præternaturali ſpecifico motu, idea appetendarum & comedendarum rerum abſurdarum naſcatur. Oportet igitur, ut heterogeneus aliquis humor ſeroſo-acidiuſculus, ac certâ particularum ſuarum configuratione, ad producendam illam ſpecificam vellicationē neceſſariâ, præditus inq; ſanguineâ Maſſâ collectus tandem per Glandulas in Ventriculi cavum illabatur, dictumque Affectum producat. Quando hinc Menſium fluxus ab imprægnatione, vel aliis cauſis eſt ſuppreſſus, ubi venereæ inprimis cogitationes multæ intervenerunt, tum ſecretitius humor lymphaticus talem non rarò acrimoniam ſpecificam conſequitur. Si figuram aut numerum earundē particularum ſcire exactius deſideres, impoſſibile quid exigis, cùm ſubtiliora hæc ſint, quàm ut adcuratè admodum explicari & determinari queant. *Cauſa.*

Vtut autem hic Affectus Prægnantibus maximè ſit familiaris, reperiuntur tamen etiam in *Ephemeridibus NaturæCurioſorum* obſervationes v.g. Puellæ bimulæ, Puerorum item eodem afflictorum & laborantium. Retulit mihi ante aliquot annos Matrona nobilis, annum octogeſimum jam ingreſſa, ſe quadrageſimo ætatis ſuæ anno gravidam deſiderio Panum mellitorum, & Spiritûs Vini aſſumendorum tanto flagrâſſe, ut intra 24. horarum ſpatium ducentos & octoginta octo tales panes, adeoque tot, quot in ſuis ædibus tum habebat, devorâſſe, & dein unius horæ intervallo quatuor libras Spiritûs Vini dephlegmati exhauſiſſe, ſine ullâ ſubſequente noxâ, tandemque filiam ſanam & vegetam, in hunc usque diem viventem, peperiſſe. Vix elapus eſt abhinc annus, quo Fœmina quædam, ſexto jam Menſe gravida, in foro piſcario alii fæminæ adſtiterat, Carpium piſcem ementi, dumque hæc monetam Piſcatori numerabat, ipſa interim clam piſci caudam amputavit, crudamque comedit. *Subjectum.*

Affectus hinc vel ex ſolâ Ægrotantium aut aſſiſtentium relatione cognoſcibilis, à *Picâ* differens, quòd in hac abſurda, eſuique inſueta comedantur vel deſiderentur, in *Malaciâ* autem eſui conſueta, ſed cruda, aut impræparata appetantur. *Diagnoſis.*

Quanquam Malacia per ſe nullum diſcrimen portendat, ſi tamen diu perſeveret atque appetitui utcunque irregulari *Prognoſis*

gulari

gulari non ſatisfiat aliquando, poteſt etiam periculoſos alios morbos, Febrim continuam, Cardialgiam, Colicam, Paſſionem hypochondriacam, & fortè quid hiſce pejus poſt ſe trahere. Plerumque tamen Gravidæ primis menſibus tali malo laborantes poſt quartum geſtationis menſem liberantur; ſi verò ulterius protrahatur, etiam Abortûs periculum infert.

Curatio. In *Curatione* id præcipuè agendum, ut perverſa illa fibrarum ſtomachicarum ſtimulatio corrigatur. Fiet hoc, ſi blandè ante omnia laxemus Alvum, ubi Fœminæ prægnanti ſine noxâ ſequens exhibere licebit:

℞. *Rhabarb. elect.* ℈iiß.
Crem. ♀ri ℈ß.
Scammon. ♀rat. *gr.* ij.
Ol. ſtillat. Mac. gutt. j.

M. F. pulv. ſubt. d. ad. ch. Sumatur mane pro doſi cum Juſculo farinaceo, vel alio vehiculo, ſimul obſervato regimine diætæ.

Vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rhabarb.*
flor. Perſic. ana. ℥j.
Elect. è Succ. Roſar. ʒiß.
Aqu. fl. Acac.
Borrag. ana. ℥ß.
Balſam. Embryon. ʒj.

M. F. Potio d. ad. Vitr. Hauriatur ſummo mane jejuno ſtomacho pro doſi.

Vel ℞. *Panaceæ ſolutiv. alcalin. ſive Magneſiæ albæ* ℥ß.
Dividatur in 4. doſes æquales, quæ cum Aquâ Bugloß. vel Plantag. quatridui ſpatio mane ſumantur.

Hæc *Panacea* laxans eſt blandum, vias primas inſenſibiliter ferè evacuans, ſi quid modò purgandum ineſt, abſorbens maximum inodorum & inſipidum, adeoque Prægnantibus valde conveniens. Doſis ejus ad ʒij. extendi poteſt, ſi ʒj. vel ʒß. effectũ nullum habuerit. Purgato corpore ad uſum abſorbentium & præcipitantium eſt deveniendum, quibus liquoris ſtomachalis perverſa activitas blandè deſtruitur; in hunc finem dari poſſunt v. gr. ſeqq.

℞. *Spec. diatr. Santal.*
diamarg. frigid. ana. ℈ij.
Terr. ſigillat.
Unicorn. foſſil. ana. ʒiß.
Cinam. elect. ℈j.
Sem. Fœnic. ℈ß.
Sacch. cand. alb. ℥j.

M. F. Pulv. ſubt. d. ad. Scatul. doſis m. ac. veſp. ℈ij. *ad* ʒj. *vel* ℈iiij. *cum Vino albo aut rubro veteri.*

Vel ℞. *Corall. rubr. ppt.*
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒiß.
Specif. ſtomach. Poter. ʒj.
Sem. Aniſ. ʒß.
Sal. Card. bened. ℈j.
Sacch. cand. alb. ℥ß.

M. F. pulv. ſubt. d. ad. ſcatul. Sumatur mane ac veſp. ante Cœnam à Drachmâ dimidiâ ad Drachmam integram.

Vel ℞. *Aqu. Betonic.* ℥j.
Meliſſ.
Plantag. ana. ʒvj.
Naphæ. ℥ß.
Syrup. de Pulegio.
Fumar. ana. ʒiij.
Cinam. ʒij.
Spir. Sal. armon. aniſ.
Liquor. nitr. fix. ana, ℈ij.

K *M. d.*

M.d. ad Vitr. Sumatur cochleare plenum ſingulis trihoriis.

Vel ℞. *Aqu. Borrag.*
Card. bened. ana. ℥iß.
Matricar.
Syrup. de Abſynth. ana. ℥ß.
Balſam. Embryon. ʒij.
⊖*is volat. oleoſ. Sylv.* ʒß.
Ocul. ♋. *ppt.* ℈ij.
Diaph. martial. ℈j.
M. d. ad Vitr. m. ac. veſp. capiatur hauſtulus.

Vel ℞. *Conſerv. Fumar.*
Anthos. ana. ʒvj.
Condit. Cort. Aurant. ʒiß.
Nuc. indic. ʒj.
Cryſtall. alb. ppt. ℈ij.
Bol. Arm. ppt.
Matr. perl. ppt. ana. ℈j.
Ol. Tartar. per deliq. ʒß.
ſtillat. Mac. gtt. IV.
Syrup. Flor. Tunicæ. q. ſ.
M. F. Elect. d. ad Oll. Doſis Nuciſtæ magnitudo m. ac. veſp.

Pro ſpecificis nonnulli commendant cum *Jul. Cæſare Claudin. Cineres oſſium Columbarum*: alii laudant *Semen Ammeos, Portulacæ, Plantag. Amylum* in Jure, *Fabas* cum *Saccharo*; *Aquam Pampinorum Vitis Virgæ Paſtoris*, aut deſtillatam, *Decoctum flor. Chamomill. ſummit. Aneth.* quibus tamen Aromata atque abſorbentia addere poſſumus. *Decoctum Lignorum lene* pro potu ordinario jungendum; *Venæſectio* etiam adminiſtranda, vel *Hirudines* venis hæmorrhoidalibus applicandi. *Vinum Malvaticum, Frontiniacum*, aut *Hiſpanicum*, *Balſamus Embryonum*, *Aqua Cinamomi bugloſſata* ſubinde ad cochleare unum vel alterum eſt concedendum.

Denique indulgendum eſt interdum Ægrotantibus, permittendumque ut abſurda quædam, ſi valdè deſiderata fuerint comedant, modò ne exceſſus committatur. Sæpè enim ab ejusmodi rebus irregularis Appetitus correctus fuiſſe notatur; & contrà, ſi mordicus denegatæ illæ ſunt, Fœminæ in Lipothymias & abortiendi diſcrimen inciderunt. Quod ſi verò etiam diſcurſu & confabulatione amicâ dehortari poſſis à deſiderio noxiorum, rem certè præſtiteris Mulieri uterogerenti maximè ſalutarem. Denique reperiuntur Matronæ, quæ hauſtibus quibusdam Acidularum à Malaciâ fuerunt liberatæ.

ARDOR VENTRICVLI ſive SODA eſt exhalatio maximè acris, bilioſo-acida, è Ventriculo per Oeſophagum & Gulam in Palatum elevata, atque Fauces ardente ſive urente dolore valdè moleſtans. *Ardor Ventriculi.*

Pars affecta eſt Ventriculus primariò, hinc & Gula atque Fauces, quoad fibras ſuas nervoſo-membranaceas, à fervente exhalatione moleſtatas. *Pars affecta.*

Proximè moleſtiam hanc producit non niſi vitioſa ebullitio alcalinorum atque acidorum humorum in Ventriculo exiſtentium, ſub quo efferveſcentiæ actu particulæ in rapidiorem motum concitatæ exitum hinc inde quærunt, ſimulque caloris ardorisque ſenſum producunt. Ebullitio autem illa contingit à concurſu particularum alcalinarum & acidarum in Ciborum ingeſtorum ſolutione; dum enim Cibi aſ- *Cauſa*

bi aſſumti partim maximè pingues aut lenti ſunt, partim de acido alcalinove Sale plurimū participant, evenit ut nō-nullis poſt paſtum horis, ſub Chylificationis actione, particulæ äereo elaſticæ nimium inviſcentur aut comprimantur, hincque cum difficultate penetrantibus Materiæ ſubtilis moleculæ tota maſſa in motum inteſtinum rapidiorem agatur, ac ita ebullientibus vaporibus ſalſo-acribus oleoſis Ardor in Faucium tunicâ producatur. Proin omnes Paſtæ farinaceæ, Caſeus, Butyrum, Cepæ, Allium, Porrum, mellita, ſaccharata, Carnes maximè pingues, Fructus horæi multum comeſti, præprimis ſuperhauſto largius Vino nonnihil auſtero, Sodam frequenter tribus vel quatuor horis poſt paſtum excitant. Vlterius tamen ad eandem contribuunt Studia mox ab aſſumto Cibo reaſſumta, præcipuè dum corpus inflectitur, ſicque bilioſo-ſulphureus humor in Ventriculum quaſi è Duodeno propellitur: deinceps etiam nimia Corporis exercitatio, qua Ciborum ingeſtorum particulæ in Ventriculo vehementius inter ſe agitantur.

Quibus itaque acidus nimis contingit Liquor digeſtivus Ventriculi, illis Soda familiaris eſt, promteque tum excitatur, quando ſeſe Cibis ſupra dictis in Convivio nimium ſaginârunt; vel quando prioribus Cibis nondum planè digeſtis, novos largius ingeſſerunt; quando itidem Vina, inprimis nondum planè defœcata copioſius ingurgitârunt.

Diagnoſis. Cognoſcitur ex ſolis Hominum querelis; contingit autem nunc ſanis utcunque hominibus, nunc ægris, in quibus variorum morborum ſymptoma eſſe poteſt. Halitus nimirum ſunt acres ſtomachi, qui inter eructandum per Gulam flammeum quaſi ardorem, ſubinde cum Nauſeâ, in Palato efficiunt. Nullus tamen propriè ructus percipitur, ſed tantùm ardens ac veluti urens halitus vel flammeus quaſi Spiritus in Faucibus obhæret, erumpere vix potens. Præcipuè contingit tribus quatuor vel quinque horis poſt paſtum, ubi materia ciborum in ſtatum turgeſcentiæ devenit. Moleſtia eſt ingens, ultra horam vel diutius etiam durans; præprimis ſi vehemens corporis exercitium intervenerit.

Prognoſis. In *Prognoſi* multum heic dici nequit, dum præter magnum incommodum faucium omni alio periculo Affectus hic careat. Si tamen duret diutius, tandem Cacochymiam vel Cachexiam poſt ſe trahit.

Curatio. In *Curatione* moleſtiæ præſentis huic indicationi unicè eſt ſatisfaciendum, ut pugnantium inter ſe humorum ebullitio ſedetur, atque deprimatur. Quod quidem fit exhibendo *Pulveres alcalinos* ſpicula ſalium turgeſcentium in ſeſe abſorbentes, aliave ſalina corpuſcula præcipitantes, ſicque particulis in liquore efferveſcente alium prorſus ſitum conciliantes: quales ſunt præ aliis *Panacea ſolutiv. alcalina*, *ſpecies Diacretæ Mynſ.* vel ſolitariè etiam *Creta alba*, *Oculi ♋. Bolus Armen. C. C. uſtum*, *Lapid. Carpion. Grana Thuris*, *Corall. ppt. Margarit. ppt. Siliquæ dulces comeſtæ*, *Nux moſchata*,

ta, Rad. Liquirit. pulver. è quibus cum *Saccharo* pulvis uſualis concinnari facilè poteſt, nunc per ſe, & ſiccè, nunc cum *Syrupo Violarum* aut *Aquâ Plantag. Cichor. Hierac. Taraxac.* vel *ſimpl. Aqu. fontan.* ſumendus: à quo pulvere ſæpius in momento Soda extinguitur. v. gr.

℞. *Spec. diacr. Mynſ.* ℥j.
Sacch. alb. ʒvj.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis cuſpis cultri.

Vel ℞. *Cret. alb. Colon.*
Ocul. ♋. *ppt.*
Corall. alb. ppt. ana. ʒij.
Bol. armen. ppt.
Pulv. rad. Liquir. ana. ʒj.
Sacch. alb. ℥j.
M. F. pulv. ſubt. d. ad Ch. Doſis cuſpis cultri plenus.

Parari ſic etiam poterunt ex iisdem pulveribus cum Saccharo, Aquâ Plantaginis ſoluto, Rotulæ magiſtrales, neceſſitatis tempore frequentius lambendæ. v. gr.

℞. *Corall. alb. ppt.*
Cryſtall. alb. ppt.
Bol. armen. ppt.
Lapid. Carpion. ppt.
Cret. alb. Colon. ana. ʒij.
Nuc. moſch. ʒß.
Conf. Alkerm. inc. ʒj.
Sacch. alb. Aq. Roſar. ſolut. ℥iij.
M. F. l. a. Rotul. d. ad Scat.

Vel ℞. *Magneſ. alb.* ℥j.
Ocul. ♋. *ppt.*
Cret. alb. Colon. ana. ℥ß.
Pulv. rad. Liquir. ʒij.
Sacch. alb. Aqu. Roſ. ſolut. ℥iij.
M. F. l. a. Rotulæ d. ad Scatul.

Quod ſi poſt ſingulos ferè paſtus hæc Affectio hominem torqueat, tum nihil ubi valdè obſtet, *Vomitorio* aliquo Ventriculus à depravato fermento liberari, hinc verò per aliquot dies *Pulvis* ejusmodi *abſorbens* debitâ ʒß. doſi mane ac veſperi in uſum vocari poterit. Præſervationis gratiâ curatio quoque inſtituitur, ita enim qui crebrius huic Incommodo ſunt obnoxii, tandẽ ab illo fecilicisſimè per Potũ *Acidularum, Thermarum fabarienſium, Succorum* è *Plantis Antiſcorbuticis expreſſorum*, aut *Aquarum* ex Herbis alcalinis aut traumaticis deſtillatarum liberantur. Roſiones Ventriculi ab acrimoniâ Bilis oriundæ præter *Acidularum* vel *Aqu Plantag. Scabioſ. Taraxac. Endiv. Cichor. Lactuc.* unum aut alterum hauſtum ſimul tolli poſſunt *Pulvere Hepatico rubro, Cremore Tartari, Lapide Prunellæ, Antimonio diaphoretico, Terr. ſigill.* & id genus aliis in pulverem redactis. Finckius *in Enchirid. Pract.* ſequentes commendavit Morſulos. *Præſervatio.*

℞. *Cret. alb. Colon.* ℥j.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒß.
Abluantur ter aut quater cum Aquâ Borragin. & Violarum. dein adde
Bol. Armen. ppt. ℈iiß.
Corall. rubr. ppt. ℈ij.
Margarit. ppt. ℈j.
Macis torrefact. ℈ß.
Cinnam. opt. ℈j.
Sacch. cand. alb. Aq. Roſ. ſolut. ℥viij.
M. F. l. a. Morſuli, de quibus tempore Sodæ aliquid comedatur.

Celeberr. Wedelius *Amœnit. Mat. med.*

Med. refert, in Aulis quibusdam ſolenne eſſe, ſolo obtutu *Carlinæ* ſcandentis, & poſt florem perfectum in Semen fatiſcentis Sodam curare: *novimus* inquit, *Nobilem eruditiſſimum, qui malo iſto mirum quantum vexatus unâ hâc utitur antidoto cum inſigni ſucceſſu, nullâ forſan aliâ de cauſâ, quàm quòd adſpectu illo Archæus moveatur fortius ad reſiſtendum efferveſcentiæ illi humorum acidorum & bilioſorum conſtringentium.*

[E]xterna [r]emedia. Extus Ventriculi regioni cum fructu ſæpius tepidè adhibentur roborantia, & efferveſcentiam quomodocunque compeſcentia: quemadmodum laudantur inter alia *Oleum omphacinum, roſaceum, myrtinum, Cydonior. Lentiſci, Myrtillorum, maſtichinum, Abſynthii, nardinum.*

[D]iatâ. In *Diæta* abſtinendum à multo uſu Ciborum pinguium, Vinorum item largius hauſtorum, aut Cereviſiæ qualiſcunque facilè aceſcentis. Temperant verò Ardorem Olera humida diluentia, v. gr. *Lactuca, Intybi ſpecies, Violæ, Borrago, Acetoſa, Trifolium acetoſum, folia Vitis, Capreoli Vitium.* Sunt qui Fructus quoque acidulo ſucco præditos commendant, v. gr. *Poma Citria, Limon. Aurant. Granat. Ceraſa, Pruna, Fragas, Uvas criſpas, Ribes*, ſed minus tamen iſtos efficaces deprehendimus, imò noxios, ſi *Vinum* ſuperhauſtum fuerit, unde Ardorem planè auctum deprehendi. *Aqua fontana* optima, vel *Decoctum* nobis à multis annis pro potu ordinario conſuetum ex *Ligno Saſſaphras* & *Radice Filicis*, mirè Sodam compeſcit & impedit. Aliis placet tempore paroxyſmi hauſtus frequens *Aquarum deſtillatarum Lactucæ, Portulacæ, Endiviæ, Plantag. Cichor. Bugloſſ. Acetoſæ, Nymphææ*, quibus pro Julepo faciendo quandoque *Syrupus Violar. de Nymph. Portulac.* admiſceri poteſt.

ARIDURA MEMBRORUM, ATROPHIA, TABES SPECIALIS, Glied-Schwweinung, eſt Nutritio in hoc vel illo membro tantùm, non autem in toto corpore ſimul abolita. *Aridura, Atrophia ſpecialis.* Diverſæ autem partes ſunt, quæ hanc Ariduram experiuntur, ſubinde Oculus alteruter, nonnunquam Brachium vel Crus, Manus aut Pes alteruter ita contabeſcunt. *Pars affecta.* In his verò partibus non ſubſtantia Oſſium, Cartilaginum Tendinum aut Membranarum durior & ſolidior, ſed ſubſtantia mollior pinguis & carnoſa conſumitur, atque non tam in longitudine, quàm in amplitudine minuitur.

Sed notandum tamen, conſumtionem unius tantùm partis rarius vel nunquam eſſe totalem, aut ita perfectam, ut tandem planè conſumta pars emoriatur, reliquis membris ſanis manentibus; quin aridura aliquousque progreditur, & in certo utplurimum gradu ſubſiſtit, cùm ſemper aliquale nutrimentum, ſi non ſufficiens in partis nutriendæ poros admittatur.

Affectus proin eſt cognitu facilis ex ſolo intuitu, & partis, ſi quæ adeſt, oppoſitæ comparatione; nimirum metiri oportet membrum v. gr. Crus aut Brachium, quod tabeſcere creditur, & cum oppoſito dein conferendum, ſic diſcrimen ad oculum patebit ex diminutione & flacciditate quadam affectæ *Diagnoſis.*

Partis; cùm ſana pars nonnihil ſolidior deprehendetur. Vtplurimum etiam dolor velut terebrans, contundens, aut lancinans partem prehendit ac tenet, præprimis ſi in lecto ſub ſtragulis teneatur; quandoquidem membrum ejusmodi calorem pennarum ſine augmento doloris perperi ac tolerare nequit. Friget etiam pars tabeſcens magis quàm ſana, & ſicubi homo ad ſudorem ſeſe componit, omnia membra facili ſudore madebunt, exceptâ ſolâ parte areſcente, quæ ſicca, imò utplurimum frigida manebit; unde etiam noſtrates appellant Malum hoc ſæpè ein kaltes Geſicht, quanquam hujus paſſionis ſpeciem Rheumatiſmi, vel Doloris rheumatici nomine indigitare alias ſoleamus. Quando autem tabes membri jam aliquouſque progreſſa eſt, tum cutis in ipſo flaccida, rugoſaque evadit, quæ in membris reliquis ſanis durior, atque expanſa magis exiſtit.

Cauſa Nutrimentum itaque deficit in parte, quando hæc vitio quodam laborat, ob quod nutritiæ particulæ ſecerni, atque intra poros admitti ſufficienter nequeunt. Vitium illud eſſe ſolet nunc eroſio, nunc diſciſſio, dilaceratio, contuſio, obſtructio, compreſſio aut tenſio nervulorum membranaceorum. Erodunt ac putrefaciunt humores acres; diſcindunt inſtrumenta varia acuta vulnerantia & ſecantia; dilacerant res maximè externæ: contundunt res graves, ponderoſæ; obſtruunt liquores nonnihil viſcidi; comprimunt tumores vicini qualescunque pituitoſi, ſanguinei aliive; tendunt denique, dolorificè lancinant, atque ſæpius ſpaſmodicè criſpant & contrahunt particulæ acres Lymphæ alicujus inter membranas collectæ, ſtagnantis, ac ſubinde adquiſito qualicunq; ſeſe diffundendi conatu fibras circumſtantes expandentis. Lymphæ ſtagnanti occaſionem haud raram præbent ſudor repercuſſus, frigidus Aër, gelidave Aqua membra calentia ſubitò, vel diu nimis lambens, unde cutis cum vaſis ſubjectis conſtringitur, pori ac tubuli anguſtantur, ſicque Lymphaticus humor in ſuo curſu impeditur. Contingit in uno membro magis quàm in altero, quando unius fibræ fortiores efficacius rigidis circumfluentium corporum particulis obſiſtunt, quàm alterius fibræ teneriores. Itaque cum ob qualemcunque dictarum cauſarum tonus fibrarum nervoſarum in parte nutriendâ mutatur, debilitaturve, tum pori quoque, per quos ſuccus nutritius ex ſanguine tranſcolari debet, ita anguſtantur, ut ſucco tali ſufficienti tranſitum concedant difficilem; hinc & in Paralyſi ob defectum Liquoris nervei, tonum fibris exhibere conſueti, Aridura membrorum contingit. Difficulter & non niſi cum dolore intenſo membra hoc morbo laborantia ferunt ſtragula Lecti, & plumarum ſive pennarum calorem, utpote à quo humor ſtagnans fruſtraneum ſeſe expandendi niſum adipiſcitur, à quo niſu poſtea diſtentæ perpetim membranæ dolent; idque tanto magis, quando tenſio nervorum ſatis magna evadit, humorque ſtagnans è ſuâ ſede dimoveri nequit.

Obſti-

Prognoſis. Obſtinatum hoc eſt Malum, ſæpiusque diu hominem vexat & excruciat, ut quo ſe vertere cum doloris levamine queat, penè neſciat; in alium tamẽ affectum raró mutatur. Si Paralyſis nervorum membri in culpâ eſt, tum dolor nullus affligit, Affectusque curari poteſt, tum quando nervi non ſunt vel diſciſſi vel dilacerati, eroſi aut tenacius obſtructi, heic enim curatio nulla eſt ſperanda.

Curatio. *Curatio* proin vel obſtructos qualitercunque nervulos aut poros, vel eosdem compreſſos, aut Per validiorem membranarum expanſionem diſtortos, quale quid Lympha ſtagnans plus minus viſcida & acris producit, reſpicere ſolet. Si obſtructi ſint pori, per quos ſuccus nutritius tranſire debet, aut propter flaccidi reſolutionem nervi, tum intus ante omnia purgans unum vel alterum dabitur, v. gr.

℞. *Maſſ. pilul. Marocoſt.* ℈j.
Mercur. dulc. opt. gr. 15.
Reſin. Jalapp. gr. 2. *vel* 3.
Ol. ſtillat. Lavend. q. ſ.
*M. F. pilulæ no.*15. *d. ad ſcat. Sumantur manè jejuno ſtomacho pro doſi cum regimine diætæ.*

Vel ℞. *Maſſ. pilul. è ſucc. Crat. Hydropic. Bont.*
Cinnab. ♁*n. correct. ana.* ℈ß.
Magiſter. Scam̃. gr. 2. *vel* 3.
Ol. ſtillat. Thym. q. ſ.
M. F. pilulæ no. 15. *Inaur. d. ad ſcat. Sumantur pro doſi ut ſupra.*

Vel ℞. *Extr. Cathol.* ℈ß.
Trochiſcor. Alhandal. gr. 1.
Cinab. nativ. opt. gr. 8.
Ol. ſtill. Succin. vel Roriſm. q. ſ.
M. F. l. a. Pilulæ no. 10. *vel* 12. *Inaur. d. ad ſcat. Sumantur pro doſi ut ſupra.*

Ejusmodi purgantes Pilulæ aliquoties, bis nimirum vel ter in hebdomadâ, dari poſſunt, ad obſtructionis pertinaciam tanto melius ſuperandam; vel etiam Vinum medicatum per epicraſin purgans exhibere licebit: v. gr.

℞. *Rad. Angelic.*
Calam. arom.
Imperat. ana. ʒiij.
Herb. Betonic. Mj.
Majoran.
Meliſſ.
Ocymi.
Summit. Abrotan.
Centaur. min. ana. Mß.
Flor. Primul. veris p. ij.
Semin. Fœnicul.
Bacc. Junip. ana. ʒiiß.
Fol. Senn. opt. mund. ℥j. ʒij.
Rhab. el. ℥ß.
Rad. Helleb. nigr. ʒiiß.
Cortic. Winteran.
Spic. indic.
⊖*is Juniperi. ana.* ʒj.
Inciſis, contuſis inque nodulo ligatis, affunde
Vini albi veter.
Aqu. fontan. ana. ℔iiiß. *pond. civil.*
Stent per primam noctem in cineribus calentib⁹, poſtea ſingulis diebus mane Cyathus unciarum quatuor plus minus exhauriatur.

Dum verò hoc vino aut præcedentibus remediis utitur Æger, ſimul alia aperientia blanda in uſum vocabit;

bit: & quidem ſi manè purgans fuerit aſſumptum, veſperi, ſi nullum verò ſit datum, mane ac veſperi ſequentium remediorum unum vel alterum aſſumat:

℞. ⊖is volat. oleoſ. Sylv. ℥ß.
D. ad Vitr. doſ. 15. ad 25. guttæ cum
Aquâ Beton. vel Infuſ. fol. Beton.
Meliſſ. Thee &c.

Vel ℞. *Spirit. Salis arm. fœnicul. aut aniſati.* ʒij.
Meliſſ.
Eſſent. Succin.
Beton. ana. ʒj.
M. d. ad Vitr. Sumantur 20. aut 30. guttæ pro doſi.

Vel ℞. *Tinct. aperit. Mœb.* ℥ß.
Eſſent. Trif. fibrin. ʒij.
M. d. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Spirit. Cochlear.* ℥ß.
Tinct. Caſtor. cum ♌ *u Salis arm. parat.* ʒij.
M. d. ad Vitr. Doſis 20. 25. vel 30. guttulæ.

Vel ℞. ⊖*is vol. ol.* ℥ß.
Eſſent. Ambr.
Succin. ana. ʒj.
M. d. ad Vitr. Sum. mane ac veſp. 25. guttulæ. pro doſi.

Vel ℞. *Tinctur.* ♁ *ii cum Nitr. par.*
Spirit. ♀*ri. ana.* ʒij.
M. d. ad Vitr. Doſ. 25. ad 30. gutt.

Vel ℞. *Specif. antihect. Pot.*
Spod. ex Ebore ppt. ana. ʒij.
⊖*is vol. C. C. purior.*
Radic. Ireos flor. ana. ʒj.
Pulv. Fol. Thymi.
Meliſſæ.
Ocymi. ana, ℈ij.
Sacch. cand. alb. ℥iß.
M. F. pulv. ſubt. detur ad Scatulam; Doſis ℈ij. *ad* ʒj. *manè ac veſperi cum vehiculo convenienti.*

Vel ℞. *Radic. Aron.*
Sigill. Salom.
Scrophular. ana. ʒj.
Folior. Betonic.
Majoran. ana. ℈ij.
Semin. Aniſ.
Pœon. ana. ℈iiij.
Corall. rubr. ppt.
♁ *ii diaphoret, ana.* ʒij.
⊖*is volat. Fuligin. aut Succin.* ʒj.
Sacch. alb. ℥iß.
M. F. pulv. ſubt. detur ad ſcat. Sumatur ut ſupra.

Vel ℞. *Specier. dianth.*
diamor. ana. ʒj.
C. C. philoſ. ppt. ʒiij.
Rad. Pœon.
Semin. Roriſmarin.
⊖*is vol. Ebor. aut.*
Viperarum. ana. ℈ij.
Sacch. penid. ℥j.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Specif. cephalic. Michaël.* ʒvj.
Diaphoret. lunar. ʒij.
Sacch. roſat. ℈iiij.
M. F. pulv. ſubt. div. in 16. doſ. æqu. ad ch. mane ac veſperi ſumendas.

Vehiculum ejusmodi Remediorum eſſe poteſt, *Infuſum fol. Thee, Betonic. Meliſſ. Ocym. Serpill. Salv. Naſturt. aquat. Beccabung. Plantag. aquat. Trif. fibrin.* &c. cum *Rad. Calam. aromat. Angelic. Caryophyllor. arom. Cort. rec. Aurant.* & ſimilium. Vel *Aquæ deſtillat.*

lat. talium *Plantarum* largis hauſtibus, aut *Vinum Creticum*, *Hiſpanicum*, *Frontiniacum*, *Hungaricum*, aliudve generoſum modicè ſimul propinabitur. Præterea convenientia ſunt omnia remedia, quæ intus aſſumenda in Paralyſi commendata inveniuntur.

Extus ſi homo ſufficientem ſanguinis quantitatem habeat, Venæſectio in latere Membri affecti celebrabitur poſt purgatum ante omnia corpus, vel Cucurbitulæ cum ſcarificatione dorſo, & ſine ſcarificatione Parti laboranti applicantur. Præterea quotidie mane ac veſperi ejusdem Partis frictiones calidæ & fortes ſatis cum duro panno vel linteo inſtituendæ veniunt, ac deinceps *Unguentum contra Tabem*, qualecunque probatum, diligenter inungendum, quemadmodum hactenus ſequentia cum feliciſſimo ſucceſſu in plurimis uſurpata eſſe comperimus:

℞. *Radic. Angelic.*
Imperat. ana. ℥iij.
Herbar. Calaminth.
Leviſtic.
Origan.
Chamæpith. ana. rec. Mj.
Summitat. Juniper. Pini,
Sabin. ana. rec. Miß.
Lavendul. Mß.
Flor. Chamomill. rec. Mj.
Baccar. Juniper. matur. Mß.
Cancr. vivor. contuſ. no. 7. *vel* 8.
Inciſis atque leniter invicem contuſis affunde
Vin. alb. veter. ℔iß.
Axung. Porc. rubr.
Ungul. Caballi ana. ℔j.

Coque omnia invicem, usque ad humiditatis omnis evaporationem, hinc cola & exprime Unguentum, cui tamen ulterius permiſce
Ol. ſtillat. Bacc. Juniper.
Spicæ.
laurin. ana. ℥ß.
M.F. Unguentum calidè inungendum.

Vel ℞. *Radic. Calam. arom.* ℥ß.
Summit. Abrot. Miij.
Sabin. Mß.
Herb. Salv. nob.
Urtic.
Perſicar.
Rutæ,
Roriſmarin. ana. Miß.
Bacc. Juniper.
Laur. ana. ℥vj.
Semin. Fœnicul.
Leviſtic. ana. ℥iij.
Inciſ. & contuſis affunde
Vini alb. veteris. ℔ß.
Stent per noctem in loco tepido poſtridie mane adde
Medullæ oſſium bubulor.
Butyr. recent.
Axung. Vulpis vel
Urſi, Taxi aut
Canis, ana. ℥viij.
Coque ſtatim leni igne ad humiditatis conſumtionem, poſtmodum cola, & colato Linimento permiſce ulterius
Pulv. Rad. Pyrethr.
Cyper. rotund. ana. ℥iij.
Semin. Sinap.
Piper. alb. ana. ℥ij.
Ol. Lumbr. terr. ℥ß.
Laterum aut
Philoſophorum. ℥j.
M. F. Unguentum detur ad Ollam.

Vel ℞. *Sanguin. porcin. vel*
Vitulin. rec. adhuc calent. ℔j.
⊖*is commun.* ℔ß.
Pulveris Semin. Sinap.
Rad. Euphorb.
Zingiber.
Garyophyll. arom. ana. ʒiiß.
Miſce probè ſuper ignem lenem, & adde
Axung. porcin.
Caballin. ana. ℥iij. v. q. ſ.
Detur ad Ollam ac inungatur calidè.

Alii laudârunt ſequentia, quæ contemnendæ virtutis non ſunt.

℞. *Ung. dialthææ.*
Olei laurini. ana. ℥vj.
Adipis vulpin.
Taxi, ana. ℥ij.
Ol. Lumbric. terreſtr.
Caſtor.
Cheiri,
Juniperi ex Lignis,
Laterum,
Petræ,
Terebinth.
Succin. nigr.
Spicæ,
Reſin. liquidæ. ana. ℥j.
Ceræ citrin.
Terebinth. ana. ℥iiß.
Pulv. Piper. nigr.
Alumin. plumoſ.
Radic. Pyrethr. ana. ʒvj.
M. F. l. a. Unguentum.

Vel ℞. *Butyr. recent.*
Axung. porcin. ana. ℔ß.
Baccar. matur. Junip. Miij.
Summit. Sabin. inciſ. Mij.
Miſce & coque tamdiu invicem, donec Baccæ Junip. crepare deſinant; colatæ dein Pinguedini immiſce
Pulv. Baccar. Laur.
Caryophyll. arom.
Piper. nigr.
Zingiber. ana. ʒß.

Atque ſic probè in formam Vnguenti redige, quod calidè ſemper poſt frictiones inungi poteſt.

Sunt qui Cochleas recentes contuſas cum Baccis Juniperi, itidem conquaſſatis, in recenti Butyro nonnihil coquunt, dein per linteum exprimunt, poſtea agitari curant, usque ad refrigerationem & incraſſationem, tandemque permiſcent adhuc aliquid de *Spiritu Anthos*, *Ceraſ. nigr. Juniperi*, aut *Meliſſæ*.

Quòd ſi Vnguentis prædictis addas ſufficientem quantitatem *Ceræ*, *Picis*, ac *Terebinth.* tum habebis Emplaſtrum itidem efficax, Parti applicandum. Præter hæc Membrum affictum quotidie per aliquot tempus eſt ad ſudorem compellendum, idque in particulari, quantum poſſibile, *Laconico*, vel calentem Laterem coctum propè admovendo, vel vaporem calidum maximè ex *Decocto Herbarum cephalico-nervinarum*, aut *Spiritu Vini* accenſo, admittendo. Si hæc nil proficiant, *Embrocatio* in locum affectum quotidie ſemel aut bis, quadrantis horæ ſpatio, venit admittenda, eaque vel cum Aquâ calente Balneorum aut Thermarum mineralium, vel cum decocto quodam Herbarum cephalicarum. Embrocationes tales excellentium ſunt virium, atque ſub *Duciæ*, *la Duche* vel *Touche*, nomine in Thermis

Lotha-

Lotharingiæ Plumbarienſib⁹ frequentiſſimæ exiſtunt. Vſus tamen etiam ſolus, ſive Balneatio Thermarum quarumvis v. gr. Fabarienſium Rhætiæ, Badenſium Helvetiæ, Wisbadenſium Wetteraviæ, Embſenſium, Carolinarum Bohemiæ aliarumve, malum hoc omne, ni inveteratum fuerit, tollere valet. Non rarum quoque eſt, *picantia* vel *picationes*, *rubefacientia*, aut ipſa quoque *veſicatoria* patienti membro applicare, utpote à quorum Sale volatili penetrante ſæpè ſtagnans humor diſſolvitur aut diſſipatur.

Quando compreſſi ſunt à luxato articulo nervi, tum luxatione correctâ ſtatim Aridura ceſſat. Si verò dilacerati, eroſi, diſciſſi, vel amputati iidem ſint, tum Vulnus conſueto more curabitur, ſed Aridura qualiscunque membri præcaveri nequit, quoniam diſciſſi nervi aut tendines nunquam ita amplius regenerantur, ut priſtinum tonum partibus impertiri queant. Si Tumores ſcirrhoſo-pituitoſi fuerint in culpâ, tum curatio ea eſt inſtituenda, qualis in Scirrho commendari ſolet. Vbi autem facta contuſio originem malo præbuit, nil melius, quàm *Spiritum Vini camphoratum*, aut *Herbis cephalicis* atque *Baccis Lauri* & *Juniperi* imprægnatum, calidè ſæpius applicare, vel Sacculum iisdem Herbis repletum & Vino incoctum crebrò admovere.

ARQVATVS NIGER, Vid. *Icterus niger*.

Arthritis. ARTHRITIS eſt dolor Articulorum cum flectendi impotentiâ, ſubinde & tumore plus minus inflammatorio conjuncta, ac ab humore ſalino-acido, lento, viſcido aut glutinoſo, glandulas Articulorum infarciente, hincque tendinum ordines & faſciculos rodente, pungente atque à ſe invicem diſtendente oriundus.

Varias hic Affectus admittit *Differentias*: etenim ratione *loci* nunc eſt in Articulis Pedum, & appellari conſuevit *Podagra*; nunc in Articulis Manuum & vocari ſolet *Chiragra*; nunc in juncturâ Coxendicis vel Oſſis Iſchii ſuam figit ſedem, ſub nomine *Doloris Iſchiadici*; nunc in Articulis vertebrarum dorſi atque aliarum partium ſimul affligit, & *Rheumatiſmus* nuncupatur. Reſpectu *durationis* Arthritis dividi poteſt in *fixam*, quæ diu admodum non ſine tumore unum eundemque poſſidet torquetque Articulum, atque intra octidui vel plurium dierum ſpatium vix inde recedit: & *vagam*, quæ ſine notabili tumore Juncturam quandam occupat, ac intra 24. horarum aut bidui vel tridui ſpatium iterum cedit, ſed in alium mox Articulum tranſit, ſicque de parte in partem ſubinde per plures ſeptimanas migrat, donec dyſcraſiâ Maſſæ humoralis optimè correctâ penitus ceſſet & extinguatur. *Ejus differentia.*

Proximè igitur Arthritidem in genere producit humor ſeroſo-viſcidus, lentus, tartareus & acris, multo Sale fixo, plus minus acido, ſed minimè tamen corroſivo conſtans, ac intra glandulas, Articulorum, internodia frequenter ſtipantes, earumque tubulos ſtagnans, non autem uti nonnulli crediderunt, extravaſatus. Dum verò *Cauſa proxima.*

verò humor ſic ſtagnat, ſenſim appellentibus jugiter novis particulis accumulatur, hinc vaſcula diſtendendo, ac fibras acrimoniâ ſuâ ſalſâ lancinando, in vicinis tendinum ac membrarum nervis maximè ſenſibilibus Dolorem, quem vocant, arthriticum, excitat. Inflammatio dein ſimul oboritur, quando ſtagnatio etiam in extremis arteriolis contingit, per quas poſtea ſalino-ſulphureus Sanguis ob ſuam craſſitiem penetrare nequit. Quod ſi hinc ſtagnatio contingat in Talo vel Articulis digitorum pedis, inibique diu fixè hæreat, ac denique tumorem pariat, plus minus inflammatorium, dicitum *Podagra* conſuevit, prout in manibus *Chiragra*; in Genubus *Gonagra* &c. nuncupatur. Atque hæ ſunt ſpecies fixæ *Arthritidis*. Si autem ſtagnatio levis ſit, partemque in tumorem non attollat, nullam inflammationem valdè notabilem pariat, paucis atque horarum intervallis inde iterum recedat, aliumve mox Articulum occupare incipiat, materiæ ſtagnantis minorem fixitatem aut terreſtreitatem præſupponit, atque *Arthritidis vagæ* nomine venit. Tandem ſi idem humor ſtagnans ex ſalſis admodũ fixisque particulis conſtet, *Arthritidem vagam ſcorbuticam* inducit.

Cauſa antecedente. Ad cauſæ iſtius proximæ collectionem *antecedenter* contribuunt ſeroſæ, ſalſæ, fixæ, plus minus acidæ ac terreſtres particulæ, copioſius in Maſſâ humorali natæ: hinc & Liquoris gaſtrici minor volatilitas, ac proinde chylificatio debilitata, & balſamico-volatilium alimenti aſſumti particularum imbecillis exaltatio. Subinde tamen accuſandus venit lentor maſſæ ſanguineæ, à diuturniore morbo inductus: neque enim infrequens eſt, Arthritidem vagam tali Affectui ſuccedere. Adde quod apud nonnullos hæreditaria ſit diſpoſitio humorum ad Arthritidem formandam. In *Cauſis procatarcticis* Aër vernalis vel autumnalis, quoad frigus, humiditatem & calorem indies mutabilis plurimum ad multiplicandos Arthritidis paroxyſmos confert. Sed nec minorem anſam præbent Cibi ſale fixo vel ſalſo copioſo, & ſucco craſſo, lento, præditi: Vina in ſolo vel terrâ calcariâ, cretaceâ & bolari provenientia, craſſa, tartarea, minimè diuretica: Cereviſia minus defœcata: Ira frequens & vehemens: Venus nimia crebraque. *Procatarctica.*

Diagnoſis. Quoad *Diagnoſin* Arthritis *fixa* imminere creditur, quando cauſæ ejusdem præceſſerunt, nimirum ſi Parentes fuerint ſimul arthritici, ſi homo Iræ nimiæ, Veneri atque Vino maximopere indulſerit, ſi ex leviſſimâ cauſâ, ſcil: ambulatione aut calceornm novorum attritu, ſtatim dolorem circa Articulos perſentiat. Arthritis hæc fixa ſeu *Podagra* utplurimum homines in virili ætate conſtitutos primùm prehendere ſolet, rarius infra aut ſupra illam ætatem verſantes, rariſſimè adhuc fœmininum ſexum. *Vaga* autem *Arthritis* nulli fermè nec ætati nec ſexui parcit. Sicuti & *Rheumatiſmus*, *Dolorque Iſchiadicus* promiſcuè homines qualescunque adoriri conſuevit. *Præſentem* verò Arthritidem *fixam* indigitant vehemens dolor pun-

pungens, tenſivus, ardens ac pulſans; tandem etiam tumor atque rubor, cum flectendi impotentiâ in Articuli unius vel plurium affectorum regione, ac circa eam. In principio hic Morbus ferè ſolum Articulum pollicis pedis ſemel aut aliquoties invadit, poſtea autem ulterius obambulando etiam alios Articulos ſenſim corripere ſolet. Novi paroxyſmi ferè ſemper inchoant cum Febri ephemerâ, plus minus intenſâ ſiti, & appetitu imminutò, aut proſtrato. In progreſſu autem paroxyſmi ſubinde appetitus utcunque bonus adeſt. Sæpè etiam ex improviſo hi dolores aliquem corripiunt. Tumor cum rubedine aliquâ mox citius mox tardius ſupervenit: aliâs etiam citra manifeſtam rubedinem tumor iſte magis œdematicus videtur. In carnoſis autem Coxæ vel Homaplatæ locis tumor ejusmodi non comparet, ſaltem viſibilis non eſt. Symptomata dein iſta diutius in eâdem parte, & quidem frequenter ad octo, decem pluresve dies permanent, licèt enim ſæviens dolor plerumque intra biduum aut triduum mitior evadat, ſubſiſtit tamen poſtea adhuc tumor, isque non niſi paulatim diſcutitur. Dum verò ſic unum Affectus Articulum deſerere incipit, mox alium illico prehendit, nonnunquam etiam duos vel tres in brachiis aut pedibus eodem tempore ſimul tenet, ut adeo totum Paroxyſmi arthritici tempus non rarò ad duos aut tres pluresve menſes extendatur. Subinde paroxyſmi levius & mitius Ægrum habent, ſubinde gravius affligunt, prout nunc plures & graviores, nunc etiam leviores cauſæ morbificæ in circulante maſſa exiſtunt, Ægerque diætæ laudabiliori aut deteriori indulſerit. Podagra autem ſuccedente tempore, & poſtquam per plurimos jam annos hominem eſt excruciata, nodoſa ac tophacea redditur, cum tendinum exiccatione, & membrorum incuravatione, ſive contracturâ: in quâ quidem, juxta internodia digitorũ Manus vel Pedis, frequenter tubercula dura naſcuntur, quæ ſucceſſu temporis ſuppurata & aperta nunc album fluidum ac lentum pus, nunc materiam gypſi vel calcis inſtar concretam, albam maximè & friabilem, exhibere ſolent, quæ ſiccata veram calcem refert, ſæpè etiam intra Articulos ipſos in calculos plures paucioresve inæquales plus minus indurata mutatur & convertitur. *Podagra nodoſa.*

Arthritidem *præſentem vagam* produnt eadem ſymptomata modò dicta (exceptis nodis atque contracturis) citra notabilem plerumque tumorem Articulos prehendentia, ſed citò & intra paucarum horarum ſpatium ſæpiſſimè iterum evaneſcentia, inque alium Articulum migrantia. Vbi tamen cauſa morbifica fixioris nonnihil eſt texturæ, malum hoc etiam ad duos vel tres dies unum torquere locum poteſt. Morbo huic, plerumque conjuncta eſt Febricula continua lenta cum ſiti, anorexiâ, maximâ laſſitudine, ſubinde & Cephalalgia, Alvi conſtipatione, Pulſu celeri minusque forti, Vrinæ craſſitie & turbatione, non ſine ſedimento vel corallino vel cinereo. Tota autem morbi periodus utplurimum per integrum menſem durat, ſæpius etiam ultra trimeſtre *Signa præſentis mali vagi.*

meſtre, imò ad ſemeſtre protrahitur; ſed qui ſemel eundem eſt expertus rarò ſecundâ, aut tertiâ vice in eum incidit: cùm è contrario *fixâ* Arthritis ſingulis an̄is, bienniis aut trienniis ſemel vel pluries redire ſoleat. *Iſchiadic⁹ dolor* hyberno tempore diu durare, æſtivo autem citiùs ſuam periodum abſolvere, hominemque citra aliorum Articulorum offenſionem vexare conſuevit. Etenim pluries obſervavimus, non podagricos Homines, ſed alios quoſcunque Iſchiadico affectu magis affligi. Denique & hoc notabile, Podagricos, ſi obeſiores fuerint, frequenter ante inſultum paroxyſmi Glandularum palatinarum, fauciumque inflammatione, quandoque in Abſceſſum abeunte, laborare.

Prognoſis *Prognoſis* nobis indicat in genere, omnem Arthritidem, qualiſcunque fuerit, non quidē per ſe adeo periculoſam, ſed dolorum tamen vehementiâ moleſtiſſimam, atque duratione ſæpius contumacem exiſtere. Fixa etiam Arthritis, quæ quotannis ferè aliquoties affligit, & irradicabilis apud pleroſque Ægros exiſtit, tandem citius vel tardius contracturam affert, nonnullaque eorum membra ad motum aut greſſum impotentia reddit. Chronicus ergo hic eſt Affectus, à Juventute aut virili ætate ad ſenium uſque incertis temporum intervallis affligens. Tandem cum materia arthritica non amplius externa membra petit; ſed intus ſubſiſtere incipit, morbos vel acutos vel lentos atque lethales poſt ſe trahit, v. gr. Febres ardentes, Inflammationes viſcerum, Apoplexias, Convulſiones, Aſthmata, Orthopnœam, Tuſſim, Cordis palpitationes, Hydropes pectoris, Phthiſes, Nephritides intenſiſſimas, Vomitus continuos, Hecticam, &c. Inprimis autem hoc notetur, Nephritidem Podagræ ſæpius conjungi, & quidem nunc antecedere nunc ſubſequi paroxyſmum Arthriticum. Fixa porrò Arthritis malum eſt ferè incurabile inprimis ubi nodoſa fuerit reddita, profundas jam egerit radices, ac per malum victûs regimen jugiter acuta ſit, aut etiamubi hæreditaria extiterit. Spes autem nonnulla Curationis ſupereſt, cùm morbus adhuc eſt in principio inque juvenili corpore. Arthritis *vaga* ſine *Scorbuto* minus eſt periculoſa, & ſemel perfectè curata vix amplius redit: poterit tamen intempeſtivâ Diætâ in Arthritidem fixam in Viris mutari. Arthritis *vaga ſcorbutica* autem frequentius revertitur, niſi ipſius Scorbuti cauſæ antecedentes ſint eradicatæ. *Iſchiadicus* dolor quandoq; per eroſionem ligamenti, in Acetabulo oſſis Iſchii ſiti, luxationem femoris poſt ſe trahere, hominemque ſic claudum reddere valet. *Rheumatiſmus* tandem omnium feliciſſimè per diſcuſſionem Lymphæ non adeo tenacis curatur.

In *Curatione* Arthritidis fixæ commendamus Diætam à Blancardo in *Tractatu de Podagrâ* deſcriptam, quæ ſi diligentiſſimè obſervetur, hominem juvare plurimùm, & ſi non planè ab affectu liberare, à frequentioribus tamen paroxyſmis tutos præſtare valet. In Paroxyſmi autem arthritici principio poſt *Clyſma* unum *Curatio.*

alte-

alterumve injectum, (à purgantibus enim ceu magis lædentibus jure abſtinemus) Venæſectionem nullatenus reformidamus, præprimis ſi homo tantillum ſit plethoricus.

℞. *Radic. Ariſtol.* ℥ß.
Gentian. ʒij.
Herb. 5. emoll.
Salviæ, ana. Mj.
Bacc. Junip. ʒij.
Incis. & contuſ. coque in ſufficient. q. Aq. font. Colaturæ ℥xij. *adde*
Ol. roſac. ℥ij.
Mell. mercur. ℥j.
M. F. Clyſma tepidè applicandum.

Poſtmodum ſtatim mane ac veſp. pulveres diaphoreticos ex *Bezoardico miner. Ocul.* ♋. *C.C. philoſ. ppt. Ebor. ppt. Antimon. diaphoret. Conch. ppt. Lumbric. ppt. Milleped. ppt. Cinnabari nativâ* vel *Antim. correct. Semin. Fœnicul. Rad. Petaſitid. atque Chelid. maj. Cryſtall. alb. ppt. Pulvere viperino*, aut ſimilibus præſcribimus, cum hauſtu *Aqu. Naſturt. Apii ſelini, Cherefol. Card. bened.* &c. ſumendos, & per plures dies continuandos, reiterando ſubinde, ubi opus videtur, *Clyſterem.*

℞. *Pulv. Viper. ppt.* ʒij.
Antim. diaph.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒj.
M. F. pulv. ſubt. in 8. doſ. æq. ad Ch. mane ac veſp. ſumend.

Vel ℞. *Cryſt. alb. ppt.*
Antim. diaph.
Lumbr. terr. ppt.
Cinnab. nat. opt.
Radic. Petaſit.
Semin. fœnicul. ana. ʒj.
M. F. pulv. ſubt. Div. in 12. doſ. æq. m. ac v. cum juſculo ſumendas. Poteſt & Mixtura ſequens diaphoretica propinari:

℞. *Aq. Abſynth.*
Card. bened.
Plantagin.
Scabioſ. ana. ℥ij.
Roob Sambuc. ℥ß.
Ant. diaphor.
C. C. philoſ. ppt. ana. ʒß.
M. d. ad Vitr. ſingulis trihoriis 3. *cochlearia capiantur.*

Mane ac veſperi etiam per aliquot hebdomadas Cyathus exhauriatur *Aquâ Naſturt. aquat. Chelidon. major. Cochlear. Centaur. minor. Abſynth. Scabioſ. Agrimon.* &c. repletus. Vel hauſtus *deſtillati Hippenterorum.* Pro potu ordinario cedat *Decoctum Lign. Saſſaph. Quajac.* &c. Sequens Decoctum intra quatriduum Arthritidis dolores compeſcuit:

℞. *Radic. Chin.* ℥ß.
Hermodactyl. ʒj.
Lign. Saſſaphr.
Guajac.
Quercin. ana. ʒvj.
Semin. Fœnic. ʒij.
Coque per bihorium in Aqu. fontan. menſ. ij. *& Vini albi veteris* Mß. *Colaturæ* ℥iij. *ſingulis ſex horis hauriantur.*

Externè nihil admittimus fermè præter *Bolum armenatem, Radicem Liquirit. pulveris. Terram ſigillatam, Lapid. calamin. ppt. Pulv. flor. Sambuc. Cretam albam, Farinam ſecalinam toſtam*, & *Camphoram*, invicem mixta, atque cum linteis applicata. Sunt, qui etiam *Ceratum ſimplex* vel *Diapalma,*

ma, vel etiam ſequens cum Fructu applicant:

℞. *Cer. alb.*
Ol. roſac. ana. ℥j.
Camphor. ʒij.
Lapid. calam.
Bol. armen.
Oliban.
Maſtich. ana. ʒiß.
M. F. Ceratum.

Cura Arthritis vaga. *Arthritis vaga* curabitur feliciſſimè & citiſſimè, in principio ſtatim exhibendo laxativum ex unciis aliquot *Syrup. Flor. Perſic.* vel *de Cich. cum Rhabarb. Roſar. ſolut. compoſit.* & hinc Venam brachii ſecando, eamque ſemel aut bis intra octiduum repetendo. Interea tamen ſimul m. ac veſp. propinandæ ℥iiij. pluresve, *Aquæ deſtillatæ Naſturtii. aquat. Card. bened. Fumar. Cherefol. Apii Selin. & Cochlear.* Vbi notandum, quòd hæ plantæ recentes invicem mixtæ & conciſæ, unà cum nonnullis *Fimi Caballi, Avenâ probè ſaginati*, *bolis deſtillatæ*, liquorem huic morbo perſanando aptiſſimum exhibeant. Vel poterit *Spiritus Cochleariæ, Naſturt. aquat.* proprio è ſucco factus, ad gutt. 30. vel 40. m. ac. v. ſumi. *Eſſentia* autem *Trifolii fibrini* ad gutt. 30. tantum dari eundem in finem poteſt. In uſu verò *Aquæ* modò dictæ *Hippenterorum* per aliquot hebdomadas eſt continuandum, ac interea ſubinde ſimul doſis una vel altera de *Pulvere* quodam *antarthritico* ex *Conchis*, *Sem. Naſturt.* atque *Cinnabari nat. opt. Pulv. Viper. ppt. Ebore ppt.* exhibenda. In Diætâ pro potu ordinario convenit *Decoctum Lignorum*, *Rad. Hermod. Gramin. Filic. Paſſular.* &c. *Juſcula* dein optima *carnis*, interdum *Herbis antiſcorbuticis* alterata, ſunt danda. Ab acidis, ſalſis, abſtinendum. &c.

Externè Sacculi ex *Avenâ*, *Ciceribus, Lentibus, Floribus Sambuci, Chamomill. Foliis Solani* &c. compoſiti, ſiccè & probè calefacti imponantur. *Emplaſtra de Meliloto*, *de Baccis Lauri* cum *Cinnab. communi*, *Myrrhæ*, *Bolo armenat. Antim. diaph. Camphor.* in quibusdam proſunt. Raró autem *oleoſa* vel *ſpirituoſa* applicata conducunt. Lintea autem fumigata, fumo nimirum *Maſtichis*, *Olibani*, *Ungularum Caball. Herb. Menth. Aneth. Flor. Chamomill. Melilot. Sambuc. Semin. Cumin. Aniſ. Dauci*, *Raſur. Lign. Juniper.* &c. imbuta, & calidiſſimè impoſita ſæpius citò dolorem omnem auferunt.

Rheumatiſmus, ſi pertinaciter duret, iisdem cum vagâ Arthritide remediis ſenſim tollitur. *Cura Rheumatiſmi.*

In utroque tamen Affectu quoad fontem Chirurgicum *Venæſectiones* non ſunt negligendæ, & quidem ab initio ſtatim easdem ter in ſeptimanâ inſtituere convenit, ſi modò ſanguinis ſufficiens quantitas adfuerit, qui per inciſam venam extractus cruſtâ pituitoſâ, tenaci, albâ vel cinericiâ utplurimùm poſt coagulationem obtegetur. Præterea externa remedia nulla uſurpentur alia, quàm quæ ſuperius jam commendata extant. *Clyſmata* inprimis frequentia, emollientia, laxantia, & anodyna heic levamen afferre poſſunt. v. gr.

℞. *Rad.*

℞. *Rad. Alth.*
Liquirit.
Lil. alb. ana. ℥j.
Herb. Alth.
Malv.
Betæ,
Betonic.
Calaminth. ana. Mj.
Summit. Aneth.
Flor. Chamom. ana. Miß.
Stœch. p. ij.
Semin. Lini.
Fœni græc.
Cumin. ana. ℥ß.
Incis & contuſ. coqu. in ſ. qu. Aqu. font. Colaturæ ℥xj. adde
Mell. mercurial. ℥j.
Olei Verbaſc. ℥iß.
Tereb. Vitell. Ov. ſolut. ʒij.
Salis Gemm. ʒß.
M. F. Clyſter. aliquoties applicandus.

Vel ℞. *Radic. Malv.* ℥j.
Enul. camp.
Ireos noſtr. ana. ℥ß.
Herb. Mercurial.
Violar. ana. Miß.
Meliſſ.
Chamæpith.
Majoran. ana. Mj.
Flor. Hyperic.
Calend. ana. Mß.
Semin. Fœnic.
Seſeleos ana. ʒij.
Inciſ. & contuſ. coq. in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℔. j. adde
Elect. lenit. vel
de Hier. Logad. ℥j.
Olei chamæmel. ℥iß.
Rut. ʒvj.
⊖*is commun.* ℈ij.
M. F. Clyſter. tepidè injiciendus.

Vel ℞. *Decoct. Herb. emoll. Salv.*
Cheref. & *Furf.* ℔j.
Olei Nucum.
Lil. alb.
Mellis. ana. ℥j.
Salis commun. ʒj.
M. F. Clyſter tepidè inſpergendus.

Vel ℞. *Aqu. muriat. v. gr.*
Braſſic. Sale cond. vel
Urin. Pueror. ℥x.
Olei Amygd. dulc. rec. expreſſ.
Violar. ana. ℥j. *vel*
Olei Olivar. ℥iiß.
Mellis anthoſ. ℥j.
M. F. Clyſma tepidè infundendum.

Arthritis vaga ſcorbutica, quia ſcorbuti eſt ſymptoma ac ſoboles, nulla peculiaria remedia deſiderat, ſed ſponte cedit, quamprimum radices Scorbuti erutæ ſunt. *Deſtillatum* tamen *equinum* per plures hebdomadas uſurpatum; vel *Potus Thermarum Fabariens.* aut ſimilium, uſus item *Panaceæ alcalin. ſolut.* valde conducit. *Arthritis ſcorbutica.*

Tandem *Iſchiadicus dolor* ante omnia purgans requirit debitâ doſi exhibitum, & cum Mercurio dulci permiſtum. v. g.

℞. *Mercur. dulc. opt.*
Rad. Jalapp. ana. ℈j.
Crem. Tart. ℈ß.
Ol. deſtill. Roriſm. gutt. ij.
Scamm. ſulphurat. gr. iij.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi.

Vel ℞. *Extract. Cath.* ℈j.
Mercur. dulc. gr. XV.
Reſin. Jalapp gr. ij.
Ol. deſtill. Succ. q. ſ.
M. F. l. a. Pilulæ no. XV. *d. pro doſi.*

Dein *Venæſectionem* in Pede lateris affecti commendamus, & loco dolenti *Emplaſtrum Norimbergenſe* alutæ ſuperinductum applicamus.

Internè etiam per aliquot dies m. ac. veſp. Pulv. diaphoretico-anodynus ex *Antimon. diaph. Bezoard. mineral. Lumbr. terreſt. Aſell. ppt. Ebor. ppt.* &c. cum *Sale volatili C. C.* vel *Viperar.* in *Aqu. deſtillat. Chamædr.* aut *Betonic.* propinamus.

℞. *Antim. diaph.*
Spod. ppt. ana. ℈j.
Sal. volat. C. C. ℈ß.
Sacch. roſ. ℈j.

M. F. pulv. ſ. in 2. doſes mane ac veſp. ſumend.

Vel ℞. *Antimon. diaph.*
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ℈j.
Nitr. ppt. ℈ß.
Camph. gr. vj.

M. F. pulv. ſ. in 2. doſ. æqu. ad ch. m. ac. veſp. ſumend.

Vel ℞. *Cryſtall. alb. ppt.*
Pulv. Viper. ppt.
Lumbr. terreſt. ppt.
Bezoard. min. ana. ʒß.

M. F. p. ſ. in 4. doſ. æqu. ad ch. m. ac. v. ſumend. cum juſculo.

Quibus nihil vel parum proficientibus *externè* ſimul inter continuatum eorum uſum femur ſudare facimus copioſè, vel applicando, quam prope id fieri poteſt, *Lateres ignitos Vino rubro extinctos*, & linteo eodem *Vino* malido involutos; vel *Panem è clibano recens extractum*, ferventemque admovemus, eorumque uſum mane ac veſperi repetimus. Quod ſi neque his dolor leniatur, ſerumque in profundo ſtagnans benè diſcuti nequeat, *Veſicatorium* amplum ſemoris in medio applicare jubemus, & internè ne ab hoc remedio ſtranguria oboriatur, aliquot hauſtus *Emulſionis ſeminum frigidorum* concedimus. Ac ſi nec tum Æger liberetur, Ferrum ſatis latum & rotundum ignitum bis vel ter Iſchio ſive Coxendici, quam propè Æger ferre poterit, admovetur, donec obſervemus valde minutum eſſe dolorem. Interim *Purgatio mercurialis* poſt XII. vel XV. dies reiteranda venit. Loco pulverum etiam internè Pilulæ ex eâdem materiâ cum *Extracto Trifolii fibrin. Betonicæ*, & *Theriacâ Cœleſti* concinnari poterunt, ſicque cum vehiculo convenienti aut cum infuſo Herbæ Thee exhiberi. Quod ſi Aquâ Thermarum Fabarienſium ad manus ſit, hyberno etiam tempore non ſecus atque per æſtatem extra fontem bibi cum fructu poterunt, ceu valdè penetrantes, & partim ipſum lentorem humorum corrigentes, partim & ſtagnantem in loco affecto lympham in priſtinum fluorem redigentes.

In omni verò Arthritide ſpecifica Remedia antarthritica, eaque diverſa à diverſis Medicis commendari ſolent, ſubinde cum ſucceſſu data, inprimis ſi optima ſimul Diæta fuerit obſervata. Inter illa recenſemus, quae quidem ipſi vidimus à nonnullis feliciter uſurpata; v. gr. *Remedia Specifica*

℞. *Lumbr. terreſt. ppt.* ℥ß.
Antim. diaph. ʒij.
Ocul. ♋. *ppt.*
Unicorn. foſſil.
C. C. phil. ppt.

Cinnab.

Cinnab. nativ. ana. ℥j.

M. F. pulv. in 12. doſes redigendus, & quotidie mane ſumendus.

Pulvis antarthriticus *Celeberrimi Scaffhuſienſium Archiatri, D. D. Wepferi* ſequens aliquando fuit:

℞. *Lumbr. terreſt. pp. ℥ß.*
Ungul. Alc. ppt.
C. C. phil. ppt. ana. ʒij.
Antim. diaphor. ʒiß.
Sal. volat. C. C. ʒß.
Camphor. ℈ß.
Ol. Nuciſt. expr. gr. 8.
Sacch. albiſſ. ℥ij.

M. F. pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ʒj. mane ac veſperi.

Pulvis antipodagricus *P. Capucini, Itali*, uti quidem nobiſcum communicatus fuit ab Illuſtriſſ. DN. *Barone* de Reding, *Suitenſi-Helvetio*, qui cum per plures annos ob graviſſimos & frequentiſſimos Inſultus podagricos ſuis amplius pedibus inſiſtere atque incedere nequiverat, eo ultra annum feliciſſimo cum virium corporis redeuntium & inceſſûs facilis ſucceſſu uſus fuit, ſequens eſt:

℞. *Radic. Ariſtoloch. rot. ver.*
Rhabarb. Monach.
Gentian. maj. luteæ.
Herb. Chamædr.
Chamæpith. ſ. Ivæ arthetic.
Summit. Centaur. minor. ana. q. v.

Siccentur in aëre ſingula ſeorſim; hinc pulveriſentur tenuiter, & partibus æqualibus invicem miſceantur. Sume quotidie ſub veſperam hujus Pulveris ʒß. ad ʒj. Affunde Vini boni albi veteris, tenuis, probè defæcati, ac diuretici ℥ij. ſtet per noctem in loco tepido; poſtridie mane Pulvis cum Vino ſimul hauriatur; atque ſic per integros plures menſes, imò per integrum annum quotidie ſemel reiteretur. Secundo autem anno bis hebdomadatim; tertio tandem anno ſemel aut bis in menſe debet aſſumi. Vel ſequens poteſt uſurpari:

℞. *Antim. diaph. ʒß.*
C. C. pph. ppt.
Matr. Perlar. ppt.
Cinnab. nat. opt.
Unicorn. foſſil. ana. ʒj.
Laud. Opiat. gr. vj.

M. F. pulv. ſubt. in XII. *doſ. æqu. divid. m. ac. veſp. ſumend.*

Aliis placet ſeqq.

℞. *Pulv. Herb. Chamæpith.*
Flor. Primul. Ver.
Lil. convall. ana. ʒij.
Cinam. opt. ʒj.
Zingiber. ʒß.
Semin. Anis.
Naſturt.
Dauc.
Cochlear.
Ocul. ♋. ppt. ana. ʒj.
Fol. Senn. fineſt.
Rhab. opt. ana. ℈iiß.
Sacch. albiſſ. ℥iij.

M. F. pulv. ſ. cujus doſis ʒj. cum Aq. Card. bened. & Chelid. maj. quotidie per longum tempus aſſumitur.

Commendant alii etiam *Potum lactis bubuli* per unum pluresve annos continuatum. Optimum verò Podagram, ſi nodoſa haud fuerit, ſanandi arcanum extra Paroxyſmum eſt adcurata Diætæ obſervatio, quantum quidem in *Victu, Vino, Venere & Irâ* conſiſtit; in his enim ſi quis rectè ſe

geſſerit, à Podagra non amplius, vel rarius ſaltem affligetur, atque mitius etiam tractabitur. *Victus* autem quàm *exquiſitiſſimus* & *ſimpliciſſimus* requiritur, ab aciditate, ſalſedine excedente, lentore, & viſcoſitate omni alienus. Culpantur hinc *Carnes duriores*, *fumo ſiccatæ*, *aceto immerſæ*, ac ſolutu difficiles, *Caſei* qualescunque, Ova *frixa* atque ad *duritiem cocta*, *Paſtæ farinaceæ*, *Placentæ*, *Cochleæ*, *Aſtaci*, *Oſtreæ*, *Piſces limoſi* ac tenacioris carnis, vel ſiccati, ſalitive, *Olera ſalita* aut *muriatica*, *Fungi terreſtres* varii & ſimilia. In uſu quoque optimorum aliàs Ciborum *quantitas modica* quolibet paſtu aſſumenda, exceſſus rari committendi, vel ſi aliquando datâ occaſione fiant, jejunio corrigendi. A *Vino*, *Cereviſiâ*, *Hydromelite*, & ſimili potu haud difficulter aceſcente, vel penitus, vel ſaltem per annos aliquot eſt abſtinendum, aut certè parciſſimis hauſtibus bibendi veniunt ejusmodi liquores: horum verò loco Aqua vel puriſſima, vel cum incoctione lignorum & ſimilium, aciditatem nullam cauſantium, pro ordinario potu eſt ſeligenda, à quo diutiſſimè continuato Paroxyſmi podagrici & rariores longè & mitiores etiam evadunt, id quod jam à pluribus annis in hominibus excellenter podagricis expertus ſui. Decennium vix elabitur, quo Aurifaber quidam noſtras 36. ætatis annum egrediens, ſummè podagricus ſimul & nephriticus, poſt Arthritidis paroxyſmum Iſchuriam veſicalem, à calculo orificium Veſicæ criſpante ortam, incidit, atque ne guttulam quidem Vrinæ emittere potuit, unde repleta tridui ſpatio Veſica rupturam, vel certè Convulſiones lethales minabatur, fruſtra adhibitis quibuscunque remediis internis, externisque, donec tandem frater meus *Jacobus Zuingerus*, *Chirurgus expertus*, Catheterem, poſt ſitum atque decubitum Ægrotantis diverſimodè mutatum, in Veſicam intrudere, ſicque Vrinam omnem emittere potuerit, ſecuto demum poſt bidui ſpatium Lapillo minuto, & copioſo ſabulo. Hoc autem ſymptomate, quod mortem propemodum attulerat, maximè territus Vir, cum largiorem Vini potum ſæpius hauſtum illi occaſionem dediſſe perſuaſus eſſet, protinus animo ſtatuit firmo, ſe Vini uſui ordinario valedicturum; id quod in hunc usque diem felici cum ſucceſſu præſtitit, ordinariè nil niſi Ptiſanam, nobis conſuetam ac familiarem, ex Decoct. Radic. Sarſæ parillæ & Filicis conſtantem, bibens, & rarius Vini defœcati optimè, perq; Vrinam pellentis, plenum unum vel alterum vitrum exhauriens; unde non tantùm Renes atque Veſica ab omni ſabulo purgatæ fuerunt, ſed ab eo quoque tempore Nephritis omnis ceſſavit, & Paroxyſmi arthritici, qui bis vel ter quotannis Hominem magnâ cum vehementiâ affixerant, adeo rari ac mites redditi fuerunt, ut ſe vix amplius Podagricum eſſe perſentiat. Ab iſto tempore plures alii Podagrici eandem vivendi ac bibendi rationem, uſu quotidiano Vini repudiato, ineuntes maximum levamen invenerunt. Sed & *Veneris* exercitium vel omnino eſt intermittendum, vel rariſſimè profectò inſtituen-

tuendum, utpote à quo Spirituum latex valde debilitari ſolet. Ruſtici hinc noſtris in oris nulli evadunt podagrici, quoniam ſtrenuè corpus ſuis in laboribus exercendo ita fatigantur, ut Veneri litare multum nequeant, ac ſimul ob facultatum penuriam quotidiano Vini potu carere debeant. *Ira* denique eſt maximè fugienda, præcipuè vehemens & crebra, ob quam Podagrici ſæpè novos accelerant paroxyſmos.

Præterea nonnulli uſu *Thermarum Fabarienſium*, *Plumbarienſium*, *Embſenſium*, aliarumve in *Arthritide frigidâ*, à ſero minus acri ſed pituitoſo lento provenienti; alii verò in *Podagrâ* magis, ut ſic loquar, calidâ *Acidularum* potu numerum atque vehementiam Paroxyſmorum ſe minuiſſe teſtantur. Potum *Lactis aſinini* aliquibus jam ſeneſcentibus Podagricis levamen attuliſſe magnum novimus. Viginti quatuor doſes *Panaceæ ſolutivæ alcalinæ* etiam ſumptæ multum conferre debent ad ſanguinem Podagricorum planè emendandum. Pro ſpecificis dein antarthriticis habentur *Chamæpithis*, quæ *Iva* proin *arthetica* dicitur, *Primula veris*, *Betonica*, *Salvia*, *Acorus*, *Stœchas*, *Serpillum*, *Origanum* &c: è quibus *Decocta*, *Pulveres*, *Conſervæ*, atque *Syrupi* fieri & concinari poſſunt, frequenti uſu probata remedia.

Externa tandem plura à pluribus magni fiunt, inprimis autem *Moxæ inuſtio*, olim uſitata, quâ certè dolor confeſtim quidem ceſſabat, ſed inſimul paulatim tendines Articulorum ita ſiccabantur, ut tandem contractura ſubſequeretur. Ab aliis æſtimatur *Balneum Urinæ humanæ*, *Spiritus Salis armoniaci Aquâ Ulmariæ* dilutus, & parti dolenti cum pennâ calidè frequenter illitus, *Liquor ſolutorum Limacum in Vaſe cupreo* cum *Sale*, *Succus* aut *Aqua deſtillata Foliorum Lappæ majoris* ſæpius calidè applicata, & plura ejusdem farinæ. Quidam etiam Cataplaſmata nunc è *Rapis* in *Aquâ decoctis*, nunc è *Farinâ Fabar.* cum *Aquâ nivis*, nunc è *Croco Radic. Ulmar. Alth.* cum *Aquâ Solani* faciunt & imponunt. Valde conduxiſſe aliquibus Podagricis notavimus, ſi ſtatim poſt paroxyſmum manus atque pedes, ipſumquè corpus usque ad ſcrobiculum Cordis immerſerunt aliquot vicib' *Balneo* calenti *Aquæ dulcis*, cui permiſtum fuerat *Lixivium lignorum Fagi*, *Quercûs*, *Juniperi*, *Sarmentorum Vitis*, *Oſſium equinorum*, *bovinorum*, *cervinorum*, vel *caprinorum*; ſimulque incoctæ *Herbæ Altheæ*, *Conſolid. maj. Virg. aur. Serpill. Lavendul. Chamæpith. Chamædr. Beton. Salv. Summitat. & Lignum Juniperi*, *Strobili Pini* &c. cum *Sulphuris communis* & *Aluminis* aliquâ portione, additis etiam *interaneis Animalium*. Robur deniq; Articulis conciliant extra Paroxyſmum *Thermæ* quædam ad tempus uſurpatæ *ſulphureæ*, *ſalſæ*, *nitroſæ*, item Acervus acinorum vinaceorum, ab Uvis nigris expreſſis congeſtus, & effervescendo calens. In paroxyſmo membra continuè fovenda ſunt Pelle leporinâ aut felinâ.

Sunt, qui Emplaſtrum diſcutiens mox applicant, quando dolor paroxyſmi arthritici inchoat. v. gr. *Empl. diapho-*

diaphoret. Mynſ. de Meliloto, *de Baccis Lauri*, cum *Camphorâ* vel *Reſinâ laricea* & *Opio*. Qui adſtringentia Emplaſtra adhibent, peſſimè faciunt, quoniam materiam morbificam veluti repellunt intra corpus, unde poſtmodum ea in partes internas præcipitata longè pejora mala, Apoplexiam, Aſthma, Hydropem pectoris, Aſcitem, Phthiſin aut Hecticam excitat. Orientales quidam Populi ſtatim atque Dolor arthriticus membrum prehendit, Cataplaſma è contuſis *foliis Lappæ majoris*, *Alliariæ* & *Ranũculorũ* paratũ Articulo dolenti tepidè unâ vel alterâ vice applicant, usque dum rubefiat admodum & in veſicam attollatur, quâ dein apertâ ſerum effluere permittunt, & mox *foliũ Braſſicæ* tepefactum per diem unum vel alterum cum inuncto Butyro, tandem *Emplaſt. alb. coct.* ſive *de Spermate Ranarum* applicant, ſicque intra paucorum dierum ſpatium à paroxyſmo arthritico liberantur. Plurima etiam alia externa circumferuntur atque commendantur, quorum deſcriptiones prolixè in *Praxi Plateri*, *Operibus Ettmülleri*, atque *Boneti Theſauro Medico-Practico* reperiuntur, ſed pleraque tamen, ſi non circumſpectè uſurpentur, plus nocent quàm proſunt.

ASCARIDES, Vid. *Lumbrici*.

ASCITES, Vid. *Hydrops*.

Aſthma.

ASTHMA, Ἄσθμα, ab Ἄημι, Flo *Spiro*, in genere quælibet eſt *anhelitûs* vel *ſpirandi difficultas*, *Reſpiratio difficilis*, *Anhelitus gravis*, adeoque ſymptoma Reſpirationis offenſæ. Læditur autem *Reſpiratio*, actio illa corporis ex vitali & animali mixta, quando vel *aboletur planè*, vel *gravis* plus minus redditur; ſive dein hoc in utroque inſpirationis & exſpirationis actu, ſive in exſpiratione tantũ volũtariâ quoad vocem & loquelam contingat. Aboleri non poteſt diu reſpiratio ſine vitæ diſcrimine, & morte ſubſequente; ceſſat tamen aliquando ad tempus, vel ſaltem adeo obſcurè procedit, ut ab adſtantibus, etiam plumâ naribus Ægrotantis admotâ, percipi nequeat. *Aſthmate* hinc, ſive reſpirandi difficultate laborare dicuntur homines, quando crebrò & majore vel minore cum labore atque impedimento Spiritum ducunt, à quacunque demum cauſâ id contingat.

Differentia.

Differentiæ Aſthmatis, graduum quidem reſpectu, tres numerantur, quarum *prima* eaque levior eſt *Dyſpnœa*, in quâ homo graviter quidem ſed ſine ullâ utplurimum Febre, ſine ſono, ſine angore magno aut anhelatione forti, reſpirat. *Secunda* eſt *Aſthma* propriè ſic dictum, quando Patiens cum ſibilo, aut anhelatione ſonorâ difficulter reſpirare cogitur. *Tertia* vocatur *Orthopnœa*, in quâ Homo non niſi erectâ cervice, thorace elevato, erectoque corporis trunco, ſive ſtans, ſive ſedens, aut ſedendo decumbens in lecto Spiritum trahere cogitur. Id autem ſi cum magno conatu fiat, ita ut præſens ſuffocationis periculum adſit, tum *Suffocatio* vel *Strangulatio* nuncupatur.

Pars affecta.

Principaliter heic *affligitur Pulmonis* tenera, mollis atque veſiculoſa ſubſtantia, quoad fiſtulas ſuas tracheales & veſiculas, à qualicunque demum

cauſâ

cauſâ præternaturaliter anguſtatas. *Minùs principaliter* autem, ſed utplurimum tamen prius, aliæ quoque partes, tam internæ quàm externæ, ad Reſpirationis actionem aliàs contribuentes afficiuntur, & læſæ deprehenduntur.

Cauſa *Proxima* videlicet Aſthmatis cujuscunque cauſa eſt bronchiorum ſive ramorum Aſperæ Arteriæ, & Veſicularum pulmonalium anguſtia, quam pludiverſæ admodum, eæque longè plures efficere poſſunt cauſæ *antecedentes*; idque vel obſtruendo aut infarciendo, vel comprimendo, vel ſpaſmodicè conſtringendo. *Obſtruunt* & *infarciunt* catarrhi ſive humores ſeroſi, plus minus viſcoſi, tenaces, craſſi aut fluidi, lentè vel confertim & ſubitò ſubſtantiam Pulmonum implentes, noctu & humidâ tempeſtate maximè contingentes; ſanguis itidem extravaſatus in Hæmoptoë, & Veſiculas ſenſim aut citò occupans; calculi in ſubſtantia Pulmonum nati, aut pulveris per Inſpirationem in Pulmones intromiſſi copia, quemadmodum id Lapicidis ſubinde evenit; purulenta materia è ruptâ Vomicâ, Ulcus Pulmonis, Oris & Narium qualiscunque obturatio, in Apoplexiâ, Epilepſiâ; Faucium major vel minor obturatio in tumore Amygdalarum, Uvulæ; Anginâ, Strumâ, Bronchocele; vel Abſceſſu in veſiculas pneumonis effuſa; *Comprimunt* obeſitas nimia, Sanguis æſtuans per vaſa pneumonica decurrens, Tumores item vicini inflammatorii, eryſipelatoſi, ſcirrhoſi, alii; ut & pus vel ſerum in cavitate Pectoris ex Pleuritide aut Hydrope collectum; Aquæ porrò Abdomen valde expandentes, inferiores Thoracis coſtas diducentes, & ſic Diaphragma nimis tendentes; Ventriculus à cibis, vel veneno interdum nimis expanſus; Luxatio primæ Cervicis vertebræ; Flatus copioſi in Abdominis viſceribus collecti, & hinc inde diſperſi, ita ut Diaphragma in motu ſuo præpediatur. Huc pertinent anguſtia pectoris nativa, vel adquiſita in giboſitate; pulmonis cum pleurâ connexio, vel coaleſcentia poſt Pleuritidem; Fractura coſtæ unius aut alterius introrſum detruſæ, Luxatio itidem Coſtarum introrſum reflectentium, *ſpaſmodica* conſtrictio fit in Cardialgiâ, Polypo Cordis, Incubo, utplurimum ab humore ſeroſo-ſalſo vel acido-acri mucoſo, plus minus lancinante, rodente, pungente & criſpante; qui ſimul interdum muſculos Diaphragmatis, fibras item nervoſo membranaceas trachearum & veſicularum pneumonicarum contrahit. Ita & ſpaſmus Muſculorum pectoralium, à flatu aut lymphâ inter illos hærente ac expandente oriundus, Thoracis motum impediendo; nec non convulſiva criſpatio nervorum pneumonicorum, per conſenſum in ſuffocatione hyſtericâ, Lumbricis inteſtinorum, Colicâ flatulentâ, Paſſione nephriticâ contingens, Anhelitûs difficultatem ſimiliter inducit. *Periodicum* denique Aſthma fixam quandam aut glutinoſam acriuſculam pituitam, aliquo in pectoris loco hærentem materiam, nervos pe-

rio

rio dicè criſpantem pro ſua cauſâ agnoſcit.

Species Aſthmatis.

Aſthma proin reſpectu diverſarum cauſarum, atque accidentium conjunctorum diverſas agnoſcit ſpecies, epithetis diverſis etiam inſignitas. Ita enim Aſthma *humoroſum* appellatur, quod ab humorum vitio ſuam habet originem, comitemque ſæpius Tuſſim obtinet: Aſthma *convulſivum* ſive *ſpaſmodicum* ac *ſiccum*, quod cum aliquali nervorum pneumonicorum aut diaphragmaticorum conſtrictione contingit, cum que Tuſſi vel nullâ, vel ſiccâ affligit; *compreſſivum* & *ſtrangulatorium*, à compreſſione Pulmonis aut aſperæ Arteriæ qualicunque proveniens: Aſthma *ſympathicum*, quod per conſenſum nervorum in aliis partibus, v. gr. Stomacho, Vtero, Inteſtinis &c. graviter afflictorum oboritur; *idiopathicum*, quod læſionem Pulmonis ipſius ſubſequitur: *ſcorbuticum*, quod *Scorbuti* morbo jungitur: *periodicum*, quod per certa incertave intervalla gravius, mitiusque redit: *breve* aut *diuturnum*: *recens* vel *inveteratum*: *hæreditarium* vel *adventitium*.

Diagnoſis.

Si *Diagnoſin* ſpectes, facilè quis præſentem reſpirandi difficultatem, imò & ejusdem ſpecies, ex ſolo Ægrotantis intuitu atque examine cognoſcet. Gravius vel mitius hominem affligit, nunc ſubitò accedens, nec adeo diù durans; nunc ſenſim occurrens, atque à tenaciore cauſâ proveniens, & contumaciter durans. Jacentes plerumque & ſupinè ac profundius dorſo incumbentes, noctu itidem, atque hybernâ vel pluvioſâ tempeſtate, ubi craſſior eſt Aër, difficilius adhuc reſpirant; ut ſingulis ferè momentis ultimum ſe ſpiritum trahere autument. Nunc inſpiratio, nunc exſpiratio eſt laborioſior; anguntur etiam magis vel minus Ægri in pectore. Conjuncta eſt hæc moleſtia cum variis Ægritudinibus aliis, imò eorundem eſt crebrum accidens; ita enim comitatur ſæpè Febres continuas, Peripneumonias, Pleuritides, Hydropes Pectoris, Aſcitem, Tympanitidem, Vomicas, Vlcera, Scirrhos, Tuſſim Infarctus Pulmonum, Phthiſin, Polypum Cordis, Spaſmos atque Dolores muſculorum pectoralium & intercoſtalium. Si *ſcorbuticum* fuerit Aſthma, ex Scorbuti variis accidentibus conjunctis, nimirum inflationibus ac ructibus Ventriculi, Cardialgiâ crebrâ, Nauſeâ, Vomitu, tenſionibus hypochondriorum ſenſilibus, borborygmis Ventris, cordis frequenti Palpitatione, ſputatione crebrâ, cum intercurrente tamen ſiccitate oris, Pavoribus in ſomno, Anxietate, Cephalalgiâ, aliisque cognoſci poterit. Si *Uterinum* fuerit Aſthma, ſubitò accidere, nec diu durare ſolet ſine Tuſſi aut Febre; *Stomachalis* Dyſpnœa cum maximâ utplurimum Cardialgiâ, Tuſſi, materiæ viſcidæ exſpuitione, Nauſeâ ac vomendi quodam deſiderio, ſæpè & ventris inflatione hominē excruciat. Si Catarrhus vel mucus hæreat in Pulmone, atque ſic *humoroſum Aſthma* producat, Tuſſis aderit plus minus humida, ſonitus interdum aut ſibilus, ab aëre in reſpirationis actu materiam tracheis impactam mobilem cum aliquo labore penetrante, oriun-

dus

dus auditur. *Convulſivum* Aſthma repentinè hominem prehendit, quandoque & ſubitò iterum ceſſat; plerumque ſolet eſſe periodicum; familiare hyſtericis Fœminis, ſcorbuticis, hypochondriacis, imò & illis, qui Hydrope pectoris laborant, ſicut ſuo monſtratur loco. *Ichoroſum* Aſthma ab effuſâ in Veſiculas pulmonales lymphâ tenui productum, ex Tuſſi plerumque ferinâ, ſiccâ, ſine exſcreatione cognoſci ſolet.

gnoſis In *Prognoſi* omne Aſthma morbus eſt gravis, & eventûs ratione ſuſpectus habendus; qui inprimis cum Febre ardente conjunctus pro periculoſo ſi non lethali eſt habendus. Citra Febrim autem Aſthma nonnullis præprimis valde obeſis, aut gibboſis, nativâ quin & thoracis anguſtiâ laborantibus, quibus item Pulmo hinc inde Pleuræ membranæ eſt adnatus, conſuetum eſſe, ac usque ad vitæ terminum ſine ullo remedio perdurare ſolet. Aſthma convulſivum periodicum difficulter curatur, nonnunquam in Phthiſin aut pectoris Hydropem immedicabilem tranſit. Quod verò Aſthma cum aliis Affectibus & Morbis eſt conjunctum, iis curatis per ſe evaneſcit; ſi verò illi curari nequeunt, tum nec Aſthma ſanari poterit.

ratio. *Curatio* itaque pro diverſitate circumſtantiarum atque cauſarum, diverſimodè eſt inſtituenda, quod ſi humoroſum fuerit Aſthma, & à Pituitâ craſſâ lentâ, viſcidâ, Pulmonum veſiculas infarciente oriatur, tum purgans ante omnia eſt exhibendum, v. gr. ex *Maſſ. pilul.* è *Gumm. ammon.* vel è *Sagapen.* cum *Milleped. Jalapp.* in *Spirit. Aniſ.* & *Ceras nigr. ſolut.* Purgantis operatione finitâ ad decocta pectoralia, mane ac veſperi calidè bibenda, eſt accedendum: non negligendo *Venæſectionem*, ſicubi corpus ſit plethoricum, aut ſufficiente ſanguinis quantitate impletum. Heic etiam proſunt *Aquæ* è *Plantis antiſcorbuticis deſtillatæ*, atque vel trium unciarum doſi frequenter potæ. Quibus *Pilulæ* arrident, iis parari poterunt è *Gummi arabico* vel *ammoniaco*, cum *Seminibus Naſturtii*, *Cochleariæ*, *Napi*, ac *Floribus Benzoin* vel *Sulphuris*; v. gr.

℞. *Gumm. ammoniac.* ʒß.
arab. ℈j.
Aqu. Hyſſop. q. ſ.
Solutis leni igne adde
Spir. Salis armon. anis. ℈ß.
Flor. Benzoin. gr. vj.
Syrup. de Eryſ. Lobel. ℥ß.
detur ad Vitrum & ſumatur pro doſi.

Vel ℞. *Gumm. ammoniac.* ℈ij.
Aqu. veronic. q. ſ.
Solutis probè adde
Syrup. Bellid. min.
de Hyſſop. ana. ʒij.
Balſam. Sulphuris anis. ℈ß.
detur ad Vitr. & hauriatur pro doſi, quæ pluries mane ac veſp. repeti poteſt.

Vel ℞. *Oxymel. ſquillit.*
Syrup. de Jujub. ana. ℥iß.
Aqu. Scabioſ.
Flor. Til.
Aniſ. vel
Fœnic. ana. ℥j.
Spir. Sal. armon. fœnic. vel
Salis volat. oleoſ. ʒj.
Eſſent. Helen. ℈ij.

M. d. ad Vitr. Singulis trihoriis unum vel alterum cochleare plenum ſumatur.

Vel ℞. *Oxymel. helleborat. Geſn.* ℥ij.
Syrup. de Farfar. ℥j.
Aqu. Beton.
Fœnic. ana. ʒvj.

Miſce d. ad Vitr. Mane ac veſperi quotidie duo cochlearia ſumantur.

Vel ℞. *Salis volat. oleoſ.* ʒij.
Eſſent. Croc.
Zedoar. ana. ʒj.
Myrrh. ℈ij.

Miſc. d. ad Vitr. Doſis m. ac. veſp. gutt. 30. vel plures cum Aquâ Veronic.

Vel ℞. *Balſ. Sulphur. terebinthin.* ʒij.
Eſſent. Helen.
Veron. ana. ʒj.

Miſc. d. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Aqu. antaſthmat. cujuscunque* ℥iij.
Veronic. ℥iß.
Syrup. de Hed. terr. ℥j.

Miſc. d. ad Vitr. ſingulis bihoriis vel trihoriis cochleare plenum hauriatur.

Ficus etiam aliquot inciduntur, aut *Saccharum cand. album* conteritur, *Spiritus* hinc *Ceras. ardens* ſuperaffunditur, accenditur, & poſtquam deflagravit, quicquid ſupereſt liquoris & materiæ cochlearium aliquot doſi ſubinde deglutitur. *Mixtura ſimplex D. Ludov. Tinctura Caſtor. cum Spir. Sal. arm. parat. Spiritus* C. C. vel *Eboris, Viperarum*, ſimilisque alius volatilis, *Tinctura bezoardica, Eſſentia Lignorum, viperina, Liquor C. C. ſuccinatus, Elixir cephalic.* item *carminativum*, ad guttas 20. 30. aut 40. cum vehiculo convenienti non ſine ſucceſſu capiuntur, modò in eorum uſu aliquandiu continuetur. Horum vices præſtant *Salia volatil. C. C. Viper. Ebor. Succin.* ac ſimilia ad 5. 6. plurave grana quotidie per longum tempum cum Infuſo Thee, vel alio vehiculo data. *Panacea* etiam *ſolutiva alcalina* per plures hebdomadas quotidie doſi ʒj. vel ʒiß. ſumpta cum vehiculo debito inſenſibiliter ferè reſolvit blennam viſcidam Viſceribus inhærentem, eamque poſtea blandè per alvum educit. Sequentem etiam *Aquam antaſthmaticam* in hâc Aſtmatis ſpecie excellentem ſæpius deprehendimus:

℞. *Rad. Irid. florent.* ℥j.
Ariſtol. rot. ver.
Helen.
Squill. marin. ana. ʒvj.
Fol. Heder. terreſt.
Salv. nobil.
Hyſſop.
Meliß.
Veron. ana. Miß.
Baccar. Junip.
Semin. Anis.
Fœnic.
Urtic. ana. ℥ß.
Cinam. opt. ʒvj.
Cardamom.
Cubebar. ana. ʒij.

Inciſis & contuſis affunde
Vini Malvatic. vel Hiſpan. vel Hungar. vel Frontiniac. opt. ℔ij.
Spir. Ceras. nigr. opt. ℔j.

Stent per 6. vel 8. dies in leni digeſtione intra Cucurbitam vitream, cum ſuperimpoſito Alembico. Poſtmodum adde adhuc

Aqu.

Aqu. Veronic.
Scabios. ana. ℥viij.
Hed. terr.
Flor. Acac. ana. ℥iiij.
Herb. rec. Naſturt. hortens.
Fol. & Flor. rec. Bellid. min. ana. inciſ. Mij.
Pulmon. Vitul. aut Vulp. rec. extract. & conciſ. no. j.
Sang. Hirc. vel Cerv. rec. adhuc calentis ℔j.

Hinc impoſito ſtatim Alembico roſtrato in Balneo Mar. vel Aren. deſtillentur leni igne in Aquam ſpirituoſam, quæ dein *Saccharo cand. albo* tantillum pro lubitu edulcorata ſubinde cochleatim exhiberi & aſſumi poteſt, ad inciſionem, attenuationem & exſcreationem muci Pulmonum viſcidi promovendam. Valet & *Aqua antaſthmatica Gieſſenſis*, cochleatim ſumta; non ſecus atque *Elixir* qualecunque *balſamicum incidens pectorale*, quemadmodum ſequens expertum eſt:

℞. *Spir. Ceras. nigr.* ℔iß.
Vini ex Infuſione Fragor. & Rubi idæi fruct. ana. ℥iv.
Cochlear. ℥iiß.
Cinam. acut. ℥ß.
Galang.
Cort. Winteran.
Zingiber. ana. ʒij.
Caryophyllor. arom.
Cardam. minor.
Macis ana. ʒj.
Semin. Fœnic.
Rad. Ireos florent. ana. ℥ß.
Summitat. Majoram.
Anth.
Thym. ana. Mj.
Flor. Anthos.
Betonic.
Salv. ana. pij.
Sacch. cand. alb. ℥vj. *vel* ℥viij, *aut plures.*

Inciſ. & contus. inde vitro probè clauſo, ſtent in digeſtione per aliquot dies; poſtmodum Tinctura rubicunda expreſſa & filtrata ſervetur ad uſum. Doſis eſt Cochleare plenum ſubinde noctu horâ ſomni. Prodeſt heic etiam *Deſtillatum Hippenterorum* cum Herbis antiſcorbuticis ac incidentibus, ſuperaffuſâ ſimul portione Vini albi veteris, paratum, ad ℥iij. quotidie bis datum, & quidem per plures hebdomadas. Si quis ſuam propriam *Urinam* aliquoties haurire non faſtidiat, citò etiam à ſuo Aſthmate humoroſo liberari poterit. *Juſcula* Herbarum antiſcorbuticarum ſucco alterata, vel *ſuccus* ipſe tali *Herbarum* quotidie ſemel vel bis aſſumtus ad ℥ij. vel ℥iij. effectum ſimiliter laudabilem præſtat. Maximè etiam conducunt *Infuſa* aut *Decocta pectoralia* atque *traumatica*, in *Aquâ fontan.* vel mediâ parte *Vini & Aquæ* facta, ex *Radicibus Ireos florentin. Ariſtol. rot. ver. Tuſſilag. Succis. Filipend. Gentian. Pimpinell. Vincetox. Apii, Herbis Alchymill. Betonic. Marrub. alb. Veronic. Hyſſop. Adianth. Meliß. Matricar. Scab. Saturejæ, Scordii, Alliariæ, Card. bened. Pyrol. Millefol. Heder. terreſtr. Baccis Junip. Laur. Ficubus, Jujubis, Piſtaciis, Paſſulis majoribus exacinat. Seminib. Anis. Carv. Fœnic. Lign. Guajac. Saſſaph.* & ſimilibus. *Sperma Ceti ad* ʒj. in *Juſculo* vel *Infuſo Theë* ſolutum, & ſtatim hauſtum ſæpè multum juvat; vel

ſequens *Puls* inde parata, ac ſenſim abſorbta multum levaminis affert:

℞. *Olei Amygd. dulc. rec. expreſſ.* ℥iiß.
Axung. Canin. rec. ℥ß.
Spermat. Ceti. rec. ʒij.
Invicem probè ſolutis & mixtis adde
Sacch. cand. alb. pulveris. ʒvj.
Eſſent. Croc. ʒß.
Spir. Sal. armon. anis. ℈ij.
M. d. ad Oll. ſubinde cochleare plenum hauriatur.

Quod ſi hæc nihil efficiant remedia, tum verno aut æſtivo tempore *Thermales Aquæ v. gr. Plumbarienſes. Lotharing. Burbonenſes. Burgund. Fabarienſes*, & *Salſulæ Rhæticæ*, aliæve cum debito regimine Diætæ in potu maximè veniunt uſurpandæ. Vel *Infuſum Millepedum* per aliquot hebdomadas eſt potandum, quod ſuo Sale volatili magnam incidendi, aperiendi & reſolvendi vim obtinet. Nimirum 20. 30. *pluresve Millepedes vivi quotidie mane ac veſperi, antè probè loti, & dein contuſi ſumuntur, ſuperaffunditur illis vel Aqua Veronic. Cherefol. Hyſſop. Naſturt. flor. Acac. aut ſimilis. vel Decoctum qualecunque pectorale, vel etiam Vinum album vetus, tenue, probè defæcatum ad uncias duas vel tres, cum aliquot drachmis Aqu. Cinam. ſervatur hinc in Cineribus calidis probè tecta, poſtea exprimitur Liquor per linteum & hauritur. Sic Decoctum etiam Granor. Coffeè toſtorum cum Croco & Caryophyllis aromat. injectis* diu ſorbillatum prodeſt.

Cura Aſthmatis à Catarrho tenui.

Si *Catarrhus tenuis*, in Veſiculas pulmonis effuſus, exiſtat cauſa Aſthmatis, tum ſtatim Clyſma quoddam injiciendum, detergens ſatis & irritans. v. gr.

℞. *Radic. Lilior. alb.* ℥j.
Imperat. ℥ß.
Herb. Violar.
Parietar.
Malv. ana. Miß.
Hyſſop.
Eryſim. ana. Mj.
Flor. Geniſt.
Salv. ana. Mß.
Bacc. Junip.
Semin. Lini.
Anis. ana. ℥ß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. fontan. Colatur. ℔j. *in Adultis admiſce*
Elect. de Hiera picr. ℥j.
Ol. Olivar. ℥iß.
Sal. commun. ʒj.
M. F. Clyſter tepidè injiciendus.

Vel ſimiliter *Clyſma euporiſton* fieri poteſt ex *Aquæ muriaticæ* ℥℔. *Lactis vaccin. vel caprill.* ℥iij. *Mellis roſac.* ℥j. *Olei Olivar.* ℥ij. & tepidè aliquoties infundi.

Poſt Clyſma ſi vomendi deſiderium adfuerit, ipſeque Æger haud difficilis ad vomendum ſit, tum præmiſſâ tantillâ ſanguinis per venam in brachio aut pede ſectam extractione, emeticum exhiberi poteſt. v. gr.

℞. *Guttæ Gamandr. gr.* 8. *vel* 9.
Crem. Tartar. vel
Salis eſſent. Rub. idæi, Acetoſell. aut Card. bened. gr. 6.
Ol. ſtillat. Mac. gutt. j.
Sacch. roſat. ℈ß.
M. F. pulvis d. ad chart. ſumatur ſtatim unâ vice.

Vel

Vel ℞. *Sal. eſſential. Citr. vel*
Crem. Tart. ℈ß.
Sal. Helen. gr. v.
Tart. emet. gr. ij.
Sacch. roſat. gr. viij.
M. F. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi.

Vel ℞. *Oxyſacch. emet.* ʒiij. *aut* ℥ß.
Syrup. de Eryſim. Lob. ʒj.
Aqu. Fœnic.
Succis. ana. ʒiij.
M. d. ad Vitr. pro doſi.

Præmiſſis his univerſalibus ſtatim *Eclegma* vel *Electuarium incraſſans* eſt ordinandum. v. gr.

℞. *Dicod. Montan.*
Syrup. de Jujub.
Aqu. Plantag.
Borrag. ana. ℥j.
Eſſent. Succin. ʒß.
Spec. diatr. frig. ℈ij.
M. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim.

Vel ℞. *Conſerv. fl. Roſar. rubr.*
Fumar. ana. ʒvj.
Nuc. Indic. cond. ʒj.
Condit. Cynosb. ʒiß.
Unic. foſſil.
Succin. alb. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana. ℈ij.
Syrup. de Farf. q. ſ.
M. F. Elect. d. ad Pyxid. Doſis ſingulis trihoriis magnitudo Nuciſtæ.

Si quis Pulverem malit, ex *Bolo arm. ppt. Terr. ſigillat. Sang. Dracon. vero, Unic. foſſ. Succin. alb. ppt. Corall. rubr. ppt. C. C. vel Ebor. uſt. Fol. Lichen. petr. Piloſell. Beton. Majoran. flor. Roſ. rubr. Salv. Nuce moſch.* & ſimilibus parare, cum æquali *Sacchar. cand. albi*, quantitate permiſcere, & ʒj. doſi quotidie bis aliquandiu uſurpare poterit.

In ipſo etiam tali Paroxyſmo ſingulis trihoriis, vel quadrihoriis 20. 30. vel 40. guttæ *Tincturæ antiphthis.* Vel *Tinct. Mart. adſtring. cum Aqu. Plantag. Burſ. Paſtor.* ac *Syrup. Papap. errat.* ſumi poſſunt. Quod ſi Corpus vomitorio purgare non licet, Purgans nihilominus per inferiora præſcribetur, & quidem, ſi ſumi poſſunt, è Pilulis. v. gr.

℞. *Maſſ. Pilul. Marocoſt.* ℈j.
Reſin. Jalapp. gr. ij. *vel* iij.
Ol. ſtillat. Mac. q. ſ.
M. F. l. a. Pilulæ no. 12. *Inaurat. d. ad ch. & ſumantur pro doſi cum regimine Diætæ.*

Vel *Syrupus flor. Acac.* aut *flor. Perſic.* ad ℥iij. cum *Aquâ Hyſſopi* propinari poteſt. Nocte hinc unâ vel alterâ *Pilulæ catarrhales* dandæ; v. gr.

℞. *Maſſ. pilul. è Styrac. gr.* vij.
Cynogloſſ. gr. j.
Extract. Betonic. gr. iiij.
Ol. ſtillat. Mac. q. ſ.
M. F. Pilulæ no. vij. *Inaur. dentur pro doſi.*

Cura Aſthmatis ſcorbutici vel hypochondriaci.

In *Aſthmate ſcorbutico* atque *hypochondriaco* minera morbifica remediis antiſcorbuticis & ſpleneticis ex haurienda venit. In Paroxyſmo hinc Aſthmatis hujus *Clyſma* unum vel alterum infundetur, probè *emolliens* atque *detergens*; doſis etiam *ſpermatis Ceti* ad ʒj. in *juſculo* dabitur; Mixtura ſimul ſequens vel ſimilis, cochleatim propinanda, ordinabitur:

℞. *Aqu. Veronic.* ℥ij.
Heder. terr.

Fumar. ana. ℥j.
Syrup. Capill. Vener.
Papav. rhead. ana. ʒvj.
Spir. Sal. armon. vel
Tinct. Caſt. cum Spir. Sal. armon. par. ʒj.
Theriac. cœleſt. ℈ß.
Cinnab. antimon. optim. ʒß.
Diaphor. Jovial. ℈ij.
Miſc. detur ad Vitrum.

Noctu etiam horâ ſomni doſis *Pilularum antaſthmaticarum* exhiberi poteſt. v. gr.

℞. *Extract. Fumar.*
Trifol. fibr. ana. gr. iv.
Maß. pilul. de Styrac. gr. 8.
Eſſent. Myrrh. q. ſ.
M. fiant Pilulæ no. 10. *Inaur. d. ad ch. ſumantur unâ vice cum Syrup. de Farfarâ aut ſimili.*

Si continuat Aſthma, nunc fortius nunc mitius hominem excruciare, uſus *Mixturæ* cujusdam ſimul continuabitur; quemadmodum factâ mutatione ſequens eſſe poteſt. v. gr.

℞. *Aqu. Solan. commun.*
Endiv.
Scabioſ. ana. ℥j.
fl. Acac. ʒvj.
Syrup. de Alth. Fern. vel
Jujubin. ℥j.
de ſucco Nicotian. ℥ß.
Eſſent. Croc.
Succin. ana. ʒß.
Spir. Cochlear. ℈ij.
Mixta dentur ad Vitr. ac ſingulis trihoriis vel quadrihoriis duo cochlearia capiantur.

Juxta hanc mixturam mane ac veſperi *Infuſum Millepedum* cum *Vino* vel *Aquâ Fumar.* ac *Hyſſopi* paratum hauriatur. Vel *Juſcula Herbis Cochleariæ, Naſturt. cujusvis. Plantag. aquat. Cherefol. Piperitidis, Beccabungæ, Trifol. fibrin. Borragin.* aliisve *alterata*; aut *Succi* earundem *Herbarum expreſſi* man. ac veſp. *doſi* ℥iij. vel ℥iv. diligenter præbeantur. Vel *Radicis Bryoniæ* ℥j. infundatur in *Aqu. Veron.* atque *flor. Acac.* ſ. q. addito, ſi lubet, *Semine Anis.* aut *Fœnicul.* & tantillo *Flor. Salis armoniac.* hincque m. ac veſp. *unciæ tres* vel *quatuor Sacchàro edulcoratæ* propinentur. Vel *Decocti* alicujus *pectoralis* doſis capiatur; v. gr.

℞. *Radic. Alth.*
Tuſſilag.
Ariſtol. rot. ver.
Ireos flor.
Fœnic. ana. ℥ß.
Herb. Agrimon.
Scolopendr. ana. Mj.
Cuſcut.
Hyſſop.
Card. bened. ana. Mß.
Sem. Anis.
Seſeleos.
Bacc. Juniper. ana. ʒij.
Ficuum ping. par. jv.
Paſſul. maj. exacin. ℥iß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. fontan. Menſ. iiß. *in Vaſe clauſo per horam integram ſupra ignem lenem, in fine addendo Mellis Violar.* ℥ij. *Colatura d. ad Vitr.*

Vel ℞. *Radic. Scrophular.*
Card. bened. ana. ℥ß.
Helen. ʒij.
Herb. Veron.
Marrub. alb.

Hed.

Hed. terr.
Flor. Bellid. min. ana. Mj.
Sem. Fœnic. ℥iij.
Jujubar. par. vj.
Inciſ. & contuſ. coque per quadrantem horæ in Aqu. fontan. & ſeri Lactis ana. ℔iij.
In fine adde Sacch. cand. alb. ℥vj.
Hinc Colatura detur ad Vitr. Doſis ℥iij. *vel* ℥jv. *mane ac veſp. calidè.*

Vel mane ac veſp. ʒß. *ad* ℈ij. *Salis polychreſti* cum hauſtu *Aqu. Naſturt.* & *Veronic.* per aliquot dies aut hebdomadas capiatur. Vel ſequens *Pulvis* uſurpetur eundem in finem:

℞. *Radic. Ireos florent.*
Sigill. Salom.
Trifol. fibr.
Aron. ana. ʒj.
Ocul. ♋. *ppt.*
Diaph. Jovial. ana. ʒij.
Sal. volat. C. C. aut
Ebor. ℈ij.
Semin. Anis. vel communis vel ſtellat. ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥iß.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒß. *ad* ℈ij. *cum vehiculo convenienti.*

Vel ℞. *Spec. diatrag. frig.*
diair. ſimpl.
Millep. ppt. ana. ʒj.
Lact. aut Flor. Sulphur. ʒß.
Specif. antih. Pot. ʒiß.
Pulv. fol. Veron.
Hyſſop. ana. ℈ij.
Semin. Fœnic. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥ij.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis ut ſupra.

Vel *Panacea ſolutiva alcalina* per aliquot hebdomadas mane ad ʒj. cum *Aqu. Fumar. Cherefol. Naſturt. Borrag. Scolopendr.* &c. & per reliquum diei ſpatium Mixtura quædam ſuperius ordinata ſumatur. Interea *Fonticulus* in alterutro Brachio, vel in Brachio ac Pede alterutro ſimul excitetur. Æſtivo tempore *Thermæ Fabarienſes* vel *Emſenſes*, vel *Plumbarienſes* hauriantur, præmittendo per quatuor, quinque, aut ſex pluresve dies potum *Aquæ* alicujus *mineralis ſalſæ*, quemadmodum in *Burgundiâ* ad *Burbonium*, in *Rhætiâ* ad *fontem Salſularum* reperiuntur, unde pluries ſine torminibus laxantur homines, ſicque ab onere ſeri ſuperflui liberantur. *Sal volatile oleoſ. Spiritus Cochleariæ, Salis armoniaci, Sanguin. human. Urinæ, C. C. Eboris*, ſimiliſque *volatilis* ad *gutt.* 20. 30. *pluresque* cum *Infuſo fol. Thee* vel *Aquâ* aliquâ *deſtillatâ* mane ac veſp. aſſumi quoque poteſt. *Celeberr.* Wedelius ſuam extollit *Tincturam Martis helleboratam*. Proſunt etiam *Elixiria pectoralia* v. gr. *Rolfincii, Michaelis*, aliorum. Si quis *Fumum Nicotianæ* tolerare poteſt, fortè & hic aliquid adjumenti præſtare poſſet. Extus totum Pectus, quoad coſtarum regio ante ac retro pertendit, *Oleo Lini, Chamomill. Aneth. Vulpin. Lilior. alb. Amygdalar. Melilot.* è *floribus Slotani, Unguento dialtheæ, rubro potabili, pectorali reſumtivo, Axungiâ Anatum, Canis, Capon. Anſerum, leporinâ, vulpinâ, cervinâ*, aut ſimilibus quotidiè bis valdè inungere ſimul non ſine fructu conſuevimus. Denique *Pediluvia* ex *Decocto Herbarum Serpilli, Origani, Hyſſopi, Chamomill.*

Meli-

Meliloti, *Cinerum*, *Furfuris*. &c. in *Aquâ* aut *Lixivii parte mediâ* parata, frequenter in uſum vocentur. Si fortè Animi deliquia ſuperveniant, tum *Balſamus Rutæ*, *Succini*, *Majoranæ*, *apoplectic.* Vel *Sal. vol. C. C.* aliudve, vel *Spiritus volatilis* qualiscunque, vel *Spir. Regin. Hungar.* aut *apoplecticus* alius crebrò Naribus, capitis Vertici atque Temporibus calidè applicari debet, usque dum Patiens ad ſe & Spiritum faciliorem redeat.

Curatio Aſthmatis convulſivi & periodici.

In Aſthmate *convulſivo* atque *periodico*, dum paroxyſmus adeſt, Clyſter emolliens atque detergens ſtatim injiciendus, isque etiam pro rei exigentiâ ſemel vel bis reiterandus. Hinc vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicandæ, vel *Vena brachii* aut *pedis ſecanda*, ſanguisque ad uncias ſex, ſeptem, pluresve extrahendus eſt. *Mixtura* dein ſtatim *antiſpasmodica* cochleatim ſæpius exhiberi poteſt, eaque parata ex *Aquis deſtill. Chamomill. Anethi*, *Cochlear. Naſturt. flor. Til. Meliſſæ*, *Matricariæ*, *Pulegii*, *Menth. Pœon. Florum omnium*, *Solani communis*, *Syrupis Papaveris rhead. Sempervivi*, *de Pœon. de Succo Nicotianæ*, *Diacodio Montan.* *cum Liquore C. C. ſuccinat. Spiritu theriacal. camphorat. ſpiritu Salis armoniac. cum Gummi. ammoniaco deſtillato*, *Tincturâ Caſtorei cum ſpir. Salis armoniaci parat. Tincturâ vel Eſſentiâ anodynâ*, *Sale volatili oleoſo*, *Eſſentiâ Croci*, *Spiritu antaſthmatico Mynſ.* v. gr.

℞. *Aqu. Pœon. mar.*
Semperviv. ana. ℥iß.
Flor. omnium. ℥j.
Syrup. de Hed. terr.
anod. ana. ʒvj.
⊖*is volatil. oleoſ.* ʒj.
Bezoard. min. ʒß.

M. d. ad Vitr. ſubinde cochleare plenum capiatur.

Vel ℞. *Aqu. fl. Til.* ℥iß.
Chamomill. ℥j.
Puleg. ℥ß.
Diacod. Mont. ʒvj.
Syrup. de Succo Nicot. ℥ß.
Spir. theriacal. camph. ℈ij.
Ungul. Alc. ppt.
Unicorn. marin. ppt.
Cinnab. ♁*n. correct. ana.* ℈j.

Miſc. detur ad Vitr. ſumatur ut ſupra.

Obſervavimus & *Sal polychreſtum* quotidiè mane ad ʒj. cum granis quinque vel ſex *Salis volatilis C. C.* aut *Viperar. Eboris*, *Succin.* &c. in vehiculo conveniente ſumtum, mira aliquando præſtitiſſe, modò per integram ſeptimanam vel etiam longiùs hauriri potuerit. Ita & *Succus* è *Sempervivo majore*, *Rutâ*, *Cherefolio*, *Naſturtio*, *Cardamine*, *Cochleariâ*, *Beccabungâ*, *Hederâ terr. Malvâ* & ſimilibus recenter expreſſus, filtratus, atque ℥ij doſi mane ac veſp. per aliquot hebdomadas hauſtus levamen ſæpius haud contemnendum attulit. Pariter prodeſt *Infuſum Millepedum*, vel etiam *Deſtillatum Hippenterorum* item *Panacea ſolutiva alcalina* per 15. dies ſemel quotidie primò quidem *ad* ʒij. vel ʒiij. hinc *minore doſi usque ad* ʒß. *vel* ℈ij. exhibita juvit. Æſtivo tempore potus *Salſularum mineralium Rhæticarum*, vel *Burbonicarum*, vel *Emſenſium* in uſum trahendus, ad minimum per

octo

octo dies, à quibus ita ſufficienter purgatus atque exterſus Æger ad potum *Lactis atiniani, caprilli*, vel *Thermarum Fabarienſium, Plumbarienſiū*, aliarumve ſeſe accingere poteſt, non ſine ſpe recuperandæ ſanitatis integræ. Si quis verò *Acidulas Sualbacenſes*, vel ſimiles alias frigidas diureticas, ſuo in ſtomacho ferre queat, neque præterea teneram nimis Pulmonum texturam habeat, is certè tales Aquis, cœterisque Liquoribus calentibus præferre haud cunctabitur. Multi *Sperma Ceti ad* ℥j. ſæpius in *Juſculo* ſolutum & hauſtum deprehendunt eſſe in hoc morbo valde proficuum.

Vel ℞. *Ol. Amygd. dulc. rec. expr.* ℥iß.
Axung. Can. ℥ß.
Sperm. Cet. rec. ʒiß.
Tinct. Croc.
Spir. Sal. arm. anis. ana. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥ß.
Miſc. detur ad Fictile, & ſingulis quadrihoriis inde aliquid lambatur.

Sed & *Pulvis antaſthmaticus* aliquis ex abſorbentibus antiſpaſmodicis paratus conducit, diligenter in uſum vocatus. v. gr.

℞. *Radic. Pœon.* ʒj.
Valerian. ℈ij.
Raſ. Ebor. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana. ʒiß.
Bezoard. miner.
Milleped. ppt.
Cinnab. ♁*n. correct.*
Diaph. ♃*vial. ana.* ʒj.
Laud. opiat. gr. vj.
Sacch. cand. alb. ʒvj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. ſumatur hinc m. ac veſp. ʒß. *vel* ℈ij. *doſis cum Infuſ. fol. Theè vel Beton.*

Vel ℞. *Ungul. Alc. ppt.* ℈iiij.
Semin. Pœon.
Aquileg.
C. C. phil. ppt.
Ægagropil. ſubtiliß. trit. ana. ʒj.
Diaphor. lunar. ℈ij.
Laud. opiat. gr. vj.
Sacch. cand. alb. ʒvj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

Noctu ſubinde Pilulæ ſequent. horâ ſomni capiantur ab Adultis:

℞. *Extract. Trifol. fibrin. gr.* jv.
Croci. gr. ij.
Maſſæ Pilular. è Styrac. gr. v.
Cynogloſſ. gr. j.
Ol. ſtillat. Lavend. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ. no. 9. *Inaur. d. ad ch. ſumantur pro doſi.*

Vel ℞. *Extract. Veron.*
Liquirit.
Pœon. ana. gr. ij.
Theriac. cœleſt. gr. v.
Eſſent. Croc. q. ſ.
M f. Pilulæ num. 8. *Inaur. d. ad ch. Capiantur unâ doſi:*

Vel ℞. *Extr. Hed. terr. gr.* v.
Maß. Pilul. è Cynogl. gr. ij.
Salis volat. Succin. gr. iij.
Eſſent. Croc. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ num. 7. *Inaur. dentur ad Scat. ſumantur* unâ *vice.*

Interea Æger ejusmodi non ſolùm in Paroxyſmo, ſed ſingulis propemodum menſibus *Cucurbitulas cum ſcarificatione* admittat, niſi ab his malè ſe habere aliquoties expertus fuerit. Singulis verò trimeſtribus, ubi id complexio

plexio Hominis tolerabit, ſanguis per *Venæſectionem* extrahetur. Juxta hæc ſimul vel *Setaceum in Nuchâ*, vel *Fonticulus* in *Brachio*, forſan & *Pede* ſimul excitabitur, quo certè remedio multi heic in tali Affectu maximè adjuti, atque ab inſequente alias Apoplexiâ vel Hydrope planè liberati, aut certè diu præſervati fuerunt.

Cura Aſthmatis ſymptomatici. Quod ſi denique Aſthma alios Morbos qualeſcunque, tanquam umbra corpus vel effectus ſuam cauſam ſequatur, tum Morbi ejusmodi principaliter ſunt curandi, utpote quibus ſublatis ipſum Aſthmatis ſymptoma per ſe ceſſabit. Interim remedia *antaſthmatica* nihilominus aliis ſunt intermiſcenda.

Atecnia. ATECNIA, *Carentia liberorum*, eſt *Sterilitas humana*, de quâ ſuo loco agitur.

Atheroma. ATHEROMA, Ἀθήρωμα, ατος, ab Ἀθάρα, *Æolicè* Ἀθήρα, quæ vox *pulticulæ* vel *polentæ* genus apud Græcos olim ſonuit, eſt Tumor cyſticus major vel minor, indolens, cuti concolor, mollis, in variis corporis partibus ſubter cutim tenui ex principio natus, atque ſenſim auctus, in quo materia quædem ſeroſa, & quaſi caſeoſa albicans pulticulæ inſtar, collecta hæret atque manet.

Diagnoſis. Hic Tumor frequentius in Capite ſubter cutim enaſcitur, cumque hæc arctè ſatis cranio adhæreſcat, in latum ſeſe magis extendit, & ita ſubinde *Teſtudinis* vel *Talpæ* nomine venit. Sed & in aliis partibus gignitur, vidimus enim nos in Scapulâ dextrâ duorum annorum ſpatio genitum Atheroma, quod quartâ capitis humani partem ſuâ amplitudine exæquabat. Cyſticum eſſe tumorem vel inde cognoſci debet, quod ſubter cutim mobilis ſit hinc inde, & tenui tantùm radice alicubi adnatus. *Atheroma* verò exiſtere ipſius mollities indigitat, *Meliceridis* enim Tumor denſior atque ſolidior exiſtit, & *Steatoma* Hepatis vel Renum denſitatem atque duritiem ſuâ conſiſtentiâ refert. Quòd ſi aperiatur Atheroma, materia effluet ſeroſa pultacea, utplurimum cineritia, ſubinde aliquid caſeoſi, inſtar lactis coagulati in ſeſe continens. Indolens præterea eſt tumor à tenui radice enaſcens, atque affluente paulatim novâ materiâ lentè increſcens. Quando igitur humor Atheromatis nullam acrimoniam adipiſcitur tum diutiſſimè illud durare poteſt & ſolet ſine ullâ mutatione, niſi quòd lento gradu incrementum capiat, ac tandem, ſi folliculus membranaceus ſeſe expandi ulterius non patitur, in eadem magnitudine perſiſtat. Quando autem materia tumoris acido-acris evadit, tum circum circa rodere, pericranium doloriſicè pungere, ipſumque tandem os Cranii corrumpere & carioſum reddere valet, niſi aperto tumore humor effluere permittatur. *Prognoſis*

Cauſa Oriri autem videtur Atheroma non niſi à vaſculo lymphatico, aut à membranulâ ſive veſiculâ membranaceâ, quæ nutritium ſuccum recipere & continere ſolet, vel diſruptâ vel præternaturaliter dilatatâ, qualiſcunque demum huc contribuerit cauſa antecedens, comprimens nimirū vel contundens

dens

dens in lapſu vel ictu, aut ſimilis alia, ob quam dein non ſolùm guttulæ ſucci nutritii vel lymphæ copiâ præternaturali ſenſim excernuntur, colliguntur, vasq; lymphaticũ (veluti ſanguis Venã in Varice, aut Arteriam & membranas circumſtantes in Aneuriſmate) p. n. expandunt, ſed & particulæ ſeroſo-aquoſæ aliæ, quæ perfectè coagulari & indurari nequeunt, ex humorali maſſâ prodeunt, atque hinc intra membranulam peculiarem, quæ ſubinde ab ipſo ſucco affluente nutritionem, incrementum & expanſionem adipiſcitur, coactæ, cumulatæque cyſticum Tumorem efficiunt, eumque indolentem, dum humor acris non eſt, ſed dulcis adhuc; cutique concolorem, quia tumor ſubter cutim planè eſt, neque adeo humor in folliculo contentus tranſparere ullo modo valet. Quando autem materia tumoris ab accedentibus forſan è ſanguine circulante particulis ſalino-acutis evadit acris, tum illa pungendo, lancinando, & rodendo fibras membranaceas dolorem inferre demum ſolet.

Poteſt etiam Glandula quædam & obſtructa, ac intumeſcens, vaſculum Lymphaticum adjacens comprimere, ſic ad ejus extenſionem ſive expanſionem præternaturalem contribuere. Facit denique humoris affluentis diverſa textura & craſis, ut Tumor evadat vel *Atheroma* vel *Meliceris* vel *Steatoma*.

Curatio. Quod *Curationem* attinet, requirit Tumor hic non ſecus atque Meliceris vel Steatoma ſui ablationem per remedia diſcutientia vel auxilia extirpantia. Diſcuti nonnunquam poteſt, ſi junior vel recens adhuc fuerit; nimirum corpus purgare oportet ante omnia ſequentibus, vel ſimilibus Pilulis:

℞. *Maſſæ Pilul. Emanuel. vel*
Marocoſt. gr. xv.
Extract. Helleb. nigr. gr. v.
Mercur. dulc. opt. gr. 10.
Ol. ſtillat. Succin. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ no. 15. *Inauratæ dentur pro doſi matutinâ, cum regimine diætæ ſumendâ.*

Si Pilulas faſtidiat homo, dari poterit Pulvis laxans. v. gr.

℞. *Radic. Jalapp.* ℈j.
Crem. Tartar.
Mercur. dulc. opt. ana. ℈ß.
Scammon. ſulphur. gr. ij. *vel* iij.
Ol. ſtillat. Mac. gutt. j.
M. f. Pulv. ſubt. Sumatur unâ vice mane jejunio ſtomacho.

Purgato ſemel, vel ſi opus videbitur, bis corpore, intus & extus volatilia, attenuantia, reſolventia ac diſcutientia in uſum vocari debent. Intus proſunt *Salia volatilia C. C. Eboris, Serpentum* vel *Viperarum, Succini*, quæ ad quinque plurave grana quotidie mane ac veſperi cum *Infuſo fol. Thee, Beton.* vel *Vino*, vel *Ptiſanâ ordinariâ* exhibentur. *Sal* autẽ *volatile oleoſum* qualecunque *ad guttas* 20. aut 30. dabitur m. ac veſp. cum vehiculo ſimili, vel *Aquâ deſtill. Beton. Verben. Fœniculi.* Sequens pulvis etiam proficuus:

℞. *Radic. Ireos flor.*
Scrophular. ana. ℥iß.
Sigill. Salomon.
Folior. Beton.

Ocym. ana. ℥j.
Ebor. ppt.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒij.
Sal. volat. C. C. ℈ij.
Semin. Fœnic. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥iß.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ℈ij. *vel* ʒj. *m. ac veſp. cum vehiculo conveniente.*

Remedia topica. Extus Tumor aliquandiu bis, ter aut etiam pluries calidè lavandus eſt *Spiritu Anthos, Meliſſæ, Lumbric. terreſtr. Carminativo Sylvii, Anhaltino, Baccarum Juniperi*, atque deſuper applicanda fomentatio calida adſtringens, ſimul & diſcutiens, v. gr.

℞. *Radic. Scrophul.*
Tormentill.
Biſtort. ana. ℥vj.
Angelic. ℥ß.
Herb. Pentaphyll.
Salv.
Aneth.
Polygon. ana. Miß.
Flor. Balauſt. Mj.
Cortic. Tamar.
Granat. ana. ℥iij.
Inciſ. & contuſ. coque in Vini ſ. q. Lintea poſtmodum huic liquori immerſa, expreſſaque calidè applicentur.

Loco Spirituum ſuperiorum illiniri vel inungi poſſunt Olea reſolventia, v. gr. *Laurinum, Philoſophorum, Laterum, Anethi, Galbanetum Paracelſi, Unguentum martiatum*, & ſimilia. Juxta hæc *Emplaſtra* quoque proſunt, v. grat. *Empl. de Cicutâ, de Nicotianâ, de Ladano, de Galbano crocatum, de Ranis Vigonis cum Mercurio.* Vel *Reſina Pini* cum *Cinnab. factit. Camphorâ, Gummi ammoniac. Galbano, Ceraſorum, Styrace calamitâ, Radice Scrophulariæ, Bryon. Baccis Lauri, Juniperi*, atque *Oleo Philoſophorum* vel *laurino* in Emplaſtrum redigatur, ac ita imponatur.

Quando autem Tumor eſt inveteratus, ſicque diſcuti nequeat amplius, tum ad ſuppurationem aliqui Jatro-Chirurgi promovendum, vel cauſticis ſive cathæreticis ad radicem usque erodendum illum eſſe credunt. Verùm hanc medendi methodum in Tumoribus ejusmodi tunicatis neutiquam probamus, utpote & longam nimis, & facilè vel cancroſum vel fiſtuloſum Vlcus poſt ſe trahentem. Præferimus è contrario folliculi exciſionem integram, ſi fieri poſſit commodè, quæ hac ratione perficitur: *Tumoris exciſio.* inciditur Cutis per longitudinem, non autem in crucem, quousque neceſſarium eſſe videbitur, usque ad ipſum folliculum, hic dein integer usque ad radicem ſuam ſeparatur ab ambientibus omnibus membranis, in radice autem acu perfoditur, circa acum injicitur funiculus ſericeus, ſicque Tumor in ipſâ radice firmiſſimo nodo ligatur, & hinc ſtatim cis ligaturam exſcinditur totus, quo facto deligatio fit ſicuti in recentibus Vulneribus conſuetum eſt. In primâ tamen deligatione fila linea carpta Vino, cui *Lardum, Betonica, Scordium* vel *Alliaria, Scabioſa*, & ſimilia prius fuerunt incocta, imerguntur, atque foramini Vulneris immittuntut, deſuper applicato calente fomento, quod ex decocto Herbarum diſcutientium, & balſamico-cephalicarum in Vino paratum eſſe debet.

Sequen-

Sequentibus deligationibus *digeſtivum Hildani*, aut ſimile cum *Elixiri amaro* Vulneri immittitur, *Oleum Hyperici, Roſarum*, & *Chamomillæ* circa Tumoris locum inungitur calidè, deſuper imponitur *Emplaſtrum diapalma*, vel *diaſulphuris Rulandi*, vel *Diachylum ſimpl.* ſimulque adhuc *Fomentum* continuatur, usque dum contracta omninò cutis fuerit, jamque ejus conſolidatio aliquousque perrexerit; tandem ſolo *digeſtivo* & *Emplaſtro* deligatio usque ad Cicatricem perficitur. Notandum tamen, quando funiculus ſericeus decidit ex Vulnere, ſtatim immittenda eſſe fila carpta, aliquo *Elixiri amaro* imbuta, quo Remedii genere radix Tumoris planè deſtruitur, ſicque novo generando materia præciditur.

Quod ſi folliculus Tumoris integer eximi nequeat, tum nihilominus ſeparandus, quantum fieri poteſt, reliquiæ dein *Unguento Ægyptiaco*, quod *Ungt. digeſtivo* permiſcetur, deſtrui poſſunt, quo facto ſimplex *Unguentum digeſtivum*, cui *Mel roſaceum* & *Elixir amarum* ſociatur, in uſum vocatur, donec Vulnus ad Cicatricem procedat; ubi deligatio ſuperius commendata poſtmodum eſt inſtituenda, & ad Cicatricem usque continuanda.

ATROPHIA, Vid. *Maraſmus.*

Surditas. AVDITVS ABOLITVS, SVRDITAS, Κώφωσις, Κωφόιτης, Ανηκόια, *Auditûs defectus*, eſt omnimoda auditorii ſenſûs in alterutrâ vel utraque Aure ablatio, à variis cauſis oriunda. In genere proin affliguntur Aures, & quidem harum modò alterutra, modò utraque, ſive quoad meatum auditorium, ſive quoad tympanum, ejusque membranam, ſinus varios, atque cochleam; ſive denique quoad Nervos acuſticos.

Hinc & à diverſiſſimis grave hoc malum cauſis produci ſolet: primò enim ſæpè obſtruitur auditorius meatus, vel etiam tympanum aut trochlea, à craſſo, lento & viſcoſo quodam cerumine; aut à lymphâ copioſâ ceu catarrho in plurimis tubulis ſtagnante, eosque expandente, & ſic meatum claudente; aut â carunculâ quadam enaſcente; aut à pure ex Abſceſſu rupto, ut hinc ſonorus aër ad tympanum ſeſe diffundere nequeat. Tumor dein etiam qualiscunque Auris meatum comprimens, vel quovis alio modo occludens idem præſtat. Porrò membranæ tympani vitio Cophoſis evenit, ſi flaccidum aut tenſum nimis reddatur, vel prorſus erodatur, pertundatur, aut à vehementi quodam ſono rumpatur. Imò ſi fibræ tendinoſæ, quibus oſſicula tympani adhærent, reſolvantur, ſuumque tenſionis officium præſtare nequant, Surditas vel certè gravis Auditus ſimiliter oboritur. *Cauſa.*

His addimus Nervi auditorii obſtructionem, reſolutionem, eroſionem, tenaci muco oblinitionem atque tenſionem nimiam, ut ſuo hinc munere defungi nequeat; nec non meatus auditorii, aliarumve partium, ad ſenſum Auditûs contribuentium vitium nativum, ſive ſtructuram præternaturalem, ob quam ſonorus aër vel penetrare ad omnes Aurium meatus, & acuſticum nervum nequit, vel penetrans

trans utcunque tympani tamen membranam aut nullam prorſus, aut oſſeam planè invenit, aut auditorium etiam Nervum debito modo percellere haud valet. Non rarum eſt etiam, in Apoplecticis inſultibus, Febri malignâ, difficultate partûs ſimiliter Cophoſin oboriri, idque vel per obſtructionem nervorum auditoriorum, vel per viſcidos catarrhos ad Aures depoſitos.

Diagnoſis. Per ſe hic Affectus ex ſimplici Ægrotantium relatione cognoſcitur; notandum tamen, non ſemper utramque Aurem ſurditate affligi, ſed ſubinde tantùm unam, dum ex alterâ interim homines optimè audiunt. Aboletur autem hic ſenſus omninò, ita ut vel nullum penitus ſonitum, quantuscunque in aëre externo fiat, percipiant, vel etiamſi fortè quendam auribus ſonum hauriant, illius tamen differentias probè diſcernere, quidque ſignificet, cognoſcere & dijudicare nequeant. Qui ab ortu Surdi ſunt, ſimul muti exiſtunt, *ſurditatem* hinc *nativam* vel *originalem* appellant. Dantur tamen *Surdi*, qui ſeipſos loquentes quodammodo audiunt, etiamſi alios nullatenus audiant ſonos. Sicuti autem Cœci ſubinde tactûs miniſterio non ſolùm magnitudines & figuras objectorum diſtinguere poſſe obſervantur; ita etiam Surdi interdum aliorum nervorum miniſterio ſonos in aëre contingentes cognoſcere atque diſcernere valent, dum nimirum vel ore hiante, vel in vertice capitis voces loquentium excipiunt, unde alii patentes nervi ſimili modo cum nervis acuſticis perculſi ſpeciem ſonitûs in cerebro Surdi producunt.

Prognoſis. In *Prognoſi* Surditatem immedicabilem eam ſtatim pronunciamus, quæ à nativitate eſt contracta, adeoque homini coæva; quæ item à diſrupto tympano, eroſis, reſolutis, dilaceratis, ruptis, aut muco tenaci oblinitis nervis acuſticis; vel à ſcirrhoſo tuberculo, meatum auditorium opplente, oboritur; quæ denique à pertinaci ac diuturnâ eorundem nervulorum obſtructione naſcitur. Verùm quando in Febri acutâ malignâve circa Morbi ſtatum accedit, uti ſalutarem criſin portendit, ita poſt aliquot hebdomadas iterum diſſipatur ſponte; neque perfecta hæc Surditas eſſe ſolet, ſed difficilis ſolùm Auditus. Etiam à copiâ Ceruminis, vel Abſceſſu & Vlcere meatûs auditorii, niſi eroſi & exeſi planè ſint nervi, oriunda Surditas curabilis exiſtit. Subinde tamen diuturnum eſt malum, ſi tenacem auditorii meatûs aut labyrinthi pituitam pro cauſâ agnoſcit.

Curatio. In *Curatione* ergo ad cauſas diverſas eſt attendendum, juxta quas medendi methodus eſt inſtituenda. Si à Cerumine cumulato, viſcido, craſſo, tenaci, aut indurato originem traxerit, tunc licet quidem ante omnia corpus expurgare v. g. ſequenti medicamine.

℞. *Maſſ. pilul. è Succ. Crat.*
Marocoſt. ana. ℈ß.
Cinnab. nativ. opt. gr. viij.
Reſin. Jalapp. gr. ij. *vel* iij.
Ol. ſtillat. Roriſm. q. ſ.
M. f. l. a. pilulæ no. xiij. *Inaur. ſumantur mane pro doſi cum regimine diætæ.*

Dein extus omni arte Cerumen illud

illud prius eſt emolliendum, ac deinceps auriſcalpro eximendum Emollitur, ſi *Succus fol. Malvæ, Sempervivi, Violariæ, Altheæ, Parietariæ, Mercurialis, Telephii*, vel ſimilis ſubinde calidè cum bombace Auribus immittatur; vel ſi ſucco huic *Oleum roſaceum* aut *Amygdalarum amararum* permiſceatur, priusquam indatur. Hoc pluries præſtito tentanda eſt Ceruminis extractio; ſi parum ejus extrahere valemus, emollitio continuanda, & extractio ulterius inſtituenda: ſi difficilis hac ratione emollitio contingit, tum ſacculi ex herbis emollientibus facti Aquæ ſunt incoquendi, & hinc calidè Auribus applicandi tamdiu, donec emollitum cerumen eximi queat. Etiam Emollientibus ſequentem in modum coctis, ſpongia eſt immergenda, exprimenda parum, atque Auribus calidè crebrò applicanda. Imò Decoctum tale ope Syringæ ſæpe in Aures inſpergi poſſet, ad meliorem emollitionem.

℞. *Rad. Lil. alb.*
Alth.
Pimpinell.
Vincetox. ana. ℥iiß.
Herb. Euphras.
Artemis.
Parietar. } *Recentium*
Malv. } *ſi haberi*
Mercur. } *poſſint.*
Rutæ.
Flor. Melilot.
Verbaſc. ana. Mj.
Sem. Lini. ℥ß.

Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aquæ fontan. In fine coctionis adde *Mellis Roſac. vel Violar.* ℥j. Colatura vocetur in uſum calidè.

Infuſum vel Decoctum *Herb. Theè, Chamædr. Betonic. Mercurial. Parietar. Flor. Bellid. min. Primulæ Veris* interea quotidie ſimul bibendum ſemel vel bis. Vinum album bonum vetus ac tenue, pro ordinario potu eſt concedendum; à fructibus horæis, caſeo, carnibus dyſpeptis eſt abſtinendum.

Si Cophoſis proveniat ab obſtructione nervi acuſtici, tum purgans ſupra ſcriptum, vel ſequens eſt ſumendum.

℞. *Spirit. Anth.* ʒj.
Anis. ℈j.
Reſin. Scammon. gr. viij. *vel* jx.
Solut. lento igne adde
Syrup. de Beton. ʒij.
Aqu. Cinam. c. vin. ʒj.
M. f. Potiuncula d. ad Vitrum pro doſi matutinâ.

Poſtmodum Veſicatoria pone Aures utrinque ſunt applicanda. Vel Cucurbitulæ cum ſcarificatione priùs Nuchæ & Dorſo ſunt apponendæ. Infuſum Theè ſequens quotidie per longum tempus bibendum:

℞. *Rad. Calam. arom.* ʒiij.
Vincetox. ʒvj.
Lign. Guajac.
Saſſaph. ana. ℥j.
Fol. Theè opt. ℥ij.
Herb. Beton.
Veronic.
Meliß.
Beccabung.
Naſturt. aquat. ana. ℥j.
Cinam. elect. ʒij.

Inciſ.

Inciſ. & contuſ. d. ad Pyxidem, uſurpentur ʒij. *vel* ʒiij. *pro doſi.*

Frequenter ſimul gutt. 16. vel 20. *Salis volatilis oleos. Sylvii*, vel *Eſſent. Succin. Spir. Sal. armon. aniſ. vel fœniculat.* ſunt dandæ. Errhinus pulvis bis vel ter quotidie naribus eſt attrahendus. v. gr.

℞. *Radic. Ireos florent.* ʒiij.
Fol. Betonic.
Nicotian. ana. ʒvj.
Meliß.
Ocymi.
Thymi. ana. ʒij.
Majoran.
Flor. Anth.
Salv.
Primul. Ver.
Cheiri.
Lil. convall. ana. ʒj.
Storac. Calamit. ℈iiij.
Ambr. Sacchro trit. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Aurium cavitati frequenter intrudatur calidè *Bombacis Aquâ acuſticâ Mynſichti*, vel *Spiritu Anth. ac Lil. convall.* imbuti fruſtum. Vertici Capitis raſo Emplaſtrum de Betonic. cum Tacamahacâ imponatur.

In progreſſu & diuturnitate mali Vinum medicatum purgans eſt præſcribendum; hinc Fonticulus vel in Nuchâ vel in ſiniſtro Brachio eſt excitandus. Tragema quoque cephalicum in uſum vocandum. v. gr.

℞. *Specier. Imperat.*
Dianth. ana. ʒij.
Pulv. Fol. Majoran. ʒiiß.
Salv.
Flor. Betonic.
Lil. convall. ana. ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Dent. aprin. ppt. ana. ℥ß.
Sacch. albi. ℥vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatulam. Doſis mane ac veſp. ʒij. *vel plus.*

Si à frequenti ſtagnatione Lymphæ intra tubulos & poros tunicæ meatûs auditorii (quam ſtagnationem cum vel ſine extravaſatione contingentem Veteres ſub nomine Catarrhi exprimere conſueverunt,) Surditas gignatur, tum in curatione eodem modo procedimus, quo in caſu præcedenti fecimus; addimus tamen adhuc ſacculos ex Herbis & Seminibus carminativis compoſitos, atque ſiccè, calidéque applicatos, v. gr.

℞. *Radic. Angelic.*
Imperat.
Galang. ana. ʒj.
Herb. Meliß.
Artemis.
Salv.
Beton.
Origan.
Aneth.
Abſynth.
Summit. Amarac.
Thym. ana. Mj.
Semin. Fœnic.
Carv.
Anis. ana. ℥ß.
Inciſ. & contuſ. tenuiter d. ad ch. Inſuantur Sacculo interpaſſato, & calidè applicentur.

Imò farinæ jam fermentatæ immiſcetur contuſum *Semen Fœniculi*, vel *Carvi*, vel *Anethi*, *Aniſi*, cum Pulvere *Folior Amarac. Aneth. Roriſmarin.* &c. hinc

hinc Clibano immittitur, ad dimidium tempus excoquitur, dein in medio dividitur, ac utrique Auri pars calidè applicatur.

Ab Abſceſſu, Vlcere, Inflammatione proveniens Cophoſis curatur, ſi tales morbi fuerint prius è medio ſublati, de quo vide Aurium morbos.

Reliquæ Surditatis Cauſæ ſunt inextirpabiles.

Auditus gravis. **AVDITVS IMMINVTVS, GRAVIS, DIFFICILIS**, Βαρυκόια, Δυσηκόια, ſymptoma Auditionis læſæ, quo homines ægrè ſonos percipere ac diſcernere nôrunt, niſi altos admodum & elevatos, ita ut qui cum illis ſermocinari geſtiunt, ſuam extollere vocem, ſæpè etiam clamare cogantur. *Gradualis* eſt in hoc Affectu *differentia*, dum alii aliis melius vel difficilius audiunt. Apud nonnullos etiam tam gravis eſt Auditus, ut niſi quis in patulas ipſorum Aures cum vociferatione loquatur, nihil prorſus intelligere valeant.

Ætiologia. Si ætiologiam hujus Affectionis ſpectemus, proximè quidem hic accuſare debemus fibrarum Nervi auditorii tonum & activitatem debilitatam, ſive id Nervi ipſius, ſive reliquarum Auris partium vitio contingat. Imò etiam Cerebri morbus gravior in principio Nervi acuſtici aliqualem compreſſionem, obſtructionem aut debilitatem efficiens, huic Auditûs difficultati anſam præbet. Nervus autem auditorius ipſemet vel flaccidior ab humoris affluentis cingentisve copiâ in complexione hominis pituitoſâ redditus, vel ſiccior in temperamento oppoſito, aut in ſenectute factus ad idem incommodum contribuit. Cœteræ dein cauſæ pleræque, à quibus Auditum penitus aboleri ſupra indigitavimus, mitiore gradu Aurium ſtructuram offendentes, Barycojam quoque excitant. Inprimis autem accuſamus meatuum auditoriorum obſtructionem, nondum totalem aut perfectam, à muco viſcido, tenaci, cerumine copioſo indurato, tuberculo vel excreſcentiâ carnoſâ, rebus illapſis, abſceſſu, ulcere, catarrho ſeroſo copioſè ex auribus fluente, ſimilibusque aliis rebus productam. Huc pertinet Auris externæ abſciſſio, ob quam ſenſus auditionis quoque imminuitur; conformatio item partis præternaturalis, ſive nativa, aut hæreditaria, ſive adventitia; & ſpirituum ad Nervos acuſticos depluentium inopia.

Hinc pro cauſarum diverſitate Barycoja facilior aut difficilior curatu. Prognoſis Quæ nativa vel hæreditaria eſt, à conformatione perverſâ oriunda, curationem vix ullam admittit. Quæ autem in malignis Febribus circa ſtatum morbi hominibus contingit, prænuncia criſeos utplurimum ſalutaris eſſe ſolet, per narium Hæmorrhagiam plerunque futuræ, & per ſe tandem redeuntibus corporis viribus, reſtitutaque ſufficientium ſpirituum ad acuſticos Nervos diſtributione ceſſat.

Quando igitur eædem cauſæ Barycojam producunt, quas Surditatem excitare in præcedenti Affectu diximus, eadem etiam curatio inſtitui poterit. Curatio. Attamen monere heic debemus,

mus, quod illi, quibus propter Aurium externarum amputationem difficilior auditus eſt factus, inſtrumento aliquo externo, nimirum exiguâ quadam tubâ ex argento, aliòve metallo factâ, atque ad aures applicatâ externos ſonos recipere, eosq; diſtinctiſſimè audire ſoleant. Tuba autem talis infundibuli figuram habet, & acutæ ſuæ partis foramine auris meatui applicatur, oppoſitâ ampliore verſus aërem externum porrectâ. Hoc inſtrumentum vicem replet Auris externæ, admiſſumque aërem ſonorum facilè reflectit, ac defert in meatum auditorium.

Dein & in illis, quorum aures à pituitâ qualicunque viſcidâ, tenaci, præprimis retro membranam tympani, ſunt impletæ; vel quorum acuſtici nervi tonū imbecillem ſunt nacti, Embrocatio frequens cum *calente Decocto Herbarum cephalicarum* ac *nervinarum* in nucham quotidie mane ac veſperi per aliquot hebdomadas, quadrantis ſemper horæ ſpatio, non ſine fructu inſtitui poteſt. In *Thermis Plumbariis* Lotharingiæ vocant talem medendi modum *Duciam*, & frequenter à Balneatoribus exercetur in illis, qui quidem neceſſarium ſibi credunt eſſe hoc auxilii genus.

Tuberculum fungoſum.

Triennium vix elabitur, cùm ad Filiam Paſtoris cujusdam extra Vrbem 25. annos natam, vocarer, ſiniſtrâ aure tantùm non planè ſurdam; rara erat mali cauſa, nimirum tuberculum fungoſo-carnoſum, livido-rubicundum, hactenus indolens, quod ex meatu auditorio intra anni ſpatium paulatim ad magnitudinem Avellanæ nucis creſcendo, illi⁹ oſtium jam jam occludere cœperat, cancroſumque tumorem minabatur. Examinato probè hoc malo, initoque cum præſente Chirurgo conſilio, concluſum fuit, purgans ante omnia eſſe dandum, hinc Venam brachii ſecandam, ulterius Tincturam purificantem cum decocto Herbarum traumaticarum per plures hebdomadas exhibendam, hinc purgans unâ vel alterâ vice repetendum; atque inter hæc topica quoque applicanda. Cùm autem Filia ſanguineo-melancholica eſſe videretur, & hactenus menſium fluxu naturali gauderet, ſequentes ordinatæ fuerunt Pillulæ:

℞. *Maſs. pilul. è Succino Craton.* *gr.* xv.
Extract. Helleb. nigr. gr. v.
Cinnab. nativ. opt. ℈ß.
Reſin. Scammon. gr. ij.
Ol. ſtillat. Roriſmar. q. ſ.
M. f. Pilul. num. 14. *Inaur. d. ad ch. pro doſi matut.*

Tinctura ſequens fuit:

℞. *Tinct.* ♄*n. cum Nitr. par.* ℥ß.
Eſſent. Betonic.
Lignor. ana. ʒiß.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſtill. ʒj.
M. detur ad Vitr. Doſis 25. *ad* 30. *gutt. m. ac veſp. cum Decocto traumatico ſeqq.*

℞. *Radic. Caryophyllat.*
Ariſtol. rot. ver. ana. ℥ß.
Herb. Betonic.
Sanicul.
Pyrol.
Vinc. pervinc.
Milleſol.

Alchy-

Alchymill. ana. Mj.
Flor. Primul. ver.
Salv. ana. Mß.

Inciſa d. ad chart. Manipulus hinc coquatur parum in Aquæ fontan. ℔iij. *& Vini albi veter.* ℔iß. *De colaturâ mane ac veſperi tres vel quatuor unciæ hauriantur.*

Extus Tuberculum, quousque poſſibile erat, ſericeo filo circumligato validè ſtringebatur, ſicque manebat donec ſponte fruſtum inde decidebat, hinc ſtatim ablato ſimul filo, Tuberculi reliquum filis carptis tegebatur, ſequenti digeſtivo oblinitis:

℞. *Terebinth. Vitell. Ovor. ſolut.* ℥vj.
Mellis roſac. ℥ß.
Myrrh. elect. ʒj.
Aloës ſuccotrin. ℈ij.
Garyophyll. arom. gr. iv.
Miſc. detur ad Pyxid.

Prius tamen ablutum ſemper fuerat *Tincturâ* ſequenti:

℞. *Myrrh. elect.*
Thur. maſc.
Aloës ſuccotr. ana. ℥ß.
Theriac. Androm.
Radic. Ariſtol. rot. ver.
Gentian. ana. ʒij.
Hellebor. nigr. ʒj.

Inciſ. & contuſis affunde
Spir. Vin. ♀*riſat. q. ſ.* ad eminentiam quatuor vel plurium digitorum, *ſtent, donec extracta ſit Tinctura.*

Sequenti die novum denuo fruſtulum Tuberculi, præparatis ad hanc rem aptis ac ſubtilibus inſtrumentis ligabatur, & priori modo tractabatur. Atque ſic tertiâ quartaque vice, intra meatum ipſum ſubtiliter inſtitutâ, operatione tandem ad radicem Tuberculi perventum eſt, quæ dein, ſolâ Tincturâ modò deſcriptâ, pluries tacta, cum applicato deſuper Vnguento ſuperiori digeſtivo, intra paucarũ hebdomadarum ſpaciũ extirpata fuit, ita ut hactenus nunquam repullulârit Tumor, ſenſusque Auditûs integer redierit atque permanſerit.

Aurium *Ulcus* quomodo tractandum ſit, paulo infra docetur. *Vulnus* autem curatur generali methodo, ſuo loco traditâ.

Si Catarrhi plus minus craſſi, vel Lympha ſuis in vaſculis obhærens & ſtagnans in culpâ fuerit, acuſtica remedia attenuantia, reſolventia, atque diſcutientia diligenter in uſum ſunt vocanda, quemadmodum præter ea, quæ ſupra adverſus Surditatem commendata fuerunt, adhuc ſequentia non ſine ſucceſſu felici uſurpavimus. Nimirum purgato prius corpore ſemel aut pluries, exhibitis *Pilulis cephalico-catarthicis, Errhina, Sternutatoria,* atque *Apophlegmatizantia,* in uſum trahimus: v. gr.

℞. *Radic. Ireos flor.* ℥j
Pyrethr. ʒiiß.
Fol. Beton.
Salviæ.
Thymi, ana. ℥ß.
Majoran.
Summit. Lavendul.
Roriſmarin.
Flor. Violar. purpur.
Lil. Convall.
Granor. Styrac. calamit. ana. ʒij.
Raſur. Lign. rhod. ℥ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. mane ac veſperi aliquid naribus immittatur.

Si fragrantem magis, nec minus efficacem deſideres, tum

℞. *Folior. Tabac. Virgin.* ℥iß.
Radic. Ireos flor. ℥ß.
Cyper. rotund. ʒij.
Lign. Rhod. ʒiij.
Herb. Betonic. ʒvj.
Meliß.
Ocym. ana. ʒiß.
Flor. Roſar. Damaſcen.
Lavend.
Semin. Nigell.
Cinam. elect.
Styrac. calam.
Aſæ dulc. ana. ʒj.
Zibeth. gr. v.
Moſch. oriental. Spirit. Roſ. ſolut. gr. viij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Uſurpetur quotidie aliquoties.

Euporiſtus magis Pulvis eſt ſeqq.

℞. *Fol. Betonic.*
Nicotian. ana. ℥iß.
Flor. Lavendul. ʒij.
Lil. convall.
Semin. Nigell. ana. ʒiß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat.

Ad ſalivam autem copioſiorem eliciendam maſticatorium uſurpandum eſt, quem in finem commodiſſimi ſunt *Trochiſci ſublinguales* v. gr. ſequentes:

℞. *Radic. Angelic.*
Pyrethr.
Calam. arom. ana. ʒj.
Cinam. elect.
Cubebar. ana. ℈ij.
Semin. Fœnicul. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥iß.
Mucilag. Gumm. Trag. Aqu. Cinam. fact. q. ſ.

M. f. l. a. Trochiſc. d. ad ſcatul. Sæpe lambatur unus vel alter.

Si quis amet *Fumum Tabaci*, ſequens fragrantiſſimus commendari poterit, niſi communem prætulerit, quotidie uſurpandus:

℞. *Tabaci Virginian. vel*
Hanovienſis, aut.
Noſtratis opt. ℔ß.
Folior. Beton.
Meliß. ana. ℥j.
Styrac. Calamit. ʒvj.
Semin. Fœnicul.
Anis. ana. ʒiß.
Moſch. oriental. Spirit.
Roſ. ſolut. ℈j.

Inciſa & contuſ. miſce, & aſſerva in Pyxide ad uſum.

His igitur remediis ſi excrementa ſeroſo-mucoſa per os & nares frequenter eliciuntur, tum ſæpè fit revulſio cauſæ morbificæ ab Auribus. Quod ſi humor peccans nondum craſſus fuerit, ſanguinisque & ſeri copiâ homo præditus, tum ſcarificatio dorſi menſtruatim repetita proderit. In craſſiore autem ac tenaciore catarrho emollientia ac diſcutientia maximè uſurpanda; præſtat hoc *Oleum Amygd. dulc.* vel *amar. rec. expreß.* vel ſolum, vel cum guttulis quibusdam *Olei laurini, nardini*, aut *Gran. Junip. deſtill.* permixtum. Alii *Oleum Terebinth. Laterum*, vel *Spicæ vitello ovorum* permixtum Auribus indunt. Valent etiam *Axungiæ Canis, Murium alpin. Caponum, Anatum, Caſtor, Pinguedo Anguill. Fella Leporis, Truttæ,*

Truttæ, *Corvorum*, *Serpentis*, *Tauri*, *Anguill*. *Succi Herbarum Semperviv. Abſynth. fol. Perſicorum Salic. rubr. Cyclaminis*, *Aneth. Verbaſci*, *Taraxaconis*, *Urtic. Hieracei*, *Ceparum*, *Ovorum Formicar. trit. Olea Chamomill. Verbaſc. Aneth. Roſar. Vitell. ovor. Violar. Scorpionum*, *Formicar. item Olea deſtillata Cherefol. Fœnicul. Lavendul. Majoran. Nuc. moſch. Roriſmar. Salv. Rutæ*, *Aneth. Thymi*, *Spiritus Anthos*, *Lavendul. qualiſcunque Antapoplectic. Spir. Sal. armon. urinoſ.* vel *oleoſ. Urina leporina*, quæ ita ſunt invicem miſcenda, & Auribus quotidie cum Bombace indenda, ne vel inflammatio, vel excoriatio quædam inde oboriatur. Circa Aures, & in Temporibus etiam Vnguenta ac Balſama inungi poſſunt, v. gr.

℞. *Axung. Anatum* ℥ß,
Olei Aneth.
Scorpion. Matth. ana. ℨij.
ſtill. Spic.
Lavend.
Majoran. ana. gutt. vj.
Gran. Juniper. ℈ß.
M. d. ad Fictile, *m. ac veſp. inunctio fiat calidè.*

Sed maximi momenti ſunt fomentationes Aurium diutius inſtitutæ, quales heic fieri poſſunt è *Radicibus Alth. Malv. Lil. alb. Angelic. Dictamn. Cretic. Doronic. Hellebor. nigr. Calam. aromat. Foliis & Herbis Lauri*, *Alth. Salicis*, *Malvæ*, *Meliſſ. Majoran. Origani*, *Hyſſopi*, *Abſynth. Aneth. Abrotan. Leviſtic. Calaminth. Serpill. Thym. Beton. Chamædr. Flor. Stœchad. Chamom. Melilot. Salv. Baccar. Junip. Laur. Semin. Lin. Fœni græc. Anis. Fœnic. Carv.* & ſimilibus *Sacculo* inditis, qui dein *Aquæ* primùm & *Lacti* incoctus, atque expreſſus calidè Auribus per plures dies applicari debet, quousque nimirum opus eſſe creditur ad emollitionem, attenuationem ac reſolutionem humoris tenacis præſtandam. Deinceps autem Diſcuſſio ejusdem humoris tentanda eſt *Vapore decocti* earundem Herbarum in *Vino facti*, qui *Vapor* per Infundibulum excipi quotidie bis vel pluries Auribus poteſt. Alii *Acervum Formicarum totum cum Ovis contuſum*, & cum *Herbis Meliſſ. Aneth. Baccis Junip. & Seminib. carminativis* mixtum in *Aceto* & *Aqua* coquunt, vaſe ex parte obturato, hinc *Vaporem* Auribus excipiunt. Vidimus etiam cum ſucceſſu ſequentem Vaporem uſurpatum, nimirum *Spirit. Salis armon. urinoſus* vel ſolus, vel cum *Spiritu Anthos*, aut *Decocto herbarum cephalicar.* & *Seminum carminativ.* in *Vino facto*, permiſtus immittebatur Cucurbitæ vitreæ minutæ, ſex liquoris uncias vix capienti, longo, anguſto, & ſuperius recurvo collo præditæ; hujus dein colli extremitas Auris cavitati applicabatur, fundum autem Cucurbitæ ſuper Prunas, aut in Arenâ Cineribusve admodum calentibus tenebatur, ſic ſpirituoſus Liquor ſenſim incaleſcens ſuos per collum anguſtum Cucurbitæ vapores calentes in Aurem mittebat; atque his Vaporibus pluries exceptis tandem Catarrhus fuerat diſcuſſus, cum ſenſu Auditûs ſubſequente integro.

Laudantur dein etiam euporiſta varia diſcutientia; v. gr. Sume *Herbam*

bam recent. Leviſtic. Allii & *Fœnicul.* contuſas linteo involve, hinc paſtæ farinaceæ immitte, atque in clibano cum alio pane coque; ſi coctio fuit peracta, panem exime, diſſeca, & nodulum Herbaceum exprime, ſic obtinebis *Liquorem*, qui ſæpius cum bombace auribus immiſſus Auditum revocat. Vel excava grandem quandam *radicem Cepæ, immitte Succum* ex herbis *Anethi*, vel *Abſynth. Alliariæ, Cichorii, Taraxaconis, Hieracii cujuscunque, Chelidoniæ majoris*, expreſſum, hinc *Cepam madidæ ſtupæ involutam* coque ſub cineribus, tandemque ſuccum ex toto exprime ac filtra, eumque ſæpius in Aures calidiuſcule inſtilla. Vel *Herbar. Cichorii, Endiv. Chelidon. major. Taraxac. Urtic. urent.* una cum *Radicib.* in Clibano ſicca, hinc pulverem Ollæ terreæ novæ immitte, hanc operculo benè coopertam per quinque vel plures dies ſub terrâ conde, & ſepeli, ſic Pulvis in *Liquorem* abibit, qui dein uſurpari poteſt uti ſuperiores.

Intus tandem ſequens Tragema diutiſſimè uſurpatum juvare poteſt:

℞. *Radic. Taraxacon.* ℥ß.
Chelidon. major.
Angelic. ana. ʒij.
Fol. Betonic.
Semin. Fœnic.
Flor. Calend.
Primul. Ver.
Salv. ana. ʒj.
Raſur. Ebor. ʒiij.
Cubebar.
Cinam. opt. ana. ʒiß.
Sacch. Penid. ℥vj.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis quotidie ſemel aut bis ʒj. *cum vehiculo conveniente.*

AVDITVS DEPRAVATVS, OBAVDITIO eſt ſymptoma Auditionis læſæ, quando vel ſonus externus falsè percipitur, propter motum quendam ſive aëris, ſive humoris in aure exiſtentis, ſtagnantisve internum præternaturalem obſtrepentem; vel ſonitus quidam intra auris cavitatem producitur, etiamſi nullus extra aurem in aëre contingat. *Obauditio.*

Læditur heic maximè aër internus auris, dum à quacunque demum cauſâ præternaturaliter agitatur, atque tremulum motum adipiſcitur; qui motus poſtea vel aliquandiu ſine intermiſſione durat, vel per vices ſolùm producitur, ac modò hujus, modò illius ſonitûs extraordinarii ſpecie hominem moleſtat & inquietum reddit. *Pars affecta.*

Quando igitur liquor aliquis flatuoſo-ſeroſus in tubulis aut poris interioris Aurium cavitatis obhæret, ita ut neque tranſpirare, neque ſuum per tubulos curſum proſequi poſſit, tum particulæ ejusmodi humoris, à pulſatione vicinarum arteriolarum, vel ab æthere cum aliquantillo labore tranſeunte plus minus vehementer concuſſæ motum tremulum impetrant, huncque dein proximo aëris, & per hunc nervi acuſtici papillulis impertiunt, ſicque ſonitûs cujusdam, extra aurem non contingentis, ſenſum excitant. Flatuoſus ille humor in Tympano retro membranulam ſubinde etiam colligitur, ex humorali maſſâ circulante eo plus minus copioſè depoſitus, cumque dein aër ejus loci humori tali permiſce- *Cauſa.*

miſcetur, & ſpumoſas veſiculas excitat, tum æthereæ particulæ rectilineo, quo penetrare ac tranſire conantur, motu in ſpumoſum liquorem impingentes tremulam facilè agitationem, atque hinc ſonitum præternaturalem homini moleſtum, producunt, ſimilem ferè illi, quem experiuntur, qui aurium cavitatem vel digito claudunt, vel aquâ replent. Accidit etiam ſæpe, ut tubuli Aurium membranacei ob ſtagnantem, vel tardius tranſeuntem humorẽ, præternaturaliter expanſæ meatûs auditorii ac tympani ſinus anguſtet, unde ſubtilis materia tranſitûs ſui rectilinei obſtacula inveniens tremere particulas facit aëreas, à quibus dein vibratæ nervi acuſtici fibrillæ, per motum ſuum usque ad meditullium cerebri continuatum, ideam ſonitûs cujusdam excitant.

Differentiæ. Sonitus autem iſte, utcunque homini ſatis moleſtus, gravis tamen non eſt, neque intenſus adeo, quemadmodum ab objectis externis ſæpius in aëre produci ſolet. Vnde plures ſpecie diſtinctos cum *Platero* obſervant Practici, quorum *primus* vocatur *Tinnitus Aurium*, *[T]innitus.* quando ſonitus ille Aurium tintinnabuli cujusdam, aut hujus illiusve campanæ pulſatæ acutam reſonantiam exprimit; *ſecundus* dicitur *Sibilus*, *Sibilus.* quando ſonitus auditur inſtar ſtrepitûs, quem flat⁹ edit per oblongo anguſtum foramen coactus; ita ut continuè perſonet inſtar ſyllabæ Si: *tertius* appellatur *Pulſus*, *Pulſus.* cùm ſonus auditur inſtar illius, qui vel à vapore ex Æolipila vi ignis propulſo, vel ab aëre è folle in carbones ignitos leniter & continuè efflato producitur: *quartus* nuncupatur *Fluctus* vel *Fluctuatio* aut *Murmur*, *Fluctus. Murmur.* quando continuè ſonitus auditur fluctuantium aquarum ſtrepitui haud abſimilis; *quartus* dicitur *Suſurrus* *Suſurrus.* quando auditur ſonus inſtar cantilenæ Veſparum, Apum, Muſcarum, &c. Sunt tamen adhuc aliæ forſan ejusmodi p. nat. Sonituum in auribus differentiæ, ſed quæ forſan ex hactenus deſcriptis ſunt cōmixtæ, & hinc peculiari nomine indignæ generaliter duntaxat *Strepitus Aurium* *Strepitus Aurium.* appellantur. Omnes verò hæ ſpecies non niſi à diverſâ aëris, ſive in aurium ſinibus exiſtentis, ſive per anguſtiā meatûs præternaturaliter tranſeuntis, trepidatione proveniunt.

Affligit hominem Obauditio nunc per ſe ſine aliûs qualiscunque Morbi conjunctione; nunc verò eſt ſymptoma Ægritudinis cujusdam præcedentis, v. gr. Febris, Cephalalgiæ aut aliarum.

Prognoſis. Affectus hic quandoque brevi, quandoque diu durat, atque non ſolum homini valde moleſtus evadit, ſed & in Surditatis diſcrimen conjicit. Si fortè ſtagnatio humoris in Aure major & uberior evenit, tum obſtructionem inflammatoriam, in Abſceſſum & Vlcus facilè abientem, poſt ſe trahit. Quandoque Tinnitus ſolet eſſe prodromus Lipothymiæ, Paſſionis hyſtericæ, Vertiginis, aut Apoplectici inſultûs. Quæ tandem Obauditio ultra biennium jam duravit, ſanabilis vix eſt, quoniam radices nimis firmas jam egit intra Aures.

Curatio. Quod ſi proin *Obauditio* qualiscunque fuerit alicujus morbi ſymptoma,

ma, tum vel per ſe ceſſabit Morbo curato; vel certè externis remediis mitigabitur, prout mox demonſtrabimus. Quando enim nullus morbus præceſſit, aut comes adhuc ſit, tum ante omnia corpus expurgandum eſt, ſequenti aut ſimili medicamine, per inferiora operante:

℞. *Maſſ. Pilul. è Succ. Craton.*
Extract. cathol. ana. ℈ß.
Mercur. dulc. opt. gr. 12.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtillat. Roriſm. q. ſ.
M. f. Pilulæ no. 14. *Inauratæ ſumanunâ vice jejuno ſtomacho mane cum regimine diætæ.*

Vel ℞. *Aqu. Vitæ Matthiol.* ℥j.
Spirit. Anth. ℈ß.
Reſinæ Scammon. vel
Jalapp. gran. 8.
Solutis leni igne adde
Syrup. de Fumar. vel
Cinam. vel
Julepi roſacei ℥ij.
Detur ad Vitr. ſumatur ut ſupra.

Vel etiam *Vinum medicatum purgans*, ſive *Apozema catarthicum*, aut *Panacea ſolutiva alcalina* pluries exhibetur. Poſtea *Venæſectio* vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* laudantur, pro rei exigentiâ adminiſtrandæ. Deſuper verò mox Tragema ex *Aromatibus cum radic. Valerian. Petaſit. Fol. Betonic. Majoran. Semin. Anis. Fœnic. Naſturt. Bacc. Junip.* &c. præſcribetur, ac diligenter ab Ægro ſumetur; v. gr.

℞. *Specier. dianth.*
diatr. ſant.
diamoſch. dulc. ana. ℥j.
Radic. Petaſit. ℈ij.
Valerian.
Meu. ana. ʒß.
Semin. Anis. ℈iiß.
Aquileg. ʒß.
Raſur. Ebor. ℥ß.
Sacch. alb. ℥iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ʒij. *ſemel aut bis quotidie.*

Vel loco Tragematis *Sal volatile oleoſum Sylv.* aut *Eſſent. Ambr. Beton. Succin. Galang. Doronic. Angelic. Cinamom.* per hebdomadam vel ulterius, m. ac veſp. ad gutt. 16. vel 20. cum vehiculo conveniente dabitur.

Extus autem ad humorem ſtagnantem diſcutiendum, meatum auris magis patulum reddendum Vapor ſubinde Auribus excipiatur, v. gr. ex *Herbis Malv. Meliſſ. Salviæ, Parietar. Menth. Origan. Ocym. Abſynth. Urtic. Aneth. Majoran. Verben. Baccis Juniperi, Lauri, Florib. Stœch. Chamomill. Seminibus Lini, Fœni græci, Fœniculi, Aniſi, Carvi, Cicutæ, Papaverum* invicem mixtis atque Aceto & Aquæ incoctis. Vel *Panis* cum *Baccis Lauri, Juniper. Semin. Anis. Cumin. Fœniculi, Naſturtii, Petroſelini, Dauci, Foliis Anethi, Menth. Cicutæ, Origani* &c. in Clibano coctus, hinc extractus, atque per medium diviſus, ulteriusque *Spiritu* quodam *aromatico, apoplectico, Lil. conval. Anth. carminativo, Aniſi*, aut ſimili irroratus Auribus applicari poteſt. Vel *Lintea calentia*, ac fumo *Pulveris Maſtich. Thuris, Ladani, Storacis calamit. fol. Menth. Meliſſ. Ocym. Flor. Sambuc. Salv. Semin. Cumin. Carv. Anis.* & ſimil. imbuta frequenter admovebuntur. Faciunt quoque *Sacculos* ex

Radici-

Radicibus, *Herbis*, *Seminibus carminativis* ac *cephalicis*, eosque *Vino* vel *ſimplici*, vel cum *Aquâ* aut *Lixivio* mixto incoctos, expreſſosque calidè Auribus cum fructu applicant. Vel *Succus Cochleariæ*, *Raphani*, *Porri*, *Cepar. Rutæ*, *Violariæ*, *Origani*, *Folior. Vitium*, *Meliſſ. Marrubii alb. Taraxac. Succis Hieraciorum*, *Cyclamin.* &c. Vel *Spiritus* aliquis *aromaticus*, *cephalicus*, *carminativus*, aut *Spirit. Formic. Lumbr. terr. Salis armon. anis. cum Succo Semperviv. Cymbalariæ*; Vel *Zybethum* ſolum, vel *Succus è Cancris fluviatilib. Cochleis*, *Formicarum Ovis*, expreſſus, cum tantillo *Spiritus Cochleariæ* permixtus, & goſſypio exceptus calidè Auribus intruditur, non ſine ſucceſſu. Alii immittunt *Oleum Amygdal. dulc.* vel *Roſar. Nardin. Violar. Verbaſci* &c. admiſcent guttulas aliquot *Olei deſtillat. Rutæ*, *Lavendul. Roriſmar. Thymi*, *Baccar. Juniperi*. Si quis talia vel humida, vel oleoſa ac ſpirituoſa tolerare ſuis in Auribus nequeat, ei Sacculos paramus ex *Herbis*, *Seminibus* & *Baccis diſcutientibus*, eosque dein calefactos Auribus applicamus, atque ſæpè Auribus admovemus, uti ſuprà dictum.

Juxta hæc proſunt *Errhina*, *Sternutatoria*, *Maſticatoria*, & ea denique omnia, quæ in Aurium obſtructione infra commendantur.

AVRIGO, vide *Icterus Flavus*.

Auris Obſtructio AVRIS OBSTRVCTIO, eſt meatûs auditorii à lento ac viſcido quodam humore, aut cerumine aliâve quâdam re facta obſtructio, cum Auditionis imminutione vel abolitione. Læditur nimirum heic canalis Aurium ſive ante membranam tympani, ſive etiam retrò illam in ſinus proceſſus maſtoidei, & cavitates oſſis petroſi tendens.

Itaque *Cauſa proxima* eſt omne id, quod cavitates modò dictas opplere & infarcire poteſt; ſive ſit pituita quædam viſcida, ſub catarrhi nomine veniens; ſive cerumen copioſius, & ſui morâ ibidem tenacius redditum; ſive lympha copioſa tenuis, quæ aliàs effluere in Infantibus frequenter ſolet; ſive Vermis; ſive res aliqua dura in Aurem per infortunium delapſa; ſive denique pus aut ſanies quædam ex Vlcere jugiter emanans. *Cauſa*

Quoad *diagnoſin* Obſtructio cognoſcitur ex Auditu imminuto, vel abolito à rebus in meatu dicto plus minus conſpicuis. Si viſcida eſt pituita, aut etiam humor tenuis copioſus, meatum valdè anguſtans, tum plerumque ſibilus aut tinnitus ſimul oboritur. Quandoque junctus adeſt dolor, ſi res obſtruens vel acrimoniâ quadam pungat, vel copiâ diſtendat. Vermes intolerabilem quandam moleſtiam excitant. Pus effluxu ſuo cognoſcitur. *Diagnoſis.*

Si ſpectes *prognoſin*, Obſtructio ab humore tenaci profundiùs latente, Obauditionem difficulter curabilem, & ſi in Tympano vel retro hanc cavitatem exiſtat, prorſus ferè immedicabilem, ſi non Surditatem totalem inducit. Ab aliis verò rebus excitata, inprimis ſi cauſa morbifica ad Oculum pateat, facilius curatur. *Prognoſis*

In *Curatione* ad cauſas reſpiciendum proximas, externâ utplurimum *Curatio.*

ope tollendas. Quod ſi proin humor tenax aut cerumen craſſius, nondum induratum, in meatu hæreat, tum *Auriſcalpris* ſub meridiem ex Aure, verſus Solis lumen porrectâ, eſt eximendum, ſi verò ſiccius illud ſit ac jam duriuſculum, tum prius nonnihil emolliendũ venit, ſive cum *Oleo amygdalino* ſive cum *Lacte* aut *Succo Sempervivi* ac *Malvæ* calente. Si obſtructio contigerit ab humore lymphatico tenui, tum ante omnia purgans eſt præſcribendum, ſive ex *Pilulis cum ☿rio dulci*, ſive ex *Infuſo folior. Senæ* & *Rhabarb*, cum *Betonic.* & *Agrimon.* v. gr.

℞. *Extract. Pilul. aurear.* ℈ß.
Maſ. Pilul. è Succ. Crat. gr. viij.
Merc. dulc. opt. ℈ß.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtill. Fœnic. q. ſ.

M. f. l. Pilul. num. xij. *Inaur. d. ad ch. pro doſi.*

℞. *Rad. Helen. Irid. Fl. ana* ℥j.
Fol. Sen. m. ℥ß.
Rhab. el. ℥j.
Semin. Anis. ℈iiij.
Crem. ♀r. ℈ij.

Inciſ. & contuſ. in℥ *nodulo ligatis affunde per noctem Aqu. Scab. q. ſ. ſequenti mane bulliant parum, Colat.* ℥iiiß. *adde Syrup. Flor. Acac.* ℥ß. *d. ad Vitr. pro doſi.*

Dein *Oleo Amygdalarum amararum*, *Melleve roſaceo* Auris eſt extergenda, tandemque admiſſione *fumi* è *Raſurâ Lign. Juniper. Maſtich. Succin.* & *Storac.* paulatim eſt exſiccanda. Intus quoque *Decoctum Radicis Chinæ* & *Lignorum* aliquoties per diem exhibendum. Proſunt & hic *Lac tepidum* cum *Melle roſaceo* permixtum, ac Auri ſubinde inditum; vel *Oleum Roſarum*, aut *Violaceum* cum *Eſſentiâ Croci* & ♁*u Regin. Hung.* Vel *Spirit. Formicar. Cochlear.* Item *Aqua Mellis* cum ♁*u* aut *Eſſent. Sem. Fœnic. Eſſentiâ* item *Plantag.* & *Myrrh.* permixta. Placent aliis *Vinum*, in quo *Radix Ireos* aut *Angelicæ* cum *Myrrh. Storac.* & *Croc.* ſunt cocta; vel etiam *Vinum Alumine* nonnihil acuatum, & tepidiuſculè immiſſum. Quod ſi *Aqua* vel *aqueum* quid in Aures inciderit, quemadmodum hoc natantibus & aquæ immerſis contingit, tum Auris prona eſt habenda, ut liquor effluere poſſit, vel Æger ſuper pede à directo Auris affectæ exitiat, capite in aurem inclinante. Veteres *Oleum Aniſi* infundebant. Et ſi his modis liquor exeat, tum per immiſſam Syringam extrahi poterit, aut ſpongiola ſicca Auri immittatur, ut humorem abſorbeat. Tandem & ſternutatio excitari ſolet, ad eliminandum, quicquid in Auris meatu hæret.

Si Obſtructio orta eſt ab illapſo vel innato quodam Verme, tum vivus, ille ſi poſſibile, provocandus eſt dulcibus, v. gr. *Pomo dulci aſſo*, vel *Fermento* cum *Melle* applicatis. Vbi hoc fruſtra fuerit, necandus eſt infuſo *Succo Abſynthii*, *Cent. min. Aneth.* vel *Oleo nucleor. Perſic. Amygdal. amarar. Abſynth.* vel etiam ♁*u Vini* aut ♁*u* quocunque alio *vinoſo cephalico*. Interfectus dein educitur immiſſâ turundâ *Terebinthinâ* imbutâ, utpote cui facilè adhæreſcit, vel commodis inſtrumentis extrahitur. Si verò res duræ in Aures inciderint, tum meatus illarum

Obſtructio à Verme.

A rebus aliis illapſis.

primùm

primùm *Oleo roſaceo*, *Violaceo* aut *Verbaſcino* emolliendus atque lubricandus, dein inſtrumentis res ipſa venit extrahenda. Si Obſtructio hæreat in tympano, retro membranulam, tum purgans mercuriale ſtatim exhibebitur, vel *Vinum medicatum cephalico-purgans* per aliquot dies propinabitur, hinc verò *Sacculi carminativi* ex *flor. Chamom. Melilot. Herb. Matricar. Menth. Meliſs. Tanacet. odorat. Ozym. Semin. Aneth. Cumin. Dauc. Baccis Juniperi* vel *Lauri*, in *Vino albo* decocti & expreſſi calidè frequenter applicabuntur. Quorum tamen loco aliis magis arridet *Panis rec.* è clibano extractus, per medium diſciſſus, & ſic cum linteo Auribus applicatus. In Plethoricis *Venæſectio* aut *Cucurbitulæ* cum *ſcarificatione* non ſunt contemnendæ.

Obſtructio tympani

Vlcus Aurium

AVRIS VLCVS eſt ſolutio continui in Aure, ejusque inprimis meatu ab humore acri & erodente producta. Afficitur autem & exulceratur maximè tunica, tam membranoſa quàm glandulosa, meatum auditorium ſuccingens, hinc inde glandulis obſita. Quandoque & externa Auris Vlcere quodam affligitur, & Saniem fundit.

Pars affecta.

Cauſa

Proximè talem morbum producit humor ſeroſo-ſalſus plus minus acris & corroſivus, in tubulis membranæ Aurium ſtagnans, atque hinc fibrillas ſenſim exedens & dilacerans. Aliquando tamen & Vulnera, res item duræ & acutæ in meatum illapſæ, Vermes atque Inflammatio ad productionem Vlceris talis *antecedenter* contribuere poſſunt. Inprimis autem humores acres maſſæ ſanguineæ ad glandulas Aurium præcipitatæ proximam illius cauſam excitare valent, tantoque id magis, quando ſimul ab aëre inclementi frigido & humido, ſanguinis tranſpirationem inſigniter impediente, pori Aurium cutanei fuerunt conſtipati.

Diagnoſis.

Signa hujus Affectûs *diagnoſtica* ſunt dolor & punctio plus minus gravis in Auris cavitate, cum tinnitu ac ſaniei nunc ichoroſæ nunc purulentæ & craſſioris, nunc etiam ſeroſi tantùm humoris effluxu conjunctus. Affectus non tantùm Pueris familiaris, ſed & Adultis, ſcorbuticis, aut Lue ♀reâ laborantibus ſubinde contingens.

Prognoſis.

Quantum ad *Prognoſin*, ſi Vlcus hæreat in parte meatûs auditorii magis externâ, tum non multum diſcriminis aut difficultatis in ſe habet: aſt ubi profundius intra meatum exiſtit, ac inſuper humor ſtagnans valdè corroſivus deprehenditur, tum periculum eſt, ne ipſa Oſſa per eroſionem & conſumtionem vicinarum fibrillarum carioſa evadant, ſicque Fiſtula enaſcatur, non niſi diuturno temporis ſpatio aut etiam nullo unquam tempore curabilis. Vidimus nos tale Vlcus in Viro ſexagenario Hecticam lethalem produxiſſe.

Curatio.

In *Curatione* eo diligenter annitendum, ut ad radicem Vlceris, quantum poſſibile eſt, deveniamus, illam dein mundificemus, ac tandem *Ulcus* probè conſolidemus. Quem in finē ante omnia purgans ex *Pilulis catholicis* cum ☿*rio dulci*, vel *Vinum medicatum* præſcribatur.

℞. *Extract. cathol.*
Merc. dulc. ana. ℈j.

 Reſin.

Reſin. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtill. Succ. q. ſ.
M. f. l. a. Pilul. num. XV. *Inaur. ſumantur. pro doſi mane.*

Vel ℞. *Radic. Ariſtoloch.*
Pimpinell.
Cal. arom. ana. ℥ß.
Herb. Betonic.
Origan.
Virg. aur. ana. Mj.
Summit. Abſ. Mß.
Semin. Dauc. ʒij.
Fol. Sen. opt. m. ℥j.
Rhab. elect. ʒij.
Agar. troch. ℥ß.
⊖*is polychr.* ʒiß.
Cinam. opt. ℈iiij.
Inciſ. contuſ. & ſacculo inditis affunde
Vin. alb. vet. Mj.
Aqu. Beton. Mß.
Singulis hinc mane Cyathus exhauriatur cum Regim. Diætæ.

Poſt hæc intus quotidie *Decoctum Lignorum* cum Herbis traumaticis paratum, tanquam validè exſiccans propinabitur, ſimulque de *Eſſentiâ Bellid. min. Virg. aureæ, Numul. Hyperic. Gramin. Parnaſ. Myrrh.* aliâve traumaticâ bis quotidie 30. guttulæ exhibebuntur.

Extus ad deterſionem Vlceris proſunt *Succi Chondrillæ, Hieracii, Urtic. Apii, Taraxac. Plantag. Cepar. Geranii Robertiani, Alliariæ, Scordii, Ulmar.* cum *Melle roſaceo, Eſſent. Aloës, Myrrh.* quibus tepidiuſculè frequenter Auris extergeri poteſt. Poſt deterſionem ſimul uſurpare licet *Unguentum nutritum* cum *Tutiâ Sacch.* ♄*ni* & *Oleo Ovorum.*

℞. *Unguent. nutr.* ℥j.
Tut. ppt. ℈iiij.
Ocul. ♋. *ppt.*
Bol. ana. arm. ppt. ℈ij.
Ol. Ovor. q. ſ.
Eſſent. Myrrh. ʒj.
M. f. Ungt. d. ad Oll.

Ad exſiccationem promovendam uti poſſumus *Melle roſaceo* cum *Croco* ♂*tis, Tutiâ, Lap. calam. ppt.* & *Eſſentiâ* quâdam *traumaticâ.* Vel etiam *Pulvis fumalis* ex *Maſtiche, Ligno juniperino, Virgâ aureâ, Styrac. calam. Succin. Thur.* &c. carbonibus injici, hincque *Fumus* Aure ulceroſâ excipi debet.

℞. *Raſ. Lign. Junip.*
Maſtich.
Thuris, ana. ℥ß.
Herb. Virg. aur.
Sanic.
Flor. Samb.
Stœch. ana. ʒj.
M. f. Pulv. d. ad th.

Si Vlcus eſt ſinuoſum & fiſtuloſum, tunc eo ſtudendum, ut injectio aliqua, quemadmodum in Fiſtulis alias fieri ſolet, commodè adhiberi queat. Vel ubi ad Fiſtulæ ipſius radicem devenire poſſumus, ſive per *Sectionem*, ſive per *cauteria*; tum minimè cunctandum, ſed quanto citius fieri poterit, id expediendum, hincque Oſſis, ſi quod eſt, carioſi portio adhibitis convenientibus medicamentis ſiccis ſeparari debet, tandemque ſolito more Vlcus detergendum & claudendum venit.

AVRIVM VVLNVS eſt ſolutio continui in Aure, facta à re quadam pun- *Vulnus Aurium*

pungente, ſcindente, contundente, aut alio modo vulnerante. Hoc vulnere nonnunquam pars Auris externa aufertur aut dilaceratur, ſubinde & interna pars plus minus graviter læditur.

Cauſa *Cauſa proxima* eſt inſtrumentum quoddam externâ vi in Aurem adactum: ita cultro, gladio, globis ſclopetariis, enſibus, lapidibus, baculis, &c. continuitas in Aure ſolvitur. Huc facit etiam lapſus ex alto cum forti capitis alliſione, & ſi quæ adhuc ſunt aliæ cauſæ.

Diagnoſis. Quamvis ipſe Affectus per ſe pateat, attamen hiſce Vulneribus ſæpius jungi ſolent Febres, Otalgiæ, Cephalalgiæ, Hæmorrhagiæ, Animi deliquia, & ſimilia.

Prognoſis In *Prognoſi* hoc ſtatim tenendum, Vulnera Aurium quandoque poſt ſe trahere Vlcera diu manantia, hincque neceſſariò ſenſum Auditûs offendere, inprimis ſi vel tympani membranula fuerit læſa, vel tota externa Auris enſe reciſa ſit. Cumque cartilaginea multa ſubſtantia in hac contineatur corporis parte, curatio quoque & difficilior exiſtit & diutius protrahitur.

Curatio. In *Curatione* hujus Morbi ad id magnopere attendendum, ut quicquid ſolutum eſt, iterum uniatur, quod fit per mundificantia & conſolidantia: ſuademus hinc in Adultis ante omnia præſervationis gratiâ *Clyſma* alvum benè laxans; deinceps *Venæſectionem* ac *Pulveres diaphoreticos* ſex vel octo, ex ♁*n. diaph. C. C. vel Ebore phil. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Corall. rubr. ppt. Terr. ſigillat.* & ſimilibus compoſitos, atque mane & veſp.. cum vehiculo *Aquæ Plantag. Scabioſ. Brunell.* aut *Ulmar.* ſumendos. Quibus addimus uſum *Decocti* alicujus *vulnerarii*, quemadmodum ſub titulis de Vulneribus aut Vlceribus in genere deſcribuntur: nec non *Tincturæ* cujusdam *traumaticæ*, ibidem commendatæ.

Extus Vulnus ſtatim *Decocto herbarum Gratiolæ, Geranii. Robert.* atque *Ulmar.* in Vino albo facto eluatur, hinc ſi Hæmorrhagia adſit, *Albumen Ovi* ſtupæ impoſitum, atque pulvere adſtringente ex *Terr. ſigill. Bolo, Croco* ♂*is adſtring. Crepitu Lupi, Muſco arboreo* aut *terreſtri* aſperſum applicetur. Sequenti deligatione autem, ſi nulla Hæmorrhagia amplius metuenda ſit, Vulnus communi more tractabitur, & inprimis *Balſamum* quoddam *vulnerarium* glutinans, atque humorum è dilaceratis vaſculis effluxum impediens applicabitur, ſuperimpoſito ſemper *Emplaſtro ſtictico Crollii* aut *Diapalmâ.*

AVRIVM HVMIDITAS eſt fluxus Ichoris continuus, ex Aure nunc copioſior, nunc parcior, cum vel ſine dolore, fœtore & obauditione affligens. Afficitur autem heic maximè tunica glanduloſa Aurium, vel ipſius minutæ glandulæ alias Cerumen exhibentes. Aurium humiditas.

Culpantur heic *proximè* tubuli ac fibrillæ glandularum modò dictarum, juſto magis laxatæ aut dilatatæ, hincque plus lymphæ vel ichoris tranſmittentes. Fons autem & ſcaturigo iſtius humoris eſt ipſa ſanguinis maſſa, quando juſto majori copiâ in ipſâ fuit collectus, ac eam præciſè adeptus ſuarum particularum configurationẽ, ſub quâ magis Cauſa.

magis per Aurium, quàm aliûs partis glanduloſæ poros, ſecedere aptus eſt. Huc confert maximè Victus largior minusque purus, qui Pueris inprimis ſolet eſſe conſuetus: ut & ⊖ino principio valde refertus, à quo humoralis maſſa abundanter inquinata tandem ejusmodi ſecretionem per Aurium glandulas inſtituit. Sed & fortè Aër nebuloſus, craſſus, turbidus, arenoſus, externè in Aures diu illabens, & oſtiola tubulorum laceſſens fluxum iſtum provocare poteſt.

Diagnoſis. In *Diagnoſi* fluxus hic ſeu humiditas Infantibus quàm Adultis familiarior. Humor autem fluens obſcurè flavidiuſculus, & oleoſæ ſæpiùs conſiſtentiæ obſervatur. Nonnunquam cum dolore junctus, ſicubi acrimoniâ quâdam fibrillas membranaceo-nerveas rodat. Fœtet autem humor ſeroſus peccans, quando ♀reæ particulæ cum ⊖ino-volatib⁹ alcalinis exaltatæ ac diſſolutæ auras petunt, adſtantiumque nares feriunt. Auditus imminuitur quoque à materiâ canalem aurium implente ac infarciente.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin* Affectus hic ſubinde diuturnus, & auditioni plus minus nocivus obſervatur; niſi enim benè curetur, vel Tympani membranulam laxando, vel meatum Auris obſtruendo, vel nervoſas fibras oblinendo, Auditum imminuere aut etiam planè tollere poteſt.

Curatio. *Curatio* abſolvitur ante omnia purgans exhibendo, vel è *Trochiſcis hermeticis*; v. gr. pro Infante trimulo:

℞. *Troch. Herm. no. iv.*
d. ad ch. pro doſi matutin.

vel ex *Infuſo Folior. Sen.* cum *Rhabarb.* vel pro quadrimulo ex *Syrupo* aliquo laxante cum ☿*rio dulci.*

℞. *Syr. de Cich. cum Rh.* ℥j.
Aqu. Bet. ℥ß.
Cinam. ℈ij.
Elect. è Succ. Roſ. ʒß.
Merc. dulc. ℈ß.
M. d. ad v. pro doſi.

Poſt purgans convenit *Decoctum Lign. Saſſaph.* cum *Sem. Fœnic.* pro *Potu ordinario*, quod tanto efficacius erit, ſi palatum Ægroti ſimul permittat incoqui *Cortices Tamaricis*, *Pyrolam*, *Saniculam*, *Milleſolium*, *Vincam pervincam* &c.

Externè ſi dolor adſit ſimul, conveniet *Lac tepidum*, in quo *Crocus*, *Malva* & *Chamomilla* ebullierunt, cum goſſypio *Auri* frequenter immiſſum. Aliàs etiam conducunt *Olea Roſarum*, *Violarum*, *Verbaſci*, *Meliloti*. Sordes verò Aurium detergunt, atque hinc fluxum ſiſtunt *Mel roſaceum* & *Aqua Mellis* cum *Succo Rutæ*, *Sempervivi*, *Apii* & *Plantaginis*. Vel etiam *Radix Ariſtolochiæ*, *Ireos*, *Tormentillæ*, *Myrrha*, *Crocus*, *Alumen*, *Vino* aut *Aquæ Plantaginis* incoqui poſſunt, & hoc liquore Aures extergeri, fluxusque ſiſti poterit. Quòd ſi Sordes ita fuerint deterſæ, & humiditas tamen non planè ceſſet, purgans repetatur, ſimulque *Eſſentia Myrrhæ* cum ♒*u Regin. Hung.* permixta aliquoties Auri infundi poterit. Hiſce pro majori exſiccatione nonnulli jungunt *Pulveres* ex *Tutiâ*, *Lapide calaminari*, *Bolo armenate* ac ſimilibus, quibus tamen præferimus

Fumos

Fumos è Succino, *Maſtiche*, *Thure*, *Solano*, *Menthâ*, *Ligno ſantalino*, *Baccis Juniperi*, & ſimilibus, Auribus exceptos, cum linteis ſatis calentibus deſuper impoſitis.

Aurium Dolor. AVRIUM DOLOR, OTALGIA, eſt ſenſatio quædam triſtis à variis cauſis organum Auditûs plus minus graviter lædentibus producta. Affliguntur hinc membranoſo-nervoſæ partes ſive in externâ, ſive in internâ Aure exiſtentes; in quibus Dolor modò *pruriens*, & ad fricationem ſtimulans, modò *pungitivus*, modò *pulſatorius*, modò *lancinans*, divellens, *tenſivus*, aliusve, pro variâ lædentis cauſæ modificatione, excitatur.

Dolor hic modò continuus eſt, modò intermittens, nonnunquam in interiore Auris cavitate & juncturâ maxillæ, tum demum affligens, quando homo aliquid deglutit; quod quidem frequenter illis obtingit, quibus Tonſilla & profundior Faucium contignatio muco tenaci obducta eſt.

Cauſa. Cauſa ejusmodi doloris eſt, quicquid fibras affectæ partis nervoſas præternaturaliter offendere, pungere, lancinare, criſpare, tendere, rodere, ſcindere, lacerare, aut fortiter comprimere poteſt. Itaque ſi quid illapſum eſt in Aures, lædendi qualicunque virtute præditum; humor item ſeroſus, ſalſus, acris, plus minus viſcidus in cavitate Aurium ſtagnans; cerumen acre, ſalſum, inprimis quando excerni nequit; ſanguis etiam craſſus intra tubulos ſubſiſtens, collectus, atque *Inflammationem* pariens; *Abſceſſus* ab hac ipſâ Inflammatione enaſcens; Excoriatio, Vulnus, Vlcus, Sanguinis, Saniei, aut ſeroſi humoris plus minus frequens profluvium; vel denique ſuppreſſa ejusdem materiæ effluxio, cruciatus inferre poteſt, nunquam majores, quàm ſi humor aliquis acris copioſè ſtagnat intra poros membranæ Aurium, eamque valde diſtendit.

Aurium Inflammatio, & Abſceſſus.

Hinc Dolor ejusmodi ſubinde effectus & productum eſt aliûs Morbi comitis, qui ſi in profundiore Auris ſede exiſtit, admoto lumine ſplendido Solis vel Candelæ ardentis ſæpè detegi poteſt; quando v. gr. rubedo quædam, tuberculumve rubicundum & ardens conſpicuum ſic redditur. Solet denique & gravior tinnitus aut ſibilus dolorem Aurium membranæ inferre. Dolores intenſiores ſunt in Auris Inflammatione, ubi non ſimpliciter tantùm membranæ divelluntur, ſed & ſanguinis ſtagnantis particulæ ſub actu ſuppurationis rapidè inter ſeſe colliduntur. In hoc caſu, non ſecus atque in ſtagnatione lymphæ ac ceruminis, capitis quoque dolor ſæpiùs ſimul effligit. Cùm itaque Inflammatio in Abſceſſum convertitur, dolor intenditur, usque dum maturus ille rumpatur, & ſuum pus in principio ſanioſum, dein autem magis coctum, & albicans, quandoque aliter coloratum ac viroſum effundat; tum enim dolor remittit, ſi non ex toto, ſaltem maximâ ex parte. Si Inflammatio ingens eſt in Aure, plerumque Febris ſimul continua hominem moleſtat, cum variis ſymptomatibus febrilibus.

Ad Otalgiam hinc producendam contri-

contribuere ſolet Aër maximè frigidus, præprimis ſi aliquandiu cum venti cujusdam flatu in Aurem propellatur; hinc enim vaſcula ſanguinem aut lympham vehentia conſtringuntur facilè, talesque humores ſubſiſtere & ſtagnare faciunt. Idem præſtare valet Aqua, vel alius qualiscunque Liquor frigidus. Validi conatus in excernendo Fœtu, aut Fœcibus exprimendis; vehementes item vociferationes per conſenſum quoque in Auribus dolorem excitate valent; quatenus videlicet ſub conatibus iſtis aër vehementer è faucib⁹ verſus aurium internos ſinus propellitur, ut ab eodem aëre dein vaſcula membranularum fortiter comprimantur, ac ita humorum motum impediendo ſtagnatio dolorifica producatur.

Prognoſis Affectus hic ſubinde diuturnus eſt, ſi à lymphâ craſſâ, viſcidâ, acri, & ſtagnante proveniat. *Inflammatio* in *Abſceſſum* plerumque mutatur, *Abſceſſus* verò in *Ulcus* abit, quod dein, niſi radicitus extergi queat, in *Fiſtulam* promtè mutatur, inprimis ſi humor fluens tenuis, acris, & corroſivus extiterit.

Curatio. Quod *Curationem* ſpectat, ſi Otalgia à catarrho ſeroſo, viſcido, membranas diſtendente proveniat, tum corpus primò expurgandum eſt ſeqq. aut ſimili:

℞. *Spirit. Anth.*
Anis. ana. ʒß.
Magiſt. Jalapp. gr. viij.
Solutis leni igne adde
Syrup. de Betonic. ʒij.
Detur ad Vitrum, & ſumatur mane unâ vice.

Vel ℞. *Extract. panchymag. Croll.*
Maſſ. Pilul. Marocoſt.
Cinnab. ♁*n. correct. ana.* ℈ß.
Magiſt. Scammon. gr. ij. *vel* iij.
Ol. ſtillat. Fœnic. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ no. 13. *Inaurat. ſumantur mane pro doſi cum regimine Diætæ.*

Pueris & Infantibus vel *Syrupus de Cichor. cum Rhabarb.* vel *Trochiſci noſtri pædocathartici*, juxta numerum annorum exhiberi debent.

Purgato corpore intus quidem *Sal* quoddam *volatil. oleoſum*, vel *Eſſentia Beton. Succin. Zedoar. Ambr. Trifol. fibrin.* Vel *Spiritus Cochlear. Salis armon. ſuccinatus*, *aniſatus*, aut *fœniculatus* ad guttas 20. aut plures quotidie cum *Aquâ Verben. Borragin. Beton. Fumar.* aut *Chereſol.* ſumendus commendabitur. Vel ſequens Tragema ordinabitur:

℞. *Specier. dianth.*
diatr. piper. ana. ʒj.
Fol. Beton. ℈iiij.
Majoran.
Flor. Lilior. conv.
Primul. Veris. ana. ℈ij.
Radic. Ireos florent. ʒj.
Ocul. ♋*. ppt.* ʒß.
Diaph. ♃*vial.* ʒij.
Semin. Fœnic. ʒiß.
Sacchar. cand. alb. ℥ij.
M. f. Pulv. ſubt. detur ad Scatul. Doſis mane ac veſper. ʒj. *ad* ʒij. *cum vehiculo conveniente.*

Extus conducunt ea ex parte, quæ ſupra contra Auditum gravem lauda-

laudavimus. Inprimis verò attenuans, reſolvens, & diſcutiens fotus aut vapor, auribus crebrò calidè exceptus, valde proficuus exiſtit; qualem eodem loco deſcriptum videre licet. Sed etiam heic promtè juvare valet *halitus ſubtilis & calens Spiritûs Salis armon. urinoſi* ſive *ſimplicis*, ſive *aniſati*, per collum anguſtum alicujus cucurbitæ vitreæ prunis impoſitæ in Aurem crebrò admiſſus. Prodeſt etiam *Succus Cochlear. Cepar. Hieracii, Rutæ, Cymbalariæ, Alliariæ, Naſturtii*, & ſimilium cum *Aquâ Fumar. Betonic. Scabioſ.* aut *Lacte* permiſtus & calidiuſculè auribus inditus. Vel *Spirit. Formicar. Anth. Lumbr. terreſtr. Meliſſ. Anhaltinus, acuſticus Mynſ. otalgicus Mindereri* &c. auribus cum goſſypio immitti poteſt; ſuperimponendo ſemper ſiccos calenteſque admodum *Sacculos* è *Radicib. Valerianæ, Angelic. Calam. arom. Petaſitid. Cyperi, Baccis Laur. Juniper. Seminibus carminativ. Herb. Abroton. Abſynth. Anethi, Calaminth. Matricar. Pulegii, Meliſſ. Menth. Origan. Ocym. Thymi*, & ſimilibus compoſitos.

Si non obſtantibus his perſiſtat Dolor, tum veſicatoria Nuchæ, aut retro Aures applicanda ſunt. Purgans quoque reiterandum.

Quando Aurium dolor provenit ab humore tenui, ſalſo, acri, modò fluente ex auribus, modò ſubſiſtente & ſtagnante, tum in Pueris quidem *Trochiſci pædocathartici noſtri* aliquot vicibus, v. gr. tres vel quatuor Puero tres annos nato, dabuntur: Adultis autem *Vinum medicatum alterans & purgans* præſcribetur; v. gr.

℞. *Radic. Angelic.*
Apii.
Caryophyllat. ana. ℥ß.
Raſur. Lign. Guajac. ʒvj.
Santal. citr. ʒij.
Herb. Agrimon.
Beton. ana. Mj.
Cochleariæ recent.
Summit. Abſynth.
Centaur. min. ana. Mß.
Baccar. Juniper.
Semin. Anis.
Seſeleos. ana. ʒij.
Fol. Senæ probè mund. ℥j.
Rhabarb. elect. ʒiij.
Agar. trochiſcat. ℥ß.
Spicæ Indic. ʒiß.
Cortic. Winter. ℈iiij.
⊖*is Juniper.* ʒj.

Inciſ. contuſis, & Sacculo ex Sindone inditis affunde Vini albi veteris.
Aquæ fontan. ana. ℔. iij.
Stent per primam noctem in cineribus calidis, poſtea quotidie mane cyathus plenus unciarum trium vel quatuor exhauriatur cum regimine diætæ.

Interim *Errhina, Sternutatoria, Apophlegmatiſmi, Fumus Tabaci* pro re natâ concedentur, ſicuti ſub titulo de *Auditu gravi* præſcripta inveniuntur. *Frictiones* capitis quotidie aliquoties cum Linteis calidis, ac *fumo* accenſi *Pulveris fumalis* imbutis inſtituentur. *Veſicatorium* etiã Nuchæ applicabitur. Vertex capitis & Tempora ſingulis diebus *Oleo deſtill. Succin. Baccar. Juniper. Lavendul. Rutæ, Roriſmarin. Thym. Angelic.* & ſimilib. calidiuſculè illinentur;

tur. *Cucupha* quoque, ſi modò ferre poſſit Æger, geſtabitur, v. gr. ex ſequentibus concinnata:

℞. *Folior. Amarac. Betonic.*
Origan. ana ℥iß.
Summit. Abroton.
Roriſmarin.
Thymi. ana. ℥j.
Flor. Lil. convall.
Cheiri,
Salv. ana. ℥ß.
Storac. calamit.
Maſtich. elect.
Aſæ dulc.
Nuc. moſch. ana. ℥j.
M. f. Pulv. groſſiuſculus, inſuatur ſindoni rubr. pro Cucuphâ.

Cucurbitulæ cum ſcarificatione dorſo admoveri, vel Vena poplitis ſecari poteſt in Plethoriſcii.

Intus vel Pulvis abſorbens, exiccans, & tonum Fibrarum roborans dabitur, ex *Radice Caryophyllat. Biſtortæ, Foliis Saniculæ, Betonic. Floribus Roſar. rubr. Tunicæ, Unicornu foſ. Ebore uſt. ppt. Corall. rubr. ppt. Terrâ ſigill. Bolo Armen. ppt. Lacte Lun. Matre Perl. ppt. Diaphoretic. martial. Specif. ſtomach. Poter. Nuce moſch.* & ſimilibus concinnatus.

Vel ſequens Electuarium concedetur.

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ◷*lat.*
fl. Tunic. ana. ℥vj.
Nuc. Indic. condit. ℥j.
Condit. Cortic. Aurant. ℥ij.
Terr. ſigillat. ℥iß.
Syrup. flor. Tunic. q. ſ.
Miſc. f. Electuar. d. ad Ollam. mane ac veſper. magnitudo nuciſtæ capiatur.

Singulis paſtibus hauſtus Vini rubri ſatis boni aut generoſi concedatur. Præterea omnia, quæ ſerum corporis nimium augere poſſunt, fugientur.

Si humiditas Aurium nimia fuerit in culpâ, tum ea uſurpabuntur, quæ ſupra ſub titulo de *Aurium humiditate* prolixè fuerunt comendata, tanquam utilia. *Vulnus* Aurium generalem ſanandi Vulnera methodum admittit; vid. titulum de *Vulneribus*. *Vermes* eximuntur, ſicuti ſub præcedenti titulo dictum. *Ulcus* tractatur quoque, uti paulò ſuprà explanavimus. *Ceruminis* aut *Lymphæ* excretionem ſuppreſſam corrigunt ea omnia, quæ ſuperius in Catarrho craſſo adnotavimus. *Res* qualeſcunque in Aures demiſſæ ſunt eximendæ, atque tonus irritatæ illarum membranæ immiſſo *Verbaſci, Conſolidæ major.* vel *Altheæ Succo* demulcendus.

Quando *Inflammatio* adeſt in Aure, tum purgatis ante omnia per Clyſma emolliens ac detergens viis primis, *Vena Brachii incidenda*, vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicandæ. *Intus* dein pulveris diaphoretici, ex ♁*nio diaphor. Bezoardic. miner. C. C. phil. ppt. Ebore ppt.* compoſiti, doſis mane ac veſp. per plures dies exhibenda, cum *Aquâ Scabios. Endiv. Ulmar. Card. bened. flor. Sambuci*, &c. *Extus* verò primùm tentanda eſt Inflammationis diſcuſſio per applicationem *Spiritus Vini camphorati* cum *Aquâ Solani, flor. Sambuc. Spermatis Ranar.* commixti, vel per aliorum remediorum adhibitionem. Si autem hoc fruſtra eſt, atque in Abſceſſum vergat Inflammatio,

tio, tum protinus inſtituenda eſt Tuberculi ſive Apoſtematis maturatio, impoſito Cataplaſmate è *Farinâ Fabar. ſecalinâ*, vel *Micâ Panis*, cum *Croco*, *Melle*, *Lacte*, & portione alicujus *Cepæ*, compoſito: maturatum Apoſtema plerumque ſuâ ſponte aperitur, atque tum ſaniem fundit quotidie usque ad Vlceris perfectam deterſionem, quæ debitis remediis eſt inſtituenda, & ad conſolidationem promovenda, ſicuti ſub titulo præcedente de *Aurium Ulcere* docuimus.

Fiſtula auris. AVRIS FISTVLA eſt Vlcus auris ſinuoſum, cum continuo ſaniei aquoſæ acris profluvio, oriundum à ſero ſalſo corroſivo, partes Auris internas ſenſim depaſcente. Vtut autem ſinus hujus fiſtuloſi Vlceris calloſi ſint, non ſecus atque in aliis Fiſtulis totius corporis evenire ſolet, quoniam tamen ejusmodi calloſitas ob loci anguſtiam ſatis craſſa & firma evadere nequit, hinc etiam ſuppreſſus frequenter effluxurus liquor ſanioſus corroſivâ ſuâ qualitate fibras nervoſas adoriens & criſpans, immanem ſæpe dolorem excitat, cum Hemicraniâ aut Cephalalgiâ utplurimum comite.

Fons & ſcaturigo ejusmodi Fiſtulæ imperſcrutabilis eſt, quando ſanioſum ſerum ex Auris profunditate venit. Si liquor emanans lividus, ac fœtidus exiſtit, ſignum eſt oſſis alicujus jam Carie infecti & corrupti. Oportet igitur, ut intra cavitatem organi iſtius dilaceratio vaſculi unius vel alterius lymphatico-membranoſi, ab humore v. gr. ſtagnante acri producta fuerit, quæ dein cicatricem reſpuens continuè effluentem lympham exhibeat, non ſecus atque excitatus in hac aut illâ parte Fonticulus. Fovet autem ejusmodi fiſtuloſum Vlcus perpetim affluens è Sanguine cacochymico circulante ſuccus aquoſo-ſalinus acris; ſed non ſimpliciter fovet, quin cùm remedia ad ejus radicem penetrare nequeant detergentia atque conſolidantia, jugiter circumquaque rodit, & ita partis affectæ ſubſtantiam membranoſo-mollem paulatim conſumit; tandemque ad Sanguinis maſſam ex parte rediens, eamque penitus inquinans, Tabem & Febrim hecticam producit, quâ dein Homines lentâ morte conſumti intereunt.

Si Curationem deſideres, nullam ſcimus aliam quàm quæ communis eſt cum Fiſtulæ cujusvis ſanatione. Cumque propemodum impoſſibilem eam judicemus, hinc etiam palliativa tantùm cura, in Symptomatum mitigatione conſiſtens, adhiberi ſolet, quam ſub titulo de Fiſtulis ſufficienter attigimus. *Curatio.*

AXILLÆ, vel HVMERI LVXATIO eſt capitis rotundi oſſis Humeri, quâ quidem cum proceſſibus oſſis Scapulæ, coracoide & cervice per intervenientia ligamenta junctum eſt, è ſuâ ſede propulſio. De hâc vide Titulum de *Luxatione* ſuo loco. *Axillæ luxatio.*

AXILLÆ IMMOBILITAS eſt motûs vel flexionis Oſſis humeri impoſſibilitas, à variis cauſis producta. Hæc ſi proveniat à muſculorum Brachia *Axillæ immobilitas.*

chia moventium reſolutione, tum ad *Paralyſin* referenda, de quâ ſuo loco: ſi verò ab humoris ſeroſo-lymphatici collectione & ſtagnatione inter Articuli tendines oriatur, vel *Arthritis* eſt, de quâ alibi agitur, vel *Catarrhus* Arthritidi ſimilis, eodemque cum hac modo curabilis: ſi denique à Luxatione vel Vulnere Articuli ortum ſuum habet, ad *Luxationem* vel *Vulnus* pertinet, de quibus vide ſuo loco.

B.

BALBUTIES & BLÆSITAS, Vid. *Linguæ* Balbuties.

BARYCOIA, Vid. *Auditûs Gravitas*.

Barba defectus. BARBÆ DEFECTUS, eſt deformitas faciei in Viris, quando pili circa labia & mentum vel non creſcunt planè, vel tardius erumpunt, vel excidunt aut defluunt, nec amplius regenerantur. Equidem deforme eſſe credunt Fœminæ, ſicubi pilos ſuis in mentis creſcentes habeant; ſed multo adhuc indecentius in ſe eſſe arbitrantur Juvenes & Viri, quando Barbæ defectu laborant; maximeque deforme reputatur in ſeneſcentibus, facie prorſus glabrâ & rugas ducente, eſſe præditum, ſicque ut *Comicus* fuit olim locutus, *Senem mulierem* referre.

Quando autem *Pili* omnes canaliculi vel tubuli ſunt diverſicolores, qui è peculiaribus radicibus, ſive bulbulis ovalibus mucoſis, ſubter cutim jacentib⁹, ac ejus averſæ ſuperficiei adhærentibus naſcuntur; neceſſe eſt, ut ejusmodi bulbuli in certis tantùm regionibus cutis exiſtant, ubi pili aliâs extra cutim naſcentes comparent. Creſcunt hinc felicius illi, ſicubi radices naturaliter ſint conſtitutæ, atque ſuccum nutritium, ex arteriolis ſuis jugiter acceptum, ſine impedimento per canaliculos Cutim penetrantes emittere valeant.

Accidit verò nonnunquam, ut ejusmodi radices & bulbuli pilorum vel planè deficiant in ſtructurâ nativâ præternaturali; vel à viſcidiore muco obſtruantur, atque tranſitum ſucco nutritio denegent; vel à reſolutione nervulorum flaccidiores evadant, & ſic nutrimentum nullum è Sanguine accipiant, atque tranſmittant; vel à nimio ſanguinis allabentis fervore v. gr. in Febribus exiccentur; vel ab humorum circulantium acrimoniâ erodantur; vel denique à malignâ quadam aurâ externâ ita conſtringantur, ut hinc pili vel ſponte elabantur, vel levi attactu extrahi queant. Artificialiter etiam per *pſylotra* remedia pili extrahuntur, radicibus ſubinde eroſis; quod pluribus orientalibus Populis familiare eſſe perhibetur. In caſtratis porrò Juvenibus Barba non creſcit, quoniam propter ſeminalem materiam in Sanguine manentem, pilorum nutrimentum mutatur, aut corrumpitur plerumque, ita ut ad Barbæ generationem nihil amplius faciat. *Cauſa.*

In *Curatione* ſi vel nativum eſt malum, vel ſi radices fuerint eroſæ, atque evulſæ, remedium ſupereſt nullum. Si autem à ſiccitate, obſtructione aut reſolutione bulbulorum Pilorum malum provenerit, tum purgandum *Prognoſis & Curatio.*

dum eſt unâ vel altera vice corpus; hinc ſudorifera ac diaphoretica pluries ſunt danda, ſudorque non ſemel pellendus. Extus verò ea, quæ vel ſingulari quadam proprietate Pilorum generationem promovent, vel obſtructionem canaliculorum reſerant, & ſiccitatem corrigunt, in uſum ſunt trahenda, v. gr. *Radices Malvæ, Alth. Lil. alb. Nymphææ, Aſphodeli, Scillæ, Raphani hortens. Ceparum*, &c. *Folia Braſſicæ, Betæ, Cherefolii*, invicem contuſa, cum *Sale communi*, & *Axungiâ porcinâ* miſta applicantur ſingulis noctibus; poſtridie mane partem cum *Vino calente* abluendo. Vel ſume *Pulveres* aut *Cineres Radicum* v. gr. *Aſphodeli, Cyclaminis, Aſari, Valerianæ, Imperatoriæ, Helenii, Cortic. Pini, Sambuc. Arundinis, Herbarum Lavendulæ, Adianthi, Rutæ, Abrotoni, Trichomanes, Abſynth. Aneth. Viſci tiliacei, Semin. Staphiſagriæ, Erucæ, Cochleariæ, Naſturtii, Sinapi, Hyoſcyami, Putaminum Nucis Avellanæ & Juglandis, Oſſium Dactylorum*, & ſimilium; miſceantur cum *Oleo irino, Axungiâ Anatum, Anſerum, Porcorum*, aut *Melle*, & ſic quotidie mane ac veſperi inungantur locis, ubi Barba erumpere debet; hocque remedium per aliquot hebdomadas continuetur, usque dum aliquem inde effectum obſervemus. Ita nonnulli heic commendant *Succos Ceparum, Allii, Alliariæ, Scordii, Raphani, Naſturtii, Beccabungæ* &c. calidè cum linteis quotidie applicatos. Sunt qui *Oleum è Nucleis Avellanarum, Perſicorum, Amygdalarum amararum, expreſſum*; vel *Oleum Olivarum vetus, laurinum, raphaninum, Lucernarum, anethinum, Ovorum*, aut ſimile cum pulvere rerum ſupra dictarum, aut *Apum* vel *Formicarum*; *ſtercoribus* item *Columbarum, Anatum, Gallorum, Murium, cineribus Veſparum, Cantharidum, Muſcarum, Aſellorum, Talparum, Lacertarum, Ranarum, Pellis urſinæ, vulpinæ, Erinacei terreſtris* permiſcent, & ſingulis diebus applicant.

Quando à nimiâ humiditate & laxitate tubulorum Barba deficit, poſt corpus aliquoties Vino medicato purgatũ, ea extus adhibenda, quæ tonum fibrarum nimis laxum roborare, atque firmiorem reddere poſſunt, id quod producere valent blandè ſiccantia atque leniter adſtringentia; v. gr. *Radices Cyperi, Calam. arom. Angelic. Petaſitid. Caryophyllat. Herbæ capillares omnes, Folia Myrti, Anethi, Abſynth. Pyrorum, Quercus, Marrubii albi, Dictamni Cret. Chamædr. Chamæpith. Salicis, Ulmi, Roſar. rubr. Flores Balauſtior. Cortices Granatorum, Ulmi, Gallæ, Nuces Cupreſſi, Baccæ Lauri, Juniperi, Semina Aniſi, Leviſtic. Fœnicul. Aquilegiæ.* &c. quæ vel cum *Vino rubro*, vel cum *Lixivio* aut *Aceto* coqui, & applicari ſingulis noctibus poſſunt. Alii in hoc caſu *Fumum* ex accenſis *Pinis, Juniperino ligno, Olibano, Styrace, Ladano, Floribus Roſar. rubr. Foliis Myrti, Origani, Ocymi, Menth. Chamæpityos* &c. linteis excipiunt, & calidè admovent. Ex iisdem etiam ſimplicibus, unâ cum *Baccis Lauri, Juniperi, Seminibus Seſeleos, Pæon. Naſturtii, Pice, Cerâ* atque *Terebinthinâ*

Emplaſtrum concinnari poteſt, quod applicatum quotidie, ſimiliter ad Barbæ generationem contribuit.

Bronchocele. BOCIVM, BRONCHOCELE, HERNIA GVTTVRALIS, eſt Tumor flatuoſus juxta Bronchia à diſtenſione & inflatione violentâ membranarum, inter Cutim & aſperam Arteriam hærentium, oriundus, & inſtar ſacci quandoque propendens.

Pars affecta. Afficitur heic maximè illa membrana duplex Gutturis ſeu Arteriæ aſperæ, à flatibus utplurimum diſtenta: ſubinde tamen etiam nervi talium partium membranoſarum convolvuntur, & diſpoſitionem ganglioformem nacti muſculos atque cutem Colli ſimul expandunt. Imò hic ipſe Affectus aliquando illæſis ſuprà dictis membranis ſolas Colli muſculorum, ſive longorum ſive ſcalenorum, aliorumve tunicas prehendunt & occupant.

Cauſæ. Cauſa *proxima* hujus Tumoris eſt vehemens diſtenſio atque divulſio membranarum ſive Gutturis, ſive muſculorum Colli, à violentâ admodum Spiritûs retentione, (ſicut in *Tubarum* inflatione validâ & crebrâ, in Fœcum alvinarum & Fœtûs uterini extruſione difficili, ponderoſiorum denique onerum elevatione contingit) hincque alicujus humoris flatuoſi, vel Spirituum aëreorum inter diſtentas tunicas collectione originem ducens, quæ quo major evadit, eo etiam *Bronchoceles* ſaccus grandior apparebit. Cùm verò ſic membranæ Colli aut Gutturis velut in Scroto alias contingit, divelluntur, ideo Tumor hic *Hernia gutturalis*, ſive *Bronchocele* vocatus fuit.

Quoad *Diagnoſin*, Bronchoceles Tumor in parte Colli anteriore verſatur, rotundus eſt, inſignis ſubinde magnitudinis, atque ſacci penduli aut veſicæ inflatæ adinſtar conſpicuus, indolens aliâs, nec niſi deformitate, aut reſpirationis offenſione incommodus, usque adeo tenſus, ut cùm pulſatur, ſonum edat; cum verò premitur, cedit quidem, ſed mox iterum attollitur. Deformat hinc Collum, vocem efficit raucam, & deglutiendi ac reſpirandi difficultatem inducit, interdũ adeo magnam, ut eapropter ſuffocationis, vel ſtrangulationis periculum homines incurrant. In ipſo autem Tumore continetur utplurimum flatulenta materia, quæ ſubinde Lympham quandam coagulatam ſecum fert. Differt hinc Bronchocele à Scrophulis & Strumis, quòd hæ 1. mobiles ſint, nec ita fixæ ſicut Bocium. 2. Aſperæ Arteriæ non cohæreant. 3. Non in membranis diſtentis, ſed in Glandulis Colli intumefactis ſubſiſtant. Et 4. non tam anterius, quàm ad latera Colli conſpiciantur. Diagnoſis.

In *Prognoſi* tenendum, hunc morbum in principio ſui curabilem eſſe, quando autem jam excrevit multum, prorſus inſanabilem, aut certè curatu maximè difficilem exiſtere, imò propter affluxum atque ſtagnationem lymphæ & aëris, quotidie interdum majorem, ægro periculum ſuffocationis vel ſtrangulationis ſubitaneæ afferre, dum guttur hâc ratione validè comprimitur. Quandoque, ſi Bronchocele redditur dolorifica, ac in ſe ſe abſcondit ſalia corroſiva, in cancroſum Prognoſis

ſum Abſceſſum & Vlcus converti poteſt.

ratio etica

In *Curatione* quoad *Diætam*, optimo Æger fruatur *Aëre*, inprimis non nebuloſo aut pluvioſo; *Victus* ſit parcus & eupeptus, Cibi craſſi, fumo indurati, caſeoſi fugiantur: è contrario aromatica & aperientia omnia conveniunt. *Potus* non ſit Aqua aliqua ſtagnans, aut è ſaxis vel montoſis locis ſcaturiens, qualis inprimis Strumas ſolet excitare, ſed conducit Vinum tenue, penetrans, minimè tartareum; Cereviſia item optimè defœcata; aut alteruter horum potuum cum Infuſione *Radicis Scrophulariæ* atque *Cinnamomi*. Commendatur & *potus Theé* frequentiſſimus: æſtivo tempore etiam potus *Thermarum*, inprimis *Embſenſium*, aut *Piperinarum Helveticarum* prodeſt. *Motus* & *Quies* non excedant. *Alvus* etiã quotidie reſpondeat. Præcipuè *Vociferatio* nimia atque crebra, & diuturna ſpiritus retentio in ponderum elevationibus, Fœcum alvinarum aut Fœtûs uterini protruſioribus, ſimilibusque rebus maximè vitetur. *Animi* tandem *Motus* vehementiores rationis freno cohibeantur.

harma utica.

Quod Pharmaciam attinet in Bonchocele ante omnia tentandæ ſunt vires remediorum purgantium ac diſcutientium, quæ quidem Strumis feliciter medentur. Si verò hæc nullum præſtent effectum, ad Operationem manualem eſt accedendum, quâ Bronchoceles tumor in parte molli & declivi inciditur, hincque è Vulnere per ſpongiam præparatam dilatato materia flatuoſo-lymphatica eximitur; Vlcus poſtea probè mundificatur, & conſueto more ad conſolidationem promovetur. Inprimis ante & poſt operationem *Cataplaſmata carminativa* è *Chamomillâ*, *Hordeo*, *Meliloto*, *Meliſsâ*, *Salviâ* &c. concinata frequenter applicantur. Quod ſi verò tumor adhuc recens & exiguus ſit, tum *Oleum Chamomillæ*, *Lacertarum*, *Scorpionum*, *Scarabæorum*, *Lumbricorum terreſtrium*, quotidie mane ac veſperi per plures ſeptimanas calidè cùm fructu inungitur; imò & *Emplaſtrum de Baccis Lauri*, *de Cicutâ* cum *Mercurio vivo* & *Oleo Philoſophorum* malaxatum imponitur. Aliis etiam *Cataplaſma* arridet ex *Cepis albis*, *Radice Lilior. alb. Hellebor. nigr. Alth.* cum *Sapone nigro*, *Oleo Chamomillæ* ac *Scarabœorum* compoſitum. Ad impediendam verò ulteriorem Tumoris augmentationem, ſi diſcuti nequeat, adſtringens aliquod Emplaſtrum diſcutienti permiſcendum atque imponendum eſt; v. gr.

℞. *Emplaſtr. ad ruptur.* ℥j.
de Bacc. Laur. ℥ß.
Cortic. Granator. ʒij.
Sanguin. Dracon. ver. ʒj.
Ceræ & Tereb. q. ſ.
M. f. Emplaſtrum tenax, d. ad ch.

Vel Cataplaſmata è *Stercore columbino*, *anſerino*, *Herbis Menthœ*, *Pulegii*, *Meliſſæ*, *Matricariæ*, *Leviſtici*, *Fœniculi*, *Rutæ*, *Scabiuæ*, *Scrophulariæ*, *Piloſellæ*, *Verbenæ*, *Ariſtolochiæ*, *Farinâ* qualicunque, *Albumine ovorum*, aut *Melle* fieri poſſunt & quotidie ſemel aut bis recenter imponi. *Platerus* heic ad fortiorem diſcuſſionem commendavit extus *Cataplaſma* ex *Radicibus*

Bryoniæ,

Bryoniæ, Iridis noſtratis, Cucumer. aſinini, Scillæ, invicem contuſis ac in *Vino* coctis, addendo poſtmodum *Farinam Fabarum & Orobi, Amygdalas amaras*, ac *Nucleos Perſicorum contuſos*, *ſemen Cumini*, cum *Pipere*, atque *Oleo Irino*. Vel *Emplaſtrum* è *Gummis ammoniac. Galban. Bdellii in Aceto fortiſſ. ſolutis*, cum *Pulvere Radic. Ireos, Semin. Sinapi, Urticæ, Pulpæ Colocynth. Salis Aluminis*, ac Reſinâ denique *Pini, Navali Pice* & *Oleo Nucum antiquiſſ.* concinatum. Intus autem ſequentem Pulverem, tanquam expertum laudavit:

℞. *Radic. Ireos flor.*
Galang. ana. ℥iß.
Herb. Puleg.
Saturejæ,
Herniar. ana. ʒß.
Semin. Anis. Fœnic. ana. ʒj.
Petroſelin. ʒß.
Piperis longi,
Spicæ Nardi.
Nucis moſch.
Cinamom. opt. ana. ℈ij.
Myrrhæ ʒß.
Alumin. uſti ℥ß.
Sacchar. roſ. tabul. ad pondus omnium.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒiß. *cum Vino.*

Denique heic ea omnia remedia conducunt, quæ in Hydrocele & Pneumatocele alias proficua eſſe deprehenduntur. *Emplaſtrum* ſequens apud Fœminam, incipiente poſt difficilem Partum Herniâ gutturali laborantem, feliciter uſurpatum fuit:

℞. *Gummi Galban. Sagapen. & Ammoniac. ana.* ℥ß.
Myrrh. rubr.
Thuris maſcul.
Ladan. ana. ʒij.
Invicem contuſa ſolve ſuper ignem lenem in Aceti ſcillitici q. ſ.
Dein iterum inſpiſſa, & adde
Ceræ citr. ℥ß.
Picis naval.
Colophon. ana. ʒiiß.
Cinnabar. commun. ℥ß.
Semin. Fœnic.
Leviſt.
Pulv. rad. Scrophular. ana. ʒiß.
Olei Philoſoph. ʒij.
Lumbric. terr.
Scorpion. Matth. ana. ʒj.
Terebinth. Venet. & Ol. roſ ana. q. ſ.
M. f. l. a. Emplaſtr. d. ad ch. inducatur Alutæ & imponatur.

Bubo. BUBO eſt tumor inflammatorius Glandularum præcipuè in Inguinibus, ſub Axillis aut pone Aures, ab humore ibidem ſtagnante ac ad ſuppurationem tendente originem ducens.

Pars affecta. Afficiuntur heic inprimis prædictæ Glandulæ; tum verò & aliæ plures aliarum partium. Ita enim in Dorſo, Brachiis, ac Pedibus, ſimiles oboriuntur Tumores urentes & mordicantes, non tamen adeo magni, qui ſub nominibus *Phygetlorum*, *Phymatum* aut *Furunculorum* venire ſolent. *Phygetlum, Phyma. Furcunculus.*

Cauſa. *Cauſa proxima* uti Bubonis, ita & reliquorum Tuberculorum eſt ſtagnatio ſanguinis aut lymphæ plus minus viſcidæ & acris, ſubinde & malignæ aut corroſivæ, prout in Febribus peſtilenti-

lentibus & malignis contingere ſolet. Videlicet primùm aliquid Lymphæ ſtagnat, illud verò dein acrimoniâ ſuâ criſpando fibrillas tubulorum ſanguiferorum ſimul guttulas ſanguinis ſubſiſtere & ſtagnare facit, quæ dein ſenſim accumulatæ Tuberculum vel Tumorem inflammatorium producunt. Depluit ad Partem affectam materia illa peccans per Arterias, ut adeo *Cauſa antecedens* ex ipſo Latice arterioſo derivanda veniat, utpote in quo ſive per malè digeſtos in primis viis cibos, ſive per inſpirationem malignæ cujusdam auræ particulæ heterogeneæ ſalinæ viſcidæ, acidæ, acres, aut corroſivæ cumulantur, quæ dein cùm in circulari ſuo curſu per affectarum Glandularum poros tranſire nequeunt, intra tubulos ſuos ſtagnant, & novarum jugiter particularum appulſu cumulatæ proximam cauſam efficiunt. E *Cauſis procatarcticis* huc contribuunt inprimis aura quædam maligna, rodente acido prædita; dein etiam Cibi ⊖ſi, aliive ad putrilaginem inclinantes, Carnes, aut Olera hortenſia, verminoſis ſeminiis conſpurcata; Potus Aquarum paludoſarum, in quibus ſeminia ſive ovula Inſectorum copioſè latitant. Hæ verò cauſæ omnes in majoribus quidem glandulis v. gr. Inguinum, Axillarum &c. *Bubones*, in Glandulis autē pone Aures *Parotides*; in Glandulis minoribus & ſubcutaneis *Furunculos*, *Phymata*, *Phygethla*, *Panulos* vel *Panos* &c. excitant. Vſque adeo ut omnes ejusmodi Tumores reverâ ſint Inflammationes, modò benignæ, modò malignæ, quæ utplurimum in Abſceſſus per ſtagnantis humoris ſuppurationem mutantur, tandemque cùm rumpuntur, in Vlcera terminantur.

Diagnoſis. Bubo vel ſimilis Affectus, ſi *ſimplex* eſt, dignoſcitur ex partis tumore cum renitentiâ, rubore, dolore utplurimum ardente & pulſante, continuaq; Febri leviculâ. *Symptomaticus* dein Bubo cognoſcitur exinde, quod nulli alii morbo ſupervenit: *Criticus* verò is eſt, qui morbum alium ſequitur, & plerumque hominem ab illo liberat citra ſymptomata maligna. *Bubonem* porrò *malignum* ac *peſtilentem* denunciant ſymptomata vehementiora, ſummus nimirum ardor, cum livido cutis colore, Febris acuta, Animi deliquia, aliaque ſimul præſentia Febreos malignæ ſigna. *Bubo ♀reus* inguina utplurimum affligit, & cum reliquis Luis ♀reæ ſignis eſt conjunctus. Bubones a. primò apparent exalbido rubicundi, poſtea paulo rubicundiores ac ſplendidiores redduntur, imò ſæpius fuſci ac ex nigro rubicundi coloris evadunt, cum ardore ſive æſtu ſummo. Plerumque altius ſub cute latitant in Glandulis, atque in principio hinc inde trudi ac moveri poſſunt; verùm ſtatim magis magisque intumeſcunt, ac cum tenſione & aliquali duritie immobiles redduntur. Bubo etiam, vel *Phygethlon* &c. aliquando ante Febris inſultum erumpit, interdum poſt eam demum exſurgit. Hinc ergo Bubo vel *benignus* eſt, qui ſine malignis ſymptomatibus, aliquando etiam ſine Febri hominem affligit: vel *malignus*, aut etiam *peſtilens*, qui

Bubo peſtilens.

Bubo venereus.

cum Febri malignâ, aut Peſte ipſâ excruciat: vel *venereus*, qui in Lue venereâ partes corporis pudendas maximè torquet. Dein *Bubo* vocatur propriè, ſi glandulas axillares vel inguinales occupat; ſi verò in Glandulâ pone aures compareat, *Parotis* dicitur. Quod ſi deniqúe, utplurimum citra Febrim, has illasve Glandulas ſubcutaneas invaſerit, *Phyma*, *Phygetlon* aut *Furunculus* nuncupatur.

Prognoſis In *Prognoſi* dubii ſemper eventûs eſt faciendus Bubo, ſi maligna Febris ſimul adſit, ac ipſe Tumor tardius maturetur, aliquando enim Ægri nondum ſuppurato Bubone moriuntur. Interdum etiam idem Tumor in Fiſtulam periculoſam convertitur. Nonnunquam in Hernioſis Bubo inguinalis maturatus & ruptus ſimul Inteſtinum quoddam eroſiſſe obſervatus eſt, ut inde excrementa inteſtinalia cum ipſo pure effluxerint. Sed etiam periculum hic ex ætate, regione, ac viribus deſignatur. Majus verò diſcrimen imminet, ſi Ægri in principio Bubones negligunt, remediaque tam interna, quàm externa aliquandiu reſpuunt. In Bubonibus peſtilentibus ſi vires conſtent, & remedia interna non revomantur, ſed potius per ſudorem operentur, tum non levis ſanationis ſpes ſupereſt. Quo citius Bubones in Febribus apparent, quoqúe conſtantius permanent, & ad maturationem abeunt, eo etiam majorem felicis curationis ſpem faciunt. Si verò diſpareant iterum, atque ita ſtagnans humor acris in maſſam humorum circulantem revertatur, tum plerumque mortem inferunt, idqúe tanto certius, quando Vomitus frequens, Lipothymiæ, Deliria, Convulſiones, Facies ſubitò immutata & cadaveroſa, Vrinæ fœtidæ & nigricantes ſubſequuntur. Bubones tamen ſolent terminari aliquando etiam per diſcuſſionem paulatinam, plerumqúe verò ad ſuppurationem & partis exulcerationem tendunt, hincqúe plus minus tardam conſolidationem poſt ſe trahunt.

Quod *Curationem* Bubonis attinet, in *Diætâ* quidem *Aër* purus, copiaqúe materiæ ſubtilis refertus, eſt eligendus, frigidus autem, ſqualidus craſſus aut fœtidus eſt fugiendus. *Cibus* extra Febrim ſit euchymus & eupeptus, in Febri autem conjunctâ *Juſcula conſumata* Caponum, Pullorum, Gallinarum, Perdicum, Alaudarum, Carnis bubulæ, &c. multo ⊖e volatil. balſamico referta frequenter exhibebuntur. *Potus* vitetur nimium frigidus aut vinoſus, nihil enim magis in hocce Affectu, quàm *Vinum* nocet, *Decoctum* verò *paſſular minor*, *Raſuræ C.C. Herb. Agrimon. Ulmar.* cum *Radic. Scorzoneræ*, *Fragariæ* pro ordinario potu præſcribatur. *Curat.*

℞. *Rad. Cichor.*
Ulmar.
Scorzon.
Sem. Fœnic. ana. ℥ij.
Hordei integr. ℥ß.
Paſſular. minor. ℥vj.

Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. font. Mij.

Vigiliæ & *Somnus* teneant moderamen; Animus tranquillus & curis ſit vacuus. In *Fonte pharmaceutico* inprimis attendendum, malignane vel benigna Febris *Pharmaceutica.*

bris ſimul adſit, aut etiam, an à Febri Æger planè ſit immunis. Quod ſi Febris adſit, eaque benigna, tum neque *purgantia*, neque *Venæſectiones* proſunt, ſed primæ viæ ante omnia lenitivo quodam ex *Syr. Roſ. ſol. ſimpl.* evacuantur; v. gr.

℞. *Syr. Roſ. ſ. comp.*
Flor. Perſic. ana. ℥iß.
Aqu. Plant. ℥ij.
M. d. ad Vitr. pro doſi.

Vel etiam *Clyſmate* emolliente & evacuante eluantur; v. gr.

℞. *Juſcul. Carnis probè ſaliti* ℥ix.
Ol. Olivar. ℥iiij.
Mell. mercur. ℥iß.
M. F. Clyſma tepidè injiciendum.

Hinc ſtatim internè *Pulveres diaphoretici* plus minus volatiles, ex *C. C. phil. ppt.* ♁*nio diaph. Ebor. ppt. Cran. human. ppt. Bezoard. minor. Bol. Armon. Camph. Sale volat. C. C.* aut *Viper.* concinnati, dabuntur, idque cum vehiculo *Aquar deſtill. diaphoreticarum.*

℞. ♁*n. diaph.*
Oc. ♋. *ppt.*
Ebor. ppt.
Terr. ſigill. ana. ℈ij.
⊖*is vol. C. C.* ℈j.
Sacch. roſ. ʒj.
M. f. Pulv. ſubt. in 6. doſ. æqu. m. ac v. dand.

Proſunt & alternatim *Roob Samb.* atque *Juniper. Elect. Diaſcord. Mithridat. Damocrat.* & ſimilia.

℞. *Mithrid. Damon.*
Elect. Diaſcord. Fr. ana. ʒß.
♁*n. diaph.*
C. C. phil. ppt. ana. ℈ß.
Miſc. cum Sacch. fiat
Bolus pro doſi, ſæpè reiterandus.

Et ubi notamus, ſanguineam Maſſam eſſe acrem, tum præſcribemus *Emulſiones diaphoretico-refrigerantes*, ex *Semin. frigid. maj.* aut *minor. Nucl. Perſic.* cum *Sem. Napi, Card. ben.* & *Naſturtior. Aquâ Plantag. Fumar.* aut *flor. Samb.* faciendas, de quibus ſingulis 4. horis ℥iij. vel iiij. cum vel ſine pulveribus propinare poſſumus:

℞. *Sem. 4. frig. major. ana.* ʒiiß.
Nap. ʒij.
Card. bened. ʒiij.
Aqu. Plantag.
Portulac.
Borrag. ana. ℥iv.
F. l. a. Emulſ. cui adde
Dent. aprin. ʒj.
Syr. Capill. ♀*r.* ℥iſ.
D. ad Vitr.

Externè Bubonibus ſtatim Cataplaſmata applicare convenit ex *Succo Chelid. maj. rec.* expreſſo, vel in ejus defectu *ſucco Cepar.* aut *Alliorum*, cum *Farinâ ſecalinâ* aut *Farinâ ſem. Lin.* vel *Radic. Alth.* & *Melle*, quibus ad dolorem leniendum addere licet *Crocum*. Vel etiam ex *micâ panis, farinâ ſem. Lini radicis Alth. Malv. maj.* & *Croco* in *Lacte* coctis, egregium *Cataplaſma* fieri poteſt, cui tamen adhuc *Cepam contuſam*, aut *herbas Violariæ*, *Parietariæ*, *Althææ* vel *Malvæ*, minutiſſimè inciſas addere licet. Hæc verò Cataplaſmata citius ac felicius Bubonem maturant, quàm *Emplaſtra* quævis, ab aliis applicari ſolita. Quanquam in Phymatibus & Furunculis applicatione *Emplaſtr. diachyli ſimpl.* aut *cum Gum.* vel *ſtict. Croll.* poſſimus eſſe contenti. *Chirurgica.*

In *Bubonibus ♀reis internè* quidem uſurpanda eſt Cura antivenerea ſuo loco deſcripta. *Externè* autem cum fructu applicabitur *Emplaſtrum de Ranis Vigonis* cum quadruplo ☿rii, ut & *Diachylum cum Gumm. Oleo* ☿ri ac *Roſarum* malaxatum. Vel *Emplaſtrum Norimbergenſe Gruberianum* cum ſuff. quant. ☿rii. Rupti Abſceſſus tales primò mundificabuntur cum variis liquorib⁹, in curatione Abſceſſuum ſuo loco jam deſcriptis, modò *Mercurium* quoque *dulcem* addiderimus. Conſolidatio autem promovetur balſamicis, quæ inter eminet *Balſam. Peruvianus*, aliaque *Balſama vulneraria*, *Myrrhæ* vel etiam *Thuris* pulverem recipientia; atque à pinguibus omnibus immunia.

Bubo peſtilens. In Bubonibus *peſtilentibus* tandem omni curâ & opere Abſceſſus ad maturitatem eſt perducendus, quod quidem non melius fieri poteſt, quàm ſupra jam allegatis *Cataplaſmatibus*. Quibus tamen etiam addi poteſt *Theriaca*, *Diaſcord. Fracaſt. Roob Junip.* Imò ſubinde neceſſe eſt, ut etiam Veſicatorium applicemus, vel certè *Fermentum* admiſceamus, aut *ſemen Erucæ* vel *Sinapi* contuſum. Quamprimum verò Abſceſſus maturatus eſt ac ruptus, tum ſtatim *Unguentum digeſtivum Hildani*, vel *mundificativum de Apio*, cum *Theriacâ* atq; *Eſſentia Myrrh. & Aloës* permixtum eſt inungendum. Subinde ipſum Vlcus ♒*u Vini camphorato*, cum *Eſſentiâ Virg. aureæ* aut ♒*u matricali* permixto, aut etiam *Decocto traumatico amaro* eſt eluendũ, tandemque *Emplaſtro magnetic. Ang. Sal.* vel *Diapalmâ*, *Stict*, *Croll.* aut *Norimbergenſi* eſt tegendum, ſicque ſenſim conſolidatio promovenda. Intus verò ea præſcribentur Remedia, quæ ſuo loco de Peſte ac Febribus malignis indigitabuntur.

BUBONOCELE, vide *Hernia Inguinalis*.

BULIMIA, vide *Appetentia canina*.

C.

CACHEXIA eſt Intemperies ſive Cacochymia maſſæ humoralis pituito-aquoſa, cum colore totius corporis pallido, & tumore molli inprimis pedum præternaturali. *Cachex.*

Afficitur hinc *primariò* quidem maſſa ſanguinea circulans: *ſecundariò* autem ſimul affliguntur tubuli lymphatici per totum corpus, præternaturaliter diſtenti, adeoque in amplitudine aucti; unde hæc Ægritudo proximus eſt gradus ad *Anaſarcam* vel *Leucophlegmatiam*. *Pars affecta.*

Cauſa proxima eſt copia humorum pituitoſo-aquoſorum in ſanguine collecta, ob quam particulæ reliquæ oleoſo-⊖ino-volatiles & balſamicæ, quæ naturaliter exaltatæ eſſe deberent, nimiopere deprimuntur, diluuntur & quaſi ſuffocantur, unde ſerum Maſſæ ſanguineæ auctum & ſpiſſius redditum, tardius intra vaſcula ſua decurrit, illaque ſic expandendo, molliuſculam corporis intumeſcentiam cum colore pallido producit. *Cauſa.*

Antecedens cauſa chylus eſt crudior & aquoſior per vaſa lactea ad Cor quotidie longo temporis ſpatio tranſmiſſus. Hunc verò progignit debilis

in Ventriculo contingens aſſumptorum digeſtio, & quidem talis, ſub quâ particulæ Ciborum ♀reæ non ſufficienter exaltantur, ⊖inoque volatiles haud perfectè extravertuntur, unde fit, ut aquoſæ & ⊖no-fixiores prædominium obtineant, ſicque Chylum pituitoſo-crudiorem exhibeant. Anſam malæ iſti digeſtioni facilem præbent Morbi alii præcedanei, prout ſunt largiores Hæmorrhagiæ qualescunque, aut etiam frequentiores ſanguinis miſſiones ſeu Venæſectiones, Gallis Italisque communes: Phthiſis etiam, aliæve hecticæ & lentæ Febres.

Inter *Cauſas procatarcticas* eminent *Aër* craſſus atque humidus, in quo Æger forſan continuè aut crebrò verſatur; *Cibi* multo aquoſo, pauciore verò ⊖ino-oleoſo-volatili principio gaudentes; *Potus* largior & frequentior Vinorum, aut Cereviſiæ etiam minus benè defœcatæ; Vita ſedentaria; Curæ & ſolicitudines animi nimiæ, Triſtitia exceſſiva; Somnus nimius; Excrementa alvina ægrè & ſegniter prodeuntia; Vrinæ diu apparens paucitas, à tubulorum aut glandularum renalium obſtructione proveniens; Menſium ſuppreſſio, & ſimilia.

Diagno-

Si *Diagnoſin* ſpectes, Affectûs hujus præſentia indigitatur per colorem totius corporis pallidum aut plumbeum, tumorem itidem exiguum mollemque circa oculos, genas, manus & pedes, ſomnolentiam frequentem, ſenſuum torporem, Virium laſſitudinem, vel languorem quendam, Dyſpnœam & Cordis palpitationem, quoties vel ſcalæ tantùm ſunt ſcandendæ.

Prognoſis

Prognoſis Affectum hunc curabilem facit, ſi Vrinæ ſine impedimento profluant, ſi morbus nondum diu duravit, ſi nullus alius lethalis ſit ſimul junctus, ſi ſitis abſit, ſi denique nulla Febricula lenta vel Hectica comitem ſeſe præbeat. Quando autem obſtructiones internæ glandularum adſunt, & Sitim aliqualem Anorexiam, Vrinæ imminutionem, frequentem corporis horrorem, Anxietates præcordiorum, & Aſthma cum Febriculâ lentâ poſt ſe trahunt, tum vel in Hydropem Pectoris, vel in Anaſarcam aut Aſcitem, vel etiam in Apoplexiam ipſam lethalem converti poteſt. Si alius morbus incurabilis ſit junctus, tum Cachexia hæc utplurimum eſt mortis prodromus.

Curatio.

In *Curatione* ante omnia corpus à ſuperfluitate ſeri ſive pituitæ per purgans aliquod eſt liberandum, quale concinnari poteſt è *Pilulis hydropicis Bontii* cum ☿rio *dulci*, *Extracto* itidem *Pilularum cochiarum*, *panchymagogo Crollii*, *catholico*, ut & *Radice ialappæ*, ac ſimilibus. v. gr.

℞. *Maſſ. pilul. hydrop. Bont.*
Extract. Cathol. ana. gr. jx.
Reſinæ Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtillat. Tereb. q. ſ.
M. F. l. a. Pilulæ no. xiij. *Inaur. d. pro doſi matut.*

Vel ℞. *Spirit. Anis.*
Juniper. ana. ℥ß.
Magiſt. Jalapp. gr. vij. *vel* viij.
Solut. lento igne adde
Julep. roſat. ℥ij.
Detur ad Vit. pro doſi.

Poſt purgans ſtatim ea exhibenda ſunt, quæ partes ♀reo-volatiles in Maſs. ſanguineâ exaltare, atque eapropter ſalino-fixiores aut acidas abſorbere, edulcorare, imò etiam per vias Vrinæ aut inſenſilis Tranſpirationis expellere poſſunt. Laudamus in hunc finem *Pulv. cacheƈt. Quercet. Croc. ♂is aperit. Diaphoret. ♂iale, Ocul.* ♋. *Cochleas ppt. Lumbric. terreſtr. ppt. Aſellos ppt. Radicem Ononid. pulveriſatam*, ⊖*ia* itidem incidentia lixivialia *Juniper. Fabar. Abſynth. Cent. min. Card. ben Ononid.* &c. è quibus pulveres doſi ℈ij. aut ʒj. fieri, & cum hauſtu *Aqu. Plantag. Flor. Sambuc. Beccabung. Naſturtii* aut *Urtic. urent.* mane ac veſp. propinari poſſunt. Poſt ſingulos paſtus non ſine fructu Æger quoque bibet *Decoƈtum granor. Caffè* aut *Phaſeolorum noſtratium toſtorum*, vel m. *Decoƈtum Herbæ Theè, Veronicæ, Virg. aureæ*, & ſimilium. Poſtquam a. ita per 12. aut plures dies continuatum eſt, tum *Vinum medicatum purgans* in doſes vj. vel viij. præſcribi & ſingulis matutinis exhiberi poterit, ex *Radic.* atque *Herb. aromaticis* ac *diureticis* inprimis compoſitum; v. gr.

℞. *Radic. Vincetox.*
Rubiæ,
Apii,
Fœnic. ana. ℥ß.
Cortic. Lign. Guajac. ℥iij.
Herb. Agrimon.
Marrub. alb.
Artem. ana. Mj.
Flor. Calend.
Summit. Abſ. ana. Mß.
Bacc. Alkek.
Laur. ana. ʒij.
Semin. Fœnic. ʒiß.
Fol. Sen. opt. mund. ℥j.
Rad. Helleb. nigr. ℥ß.
⊖*is Abſynth.* ʒiß.
Cinnam. el. ℈iiij.
Limat. Chalybis nod. ligat. ℥ß.
Inciſ. & contuſ. ſacculoque illigatis affund.
Vin. alb. vet. ℔iij.
Aqu. font. ℔iß.
Singulis mane Cyathus exhauriatur.

Hinc verò iterum ad priſtina remedia incidentia recurrere licet, aut ſi eadem non ſatis efficacia deprehenderimus, etiam *Tincturam ♂ is aperit.* vel ♃nii, *Eſſent. Virg. aur. Succin. Zedoar. Abſynth. Ononid. Tincturam Salis* ♀*ri* ♎*ū aperit. Penoti* ad *gtt.* xx. vel xxx. mane ac veſperi cum *Aqu. Veronic. Urticæ* &c. propinabimus. Sed in uſu *Decocti Caffè* continuandum, imò, ſi pus videbitur, *Tragema* quoque *ſtomachirum* jungetur, ex *Spec. aromat. roſat.* aut *Imperat.* cum *Ocul.* ♋. *Cochl. ppt. Pulver. fol. Sen.* atque *Sacch.* compoſitum. v. gr.

℞. *Spec. Arom. roſ.*
Diatr. ſant. ana. ʒj.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒij.
Diaph. ♂ial. ʒj.
Pulv. fol. Sen. ʒiß.
⊖*is polychr.* ℈iiß.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſ. m. ac v. ʒj. *ad* ʒij.

Sequens *Infuſum* quoque efficaciſſimum eſt.

℞. *Radic. Ariſt. rot. ver.*
Rubiæ.
Aſar. ana. ʒij.

Zedoar.

Zedoar. ℥iß.
Herb. Artemis. Mj.
Majoran.
Meliß.
Flor. Calendul. ana. pij.
Semin. Fœnic.
Bacc. Laur.
Juniper. ana. ℥ij.
Caſſiæ lign. ver. ℥iiß.
Caryoph. arom.
Cinnam. opt. ana. ℥iß.
⊖*is Fabar.*
Junip. ana. ℈iiß.
Limat. Chalyb. ℥ß.

Inciſ. & contuſis affunde Vini alb. vet. ℔iiiß.
Aqu. deſt. Gram.
Flor. Samb. ana. ℥xij.

Digere per 4. dies, agita quotidie, tandem Colaturæ adde Syrup. de 5. Radic. ℥iiij. *in. ac veſp. hauriatur* ℥j. *vel* ℥iß.

Ex fonte Chirurgico damnamus *Venæſectionem* aut *Cucurbitulas cum ſcarificatione*, ſed è contrario modis omnibus ſuademus *Fonticulos*, vel utrique pedi, vel brachio uni alterive pedi incidendos, & aliquandiu poſt morbi ablationem etiam retinendos. Convenit ſimul *Emplaſtrum è Gummis* cum *aromatibus* & *Terebinthinâ* in Ventriculi regione continuè geſtandum. Placent & *Laconica* ſubinde inſtituta, ante quorum ingreſſum Æger ſemper ℥ij. *Roob. Sambuci* capiet.

Cacochymia. CACOCHYMIA, Κακοχυμία, in genere dicitur pravorum ſuccorum ſive humorum collectio & abundantia in corpore; cumque modò hic modò ille humor, hæ vel illæ particulæ in circulante Sanguinis maſſâ redundant, ac ita naturalis craſis ſive mixtura, nativaque qualitas mutata ſive vitiata obſervetur, hinc etiam *Intemperiei* nomine inſigniri conſuevit. Hæc ipſa verò Intemperies varietate ſuâ adeo ludit, ut impoſſibile prorſus ſit, omnes illius ſpecies accuratè deſcribere & determinare. Quia verò plurimum hâc in re ſitum eſt, ut à Medico Practico videlicet ejus natura, producendi modus, atque curandi ratio ſciatur, hinc etiam operæ pretium erit præcipuas ſpecies explicare, idque tanto magis, quod hâc ratione fons vel morborum præſentium evacuari, vel futurorum emendari ac præcaveri queat. Equidem Veteres omnes quæſiverunt tales Intemperies magis in Solidis partibus, ſive omnibus in univerſum, ſive ſigillatim in Cerebro, Ventriculo, Hepate, Liene, Renibus, Vtero &c. quas credebant vel calidas, vel frigidas, humidas aut ſiccas nimis exiſtere. Sed vanæ ſunt hæ opiniones, utut hominum plebejorum mentibus ita infixæ, ut ne quidem feliciſſimus atque idem eruditiſſimus Medicus meliores ſuggerere auſit, niſi prò Bruto haberi atque æſtimari velit. Populi hæc & Agyrtarum qualiumcunque vox eſt conſtans atque perpetua, Ægrum hunc laborare Intemperie humidâ vel ſiccâ, calidâ vel frigidâ, habere Cerebum v. gr. humidum, Ventriculum frigidum, Hepar calidum, & ſic conſequenter. Addiderunt dein Veteres ſuas in Humorum numero quaternario conſtitutas *Cacochymias*. Verùm hodiernæ Medicinæ facies maximè mutata, longeque

geque ſplendidior reddita, in Partibus ſolidis quidem ſubinde mutatas qualitates, v. gr. figuram, mollitiem, aſperitatem, ac ſimilia notavit; in fluidis autem ſolis propriè *Intemperies* illas ſive Cacochymias quærere, atque earum genera conſtituere plura, eaque clarius explicare conſuevit, quàm in Veterum Medicinis factum deprehendimus. De ſingulis ſpecialius & quidem ſigillatim agendum erit.

Intemperies ſanguinea. CACOCHYMIA vel INTEMPERIES SANGVINEA eſt vitioſa ſanguinis conſtitutio, quâ vel quantitas vel qualitas ejus præternaturaliter eſt mutata, indeque diverſæ corporis actiones moleſtantur. Reſpectu *quantitatis* vitium eſt nunc *in exceſſu*, nunc *in defectu*; quorum illud *Plethora*, hoc verò *Anæmia* vocatur. De hâc *Anæmia* *Plethora.* ſuprà jam ſuo eſt actum loco. *Plethora* verò eſt abundantia nimia boni ſanguinis, quando videlicet ejus particulæ balſamico-butyroſæ, ac ſeroſo-gelatinoſæ juſto majore quantitate in corpore ſunt cumulatæ, ut hinc non ſolùm vaſa magnopere diſtendantur, ſed & corpus laſſitudinem adquirat, periculumque ſit, ne idem ſanguis in qualitate ſimul mutatus, videlicet craſſior redditus, Febres ſive ephemeras, ſive continuas alias, Cephalalgiam, Aſthma, Hæmorrhagias varias, aut alias ægritudines excitet.

Cauſa. Plethoram gignit proximè Chylus copioſus optimi ſucci, balſamico- vel butyroſo-gelatinoſus, quotidie ad ſanguinis maſſam è primis viis tranſmiſſus. Chylum verò talem exhibent alimenta eupepta & euchyla, probè in Ventriculo per laudabilem ſuccum gaſtricum digeſta; digeri ſolent optimè, ſi tempeſtivè, ſufficienter, non intemperanter quotidie fuerint aſſumta; ſi in Aëre quis ſemper verſetur ſubtili aut temperato; ſi motu & quiete reciprocè atque moderatè quis gaudeat; ſi animus fuerit perpetim hilaris, ac lætus, à curis, ab irâ, odio, invidiâ, atque triſtitiâ alienus: ſi excreta ac retenta naturaliter ſe habeant; ſi ſomnus atque vigiliæ mutatis vicibus ſint moderatæ; ſi denique Homo ſubinde nunc Laconicum, nunc Balneum Aquæ dulcis ingrediatur.

Diagnoſis. *Cognoſcitur* Plethora facilè è corporis habitu ἐυσάρκω, colore faciei roſeo, venis manuum pedumque tumentibus, frequenti laſſitudine ſpontaneâ, quibus accedit ſubinde Cephalalgia, Hæmorrhagia qualiscunque, vita anteacta, quæ facilè ſanguinis abundantiam conciliare potuit.

Prognoſis. Non eſt contemnenda Plethora, neque fides adhibenda illis, qui nullam dari poſſe opinati fuerunt. Omninò exundare in vaſis aliquando ſolet ſincerus etiam ſanguis, ut niſi medela afferatur, ille vel ſpiſſeſcere atque corrumpi, hincque Cephalalgias graves, Inflammationes, Arthritides vagas, Febres continuas aut intermittentes, Aſthma, & alia producere mala poſſet; vel vaſa nimiis diſtendendo rumpere, & ita Hæmorrhagias varias excitare valeret. Etſi autem Adoleſcentibus hæc Plethora familiarior exiſtat, reperiuntur tamen in quavis ætate tales, in quibus ſanguis circulans juſto majore quantitate accumulatur.

Ad

Curatio. Ad emendandam itaque Plethoram requiruntur evacuantia pleraque; viæ primæ ſunt mundandæ per lenitiva, ſive intus exhibita, quemadmodum ſunt *Syrupi Roſ. ſolut. compoſ. cum Rhab. Ag. & Sen. de Cichor cum Rhab. flor. Perſicor.* &c. ſive extus ſub formâ *Clyſmatum emollientium* ac *detergentium* applicata. Deinceps ſanguis eſt minuendus per *Venæſectionem* unam atque alteram, per *Cucurbitulas cum ſcarificatione* applicandas, *Hirudinum* admotiones. Inprimis etiam Victûs ratio tenuis eſt ſervanda, Cibus Potusque modicè aſſumendus, corporis Motus & exercitium ſubinde vehemens inſtituendum, Vigiliis indulgendum. Sunt etiam, qui tempeſtivam, eamque non infrequentem Venerem commendant. Alvus quotidie ſemel aut bis reſpondeat. Vrinæ ſufficienter profluant.

Tenuitas nimia ſanguinis *Vitium* Sanguinis *in qualitate* duplex eſt, nimirum *tenuitas* & *craſſities* nimia illius. *Tenuitas* à fervore aëris, cibis aromaticis ſalſis tenuibus copioſis, exercitiis corporis vehementibus, potu liquorum ſpirituoſorum crebro & exceſſivo, vigiliis nimiis producitur, & facilè Diarrhœas, Sudores colliquativos, Dyſenterias, Hæmorrhagias, aliaque mala excitat, niſi vitium debitis remediis fuerit emendatum. Emendatio autem hæc per incraſſantia maximè obtinetur, inprimis quando opiata fuerunt intermixta; in hunc finem poſt evacuatas unâ alterâque vice primas vias, Cucurbitulas etiam cum ſcarificatione applicatas, *Conſerva flor. Roſar. rubr. Tunicæ, foliorum Myrti, Plantaginis anguſtifoliæ, Piloſellæ, Conditura radic. Symph. Baccar. Cynosb. carnis Cydonior. Cornorum,* & ſimil. cum *Pulveribus abſorbentibus Terræ ſigillat. Boli Armen. ppt. Unic. foſſil. Corall. rubr. vel alb. ppt. C. C. vel Ebor. uſt. ppt. Cryſtall. alb. ppt.* in uſum vocare cum fructu poſſumus; v. gr.

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ⊖*lat.* ℥iß.
Conditur. Cydon. ℥ij.
Conf. Hyac. incompl. ℨj.
Bol. Arm. ppt.
C. C. uſt. ppt. ana. ℈ij.
Syrup. flor. Tunic. q. ſ.
M. f. Electuar. d. ad Oll. Doſis mane ac veſperi magnitudo Nuciſtæ.

Victûs ratio debita quoque eſt obſervanda: conveniunt Cibi ſanguinem magis incraſſantes, quàm attenuantes, Hordeum, Oryza, Rapæ, Carnes vitulinæ, bubulæ &c. *Potus* eſſe poteſt Aqua chalybeata, Vinum rubellum, decocto Ligni Saſſaphras leni dilutum. Æſtus aëris, motus corporis vehementiores fugiantur.

Craſſities nimia ſanguinis *Craſſities* ſanguinis nimia à contrariis tenuitati cauſis inducta, variis obſtructionibus Viſcerum, Catarrhis craſſis, Tuſſi, Aſthmati, Pleuritidi, Peripneumoniæ, Affectibus ſoporoſis, aliisve anſam præbet, & corrigi poteſt Remediis blandè incidentibus, attenuantibus, reſolventibus, volatilibus, utplurimum alcalinis, quæ vim adeo habent temperatè calefaciendi, & particulis ſalino-volatilibus aromaticis, aut oleoſis, vel urinoſis pollent. Attamen proſunt ante omnia, quæ blandè laxant, v. gr.

℞. *Syrup. Violar. purpur. vel*
Capill. ♀ *r.* ℥j.
⊖ *is polychr.* ʒij.
Ptiſan. ordin. vel
Decoct. rad. Gram. Fœnicul. & Coriandr. ℥vj.
M. f Potio pro unâ doſi, aliquot hauſtibus mane aut veſperi ſumendâ. Vel *Sal polychreſtum ad* ℈ii. per aliquot dies mane ac veſperi in *Juſculo non ſalito*, aut vehiculo ſuperiore dari poteſt. Dein proſunt ſeqq.

℞. *Specier. aromat. roſat. vel*
Imperator.
dianth. aut
diatr. piper. ana. ʒiß.
Radic. Ireos flor.
Sigill. Salomon.
Semin. Fœnic.
Naſturt. ana. ʒj.
Ocul. ♋. *ppt.*
Spod. ex Ebor. ppt. ana. ʒiij.
Sacchar. alb. ℥iij.
Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒj. *vel* ʒiß. *cum vehiculo conveniente.*

Vel ℞. *Radic. Chelid. no. maj.*
Pimpinell.
Fol. Betonic.
Semin. Anis. ana. ʒj.
C. C. phil. ppt. ʒiß.
Cinam. elect. ℈iiij.
Cubebar. ℈ij.
Mac. ℈j.
⊖ *is volat. Fuligin. vel C. C.* ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥iiij.
M. f. Pulvis ſubt. d. ad ſcat. Doſis ut ſupra.

℞. *Salis volat. oleoſ. Sylv.* ʒvj.
D. ad Vit. Doſis 20. 25. vel 30. gtt. cum vehiculo convenient.

Vel ℞. *Spirit. Cochlear.* ℥ß.
Eſſent. Trifol. fibr. ʒij.
Zedoar. ʒj.
Miſc. detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Spirit. Salis armon. aniſat vel Fœnic.* ʒij.
Volat. C. C. ʒj.
Miſc. detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Spirit. Sanguin. humani.*
volat. Fuligin. ana. ʒij.
M. d. ad Vitr. Doſis 20. ad 25. gutt.

Vel ℞. *Eſſent. carminat. Wed.* ʒij.
Imperator.
Trifol. fibr. ana. ʒj.
Miſc. detur ad Vitr. Doſis 25. vel 30. gutt.

Vel ℞. *Tinctur.* ♀ *n. vel*
♂ *t. aperit. vel*
Corall. ʒiiß.
Eſſent. Zedoar. aut
Galang. vel Cal. arom. ʒiß.
M. detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Eundem effectum præſtant *Aquæ deſtillatæ Naſturtii aquat.* vel *hortens. Beccabung. Cherefol. Taraxac. Cardamin. Petroſelini Macedon.* ſive *Apii ſelin. Cochlear. Card. bened. Fœnic. Chelidon. major.* ac ſimiles, ſi per aliquot hebdomadas m. ac veſp. ad *tres* vel *quatuor uncias* bibantur. Blandè enim ſpirituoſæ ſunt tales Aquæ, quarum proin vel una ſola, vel plures invicem miſtæ hauriri poſſunt. Similiter conducunt *Succi* earundem Plantarum *expreſſi*, ac *filtrati*, ad uncias duas per æquale temporis ſpatium hauſti. Egregiæ quoque efficaciæ eſt *Deſtillatum hippenterorum* cum iiſdem

dem

dem Plantis inſtitutum, quod mirè Sanguinem craſſum attenuat & mundificat. Quæ in Rhæticis montibus ſcaturiunt *Aquæ ſalſæ & Fabarienſes*, magna ſæpius in hâc ſanguinis Intemperie præſtiterunt. Denique *Sal volatile Succini, Eboris*, *C. Cerv. Viperar.* & ſimile, vel ſolum, *ad gr. 5. vel 6. pro doſi*, vel cum *Sale lixiviali Juniperi, Abſynth. Cichor. Aneth. Card. bened.* diligenter & crebrò aſſumtum Craſſitiem humorum feliciter tollit. Solent & *Balnea*, vel *Thermæ* qualescunque aliquandiu uſurpatæ multum conferre.

tempe- s Bi- ſa. CACOCHYMIA ſive INTEMPERIES BILIOSA eſt vitium Maſſæ humoralis, in quo particulæ ſalino volatiles oleoſæ, plus minus acres, præternaturaliter abundant, & hominem datâ levi occaſione in Febres acutas, Diarrhœas, Choleras humidas, Iram, vel alias animi comotiones vehementes, Cephalalgiam &c. præcipitant.

Cauſa Producunt hanc Sanguinis dyſcraſiam non ſolùm Ira frequens, ſed & aromatici, oleoſi, butyroſi, dulces ſaccharini ac melliti Cibi, Vina generoſa exceſſivè crebrò pota, ac ſimiles aliæ res. Contribuunt huc quoque Temperies nativa bilioſa, æſtus aëris, Exercitia corporis vehementia, Vigiliæ diuturnæ, uſus nimius Spiritus Vini, aut ſimilium Liquorum ſpirituoſorum. A quibus certè omnibus rebus Sanguis valde tenuis, fluxilis, & particulis ſumè mobilibus, ſpirituoſis præditus, Fluidumque nervoſum maximè ſubtile, acre, elaſticum, ad concipiendas phlogoſes admodum facile evadit.

Diagnoſis. Cognoſcitur haud difficulter exinde, quòd qui illâ laborant, maximè proclives ſint ad concipiendam Iram, aliaſque enormes animi comotiones; quòd vigiliis dediti, ſuis in actionibus promti, ſiticuloſi, amarori Oris, pulſui celeri & frequenti, calori partium admodũ mordaci obnoxii ſint. *Prognoſis* Ut adeo, ni maturè præcaveamus, homo talis promtè in Febrim acutam, Choleram, alioſque graviſſimos morbos delabi queat.

Curatio Ad emendandam proin hanc Cacochymiam curatio ſpecialis & prolixa venit inſtituenda. Ante omnia videlicet vel Pulvis aliquis, vel Tinctura Bilem præparans dari poterit: v. gr.

℞. *Tinctur. 🜿ri, vel*
♁nii, vel Corall. ʒij.
Detur ad Vitr. Doſis m. ac veſp. 20. vel 25. guttæ cum Vino, vel Aquâ Card. bened.

Vel ℞. *Elix. Vitriol. Mynſ.* ʒij.
D. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Elix. propr. Clauderi, aut*
Crollii ʒij.
D. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Crem. 🜿ri* ʒj.
⊖is Abſynth.
Arcan. duplic. Mynſ. ana ʒß.
M. f. Pulv. ſubt. in 4. doſ. æqu. divid. quæ m. ac veſp. ſumantur.

Vel ℞. *🜿ri 🜖lati.*
⊖is eſſential. Card. bened. vel
Acetoſ. vel Rub. id. ana. ʒj.
M. f. Pulv. divid. in 4. doſes æquales, m. ac veſperi cum vehiculo convenienti ſumendas.

 Præpa-

Præparatis ſic humoribus ad blandè evacuantia eſt accedendum, & quidem pro re natâ vel Vomitoria, vel Catarthica. Ad vomitum ciendum ſequentes in Adultis formulæ ſufficiunt; v. gr.

℞. *Crem.* 🜿*ri vel*
🜔is eſſential. Succi Citri gr. xij.
Centaur. minor.
♁n. diaph. ana. gr. 5.
🜿ri emet. gr. 2. vel 3.

Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. ſumatur mane jejuno ſtomacho pro doſi, cum regimine diætæ.

Vel ℞. *Arcan. duplicat.*
🜿ri 🜖lat.
Bezoard. min.
Cinnab. ♁n. corr. ana. gr. 5.
Mercur. vitæ correct. gr. 3. vel 4.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Radic. Aſari gr. 25. vel* ℈ß.
🜔is Abſynth. ℈ß.

M. f. Pulv. ſubt. pro doſi matutin.

Vel ℞. *Oxyſacch. emet.* ℥ß.
Syrup. de Card. bened. ʒj.
Aqu. Endiv. ʒiiiß.
Cinam. bugloſſ. ʒj.

Miſc. detur ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Si quis magis indigeat Cathartico, ei ſequentium aliquod concedatur.

Vel ℞. *Rhabarb. elect.* ℈iiß.
Crem. 🜿ri ℈ß.
Scamon. 🜍rat. gr. ij. iij. *vel* iiij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Radic. Gramin. Scorzoner. ana.* ʒj.
Herb. Agrimon. Mß.
Fol. Senn. opt. mund. ℥ß.
Rhab. elect. ℈ij.
Crem. 🜿ri ʒj.
Semin. Fœnic. ʒiß.

Inciſis, contuſis, & in nodulo ligatis affunde

Aqu. fontan. Vel
Endiv. q. ſ.

Stent per noctem in loco tepido, poſtridie mane bulliant parum, Colaturæ ℥iij. *adde*

Syrup. flor. Perſicor. ℥ß.

Detur ad Vitr. ſumatur pro doſi.

Poſtea per octo vel plures dies *Elixir proprietat. ſine acido*, vel *Clauderi*, vel *Tinctur. Corallorum* aut *Antimon. cum Nitro par* m. ac veſp ad guttas 20. 25. aut 30. cum *Aquâ Cichor. Plantag.* aut *Endiv.* propinabitur. Vel *Tinctura Martis cum Succo Acetoſell. parata* eodē modo uſurpabitur. Æſtivo tempore potus *Acidularum* qualiumcunque prodeſt; vel *Juſcula* illarum loco dabuntur, per aliquot hebdomadas, quotidie ſemel vel bis, in quibus *Acetoſa, Numularia, Endivia, Oxytriphyllon, Lactuca, Portulaca, Pimpinella ſanguiſorba, Hepatica nobilis* vel *ſtellata, Fragaria*, aut ſimiles *Plantæ hepaticæ* bullierint. Commendantur quoque *Julepi* ſubinde hauſti ex *Syrupis Rub. id. Ribium, Berber. Ceras. nigr. de Nymph. Agreſt. Violar. purpur.* Vel *Fructus* tales probè maturi interdum comedendi exhibeantur, ſive *crudi*, ſive *cocti*. Amant alii *Acetaria* è radicibus *Cichor. Apii, Herbis Taraxac. Lactuc. Portulac. Endiv. Petroſelini Macedon.*

cedon. Naſturt. aquat. Borrag. Beccabung.&c.cum vel ſine *Saccharo* accommodata.

In *Diætâ* nocent omnes motus corporis vehementiores, fervor aëris nimius, lucubrationes nocturnæ crebriores, aromatica acriora, dulcia copioſa, purgantia fortiora. E contrario, quæ blandè refrigerant, æſtumque ſanguinis & ſpirituum cohibent, probè conducunt.

Intemperies pituitoſo-ſeroſa. CACOCHYMIA PITVITOSO-SEROSA eſt intemperies Maſſæ ſanguineæ, in qua particulæ aquoſo-mucoſo-craſſæ præternaturaliter abundant, atque occaſionem variis morbis præbent, v. gr. Catarrhis craſſis, Tuſſi pertinaci, utplurimum ſiccæ, Hydropi, Aſthmati, Affectibus ſoporoſis, obſtructionibus Meſenterii, Hepatis, Renum, Vteri, Cephalalgiæ, & ſimilibus.

Cauſa. *Oritur* plerunque ex Chylo crudiore, minus probè digeſto, mucoſo, viſcido, non acri, ſed dulci, quem gaſtricus ejusdem qualitatis Liquor è Cibis qualitate vel quantitate exceſſivâ peccantibus in Ventriculo producit. Vbi tamen aëris Intemperies humida, ſomnus largior, quies corporis exceſſiva, Alvi ſegnities, Vina pendula, Cereviſiæ craſſæ &c. ſuas quoque partes habent.

Diagnoſis. *Cognoſcitur* è variis hæc Cacochymia *ſignis*, inprimis autem Faciei pallore, Senſuum hebetudine, Actionum torpore, Alvi ſegnitie, Vrinis crudis, utplurimum pallidis, ſedimento albo, craſſo præditis, Somnolentiâ; copioſiore vel Saliva, vel narium Muco, Aurium frequenti Tinnitu, aut ipſius Auditionis imminutione, denique & Amygdalarum ſive Tonſillarum crebro infarctu, pluribusque aliis ſignis.

Prognoſis & Curatio. Niſi ergo quis in periculo talium Affectuum impetrandorum verſari velit, is remedia ad corrigendam ſuam Intemperiem aliquandiu diligenter aſſumere debebit. Ante omnia verò ex *Hippocratis* præcepto crudus humor coquendus, præparandus, ac deinceps per Evacuantia tam univerſalia quàm particularia eliminandus eſt. Ad præparationem humoris faciunt Infuſa, Decoctaque alterantia & incidentia, Tincturæ item, aut Eſſentiæ Balſamico-ſpirituoſo-ſalinæ, v. gr.

℞. *Radic. Vincetoxic.*
Apii. Sarſæ parill.
Calam. arom. ana. ℥ß.
Herb. Agrimon. vel *Majoran.*
Betonic. vel *Roriſmarin.*
Card. bened. ana. Mj.
Flor. Calendul. vel *Salv.*
Geniſt. ana. Mß.
Semin. Fœnic. ʒij.
⊖*is Abſynth.* ʒj.
Cortic. Winteran. ʒiß.
Inciſ. contuſis & nodulo ex ſindone illigatis affunde
Vini alb veteris
Aqu. fontanæ calentis ana. ℔iij.
Hinc mane ac veſperi cyathus ℥iij. *exhauriatur.*

Vel ℞. *Radic. Ariſtoloch. rot. ver.*
Aſparag. Chinæ.
Carlin. Sarſæ parill.
Diptamn. alb. ana. ʒiij.
Lign. Saſſafras vel *Guajac.* ʒvj.
Herbar. Agrimon. vel *Scabios.*
Alchy-

Alchymill. vel *Saturejæ.*
Beccabung. vel *Meliſſ.*
Anſerin. vel *Calaminth.*
Cherefol. ana. Mj.
Chamædr. Mß.
Semin. Anis.
Seſel. ana. ℥iß.
Crem. ♀ri ℥j.

Inciſ. & contuſa coque in Aqu. fontan. ℔ viij. *per quadrantem horæ, Colatura dein detur ad Vitr. mane ac veſp. hauriantur unciæ quatuor pro doſi horâ unâ ante paſtum.*

Vel ℞. *Rad. Eryngii* vel *Fœnicul.*
Filipendul. vel *Leviſtic.*
Ireos Florent. vel *Succis.*
Pimpinell. vel *Rubiæ.*
Herbar. Fumar. vel *Hed. terr.*
Card. bened. vel *Hyſſop.*
Marrub. alb. vel *Matric.*
Meliſſæ vel *Ocymi.*
Summit. Abſynth. vel *Cent. min.*
Baccar. Juniper.
Semin. Ammios.
Coriandr.
Naſturt.
Cinam. elect.
Crem. ♀ri *ana.* ℥j.

Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. fontan. ℔.8. *per quadrantem horæ, Colatura detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.*

℞. *Tinctur.* ♂t. *aper.* vel
♁n. *aut Corall. cum Nitr.* ℥iij.
Aqu. Cinnam. cum Vin. deſtill. ℥j.

Miſc. detur ad Vitr. Sumantur m. ac veſp. 20. guttæ pro doſi cum præcedenti Decocto, vel alio vehiculo conveniente.

Vel ℞. ⊖*is volat. oleoſ. Sylv.* vel
Spir. Salis armom. anis.
Elix. propr. ſin. acid. vel
Claud. ana. ℥iß.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſtill. ℥j.

Miſc. d. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Elix. propr. Clauder.* ℥iiß.
Eſſent. Abſynth.
Zedoar. vel
Calam. arom. vel Galang. ana. ℥j.

Miſc. detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Ad evacuandum proſunt vel *Vina medicata*, vel *Pilulæ* aliquoties repetendæ; v. gr.

℞. *Radic. Apii, Angelic.*
Fœnic. ana. ℥ß.
Herb. Agrimon. Scabioſ.
Card. bened. ana. Mj.
Semin. Anis.
Dauc.
Bacc. Juniper.
Alkekeng. ana. ℥iß.
Fol. Sen. opt. mund. ℥j.
Agar. trochiſc. ℥ß.
Rad. Helleb. nigr. vel
Rhab. elect. ℥iij.
Spic. Indic.
Cortic. Winter. ana. ℈iiij.
⊖*is Cichor.* ℥j.

Inciſ. contuſis & in Nodulo ligatis affunde
Vini albi veter. vel
Cereviſ opt. tenuis & clar ℔iiij.
Aqu. fontan. calentis ℔ij.

Stent per primam noctem in loco calido, v. gr. in Cineribus calidis. Poſtea quotidie mane Cyathus ℥iij. *vel* iiij. *exhauriatur.*

Si *Apozema* quis malit non adeo ingratum, ei ſequens ordinari poterit.

℞. *Radic. Carlin. Scorzoner. ana.* ℥iiß.
Herbar. Anſerin. Succis. ana. Mß.
Fol.

Fol. Sen. opt. mund. ℥ij.
Paſſular. minor. ℥ß.
Semin. *Fœnic.*
Coriandr. ana. ʒij.
Crem. ♀*ri.* ℥ß.

Inciſa & contuſa coque in Aquæ fontan. q. ſ. ad remanentiam duarum librarùm pond. civ. In Colaturâ poſtmodum diſſolve

Mann. calabr. ℥x.

Clarifica hinc cum Album. Ovor. & admiſce tandem Aqu. Cinamom. ℥j.

Detur ad Vitr. Doſis quotidie mane ℥iij. ℥iv.

Pilulæ autem purgantes ſequenti vel ſimili modo parari poſſunt.

℞. *Maſſ. Pilul. Cochiar. vel hydrop. Bont.*
Extract. cathol. ana. ℈ß.
Mercur. dulc. opt. gr. 12.
Magiſt. Jalapp. gr. ij. *vel* iij.
Eſſent. Abſ. q. ſ.

M. f. l. a. Pilul. no. 14. *Inauratæ ſumantur pro doſi.*

Vel ℞. *Maſſ. Pilul. marocoſtin. vel Emanuel. vel tartar.*
Extract. Helleb. nigr. ana. ℈ß.
Cinnab. ♁ *n. correct. gr.* viij.
Reſin. Scammon. gr. j. *vel* ij.
Crem. ♀*ri gr.* j.

M. f. cum Eſſent. Myrrh. Pilulæ num. 15. *Inaur. d. pro doſi matutinâ, cum regimine diætæ ſumend.*

Vel ℞. *Extract. Panchymag. Croll.*
Rhabarb. ana. gr. 8.
diacarth. gr. 6.
Crem. ♀*ri gr.* ij.
Reſin. Jalapp. gr. j.
Ol. ſtill. Succin. q. ſ.

M. f. l. a. Pilulæ no. 13. *Inaur. d. ad ch. pro doſi mane ſumend.*

Loco horum etiam per aliquot dies mane cochlearia unum aut duo plena *Syrupi de Cichor. cum Rhab.* vel *Syrupi macrobii*, aut *Syrupi domeſtici*, cum 20. *vel* 30. *guttulis Tincturæ* ♁ *nii, Corallor.* ♂ *t. aperit.* vel ♀*ri* & tantillo *Aqu. fl. Sambuc.* aſſumi poſſunt.

His præmiſſis intus quidem aromatica incidentia & blandè volatiliſantia aliquandiu in uſum trahenda ſunt; quæ inter commendantur *Pulveres cephalici cinnabarini, Specificum cephalicum Michaëlis, Radices Aronis, Ireos flor. Sigilli Salomon. Cyperi, Zedoar. Angelic. Semina carminat. Salia volatilia* vel *ſimplicia*, vel *oleoſa*, *Spiritus volatiles oleoſi*, *Spiritus* & *Eſſentiæ antiſcorbuticæ*, & ſimilia. Hinc v. gr. mane ac noctu tempore ſomni *Tabella* una vel altera *Confectionis Imperatoris* completæ, vel *aromatica cum Oleo ſtillat. Caryophyllor.* aſſumi poteſt; vel

℞. *Conſerv. flor. Anth.*
Tunic. ana. ʒvj.
Aurant. ℥ß.
Conf. Alk. compl. ʒj.
Specif. cephalic. Mich. ℈iiij.
Syrup. de Cinam. q. ſ.

M. f. Elect. d. ad Pyxid. mane ac noctu Juglandis magnitudo capiatur.

Vel ℞. *Tragemat. ſtomach. ſimpl.* ℥ij.
Raſur. Ebor. ʒij.
Radic. Aron. ʒj.
Ireos florent. ʒij.
Confect. Aromat. cum Ol. ſtill. Caryophyll. ℥j.
Sacch. cand. alb. ℥iß.

M. f.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis m. ac veſp. ℈j. *ad* ℈ij. *cum fruſto Panis toſt. in Vino emollito.*

Vel ℞. *Aqu. Beton. Fœnic. ana.* ℥iß.
Naſturt. aqu.
Cinamom. opt.
apopl. Lang. ana. ℥j.
Spir. Salis armon. anis. ʒß.
Syrup. Bell. min. ℥j.

Miſc. detur ad Vitr. mane ac noctu duo vel tria cochlearia capiantur.

Vel ℞. *Salis volat. oleoſ. Sylv.* ʒiij.
D. ad Vitr. Doſis m. ac v. 25. *gutt. in Infuſ. fol. Thee ac Beton.*

Vel ſequens *Sal volatile oleoſum* præparari tibi cura.

℞. ⊖*is ammoniac pur.*
♀*ri ana.* ℥vj.
Ol. ſtillat. Fœnic.
Anis. ana. ʒiß.
Thym.
Amarac.
Garyophyll. ana. ʒj.

Celeriter probè invicem commixta ſublimentur in Cucurbitâ vitreâ in Balneo Arenæ, ut inde evadat Sal volatile, quod ex Alembico dein cautè eſt eximendum, atque in vaſe probè munito uſui aſſervandum. Hujus autem Salis, ſi ſiccum fuerit, grana 8. *vel* 10. *ſi verò liquidum, gutt.* 12. *ad* 15. *pro doſi ſumantur.*

Extus *particularia* conveniunt *evacuantia*, quemadmodum ſunt v. gr. *Clyſteres* è Plantis cephalicis incidentibus, detergentibus, emollientibus parati, & crebrò infuſi. Item *Errhina*, aut blandè *ſternutatoria*, v. gr. ex *Pulvere foliorum Nicotian. Betonic. Chamædr. Majoran. Thym. Meliſſ. Flor. Lil. convall. Salv. Cheiri*, &c. parata, & mane ac veſperi naribus immittenda. v. gr.

℞. *Fol. Nicotian.* ℥ij.
Amarac.
Beton. ana. ℥ß.
Summit. Anth.
Thym. ana. ʒij.
Flor. Lil. convall. ʒiß.
Radic. Helleb. alb. ʒß.
Raſur. Lign. Rhod. ʒß.
Ol. ſtillat. Garyoph. gutt. 15.
Cinamom. gutt. iij.

M. f. Pulv. d. ad Scatul. cui ad meliorem gratiam admiſceri poſſunt pro lubitu
Moſchi orient. ver. gr. vj.
Ambr. gryſ. Spir. Roſ. ſolut. gr. iiij.

Ad Salivam proliciendam vel *Fumi Tabaci ſuctio* concedenda, vel *Radices Angelicæ, Petaſitid. Calam. arom.* aut ſimiles in taleolas ſcindendæ, atque maſticandæ. Proſunt etiã in hunc finem *Trochiſci ſublinguales*, v. gr.

℞. *Specier. diair. ſimpl.* ʒiß.
arom. roſat. ʒj.
Radic. Angelic. ℈ij.
Pyrethr. ℈j.
Maſtich. elect. ʒiß.
Cinam. optim. ʒß.
Cubebar. ℈j.
Piper. alb. ℈ß.
Ol. ſtillat. Garyoph. gutt. 6.
Sacch. alb. ℥ij.
Mucilag. Gumm. Trag. Aqu. Roſ. fact. q. ſ.

M. f. l. a. Trochiſci d. ad Scatul. Subinde aliqui lambendi.

Tandem *Fonticulus* in Brachio aut Pede

Pede excitatas, *Balneorum* vel *Thermarum* ♀*rearum* uſus, Potus *Thermarum* v. gr. *Fabarienſium Rhætiæ*, *Pediluvia* cum incoctione Plantarum cephalicarum proſunt.

[Intempe- ries Sero- ſo-ſalſa.] CACOCHYMIA SEROSO-SALSA eſt ea Sanguinis Intemperies, in quâ particulæ aquoſæ & ſalſæ præternaturaliter abundant, ſicque Diatheſin ſcorbuticam, Lymphæ effuſiones crebriores, Catarrhos pectorales ſalſos, ſuffocativos, Tuſſes, Aſthmata, Raucedinem, Dolores Artuum vagos, Rheumatiſmos, Oedemata ſubitanea, Diarrhœas cineritias, Sudores frequentes, ſalivationẽ largiorem, Tormina Ventris, & plurima alia excitant, niſi Cacochymia fuerit brevi correcta. Scorbutica proin eſt hæc Intemperies, quæque adeo gignitur & curatur, prout ſub titulo de *Scorbuto* fuſius indigitatur.

[Intempe- ries aci-] CACOCHYMIA ACIDO-MELANCHOLICA eſt Intemperies ſanguinis, in quâ particulæ ſalino-acidæ modò volatiles, modò fixæ ac auſteræ, plus minus acres, ſubinde vappeſcentiam, aliâs tenuitatem acrimoniamque humorum producentes, multum abundant, atque ita prædominantur, ut Homines eapropter facilè in hyſtericam, vel hypochondriacam Paſſionem, Maniam, ac Deliria melancholica, (ſub quibus Cacodæmon interdum ſuas Comœdias ludit) denique & in Epilepticos motus, atque Convulſiones interdum miras incidant. Cùm autem hæc Intemperies eodem modo gignatur, cognoſcatur, atque curetur, quo quidem *Affectionem hypochondriacam* produci atque curari ſuo loco indigitavimus, hinc Lectorem eo remittimus.

Vt autem brevibus rem complectamur, humorum præparatio primùm venit inſtituenda, quod quidem per incidentia, aperientia, ſplenetica &c. fieri poteſt, quemadmodum exiſtunt *Radices Raphani ruſtic. Fœnicul. Apii, Pimpinell. Enulæ, Polypod. Filic. Leviſtic. Carlin. Rubiæ, Ruſci, Herbæ Aſplenii, Cuſcutæ, Naſturtiorum omnium, Plantag. aquat. Beccabung. Polytrich. Scordii, Lupuli, Fumar. Cherefol. Trifol. fibrin. Meliſſophyll. Agrimon. Anſerin. Salviæ ſylveſtr. Card. bened. Chelidon. minor. Cochlear. flor. Sambuc. Calendul. Summit. Centaur. min. Semina Aquileg. Carvi, Cumin. Fœnic. Aniſi, Apii, Naſturt.* & alia, quæ vel Juſculis, vel ſero Lactis, aut Aquæ incoqui; vel Vino & Aquæ infundi, ac ita propinari poſſunt. Deinceps Corpus expurgandum: v. gr. [Curatio.]

℞. *Extract. Helleb. nigr.*
Lapid. Lazul. ppt. ana. ℈ß.
Reſin. Scammon. gr. iij. vel iiij.
Elix. propr. Claud. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 12. *Inaurid. ad ſcat. ſumantur mane unâ vice cum regimine Diætæ.* Vel

℞. *Radic. Gramin.*
Caryophyllat.
Polypodii.
Filicis ana. ℥ß.
Herb. Trifol. fibrin.
Cuſcut.
Scolopendr. ana. Mj.
Card. bened.
Flor. Aquileg. ana. Mß.

U *Semin.*

Semin. Anis. ʒij.
Fol. Sen. mund. ʒx.
Rad. Rhab. elect. ℥ß.
Helleb. nigr. ʒij.
Cinam. elect.
Spic. Indic. ana. ℈iiij.
⊖*is Juniper.* ʒj.
Limat. Chalib. in nod. ligat. ʒiij.

Inciſ. & contuſ. inſuantur ſacculo ex Sindon. rubr. cui affunde
Vini alb. veter. ℔iiij.
Aqu. fontan. calent. ℔ij.

Hinc quotidie mane cyathus unciarum trium vel quatuor exhauriatur.

Præmiſſis purgantibus alterantia, quæ ſanguinis maſſam emendare poſſunt, aliquandiu in uſum vocari debenti in quem finem prodeſt *Confectio aromatica*, cujus tabella m. ac veſp. comedatur. Vel Electuarium quoddam præſcribatur. v. gr.

℞. *Conſerv. flor. Tunic. vel Amarac.*
Borrag.
Meliſſ. ana. ℥ß.
Nuc. Indic. condit.
Specier. aromat. roſat. ana. ʒj.
Corall. rubr. ppt. ʒij.
Matr. Perl. ppt.
Diaphoret. ♃*v. vel* ☽*ar. ana.* ʒj.
Confect. Alk. compl. ℈ij.
Syrup. flor. Tunic. q. ſ.

M. f. Electuar. d. ad Pyxid. mane ac veſp. capiatur magnitudo Juglandis.

Vel ℞. *Specier. Imperator.* ʒiij.
Ebor. uſt. ppt.
Corall. alb. ppt. ana. ʒij.
♁*n. diaphor.*
Diaph. ♂*ial. ana.* ʒj.
Conſerv. fl. Borrag.
Tunic. ana. ʒij.
Conf. Alk. compl. ʒj.
Balſ. Peruv. opt. ℈ij.
Sacch. alb. Aqu. Cinnam. & Roſar. ſolut. ℥iiij.

M. f. Confectio in Morſulis vel Rotulis majoribus, de quibus una vel altera mane ac veſperi capiatur.

Juxta hæc *Eſſentia Betonic. Eſſent. Ambr. Tinct. Corall.* ♂*t. aperit.* ♁*nii cum Nitro parat. Sal volatil. oleoſ. Elix. propr. Clauder.* & ſimil. ad guttas 10. 15. 20. m. ac v. uſurpari quotidie per aliquot tempus poſſunt cum *Aqu. Borrag. Scolopendr.* &c.

CACOCHYMIA ACIDO-VISCIDA, Veteribus ATRABILARIA dicta, eſt ea Sanguinis Intemperies, in quâ particulæ ſalino-acidæ auſteræ, & aquoſo-viſcidæ abundant, atque occaſionem obſtructionibus Viſcerum diverſorum præbent. *Intemperies acido-viſcida.* In hac Intemperie corporis habitus ad gracilitatem & macilentiam ſive ſiccitatem inclinat, humoresque offæ alicui vappeſcenti ſimiles evadunt; atque hinc ſenſuum aliqualis torpor, motuum inertia, perpetua laſſitudo, vel ſegnities in omnibus actionibus producitur. Si quis verò æſtus ſimul corpus prehendit, ille per accidens contingit, propter motum vappeſcentis ſanguinis inteſtinum auctum, progreſſivum autem hinc inde impeditum. Interim in circulante maſſâ oleoſarum particularum inopia adeſt, quoniam ſulphureæ particulæ depreſſæ manent, atque ob copiam viſcidarum particularum exaltari ſufficienter nequeunt. *Cauſa.* Vsque adeo ut à Liquoris gaſtrici vitio, per Ciborum quantitatem aut qualitatem

tatem vitioſam, non ſecus ac per animi Pathemata, triſtitiam nimirũ, curas & ſollicitudines quotidianas ſeveras, vigilias, exercitia corporis, & lucubrationes nimias, potum denique quotidianum Vini aut Cereviſiæ vappeſcentis contracto, hujus Intemperiei labes unicè ſit derivanda.

agno- *Signa* verò *diagnoſtica* ſunt ſymptomata ſuperius dicta, præprimis torpor ſenſuum, macilentia, motuum ſegnities, triſtitiæ & ſolitudinis amor, alvi conſtipatio frequens, cogitationes fixæ, atque in rem unam diu intentæ, appetitus imminutus, & ſimilia. ognoſis Vnde concludendum eſt, hanc Intemperiem citò eſſe curandam, quoniam, etſi non deleteria ſit, cum ſucceſſu temporis tamen in Melancholiam radicatam, in cancroſos & ſcirrhoſos Viſcerum, aut Glandularum Tumores, Atrophiam atque Febrim lentam mutari facilè poteſt.

Curatio *Curatio* autem tota conſiſtit in præſcriptione humectantium, incidentium, volatiliſantium, Spiritus reſtaurantium, ſulphureo-balſamicas partes exaltantium, & acidũ deſtruentium; quibus ſcopis ferè ſatisfaciunt *antiſcorbutica*, *ſale volatili* tam *acriſalſo*, quàm *ſulphureo-balſamico* gaudentia; quibus intermiſcenda quoque ea, quæ occulto ſale alcalino pollent; ſubinde etiam addendo anodyna, irritatas nimium fibras demulcentia. Si opus quoque videbitur, purgans melanagogum unum vel alterum concedendum. Hæmorrhoidum ac Menſium fluxus ordinarius, ſicubi fuerit ſupreſſus, revocari debet. Æſtivo tempore pot⁹ Thermar. *Fabar.* concedend⁹; imò ſimul Balneum uſurpandum. De omnibus conſule Titulos de *Affectione hypochondriacâ*, & de *Scorbuto*.

COECITAS, Vid. *Oculorum Cæcitas*,

CALCVLVS eſt concretio lapidoſa in variis corporis partibus è materiâ terreſtri & ſalinâ producta. Calculus. Non enim Renes tantùm aut Veſica urinaria huic malo ſubjiciuntur, ſed in Ventriculo quoque, Secundinis Fœminæ primiparæ, Inteſtinis, Pancreate, Veſiculâ Fellis, ac Tubulis lymphaticis ſublingualibus lapides concretos notavimus. Alii verò Medici adhuc in Cerebro, Pulmonibus, Vtero, &c. obſervârunt. Non ita pridem Viro, quinquagenario majori, Calculus è Virgâ ſive Vrethrâ exemtus eſt, in quâ ad radicem Glandis per 15. propemodum annos ſine notabili incommodo obhæſit, donec Julio menſe Añi 1708. alius è Veſicâ excuſſus ad priſtinum illum allideret, ſicque tranſire haud potens intolerabiles virgæ cruciatus excitaret. Prior itaque calculus, qui velut innatus erat, non niſi cum labore, & fibrillarum nervoſarum irritatione, imò & ſanguinei alicujus tubuli dilaceratione eximi potuit, poſterior autem ſponte dein cum urinâ prodiit, etiamſi major nonnihil priori fuerit deprehenſus.

Tota geneſis Calculorum, ſ. Lithogeneſis eſt deducenda proximè è particularum terreſtrium accumulatione in Maſſâ ſanguineâ, & factâ hinc depoſitione earundem atque concretione, ſive intra tubulos anguſtos qua- Cauſa

rundam partium, præcipuè Renum, ſive intra cavitates ampliores, veluti ſunt Veſica urinaria, & Folliculus Fellis. Nimirum una vel altera particula ejusmodi terreſtris ex humore, cui ineſt, præcipitata, ob irregularem ſuam figuram in tubulo, vel partis alicujus cavæ muco obhæreſcit, ad quam dein alia atque alia nova accedens quoad ſuperficiecularum planitiem priori ſemper apponitur, firmiterque à circumſtantibus aliis qualibuscunq; particulis vel corpuſculis apprimitur, ſicque per multijugem acceſſum ſive continuatam appoſitionem novarum ſemper molecularum tandem Calculus majoris vel minoris magnitudinis, hujus vel illius figuræ producitur. Si quæras, quidnam ſit, quod tales invicem in Chylo vel Sanguine cohæreſcere faciat particulas, ut evadant terreſtres, ſabuloſæ, ac lapidoſæ? Reſpondere nonnulli voluerunt, Spiritum eſſe auſterum, acidum, lapidificum; verùm rem aliter ſe habere *Sylvius* demonſtravit, dum oſtendit, quòd ſpiritu acidiſſimo Nitri non raro Lapides diſſolvantur, in humano corpore geniti, ac præterea analyſis chymica plurimas è Calculis humanis exhibeat ſalino-alcalinas volatiles, nullas verò acidas particulas. Vsque adeo ut probabilius ſit, interveniente ſpiritu urinoſo alcalino corpuſcula terreſtria cum viſcidis gelatinoſis lentis combinari, & ſibi invicem concreſcere.

Materia è quâ Calculi producuntur.

Materia proin Calculorum cum Chylo ad ſanguineam maſſam tranſmittitur; cumque Sanguis eam intra ſuos poros amplius retinere omnem nequit, tum ejus moleculæ paulatim ſibi invicem concretæ ſuo pondere è conſortio reliquarum decidunt. Chylus eandem materiam adipiſcitur ab ingeſtis Alimentis, multas tartareas ſive terreſtres aut craſſas, viſcidas, auſteras, glutinoſas particulas in ſeſe habentibus, copioſè aut frequenter aſſumtis, hincque ulterius vitioſè diſſolutis. Ad vitioſam hanc digeſtionem ſive diſſolutionem, ſub quâ particulæ aſſumtorum non intimè diſgregantur, volatiliſantur, & in ſua principia reſolvuntur, contribuit partim ipſorum Ciborum quantitas exceſſiva, aut qualitas talem volatiliſationem reſpuens; partim Liquor gaſtricus debitâ volatilitate & activitate deſtitutus; partim Aër externus, frigore aut æſtu nimio chylificationem ventriculi debilitans; partim intemperantia in aſſumendo potu, Vini inprimis generoſi admodum ſulphurati, minùs defœcati, craſſi & valdè tartarei, prout Alſatica, Auſtriaca, Lacotica Bernenſia, aliave deprehenduntur, aut Cereviſiæ non abſimilis; partim incontinentia in Veneris uſu; & ſi quæ ſunt adhuc plures aliæ Cauſæ procatarcticæ, atque occaſionales. Vbi non prætereunda eſt Diſpoſitio quoque hæreditaria.

Materia è quâ conſtant Calculi.

Materia è quâ Calculi conſtant, juxta *Clariſſ.* Maëzii, *Chymici olim Lugduno-Batavi peritiſſimi*, aliorumque experimenta ac ratiocinia, eſt magna quantitas terreſtrium particularum, cum intermixtis multis ſalino-volatilibus alcalinis, paucioribus acidis, ſed iis viſcoſis, auſteris, glutinoſis,

parciſ-

parciſſimis ſulphureis. Qui chymicum humanorum Calculorum examen inſtituunt, rem ita ſe habere ultro deprehendunt; quanquam diſcrimen obſervatur in materiâ calculorum, qui in Renibus, Veſicâ urinariâ, Folliculo Fellis, Inteſtinis, & aliis locis reperiuntur.

iffe- ntia ulo- .

Differunt inter ſe Calculi variè; etenim. 1. Alii ſunt majores, minores alii. 2. Alii læves, glabri, alii aſperi, angulati; adeoque figuræ multiplicis. 3. Alii albi, alii flavi, rubicundi, cineritii, aliusve coloris. 5. Alii in Renibus, alii in Ventriculo, Inteſtinis, Vtero, Pancreate, Veſicâ fellis & urinariâ, Cerebro, Pulmonibus, Articulis &c. geniti. 6. Alii in Pueris, alii in Adultis, Viris, Senibus producti.

no- & noſis

Quomodo præſentia Calculorum in Renibus aut Veſicâ urinariâ cognoſci queat, in ſequentibus apparebit. Calculi verò reliquarum partium, cùm rariores ſint, ſignis adeo certis deprehendi nequeunt; equidem lancinantem, pungentemq; dolorem ſæpe inferunt, ſed cùm hic etiam à muco ſalino-acri produci queat, certiſſimus præſentiæ Calculi index eſſe minimè poteſt. Omnis verò Calculus, ubicunque demum hæret, ſi major fuerit, funeſta ſymptomata inferre poteſt, atque etiam frequentiſſimè ſolet.

tio ralis.

In Curatione generali *Lithontriptica* commendare ſolemus remedia, de quorum tamen exiſtentiâ meritò dubitamus; ſaltem qui durioris evaſerunt texturæ Calculi, omnem reſpuunt ſubſtantiæ ſuæ contritionem, cum Remedia, qualiacunque demum fuerint, vires ſuas ad Calculorum loca, integrè deportare nequeant: aut ſi quæ ſunt talia, valdè acria, ſpirituoſa, corroſiva, Spiritus v. gr. acidi Salis, Nitri &c. eâ quantitate in corpus mittere non audemus, quali quidem neceſſarium foret ad operationem ſperatam obtinendam. Qui autem friabiles adhuc atque diſſolubiles ſunt Calculi, variis remediis conteri, & ad ſabulum redigi ſolent vel poſſunt; unde diverſa à diverſis commendata, ac ſubinde in ſecretis habita fuerunt. Ejus verò conditionis talia omnia ſunt, ut pro ſubjectorum varietate modò hæc modò illa felicius operentur. Sed & hoc notandum venit, in præſcriptione *Lithontripticorum* cautè procedendum eſſe, ne ſi fortè conteri nequeat Lapis, per fibrarum irritationem commoveatur, ſicque tranſire ob magnitudinem neſciens membranas, tubulos, nervosque circumſtantes dilaceret, & hinc Inflammationem, Gangrænam, atque Convulſiones lethales excitet. Friabilem autem Calculum eſſe indigitatur, quando ſabulum friabile interdum per Vrinam excernitur. Si Catalogum Lithontripticorum heic inſerere vellem, multa haberem ſcribenda, videantur Auctores de illis; communicabo autem, quæcunque in Praxi omnium potentiſſima atque efficaciſſima comperi: v. gr.

Decoctum Lithontripticum.

℞. *Radic. Bardan. Ononid.*
Eryng. Saxifrag.
Apii, Ruſc. ana. ℥iij.
Herb. Beccabung.
Heder. terreſtr. ana. Mj.

 Rut.

Rut. murar.
Pimpinell. ſaxifr.
Summit. Virg. aur. ana. Mß.
Baccar. Alkeken.
Juniper. ana. ʒij.
Semin. Fraxin.
Fœnic.
Dauc. ana. ʒiß.
Crem. 🜿*ri* ʒj.
Inciſ. & contuſ. coque per quadrantem horæ in
Aqu. fontan. ℔viij.
Colatura detur ad Vitrum. Doſis m. ac v. ℥iij. *vel* ℥iiij.

Infuſum lithontripticum.

℞. *Radic. Eryngii.*
Peucedan.
Aſparag.
Cyclamin. ana. ℥ß.
Herbar. Card. bened.
Verben.
Naſt. cujuslibet rec. ana. Mj
Flor. Geniſt. Mß.
Baccar. Juniper.
Semin. Anis.
Petroſelin.
Fœnicul.
Lign. nephritic. ana. ʒij.
Salis Geniſt. ʒj.
Inciſ. & contuſ. affunde Vini alb vet. ℔. vj. *m. ac v. hauriantur* ℥iij.

Pulvis lithontripticus.

℞. *Oſſium ſ. Lapid Meſpilor.*
Lapid. Carpion. vel Percar. ppt. ana. ʒiß.
Milleped. ppt. ʒj.
Lapid. Spong. ppt. ʒij.
Radic. Eryng.
Saxifrag. ana. ℈ij.
Ocul. ♋. *ppt.*
Semin Milii Solis.
Fœnic. ana. ʒiiß.
Sacch. cand. alb. ℥ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis m. ac v. ʒj. *cum Infuſo fol. Theé* vel *ſimili alio.*

Alius.

℞. *Lapid. Meſpilor.*
Cochlear. cum teſtis uſtar. & ppt. ana. ʒij.
Semin. Naſturt. vel Petroſelin.
Ocul. ♋. *ppt.*
Teſtar. Ovor. Gallin. calcin. ana. ʒiß.
⊖*is Geniſt.* ℈ij.
Sacch. penid. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad. Scat. Doſis m. ac. v. ʒß. *vel* ʒj.

Alius.

℞. *Sanguin. Hirc. ppt.*
Radic. Saxifrag.
Semin. Milii Sol.
Anis.
Ocul. ♋. *ppt.*
Stercor. Columbin. ppt. ana. ʒiß.
Sacch. cand. alb. ad pond. omn.
M. f. Pulvis ſubt. d. ad Scat. Doſis ʒß. *ad* ℈ii. *vel* ʒj. *quotidie ſemel vel bis.*

Tinctura lithontriptica.

℞. *Balſam. Sulphur. terebinthin.* ℥ß.
Eſſent. Virgæ aur. ʒij.
Ononid.
Beton. ana. ʒj.
M. d. ad Vitr. Doſis m. ac veſp. guttæ 20. ad 30. cum vehiculo convenienti.
Vel ℞. *Olei ſtillat. Bacc. Juniper.* ʒij.
Terebinth. ʒj.
Miſc. detur ad Vitr. Doſis gutt. 12. ad 15. cum Vino Malvatico, vel alio Liquore conveniente.

Elixir Nephro-cathartico-anodynum.

℞. *Radic. Rhabarb. elect.*
Saxifragiæ alb. ana. ʒiß.
Zingiber.
Galang. minor.
Calam. aromat. ana. ℈ij.
Semin. Anis.
Fœnic.
Dauc.
Agar. trochiſcat. ana. ʒß.
Baccar. Juniper. ʒj.
Cinam. elect. ʒß.
Macis.
Croci oriental. ana. ℈ß.
Mithridat. Damocr. ʒij.
Laudan. opiat. ʒß.
Sacchar. cand. alb. ℥ß.

Inciſ. & contuſis affunde Spiritus Vini vel Ceraſor. nigr. rectif. ℥viij. *Stent per aliquot dies in digeſtione, poſtmodum filtrato Liquori adde Vini Malvatici optimi* ℥xvj. *Stent adhuc per octiduum in leni calore, poſtea filtra iterum, & uſui aſſerva. Doſis Cochleare unum, duo vel tria ad ſummum per diem, purgat renes egregiè, & nihilominus dolores nephriticos valde lenit.* Elixir eſt mihi, plurimisque apud nos familiare.

culus ſicæ. CALCVLVS VESICÆ eſt concretum lapidoſum in Veſicâ urinariâ ſenſim ex materiâ tartareâ ſive terreſtri alcalino-ſalino fixâ productum, atque paulatim novarum particularum acceſſione augmentatum, induratumque.

uſa. *Proximè* hinc generatur à coagulo tartareo-viſcido, alcalino-ſalino, quod plerumque è Renibus in Veſicam per Vreteres detruditur, inibique novarum particularum frequenti appoſitione, & adglutinatione in Calculum, primò quidem minorem, dein verò ſenſim majorem concreſcit. Subinde etiam vel Calculus unus minor è Renibus delapſus in Veſicâ novo muco obducitur, ſicque in Calculum grandiorem evadit; vel plures minores, ſive arenulæ cum Vrinâ ad Veſicam deferuntur, & inibi per intervenientem mucum in unum Lapidem coaleſcunt. Vsque adeo ut talis concretio fiat nunc *lamellatim*, ſicut in Calculis purè veſicalibus, ad quam non arenulæ renales, ſed mucus veſicæ tartareus contribuit: nunc per *arenulas*, quæ jam in tubulis renalibus concreverunt, & inde ad Veſicam demiſſæ ſunt. *Antecedens* cauſa eſt intemperies ſanguinis tartarea ⊖ino-alcalino-mucoſa, in quâ nimirum particulæ terreſtes, craſſæ, mucoſo-viſcidæ, & ſalino-alcalinæ ſpirit. p.n. abundant, atque à cauſis procatarcticis adquiſitæ cumulatæque fuerunt, inprimis à Victu, copioſas ſalſas, terreſtres mucoſas, dyſpeptas particulas in ſe fovente, & hinc malè in ſtomacho digeſtæ; à Vino itidem ♀reo, minus penetrante, utut aliâs ſatis generoſo, atque ſpirituoſo, quod multum calcis ſecum ferre dicunt. Quibus adjungimus Vitã ſedentariam, Somnum largiorem, Triſtitiam frequentem, Venerem nimiam, decubitum diuturnum in Arthritide præſertim, ſegnitiem in urinâ probè & ſufficienter reddendâ, diſpoſitionem denique hæreditariam.

Quod

Quod ſi minor calculus aſperitate ſuâ ſeſe intra mucum & fibras membranaceas Veſicæ infixit, tum inibi velut in nido dein immobilis recumbit, & adglutinatur, imò appoſitâ paulatim novâ materiâ tartareâ augetur, & grandeſcit non ſecus atque ſi mobilis fuiſſet.

Diagnoſis. *Signa diagnoſtica* præſentis Calculi Veſicæ ejusque mobilis varia ſunt, & quidem ſi Lapis adhuc minor ſit, frequens in Vretrâ pruritus, atque Dyſuria producitur, imò inter mingendum ſentitur, à Viris quidem in genitalis membri glande, à Fœminis autem in Collo Veſicæ plus minus acutus, pungens aut lancinans, ſubinde etiam obtuſus dolor, ab extremitate Glandis in ipſam Veſicam tendens. Quando autem Æger Vrinam excernere cupit, priùs ſemper membrum fricat aut mulget, quò ſic Vrina melius & minori cum labore aut dolore profluat. Si Calculus dein augetur ac major redditur, tum Æger in Inguine aliquod velut pondus perſentit, quod deorſum premit, ac ſimul dolorem quendam in Vmbilico propter Vrachi cum Veſicâ communionem, producit. Vbi verò Calculus non omninò occludit Veſicæ collum, tunc Æger ad frequentem mictionem ſolicitatur, etiamſi ſæpiùs parum, ſubinde prorſus nihil mingat, imò interdum Vrina etiam contra Ægri voluntatem guttatim non ſine ardente dolore & cruciatu profluat: quamobrem virga non rarò tenditur, ac inſimul alvus ad deponendum incitatur. Vrina emiſſa ferè ſemper mucum ſecum fert, Narium muco, interdum & Puri ſimilem, eumque majori vel minori quantitate, qui certiſſimum ſolet indicium Calculi veſicalis præbere. Quòd ſi Æger reclinato corpore jacet, tunc Calculo retro lapſo Vrina melius emittitur. Evidentiſſimum tamē ſignum præſentis Calculi exploratione chirurgicâ habetur, quâ quidē Operator priores duos digitos Oleo inunctos unum poſt alterum in Patientis alvum intrudit, atque Veſicam verſus placidè adigit, & hinc alterâ manu Inguinis regionem premit, hac enim ratione, ſi Calculus adeſt, durum quid ſub digitis ſentit. Hic explorandi modus in Junioribus & gracilibus certior eſt, quàm in Obeſis, in quibus examen catheteris ope inſtitutum felicius evadit, etenim inſtrumentum hoc in Veſicam leniter & circumſpectè intruſum, ac poſtea hinc inde verſum, ad Calculum tanquam ad rem quandā duram (ſi grandiuſculus, mobilis ac liber eſt, atque ad Collum Veſicæ pondere ſuo delabitur) facilè allidit, hincq; ſenſibilem, licèt valde exiguum ſtrepitum producit. Si exiguus fuerit Calculus, tum catheteri facillimè cedit, & ita deprehendi commodè nequit. Si autem adnatus ſit internæ Veſicæ ſuperficiei Lapis, tum per plures ibidem annos ſine notabili incommodo latere poteſt; modò ne aſper fuerit vel mobilis. Vbi verò idem incrementum conſiderabile fuit adeptus, & ſimul aſperitate quadam vicinas quaſcunque nervoſo-membranaceas fibras pungere, lancinare, atque ſub leni corporis motu Veſicalem mucum defricare incipiat,

pergat-

gatque, tum jam frequentes mingendi cruciatus, ſæpè cum alvi teneſmo per conſenſum juncti, oboriuntur, atque in Vrinâ, quæ modò copioſior, & lenior, modò parcior & acrior cum difficultate & dolore, crebroque mingendi ardore profluit, copiam mucoſo-purulenti humoris protrudunt. Immobilem hunc, adnatumque Calculum Veſicæ aliis vix melius ſignis cognoſcere licet, quoniam ſæpiſſimè neque per digitorum intruſionem in Alvum, neque per Catheterem in Veſicam immiſſum deprehendi poteſt. Cùm autem interdum *Scirrhus* orificii Veſicæ eadem cum *Calculo* ſymptomata producat, quæritur, quomodo hæc à ſe invicem dignoſcantur? Reſp. Difficile quidem hoc eſſe, ſed tamen haud prorſus impoſſibile, etenim ſi Calculus immobilis adeſt prope orficium Veſicæ, aut etiam mobilis, tum ille per Cathetiris intruſionem in Veſicam ſtatim tangitur, atque ejus aſperitas obſervatur, quale quid in Scirrho non contingit. Dein in Scirrho catheter difficillimè tranſmittitur per orificium veſicæ, in Calculo autem facilius, niſi ſphincter Veſicæ inflammatus, aut convulſivâ quadam criſpatione contractus fuerit. Denique in Calculo ſubinde Arenulæ prodierunt, dolorque acerbus pungens utplurimum etiam per conſenſum ad Virgæ glandem ſeſe extendit; in Scirrho autem ſymptomata hæc cuncta mitiora exiſtunt.

Prognoſis Quantum ad *Prognoſin*, Calculus major quàm ut Vrethram penetrare queat, ſi per felicem Lithotomiam non eximitur, ad mortem uſque cum frequentibus mingendi cruciatibus retinetur. Credimus autem, homines cum ejusmodi calculo, ſi aſperitate ſuâ horrendos non pariat dolores, neque Collum Veſicæ criſpando obturet, per 12. 15. aut plures annos vivere poſſe. Quando dictum Veſicæ collum ita conſtringitur, ut Ægri nullam planè Vrinam emittere valeant, tum intra paucos dies convulſi moriuntur. Si autem ſtranguria ex Calculo ſphinćterem Veſicæ perpetim lancinante, ferè continua fuerit, cum Vrinæ mucoſæ parcâ & frequenti excretione, tum Ægri ſenſim vel hydropicâ vel ſimplici Tabe cum Febri lentâ conſumuntur ac moriuntur. Calculi minores interdum ſatis feliciter ac citra notabiles cruciatus per Vrethram excernuntur; ſæpius verò, præſertim apud Viros in Virgâ obhærent, & immanes dolores pariunt, donec planè exierint.

Differentia. *Differunt* Calculi Veſicales non ſecus ac renales inter ſe vario modo, nimirum ratione *duritiei*, *figuræ*, *coloris* & *magnitudinis*. Imò etiam hoc neceſſarium eſt, ut ſciat Chirurgus num Calculus in Veſicâ liber ac mobilis ſit, num verò quod ſubinde contingit, internæ tunicæ Veſicæ adnatus. Ac ſi adnatus eſt Calculus, isque grandior, tum nec à Naturâ extrudi, neque etiam ullo artificio citra præſentiſſimum mortis periculum exſcindi poteſt.

Curatio. In *Curatione* alia fiunt præſervationis, alia curationis gratiâ. Præſervationis ergo homines à Calculis munire poſſumus iis Remediis, quæ coagu-

coagulum tartareum ſanguinis intercipere, & præcavere, vel præſens jam Diatâ. promptè diſſolvere poſſunt. Vbi Victûs ratio inprimis convenit, aromaticis conſtans moleculis, & ſalium fixorum, atque particularum terreſtrium nullum proventum exhibens. Abſtinendum ergo ab omnibus valde acidis, ⊖ſis, fumo induratis; à caſeo, paſtis farinaceis, ovis induratis, carnibus durioribus, &c. Cavendum ſibi ab otio, à nimiâ ♀re ſpiritus exhauriente, à Vinis 🜿reis & calcariis, à Cereviſiâ minus probè defœcatâ. E contrario carnes teneriores, olera hortenſia ſpirituoſiora, radices & plantæ antiſcorbuticæ, Vinum album, tenue, ac diureticum, vel Cereviſia probè defœcata, clara, & amaricans, vel Decoctum lene Radici, Filicis atque Ligni Saſſaphras vel Guajaci pro potu ordinario per longum tempus uſurpentur: quibus modica corporis exercitatio, & animus ad lætitiam ſemper compoſitus jungantur. Æſtivo ſimul tempore aliquoties dulcis Aquæ Balneis homo inſideat.

Inter Remedia *præſervativa* commendamus vel *Juſcula Herbis antiſcorbuticis* alterata, vel *Pulveres* ad concretionem Calculorum in genere, renaliumque in ſpecie præcavendam laudatos. *Acidulæ* quoque *Sualbacenſes* aut *Thermæ piperinæ* cum regimine Diætæ exacto potæ inſignem effectum præſtant. Si coagulum jam hæreat in Veſicâ, tum id per injectionẽ *Liquoris lithontriptici Timæi à Guldenklée* reſolvetur: præprimis ſi ſimul internè copioſus humor diureticus v. gr. *Infuſum folior. Thée & Betonic. Decoctum Radic. Filicis, Onomd. Liquirit.* &c. affatim hauriatur, utpote à quo coagulum illud magis dilutum & liquefactum tanto felicius abſtergi & excerni poteſt. Interea ſubinde Æger ſive per *Emulſionem ſeminis Violarum*; ſive per *Syrupum de Spinâ cervinâ ad* ℥iß. *vel* ℥ij. *cum Aqu. Flor. Sambuc.* purgetur. Sed & *Tragema* ſeqq. quotidie capiatur:

℞. *Ocul.* ♋. *ppt.* ℥j.
Semin. Anis. ʒij.
Naſturt. ʒj.
Cinam. el. ʒiß.
Cubebar.
Garyoph. ana. ℈ij.
Pulv. fol. Sen. ʒiij.
⊖*is polychr.* ℈iiß.
Sacch. alb. ℥vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒj. quotidie.

Vel *Elix. propr. Claud. cum Tinct.* ♂*ii mixtum ad gutt.* xx. in ſingulis paſtibus ſumatur.

Præſente porrò ejuſmodi coagulo, aut m. ſi Calculus minor in Veſicâ hæreat, jubendus eſt Æger, quantum ipſius vires permittent, vel equitare tantiſper, vel pedibus aut in Rhedâ iter conficere, vel ſæpiùs etiam *Balneo Aquæ dulcis* inſidere, ac præterea liberaliter potare, hincque à potu Vrinam quantum poteſt, cohibere, quo ſic auctâ ipſius copiâ deinceps ipſe ſimul Calculus inter mingendum expelli poſſit.

Cùm verò poſtea Calculus Vrethram ingreſſus eſt, ac ibidem immotus hæret, omni ſtudio cavendum, ne

in Veſicam remeet, ſed è contrario ſtatim Patiens Balneo eſt immittendus, ac eidem hauſtus *Olei Amygd. dulc.* cum 20. aut 30. *guttulis Ol. Terebinth.* eſt propinandus, interea digitis ipſe Calculus ad Virgæ glandem lubricatâ viâ protrudendus: In hunc finē noñulli vel *Lac calidum* vel *Ol. Amygd. dulc.* aut *Roſar.* Vrethræ inſpergere ſolent. Quâ ratione, ſi Calculus non admodum angulosus eſt, facilè elicietur: ſi verò aſper multum & angulo uno vel altero internæ canalis ſuperficiei infixus obhæreat, tum per continuatum *Balnei* uſum, ſimul & *Injectiones Lactis* aut *Decocti* cujusdam *emollientis* Vrethra lubricanda ſimul & expandenda venit, quo facto lapis tanto facilius, ſubinde velut in momento, extrudi ſolet.

Quòd ſi verò in Glande nihilominus pertinaciter hæreat, tum aptis inſtrumentis canalis expandendus, & Calculus extrahendus, inque hunc finem neceſſitate urgente terebello fiſtulæ incluſo prius terendus. Si tandem longiùs retro Glandem ſubſiſtat lapis, nec ullâ arte hinc eximi queat, tum ipſa Virga à latere ubi vaſa ſanguinea non multum jacent, eſt incidenda, interea ſimul filo ſtringenda Vrethra, ne remeet Calculus, & præputium ita extendendum, ut totam glandem tegat. Factâ autem inciſione extrudendus atque eximendus eſt Calculus, cutisq; remittenda, ut inciſum penem integrè contegat, ſic enim conſolidatio facilior evadet. Quo minùs a. Vulnus hoc in ductu Vrethræ carunculam, vel cicatricem incommodam poſt ſe relinquat, ſicque Calculos forſan ſecuturos in tranſitu præpediat, vel etiam Fiſtulam difficulter ſanabilem excitet, conſultum eſt tubulum quendam argenteum durante conſolidationis tempore in Vrethrâ geſtare, atque Vrinam per eundem mittere: ipſe a. tubulus *Unguento diapompholygos*, cui parum *Balſami Peruviani* mixtum erit, illini debet. Loco Tubi *argentei* alii utuntur Tubulo *cereo.* Interim Vulnus tractandum eſt ſicuti Vulnera Tendinum ac Nervorum, quemadmodum ſub titulo de Vulneribus docetur.

Quòd ſi tandem Calculus major exiſtat, quàm ut è Veſicæ orificio per Vrethram excerni & exprimi poſſit, tum ultimum liberationis remedium *Lithotomia* audit, quæ inſtitui poteſt, ſi Æger non ſit ætate valdè gravis, atque debilis, verùm ſi fuerit adoleſcens, aut in conſiſtente ætate conſtitutus, boni inſuper habitûs, à Cacochymiâ omni, præprimis etiam venereâ immunis. Si itidem Calculus in magnitudine non excedat, neque peculiari incluſus membranæ Veſicæ adhæreat: In hiſce enim caſibus tutiùs à Lithotomia obſtinemus, quàm cum Ægri pernicie eandem exercemus. *Lithotomia* a. duplici modo inſtitui ſolet, nimirum vel *per apparatum Inſtrumentorum minorem* in Pueris, vel per *apparatum majorem* in Adultis.

Lithotomia apparatus minor.

Ad *apparatum minorem*, qui hodiernâ die non amplius inſtituitur, niſi in Pueris, non requiritur aliud quid, quàm cultellus inciſorius utraque parte acutus, & exercitata Operatoris manus, peragiturque ſeq. modo: Invocato

vocato Summi Archiatri auxilio Puer, poſtquam ante aliquot horas *dimidium Laudani opiati granum* cum *Aqu. flor. Til.* & *Syrupo Pæon.* hauſit, & aliquot ante operationem dies per unum alterumve Purgans, nec non Clyſma reiteratum, benè fuit præparatus, tabulæ in hanc rem commodè adaptatæ imponitur, ita ut ſupinus jaceat, retro ipſum famulus ſtat, qui ejusdem axillas firmiter teneat; ad utrumque latus alii famuli hærent, quorum qui ad dextram conſtitutus eſt, Patientis manum ſubtus femur tractam teneat, alter verò à ſiniſtris aſſiſtens ſimiliter ſuâ dextrâ manu Patientis ſiniſtram optimè cuſtodire, aut ſubter femur firmiter continere, uterque verò ſimul femora Patientis diducere debet. Quo facto Operator digitum ſiniſtræ manus in Inteſtinum Patientis rectum trudit, eoque lapidem verſus anteriorem partem Veſicæ, ſive ad Perinæum deprimit, dumque interea Miniſter adſtans Virgam Patientis unâ manu in ſublime attollit, alterâ verò Abdomen deorſum trudit, acutiſſimo cultello ſuo, quem juxta reliqua inſtrumenta & medicamina in parato habebit, Perinæum ad ipſum lapidem usque ita pertundit, ut ſimul & ſphincterem Inteſtini recti, & muſculum Veſicæ intactum prætereat; foramen hinc in Veſicam adactum eo usque ampliat, donec digito in anum intruſo Calculum exprimere, aut forcipe cochleatâ, inſtrumento conductorio, vel cochleari extrahere queat. Hoc feliciter expedito Vulnus curatur, prout in ſequentibus adnotatur. Inter operationis actum Ægroto ſubinde cochlearia aliquot *Mixturæ antiſpaſmodico-cardiacæ* exhibentur, Naribus verò modò *Spiritus Reginæ Hung.* ſive *Anthos*, modò *Balſamus apoplecticus* admovetur.

Operatio per majorem apparatum hodie maximè uſitata ſeq. in modum inſtituitur: Æger nimirum poſt imploratam divini Numinis opem & propinatum *Vini generoſi* cum *Laudani opiati grano*, vel *Theriacæ cœleſtis granis* 6. permiſti hauſtum, præmiſſamque debitam, cum Venæſectione, Purgantibus, & Clyſmate uno alterove inſtitutam, præparationem Tabulæ nonnihil altæ linteis tectæ imponitur, hinc ad dorſum ejus ſternuntur pulvinaria firmiora, quibus tum miſer Patiens, tum famulus ipſi ſuſtentationis gratiâ alligand⁹ inſidere queat; poſtea femora Ægri diducuntur, ac à lateralibus Miniſtris aſſiſtentibus fortiter tenentur, ita ut Æger artus ſub actu operationis movere, ſicque Operatorem impedire nequeat, tibiæ verò retrorſum actæ cum ipſius manibus firmiter colligantur. His præmiſſis Ægro plura cochlearia *Mixturæ* alicujus *antiſpas modico cardiacæ* propinantur, qualis eſſe poteſt, v. gr. *Apparatus major.*

℞. *Aqu. Flor. Til. Acac.*
Borrag. ana. ℥j.
Eſſent. Opii ℈ß.
Syrup. Cap. ♀*r.* ʒvj.
Confect. Alk. ʒj.
Ungul. Alc. ppt.
Dent. Apr. ppt. ana. ʒß.
M. d. ad Vitrum.

Vel ℞. *Aqu. fl. Conſol. reg. omn. ana.* ℥j.
Cardiac. offic. ʒvj.

Syrup.

Syrup. Pæon.
Semperv. ana. ℥ß.
Conf. Hyac. c. ʒj.
Bezoard. min.
Matr. perl. ppt. ana. ʒß.
Cinnab. ♁*n. opt.* ℈j.
M. detur ad Vitr.

Naribus frequenter *Balſamus apoplecticus* aliusve admoveatur, temporibusque illinatur vel *Spiritus Anthos*, *Anhaltinus*, aut ſimilis cum linteolo. Vel etiam *Nodulus ex contuſis Juniperi Baccis*, *Rutâ*, *Cinamomo*, *Garyophyll. ar.* concinnatus atque *Aceto roſaceo* intinctus Naſo applicetur.

Operator verò ante omnia catheterem Veſicæ ita immittat, ut ejus curva extremitas Perinæum verſus, ubi inciſio eſt facienda, directa exiſtat, hinc catheterem Miniſtrò adſtanti committit, eâ conditione, ut eundem ad dictum locum firmiter directum teneat, Operator hinc inciſionem verſus catheterem in Perinæo facit, eâ cum cautelâ, ne ſphincter Ani aut Veſicæ diſcindatur, qualem diſciſſionem poſtea Incontinentia urinæ aut fœcum alvinarum ſequeretur. Attamen Vulnus in Pueris proximè duos, in Adultis verò tres digitos tranſverſos latitudine ſuâ exæquet, ne foramen nimis parvum evadat ad exitum Calculo concedendum. Inciſione peractâ ſtatim Operator intruſo ſpeculo foramen ipſius vulneris diducit, ita ut per illud inſtrumentis in Veſicam penetrare queat. Cathetere hinc è Virgâ exemptovel forcipem vel cochleare Veſicæ immittit, Calculumque ſive unum ſive plures commodo quocunque modo extrahit. Priusquam hoc facit, digito in Veſicam adacto Calculi magnitudinem explorat. Quod ſi enim ille major ſit quàm ipſum foramen, tum vulnus non ſpeculo, propter dilacerationis fibrarum indeque facilè ſubſequentis convulſionis lethalis metum, ſed inciſione novâ eſt dilatandum, hinc forcipe cochleari aculeis intus inſtructâ lapidis diffractio tentanda, quod ubi ſuccedit, fruſta per partes eximenda, ac probè tandem attendendum, ne unus vel alter Calculus in Veſicâ relinquatur.

Quod ſi autem lapis magnitudinem Ovi gallinacei exæquet, & frangibilis non ſit, tum Operatio minimè eſt ſuſcipienda, quoniam ejusmodi Calculus foramen adeo amplum requirit, quale citra præſentaneũ mortis periculum fieri nequit. Vel ſi operatio facta eſt, & Calculus ob ſui molem extrahi nequeat, tum relinquendus eſt potius in Veſicâ, & curatio ita inſtituenda, ut cannulam Æger perpetim Veſicæ intruſam geſtet, per quam Vrina excerni queat. Operatione finitâ Æger refocillandus eſt Mixturis ſupradictis cardiaco-antiſpasmodicis, & Juſculis optimis. Sabulum dein omne, vel arenulæ, & ſanguinis grumuli cochlearis, vel apti alius inſtrumenti ope adhuc eximi debent, ſicque Veſica probè mundanda. Quando Lapis extractus eſt ſabuloſus, vel inſtar Piſolithi, tum plerumque indicium eſt, nullos alios adeſſe calculos; ſi autem politus ille fuerit, ſive muco obductus, tunc certum Lithotomi ſignum eſſe credunt, ulteriorum

præſentium; qui proin omnes eximendi primâ ſtatim vice, ſi Ægri vires permittant; ſi non ferunt, tum cannula Veſicæ immittenda, & poſtridie operationis illa penitus eſt extergenda, deinceps cannula non amplius intrudenda, utpote quæ conſolidationem & reunionem diviſæ partis impediret. Ad hæmorrhagiam autem Vulneris ſedandam ac ulteriorem præcavendam *lintea carpta Albumini ovorum* intincta, atque *Pulveribus adſtringentibus* conſperſa applicanda, probè attenenddo, ne *Vitriolũ*, *Alumen*, aut ſimile acidum corroſivum permiſceatur. Hinc plumaceolum, Emplaſtrum, atque compreſſum figuræ convenientis imponitur, ac denique hæc omnia aptâ deligatione & faſciatione ſuſtinentur. Sedatâ ſic Hæmorrhagiâ *Unguentum digeſtiv. Hildani* cum *Balſamo Peruviano* mixtum ſingulis deligationibus adhibetur, ſed ita, ne quid in Veſicæ fundum delabatur; poſtea *Emplaſtrum* v. gr. de *Spermate Ranarum*, vel *Dialpalmæ*, aut *Album coctum* deſuper imponitur, atque inſuper applicatur fomentum, quale in Inflammationibus aliàs diſcutiendis uſurpari ſolet. Nonnulli Chirurgi heic *Lardum* cum *herbis Scordii. Salv. Beton. Agrimon. Meliß.* ut & *Myrrhâ*, *Aloe*, ac *Thure*, *Vino* incoquunt, huicque Decocto immerſa expreſſaque lintea calidè applicant. Quòd ſi Vrina ſex vel octo horis poſt Operationem moleſta fuerit, tum Vulnus aperitur, & per illud effluere permittitur, hinc cannula ipſi Vulneri intruditur, ut per eam Vrina exire queat, quâ tamen non niſi per biduum vel triduum utuntur, donec Veſica probè fuerit mundificata & exterſa, poſtmodum rejectâ penitus cannulâ conſolidatio *Balſamo Tolutano* vel *de Copaibâ* abſolvitur. Poſt quamlibet deligationem femora ſunt colliganda, ne eadem Patiens in ſomno fortè diducat, ſicque Vulneris conſolidationem impediat.

Lithotomia in Fœm…

In Fœminis etſi Vrethra brevior atque amplior ſit, quàm in Viris, hincque minores Calculi & Arenulæ facilius excernantur, ſubinde tamen & illæ Veſicæ Calculo graviſſimè moleſtantur, ita ut is, quando ob magnitudinem per ordinariam viam prodire nequit, *Lithotomiæ* auxilio ſimiliter extrahi debeat. Inſtituitur autem hæc nunc per minorem, nunc per majorem adparatum; *in minore adparatu* pauca adhibentur inſtrumenta, cùm nulla heic inciſio fiat; collocatur nimirum Fœmina in Sellâ quadam ſublimi, poſterius nonnihil recumbente, ita ut natibus extremitati Sellæ inſideat, hinc genua ipſius in altum, plantæque pedum ad nates ſuſtinentur, diductis poſtea crutibus catheter exploratorius rectus, Oleo roſaceo vel Hyperici illitus ab Operatore per Vrethram in Veſicam Patientis leniter adigitur, Calculusque ſic inquiritur. Cùm autem Catheter dictus ſinu inſtructus ſit, velut itinerario, dilatatorium inſtrumentum ejus ductu in eandem Veſicam truditur, ejusque ope poſt extractum Catheterem Vrethra quantum fieri poteſt, expanditur, idque ſine magnâ difficultate, quoniam ſatis dilatabilis eſt, præcipuè ſi ante operationem Fœ-

per minorem adparatum.

mina

mina aliquandiu Balneo emollienti inſedit. Dilatatâ ſufficienter Vrethrâ inſtrumentum extrahitur, Operatorque hinc ſtatim duos manûs ſiniſtræ digitos, oleo probè perunctos, in Vaginam Mulieris, aut anum Virginis demittit, dextrâ autem manu Hypogaſtrium Patientis leniter comprimendo Calculum verſus collum Veſicæ blandè protrudit, unde poſtmodum facilè in dilatatam priùs Vrethram, niſi grandis nimium fuerit, prolabitur. Quando autem Operator ſic Lapidem in Vrethræ canali videt, tum hypogaſtrium Patientis Miniſtro cuidam adſtanti premendum committit, ipſe verò dextrâ manu prehenſum uncum retro Lapidem adigit, eumque ſic extrudit. Hoc feliciter expedito Vrethræ regio tota per aliquot dies ſæpè Oleo Roſarum, Verbaſci, Violarum, & Axungiâ porcinâ, aut cervinâ eſt inungenda, ſimulque Decocto vinoſo Herbarum Alliariæ, vel Scordii, Betonic. Meliſs. Sanicul. Chamomill. Melitot. Succin. Agrimon. Aneth. Abſynth. aut ſimilium calidè fovenda, donec omnia ſano ſtatui ſint reſtituta.

r ad- ... tum ... orem

Operatio Lithotomiæ *per majorem adparatum* in Fœminâ aliter nonnihil quàm in Viro peragitur; nimirum eâ in ſitum conſuetum adaptatâ atque ligatâ, exploratorius isque ſinuoſus catheter vel conductor per Vrethram in Veſicæ cavitatem mittitur, huic ſuperingeritur Dilatatorium inſtrumentum, dumque hujus ope dilatatio blandè facta eſt, lanceolâ anguſtâ, utrinque acutâ à dextris & ſiniſtris incidendum eſt orificium externum ductûs urinarii, idque nunc magis nunc minus pro diverſâ Calculi latentis mole. Hinc lanceola vel ſcalpellum unâ cum dilatatorio extrahitur, atque denuò conductor unâ cum forcipe ſtatim in Veſicam truditur, Calculusq; unus, vel plures, ſi adfuerint, quæruntur, prehenduntur & extrahuntur. Liberatâ ſic & mundificatâ Veſicâ deligatur Vulnus, & ad conſolidationem promovetur, ſicuti paulo ſuperius in Lithotomiâ Virorum indigitatum fuit.

Non caret hæc operatio ſuis incommodis, dolorifica eſt, & utplurimum Vrinæ Incontinentiam poſt ſe trahit, dum fieri rariſſimè poteſt ſine fibrarum Vrethræ & Sphincteris dilaceratione aut diſciſſione, ob quam dein Veſicæ orificium claudi amplius, vel clauſum teneri nequit; fibræ enim rotundæ Sphincteris ſemel diſciſſæ ſanantur quidem, ſed ita amplius uniri nequeunt, ut contractionem naturalem præſtare valeant.

CALCVLVS NARIVM eſt lapidoſa concreſcentia materiæ mucoſo-terreſtris, in glanduloſo-tubuloſâ Narium tunicâ collectæ; dolores tandem pungentes, atque lancinantes excitans. Geneſin habet cum aliarum Partium lapidibus eandem, per paulatinam nimirum molecularum arenoſarum accumulationem ex ſanguine circulante, & earundem concretionem atque indurationem ſubſequentem. Moleſtus eſt in ſuo incremento hic Calculus, dumque prodire nequit brevi, lacerare tandem ſolet membranulas, quibus includitur, & *Calculus Narium.*

ita

ita exulcerare tunicam Narium, imò Ozænam producere valet.

Curatio. *Curatur* nonniſi exemtione Calculi, cumque hæc ſine membranæ & fibrarum dilaceratione fieri nequeat, ſtatim poſt extractum lapidem inſpergendum eſt *Vinum calidum*, in quo *Mel roſaceum*, *Myrrha*, *Aloë*, *Sanicula*, *Pyrola*, *Betonica*, *Ulmaria*, *Millefolium* decocta fuerunt. Poſtquam hoc aliquoties factum, Vulnusque probè exterſum eſt, conſolidatio promtè perficitur, ſi aliquoties *Balſamus vulnerarius* qualiſcunque, vel *Peruvianus* cum *Oleo Hyperici* Naribus fuerit inditus.

Calculus ſub Linguâ. CALCVLVS SVB LINGVA, eſt lapidoſa concretio in tubulo quodam ſublinguali ſalivali, vel intra membranulas ibidem ſitas, ex materiâ terreſtri & Sale alcalino-volatili paulatim congeſtis ac induratis genitus. Mirum quomodo hoc fieri queat? Sed res viſa aliis, obſervataque à me ante viginti annos in Senatore quodam Civitatis noſtræ, qui aliquandiu levem quandam ſub Linguâ duritiem atque tumorem perſenſit, ſed eum tamē, quousq; parum incomodabat, minimè curavit. Dum autem poſtea increvit, tuberculumque valdè moleſtum evaſit, ſibi mederi moleſtiæ impatiens voluit, id quod Chirurgus ſolâ expreſſione Calculi perfecit, raritatem Affectûs valdè miratus, dum primo intuitu Scirrhum eſſe voluit, eumque in Cancrum abiturum fore metuit.

Cauſa, & Curatio. Concretio ejusmodi calculoſa à ſalivalis Tubuli obſtructione ſæpè provenit, unde ſaliva paulatim collecta, excuſſis particulis aquoſis, concreſcit, ſi plurimas particulas tartareas in ſeſe habuerit, quales ex quotidiana Vinorum ingurgitatione, aliisque Diætæ vitiis adipiſci poteſt. Nonnunquam & intra membranulas ſub Linguâ ſitas collectio & concretio humoris gelatinoſo-tartarei & ſalino-alcalini fit. Nulla hinc ſupereſt alia curandi methodus, quàm ut Calculus loco moveatur, & è Tubulo ſalivali valde dilatato, vel membranulâ, cui incluſus hæret, exprimatur; quod ubi factum eſt, ſtatim *Oris collutio* cum *Decocto Herbarum Scabioſ. Brunell. Flor. Malvæ. arbor. Liguſtr. Roſar. rubr.* in *Vino facto*, admixto *Melle roſaceo* aliquoties calidè inſtituenda, ſimulque locus eodem *Melle Roſarum* cum *Pulvere Myrrhæ* & *Cretæ rubræ* ſæpè inungendus.

CALCVLI VEL TOPHI PODAGRICI, ſunt calcariæ in Articulis digitorum manuum aut pedum factæ concretiones, de quibus ſub Titulo de Arthritide actum. *Tophi podagrici.*

CALCVLVS VESICVLÆ FELLIS vel *aliarum etiam Partium* eandem quidem geneſin habent, ſed non pariter ita cognoſcuntur, ac eapropter peculiarem curandi methodum hactenus non impetrârunt. Naturæ res minus probè cognita committitur, atque urgentibus interea ſymptomatibus remedia convenientia opponuntur. *Calculi variarum partium.*

CALCVLVS RENVM eſt concretum aliquod p. n. lapideæ duritiei, intra *Calculus Renum.*

intra urinarios Renum tubulos, aut glandulas ipſas, à ♀rearum particularum viſcido alcalino-ſalino muco cohærentium collectione enatum.

Differunt inter ſe Calculi tales ratione *duritiei*, *figuræ*, *coloris*, & *magnitudinis*. Ratione *duritiei* Calculi ſunt vel ſilicei & minimè friabiles, vel molliores & tantillum friabiles, aut ſaltem magis frangibiles. Ratione *magnitudinis* alius alio major. Reſpectu *figuræ* maximè diverſi ſunt, reperiuntur enim rotundi, oblongi, acuminati, aſperi, læves. Ratione tandem *coloris* alii ſunt albicantes, alii cineritii, flavidiuſculi, rubicindu. &c.

...s aſ-...a. Affliguntur heic Glandulæ tubulique urinarii, nunc in uno tantùm, nunc in utroque Rene; & quidem Affectus non Adultis tantùm, ſed & Infantibus aut Pueris duorum vel trium, plurium vel pauciorum annorum contingit, quemadmodum hoc tum aliorum, tum propria nos docuit experientia.

Cauſa. *Cauſa proxima* eſt coagulum quoddam viſcido-♀reum, intra tubulos renales collectum, quod conſtat ex pluribus terreſtrioribus, & alcalino-ſalinis particulis, acido ⊖e fixo, & paucis aquoſis atque ♀reis, inter ſe arctè & tenaciter junctis, quod è ſanguine arterioſo ſecretum renales tubulos & porulos obſtruit, ut adeo in ipſo Sanguine materia Calculos proximè componens præexiſtat, atque eo deductæ ſint è primis viis, in quibus Cibi aſſumti non perfectè digeruntur, ſed in ♀ream maſſam convertuntur. E *Cauſis procatarcticis* & maximè remotis ad hunc Affectum contribuunt Vita ſedentaria, inprimis decubitus ſupinus diuturnus, venus immodica, exertia mox à paſtu inſtituta, Vinorum ♀reorum frequens & nimia ingurgitatio, Cibi ſucci ♀rei, ⊖ſi, muco-viſcidi, atque difficilis concoctionis. His adde hæreditariam diſpoſitionem ſanguinis ad Calculos producendos.

Diagnoſis. Calculus Renum ſubinde diu latitat citra ullum incommodum, quando a. in motum adigitur, tum cruciatus inde producuntur, dolorque Renum & Lumborum evadit plus minus intenſus, ad Crus etiam lateris affecti, imò per pedem interdum ſeſe protendens, ac ſtupore comitatus. Junguntur his frequentes Horrores, Nauſea, imò Vomitus eo usq; durantes donec Calculus vel ad quietem promot⁹, vel è Rene per Vreterem in Veſicam depulſus fuerit. Quòd ſi in hoc itinere fortè obhæreat, & Vreteris tunicas à ſe invicem diſtendat, tum Cruciatus maximè augentur, & à primo loco ſemoti nunc aliam regionem obtinent, atque verſus inguina, ſub quibus Veſica hæret, tendunt. Contingit hinc frequenter, ut vel in momento Calculus procedat ulterius, & in Veſicæ cavitatem delabatur, quem motum Ægri non obſcurè perſentiunt, Medicoque interdum referre nôrunt. Sed aliquando diu in Vretere hæret Calculus, quando aſperitate ſuâ ſpaſmodicam illius fibris contractionem inducit, & ſic etiam frequenter Vrinæ tranſitum impedit: id quod propter communionem non rarò ſimul in oppoſito Rene & Vretere contingit. Reſilit etiam aliquando

Calculus in Pelvim, ſi tranſire nequit, tumque dolores Lumborum ſimiliter ceſſant. Quamprimum autem in Veſicâ ſic Calculus hæret, eodem ſimul inſtanti Cruciatus omnes ceſſant, Ægerque ſe ſubitò quaſi ſanatum videt. Mictio autem in hoc Affectu ſimul quandoque eſt laborioſa & ardens, Vrina vel pauca in Paroxyſmo ob Renum tubulos à Calculorum aſperitate criſpatos emittitur, eaque utplurimum tenuis & clara, quæ tamen ſemoto nonnihil Calculo iterum turbata, craſſa, ſabuloſa aut mucoſa cum aliquali ardore excernitur; & ſi aſperitas Calculi Vaſculum unum alterumve ſanguineum dilaceret, ſanguis ſimul cum Vrinâ prodibit, tanto is copioſior, quanto majora vel plura vaſcula fuerint rupta. Dum itaque renales nervuli ac tubuli ab acrimoniâ Calculorum vel à ſabulis punguntur, tenduntur & ita ſpaſmo graviori vel leviori affliguntur, tum propinquæ partes nervoſo-membranoſæ ſimul afficiuntur, ac ita per conſenſum alia quoque non minus vehementia ſymptomata excitant; qualia ſunt *Colica convulſiva*, & *hyſterica*, teneſmus ani, præcordiorum anxietas, reſpirandi difficultas, Alvi conſtipatio, in Glande pruritꝰ & titillationis vel pungitivi alicujus doloris ſenſus, cum frequenti mingendi deſiderio; retractio teſticuli ad Os Pubis in latere Renis affecti.

Quomodo ab aliis doloribus diſcernatur Calculus.

Diſtinguitur tandẽ hic *Dolor nephriticus* à *dolore Colico*, quòd in Colicâ dolor ſit acutiſſimus, & ſupra Renum tractum extendatur, in Calculo a. dolor in ipſo Rene maneat fixus, ac ſubinde verſus pubem & umbilicum cum ſpaſmo inteſtinorũ expandatur. Dolor colicus plerumque mobilis eſt, Calculi permanens. In Colicâ potiùs alvus, in Nephritide Vrina cum alvo ſimul ſupprimitur. Dolor nephriticus ſtuporem in Crure producit, & per ureterem in Veſicam imò in glandem ipſam in Maribus tendit, in Colicâ non item. Tandẽ Colica in ſiniſtro latere plerumque exacerbatur, ob Inteſtini Coli ibidem anguſtiam, in Nephritide autem dolor promiſcuè modò in dextrum, modò in ſiniſtrum latus extenditur.

Prognoſis

Quoad *Prognoſin*, Calculus Renum magnus, niſi conteratur Ægrum mali latentis ſubinde inſcium, ad mortem usque comitatur. Si autem inquietus ſit & loco moveri conetur, dolorem valde acerbum affert, mortemque citò inducere valet, Gangrænam, Sphacelum, Convulſiones, ſubinde & Iſchuriam immedicabilem poſt ſe trahendo. Vbi minor eſt & per Vreterem penetrare poteſt, tum nihilominus ſubinde una alterave hebdomada præterit, antequam in Veſicam tranſeat, indeque per Vrethram ê corpore extrudatur. Laborem afferunt, & difficultatem ſæpè magnam in tranſitu Calculi aſperi & anguloſi, minus autem laborioſi ſunt læves qui lubricam ſuperficiem, figuramque acutis angulis carentem obtinent. Calculus major & aſper, vel plurimæ etiam arenulæ aſperæ, non rarò exulcerationem & conſumtionem renalis ſubſtantiæ, cum Tabe corporis totius inducunt.

Quan-

Quando Calculi ſunt friabiles, tum plerumque plures adſunt, qui per pariodos incertas novos dolorum paroxyſmos cum novorum Calculorum tranſitu producunt.

[C]uratio, [in] Paroxyſmo. *Curatio* requirit methodum aliam in Paroxyſmo dolorum, aliam extra ipſum. *In Paroxyſmo* ſymptomata à Calculo uno pluribusve inducta doloroſa & convulſiva ſunt compeſcenda, atque hinc quoniam neſcitur, utrum Calculus ſit magnus aut parvus, fortiter pellentia atque irritantia remedia non ſunt præſcribenda, utpote à quibus præſente majore Calculo lethalia excitarentur ſymptomata; ſed conveniunt ſolùm ea, quæ fibras irritatas demulcere, atque laxare, & ſic vias Renum expedire ac lubricare poſſunt; unde *Clyſmata*, proſunt frequẽtia v.gr.

℞. *Lact. bubul.*
Olei Amygd. dulc. ana. ℥vj.
Chamomill. ℥ij.
Sacch. alb. vel Mell. roſat. ʒvj.
M. f. Clyſter. tepidè injiciendus.

Vel ℞. *Herb. Violar.*
Parietar.
Puleg.
Aneth.
Flor. Verbaſc.
Melilot.
Chamom.
Pœon. ana. Mß.
Semin. Lin. ʒvj.
Anis.
Bacc. Juniper. ana. ʒij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in q. ſ. Aquæ font. & Lact. Colatur. ℔j. *adde*
Mell. rutac.
Terebinth. vitell. ov. ſol. ana. ℥ß.
Ol. Chamomill. ℥iß.
M. f. Clyſter tepidè inſpergendus.

Proſunt & ex *emollientibus* variis in *Aquâ decoctis parata*, & *Terebinthinâ* cum *Vitello Ovi* ſolutâ, Oleoque *Meliloti* & *Amygdalarum* permixta: v. gr.

℞. *Decoct. Radic. & Herb. emoll.* ℔j.
Ol. Amygd. dulc. ℥ij.
Terebinth. vitell. Ovor. ſol. ℥ß.
M. F. Clyſma.

Si Plethora adſit, etiã *Venæſectio* in brachio inſtituatur. *Internè* præſcribuntur *Syrup. anodyn. de Alth. Fernelii, Violar. de Liquirit.* cum *Ol. Amygd. dulc.* & *Spec. diatragac. frigid.* v. gr.

℞. *Syrup. Violar. de Alth. Fern.*
Aqu. Portulac. Malv. ana. ℥j.
Ol. Amygd. dulc. rec. expr. ℥iß.
M. d. ad Oll. ſumatur cochleatim.

Vel ℞. *Aqu. Portulac. Nymph.*
Elixir. nephrit.
Syrup. de Liquirit. ana. ℥j.
Eſſent. opii liquid. ℈ß.
M. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim.

Vel *Emulſiones amygdalinæ* cum *Semin. frig.* atque *Papav. alb.* affuſâ *Aquâ Parietar. Malv. Portulac. Chamom.* &c. parentur, & hauſtibus frequentibus propinentur.

℞. *Nucl. Perſic.* ʒij.
Amygd. dulc. rec. exc.
Semin. Melon.
Cucum. ana. ʒiß.
Papav. alb. ʒj.
Aqu. Malv. ℥iiij.
Parietar. ℥iij.
M. F. l. a. Emulſio, d. ad Vitr. & ſumatur aliquot doſibus.

Vel ordinetur *Decoctum nephro-catar-*

Eticum Foreſti & mane ac veſp. *ad* ℥ij. *vel* iij. exhibeatur. Novimus aliquos, qui incipiente Paroxyſmo ſtatim manipulum *florum Chamomillæ* in *Aquæ fontan* ac *Vini alb. veteris ana.* ℔ij. fortiter coquunt, parum ſacchari addunt, hinc per colum trajiciunt, atque bis vel ter de die cyathum unciarum quatuor vel plurium calidè, ſi fieri poſſit, exhauriunt. Optimè conducit quoque *Elixir* noſtrum *nephritico-anodynum*, ſi de eo tria vel quatuor cochlearia plena per diem deglutiantur.

Quando autem hâc ratione criſpatura ſive ſpaſmodica contractio fibrarum nervearum in Renibus aut Vreteribus eſt ſublata, tum verò jam antinephritica remedia proſunt, quæ paulo inferius commendatur in Curatione nephritidis extra Paroxyſmum inſtituendâ: licebit enim tum ea in uſum vocare, quæ aliqualem vim pellendi, maximè autem Calculos frangendi aut diſſolvendi virtutem obtinent. *Externè* Lumborum regio bis vel ter quotidie inungatur *Oleo Scorp. Matth. Lini, Verbaſc. Melilot. Chamom. Amygd. amar. è florib. Slotan. Petr. Semin. Hyoſcyam.* aut *Papav. alb. expreſſo.* Vel *Cataplaſmata*, aut Epithemata ſimul *emollientia ex Herb. Petroſ. Chereſol. Malv. Meliſſ. Flor. Chamom. Melilot. Geniſt. Verbaſc. Gallii lutei, Linariæ, Sambuc. Bacc. Juniper.* &c. cum ♋. *vivis* aut *Cochleis* contuſis parata applicentur. Hinc Æger aliquoties *Semicupio* vel *Balneo Aquæ dulcis* immittatur, cui incocta ſint *Vegetabilia emollientia.* Quod ſi his non obſtantibus dolor acerbus urgere pergat, ſubinde *Pilulæ de Styrace, de Cynogloſſ.* aut *Balſam.* ♁*ris tereb.* vel *Theriacâ cœleſti* exhibentur; ac interea etiam vel *Olei Terebinth.* aut Pini *guttulæ* xx. mane ac veſp. cum *Emulſione Seminum frigidorum* bis vel ter quotidie propinantur.

In *Diætâ* cùm Æger crebrò vomat, præter Juſcula diverſa vix quicquam aliud admittet; caveat autem ſibi inprimis ab acidis. Pro potu ordinario concedatur *Decoctum radic. Gramin. Herb. Malv. Heder. terr. Ficuum, Paſſul. major.* exacinat. atque *Hord. mund.* Vel Emulſio ex Amygd. dulc. recent-excort. atque Seminibus frig. maj. cum Aquâ Portulac. Lactuc. Matr. aut Potu ordinar. parata detur, vel ſolum *Decoctum Radic. Filic.* cum triplo *Raſur. Lign. Saſſaphr.* paretur, & pro ordinario potu concedatur. Æger, ſi poſſit, etiam equum conſcendat, & aliquandiu obequitet, ni Calculus credatur eſſe juſto major; vel etiam ſeſe exerceat obambulando, poſtquam hauſtum *Olei Amygd. dulc.* aſſumſit. Sunt qui Lumbos Inguina verſus deorſum fricant linteis calidis, aut *Cucurbitulam ſiccam* Renibus applicant, dein paulo inferius, & rurſus aliam atque aliam obliquè ad Inguina usque. Sed dolore ſummo urgente hoc remedii genus planè inutile eſt, ſi non noxium. In uſu remediorum autem tamdiu eſt pergendum, donec Calculus in Veſicam fuerit prolapſus, tum verò ſtatim copioſi liquores diuretici ſunt potandi, ut ſic Calculus quoque è Veſicâ per urethram prodeat. *Diæta.*

Extra paroxyſmum Æger ab hoc Malo *Extra Paroxyſmum.*

Malo eſt præſervandus, Calculos ſi qui adhuc adſint, frangendo, diſſolvendo, expellendo, ac ita calculoſam Renum diſpoſitionem emendando, totamque adeo Maſſam ſanguineam ab intemperie ⊖ſo-♀reâ liberando vel immunem præſtando. Obtineri hæc poſſunt vel per uſum *lithontripticorũ* Remediorum; vel potu *Thermarum mineralium*, aut *Aquarum acidularum*, quas inter eminent *Macro-Sualbacenſes* ceu omnium ♎uoſiſſimæ; vel denique per frequentes hauſtus *Aquarum* diureticarum ex *Ononide*, *Raphano ruſtican. Plantag. Beccabung. Petroſelino*, *Apio*, *Naſt. Virg. aureâ*, *Trifol. fibrin. Flor. Sambuc. Baccis Alkekengi* & ſimil. deſtillatarum. Verno tempore *Succus Betulæ* per aliquot hebdomadas mane ad ℥vj. hauriri poteſt; vel eundem in finem *Lac aſininum*, aut *ſerum Lactis caprilli* potetur; vel *Juſcula Herbis naſturcinis alterata* per menſem integrum quotidie ſemel aut bis cum fructu capiuntur. Sub initium Maji haurire quoque licet ſecretum illud *Timæi à Guldenklee*, quod Renes validiſſimè expurgare, Calculosq; friabiles diſſolvere obſervavimus, conſtat a. illud ex *Vino rubro*, *tenui*, *penetrante*, atque *Succo herbarum Anſerinæ* & *Secalis frumenti* invicem mixtis, ac per triduum mane ad ℥v. vel vj. potis. Singulis quatuordecim diebus ad minimum calculoſi Homines de *Pulvere* quodam *antinephritico drachmam integram* cum *Aq. Fragorum* capiant, & hinc per unam vel alteram horam obequitent. Pulveres verò tales plurimi pro ſecretis hinc inde habentur & jactantur, promiſcuè compoſiti ex *Radicibus Pimpinell. Polypod. Saxifragiæ, Ononid. Eryng. Liquirit. Sigilli Salomonis, Galang. Zedoar. Raphani ruſtican. Vincetoxic. Gentian. cruciat. Helen. Angelic. Zingiber. Rhapontic.* è quibus etiam Decocta in *Vino albo*, vel *Cereviſiâ optimâ* & *clarâ* fiunt, ſæpiusque potanda offeruntur; *Summitatibus Virg. aureæ, Hyperic. Centaur. minor*; Seminibus Apii, *Petroſelin. Seſel. Milii ſolis, Geniſt. Naſturt. Anis. Fœnic. Coriandr. Cepar. Dauci, Urticæ, Thlaſpios, Baccis Juniper. Alkekeng. Laur. Cynosbati, vel harum granulis, Hederæ arbor. Lapillis Meſpilor. Putaminibus Nucum jugland. avellanar. Ovorum gallinac. ablatâ pelliculâ intern. Lapidib. Malorum Perſicor.* aut *Armeniacor. Macis, Nuce moſch. Cubebis, Cardamom. Spongiâ Cynosb. ppt. Garyoph. arom. Oculis* ♋. *ppt. Cochleis cum teſtis calcinat. Sanguine Cervi aut Hirc. ppt. Lepore juniore in Aceto ſuffocato, hinc in partes diſſecto atque in Ollâ novâ terreâ probè coopertâ in Pulverem combuſto, Salib. Abſ. Onon. Fabar. Juniper. Nitro vitriolat.* &c. plurimisque aliis, quæ variè compoſita à ℈j. ad ʒß. in Vino albo, vel Aquâ conveniente exhiberi poſſunt per plures dies, vel ſingulis quatuordecim diebus aliquoties. Sequens mihi familiaris eſſe ſolet.

℞. *Lapid. Meſpilor.*
Putamin. Nuc. avell. ana. ʒij.
Nucl. Perſicor.
Semin. Fœnic.
Milii ſolis.
Naſturt.
Urtic. ana. ʒj.

 Ocul.

Ocul. ♋. *ppt.* ʒij.
Baccar. Juniper. ℈iiij.
Macis.
Cinam. opt. ana. ℈ij.
Sacch. cand. alb. ℥ij.
Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ℈ij.

Alius magis compoſitus Pulvis inter noſtrates uſitatiſſimus, & virtute Renes extergendi laudatiſſimus, quo etiam ipſemet cum ſucceſſu ſæpius fui uſus, ſequens eſt:

℞. *Radic. Calam. aromat.*
Helen. Liquirit.
Pimpinell. Zedoar.
Macis ana. ℥ß.
Herb. ſiccar. Plantag. aquat.
Card. bened.
Centaur. min.
Lingu. cervin.
Salviæ nob.
Virg. aur.
Veronic.
Cinamom. opt.
Garyophyll. aromat.
Radic. Zingib. alb.
Galang. ana. ʒij.
Semin. Anis. Cumin.
Fœnic. Petroſelin.
Rutæ. Urtic. ana. ʒiij.
Baccar. Juniper. ʒvj.
Cubebar. Cardam. ana. ʒiiß.
Fol. Senn. opt. mund. ℥iiß.
Rhab. elect. ʒiij.
Sanguin. Hirc. ppt. ℥j.
Crem. 🜿*ri* ʒvj.
Sacch. cand. alb. ℥xij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſ. ʒß. *ad* ℈ij. *vel* ʒj *quotidie per aliquot dies*; & quidem ſingulis alternis ſeptimanis repetendo, usque dum Renes extерſi creduntur. Laudatur etiam *Pulvis lithontripticus Marchionum Badenſium*, cujus ſequens nobis extat deſcriptio:

℞. *Lapillorum Meſpilor.*
Cryſtall. 🜿*ri.*
Trochiſc. è ſpecieb. diatrag. frig. ana. ʒj.
Radic. Liquirit.
Ononid.
Semin. Melon.
Milii ſolis ana. ℈j.
Geniſt.
Althææ,
Raphan.
Saxifrag. ana. ℈ß.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒj.
Sacch. cand. alb. ʒij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒj. Triduo ante novilunium & plenilunium bis vel ter ſumatur cum vehiculo conveniente.

Aliis efficaces deprehenſæ ſunt ſequentes Pulveres.

℞. *Radic. Liquirit.*
Semin. Melon. ana. ʒiij.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒij.
Cinamom.
Nuc. moſchat.
Cardamom.
Semin. Anis. ana. ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis quotidie ʒj. *vel* ℈iiij. *in Vehiculo conven.*

Vel ℞. *Herb. Fragar. cum Radic.*
Saxifrag. cum Rad.
Semin. Milii Solis.
Petroſel.
Raphan. ana. ℥ß.

Lapill.

Lapill. Meſpilor. ℥ij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒß. *ad* ʒj. *quotidie ſemel per* 15. *dies, Vere & Autumno.*

Sunt qui in ingreſſu ſingulorum Paſtuum octo vel novem *avellanas Nuces, rubrâ pelliculâ donatas, tantillo Mellis obvolutas* præſervativi loco comedunt. Alii non ſine ſucceſſu per integrum ferè annum in prandio, nonnunquam & cœnâ ſimul *Vinum medicatum* hauriunt: v. gr.

℞. *Radic. Eryng. Ononid.*
Gentian. cruc.
Saxifragiæ.
Rhabarb. Monach. ana. ʒiß.
Herb. Betonic. Abſynth.
Capill. ♀*r. ana.* Mij.
Auricul. mur.
Lingu. cervin.
Summit. Virg. aur.
Centaur. min. ana. Mj.
Flor. Geniſt. Miß.
Bacc. Juniper.
Alkekeng.
Semin. Geniſt.
Fœnic.
Dauc.
Apii. ana. ℥j.
Cinam. elect. ℥iß.
Rad. Galang.
Zedoar. ana. ℥ß.

Inciſ. & contuſ. inde ſacculo, cui ſuperaffunde Vini albi veteris vel Cereviſiæ optimæ, & claræ, probè defæcatæ. Menſuras 40. *vel* 50. *Doſis quotidie in paſtu* ℥iij. *vel* iiij.

Sequens Liquor deſtillatus non inefficax quoque eſt;

℞. *Fimi columbin.* Mj.
Radic. Pimpinell. ℥j.
Summit. Virg. aur. Miß.
Semin. Anis.
Milii ſolis.
Baccar. Juniper. ana. ℥ß.
Alkekeng. ʒij.
Inciſ. & contuſis affunde
Vini albi veter.
Aceti Vin. per colum aut Chartam emporet. filtrat. ana. q. ſ. ad eminentiam quatuor digitor.

Stent per triduum vel quatriduum benè tecta in loco tepido, poſtmodum deſtilla. De Liquore deſtillato cochleare unum vel alterum quotidie aſſume, cum ſaccharo, ſi velis edulcoratum.

Vel ℞. *Radic. Vincetox.*
Galang.
Calam. aromat. ana. ℥ß.
Semin. Melon. ʒvj.
Fœnic. ʒiij.
Apii ℥ß.
Cinam. elect. ʒij.
Garyoph. arom. ʒj.
Inciſ. & contuſis affunde
Spirit. Ceras. nigr. ℥xvj.

Stent per octiduum in loco tepido, poſtea adde
Vini Malvatic. optim. ℔ij.
Sacch. cand. alb. ℥vj.

Stent adhuc per decem dies, dein Liquorem filtra, & uſui aſſerva. Doſis cochleare unum vel duo per diem.

Solent & *Cineribus ſtipitum Fabarum, Ligni quercin. Juniperini, Herbar. Ononid. Virg. aur. Geniſt.* ſimiliumque additis *Juniperi Baccis,* & *Seminibus Petroſelin. Anis.* ſacculo incluſis *Vinum* album opt. affundere, & ſingulis paſtibus

ſtibus cyathum eo repletū exhaurire. Multi frequenter aſſumunt *Balſamum Sulph. aniſat. terebinthinat.* vel *Oleum Tereb. Baccar. Juniper. Pin. deſt.* vel *Spiritum Terebinth. Baccar. Juniper. ad gutt.* 10. 15. pluresve in *Emulſion. Semin. frigid. major.* aut alio Liquore conveniente, vel *Juſculo*.

Tandem æſtivo tempore uſus Thermarum, ſive Balneorum præſervativi loco quoque commendandus venit. Lumborum regio autem probè tecta ſemper eſſe debet nunc *Emplaſtro Norimbergenſi Gruberiano, aut Oxycroceo, Diapalma*, ſimilive; nunc *Pelle leporinâ* vel *Cati ſylveſtris*.

CALIGO OCVLORVM. *Vid. Oculorum Affectus.*

CALLVS CVTANEVS, *Vid. Cicatrix.*

CALLVS OSSIVM NIMIVS, *Vid. Fractura Oſſium.*

CALVITIES, *Vid. Capillorum defluvium.*

Cancer. CANCER, CARCINOS, CARCINOMA, eſt tumor durus, plus minus dolens, lividus, & ſubinde pluribus varicoſis venis præditus. Vocatur etiam *Lupus*, quòd vicinas ſenſim carnes exedat, & *Noli me tangere*, quoniam acria medicamenta minimè tolerat. *Locus affectus.* Naſci poteſt in omnibus ferè corporis noſtri membris, in mammis præcipuè, labiis, oculis, collo, facie, pudendis, brachiis &c. Præcipuè autem glandulоſa loca hujus diri Affectûs ſubjectum evadere ſolent.

Differentiæ. *Differentiæ* Cancri variæ notantur; etenim reſpectu *Partis affectæ* alius *Mammarum*, alius *Labiorum*, *Oculi*, *Uteri* aut alius partis exiſtit. Ratione *apparentiæ* alius *occultus* eſt, vel *non exulceratus*, alius *manifeſtus* ſive *exulceratus* & *apertus*. Ratione *Symptomatum* alius *maximè dolens* cum Lipothymiis aut Vigiliis nimiis, alius *mitis*, leviter dolens, vel etiam ſine notabili dolore depaſcens. Ratione *temporis* alius *recens*, alius *inveteratus*, alius lentè, alius citò prodiens. Ratione *loci* alius *ſuperficiarius*, alius *profundus*; ſicut & alius magis unitus & concentratus, alius verò diſperſus. Reſpectu *magnitudinis* alius alio major exiſtit. Subinde & Cancer totum occupat corpus, ſive plurimas ſimul glandulas, quemadmodum in *Elephantiaſi*; aliàs verò unicam tantùm partem glanduloſam poſſidet.

Diagnoſis Cancri occulti. Quoad *Diagnoſin Cancer occultus* ab initio vix cognoſci poteſt, quia tuberculum eſt exiguum, utplurimum indolens, ſub Verrucæ vel Ganglii ideâ Ægris imponens. Veruntamen ex ſenſu punctionis, & occultè acerbi doloris poſt applicationem remedii emollientis conjecturari quodammodo ejus præſentia debet; inprimis ſi tandem in ſpongioſam vel fungoſam abeat ſubſtantiam. Veriora interim indicia & pathognomonica ſigna latentis Cancri ſunt, quando tuberculo exiguo vixque conſpicuo primùm emergit, hinc ſenſim ad Piſi, Avellanæ, Juglandis, Pomi minoris majoriſque magnitudinem creſcit, atque ſic denique in Tumorem mutatur inæqualem, tuberculis quibusdam extuberantem, rotundum, immobilem,

pulmi-

primitus cuti ſanæ concolorem, ſed in progreſſu obſcurè rubentem, cum dolore nunquam deſinente atque noctu inprimis exaſperari ſolito. Malo ulterius procedente varicoſæ redditæ venæ, atro humore turgidæ, inſignem colorem cœruleum aut variegatum producunt; unde Tumor evadit ſuâ circumferentiâ & formâ *Cancrum*, non quidem *fluviatilem* ſive *Aſtacum*, ſed *verum* marinum referens, durâ veluti cruſtâ Cancrorum inſtar obductus, & parti ſubjectæ firmiter adhærens. Dolorem proin Cancer in tenui ſuo principio exiguum & vix notabilem infert, unde negligitur, licèt ſubinde quibusdam cutis punctionibus ſeſe manifeſtet, tanquam acu factis, quæ verò poſtea unâ cum tumore augentur, atque inſeparabiles fiunt. Si Cancer in procinctu eſt abiendi in Vlcus apertũ, tum calor in Tumore eſt ingens, dolorq; pulſatorius valde pungens; Venæ in circumferentiâ maximè inflantur, & ſeſe ita extendunt ut formam pedum Cancri marini repræſentenr.

ncri ulce- ri.

Exulceratum Cancrum, qui *Carcinoma* propriè dicitur, patefacit, ſi Cutis fibrillæ prorſus exeduntur, & rumpuntur, Vlcusque hinc fit maximè dolens, cavernoſum, tuberculis & carunculis undique pronatis inæquale, ſordidum item, ac pus copioſum perpetuò fundens, cum dolore continuo ardente; Dolor autem iſte ita percipitur, ac ſi mille aciculis fibræ pungerentur. Attactu Tumor eſt durus & obſtinatus, interdum etiam mollis: quæque ex illo indeſinenter profluit materia, fœtida eſt atque ichoroſa, fluida, ſubinde flaveſcens, ſubviridis, mox nigricans, quandoque ſanioſa, & cruenta: Labia Vlceris ſunt craſſa, prætumida, inverſa, ſubſtantia reliqua Tumoris nonnihil corrupta & inæqualis evadit, quæ dum excreſcit ſtrias interdum exerit prominentes ac pendentes. Nonnunquam ob venularum aut arteriolarum eroſionem larga ſanguinis profuſio contingit. Febris ſemper jungitur lenta, ob nutritiarum particularum corruptionem aut defectum, ex ſanguinis turbatâ craſi derivandum: atque ſic Æger paulatim tabeſcens poſt diuturnos cruciatus tandẽ perfectè conſumitur & moritur. Vidimus aliquando hominem ſexagenarium per decem pluresve annos Cancro faciei laborantem, Cancer iſte primùm leviſſimo pruriente tuberculo Naſum occupavit, ſed malè tractatus tandem exulcerabatur, ita ut natum inde Vlcuſculum ſine dolore ſenſim Naſum, Labia, ſuperiorem Maxillam, Oculos, totamque adeo Faciem abominabili cum ſpectaculo depaſceret, ac lentem denique mortem inferret. Verè hic *Lupus* fuit *exedens* quem nulla unquam remedia, imò ne ipſa adhibita Salivatio compeſcere & abigere poterant.

In *Cauſis* diri hujus Mali tradendis, non ſecus atque in definiendâ ipſius Curatione celeberrimi omnium ſeculorum Medici anxii deſudârunt, ſed impari cum felicitate. Veteres Artis noſtræ Antiſtites Cancrum occulti veneni alicujus, vel atræ bilis effectum eſſe pronunciârunt; Recentiores autem Medici à ſale corroſivo

modò alcalino, modò acido, plus minus acri illum derivârunt. Fuit hæc noſtra quoque hactenus opinio, dum religioni duximus tantis adverſari nominibus, quanta fuerunt *Williſii, Sylvii, Ettmülleri, Wedelii, Dolæi,* aliorumve. Cùm autem in Praxi quotidianâ ſubinde conſpiciendi occurrerint Cancri, latentes præprimis, in Hominibus aliàs ſanis, temperie bonâ, ſanguineâ ac minimè corroſivâ gaudentibus; cùm præterea obſervaremus, Tubercula ejusmodi ſcirrhoſo-cancroſa diutiſſimè, per plures etiam annos, ſine notabili dolore, ſine exulceratione potuiſſe latere, quod aliâs humorum corroſivitati eſt contrarium; cùm cerneremus porrò, carnem in hoc Morbo non abſumi & corrodi, ſed potius augeri, increſcere, & luxuriare; quando enim citra cruciatum atque dolorem partes ſenſim exeduntur, depaſcuntur, atque decidunt, non verum & genuinum arbitramur eſſe Cancrum, ſed Vlcus potius phagedænicum, & exedens, ſive Lupum depaſcentem: cùm denique ad animum revocaremus, quamplurimos homines, ſuccis acribus corroſivis præditos, utcunque datâ occaſione ab hoc nihilominus Affectu immunes manere, atque Vlcera potius maligna, Inflammationes & Abſceſſus deleterios, quàm cancroſos Tumores adipiſci, ſicuti exempla Lue venereâ afflictorum, ac propter humorum corroſivitatem frequentibus Bubonibus, inflammatoriis magis quàm cancroſis, laborantium teſtantur, dum interea alius, dulcedine ſuccorum vitalium inſtructus, tali morbo prehenditur, ſi ſimilis fuit occaſio nata. His inquam & aliis inſuper probè conſideratis, paulatim hanc ſententiam dubiam pronunciare, ac tandem ceu planè erroneam deſerere, remque alio longè modo, & quidem ſequenti nobis imaginari cœpimus.

Nimirum ſupponere prius oportet, à preſſione, tenſione vel conſtrictione plus minus validâ membranarum & fibrillarum nervearum dolores varios, magis minusve acerbos oboriri, æquè ac à corporibus, vel corpuſculis pungentibus, ſcindentibus, lancinantibus &c. Comprime enim, tende, ſtringe nervoſarum fibroſarum faſciculum, mox acerbum inde dolorem excitatum iri comperies. Deinde negari nequit, quod multiplici experientiâ probatum, Cancros vix alibi, quàm in partibus corporis noſtri glanduloſis præcipuè externis excitari. Tertiò quoque obſervatum, frequentiſſimam occaſionem Cancri eſſe compreſſionem validam, contuſionem aut ictum acceptum, vel duram contrectationem partis affectæ. Tandem ſciendum, in Glandulis non tantùm eſſe vaſcula ſanguinea, ſed etiam lymphatica atque nervulos, nervoſoque-membranaceas fibras acuto ſenſu præditas. Quibus præſuppoſitis dicimus, à durâ quadam contrectatione, contuſione vel ictu, in Mammis, Teſtibus, aut aliis partibus glanduloſis accepto, tubulos ita lædi, contundi atque diſtorqueri, ut hinc in vaſculis capillaribus Lympha qualiscunque ſubſiſtens in mucum convertatur viſcidum, nutritius-

tritiusque ſuccus majori ſimul quantitate expreſſus ac parti aſſimilatus, Tuberculum primò exiguum, cuti concolor efficiat, diu ſæpius ita manens, neque dolorem valdè notabilem afferens, ſi Lympha ſtagnans & coagulata nullam ſuarum particularum acrimoniam adepta fuerit, ſi itidem nervoſæ fibrillæ non fuerint nimium compreſſæ aut diſtortæ. Quando autem corpuſcula quædam ſalina plus minus acuta, utrinque ſcindentia, ſive in lymphâ ſubſiſtente, ſive in nutritio ſucco luxuriante extiterint, tum commotis ſubinde illis, vel etiam in fermentationis motum adactis, punctorius quidam pruritus, aut dolor in Tuberculo perſentitur. Major autem, ſenſibilior, isque continuus dolor punctorius, aut lancinans tenſivus producitur, quando ab iisdem ſuccis nervoſæ fibrillæ, tubulique capillares ſanguineo-lymphatici, vel comprimuntur nimium, vel tenduntur atque diſtorquentur fortiter, adeo ut influus vel tranſiens perpetim liquor ſpirituoſus, aut ſanguineo-lymphicus obſtaculum in ſuo motu inveniat, ſicque potentius fibrillas ſuorum canaliculorum percellat; quæ dein ſic præternaturaliter criſpatæ & vibratæ, doloris continui ſenſum inferunt. Phænomenon tamen hoc minus contingit in exiguo adhuc Tuberculo, quàm verò in aucto jam Tumore, in quo ſucci valde acres redditi motum fermentationis cujusdam ſubierunt.

Augetur autem Tumor, quando ſenſim uberiores particulæ nutritiæ per emollitos forſan ab impoſitis medicamentis poros, antea diſtortos, aut laceratos, exprimuntur, & conſueto more aſſimilantur; quæ dein ſi forſan occaſione temperiei humorum circulantium acido-acris fixioris, acrimoniam adeptæ ſint, tanto acerbiorem dolorem efficiunt. Dum autem hoc modo Partis affectæ fibræ elongantur, & quotidie increſcunt, indurantur que: vel dum ſimul lymphaticus humor exſudat aut extravaſatur, fibrisque laceris ubique mucoſitate ſuâ adglutinatur, tum non poſſunt non Vaſa ſanguinea, capillaresque inprimis tubuli in ambitu circumcirca comprimi, ac ob ſanguinem tardius decurrentem expandi & varicoſa reddi. Hoc dum contingit, humores varii in Tumore ſtagnantes, pro diverſâ Circulantis ſanguinis conſtitutione acres redditi, perpetim ſimul fibras quascunque obvias arrodunt, unde inſigniora vaſa ſanguifera veluti conſtringuntur, atque ſpaſticis motibus aut vibrationibus criſpantur, ſicque motu ſanguinis magis magisque impedito Varices quotidie majores redduntur, in longum veluti proſerpunt, pedesque Cancrorum protenſos exprimunt.

Cur nonnulli præ aliis huic Malo magis obnoxii.

Quibus ita ſtabilitis facile eſt concipere, quam ob rem Scorbutici, Hypochondriaci, Melancholici, Lue venereâ laborantes, Mulierculæ itidem hyſtericæ, & quibus Menſium fluxus crebrò ſupprimi ſolet; vel quibus Hæmorrhoides periodicè aliàs fluentes exſiccantur, facilius in hunc Morbum incidant. Potiſſimam verò anſam præbet Cancro, quando v. gr. mammæ Mulierum aut Virginum à petulanti-

lantibus Viris, ſive Juvenibus durius contrectantur; aut pectus generoſorum Juvenum in Palæſtris à pluribus gladiorum ictibus duris percuſſum fuit. Ita & teſticuli Virorum ſub equitatione nimium compreſſi, aut aliâ injuriâ concuſſi, vel in Herniotomia negligentius habiti, eidem Malo obnoxii redduntur.

Quomodo Cancer exulceratur? Tandem verò cùm Tumor ſive per ſe plurium menſium, interdum & annorum ſpatio, ſive per impoſita Emplaſtra, aut Cataplaſmata emollientia adauctus valde eſt, ſimulque humores in eo qualescunque ſtagnantes ſub actu quodam fermentationis acriores, imò corroſivi redditi fuerunt, tum ſenſim tubuli cutanei nimium expanſi, aut etiam eroſi ſuam unitatem vel continuitatem amittunt, diſſiliunt, atque ita Tumorem ulceroſum reddunt, qui ex laceris undique vaſculis purulentam, plus minus aquoſam, interdum etiam cruentam, utplurimum fœtentem, ſaniem continuè fundit. Dolor tum acerbior redditur, quoniam ſub hâc conſtitutione fibræ, membranulæque nervoſæ magis laceræ redduntur, tenduntur, atque à ſuccis elabentibus, aciditatem & acrimoniam ab admiſſione externi aëris longè majorem adeptis, continuè arroduntur, ſcinduntur, punguntur & criſpantur. Labia Vlceris cancroſi calloſa, atque dura evadunt, quoniam fibræ circum circa retroſiliunt, ſibi invicem arctius quotidie incumbunt, compactiusque applicantur. Fœtet utplurimum ſanies effluens, quoniam in illâ particulæ ſulphureo-ſalino-volatiles plus juſto exaltantur, aurasq; externas ſubtilitate ſuâ jugiter exhalando petunt. Febris lenta, quæ Cancrum apertum comitatur, originem ſuam debet ſanguinis turbationi, & ſucci nutritii corruptioni aut diminutioni. Color partis cancroſæ lividus aut cineritius producitur à ſanguine capillares tubulos varicoſos tardius penetrante, vel etiam à nutritio ſucco per acidum acre in ſubſtantia partis coagulato. Quandoque vermes in Cancro exulcerato apparent, ſed raro tamen, & illi certè non niſi ex ovulis Inſectorum inter cibos comeſtis oriuntur.

Prognoſis. Quantum ad *Prognoſin* attinet, Cancer tantùm non omnis in tenui ſuo principio haud difficulter extirparetur, modò tum ab Ægrotante curandus offerretur, tum à Chirurgo probè cognoſceretur; verùm heic Iliacos intra muros peccatur & extra, Æger leviuſculum quod habet malum parvi pendit in principio, ac licèt poſtea Chirurgicam vel Medicam imploret opem, raro tamen applicari ſtatim ſolent convenientia remedia, quin potius Scirrhi inſtar attenuantibus atque reſolventibus diſſipari tentatur; hâc autem methodo non ſolùm oleum & opera perditur, ſed & contrarius effectus, nimirum exulceratus Cancer excitatur, quo ſemel in apricum prodeunte Vlcus inſanabile, ac ſimul maximè doloroſum, lentam, poſt longum temporis intervallum, cum hecticâ Febre mortem inducens; niſi maturè ferro extirpari perfecte queat Inveteratus certè, magnus, & exulcera-

ceratus Cancer, nec non qui in profundis deliteſcit, malum eſt penitus deſperatum, curationem omnem reſpuens. Vnde quibus occulti ſunt Cancri, non curare melius eſt, curati enim citius interire, non curati autem longius vitam trahere faciunt. Hippocr. *Sect*. 6. *Aphor*. 38. Profectò ſi Cancer adhuc occultus eſt, neque fibræ carneæ nimium excreſcere, atque nervos dolorificè admodum premere; neque ſalia corroſiva, ſi quæ adſunt, ſuum virus deleterium potenter exerere poſſunt. Si autem exulceratus eſt idem, tum fibræ dictæ jam ab affluente jugiter ſucco nutritiò valde increſcunt, atque ab aëre ſimul admiſſo Lympha cancroſi Vlceris vitiata maximè exaſperatur, ita ut hinc atrociſſimi dolores, per totum quandoque corpus ſeſe diffundentes, excitentur, quia plurimæ partes nervoſæ ſimul in conſenſum trahuntur. Quin imò Cancer omnis, ſive apertus ſit, ſive adhuc occultus, ſi latiores atque protenſas magis radices habeat, quàm ut manu ſimul comprehendi unicaque ſectione tolli queant, cultro attingeadº non eſt, quoniam planius & latâ admodum radice partibus ſubjectis, utplurimum nobilioribus, inſidet, hincque ſine præſentaneo vitæ diſpendio unâ cum parte, cui adhæreſcit, extirpari nequit. Qui verò minore circumſcribitur ambitu, nec dum ad magnum incrementum acceſſit, ſive occultus ſive apertus fuerit, tam difficilis extirpatu non habetur, præſertim ſi nobili parti non inſideat, neque magna vaſa varicoſa habeat, ſi etiam tota maſſa ſanguinea corroſivis ſalibus inquinata non exiſtat.

Curatio Cancri latentis. In *Curatione* attendendum primò ad naturam Cancri; ſi *latens* is adhuc eſt, nec dum exulcerari paratus ac ferè recens, tum diſſipantia remedia, interna & externa, in uſum per aliquod tempus ſunt vocanda, ſudorque frequens eliciendus, etiam in Laconicis, ſi aliter fieri nequeat. Cùm autem plerunque tali remediorum genere parum proficimus, palliativa tantùm cura adhiberi ſolet, talis certè, quâ occulti ejusmodi Cancri exulceratio præcaveri queat. Obtineri hic ſcopus non rarò poteſt, quando *Cataplaſmata* ex *Herbis recentibus Cicutæ*, *Solani*, *Scabioſæ*, *Geranii Robertiani*, *Herniariæ*, *Nicotianæ*, *Plantaginis*, *Chelidoniæ majoris*, *Ariſtolochiæ rotundæ veræ*, *Foliis Sabinæ*, *Rutæ*, *Sigilli Salomonis cum radice*, & ſimilibº parata, in principio Morbi diligenter imponuntur. Adduntur his cum fructu *Cancri fluviatiles vivi* in Mortario plumbeo contuſi. *Merda* ſive *Fœces humanæ* impoſitæ, *Urina hominis deſtillata*, & applicata ſæpiſſimè, non contemnendum effectum præſtant. His adde remedia omnia ſaturnina externa, quæ ſub Pulverum & Emplaſtrorum formâ omnium commodiſſimè uſurpari poſſunt. Ita præſtans judicamus eſſe ſequens.

℞. *Plumbi uſti & loti*
Ceræ alb. ana. ℥j.
Olei roſat. ℥iij.
Croc. orient. ver. pulv. ʒj.
Fol. Solani pulveriſat. ʒiiß.
Miſc. & contunde invicem in Mortario

tario calente per quatuor horas cum piſtillo plumbeo, & hinc ſtatim applica.

Amalgama Plumbi & *Argenti vivi* diligenter admotum vires etiam præſtat excellentes in temperando vel edulcorando acido, hincque augmento Cancri præpediendo. *Ranæ virides* dant *Unguentum* & *Oleum* in hoc morbo bonum; vide *Sennert.*

Internè aliquoties corpus venit purgandum, idque ſequentibus Pilulis, vel alio remedio ſimili:

℞. *Extr. Helleb. nigr.* ℈ß.
Mercur. dulc. opt. ℈j.
Eſſent. Myrrh. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 12. *Inauratæ ſumantur mane omnes unâ vice, ſtomacho jejuno, cum regimine Diætæ.*

Deinceps ſi corpus eſt plethoricum, *Venæſectio* in brachio vel pede venit adminiſtranda. Hinc internè in Pulvere commendantur remedia ex Millepedibus, Viperis, Serpentibus ppt. Sale volatili Fuliginis, ♀n. diaph. Bezoard. miner. lunari, joviali, ſpecifico ſtomachico Poter. Radicibus Carlinæ, Vlmariæ, Saccharo Saturni, Camphorâ, Lacte Lunæ, & ſimilibus.

Quod ſi mobilis fuerit talis Cancer occultus, tum inciſâ Cute Cancer totus cum radice extrahendus venit, hincque reſcindendus, radix Cauterio actuali exurenda, vel Tincturâ amarâ Aloës &c. deſtruenda, ſicque Vulnus perſanandum more conſueto.

Curatio Cancri exulcerati. Diæta.

In *Curatione* Cancri exulcerati quoad Diætam Aër immunis ſit ab omni impuritate, & copioſâ materiâ ſubtili refertus. Cibi & Potus eligantur ſale volatili oleoſo, alcalinisque particulis turgidi, vitentur hinc omnia viſcida, acida, terreſtria ſaleq; fixo corroſivo prædita, loco *Vini* bibatur ſemper vel *Decoctum traumaticum*, vel *Infuſum foliorum Thee*, aut *Potus granorum toſtorum Caffè*, *Decoctum Lignorum*; proſunt hic etiam *Acidulæ Sualbacenſes* aliæve minerales, largius quandoque hauſtæ.

Pharmacia.

Quoad *medendi Methodum* attendendum inprimis, ut ratione *indicationis præſervatoriæ* ſalino-acris vel corroſiva, ſi quæ adeſt, intemperies maſſæ ſanguineæ, per diuturnũ remediorum abſorbentium atque præcipitantium alcalinorum uſum emendetur & corrigatur. Ratione a. *Indicationis curatoriæ* proſpiciatur partim de Remediis, ſalia Vlceris quam optimè præcipitantibus atque eluentibus, hinc & ratione *Indicationis mitigatoriæ* dolorem ſedantibus. Quocunque igitur in loco Cancer extiterit, in principio Curationis lenitivum aliquod ex *Syrupo de Cich. cum Rhab.* vel *Fl. Perſic.* aut *Flor. Acac. ad* ℥ij. vel iij. exhibere convenit.

Vel ℞. *Mercur. dulc. opt.* ℈j.
Extr. Hell. nigr. ℈ß.

Cum Eſſ. Myrrh. f. Pil. no. 13. *d. ad ch.* & *ſumantur mane pro doſi, aliquoties ſi opus videbitur iterandâ.*

Poſtea internè ſtatim mane ac veſperi propinabuntur vel de *Aquæ deſtillat. Cochlear. Numular. Solani, Plantag. Beccabung. Naſturt. aquat.* & *hort. Trifol. fibrin. Ulmar. Apii hortenſis* aliusve *antiſcorbuticæ* ℥vj. vel viij. Vel de *Juſculo* Herbis ſimilibus alterato ℔j. Vel de *Decocto Lignorum* cyathus unus

unus cum *Eſſentiæ Gramin. Parnaſſ.* atque *Trifol. fibrin.* ʒj. Æſtivo tempore ſingulis matutinis commendamus menſuram dimidiam *Acidularum Sualbacenſium* cum *Tinctur. ♁nii. gtt.* XXX. *vel* XL. ſic per 5. vel 6. hebdomadas indeſinenter continuando. Vel

℞. *Elix. Propriet. Clauder.* ʒij.
Tinct. Corall. ʒiß.
M. d. ad. V. Doſis 20. *guttæ m. ac veſp. cum Aqu. Solan.*

Prodeſt etiam diuturnus uſus *Salium volatilium oleoſorum* qualiumcunque cum *Tincturâ ♁nii. Corall.* atque *Croc.* Vel *Pulverum alcalinorum* & *abſorbentium* ex *Ocul. ♋. Cochl. ppt. C. C. uſt. ♁nio diaph. Bezoard. min. ♁r. Cinn. nativ.* vel *♁nii, Antihect. Poter. Camph. Sacch. ♄ni,* & ſimilibus.

℞. *Ocul. ♋. ppt.*
Corall. rubr. ppt.
♁n. diaph. ana. ʒij.
Sacch. ♄n. ʒß.
Cand. alb. ℈ij.
Camphor. ℈j.
M. F. pulv. ſubt. d. ad ch. Doſ. ſingulis trihoriis ʒß. *cum Decoct. Agrimon.* & *radic. Ulmar.*

Quin imò nec ipſum *Terebinthinæ* atque *Succini Oleum ad gtt.* XXX. *aut* XL. quotidie cum *Emulſione Semin. frig.* in uſum vocatum formidari debet. Si dolor nimis urgeat, dabuntur interdum *Pilulæ* aliquot è *Theriacâ cœleſti ad gr.* v. vel vj. aut de *Styrace calamita ad gr.* jx. cum *Camphoræ gr.* iij. Martialia quoq; remedia minimè ſunt contemnenda, qualia exiſtunt *Diaph. ♂ial. Croc. ♂is aperit. Vitriolum ♂is* & *Tinctura ♂is aperit.* Quibus adde *Elix. Mumiæ Clauder.* vel *propr. ſine acido* cum *Eſſentiâ traumaticâ* qualicunque permixtum.

Externè videndum num Cancer Chirurgicâ manu per reſciſſionem extirpari poſſit: quod ſi enim hoc poſſibile, (licèt rarius cum euphoriâ ſuccedat, pleriſque Ægris hinc morientibus, niſi Cancer minor fuerit,) tum non eſt expectandum, donec virus cancroſum cum ſanguine fuerit plenè communicatum, ſed citò & tutò *Cancer,* ſive digitis, ſive tranſmiſſâ acu atque filo prehenſus, inciſorio cultro radicitus eſt exſcindendus, & ſi quæ arteriolæ majores fuerint ſimul diſſecatæ, ſequens inde Hæmorrhagia igniti ferri & liquoris pulveriſque ſtyptici applicatione ſiſtenda, tandem deligatio pro affecti loci naturâ eſt accommodanda.; interea ipſi Ægro frequenter *Mixturæ cardiacæ, Juſculaque* optimè refocillantia ſunt offerenda. Si *Cancer* extirpari nequeat, tum palliativa ſolùm cura inſtituenda, remediis lenioribus externis, non neglecto tamen internorum uſu. In hunc finem omnibus aliis palmam præferunt *Unguentum Saturninum* cum *Camph. ∽us theriacalis camphoratus, Eſſentia è Lignis, Geranio robert. Aloë, Thure, Myrrhâ, & Maſtiche* extracta ac ſtupæ inſperſa. Proſunt & *Lotiones* cum *Aquâ phagedænica, ∽u Vini camphorato, Eſſentiâ traumaticâ, Abſynthii, Colocynthid. Balſam. peruv. Aqu. Reg. Hung.* & ſimilibus inſtitutæ. Sunt qui *Cochleas, Bufones, Ranas aquaticas,*

Externa Cancri exulcerati cura.

Cancros

Cancros fluviatiles comburunt, pulveriſatosq́ue *Melli roſaceo* & *ſucco folior. Solani* aut *Tabaci* permiſcent & applicant. Alii *Vegetabilia recentia* v. gr. *Geranium robert. Polytrichon, Cherefolium, Solanum, Cochleariam, Cicutam, Plantaginem, Perſicariam, Poma putrida*, & ſimilia, *Eſſentiis* ſupra dictis conſperſa, Vlceri cancroſo m. ac veſp. imponunt. Imò multi ſine ullo metu in deſperato hocce caſu confugiunt ad extremum Remedium, nimirum vel ☿*rium ſublimatum* aut *præcipitatum corroſivum*, vel *Butyrum* ♁*nii*, vel *Pulverem Adanki* ſic dictum, qui in confectione *Aquæ Polonicæ* aut *Aquæ phagedænicæ* fundum petit. Inprimis ſi permiſceantur *Pulveres* ex *Cochleis* aut *Bufonibus* uſtis, vel abſorbentibus aliis. Ita extant apud Practicos ſeqq.

℞. *Plumbi in tigillo fuſi* ℥ viij.
Mercurii vivi ℥ iiij.

Probè invicem commixtis ac in pulverem redactis adde Mercurii vitæ correct. & optimè. dulcificati ℥ ß.

Ab igne tandem remotis admiſce ſtatim

Agarici petræi ℥ j.
Croc. ♂*tis per ſe calcinati*
Magiſt. Marcaſit.
🜍*ris* ♁*nii correct. ana.* ʒ ij.

Fiat ſuper marmorem pulvis impalpabilis mane ac veſperi cancroſo Ulceri inſpergendus.

Vel ℞. 🜍*ris* ♁*nii optimè dulcificati.*
♁*n. diaphoret opt.*
Sacchar. Saturni.
Mercurii per ſe præcipitat. aa ʒ iij.
Lapid. calamin. ppt.
Tut. ppt. ana. ʒ ij.

M. f. Pulv. ſubtiliſſ. eodem modo uſurpandus. Alii uſurpant *Arſenicum cum Nitro fixatum*, rurſusq́ue probè dulcificatum, vel *Quintam Eſſentiam Arſenici* in *Petri Joh. Fabri Myrothecio ſpagir.* deſcriptam: vel *Oleum* ♁ *nii Baſilii Valentini*: vel *Panaceam ſolutivam alcalinam*, cum *Magiſterio Saturni* permiſtam.

CANIS rabidi Morſus eſt Vulnus à rabioſo iratove Cane quacunq́ue in corporis parte inflictum & varia paulatim ſymptomata gravia, niſi promptè ſuccurratur, poſt ſe trahens. *Canis rabidi Morſus.*

Symptomata a. ea præcipuè ſunt *Dolor, Inflammatio, Febris, Convulſiones, Anxietates, Reſpirandi difficultas, Hydrophobia*, &c. Quæ omnia originem debent non tam Vnitati membrorum, per vulnerationem ſolutæ, quàm inprimis Salivæ rabidi Canis intra Vulnus immiſſæ, Saleq́ue ſuo volatili plus minus acido & feroci, ſive ſanguini venoſo circulanti communicatæ, ſive m. in nervoſas fibras dilaceratas impulſæ. Hæc enim Saliva particulis ſuis maximè diſproportionatis, & ſimul velociter agitatis Sanguinem ingreſſa, laticis hujus naturalem craſin ſtatim turbare incipit, hincq́ue ulterius ſub motu circulationis penetrando totalem diſſolutionem molitur, & quidem particulas humorum à ſe invicem ſeparando, ſalinas præcipitando, ſeroſasq́ue in fluorem adigendo; Vnde fit, ut ſæpe citra *Symptomata.*

citra Convulſiones, aut alias Mentis læſiones, *Hydrophobia* cum *Aſthmate* & maximis *præcordiorum Anxietatibus* enaſcatur, ſanguine nimirum in vaſis pneumonicis pleriſque ſtagnante, ita quidem ut Homo à liquidorum aſſumtione ac deglutitione maximè abhorreat, ſibique de ſuffocatione inde accelerandâ metuat; etenim Hydrophobi plerumque minore cum labore ſolida quàm liquida deglutiunt. Quando autem ſaliva rabioſi animalis communicatur ſpiritibus in nervorum dilaceratione, tum impetuoſum in illis, valdeque inordinatum motum excitat, ac paulo pòſt deliria, convulſionesque lethales producit, niſi efficacibus remediis talia ſymptomata præcaveantur. Tandem ſi quietum manet in Vulnere Venenum ſalivale, tum diu ibi latitare poteſt, antequam in apricum prodeundo deleterios Affectus ſuſcitet. A Chirurgis verò peritis idem Venenum utplurimum ſtatim educitur, aut ita præcipitatur ac invertitur, ut poſtliminiò nequeat ullam læſo Homini noxam inferre.

uſa. *Cauſa* itaque *proxima* Morsûs non eſt niſi ipſe Canis rabioſus vel iratus mordens; pro hujus autem dentium profundiore aut minùs profundâ in corpus hominis immiſſione Vulnus nunc majus nunc minus, nunc ſuperficiarium & cutaneum, nunc etiam profundius infligitur. Hoc a. Vulnus pro partium diverſitate differt, aliud enim eſt nervoſum magis, aliud cutaneum, muſculoſum, &c.

mpto- atum tio. *Cauſæ* verò ſymptomatum ſunt ſequentes, & primò quidem *Hydrophobia*, quæ non eſt niſi metus & horror omnium liquidorum, ipſiusque aëris liberioris, cum magnâ anxietate, reſpirandi difficultate, vigiliis & inquietudine, producitur à ſanguine intra pneumonica vaſa ſtagnante, ſicq; Pulmonis totius inflammatione. Stagnatio a. illa ſanguinis ortum debet turbationi atq; diſſolutioni, inductæ à Veneno ſalivali per morſum rabidi Canis vel aliûs Animalis admiſſo, quod dum ſuo motu impetuoſo ſitum particularum ſanguinis maximè im̃utat, ſimul etiam laticem humoroſum ita diſponit, ut per Vaſcula minima amplius circulari & tranſire nequiens, undique obhærere & ſtagnare cogatur. *Anxietas* maximè inducitur ab aëris ſufficientis defectu, dum enim vaſcula Pulmonis à ſanguine ſtagnante multum diſtenduntur, Veſiculæ ſimul anguſtiores redditæ aëris ſufficientem quantitatem admittere nequeunt. *Metus* & *horror* adeſt liquidorum propter imaginationem depravatam, quâ Ægri credunt, ſe ex admiſſione talium rerum neceſſariò ſuffocatum iri. Depravatur iſta imaginatio à -∩-uum animalium præternaturali quidem, ſed certâ ratione determinato motu intra Cerebri meditullium: motum verò iſtum excitare ſolet moleſta admodum irritatio nervorum pneumonicorum in anguſtatis Pulmonis veſiculis. *Sitiunt* hinc tales Ægri propter ſalivæ ſpiſſitudinem, indeque oriundam palati ſiccitatẽ, ſed tamen ob prædictas cauſas bibere non audent. *Inquietudo* his connexa perpetuo -∩-uum animalium influxui impetuo-

ſo adſcribenda venit. Tandem ſuffocantur ægri bidui aut tridui ſpatio, quoniam intra hoc temporis intervallum circulatio ſanguinis totaliter inhibetur.

Diagnoſis. *Signa diagnoſtica* quod concernit, Morſus ipſe Canis rabidi per ſe facilè cognoſcitur, imò & ſcitur haud obſcurè, utrum Vulnus duntaxat ſit cutaneum, aut profundius,& ad muſculos, nervos aut oſſa penetrans. Vulnus autem tale ſymptomata poſt ſe trahit varii generis, ſuperiùs ex parte allegata, quorum præcipua cùm ſint *Hydrophobia* & *Rabies canina*, hinc & taliũ Affectuum ſigna potiſſimùm enodanda veniunt. Cognoſcitur *Hydrophobia* exinde, quòd Ægri maximâ ſemper anxietate torqueantur, ac ſubinde toto corpore tremant, membrorumq; ſpaſmodicã calcitrationem patiantur: quod fractâ & quaſi tremulâ voce ſæpiùs loqui teneantur: quòd horreant aquas liquidaque omnia ſibi propinata, imò & liberum aëris uſum. Æger mentis ſatis eſt compos, etiamſi maximè inquietus ſit,& præ anxietate neſciat, quò ſe vertat; ſolida quæ ſunt, aut craſſioris conſiſtentiæ, deglutire nonnihil faciliùs poteſt quàm liquida; ſitit continuè, ſed potum deglutire nequit, niſi cum præſentaneo ſuffocationis diſcrimine; Vigiliis excruciatur perpetuis; Tuſſim etiam habet ſiccam, ac reſpirandi difficultatem ſingulis horis majorem; pulſus adeſt tremulus, inordinatus, celer & frequens; Facies maximè rubet, aut etiam præ inſigni ſtagnatione ſanguinis livet; Cor tremit & palpitat; Urinæ ſunt turbidæ ac paucæ; alvinæ excretiones vel nullæ vel parcæ. Atque hæc ſymptomata omnia ſequuntur rabioſi Animalis venenum, ſanguini duntaxat, & non ⌒ibus immediatè communicatum. Quòd ſi autem idem venenum in dilaceratos nervos fuit admiſſum, tum Æger mente tandem capitur, delirus & rabioſus redditur, hincq; obvios quosque invadere atque mordere ſtudet; febricitat dein ſimul, liquida horret, cœterisque ſymptomatibus Hydrophobiæ prehenditur.

Prognoſis hoc habet, quòd Vulnus à Cane rabido inflictum, ſi non ſit profundum, neque etiam venenum fuerit aut ⌒ibus aut ſanguini communicatum, curari utcunque poſſit, modò ipſæ venenatæ particulæ è Vulneribus probè & perfectè eluantur & exterminentur. Niſi hoc fiat, ſolet contingere, ut poſt unum, duos, pluresve menſes, aut etiam años, in Vulnere curato relictæ veneni particulæ exaltentur, in apricum prodeant,& poſtquam ſanguinis aut ⌒uum laticem ſubierunt, *Hydrophobiam* aut *Rabiem lethalem* ſuſcitent, quales ſi oboriuntur Morbi, intra tridui aut quatridui ſpatium Homines vulneratos ſuffocant, & è medio tollunt. Quod ſi eveniat, ut talis Homo rabioſus alium Hominẽ ſimiliter imperat ac mordeat, tum & hic vulneratꝰ morbo ſimili infeſtari & vitam miſerè finire poteſt. *Prognoſis*

In *Curatione* Vulnus ſtatim vel *Urinâ*, vel *Lixivio* quodam, aut *Spiritu Vini camphorato*, *Eſſentiâ theriacali*, *Aquâ muriaticâ*, aut ⌒*u theriacali* campho-

camphorato eluendum. In hunc finem, qui ſalſi Maris ſunt Accolæ, ab Animalibus rabidis morſos ſtatim ſalſæ Aquæ immittere ſolent, quâ ratione, ob Vulnerum elotionem & venenatæ ſalivæ dilutionem aut præcipitationem, Homines citius curantur, & felicius ab *Hydrophobiâ* præcaventur. Poſt elotionem Vulneris ſtatim vel *ſcarificari* poteſt locus affectus, vel *Veſicatorium* aliquod imponi, quò ſic tanto certius omne venenum extrahi queat. Hoc facto devenire licet ad *digeſtiva* ex *Mell. roſac. Theriacâ*, ☉is, aut *Cochl. uſtis*, *Unicorn. foſſ. Maſtich. Myrrhâ*, atque *Eſſent. Aloës* concinnanda, & ſingulis deligationibus imponenda, deſuper applicando ſemper *Empl. Diapalm.* vel *magnet. Ang. Sal.* Sed Vulnus ita tractandum eſt, ne citò nimis ſanetur & Cicatrice obducatur. Quòd ſi Inflammatio ſimul præſens ſit, eadem diſcutiatur impoſito *Fomento* ex *Spiritu Vini camphorato*, *Spiritu carminativo* quocunque, *matricali Blancardi*, *Aq. Calc. viv.* aliisve in Inflammatione commendatis. *Internè* ſtatim valida *diaphoretica* & *alexipharmaca* ſunt exhibenda, v. gr. *Potio* componi poterit ex *Aq. Flor. Samb. Card. ben. Succ. Burſ. paſtor.* cum *Mixt. ſimpl.* ⅙ *nio diaph. Bezoard. min. Ocul.* ☉. *C.C. Spiritu* quocunque *volatili theriacali*, &c. A *Vino* eſt abſtinendum, ejusque loco *Decoct. antifebr. diaphor.* præſcribendum; *Alvus* reſpondeat; *Animi paſſiones* fugiendæ; ab *acidis* ⊖*ſisque Cibis* maximè deſiſtendum.

CAPITIS DOLOR, vid. *Cephalalgia.*

CAPITIS HYDROPS, vid. *Hydrocephalus.*

CAPILLORUM DEFLUVIUM eſt affectus cutaneus, quo pili Capitis aliarumve partium defluunt. Vocari ſolet aliàs *Alopecia*, ac ſi in capite contingat, *Calvities*, *Area*, aut *Ophiaſis*. *Alopecia, Calvities.*

Pars affecta quidem eſt Cutis totius corporis piloſa, ſed inprimis tamen ea, quæ in Capite exiſtit. *Pars affecta.*

Pro *Causâ proximâ* adgnoſcitur ſuccus acris, radices pilorum in poris cutaneis erodens. Ad cutim autem præcipitatur talis humor ab internis partibus per circulationem ſanguinis ex arteriis. Hinc in Febribus hecticis, ubi maſſa ſanguinea acrior eſt reddita, ut & in Febribus malignis, Cephalalgiis item longioribus, in Tinea Capitis & Leprâ aut Elephantiaſi, Affectus hic eſt frequens. *Externæ* etiam cauſæ ſubinde accedunt, prout ſunt Remedia *pſylotra*, quæ capillorum Defluvium procurant. Quandoque etiam conformatio pororum cutaneorum Capitis apud nonnullos talis eſt, ut inde pili emergere & prodire nequeant; hinc aliqui vel ſolâ Naturâ ad Calvitiem ſunt diſpoſiti. *Cauſa proxima.*

Quoad *Prognoſin* ipſa Calvities nihil peculiare denotat: neque etiam poſt ardentes Febres obtingens Pilorum defluvium aliud quid dicit, quàm radices priſtinorum Capillorum eſſe intortas, exſiccatas, novosque ſuccedentes pilos ſuo priores loco excutere; *Prognoſis*

cutere; non ſecus atque in Pueris notamus ante ſeptimum annum primos dentes à novis ſuccreſcentibus extrudi. In Hecticis contingens pilorum defluvium mortis prodromus eſſe ſolet.

Curatio. In *Curatione* notandum, Calvitiem nativam eſſe incurabilem. Quod verò aliàs à ſuccis acribus, ſive poſt morbos malignos, ſive extra morbos internos, per defectum ſucci nutritii, capillorum Defluvium obtingit, curari illud, vel etiam præcaveri poteſt, ſi ante omnia *purgans* aliquod præſcribamus, hinc verò externè *Lixivium* adhibeamus ex *Abſynth. Abrotano*, *Nicotian. Capill.* ♁ris *Lavend. Origan. Alth. Melilot.* juxtaque ſimul *Oleum myrtinum* & *abſynthinum* cum *Cinere Apum* aut *Muſcarum* inungamus. Sunt qui *Emplaſtrum* è *Muſcis* contritis, *Terebinthinâ cum Vitello Ovorum ſolutâ* & *cineribus Limacum* loco prius panno aſpero fricato applicant. Proſunt & in *Linimentis Olea Juniperi, Spicæ, Succini, Axungiæ Cuniculi, Cervi*, ut & *Cinis cortic. Avellanarum*, *Cinis* item *Murium* cum *Melle*, *Pinguedo è Ranis viridibus coctis*, præmiſſo *Lixivio* ex ipſarum *Ranarum cineribus*; quale remedium non ſolùm in Leproſis, ſed & in Aurifabris ab Argento vivo calvis factis, capillos producere valet.

CARBUNCULUS, vid. *Anthrax*.

CARCINOMA, vid. *Cancer exulceratus*.

Cardialgia. CARDIALGIA, vel CARDIOGMUS eſt magna anxietas præcordiorum cum dolore utplurimum gravativo vel diſtenſivo Ventriculi, oriunda ab orificiorum illius, ſubinde & Diaphragmatis muſculorum ſpasmodicâ contractione.

Quanquam autem ſtomachi orificia, tam ſuperius quàm inferius, maximè heic affici videantur; anxietas tamen ſimul præſens, eaque non rarò cum reſpirandi magna difficultate conjuncta, indicium præbet, ipſum Diaphragma quoque per conſenſum affici atque convelli.

Plura hinc exiſtunt Symptomata, quæ hujus Morbi præſentiam indicant; inter ſigna autem pathognomonica recenſentur dolor circa regionem Ventriculi gravativus, nonnunquam rodens ac tenſivus, ac ſimul dorſi regionem inter ſcapulas, ubi Oeſophagus affixus eſt, occupans; anxietas præcordiorum magna, cum reſpirandi difficultate plus minùs graviter affligens, ut ſubinde Ægri ferè metuant ſuffocari. His junguntur nunc hæc nunc illa ſimul accidentia, velut ſunt diſtenſio regionis Ventriculi, quando à flatibus, neque ſupra neque infra erumpere valentibus, nimium expanditur; nec non Anorexia, Nauſea, Vomitus, Vertigo, Ructus, Singultus, Lipothymia, Convulſio. Durat malum quandoque per unam vel alteram tantùm horam, nonnunquam per plures etiam dies: quando ſcilicet remedia minùs convenientia in uſum adhibentur, vel bona medicamina tardius operantur.

Producitur hæc gravis Affectio immediatè non niſi à ſpaſmodicâ fibra-

brarum Stomachi nervearum corrugatione, quâ ejuſdem ambo orificia plus minùs arctè conſtringuntur, ac ita exitum flatibus, utrinque forſan erumpere nitentibus, præcludunt: unde fit, ut non rarò ab iiſdem vaporibus flatulentis Stomachus admodum diſtendatur; vel etiamſi hoc non contingat, ſaltem nervoſa tunica illiusdem dolorificè criſpetur ſeu contrahatur, hincque ſimul vicinos muſculorum Diaphragmatis, Pulmonis aut Thoracis villos nerveos in conſenſum trahat, unde reſpirationis organa in ſuo ſtatim motu naturali impediuntur. Quando autem hæc ſpaſmodica criſpatio usque ad medium Ventriculi procedit, tum ſimul nauſea & vomituriendi conatus, imò Vomitus ipſe, ſi Oeſophagus laxetur, ſubſequuntur. Corrugatio iſta nervorum originem ferè debet humori alicui acido-auſtero-acri, qui ſub cruditate pituitoſo-viſcoſâ deliteſcens fortè tunicis Ventriculi obhæreſcit, easque continuè ſuâ arrimoniâ arrodit. Tanto autem certius ejusmodi humor ſuum effectum producit, quando ſimul fortè ab aſſumto Cibo aut Potu inconveniente ad talem turgeſcentiam ſuſcitatur, ſub quâ illa ſalia acria fortiùs in nervoſos tubulos impingi poſſunt. Colligitur Ventriculi cruditas tum à cibis dyſpeptis ac flatulentis, in paſtam acido-auſteram ac flatulentam haud difficulter abeuntibus, tum ab animi pathematibus enormibus, tum à motu vel quiete corporis nimiâ, aliisque cauſis procatarcticis, chylificationis negotium valdè perturbantibus. Tandem Venena aſſumta, Bilisque ardens in Ventriculum effuſa, ob particularum acrimoniam rodentem hoc malum ſimul excitare valent.

Prognoſis Quoad *Prognoſin*, Malum hoc minimè eſt contemnendum, etſi enim abſolutè quidem non ſit lethale, attamen, ſi diutiùs duret, atque convulſiones poſt ſe trahat, vel Ægrum brevi ſuffocare, vel funeſtum alium Affectum producere valet. Diu tamen non durat, modò remedia debita ſtatim à Medico perito quærantur & in uſum vocentur. Febribus acutis & Dyſenteriis malignis, Varioliſque ſuperaccedens hic Affectus, cum ardore præprimis & ſingultu, funeſtus eſt, atque vel cum convulſionibus, vel cum ſyncope ad mortem terminatur. Si Ventriculus Lumbicis ſimul ſcateat, lethale quoque indicium præbet. Si Febris abſit, & Ventriculus à materia cauſticâ non fuerit inflammatus, tum periculo res vacat, exhibito enim vomitorio malum plerumque tollitur, utcunque etiam periodicum extiterit. Mutatur quandoque in Febrim quartanam, obſervante Horſtio *lib.* 1. *Obſ.* 13. etiam in *Tertianam Febrim*, teſte Dolæo; & ex noſtrâ obſervatione non rarò in *Icterum*, cujus tum prodromus exiſtit.

Curatio. In *Curatione* hujus Morbi ſi abfuerit Febris, ſtatim præparans aliquis pulvis vel per ſe, vel ſub formâ Boli exhibeatur, qui materiam Ventriculi morbificam incidere, ejusque acrimoniam invertere, ac præcipitare queat; unde ſæpiùs Cardialgia vel in momento tollitur, præſertim quando

carminativo - anodynum Remedium ſtatim uſurpatur, quale eſt v. gr.

℞. *Ocul.* ♋. *ppt.*
♁ *n. diaph.*
⊖*is Abſynth.* vel *Aneth.* vel *Cent. min.*
Cinnab. nat. opt. ana. gr. vj.
Ol. ſtillat. Carv. gutt. ij.
Laud. opiat. gr. j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi ſtatim exhibendâ. Vel

℞. *Conchar. ppt.*
Ebor. ppt.
Corall. rubr. ppt.
⊖*is Rutæ ana. gr.* v.
Flor. Sal. arm. hæmat. gr. iij.
Ol. ſtillat. Menth. gutt. ij.
Laud. opiat. gr. j.
M. f. Pulvis pro doſi. Vel

℞. *Elect. diaſcord. Frac.* vel *Theriac. Andromach.* ʒj.
Ocul. ♋. *ppt.* ℈j.
⊖*is Centaur. min.* ℈ß.
Ol. ſtillat. cortic. Aur. gutt. iv.
M. f. cum Saccharo Bolus ſtatim ſumendus.

Simul tamen *Mixtura* quædam *antiſpaſmodico - carminativa*, quæ & Spiritus nimium concitatos compeſcat, & Fibras irritatas demulceat, cochleatim ſubinde exhibenda venit; v. gr.

℞. *Aqu. Hyſſop.*
Fœnicul. ana. ℥j.
Ocym.
Puleg. ana. ℥ß.
Syrup. Cortic. Aurant.
de Menth. ana. ʒiij.
Liqu. Nitr. fix. ℈ij.
Spir. Sal. arm. aniſ. ʒß.
Eſſent. Opii liquid. ℈ß.
Elæoſacch. Aniſ. ʒiß.
M. d. ad Vitr. Singulis ſemihoriis cochleare plenum exhauriatur. Vel

℞. *Aqu. Meliß.*
Fœnic. ana. ℥j.
Matricar.
Cinam. ana. ℥ß.
Syrup. aperit. Minder. ʒvj.
Eſſent. carminat. Wed. ʒj.
Spirit. Nitr. dulc. gutt. xij.
♁ *n. diaph.* ℈j.
Cinnab. ♁ *n. opt.* ℈ß.
Elæoſacch. Fœnic. ʒij.
M. d. ad Vitr.

Si Fœmina fuerit Hyſterica, *Mixturis* ejusmodi permiſcenda venit *Eſſentia Caſtorei*, Vel *Tinctura Caſtorei cum* ♉*u Salis armoniaci parata ad* ʒß. vel ℈ij.

Præmiſſis his *Vomitorium*, abſente Febre aut Stomachi excoriatione inflammatoriâ, præbemus, v. gr. in Adulto

℞. *Crem.* 🜿*ri* ℈ß.
⊖*is polychreſt.*
Rutæ ana. gr. iij.
Cinnab. nat. opt. gr. jv.
Tartari emet. gr. ij. *vel* iij.
Ol. ſtillat. Carv. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi, mane jejuno ſtomacho ſumendâ.

Vel ℞. *Crem.* 🜿*ri gr.* xij.
⊖*is Card. bened.*
Bezoard. min. ana. gr. jv.
Gum. Gutt. gr. 4. *vel* 5.
🜿*ri emet. gr.* j.
Ol. ſtillat. Mac. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch.

Vel ℞. *Syrup. emet. Ang. Sal.* vel *Oxyſacch. emet. Lud.* ℥ß.

Aqu.

Aqu. Fœnic.
Cinam. ana. ℥ij.
M. d. ad Vitr. & exhibeatur pro doſi matutinâ.
Vel ℞. *Rad. Jpecacuan.* ℈ij.
Pulveriſ. ſubtil. d. ad chart. pro doſi.
Tale Vomitorium in malo urgentiſſimo, etiam nullo præmiſſo præparante dari, ejusque operatione propemodum finitâ Mixtura quædam ſuperiùs deſcripta cochleatim propinari, vel ſequens Cardiaca præſcribi poteſt.

℞. *Aqu. Fœnic.*
Borrag.
Meliſs.
Syrup. Capill. ♀. *ana.* ℥j.
Confect. Alk. ℈ij.
Matr. Perlar. ppt.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ℈j.
Cinnab. ♄ *n. corr.* ℈ß.
Eſſent. Succin. ℈j.
Elæoſacch. Aurant. ʒj.
M. d. ad Vitr.

Externè Stomachi regio inungi bis vel ter quotidie debet *Unguento* vel *Balſamo ſtomachico.* v. gr.

℞. *Unguent. pomat.* ʒiij.
Ol. nuciſt. expr. ʒiß.
ſtillat. Fœnic. gutt. xij.
Chamom.
Carv. ana. gutt. viij.
Balſam. peruv. ℈ij.
M. d. ad Ollam.
Vel ℞. *Balſ. Peruv.* ʒj.
Solve in Spirit. Ceras. nigr. q. ſ. & adde Eſſent. Carminat. ʒiß.
M. d. ad Ollam.

Poſt illinitum calidiuſculè ſtomachũ Sacculus anodyno-carminativus deſuper adhuc ponatur, ſed calefactus, poſtquam priùs regio ſtomachi papyro tecta fuerit. *Sacculus* componatur ex *Baccis Juniper. Herbis Menth. Puleg. Ocymi, Matric. Meliſs. Chamomill. Seminib. Fœnic. Cumini, Anethi, Avenæ.*

Quando Vomitorium exhibere non audemus ob varia impedimenta, tunc reliqua nihilominus medicamina præparantia & carminativa locum habent. Imò tum etiam citra *præparantem Pulverem* vel *Bolum*, damus *Mixturâ* quandam *carminativo-antiſpasmodicam* ſuperiùs deſcriptam, addendo ſolùm decem guttas *Eſſentiæ Opii liquidæ.* Vel certè mediam partem ejusmodi Mixturæ ſtatim unâ vice hauriendâ concedimus, reliquam verò portionem cochleatim propinamus. Sed inter hæc *Clyſma* aliquod infundi curamus Ægroti alvo, factum ex *decoctione plantarum emollientium & carminativarum*, addendo *Electuarii lenitiv.* ℥j. *Mell. roſac.* vel *rutac.* ʒvj. & *Olei Chamom.* ℥ij. vel iij.

Ad præſervationem Mali *Vinum medicatum* præſcribendum venit *purgans*, quale quidem in Affectionibus ſtomachi præſcriptum invenitur.

Si Morbus hic Febri malignæ ſupervenerit, tunc reliquis in hâc præſcriptis remediis ulterius *cinnabarina*, ut & *Pulverem viperinum*, *Cranium hum. ppt. Ungul. Alc. ppt. Dent. Hippopot. ppt. Ægagropil. ppt.* & ſimilia permiſcemus:

CARI-

CARIES, Vid. *Oſſium Caries.*

Excreſcentia carnea. CARNEA EXCRESCENTIA eſt ſolidæ carneæque ſubſtantiæ in Vlceribus plus minus ſordidis, aliisque caſibus à luxuriante ſucco nutritio facta generatio.

Pars affecta. *Pars affecta* eſt varia, vixque datur aliqua, in cujus Vlceribus ſordidis tales excreſcentiæ generari haud poſſint. Excreſcit autem caro diverſimodè, etiam in partibus aliàs ſanis apparentibus, ſed ſub variorum Tumorum nominibus ejusmodi Excreſcentiæ tum veniunt. Heic verò tantùm conſiderantur, quæ in Vlceribus fiunt.

Differentia. Pro varietate Cauſarum autem nunc *magis* nunc *minus ſolida*, *dura*, *craſſa* aut *mollis* evadit, hincque ſimul varia nomina ſortitur, ut modò appelletur *Caro luxurians*, ſicubi rubicunda ac mollis ex Vlcerum profundo effloreſcat: modò *laxa* & *ſpongioſa* dicatur, quando Fungi alicujus colorem aut conſiſtentiam induit: modò tandem *calloſa excreſcentia* audiat, ſi colore plus minus albicante aut purpureo compareat.

Cauſa. Efficit hoc malum utplurimum Succus nutritius in Vlceris cavitatem juſto majori quantitate admiſſus, & ſenſim, quandoque citò admodum coagulatus; ita enim ex Vlcere Meningum, & fracto ſive vulnerato qualitercunque Cranio, interdum unâ nocte fungoſa Caro magnitudinis notabilis excreſcit. Quandoque etiam medicamenta externa pinguia, oleoſa, minusq; convenientia, incautè applicata, atq; hinc cum Succo nutrit. Vlceris in ſubſtantiam talem per interveniens aliquod coagulum acidum mutata, Intumeſcentiæ tali carnoſæ anſam præbent. Hinc pro varietate allabentium è ſanguine humorum varietas etiam Excreſcentiæ producitur. Si ſpongioſa & rara ſive tenera eſt Excreſcentia, ſignum eſt, plures particulas ſulphureas cum acidis & terreſtribus eſſe combinatas, & ab intervenientibus nonnullis alcalinis dilatatas. Si autem durior nonnihil & craſſior fuerit caro, tùm plures ⊖ino-acidas cum terreſtribus conglutinatas eſſe indicium præbet.

Diagnoſis. *Signa hujus Affectûs diagnoſtica* non admodum requiruntur, cùm quilibet in re Chirurgicâ tantillum verſatus luxuriantem excreſcentemque carnem putridam à verâ dignoſcere queat: ipſa verò Excreſcentia propemodum eſt ſignum Vlceris ſordidi, acidis ⊖ibus cum ♀reis corruptis craſſis permixtis referti.

Prognoſis. Hinc in *Prognoſi* dicendum eſt, Excreſcentiâ carnoſam facilè poſt ſe trahere Vlcus ſinuoſum, & in Fiſtulâ mutari, imò ad Os penetrare, illudque corrumpere & carioſum reddere poſſe.

Curatio. Quare in *Curatione* pro generali regulâ ſive cautelâ hoc teneri debet, oleoſis & pinguibus remediis *Vlcera* talia non eſſe tractanda, cùm ex illis ſubinde vera Excreſcentiarum materia & origo procedat. Quin vix apparebunt tales Fungi aut Carnes luxuriantes, niſi Chirurgus imperitus vel incautus pinguia applicuerit. Omnis autem cura eo eſt dirigenda, ut quicquid luxuriat cautè abſumatur; id

id quod *Cauteriis potentialibus*, non tam ſalino-*acidis*, quàm *alcalinis*, & *ſulphureo-aromaticis*, *vel balſamicis acribus*, bis vel ter quotidie applicatis aut inſperſis, obtineri poteſt. In hunc proin finem commendari cum fructu & uſurpari conſuevit *Eſſentia Myrrhæ*, *Aloës*, *Radicis Ariſtolochiæ*, *Chelidonii*, *Gentianæ* cum *Spiritu Vini camphorato* aut ♀*riſato* extracta, atque diligentiſſimè cum linteis carptis applicata, ſuperim ponendo *Emplaſtrum Diapalma*, vel *album coctum*, vel *ſticticum Croll.* vel *Opoteldoch*, aut ſimile, quod minus tenaciter adhæreat, poroſque cutaneos non obſtruat. Sunt qui *Unguentum Ægyptiacum Melli roſaceo* permiſtum adhibent, quibus alii etiam addunt *pulverem Radicum Gentianæ Imperator. Angelicæ*, *Pyrethri*, *Ariſtolochiæ rot. veræ*, *ſucci Euphorbii*, *Caryophyllorum arom.* Imò & *Cineres Tabaci*, *Bufonum* aut *Cochlearum* haud infeliciter in uſum trahuntur. Placet aliis *Aqua phagedænica*, quâ Excreſcentiæ in deligatione prius lavantur, antequam carpta linteorum fila ſive ſicca, ſive etiam *Eſſentiæ traumaticæ* amaræ intincta applicentur. Neque contemnenda eſt *Aqua viridis* à pluribus tantopere decantata, quæ concinnatur ex *decoctione Aluminis crudi* ac *Viridis æris ana.* ℥ij. *in Vini albi* ℥xviij. *ad quartæ partis conſumt.* colaturæ admiſcendo *Spiritus Vini* ℥j. in qua prius *Camph.* ʒj. ſit ſoluta. Labia Vlcerum calloſa quandoque etiam ſcarificari poſſunt, ſi dictis remediis non emolliantur & in naturalem ſtatum reducantur. Sed hoc denique eſt notandum, Excreſcentias fungoſo-molles cathæretica ſalino-corroſiva non tolerare, ſed felicius atque citius aromaticis acribus diſſipari, v. gr. *Caryophyll. arom Radic. Angelicâ*, *Euphorb. Imperatoriæ* &c. *Eſſentiâ Aloës*, *Myrrh.* Carnoſo-ſolidas ac duriores autem, ſi modò dictis diſſipari nequeant, corroſivis magis abigi vel conſumi debere. In leviori Vulnerum vel Vlcerum carnis luxurie Chirurgi vulgariter, nec ſine ſucceſſu inſpergere ſolent *Alumen* aut *Vitriolum uſtum*, vel *Mercur. præcipitatum rubrum* aut *album*.

CARNOSITAS NIMIA, vid. *Corpulentia nimia*.

CARO LVXVRIANS VVLNERVM ET VLCERVM, vid. *Carnea Excreſcentia*.

CARTILAGINIS XYPHOIDIS PROLAPSVS ſeu PROCIDENTIA eſt ejuſdem depreſſio verſus interiora, à cauſis nunc externis nunc internis ortum ducens. *Procidentia Cartilaginis enſiformis.*

Affecta pars eſt *Cartilago Xyphoides* ſive *enſiformis* quæ ſterni extremitatem ſupra Ventriculum conſtituit. *Subjectum.*

Cauſa hujus Affectûs eſt, quicquid eandem cartilaginem ſive extus deprimere, ſive intus retrahere valet. Deprimitur extus ab ictu, caſu, aliiſque gravioribus contuſionibus: ſic autem depreſſa ſimul premit Stomachum, eumque irritando frequenter ad Vomitum ſtimulat. Intus ſubinde à Tuſſi, Convulſionibus, & epilepticis motibus retrahitur. Nonnunquam etiam à ſalſis humoribus ita ſiccatur, ut intorqueatur per ſe verſus Stomachum. *Cauſa.*

Imò quandoque ab ipſa nativitate Vitium hoc contractum eſt.

Facilè vel ex ſolo intuitu cognoſcitur, ſymptomata tamen etiam varia poſt ſe trahit. Etenim cibus cum aliquo dolore deglutitur; nauſea poſt captum cibū copioſiorē frequens, quandoq; & vomitus ipſi ingruunt: ab aſſumtis etiam pondus & gravitas ſtomachi ſentitur; appetitus ſenſim imminuitur; ſubſequuntur quandoque Cachexia & Atrophia; extus in ſcrobiculo Cordis cavitas major reperitur, & ubi digitis locus comprimitur, ſimul ſtomachus dolore pungitivo aut gravativo afficitur.

Prognoſis

In *Prognoſi* hoc tenendum, depreſſionem Cartilaginis hujus fortiorem non ſolùm ſtomachum perpetim laceſſere, atque ad nauſeam, ructus, vomitusque invitare, ſed & niſi priſtino ſtatui naturali reſtituatur, paulatim vel Icterum, vel Cachexiam, vel Atrophiam lethalem inducere.

Curatio.

In *Curatione* eo valde eſt adnitendum, ut Cartilago illa mucronata ſive enſiformis extrorſum vertatur vel exprimatur, quod omninò fit externis magis quàm internis remediis. Et quidem, ſi provenit ab ictu aut contuſione, tum nil melius eſt quàm ante omnia Inflammationem, ſi quæ adeſt, profligare remediis ſuo loco indigitatis; hinc verò *Emplaſtrum contra Rupturam*, aliudve *maximè tenax*, aut frequenter *Cucurbitulam magnam* ſine ſcarificatione applicare, hac enim ratione paulatim Cartilago adduci & extrahi poteſt. Sed inſimul faſciis commodis thorax eſt involvendus; Æger etiam ſubinde ponderoſam manibus rem attollat. Si Vulnus adſit, illud prius debito modo ſanabitur. Quod ſi humores ⊖ſi ac viſcidi intus ad hoc Vitium contribuerunt, ſimulque Atrophiæ principium inducant, tum Curatio tota melius non inchoabitur, quàm *Remediorum antihecticorum* præſcriptione, atq; ſimul interea exterius *Emplaſtrum tenax* aliquod applicabitur.

Carus.

CARUS eſt ſomnus profundus cum ſenſûs, motûs atque imaginationis inſigni læſione, ab impedito Spirituum animalium influxu, tenſioneq; nervoſi generis per totum corpus valde imminutâ oriundus.

Partes affectæ.

Afficiuntur hinc propriè & generaliter omnia Senſuum & Motûs Organa, in ſpecie tamen affliguntur principia Nervorum in baſi Cerebri exiſtentium.

Cauſa.

Cauſa proxima ferè eſt tenſio generis nervoſi, ab impedito Spirituum animalium influxu multum debilitata. Contingit hoc à ſecretione Spirituum eorundem inſufficiente, hincque conniventiâ aut collapſu tubulorum medulloſæ Cerebri ſubſtantiæ. Prohibetur autem vel minuitur Spirituum generatio ob cauſas antecedentes *remotiores* & *procatarcticas*, lentorem nimirum Maſſæ ſanguineæ, extravaſationem vel ſtagnationem aliqualem Lymphæ aut Sanguinis in corticali ſubſtantiâ Cerebri; Cacochymiam pituitoſam, Ventriculi digeſtionem depravatam, hincque Chylum pituitoſum craſſum enatum, Crapulam frequentem, fumos Carbonum arden-

ardentium hauſtos, Vapores potuum fermenteſcentium, inprimis Muſti vinoſi; nimium odorem Croci, Hyoſcyami, Cynogloſſi, ac ſimilium Narcoticorũ; fumum Tabaci; ☿rii halitus; contuſiones aut concuſſiones Capitis; Remediorum narcoticorum abuſum.

gno- Cognoſcitur ex ſomno adeo profundo, ut Æger vix & non niſi cum magnâ difficultate excitari queat, etiamſi pungatur, concutiatur, aut aliâ ratione vigilis reddi tentetur: & ſi tandem evigilet, vix tamen aperire ſcit oculos, ad interrogata utcunque reſpondet, ſed in priſtinum ſtatim relabitur ſomnum. Senſus externi ferè ſtupent & torpidi ſunt, interni verò à ſuo munere utcunque ceſſant; Motus quoque animalis ſi non eſt totaliter ablatus, ſaltem valdopere imminutus & languidus; Reſpiratio tamen manet illæſa; Febris nulla adeſt. Cumque Carus æquè à ſanguine ac pituitâ in Cerebro nonnihil extravaſatâ aut ſtagnante, hincque tubuloſam Cerebri ſubſtantiam premente oboriri poſſit, ſpecialiùs ſigna ſunt tradenda. Et Cari quidem à ſanguine provenientis indicia ſunt plethora & color faciei rubicundior ac floridior. Signa autem Cari à pituitâ ſunt temperies aut intemperies pituitoſa, faciei itidem color albicans. Differt hinc *Carus* ab *Apoplexiâ* forti exiguo admodum gradu, in Caro enim Reſpiratio ſalva manet, quæ in Apoplexiâ plus minus offenditur: in Caro membra ſubinde retrahuntur, in Apoplexiâ ſimile quid non fit: tandem in Apoplexiâ forti profundior exiſtit ſopor, & reſpiratio ſtertoroſa paulatim evadit, usque adeo ut proximus ſit Cari in Apoplexiam tranſitus. Diſtinguitur etiam à *Lethargo* ratione Febreos, cui Lethargus plerumq; ſupervenire ſolet cum delirio dum interea Carus plerunque ſine Febre exiſtit. Dein in Lethargo ſomnus non ita eſt profundus, Hominesque ad interrogata, licèt ineptè reſpondent, in Caro autem vix expergefiunt, &ad interrogata difficilius, ſed appoſitè tamen reſpondent. A *Catalepſi* ſive *Catoche* differt *Carus*, quod in hoc oculi ſint firmiter clauſi, Homoque ſomno obſopitus ac immobilis jaceat, in Catalepſi autem oculi plerumque ſint aperti, ac Homo eo in ſtatu permaneat, in quo fuit deprehenſus. A *Syncope* tandem dignoſcitur, quòd in hac pulſus ſit vel nullus, vel vix perceptibilis, in Caro autem pulſus exiſtat penè naturalis.

Quoad *Prognoſin* Carus à cauſis externis manifeſtis oriundus faciliùs curatur, quàm qui ab internis ſuam originem trahit; hic enim etiamſi tollatur ſemel, tamen ſubinde recurrit, tandemque in Apoplexiam tranſit. Sic etiam Carus Febribus ardentibus & malignis ſuperaccedens lethalis eſſe ſolet. *Prognoſis*

In *Curatione* ad cauſas eſt attendendum, etenim qui Carus crapulam aut vaporem quendam malignum pro ſui cauſâ agnoſcit, finitâ crapulâ ſive per Venæſectionem ſive per *ſpirituoſa Remedia antapoplectica* intus exhibita, aut extus applicata facilè tollitur. Si eſt à vapore maligno, tum corpus hominis efferendum eſt è loco, unde talis *Curatio.*

 vapor

vapor exhalat, in aërem liberum, ventiſque ſalubribus perflatum. Si eſt à contuſione, caſu, ictu, &c. tum ſtatim Venæſectio adminiſtrabitur, *Clyſter acris* unus & alter, è *decocto cephalicorum* paratus, injicietur, ac extus *Sacculi* ex *Herbis cephalicis* compoſiti, *Vinoque albo* incocti, Capiti toti applicabuntur, ſubindeque noviter calefient. Naribus dein Spiritus *volatiles* admoveri, nuchæ, vertici aut brachiis *Veſicatoria* applicari, ac intus *Mixturæ antapoplecticæ* ex *Aquis Betonicæ*, *Chamomillæ*, *Florum Tiliæ*, *Naſturtii*, cum *Spiritu Cochlear.* *Liquore C. C. ſuccinato*, *Tincturâ Caſtor.* cum *Spiritu Sal. arm. paratâ*, ac ſimilibus exhiberi poſſunt; v. gr.

℞. *Aqu. Flor. Til.*
Beton. ana. ℥iß.
Spirit. Cochlear. ʒij.
Syrup. de Cinam. ℥ß.
Tinct. Caſt. cum Spir. Sal. arm. par. ʒß.
Cinnab. ♁*n. opt.*
Bezoard. min. ana. ℈j.
M. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim.

Quod ſi verò Carus eſt à cauſis internis, ſive ſanguine ſive pituitâ, eam prorſus Curationem requirit, quam in Apoplexiâ indigitavimus; inprimis ſi abſit Febris, *purgantes Pilulas* cum ☿*rio dulci*, nonnihil fortiores, exhibere convenit, *Venæſectione*, ſi opus videbitur, præmiſsâ. Dein mane ac veſp. xx. guttulas de ⊖*e* quodam *volatil. oleoſo*, vel de *Liqu. C. C. ſuccinat.* aut *Tincturâ Caſtor.* cum *Spirit. Sal. arm paratâ*, cum *Aqu. Betonic. Meliſ.* &c. exhibemus, intercalando *Mixturam* quandam *diaphoreticam ſpirituoſo-antapoplecticam.*

℞. *Aqu. Meliſ.*
Vitæ Matth.
Ulmar. ana. ℥j.
Syrup. de Beton. ʒvj.
⊖*is volat. C. C. depurat.* ʒß.
Spod. ex Ebor. ppt. ℈ij.
M. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim.

Vel ℞. *Tinct. Caſtor. cum Spirit. Sal. arm. par.* ʒij.
Aqu. Cinnam. c. Vin. deſt. ℥vj.
M. d. ad V. M. ac Veſp. Cochleare plenum capiatur.

In *Diæta* proſunt omnia, quæ ⊖e volatili antiſcorbutico pollent, illudque in ſe obtinent, majori vel minori quantitate in cibo potuque ſumta. *Diæta.*

CATAPHORA, ſeu *Coma ſomnolentum* eſt Sopor nimius & præternaturalis, ubi Ægri perpetuò in ſomnum inclinantes frequenter profundè ſatis dormiunt, ſed non ita difficulter tamen expergefieri poſſunt. *Cataphora.*

Afficiuntur heic principaliter vel glandulæ ſubſtantiæ Cerebri corticalis, vel ipſum Cerebri meditullium. *Pars affecta.*

Quòd *Signa concernit diagnoſtica*, Affectus hic præſens eſſe dicitur, quando Æger diu profundeque dormit, & quidem non raro hiante etiam ore: quando haud difficulter expergefit, ſed brevi iterum priſtino ſomno indulget. Differt à *Caro* non niſi gradu, etenim in *Cataphorâ* Ægri expergefacti ſtatim ſermones Adſtantium percipiunt, & ad quæſita haud inconcinnè reſpondent; in *Caro* autem difficiliùs expergefacti, ad ea quæ dicuntur mi- *Diagnoſis*

nùs perfectè attendunt, ac etiam vix reſpondent. A *Lethargo* diſtinguitur, quatenus hic ferè ſymptoma eſt & productum Febris continuæ cum delirio conjunctæ, *Carus* autem ſine delirio atque Febri utplurimum hominem affligit.

A *Syncope* diſcernitur quoad pulſum & faciei conditionem, quæ in *Cataphorâ* ſatis naturaliter ſe habent; in *Syncope* autem pulſus ferè nullus, atque facies mortuo ſimilis obſervatur. A *Somnolentiâ* diſcrepat, quòd in hâc minor ſit gradus ſoporis, Homineſque inclinent quidem in ſomnum, ſed profundè tamen haud dormiant. A *Comate Vigili* tandem, quòd in hoc perpetua ſit propenſio in ſomnum, ac eapropter Homo ad dormiendum ſollicitetur, ſed dormire tamen neſciat.

[...]ſa. *Cauſa proxima* hujus Soporis eſt Spirituum animalium influxus in organa Senſuum ex parte prohibitus. Ad quod contribuit vel obſtructio tubulorum glanduloſorum Cerebri, vel eorundem compreſſio, vel denique Spirituum animalium impedita generatio, quæ omnia contingunt eo modo, quo in præcedenti Affectu indigitavimus. Contribuunt etiam huc ſubinde Vermes, Vteri ſuffocationes, aut etiam Phlogoſes febriles; unde non raro Febris alicujus continuæ ſymptoma eſſe ſolet.

[...]noſis In *Prognoſi*, tenendum per ſe hunc Affectum non eſſe exitialem; ſed talem reddi poſſe, ſi aliæ intervenerint graviores cauſæ, inprimis aliqua Febris maligna, obſtructio Cerebri indies aucta, & ſimilia; hac enim ratione apoplectici inſultus, vel convulſiones ſubſequi poſſunt. Si Somnolentia hæc oritur à partibus aliis quàm Cerebro vitiato, tum per ſe nihil periculi oſtendit vel portendit.

In *Curatione* huic potiſſimùm indicationi eſt ſatisfaciendum, ut viſcidum ſanguinis ſerum, è quo Spiritus animales extricari ſufficienter & ſecerni vel tranſcolari nequeunt, corrigatur; quod obtineri poteſt primò per Remedium aliquod vacuans ac per inferiora purgans, v. gr. *Curatio.*

℞. *Maſs. pilul. è Succin. Craton.*
Extr. Cathol. ana. ℈ß.
Cinnab. nat. gr. viij.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtillat. Anis. q. ſ.
F. l. a. Pilul. no. xij. *pro doſi.*

Vel ℞. *Extr. pilul. coch.*
Maſs. pilul. marocoſt.
Mercur. dulc. opt. ana. ℈ß.
Reſin. Scamm. gr. iij.
Ol. ſtill. Roriſm. q. ſ.
M. f. Pilul. num. 15. *pro doſi matut.*

Dein ſi Plethora aliqualis animadvertatur in Ægroto, ſimul ſine ullo metu Vena ſecabitur in brachio alterutro, ubi quidem Medicus adſtans præceperit. Poſtmodum ea in uſum trahantur, quæ ⊖ſo-pituitoſam & viſcidam maſſam humoralem attenuare, atque fluxibiliorem reddere valent, quemadmodum exiſtunt ⊖*ia volatilia oleoſa, Tinctura Succini, Spiritus Viperar. C. C. Sal. arm. urinoſus, Spiritus Cochlear. Tinct. Caſtor. cum Spiritu Sal. arm. parata, Eſſent. Zedoar.* &c. *ſub doſi* xx. *gtt. m. ac veſp.* capienda. *Infuſum*

fuſum folior. Theè, vel *decoctum Coffeè* largiter quotidie hauſtum maximè prodeſt. Poteſt & *Vinum medicatum purgans* pro lubitu exhiberi. Neque hic contemnimus *Tragemata cephalica*, è variis *Aromatibus* & *pulvere cephalicarum herbarum* concinnata; v. gr.

℞. *Rad. Apii.*
Aſpar.
Carlin. ana. ℥ij.
Herb. Meliß.
Agrimon.
Scab.
Flor. Paralyſ.
Semin. Naſturt.
Dauc. ana. ʒij.
Cinam. acut.
Cubebar. ana. ℥iß.
Sacch. alb. ℥viij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſ. ʒij. *man. ac veſp.*

Novimus, qui maximo cum fructu aliquot noctibus inſequentibus ſub horam ſomni *ſpecierum aromaticarum roſatarum* & *foliorum Senæ pulveriſatorum* ana. ℈j. cum *Aq. Flor. Tiliæ* feliciſſimè ſumſerunt,

Externè capilli Capitis abradantur, ſimulque *Cucupha cephalica* Vertici ejus imponatur, aut *Emplaſtrum* è variis *Gummis* & *Aromatibus* conciñatum raſo capitis Vertici applicetur: Quandoque *Clyſteres acres* cum fructu injiciuntur: *Veſicatoria* Nuchæ aut etiam Pedibus applicentur, ac Medicamenta *errhina*, leniterque *ſternulatoria* uſurpentur.

Catalepſis. CATALEPSIS, CATOCHUS eſt ſubita ac penè momentanea partium corporis omnium immobilitas, cum mente attonitâ & ſenſuum omnium ablatione, ſalvâ tamen manente reſpiratione, ac pulſu, à Spirituum animalium aut fibrarum motricium nervearum rigiditate, vel ceſſante motu oſcillatorio propemodum ortum trahens. Differt hinc ab omnibus aliis Affectibus ſoporoſis in hoc, quòd utplurimum membra Catalepticorum ſint immota, Ægrique partes in eo ſtatu & ſitu permaneant, in quo primitus ſint à morbo prehenſa.

Pars affecta eſt vel *primaria*, nimirum Cerebrum; vel *ſecundaria*, totum Corpus, quatenus omnes ejus partes ob Cerebrum affectum immotæ evadunt. *Subjectum.*

Signa diagnoſtica eaque *pathognomonica* ſunt ſubita Senſûs ac Motûs in toto corpore voluntarii ceſſatio, ita ut Æger, dum hoc prehenditur Affectu, eam membrorum figuram vel poſituram retinere obſervetur, qualem ipſo invaſionis momento habuit; hinc notantur Homines, ſi vigiles antea fuerint, plerumque apertis oculis, ac palpebris rigentibus, ſedentes aut ſtantes exiſtere, etiam manus hoc illove modo exporrectas & quaſi rigidas habere, aut ſaltem imotas tenere; quanquam non raro ab adſtantibus aliis hominibus flecti queant, ſed flexæ dein ſuo iterum in ſitu perſiſtunt; quoniam mens attonita nullam vim in muſculos exercere valet. Statuam hinc viventem, ſenſu motuque arbitrario carentem non male dixeris. Quandoque audiunt aut vident aliquid, atque antea tempore inſultûs actorum recordan- *Diagnoſis.*

cordantur, plerumque verò nihil percipiunt. Reperti ſunt, qui deglutiebant, quicquid ori ingerebatur; imò novimus, qui impulſi utut neſcientes incedebant. In plerisque verò membrorum rigiditas inflexilis notatur. Reſpiratio & pulſus apud omnes naturaliter ferè habent. Affectum periodicum, ac incertis periodis ultra tres annos durantem in Paſtore Verbi Divini obſervavimus.

[Ca]uſæ. *Cauſa proxima ſeu immediata* eſt Spirituum animalium in omnes nervos expanſorum, imò ipſarum fibrillarum immobilitas, & quaſi congelatio, quam nonnulli attribuunt humori auſtero & quaſi ⊖lico, originem nervorum circa principium medullæ ſpinalis veluti conſtringenti: alii verò ♀ri narcotico adſcribunt, Spiritus figenti; alii flatibus aut humoribus Spirituum laticem congulantibus, vel certè motum vibrantē oſcillantemve fibrarum omnium motricium ſubitò cohibentibus adſcribunt. Hinc inter *Cauſas antecedentes & procatarcticas* recenſentur, v. gr. profundæ meditationes, terror ſubitaneus & ingens, ſpiritus narcotici, animalium ſpirituum latici quomodocunque permixti, quales quidem ſenſim ex malâ diætâ ſanguinis maſſæ infundi poſſunt. Inprimis autem, qui fulmine percuſſi ſunt, tali prehenduntur Affectu, & utplurimum inde exanimantur, quatenus Spirituum animalium motus partim à fragore ingentis tonitru, partim ab exhalatione fulminis ♀reâ adeo ſiſtuntur & figuntur, ut hinc ſtatim omnium partium Corporis rigor & immobilitas ſubſequatur. Contribuunt etiam ad huncce Morbum intemperies melancholica, amor veſanus, vina generoſiora largius pota, Spiritus vini nimiopere hauſtus, cereviſia craſſa minimè defæcata, ira vehemens, mœror atque terror exceſſivus.

Quod *Prognoſin* attinet, Affectus hic pro lethali eſt judicandus, tanto id magis, ſi in excellentiore gradu hominem invaſerit, niſi enim promptè ad ſe revocentur Ægri, tum ſenſim coagulari ſanguis circa cor incipit, mortemque ſubitam plerumque inducit. Morbus ipſe rarus eſt, ſed aliquando tamen obſervatus eſt citò acceſſiſſe & citò iterum evanuiſſe. In gradu debiliore contingens malum, adhuc curabile exiſtit, præſertim in Juvenibus. *Prognoſis*

In *Curatione Clyſterem* ante omnia commendamus *acrem & emollientem*, hinc verò *Mixturam antapoplecticam* ex *Aquis cephalicis & cardiacis* cum *Spiritibus volatilibus* concinnatam, cochleatim exhibemus, extusque ea applicamus omnia, quæ in Convulſionibus, vel in Apoplexiâ applicari conſueverunt. v. gr. *Curatio.*

℞. *Aqu. Beton. Roriſmar.*
cortic. Aurant. ana. ℥iß.
Spirit. cephal. Deckers.
carmin. Sylv.
antipar. Amſtel. ana. ℥ß.
Tinct. Caſt. ʒj.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒiß.
Sal. volat. ſucc. ℈j.
Syrup. Majoran. ℥j.
Miſc.

M. d. ad Vitr. & infundatur cochleatim.

Meminimus etiam, nos aliquando naribus inſperſiſſe *Succum Apii* vel *Betæ* cum *Spiritu Sal. arm. Urinos.* Cujus loco tamen inſufflari poterit *Pulvis ſternutatorius* ex *Nicotianâ*, *Majorana*, *flor. Lilior. convallium*, *Salviâ*, *Semine Nigellæ* atque *Caſtoreo* compoſ. Vertici capitis, nuchæ, pectoriq; applicantur lintea *ſpiritui Vini camphorato* immerſa, frequenterque repetantur. Extra ipſum morbi inſultum *Infuſum laxativum*, vel *medicatum Vinum purgans cephalicum* præſcribatur: *Vena* quoque, ſi opus videbitur, *ſecetur*, ac tandem optima Diæta inculcetur.

Cataracta. CATARACTA vel SVFFVSIO eſt Viſûs paulatina ablatio atque cæcitas, ab Humoris aquei ſpiſſitudine ſive craſſitie, ſæpius & pelliculâ in eodem inter Pupillam & Humorem cryſtallinum enatâ, originem trahens.

Subjectum. Vt adeo *Pars affecta* in genere quidem Oculus, in ſpecie autem Humor ipſius aqueus dici mereatur.

Cauſa. *Cauſa proin cœcitatis hujus proxima* eſt vel ipſius Humoris oculorum aquei, inter Pupillam & Humorem cryſtallinum ſiti, craſſities præternaturalis, radiorum viſivorum ab externis objectis reflexorum tranſitum præcludens; vel etiam pellicula quædam in ipſo humore aqueo à condenſatis particulis glutinoſis & craſſioribus enata, atque corneæ tunicæ pupillæque anterius obtenſa, ſimilem hinc cum priori causâ effectum producens. Ad Cauſas has conferunt particulæ crudiores, terreſtres ac viſcidæ, diu in ſanguine collectæ & circumfluentes, tandemque per varios porulos in Oculum præcipitatæ. Accuſatur etiam ſæpè ipſiusa quoſi Humoris exſiccatio, orta ab exercitato plus nimis circa res ſubtiles Viſionis ſenſu, & hinc quiete crebriore particulis humoris ejuſdem conceſsâ. Hinc lucubrationes nocturnæ frequentiores, Venus intempeſtiva & immodica, Crapula quotidiana, uſus continuus ciborum craſſioris ſucci, triſtitia atque mœror exceſſivus, ſubtilia manuum opera ſine intermiſſione tractata, & ſimilia ad producendum hanc Viſionis labem ſæpenumero concurrunt.

Signa diagnoſtica ſunt vel Suffuſionis *incipientis*, vel ejuſdem *confirmatæ*: etenim non ſimul & in inſtanti Affectus hic mortalibus obtingit, ſed paulatim formatur & augetur, tandemque biennii circiter ſpacio ad maturitatem devenit, hoc eſt, eam conſiſtentiam, ſub quâ per operationem pellicula deponi poteſt, adquirit. In principio autem Viſus ſolet hebetari, & variæ res, ſicut muſcæ, nebulæ, aranearum telæ, aliaque ſimilia oculis frequenter videntur obverſari, ut hinc Ægri non ſemel magnopere incommodentur. Dum verò Malum augetur, Homines frequentiùs tanquam per nebulam conſpiciunt, hinc paulatim omni viſionis claritate ablatâ obſcuritas inducitur, in quâ Ægri tanquam per nebulam conſpicientes objecta à ſe invicem non diſcernunt, donec tandem Viſionis ſenſatio penitus aboleatur, Homoque nil præter aliqualem *Diagnoſis.*

qualem luminis externi perceptionem reliquum habeat. Ratione *Coloris* ſuffuſio eſt nunc *albicans*, nunc *fuſca*, nunc etiam aliûs obſcuri coloris: Quòd ſi verò nigricet pupilla Oculi, neque ulla planè Luminis externi ſenſatio adfuerit, ipſaque præterea Pupilla poſt oculi fricationem qualitercunque inſtitutam non dilatetur, quod in verâ Suffuſione contingere ſolet, tum Cœcitas hæc propriè non *Cataracta*, ſed potius *Gutta ſerena*, in quâ Oculis utcunque ſerenis, maxime claris ac pellucidis exiſtentibus, Homo tamen ne vel tantillum luminis percipit, appellari conſuevit, ab opticorum Nervorum obſtructione unicè dependens, ac utrumque ſimul Oculum, plerunque confeſtim & uno actu occupans; cùm ordinaria Suffuſio non utrumque ſimul, ſed alterutrum prius Oculum, ac demum poſtea alterum quoque adoriatur.

Gutta ſerena.

Perfecta Suffuſio ea demum venit dicenda, quando Homo viſu omni in Oculo affecto privatur, nullumq; prorſus objectum externum percipit ac diſcernit; etiamſi, dum Oculi bulbum cum propriâ palpetrâ aliquandiu fricamus, animales hinc Spiritus copioſius influant, atq; Pupillam aliquantillum dilatent, id quod certiſſimum indiciũ eſſe ſolet, *Cataractâ* Oculum affici.

Prognoſis

Quando Affectus hic alterutrum Hominis Oculum affligit, tum non ſine ratione metuit, ne alter quoq; ſenſim infeſtetur, plerunque enim hoc ita contingere ſolet. Quòd ſi Humor aqueus non ſit nimiũ craſſus, neq; pellicula intus Pupillæ obtenſa ſit valde tenax, tũ Affectus adhuc curabilis, Viſioque per depoſitionem, à peritiſſimi Operatoris manu inſtituendam, reparabilis exiſtit. Si autem craſſiorem nimis humorem eundem eſſe deprehendamus, ſi itidem pellicula valdè dura, atque prorſus inveterata exiſtat, tum non adeo certò priſtinum Viſum vel polliceri, vel ſperare poſſumus. Vbi tandem non niſi principium Cataractæ adeſt, tum ejuſdem progreſſum præcavere licet.

Curatio.

In *Curatione* proin ad principium, progreſſum & perfectionem hujus vitii eſt attendendum: etenim in Cataractâ *incipiente*, quando Viſus adhuc conſtat, ac ſubinde tantùm leviter obſcuratur, vel ſæpiùs corpuſcula quædam nigricantia oculis obvolitare videntur, tum ſemel atque iterum Corpus eſt *Pilulis ☿rialibus* cum *Oleo deſtill. Fœniculi* purgandum; v. gr.

℞. *Extr. catholic.* ℈j.
Cinnab. ♄n. opt. ℈ß.
Reſin. Scamm. gr. iij.
Ol. ſtill. Fœnic. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 15. *dentur pro doſi matutinâ.* Vel
℞. *Maſſ. Pilul. maroc.*
Extract. panchym. Croll. ana. ℈ß.
Merc. dulc. opt. gr. 12.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtillat. Anis. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 13. *Inauratæ ſumantur mane jejuno ſtomacho cum regimine Diætæ.*

Hinc verò ſtatim *Fonticulus* brachio lateris affecti incidendus, vel *Setaceum* nuchæ applicandum. Freqentia etiam

Pedi-

Pediluvia cum incoctione *Herbarum cephalicarum* paranda, & pluribus inſequentibus noctibus in uſum vocanda ſunt. Intus hinc diu multumque vel ſolum *Fœniculi Romani Semen maſticetur*, vel etiam *Tragema opthalmicum è Radic Pœon. Valerian. Chelidon. major. Angel. Petaſit. Anemon. Herb. Majoran. Euphras. Salv. Rutæ. Sem. Fœnic. Dauc. Bacc. Iunip. Cardam.* atque *Sacch. parat.* quotidie bis vel ter capiatur. Interim Viſus ad ſubtilia opera ſtudiaque ſevera, inprimis nocturna, minus applicetur. Quod ſi Maſſam ſanguin. nonnihil bilioſo-viſcidam obſervemus, æſtivo tempore *Acidularum* bonarum uſum ſuadebimus. Si verò pituitoſam magis eandem minusque acrem deprehendamus, tum potiùs uſum *Thermarum* quarundam *nitroſo-ſulphurearum* commendamus. Præterea capilli capitis deradantur, & capillamentum geſtetur. Vſus Tabaci modicus concedatur. Cucupha etiam, ſi opus videbitur, aliquandiu geſtetur, è cephalicis maximè compoſita. Lintea denique *Spiritui Anthos*, *Fœnicul. Anis. Vini camphor. Cephalico* cuicunque immerſa ſingulis noctibus calidè applicentur. In augmento præter uſum quotidianum *Seminis Fœniculi Romani* aut *Bacc. Junip.* & aliquoties repetitam purgationem, nihil penitus eſt tentandum, ſed exſpectandum eò uſque, donec Cataracta fuerit perfecta & matura. Dum autem jam matura eſt Suffuſio, unicum ſupereſt remedium, Depoſitio nimirum ejuſdem, per Operationem chirurgicam præſtanda, quæ poſt exhibitum *Purgans*, atque *Clyſterem* unum aut alterum *emollientem* injectum, expeditur *perforatione* tunicæ Corneæ factâ in angulo exteriore pone Pupillam cum acutiſſimâ chalybeâ Acu in hanc rem adaptatâ. *Perforatio* eſt ita inſtituenda, ut acus ſemper juxta Pupillam adigatur, ſicque per ipſam Pupillam transparere poſſit. Cùm autem ſufficienter eadem eſt intruſa, tum omni modo pellicula ab ipſâ Pupillâ eſt avellenda, atque vel deprimenda, vel, ſi poſſibile fuerit, diſcerpenda: in quo actu tamen benè cavendum, ne vel Humor cryſtallinus, vel alia interna pars Oculi ab acu perforetur & lædatur. Poſtquam hinc pellicula ſufficienter eſt depreſſa atque avulſa, tum Acus eſt extrahenda, ſtatimque *Collyrium* conveniens, ex *Aquâ Plantagin. Chelidon. majoris*, & *Euphras.* cum *Tutiâ ppt.* compoſitum, calidiuſculè eſt inſtillandum, tandemque *Epithema* ex *Croco*, *Albumine Ovor. Aq. Plantag.* & *Tutiâ* tepidè applicandum, ſicque deligatio per plures dies continuanda, donec Vulnus inflictum perſanatum eſſe notabimus. Quod ſi in operatione Æger lumen videat, & perſentiat, ſignum eſt bonum redituri Viſûs: ſi verò nullum lumen percipiat, tum ſpes Viſionis ulla fieri nequit. Poſt operationem in obſcuro ſemper teneatur conclavi Æger usque ad Vulneris curationem, poſtea autem ſenſim eſt lumini aſſuefaciendus, quoniam ſubitum lumen ſi admitteretur facilè Viſum omnem ſimul perderet. Recuperato autem per operationem Viſu perſpicilla aut conſpicilia convexa in uſum ſunt trahenda, & opti-

Depoſitio Cataractæ.

ma

ma quæque inter hæc ſeligenda. Tandem diu adhuc vel ſupradicto *Tragemate* Æger, ſi poterit, uti, vel *Fœniculum Romanum* diligenter manducare debet. Verno & autumnali tempore Vinum medicatum purgans bibet. Interea ſubinde Cucurbitulas cum ſcarificatione admittet. Diætam convenientem exactè obſervabit.

Catarrhus.

CATARRHVS, Κατάρρος, ex κατὰ & ῥέω, *fluo*, compoſitâ voce, latinè *Defluxio*, in genere denotat omnem lymphæ vel ſeri cujusdam vitioſi ſtagnationem aut extravaſationem, in parte vel membranoſâ vel glanduloſâ cum dolore, aliisve ſymptomatibus contingentem. Cùm igitur plurimæ ſint partes, in quibus ejusmodi lymphæ ſtagnatio vel exundatio produci ſolet, *Catarrhus* certè earum reſpectu multiplex exiſtere debet; meminit tamen antiquitas non niſi quatuor ſpecierum, quarum *prima*, per excellentiam dicta *Catarrhus*, eſt Lymphæ ſalſo-acris copioſa moleſtaque è Cerebro in fauces defluxio; *ſecunda* nomine *Gravedinis* vel *Coryzæ* inſignita, eſt ſeri ſimilis è mucoſo-glanduloſâ tunicâ in Narium cavitatem profuſio copioſa: *tertia* nuncupata *Raucedo*, Βράγχος, lymphæ eſt ſalſo-acris in aſperam arteriam effluxio: *quarta* denique *Rheuma* fuit appellata, quando ſerum plus minus copioſè in pectus vel pulmonum angulos ruebat. *Schola Salernitana* rem ſequentibus verſiculis expreſſit:

Si fluat ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus.
Si ad fauces Branchos, ad nares eſto Coryza.

Sed præter has ſpecies adhuc plures aliæ, ſimili modo in aliis partibus productæ, notantur, quæ ſuis quoque peculiaribus ferè ſingulæ nominibus efferuntur. Referri profectò huc poſſunt ſoporoſi Affectus omnes, *Cephalalgiæ, Hemicraniæ, Ophthalmiæ, Otalgiæ, Odontalgiæ, Aſthmata, Tuſſes, Stupores, Dolores rheumatici, Arthritici, Pleuritides, Peripneumoniæ*; &c. de quibus omnibus ſuo loco agitur.

Catarrhus ſuffocativus.

Inprimis verò *Catharrhus ſuffocativus* hic conſiderandus venit, qui Affectus repentina eſt eaque maxima reſpirationis offenſio, quâ Homines, niſi adhibita impedire id valeant remedia, intra breve temporis ſpatium quaſi ſtrangulati vel ſuffocati moriuntur; à conſtrictione vel compreſſione bronchiorum oriunda. Vt adeò ſubjectum ejus propriè Pulmo cum aſperæ Arteriæ ramificationibus exiſtat. *Ejus ſubjectum.*

Cauſa.

Quemadmodum autem *in genere Catarrhus* omnis produci ſolet ab humoris, utplurimùm ſeroſo vel lymphatico-ſalſi plus minus acris, acidi reſoluti, hincque magnitudinem, figuram & motum particularum ſuarum præternaturalem adepti, ſtagnatione, extravaſatione in parte glanduloſâ aut membranoſâ; vel effuſione quoque in partem aliquam cavam, veluti ſunt Fauces, Nares, Veſiculæ Pulmonis, Gula, Ventriculus &c. ita *in ſpecie* Catarrhus ſuffocativus originem trahit nunc à copiâ ſeri fluidioris, in veſiculas dictas pneumonicas, aut bronchia repentino motu effluentis,

& aëris introitum præpedientis, ſicut in Excellentiſs. quodam viro notavimus; nunc ab exſtillatione lymphæ cujusdam acido-acris, bronchiorum fibrillas conſtringentis, atque ſpaſmodicam ſic criſpationem, ſive contractionem eorundem arteriæ aſperæ ramulorum, non ſecus atque veſicularum pulmonalium producentis; nunc à ſanguinis intra vaſa pneumonica tardiore decurſu, tandemque ſubitaneâ ſtagnatione, bronchiorum tubos comprimente, & ita aëris ſufficientis ingreſſum ſufflaminante; ut hinc *Apoplexia pneumonica*, ſi velis dici queat, eo quòd inſtar Apoplexiæ aliàs à ſanguine in Cerebro ſtagnante provenientis excitetur. Stagnat verò, aut ſaltem tardius decurrit ſanguis, quando vel craſſus & lentus nimis, aut acidus, acris auſterusve redditus eſt, fibrillas vaſorum adſtringens; vel quando vaſa ſanguinea pulmonis ab incumbente nimiâ pinguedine valdè comprimuntur in valdè obeſis, quale exemplum Dolæus in *Praxi* attulit; vel denique, quando à ſubtili quodam veneno maximè diſſolvente ita fluidus redditur, ut hinc per extremitates vaſorum Pulmonis capillarium copiosè effluens veſiculas iſtius partis oppleat, & ita tandem ſpiritum omnem cum horrendis anxietatibus, imò convulſionibus ipſis, & horrore liquorum intercipiat. Annon licebit etiam dicere, periodico veluti Catarrho ſuffocativo excruciari, quibus in Hydrope pectoris, à ſero intra cavitatem alterutram vel utramque thoracis effuſo, Pulmonis veſiculæ per vices magnopere & aliquandiu comprimuntur aut conſtringuntur adeo, ut ſingulis momentis ſuffocari metuant.

Diag ſis Catarrhorum in genere.

Quibus indiciis Catarrhorum ſingulorum præſentia cognoſcatur, prolixius heic exponere nil attinet, cùm pleræque ſpecies illorum ſuis peculiaribus locis explicentur. Quod ſi verò Lympha in variis Capitis glandulis collecta obhæreſcat, & ſenſim cumulata ſtagnet, tum *Catarrhus* erit propriè *cephalicus*, copioſâ ſternutatione, gravitate obtuſove dolore capitis, hebetudine ſenſuum, & exſpuitione interdum copioſiore ſalivæ ſalſæ, tenuis aut viſcidæ, vel etiam muci maximè frigidi in palatum labentis, ſeſe cognoſcendum præbens. Hinc Catarrhum duplicem admittere ſolent, *calidum* unum, *frigidumque* alterum. *Calidus* acris eſt, ſalſus, amarore oris, interdum ſternutatione crebriore, pruritu partium variarum, ſenſu caliditatis quodam, oculorum & faciei rubedine, capitis dolore, febriculâ etiam utplurimum conjunctâ ſeſe prodens. *Frigidus* autem Catarrhus ex ſenſu frigiditatis partium, utcunque dolentium, ex ſalivæ craſſitie & viſciditate, facie pallidâ, Febris abſentiâ, Vrinâ crudâ, virium languore, ſenſuum aliquali torpore, doloris ſenſibili augmento, ſi ſub ſtragulis plumaceis membrum teneatur, pateſcit. Dividere etiam liceat *Catarrhum* in *ſanguineum* à ſanguine, & *ſeroſum* à lymphâ ſtagnante oriundum; nec non in *ſalſum*, *inſipidum*, *dulcem*, *acrem*, cum vel ſine Febri.

Catarrhus. Frigidus.

Suffocativus in ſpecie.

Catarrhus ſuffocativus in ſpecie cognoſcitur ex eo, quando quis ferè ſubitò

ſubitò maximam adipiſcitur reſpirandi difficultatem, ſine Tuſſi, vel cum Tuſſiculâ quadam ſiccâ, quando Ægrotans non niſi erectâ ferè cervice, feneſtris januisque apertis ſpiritum, cum ſtertoroſo etiam ſono, ducere cogitur, quando reſpiratio ſingulis propemodum horis difficilior redditur; quando ſudor ubicunque modò frigigus, modò calidus è cute profluit. Si à ſtagnante ſanguine circa Cor Malum producitur, facies etiam maximè rubet; ſi verò magis à lymphâ acri vel copioſâ, pulmonis branchia implente aut comprimente, aut eadem conſtringente ortum trahat, facies magis pallet, ac ſenſim cadaveroſa redditur. Interdum nauſea ſimul adeſt, ſi cruditates acres viſcidæ in Ventriculò adſint, aut lymphæ copia ejus cavitatem impleverit, fibrillasque nerveas moleſtè ita laceſſat, ut motu ſuo in contrarias plagas determinentur. Adeſt hinc etiam maxima pectoris anguſtia & anxietas, cum metu ſuffocationis perpetuo, quale quid in Cardialgiâ non adeſt. Malo denique augmentum capiente inquietus valde redditur Æger, locum continuè mutare cupit, ut levamen quoddam inveniat, vires paulatim amittit corporis & animi, tandemque, niſi auxilium & levamen exhibita remedia afferant, quietus evadit, ac velut ſomno ſopitus ſenſim animam efflat. Differt tamen à Syncope, ab Apoplexiâ & ſoporoſis quibuscunque Affectibus, eo quòd in his omnibus ſenſus motusque voluntarius amittatur, & reſpiratio tantopere mox non affligatur, in Catarrho autem hoc vigiles ſint, maximeque anxii homines. A Cardialgiâ item dignoſcitur, quoniam in hâc quidem anxietas ſubinde maxima adeſt, ſed reſpirandi tamen actio non adeo præpedita. Ab Hydrope pectoris in tantum differt, quod in hoc reſpirationis negotium ſæpius offendatur, ſed iterum dein liberius reddatur.

Varium proin Catarrhi ſortiuntut eventum, prout ipſimet diverſi ſunt, atque à Cauſis plus minusve gravibus aut contumacibus producti. Plerique hinc Catarrhi, ſi apoplecticos & ſuffocativos excipias, periculoſi adeo atque lethales non ſunt, ſed tamen ſubinde nihilominus diuturnitate ſuâ admodum moleſti; quemadmodum id in ſpeciebus Catarrhorum ſingulis indigitatum deprehenditur. Suffocativus Catarrhus plerumque lethalis eſt, niſi ſtatim in principio cauſa mali potenter fuerit debellata & diſſipata; atque Homines inde paucarum dierum ſi non horarum ſpacio velut ſtrangulati vel ſuffocati moriuntur. Affligit autem magis Homines obeſos, ſanguineos, catarrhoſos, & aliàs propter obeſitatem thoracis ſpiritum liberrimum haud ducentes. Imò, qui ab Animali rabido fuerunt demorſi, ſi venenum in vulnere acceptum non fuerit probè diſſipatum, tandem poſt plurium ſæpè menſium annorumve ſpatium, Catarrho etiam ſuffocativo ſanguineo prehenduntur, ac inde brevi temporis ſpatio ſuffocantur. Prognoſis

In Curatione proin Catarrhorum indicationibus diverſis eſt ſatisfaciendum

dum; nimirum quantitas nimia ſeri vel ſanguinis, evacuantibus, aut Venæſectione diminuenda, ſtagnatio talium humorum vel profuſio reſolventibus medicaminibus diſſipanda; craſſities atque viſciditas, attenuantibus & incidentibus corrigenda, acrimonia vel aciditas edulcorantibus atque abſorbentibus emendanda, fluiditas denique nimia incraſſantibus tollenda. Quibus ſi ſatisfacere poterimus ſcopis, ipſa mox ſymptomata qualiacunque mitigabuntur, ſi non perfectè ſtatim tollentur.

Quando proin quis *Catarrho* qualicunque *ſeroſo* afflictus ſive in faucibus, ſive in collo, ſive in membro hoc aut illo moleſtos dolores & cruciatus percipit, huic ſuaſores ſumus, ut ſi quidem Febricula ſimul adfuerit continua, ſtatim *Clyſmatis* ope primas ſibi vias eluere curet, illud autem parari poterit ex *Decocto Radicum Apii, Aſparagi, Cichor. Lilior. alb. Ariſtoloch. Alth. Scorzoner, Vincetox. Angelic. Herbar. Majoran. Malv. Atriplic. Alliar. Scord. Parietar. Meliſſ. Salv. Ocymi, Menth. Origan. Summit. Abſynth. Abrot. Anethi, Thym. Lavend. Roriſmar. Flor. Anth. Calend. Chamomill. Spic. Melilot. Geniſt. Baccar. Laur. Junip. Semin. Anis. Dauc. Fœnic. Aquileg. Naſturt. Lin. Cannab.* cum admixtione *Electuarii lenitiv.* aliusve purgantis, nec non *Olei Olivar.* vel ſimilis, *Mellis* ac *Salis*. Alvo lubricitato ac eloto mox, ſi ſanguis ſufficiens in corpore fuerit, æſtumque conceperit, *Venæſectio* in brachio vel pede inſtituatur, vel ſaltem *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicentur. Deinceps verò ulterius adhuc corpus à copiâ ſeroſarum particularum purgante quodam hydragogo liberetur, quod ſequentibus aut ſimilibus fieri poterit.

℞. *Maſſ. Pilul. è Succin. Crat.*
Extract. diacartham vel
Pilul. aurear. ana. ℈ß.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Mercur. dulc. opt. vel
Cinnab. ♀*n. corr.* ℈ß.
Eſſent. Succin. q. ſ.
M. f. Pilul. num. 15. *Inaurat. ſumantur mane pro doſi cum regimine diætæ.*

Vel ℞. *Syrup. Roſ. ſol. compoſiti cum Rhab. A. & S.*
Flor. Perſi. ana. ℥j.
Elect. è Succ. Roſar. ʒij.
Aqu. fl. Sambuc. ʒx.
Fœnic. ʒij.
M. f. Potio, detur ad Vitr. ſumatur mane una vice.

Hiſce præmiſſis reſolventia atque diaphoretica interna & externa ſunt adhibenda, ad ſtagnantem humorem diſſipandum. Juvant in hunc finem *Decocta Lignorũ Guajac. Saſſaphr. Santal. Juniper. Radicum Chinæ, Sarſæparill. Ulmar. Carlin. Apii, Ireos flor. Vincetox. Ariſtol. Helen. Scill. Herbar. Agrimon. Scabioſ. Betonic. Meliſſ. Sanicul. Pyrol. Chamædr. Card. bened. Calaminth. Hyſſop. Salv. Veronic. Semin. Anis. Fœnic. Baccar. Juniper. v. gr.*

℞. *Radic. Apii vel Ariſtol. rot.*
Chin. vel Sarſæpar.
Vincetox. vel Enul. ana. ℥ß.
Calam. arom. ʒij.
Herb. Agrimon.

Betonic.

Betonic.
Hepat. nob.
Card. bened. ana. Mj.
Raſur. Lig. Saſſaphr.
Guajac. ana. ℥iij.
Semin. Fœnic. ʒij.
Inciſa & cont. coque in Aqu. font. Menſuris duabus cum dimidiâ ad quartæ partis conſumtionem, de Colaturâ poſtmodum mane ac veſperi unciæ tres cum ſemunciâ Syrupi de Jujub. aut Farfar. hauriantur.

Loco Decocti *Infuſa* prodeſſe poſſunt, ad modum *Infuſi folior. Theè* parata & quotidie bis calidè ad quatuor pluresve uncias hauſta. Ad Infuſa autem talia ſumuntur cum fructu *Radices Sarſæparill. Chin. Calam. arom. Ireos flor. Caryophyllat. Carlin. Folia & Herbæ Thee, Chamædr. Beton. Veronic. Trifol. fibrin. Meliſſ. Beccabung. Naſturt. aquat. Hepat. nobil. Scab. Heder. terr.* Cumque ſudor ſubinde prolectus maximè juvet ad diſſipationem Catarrhorum, ſi dicta hactenus non ſufficere deprehenduntur, *Potiones ſudoriferæ* præſcribentur, compoſitæ ex *Aquis deſtillatis Agrimoniæ, Carlin. Ulmar. Card. bened. Fumar. Scabioſ. fl. Sambuc. Elect. diaſcord. Fracaſt. Theriac. Androm. Mithrid. Damocr. Roob. Sambuc. Juniper. C. C. phil. ppt. Ebor. ppt. Antimon. diaph. Bezoard. min. Dente aprin. ppt. Cinnab. nativ. vel ♀nii opt. Ocul. ♋. ppt. Salib. volat. C. C. Ebor. Succin. & ſimilib.* v. gr.

℞. *Aqu. Hed. terreſtr.*
Ulmar.
Scabios.
Beton. ana. ʒvj.
Spiritûs Lign. Guajac. ℈j.
Elect. diaſc. Frac.
Roob. Juniper. ana. ʒß.
♁*n. diaph.* ℈j.
M. f. Potio detur ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Aqu. fl. Sambuc.* ℥iß.
Cherefol. ℥j.
Fumar. ʒvj.
Mithrid. Damocr. vel
Theriac. Androm. ʒß.
Salis volat. C. C. gr. v.
Ocul. ♋. *ppt.*
Ebor. phil. calcinat. ana. ℈ß.
Miſc. f. Potio detur ad Vitr. pro doſi.

Quando dolor in parte urget valde, cum dictis hactenus admiſcemus anodyna vel opiata; v. gr.

℞. *Aqu. Beton.* ℥j.
Salv.
Origan. ana. ʒij.
Syrup. fl. Tun. ℥ß.
Eſſent. lign. ℈j.
Opii Liquid. gutt. 8.
Cinnab. ♁*n. corr.* ℈ß.
M. detur ad Vitr. ſumatur pro doſi.

Externè, ubi opus erit, diſcutientia calida applicentur, quem in finem Sacculi ex *Radicib. Angelic.* Imperator. *Herbis Abſynth. Aneth. Matricar. Abroton. Meliſſ. Calaminth. Beton. Menth. Origan. Florib. Sambuc. Chamomill. Baccis Lauri, Juniper. Seminib. Aneth. Angelic. Cumin. Carv. Dauc. Napi* & ſimilibus concinnari poſſunt, hinc *Vino* incoqui, exprimi, & calidè applicari. Loco horum ſacculorum alii Lintea tantùm *Spiritui Lumbric. terr. Formicar. Anthos. Vini camphorato*, vel *cephalico*, vel *carminativo* aut *matriculi* cuidam

dam calenti immergunt, expreſſaque admovent. Ante talium applicationem pars quoque calentibus pannis leniter fricari poteſt. Sunt qui etiam *Olea carminat.* v. gr. *Chamomillæ, Abſynth. Aneth. Menth. Laur. Juniper. Pin. Lumbricor. Scorpion. Matthiol.* è *Florib. Slotan.* & ſimil. inungunt.

Quandoque ſicca magis proſunt, ita enim *Lintea fumiſata* ex accengo qualicunque *Pulvere fumali*, & calidiſſimè ſæpius applicata vim diſſipandi excellentem obtinent. *Pulverem fumalem* componere licet ex *Foliis Menth. Meliſſ. Origan. Ocymi, Solani, Nicotian. Majoran. Beton. Salv. Floribus Sambuc. Chamomill. Calendul. Lil. Convall. Stœchad. Lavendul. Bacc. Juniper. Maſtich. Oliban. Succin. Storac. calam. Ladan. Seminib. Anis. Fœnic. Carv. Cumin. Dauc. Raſur. Lign. juniperin. & ſimil.* Quin ex iiſdem rebus, vel ex *Seminib. Cicer. Aven. Tritic.* addito *Sale communi toſto*; vel ex *Cineribus* qualibuscunque *Sacculi* replentur, & hi dein ſiccè calefacti loco dolenti, ubi fluxio adeſt, applicantur; locus verò prius ſemper mollibus calidisque linteis aut pannis fricari, imò ſimul vel *Spiritu* aliquo lavari, aut *Oleo* quodam, uti ſupra monitum, prius inungi poterit. Si neque hæc ſcopo ſatisfaciunt, confugiendum erit ad *Emplaſtri diaphoretici Mynſ. de Cicut. de Bacc. Laur. de Ranis Vigon. cum duplo Mercurii*, ſimilisve impoſitionem. Deſuper ſemper cum fructu tandem applicari juſſimus *Pellem leporinam* vel *felinam*.

Si *Catarrhus* fuerit *cum Febre* intenſiore *conjunctus*, cum fructu ſtatim injicimus Clyſma emolliens atque detergens; vel ſi nauſeabundus fuerit ſtomachus emeticum propinamus blandum; poſtmodum Venam brachii vel pedis alterutrius ſecari curamus; atque demum præſcribimus intus quidem diaphoretica, mane, veſperi & noctu ſumenda; extus verò applicamus ea, quæ ſupra fuſius indigitavimus, quæque & in hoc caſu proſunt maximè. *Catarrhus c. Febre*

In *Catarrho ſuffocativo* ſi ſtatim fueris accerſitus, ſine morâ Clyſma acriuſculum incidens, emolliens atque detergens inſpergi curabis, Venam hinc brachii aut pedis mox aperiri, atque notabilem ſanguinis quantitatem pro Ægrotantis viribus admittentibus effluere permittes. Si dein ſimul Ventriculum ſaburrâ vitioſorum cruditatum repletum deprehendas, vomitorium mox præſcribes, quod ſæpè ruentem ad aliquod membrum lympham vel ſanguinem quaſi revellere aut avertere poteſt: v. gr. *Cura Catarrhi Suffocativi.*

℞. 🜿*ri* 🜖*lat. gr.* vij.
emet. gr. j.
Gutt. Gamandr. gr. iiij. *vel* v.
⊖*is volat. Succin. gr.* iij.
Sacch. roſat. gr. vj.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. ſumatur ſtatim pro doſi. Vel *Radicis Jpecacuanæ pulvis* ad ℥ß. vel ℈ij. exhibetur.

His præmiſſis accedendum eſt ad incraſſantia, abſorbentia & antiſpaſmodica; ſed quæ tamen ſanguinis circulationem minimè impediant.

℞. *Ol.*

℞. *Ol. Amygd. dulc. rec. expr.* ℥iß.
Axung. canin. non vetuſt. ℥ß.
Spermat. Cet. rec. ʒiß.
Eſſent. Croc.
Lignor. ana. ʒß.
Diacod. Montan. ʒvj.
Miſc. detur ad Fictile, de quo ſæpe cochleare plenum capiatur.

Vel ℞. *Looch. de Pulmon. Vulp.*
Syrup. de Jujub.
Heder. terreſtr. ana. ʒvj.
Anodyn. ℥ß.
Aqu. Veron. ℥ij.
Hyſſop. ℥j.
⊖*is volat. Oleos. Sylv.* ʒj.
Miſc. detur ad Vitr. ſumatur frequenter cochleatim.

Vel ℞. *Oxymel. helleb. Geſner.*
Syrup. de Farfar. ana. ℥iß.
Spir. antaſthmat. Michaël.
Balſam. ♆*r. tereb. ana.* ʒj.
Aqu. Solan. ℥ij.
Eſſent. anodyn. Dan. Lud. ℈j.
Miſc. detur ad Vitr. ſingulis bihoriis cochlearia duo exhibeantur.

Vel ℞. *Mellis roſac. aut*
Oxymel. ſquillit.
Syrup. de Erys. Lob.
Olei Olivar. opt. ana. ʒiß.
Specier. diair. ſimpl. ʒj.
Aqu. Hyſſop. ℥j.
Eſſent. Lignor. ℈iiij.
Miſc. detur ad Fictil. ſumatur ſæpius per cochlearia.

Vel ℞. *Millep. vivos grandes, num.* 20. *vel* 30.
Contuſis affunde
Aqu. Hyſſop.
Vini generos. ana. ℥iß.
adjice Croc. orient. ver. ℈ß. *ſtent per horam in loco tepido, poſtmodum exprime, & addito Sacchαro roſato propina pro doſi ſubinde repetendâ.*

Vel ℞. *Gumm. am̄oniac.* ℈ij.
Solv. in Aqu. Hyſſop.
Veron. ana. ℥j.
Colatis adde Theriac. cœl. gr. iij.
Syrup. de Eryſ. Lob. ʒiij.
Tinct. Caſt. cum Spirit. Sal. armon. par. ℈j.
Eſſent. Croc. ℈ß.
M. detur ad Vitr. & ſumatur pro doſi ſæpius iterandâ.

Denique qui Catarrhis ſunt obnoxii, quibus humoralis maſſa admodum eſt ſeroſa, & ſalino vel ſalſo-acris, quibus capitis vertex utplurimum frigidus exiſtit, qui debiliori ſunt fibrarum ſtomachicarum & inteſtinalium tono, quique adeo ad vomendum & ad diarrhœam ſunt proclives, illis præſervatoria quædam Cura venit præſcribenda. Suademus proin his, ut frequenter, quantum vires permittent, ſudent, & quidem in Laconico, ut ſingulis propemodum menſibus doſin *Maſſæ Pilularum marocoſtinar.* aut *de Succino Craton.* aut *hydropicar. Bont.* aut *Extract. panchymagog. Croll.* aſſumat. Verno & autumnali tempore etiam *Vinum medicatum purgans* eſt proficuum: v. gr. *Cura Catarrhorum prochylactica.*

℞. *Radic. Angelic.*
Caryophyllat.
Calam. arom. ana. ʒiij.

Dd *Herb.*

Herb. Betonic.
Chamædr.
Summit. Cent. min. ana. Mj.
Abſynth.
Abroton.
Amarac. ana. Mß.
Baccar. Laur. ʒiij.
Semin. Fœnic.
Aquileg. ana. ʒij.
Flor. Stœch. Arab. pij.
Fol. Sen. opt. mund. ℥j.
Agar. trochiſc.
Rhab. elect.
Radic. Helleb. nigr. ana. ʒiij.
Cortic. Winter.
⊖*is Rutæ ana.* ℈iiij.

Inciſis, contuſis atque in nodulo ligatis affunde Vini albi Veteris Menſ. $1\frac{1}{4}$ *ſive Libras quatuor pond. civ. Aquæ ferventis* ℔ij. *Hinc quotidie mane cyathus exhauriatur.*

Si quis Sanguinis quantitatem ſufficientem obtineat, abſoluto ad medium Vino medicato Venam Brachii ſibi curabit aperiri, atque ſeptem vel octo uncias ſanguinis emitti.

Intermedio tempore ſerum ſanguinis acre mitigabunt, copioſumque diminuent etiam ſequentia *diuretica, abſorbentia, diaphoretica,* &c. alternatim uſurpabilia, diverſis ſub formulis, ne fortè nauſeam pariant: v. gr.

℞. *Eſſent. Succin.*
Beton. ana. ʒij.
Ambr. gryſ. ʒj.

M. d. ad Vitr. Doſis m. ac veſp. gutt. 25. cum Infus. fol. Thee & Meliſſ. vel cum Aqu. Beton. aut *cum Juſculo farin.*

Vel ℞. *Eſſent. Lign. Saſſaphr. cum Spirit. Serpill. par.* ℥ß.
Eſſ. Chamædr. ʒij.
Ol. ſtillat. Majoran. vel Roriſmar. ℈ß.

Miſc. d. ad Vitr. Doſis gutt. xx. *cum vehiculo convenienti.*

Vel *Eſſent. Trifol. fibr.*
Catarrhal. ana. ʒij.
Aqu. Cinam. cum vin. deſt. ʒj.

M. d. ad Vitr. Doſis 30. guttæ m, ac veſp. horâ ante paſtum.

Vel ℞. *Radic. Helen.*
Calam. arom. ana. ℥iß.
Galang.
Cyper.
Zedoar. ana. ℥ß.
Herbar. Beton.
Meliſſ.
Majoran.
Salv.
Trifol. fibrin.
Card. bened.
Hepat. nob.
Summit. Abſynth.
Roriſmar.
Cent. min. ana. Miß.
Florum Calendul.
Primul. Ver.
Roſar. rubr. ana. Mj.
Cinam. elect. ℥iß.
Cubebar.
Macis. ana. ℥ß.

Inciſis, contuſis atque ſacculo inditis affunde Vini albi Veteris Menſuras 24. *vel* 30. *aut*
Cereviſiæ optimæ, claræ, generoſæ ac benè defœcat. Menſuras 25. *vel* 30.

Singulis dein menſis ſive paſtibus unciæ quatuor cum cibis hauriantur.

Vel

Vel ℞. *Conſerv. Roſar. rubr.* ℥vj.
Amarac.
Flor. Anth. ana. ʒß.
Nuc. Indic. condit. ʒiß.
Condit. rad. Acor. ℈iiij.
Specier. diambr.
aromat. roſat. ana. ʒß.
Succin. alb. ppt. ʒj.
Syrup. de Beton. q. ſ.

M. f. Elect. d. ad Ollam; doſis m. ac veſp. vel ſemel de die magnitudo nuciſtæ.

Sunt qui ſolam *Conſervam Betonic.* aut *Flor. Aurant. Flor. Primul. veris, Flor. Anth. Summit. Majoran. Thym. Folior. Meliſſæ*, & ſim. mane & noctu lambunt per longum tempus. Prodeſt & *Tragema* ſequens, vel non abſimile:

℞. *Specier. diatr. ſantal.*
diambr. ana. ʒiß.
Raſur. Ebor.
Corall. rubr. ppt.
Succin. alb. ppt.
Terr. ſigillat. ana. ʒij.
Japonic. ʒß.
Flaved. Cort. aurant.
Pulver. fol. Meliß.
Majoran.
Semin. Fœnic. ana. ʒj.
Cardamom.
Cubebar. ana. ℈ij.
Sacchar. alb. ℥iiij. *vel.* 5.

Miſc. f. Pulv. ſubtil. d. ad ſcatul. Doſis quotidie ad ʒij.

Infuſum fol. Thee, Betonic. Chamædr. Trifolii fibr. Radic. Calam. arom. Caryophyll. Ligni Saſſaphr. Quajac. &c. nonnihil fortius factum, & quotidie ſemel potum itidem Catarrhos arcere poteſt.

Externè Cucupha, ex Herbis cephalicis, Gummatibus & Aromatibus concinnata, in capite perpetim geſtari debet. Capilli capitis deradendi, atque capillitium geſtandum. Vertici ſubinde illini poteſt *Oleum ſtillat. Baccar. Juniper. Succin. Rutæ, Lavendul. Majoran. Thymi, Fonticulus* in brachio vel pede ſiniſtro excitetur, & continuè geſtetur. Subinde *Fumus* optimi *Tabaci* ſugatur, imò *errhini*, vel etiam *ſternutatorii Pulveres* naribus moderatè immittantur. Frictiones capitis & dorſi frequentes cum linteis calentibus mollibus inſtituantur.

In Diætâ *Aër* humido-frigidus diu nunquam frequentetur. *Cibi* non ſint ſeroſi nimis, ſed exhibeant nutrimentum balſamicum optimum. Pro *Potu* ordinario bibendum eſt *Vinum rubellum*, rubrum ſcilicet Vino albo, vel Aquâ bonæ notæ nonnihil dilutum ceu ſaluberrimum. *Alvus* reſpondere debet quotidie naturâ vel arte. Et *Corpus* exercendum eſt probè. Æſtivo tempore *Thermarum*, inprimis *Plumbarienſium Lotharingiæ, Badenſium Helvetiæ, Carolinarum Bohemiæ, Wisbadenſium Wetteraviæ*, ſimilesve aliæ conducunt, debito cum Regimine Diætæ uſurpatæ.

CEPHALÆA à κεφαλὴ, *Caput* derivato nomine, eſt Capitis dolor diuturnus, inveteratus, per plures menſes, imò & annos, nunc majore, nunc minore cum vehementiâ durans, & vel continuè, vel per periodos, utplurimum incertas, hominem affligens. Cephalæa

Pars affecta. *Afficiuntur* nunc ſub Cranio Membranæ ſive Meninges Cerebri, nunc ſupra Cranium hærens membrana, *Pericranium* dicta, vel ſuperjacentes aliæ. Dolor hic nonnullis ita conſuetus eſt, ut etiamſi non continuè duret, levi nihilominus de cauſâ redeat. Alioquin *inveteratus* eſt, & modò utramque, modò alterutram, tantùm partem Capitis occupat. Si utramque occupet, *Cephalæa*, ſi alterutram duntaxat, *Hemicrania* vocatur, de quâ ſuo loco.

Cauſa. Producitur verò iſte morbus à cauſâ aliquâ continente perpetuâ, quemadmodum ſunt, v. gr. Scirrhus aliquis ſub cranio aut ſupra illud enatus, item Lapillus, Vermis, ſtagnatio Pituitæ viſcidioris in variis tubulis, unde membranæ vel comprimuntur moleſtè, vel diſtenduntur; vel punguntur, & lacerantur, aut roduntur. Sic & quando à cauſâ quacunque v.gr. à vitio quodam conformationis nativo, aut à depreſſione Cranii anguſtati ſunt tubuli Cerebri, ut Sanguis vel Lympha ægrè admodum tranſire queat, tum itidem ab iiſdem tubulis diſtenſis, hincque ſpaſmodicè ſimul criſpatis variis membranis nerveis dolor ille fixus excitatur. Si verò Lympha aut Sanguis, ſæpè juſtò craſſior, non niſi lento gradu tubulos illos tranſmeare poteſt, tunc itidem Cephalæa ſive dolor frequenter recurrit. Tandem ſpina Cranii ab accepto vulnere aut contuſione ſubtus meningi infixa, continuè pungendo Cephalæam excitat. Sic & qui durum admodum & craſſum habent Cranium, in quo Suturæ omnes per arctiſſimam coalitionem obliteratæ ſunt, quibus itidem Cranium ſimul & membrana inveſtiens corroditur, prout in Lue venereâ; aut quibus congeſtio quædam eſt facta humoris viſcidi, indurati circa Cranium; quibus denique ex contuſione aut vulnere Cranium difforme eſt redditum, his frequentes quoque dolores Capitis, mutatâ temperie aëris obtingunt.

In *Cephalæa* dolor vel perpetim ſine intermiſſione affligit, dum etſi interdum mitior evadat, mox tamen iterum acerbior redit; vel aliquando penitus remittit, & per intervalla, tanquam per *paroxyſmos*, revertitur, eoſque nunc *regulares* & *ordinatos*, certis diebus vel hebdomadis, mane, ſub meridiem, aut veſperi recurrentes, atque plurium vel pauciorum horarum ſpatio durantes; nunc *irregulares*, incertis temporum intervallis redeuntes, prout qualiſcunque cauſa vel leviſſima externa occaſionem dederit. Quandoque dolor hic ſub Cranio ſuam ſedem unicè habet, ſicque ab attactu externo neutiquam exacerbatur, & hinc dici poteſt *Cephalæa interna*. Qui verò dolor extra Cranium in membranis obhæret, contactu ingraveſcit, & *Cephalæa externa* dici poterit. Hæc interdum ab internâ originem habet, adeoque cum illâ ſimul excruciat. Extus verò nunc utrumque, nunc alterutrum tantùm latus capitis afficit; nunc etiam inſtar Clavi infixi unum locum capitis veluti perterebrat, *Clavi* nomine peculiari eapropter veniens. Nonnunquam *Diagnoſis.* *Clavus.*

quam & nodos in Cranio protrudit, ſicut in Lue venereâ. Si Cephalæa eſt à *Spinâ oſſeâ* Cranii, tunc præceſſit Vulnus, vel Contuſio inſignis, dolorque ſentitur pungens. Si eſt à *Verme* aliquo in Veſiculâ quadam incluſo, tunc dolor obſervabitur lacerans, rodens, nunc mitior, nunc gravior, nunc etiam prorſus ceſſans, quando ſcilicet Vermiculus quieſcit. Si eſt à *Calculo* productus, aſperitate ſuâ rodente, aut pungente, tunc dolor lancinans, ac perpetuus ſentitur, ſine magnâ remiſſione. Si provenit à Tumore quodam ſcirrhoſo, tum dolor ſentitur gravans, obtuſus, intenſior etiam, quando ab exercitatione corporis ſanguis æſtuat. Si ortum ducit ab Humoribus craſſis ac viſcidis, tunc periodicus magis eſt dolor, ac multum varians. Qui denique ab humoribus acribus, ſalinis, acidis corrodentibus, ſcorbuticis aut venereis provenit dolor, ex acerbitate ejus majore, lancinatione ac velut terebratione inſigni cognoſcitur; præceſſerunt etiam ſigna Scorbuti, vel Luis venereæ.

oſis In *Prognoſi* tenendum, quod Cephalæa à Calculis, Vermibus, aut Scirrho proveniens penè ſit immedicabilis, & hominem plerumque ad mortem usque comitetur. Imò Vermis, ſi increſcat, Delirium quoque aut Maniam poſt ſe trahere valet. Si tamen fortè contingat, ut Vermis emoriatur, tunc Æger à dolore quoque liberatur. Quando Cephalæa, ab humoribus aut etiam à Tumore quodam in Abſceſſum erumpente, producta fuit, tum curatur, quamprimum Abſceſſus extra Cranium erumpere poteſt. Quæ denique Cephalæa à malâ Cranii conformatione, ſive nativâ ſive adventitiâ, ortum trahit, curationem ſimiliter omnem reſpuit.

In *curatione* Cephalææ, quæcunque demum ejus cauſſa ſit, ad nihil attenditur aliud, quàm ut dolorem quovis poſſibili modo tollamus. Vbi igitur ſpina oſſea Cranii perpetuò Meningem pungit, ibi nullum ſupereſt remedium præterquam *Trepani applicatio*, eo ipſo in loco, aut quam fieri poteſt proximo, ubi dolor pungitivus ſentitur, inſtituta; quâ operatione factâ commodis Inſtrumentis ſpina dicta extrahi debet, hincque Vulnus tam Oſſis, quàm Cutis ſuperſtratæ debitâ ratione ſanari. Hæc autem *Trepaniſatio*, non ſecus ac ſimiles aliæ Operationes chirurgicæ in Chirurgiorum de hâc Materiâ expreſsè ſcriptis libris fuſius docentur, omnium optimè verò ex frequenti inſpectione addiſcuntur. Curatio.

Quando autem *Scirrhus* ac *Tumor* aliquis pituitoſus Cerebri in culpâ eſt, tum ante omnia *Pilulæ purgantes* cum *Mercur. dulc.* exhibebuntur, & ſubinde repetentur. Dein per longum tempus uſurpabuntur ea, quæ inviſcatam Lympham reſolvere paulatimque volatiliſare poſſunt; quem in finem conducunt *Infuſa Herbar. Thee, Beton. Hyſſop. Meliſſ. Trifol. fibr. Cochlear. Beccabung. Thym. Amarac. Salv. Chelidon. major.* aliarumq; blando ſale volatili oleoſo gaudentium. imò & harum ipſarum *plantarum Eſſentia*, cum *Spiritu Cochleariæ* atque Cephalæa à Scirrho

Serpilli aut *Meliſs.* extracta, vel *Sal. Vol. C.C. Succin. Viper. Ebor.* ad gr. 6. quotidie; vel etiam *Eſſent. Trifol. fibrini*, *Naſturt. Betonic. Plantagin. aquat. Hyperici*, *Tinctur. Pœon. Caſtorii cum Spirit. Sal. armon. par. Succin.* ♀*nii*, ♂*tis aperitiv. Spiritus Cochlear. Sal. arm. urinos. C. C. vol. aperitivus Penoti*, *Sal. vol. oleoſ. Sylv.* vel ſimile aliud, in uſum trahi poſſunt, doſi quotidianâ guttularum 20. ad 30. Sunt qui & ex ipſis *Thee foliis* cum *Spiritu Vini* aut *Serpill. Anth.* &c. extrahunt *Eſſentiam*, & cum fructu ad gutt. 30. frequentiſſimè in Capitis obſtructionibus uſurpant. Æſtivo tempore proſunt *Thermæ Fabarienſ. Helveticæ*, aut *Plumbariæ Lotharingiæ*, ſimilesve aliæ per Europam notæ tam in *Potu* quàm in *Balneo*. Neque verno tempore contemnimus *Juſcula Plantis antiſcorbuticis*, aliisque ſale alcalino-volatili blando gaudentibus alterata, ac per plures hebdomadas hauſta. Si *Pulveres* quis deſideret, protinus Lunâ decreſcente commendamus *Pulverem pro Botio ſive Strumis*, cujus ℨj. ſingulis quis noctibus capere, ac ſequente dein mane ſemper *Infuſum fol. Thee* aliarumque Herbarum ſuper haurire poteſt. *Externè* aliquid heic præſtare valent *Sacculi ex Herbis cephalicis* parati, *Vino rubicundo* incocti, hinc expreſſi, & calidè ſæpiùs applicati, quos tamen ante applicationem adhuc *Spirit. Anth. Meliſs.* vel *Vini camphorota*: adſpergere licet.

Cephalæa à tubulorum obſtructione. Quibus *Cholericis*, *Scorbuticis* aut *Melancholicis* Cephalæa obtingit à frequenti obſtructione Tubulorum cerebralium, his melius non datur remedium, præter *Acidularum*, vel etiam *Thermarum Piperinarum*, *Embſenſium*, aliarumve, non ſecus atque Succorum & Aquarum ex Herbis antiſcorbuticis deſtillatarum, potum, cum bono regimine diætæ debito tempore uſurpatum. Autumno tamen & Hyemè proſunt quoque vel *Eſſentiæ cephalicæ Succini*, *Betonic. Thee*, *Majoran. Roriſmarin. Trifolii fibrini* vel *Tincturæ Corallor.* ♃*nii*, *Spirit. Theriacalis camphoratus*, & ſimil. ad guttas 15. 20. vel 30. mane ac veſperi uſurpatæ; vel *Infuſa* dictarum *Herbarum*. Sed & neceſſe eſt quandoque corpus blando Cathartico expurgare, ac ubi ſanguinis quantitas adeſt, Venam ſecare, vel etiam Cucurbitulas cum ſcarificatione dorſo applicare.

Si *Vermes* in culpâ hærere credantur, uſus longus & diuturnus *Aquar.* ex *Herbis Matricar. Centaur. minor. Abroton. Abſynth. Card. bened. Semin. Plantag. Santonic. Rut. deſtillatar.* vel *Succorum* è *Plantis Naſturcinis* expreſſorum quàm optimus eſt, quotidie de illis aliquot uncias capiendo. *Eſſentia* item *Seminis Cynæ* ac *Tanaceti ad* ℈ß. *vel* ℈j. quotidie data multum conducit. *Suctio Fumi Tabaci* frequens & heic non contemnenda, inprimis ſi *Semen Cynæ*, *Aniſi*, *Storax calamit.* & *Cinnabar. Nicotianæ* permiſta fuerint. Tandem & *purgans* aliquod cum *Mercurio dulci* ſæpiùs exhibendum. *à Vermibus.*

Calculus verò in Cerebro hærens nullo inde deturbari poteſt remedio, quin ad mortem usque Hominis ibidem hærebit, nec multum levaminis quoad

quoad dolores concedet. Cephalæa itidem à Cranii depreſſione, vel aliâ malâ conformatione Capitis, nativâ aut adventitiâ, non ſecus atque à Cranii & Perioſtii corroſione in Lue venereâ inveteratâ proveniens, vix aliam, quàm palliativam admittit curam, niſi Cranium elevare, vel Cute inciſâ humori corroſivo exitum procurare, cariem & corruptionem Cranii atque Pericranii debitis abſorbentibus emendare atque perſanare velis.

ata. Tandem Diæta hominibus Cephalæâ laborantibus quàm maximè neceſſaria eſt; in quâ non ſolùm animi Paſſionum inſigne moderamen tenendum, ſed & Aër temperatus, Exercitia corporis modica, Vinum album tenue, vel Cereviſia probè defœcata, tenuis & pellucida, Cibi itidem optimi ſucci ac concoctu faciles ſunt ſeligenda. A veneris uſu quoque abſtinendum.

pha- gia. CEPHALALGIA, ex κεφαλὴ, *caput*, & Αλγος, *dolor*, compoſitâ voce, eſt dolor vel triſtis ſenſatio membranoſarum Capitis partium minùs diuturna, juncta plerumque cum vigiliis, aliisque incommodis, ortum debens diverſis cauſſis, fibrillas membranarum nervoſas plus minus graviter lædentibus, & continui ſolutionem molientibus.

af- Afficiuntur in hoc Morbo nunc Meninges Cerebri, nunc membranæ & tunicæ variæ extra Cranium ſitæ, etiam quæ Suturas ipſius penetrat. Si autem membranæ iſtæ vel in medio Cranio, vel per totum caput dolent, morbus propriè *Cephalalgia* audit; ubi verò ſive in Fronte tantùm, ſive in Occipite, ſive in dextro aut ſiniſtro ſolùm latere membranæ afficiuntur, tunc *Hemicrania* appellatur.

Cùm autem Dolor ille nunc *gravativus*, nunc *obtuſus*, nunc *pungens*, *lancinans*, *terebrans*, aut *pulſans*, vehementior vel remiſſior ſit; variæ quoque illius *cauſſæ* erunt. Principalis *Cauſa.* tamen, eſt obſtructio canaliculorum quorundam, ſive lymphaticorum, ſive ſanguiferorum, inducta ab humoribus craſſis, lentis, viſcidis, modò ægrè tranſeuntibus, modò ibidem quoque ſtagnantibus; atque vel acrimoniâ nimium pungendo, vel quantitate nimis expandendo &c. moleſtam ſenſationẽ, ac fibrillarum nervearum præternaturalem tenſionem ſive criſpationem excitantibus. *Pulſans* hinc dolor non niſi ſanguini æſtuanti & craſſo eſt adſcribendus, arterias ad fortiorem pulſationem ſtimulanti, ac inde etiam difficiliùs per capillares canaliculos tranſeunti, ut proin fortiore pulſu opus ſit ad eundem tranſmittendum: atque talis dolor nunc febricitantibus, nunc aliis etiam contingit, qui vel in aëre æſtuante, flante multum vento aquilonio, vel in aëre frigido-humido diu admodum verſati ſunt; vel acri ſanguine præditi vehementem corporis exercitationem inſtituerunt; vel odorem quendam valde gravem & adverſum naribus exceperunt; vel Inflammatione & Abſceſſu Cerebri laborant, vel denique generoſo ſeſe obruerunt Vino, eoque admodum tartareo, minùs penetrante ac diuretico,

Dolor

Dolor verò *pungens*, *lancinans*, aut *terebrans* oritur à ſtagnantis cujuſdam lymphæ particulis ſalino-acidis, acribus & rodentibus. *Obtuſus* tandem *gravanſque* pituitæ ſtagnanti minùs acri attribuendus venit, illiſque inprimis contingit, in quibus communia Narium, Aurium vel Palati emunctoria ſuis non defunguntur muniis, ſecretoque humori liberum exitum, propter aliqualem in tubulorum extremitatibus contingentē obſtructionem, denegant. Sic & Capitis Vulnera, ictus atque contuſiones graves, Alvi conſtipationes, Menſium aut Hæmorrhoidalis fluxûs periodici ſuppreſſiones, Somnus & Vigiliæ immoderatæ, Ira atque Terror vehemens, dolorem quoque non rarò poſt ſe trahunt. Nec infrequens eſt idem in Lue Venereâ, Scorbuto, Febribus continuis atque ardentibus.

Differentia Doloris Capitis.

Differentiæ tamen adhuc aliæ quædam Capitis dolorum ſunt notandæ, à diverſis procul dubio cauſis oriundæ; etenim Dolor eſt vel *idiopathicus*, cujus proxima cauſa in ipſo capite hæret; vel *ſympathicus*, qui propter nervorū & membranarum conſenſionem excitari ſolet à cauſis extra caput hærentibus, v. gr. in Ventriculo, Inteſtinis, Utero, quarum partium fibræ nervoſæ, ſi ab humore acido-auſtero, acri, crudo, vel à bile, vermib⁹, aut flatib⁹ lancinantur, criſpanturve, non rarò per conſenſum etiam fibras Meningum Cerebri affligunt, indeque triſtem in animâ ſenſationem producunt. Reſpectu magnitudinis dein etiam dolor nunc *vehementior*, nunc *mitior*: & ratione aliarum circumſtantiarū, modò *brevis* eſt modò *diuturnus*; modò ſub Cranio latens; modò partes extra Crancum occupans; modò *cum* modò *ſine febri* affligens; modò *periodicè*, modò ſine regularibus periodis homini moleſtus.

Dia ſis.

Capitis Dolor omnis ex ægrotantium querelis cognoſcitur. Verùm cùm differentes iſtius cauſæ exiſtant, parteſque capitis diverſæ laborent, harū certè indicia probè veniunt examinanda. Quod ſi proin dolor extra Cranium verſatur, tum Cutis compreſſione augetur: acerbior verò longè eſt cruciatus, quando pericranium læditur, quàm quando fibræ membranarum cutanearum & panniculi carnoſi offenduntur. Quando contumaciter perſeverat dolor, externoque attactu non exacerbatur, tum partes ſub Cranio ſitas magis affici judicandum eſt. *Punctorius* dein dolor fibras à ſalino-acidis acribus particulis irritari indicat. *Gravantē* cum faciei pallore, ſomnolentiâ, ſenſuum hebetudine, & ſegnitie dolorem producit obſtructio, aut compreſſio vaſculorum maximè lymphaticor. à craſſitie & lentore ſeri ſanguinei oriunda. Sanguinis craſſi & æſtuantis difficilem per arteriolas minores tranſitum, imò & incipientem ſtagnationem inflammatoriam indicat dolor *pulſatorius*, cum majori vel minori totius calore hominem afficiens. Si dolor fuerit *lancinans*, ac rodens, tum ſalia vel acida vel ſalſa acria, ſubinde ſcorbutica, malum producere indicatur. Si *terebrans* extiterit, tū ſal ſalſum acre fixum in culpâ ferè eſt. *Tenſivus* denique dolor cum vertigine & ſibilo

aurium

Aurium ferè junctus flatulenti humoris præſentiam indigitat. *Idiopathicum* porrò dolorem eſſe ſignificatur, quando nulla extra caput pathemata corpus divexant. *Sympathicus* autem, & quidem à vitio ſtomachi, cognoſcitur, quando frontem magis occupat, quando itidem ructus, nauſea, vomitus, ſingultus, anorexia adſunt. A Vermibus proveniens dolor ex ſignis præſentium lumbricorum judicatur, nec ita continuus is eſt, ſed cum oris fœtore, aliquali vertigine, & velut rei cujusdam viventis, inque abdomine rodentis vel morſicantis ſenſu conjunctus. Vterus ſi fuerit in culpâ, dolor magis in occipite exiſtet, menſium fluxus ſegnis aut ſuppreſſus erit. Si dolor fuerit acerbus, cum calore totius mordaci, inquietudine, vigiliis, amarore oris, colore faciei citrino, ſiti, nauſeâ, urinâ magis tinctâ, bilem in ventriculum profuſam, ſaliaque humoralis maſſæ oleoſa nimis exaltata eſſe notatur. Vbi dolor contumax eſt, vel cum reciproco frigoris & incaleſcentiæ ſenſu frequentius redit, ibi lympha certè craſſa, viſcida & acidoauſteriuſcula in motu ſuo per canaliculos ſæpè impeditur. Si dolor fixus ſemper, immobilis, terebrans, medicaminum quorumvis efficaciam reſpuens exiſtat, cum ſopore quandoque junctus, ſed ſine febri, tum vel Scirrhus, vel Calculus, aut ſimile quid ſub Cranio hærere judicandum. Si frequens eſt, à levi interdum cauſâ, v. gr. motu corporis vehementi, vini generoſi hauſtu, aëre nunc frigido, nunc fervido, odore ingrato &c. irritabilis Cephalalgia, ſignum eſt, vitium aliquod conformationis in Capite, vel Intemperiei in ſanguine latere; hinc enim eſt, quòd nonnulli vel à naturâ Cephalalgiæ ſint obnoxii.

Si *Prognoſin* ſpectes, dicendum quidem, Cephalalgiam, quando ſimpliciter ſine comite alio Affectu morboſo Hominem affligit, nullum vitæ diſcrimen portendere; ſed ſi Febri malignæ jungatur, eam periculoſam facit. Si citra Febrim Hominem inaſſuetum cum aliquali Vertigine, & pulſu vehementi ac magno, inclinatione quoque ad ſoporem, & vigilias reciprocas, affligat, tum ferè ſolet prænunciare Apoplexiam. *Quibus benè valentibus Capitis dolores derepente contingunt, ſtatimque voce deficiunt, & ſtertunt, intra dies ſeptem pereunt, niſi Febris eos prehenderit*: Hippocrat. *Sect. 6. Aphor.* 51. Ita ſympathicus Dolor minus diu durat, quâm idiopathicus; & qui cauſam minùs fixam habet, citius quoque tranſit. *Prognoſis*

In *Curatione* ſtatim attendendum, num *ſympathica* vel *idiopathica* exiſtat Cephalalgia. Sympathica à Ventriculi cruditatibus bilioſis aut pituitoſis oriunda emeticum ſtatim exhibendum indicat: v. gr. *Curatio Cephalalgiæ ſympathicæ à cruditatibus ſtomachi.*

℞. *Cremor.* ♀*ri gr.* xij.
⊖*is Amarac.*
Cinnab. ♁*n. opt. ana. gr.* iiij.
♀*ri emet. gr.* ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad chart. pro doſi cum juſculo capiendâ.

Vel ℞. *Radicis Aſar. vel Ipecacuann. gr.* 25. *ad* 30.
Salis eſſential. Acetos. gr. vj.

Olei ſtillat. Mac. gutt. j.
Miſc. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi.

Vel ℞. *Aqu. bened. Ruland.* ℥ß. *ad* ʒvj.
Cinam. cum Vin. deſt. ʒvj.
Borragin. ℥ß.
Syrup. Capill. ♀*r.* ʒij.
M. detur ad Vitr. ſumatur unâ vice.

Præmiſſo vomitorio ſtomachica mox ordinabuntur remedia, qualia poſſunt eſſe ſeqq. v. gr.

℞. *Elix. propr. Claud.* ℥ß.
Eſſent. Succin.
Abſynth.
Zedoar. ana. ʒj.
M. detur ad Vitr. Doſis m. ac. v. horâ ante paſtum 30. vel 40. guttæ cum Juſculo vel Vino.

Subinde poſt paſtum etiam cochleare unum alterumve plenum *Elixiris vitæ Matthioli*, vel *Spiritûs Ceraſ. nigr. Liquoris Roris Solis*, *Vini Malvatici*, *Hiſpanici*, aut *Hungarici* hauriatur, ad digeſtionem ventriculi roborandam. Aut certè *Infuſum fol. Theé* & *Betonic.* cum *Cortic. Citr.* vel *Aurant.* & *Caryophyll. arom.* vel *Decoctum granor. Coffeè toſt.* calidè bibatur.

ab acido nimio ſtomachi Si acidi multum in Stomacho hæreat, à vinoſis ac ſpirituoſis ſulphureis eſt abſtinendum; *Decoctum Lignorum* lene pro potu ordinario bibendum, & Pulvis abſorbens, acidum validè deſtruens per plures hebdomatas uſurpandus: v. g.

℞. *Raſur Ebor. ppt.*
Ocul. ♋ *ppt.*
Corall. alb. ppt.
♁*n. diaph.*
Lact. Lun. ana. ʒij.
Semin. Aniſ. ʒj.
Cinam. opt. ʒß.
Sacch. roſat. tab. ℥iß.
Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis m. ac. veſp. ʒj. *cum Infuſ. fol. Theé.*

Ubi cruditates viſcidæ & craſſæ exiſtunt, abſente nauſeâ & vomendi deſiderio, catharticum erit præſcribendum, præmiſſo tamen uno vel altero *præparante*, ex *Sale Abſynth. Majorau. Betonic. Centaur. min.* cum *Pulvere Cinamon. Garyophyll. Calam. aromat.* vel ex *Tinctur.* ♁*n. Betonic. Corall.* ⊖*e volat. oleoſ.* & ſimil. concinnando. Purgans hinc eſſe poteſt ſequens, vel ſimile:

℞. *Radic. Jalapp.* ℈j.
Scammon. 🜍*rat. gr.* iij.
Crem. 🜿*ri* ℈ß.
Ol. ſtillat. Rorisſm. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. Roſ. ſolut. comp. cum R. A. & S.* ℥ij.
Confect. Hamech. ℈ij. *ad* ℈iiij.
Aqu. Beton. ℥j.
Fœnic. ʒiij.
Cinnam. ʒj.
M. f. Potio detur ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Purgato corpore ſupra dicta ſtomachica in uſum trahi poterunt: vel

℞. *Specier. dianth.*
Imperat. ana. ʒiß.
Pulv. fol. Majoran. ʒij.
rad. Cal. arom. ʒj.
Aron. ʒß.
Raſur. Ebor.
C.C. phil. ppt. ana. ʒiiß.
Arcan. duplic. ʒß.
Sacch. alb. ℥iiij. *vel* v.

M. f.

M. f. Pulvis ſubt. d. ad ſcat. Doſis m. ac veſp. ʒj. *ad* ʒij. *cum Pane toſto & Vino macerat.*

In *Cephalalgiâ à Vermibus* & *Cruditatibus Inteſtinorum* oriundâ Clyſma ſtatim ordinetur v. g.

℞. *Radic. Angelic.*
Lil. alb. ana. ℥ß.
Herb. Violar.
Betonic.
Ocym.
Chamædr.
Alth.
Flor. Chamom. ana. Mj.
Stæchad. Mß.
Bacc. Juniper.
Semin. Carv. ana. ʒij.

Inciſ. & contuſ. coq. in ſ. q. Aqu. fontan. Colaturæ ℔j. *adde*
Mellis rutac. ℥j.
Olei Olivar. ℥ij.
⊖*is Gemm.* ʒß.

Miſce f. Clyſter tepidè injiciendus, atque etiam pro re natâ repetendus. Vel ſimplex Clyſma ex ſolo *Lacte bubul.* cum *Melle* & *Butyro* injici poterit, quod Vermes alliciet in Alvum.

Poſtea laxans quoddam exhibendum, v. g.

℞. *Syrup. de Cichor. cum Rhab.* ℥ij.
Elect. è Succ. Roſ. ʒiß.
Aqu. Gramin.
Fœnic. ana. ʒvj.
Mercur. dulc. opt. gr. xv.

M. f. Potio d. ad Vit. pro doſi.

Vel ℞. *Radic. Gramin.*
Scorzoner. ana. ʒj.
Cortic. rad. Mor. ʒiß.
Rhab. elect.
Fol. Sen. opt. mund. ana. ʒij.
Semin. Aniſ.
Santonic. ana. ʒiß.
Crem. 🜿*ri* ʒj.
Cinam. elect. ʒß.

Inciſ. contuſ. atque in nodulo ligatis affunde Aqu. fontan. q. ſ. ſtent per noctem in loco calido, poſtridie mane bulliant parum; hinc Colaturæ ℥iiiß. *adde Syrup. flor. Perſic.* ℥ß. *Detur ad Vitr. pro doſi matutinâ.* Quod ſi *Infuſionis hujus* ℥vij. addas *Syrupi flor. Perſic.* ℥j. tum duas habebis doſes, binis vicibus mane ſumendas cum ſucceſſu haud infelici.

Laxato autem ſic Corpore proderit *Elixir propr. Clauder.* cum *Eſſent. carminat. Wed.* permiſtum. Vel *Aqua phyſogona*, aut *Matricar. Abſynth. Abroton. Aneth. Centaur. min.* cum *Tincturâ Abſynt. Zedoar.* & *Opii Langel.* mixta, ad aliquot cochlearia quotidie exhiberi poterit. Exterius verò Abdomen ſimul *Oleo Anethi*, *Menth. Chamomill. Balſam. Peruv.* inungetur, & *Sacculus*, *è carminativis* paratus calidè applicabitur. *Vinum* quoque aut *Cereviſia medicata* laxans heic prodeſſe poteſt, *è Radicib. Gentian. Carlin. Scorzoner. Petaſitid. Calam. arom. Angelic. Cichor. Cortic. rad. Mori*, *Herb. Matricar. Meliſſ. Aneth. Abroton. Abſynth. Card. bened. Marrub. alb. Cent. min. Seminib. Lupuli, Santon. Dauci, Fœnic. Foliis Senæ*, *Radic. Rhab. el. Hellebor. nigr. Mechoacann. Agaric. trochiſc. Cinamon. opt.* ⊖*e Abſynt. &c.* compoſita.

Si ab irritatis Uteri membranis aut nervis *Dolor capitis* fuerit natus, tum Clyſmata proſunt, aliquoties iteranda, *Cephalalgia Utero.*

da, & parata è Decocto *Radic. Imperator. Valerian. Menth. Alth. Herbar. Alth. Puleg. Malv. Meliſs. Mercurial. Matricar. Rutæ, Artemis. Flor. Chamomill. Calendul. Stœchad. Arab. Semin. Fœnicul. Aneth. Cumin. Baccar. Laur. Juniper.* Internè autem quotidie dabitur *Tinctura Succin. Croc. ♁nii. Caſtor. cum Spir. Sal. armon. parat. Elix. uterin. Croll. Eſſent. Caſtor. Trifol. fibrin. Cortic. Aurant. Puleg.* vel ſimile, cum Aquâ quadam appropriatâ, v. gr. *Matricar. Meliſs. Salv. Chamomill. Card. bened. Calaminth.* Si Menſium fluxus non reſpondeat, etiam *Venæſectio* in brachio aut pede adminiſtrabitur, vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicabuntur. Balnei quoque uſus tum erit proficuus, ſive *Thermarum ſulphureo-aluminoſarum.*

Cephalalgia idiopathica cura.

Quæ *Cephalalgia idiopathica* à *Lue venereâ*, vel *Scorbuto* originem trahit, non melius, quàm hiſce Affectibus extirpatis curabitur. Vide Titulos de *Lue venereâ* & *Scorbuto.*

à ſpinâ, calculo, vermibus, ſcirrho.

Quæ à *ſpinâ oſſeâ*, *calculo*, *vermibus*, aut *ſcirrhoſo* quodam *tumore* originem ducit, curationem admittit ſub præcedenti titulo de *Cephalæâ* expoſitam.

à Lympha ſtag.

Quando autem Capitis dolor à ſeri vel lymphæ viſcido-acris ſtagnatione in tubulis Cerebri provenit, tum ante omnia digeſtivi pulveres aliquot dabuntur, parandi ex *Ocul. ♋. ppt. ♁nio diaph. Diaphor. ♂ial. Bezoard. miner. Radic. Aron. Salibus Abſynth. Card. bened. Helen. Amarac. Beton. Crem. ♀ri, ♀ro ⊕lat. ⊖e polychreſt.* &c. v. gr.

℞. *♁n. diaphor.*
⊖is polychreſt. ana. ʒß.
Beton. vel
Cent. minor.
♀ri ⊕lat. aa. gr. xij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro 2. doſibus.

His præmiſſis *purgans* exhibebitur *mercuriale*, cui ſcopo inſervient *Maſs. Pilul. è Succ.* Craton. *Marocoſtin. ♀ear.* Quercetan. *Extract. Panchymag.* Croll. *Catholic. Pilul. coch. Rhabarb. Hellebor. nigr.* aut ſimilium cum *Mercurio dulci* vel *Cinnabari ♁n. correct.* v. gr.

℞. *Extract. cathol. vel panchymag.*
Maſs. Pilul. marocoſt.
è Succ. Crat. aa. gr. vij.
Reſinæ Jalapp. gr. ij. vel iij.
Cinnab. ♁n. corr. vel Mercur. dulc. opt. ℈ß.
Ol. ſtillat. Roriſmar. q. s.
Miſc. f. l. a. Pilulæ num. 15. Inauratæ dentur pro doſi. Si Æger reſpuat *Pilulas*, earum loco *Pulvis* concedetur, vel *Bolus*, v. gr.

℞. *Conſerv. fl. Beton.*
Anth. ana. ʒß.
Radic. Jalapp. ℈j.
Scamm. 🜍rat. gr. iij.
Mercur. dulc. opt. gr. xij.
Crem. ♀ri gr. vj.
M. cum Sacch. f. Bolus d. ad ch. pro doſi.

Purgato corpore *Infuſum fol. Thée* per aliquot hebdomadas m. & veſp. hauriendum, ſimulque capienda quædam *Eſſentia cephalica*, v. gr. *Betonic. Thée, Anth. Majoran. Galang. Trifol. fibrin. Succin. Betonic. Ambr. gryſ. Spir.*

Coch-

Cochlear. Sal. armon. Tinctur. Antim. Corall. ⊖ *volatil. oleoſ. Sylv.* v. gr.

℞. *Eſſent. Succin.*
Beton. ana. ℥ij.
Ambr. gryſ. ℥iß.
M. detur ad Vitr. Doſis 25. ad 30. gutt. m. ac veſp.

Vel ℞. *Eſſent. Trifol. fibr.* ℥iij.
Anth.
Thée ana. ℥iß.
Tinct. Corallor. ℥ij.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſtill. ℈iiij.
M. d. ad Vitr. Doſis m. ac v. 25. gutt.

Vel ℞. *Specif. ceph. Mich.* ℥iß.
⊖*is vol. Viper. aut C. Cerv.* ℨß.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. ad ch. ſumantur m. ac veſp.

Vel ℞. *Spir. Cochlear.* ℥ij.
Liqu. C. C. ſucc. ℨj.
Aqu. Cinam. cum vin. deſt. ℥j.
M. d. ad Vitr. Doſis m. ac veſp. gutt. 25. cum Aquâ Betonic.

Externè dolenti Capitis loco frequenter calidè applicandum venit *ſpirituoſum* quoddam *Epithema*, concinnandum è *Spirit. Anhaltin. Lumbric. terreſtr. Formicar. Meliſſæ. Lil. convall. Vini camphor. Ceraſ. nigr. Anthos, Meliſſ. Juniper. cephalico* qualicunque, *antapoplectico*, & *antepileptico*, *Tinctur. Caſtor. cum Spir. Salis arm. par.* Vel miſcebitur *Aqua Betonic. Salviæ, Meliſſ. Roſar.* cum *Aceto deſtillat.* & *Spirit. Serpilli*, hincque linteum mixturæ calefactæ immerſum, iterumque expreſſum ſæpius applicabitur.

Vertici Capitis atque Temporibus illini poteſt *Oleum deſtill. Baccar. Junip. Succin. Rut. Nuc. moſch. Roriſmar. Lavendul. Majoran. Salv. Ocym. Meliſſ. Cinamom.* cum *Balſam. Peruv.*

Nuchæ & Brachiis in malo pertinaci *Veſicatoria* applicantur: imò & Vertici capitis raſo *Emplaſtrum rubificans* imponitur ex *Seminib. Eruc. Sinap. Radic. Raphan. ruſtic. Pyreth. Aceto* ac *Fermento* componendum. Vel *Emplaſtrum* tenax è *Tacamahacâ, Colophonio, Balſamo Peruv. Semine Sinapi* &c. confectum applicatur. *Clyſmata* quoque acria, è decocto *Plantarum cephalicarum* & *emollientium* parata, & iteratis vicibus injecta ſalutari effectu non carent.

Tandem *Cucuphæ*, è *Foliis Amaraci, Serpilli, Calaminth. Ocymi, Meliſſ. Florib. Anth. Stœch. Arabic. Primul. ver. Roſar. rubr. Betonic. Styrace calamit. Benzoin, Oliban. Maſtich. Mac. Cinamom. Raſur. Lign. Santal. citr. Rhodii*, aut ſimilibus compoſita in Capite geſtetur.

Cephalalgiâ à Contuſione, Vulnere.

Quodſi à contuſione, ictu aut vulnere accepto dolor excitatus ſit, ſtatim Vena brachii ſecabitur; hinc *Clyſma emolliens* atque *detergens* infundetur; & quotidie m. ac veſp. cuſpis cultri plenus *Pulveris ad caſum Auguſtan.* cum hauſtu *Decocti* alicujus *traumatici* exhibebitur. Extus Vulnus, ſi quod adeſt, conſueto more deligabitur; aliàs verò ad ſanguinis circulationem reſtituendam, laceratas & criſpatas fibras demulcendas *Sacculus herbaceus Vino incoctus* frequenter calidè applicabitur; ſi *Vinum* haberi nequeat, ſaltem *Aquæ* incoquetur cum admiſtione *Paſſular. major.* & tantilli *Salis tartari.* v. gr.

℞. Herb.

℞. *Herb. Beton.* Miij.
Abſynthii.
Meliſſ.
Scabios.
Card. bened. ana. Mj.
Majoran.
Summit. Marrub. alb. ana. Mß.
Lavendul.
Roriſmar.
Flor. Calend.
Primul. Ver. ana. pij.
Baccar. Juniper. ʒiij.
Paſſul. major. exac. ℥j.
⊖*is* ♀*r.* ʒj.
Inciſ. & contuſ. tenuiter inſuantur duobus ſacculis interpaſſatis, ut quam primum unus refrixit, alter in parato haberi, & applicari calidè queat.

Loco *Sacculi* tamen alii Lintea *Spiritui Vini camphorato*, vel *Spiritui* alicui *cephalico*, in quo ſimul *Gummi ammoniacum* ſolutum fuerit, calefacto immergunt, exprimunt, & calidè apponunt. Atque ſic pergunt, uſque dum dolor ceſſaverit, nullaque amplius humorum ſtagnatio metuenda ſit.

Cephalalgia ab æſtu ſanguinis, vel inflammatione.

Quod ſi denique Cephalalgia, ſive *externa* ſive *interna*, ortum debeat Inflammationi, aut æſtui ſanguinis craſſioris, per vaſcula arterioſa ægre tranſeuntis, cum vel ſine Febri, tum ſtatim quidem alvus, ſi ſegnis aut conſtipata extiterit, *Clyſmate emolliente* eluetur; hinc ſtatim *Venæſectio* inſtituetur, ac deinceps Potiunculæ diaphoreticæ nonnullæ dabuntur, ſequentem vel ſimilem in modum:

℞. *Aqu. flor. Sambuc.*
Hed. terr.
Succis. ana. ʒvj.
Syrup. de Nymph. ℥ß.
Elect. diaſc. Frac.
♁*n. diaph. ana.* ℈j.
Cinnab. ♁*n. opt.*
Nitr. ♁*niat. ana. gr.* v.
M. f. Potio, d. ad Vitr. ſumatur pro doſi, pluries ſi opus eſt reiterandâ.

Vel ℞. *Aqu. Betonic.*
Endiv.
Lactuc. ana. ℥j.
Syrup. Capill. ♀*r.* ℥ß.
Spirit. Nitr. dulc. vel
Mixtur. ſimpl. gutt. 15.
Bezoard. min.
Specif. Ceph. Mich. ana. ℈ß.
Miſc. d. ad Vitr. pro doſi.

Loco Potionis Mixtura cochleatim ſumenda præſcribi poterit: v. gr.

℞. *Aqu. Verben.* ℥j.
Scabios.
Vlmar.
Syrup. Rub. id. ana. ʒvj.
Tinct. ♁ *n. vel Corall.* ʒß.
Ebor. uſt. ppt.
Specif. ceph. Mich. ana. ℈j.
Miſc d. ad Vitr. ſingulis trihoriis aliquot cochlearia aſſumantur.

Juxta hanc Mixturam etiam *Pulveres diaph.* aliquot dabuntur:

℞. ♁*n. diaph.*
Specif. cephal. Mich. ana. ℈j.
Nitr. ♁*iat. gr* vj.
Camphor. gr. iv.
M. f. Pulv ſubt div. in 2. doſ. æqu. m. ac v. exhibendas, atque etiam porrò iterandas pro rei exigentiâ.

Vel ℞. *Bezoard. miner.*
Pulv. Viper. ppt. ana. ℈j.
⊖*is vol. C. C. aut*

Suc-

Succin.
Cinnab. ♁ *n. opt. ana. gr.* v.
Sacch. roſ. tab. ℈ß.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 2. *part. æqu. ad ch. m. acv. dandas.*

Vſurpentur etiam, ſi Febris adſuerit, *antifebrilia* alia. *Externè* verò temporibus illinatur, æſtuante ſanguine, *Vnguentum de Alabaſtr.* vel *populeum* cum *Oleo expr. Semin. Hyoſc. Papav. alb.* ac *Nuc. moſch.* Vel applicetur calidè fronti *Epithema* ex *Aqu. Solan. Roſar. Nymph. Beton. Chamomill. Melilot. Hed. terr. Verben. Scab. Portulac. Semperviv. cum Alb. Ovor. Aceto Roſar. ſambucin. rutac.* Vel *Rutæ, Semperviv.* & *Heder. terr.* Herbæ recent. cum *Baccis Juniper.* contuſæ, atque *Aceto roſaceo* conſperſæ, calidiuſculè apponentur. Vel *Aquas Puleg. Verben.* & *Roſar.* cum *Albumine Ovor.* probè commiſce, calefac, & immerſum linteum ſæpè applica. Addere licet *Spiritum Vini camphor.* vel *Acetum rutac.* cum *Croco* pulveriſato. Vel ſolve *Sal commune, Nitrum*, aut *Alumen* in Aquâ fontan. aut deſtillatâ aliquâ ſuperiore, calefac, & immerſum linteum appone, quamprimum fuerit ſiccatum, denuò madefiet. Vel ſequens proderit *Emulſio:*

℞. *Aqu. Verben.*
Roſ. alb.
Solan.
Nymph. ana. ℥ij.
Semin. Cucum. ℥ß.
Cucurb. excort.
Nucleor. Perſic. ana. ʒij.
M. f. l. a. Emulſio, cui adde
Acet. roſar. ℥iß.
Detur ad Vitrum, & applicetur calidè.

℞. *Nucl. Perſicor.* ℥ß.
Semin. Lactuc.
Papav. alb. ana. ʒij.
Aqu. Verben.
Succis. ana ℥iiij.
M. f. l. a. Emulſio, cui adde
Aceti rutac.
ſambuc. ana. ʒvj.
Nitr. purif. ʒiß.
M. d. ad Vitr. & uſurpetur ut ſupra.

Vel ℞. *Vnguent. popul. aut*
de Alabaſt. ʒij.
Ol. expreſſ. Nuciſt.
Semin. Papav. alb. ana. ʒi.
Opii Aceto ſoluti ℈j.
M. f. Vnguent. d. ad Oll. Temporaque eo ter quotidie inungantur.

Vel ℞. *Vnguent. roſac.*
de Hyoſcyam. ana. ʒiiß.
Olei Nuciſt. expreſſ. ʒj.
Sem. Hyoſc. expr. ʒß.
Laud. opiat. ℈ß.
Cinnab. nativ. opt. ʒß.
♁ *n. diaph.* ℈ij.
M. f. Vnguent. d. ad Pyxid. utere ut ſupra.

Vel ℞. *Aqu. Roſar.*
Betonic. ana. ʒvj.
Olei roſar. ℥j.
Album. Ovor. ℥ß.
Miſc. d. ad Pyxid. pro Oxyrrhodino calidè ſæpius applicando.

Vel ℞. *Olei Chamomill.* ʒij.
Violar.
Nymphææ.
Semin. Papav. alb. expr.
Cucum. expr. ana. ʒij.
Axung. Canin. ℥ß.
Cinnab. factit. ʒj.

M. f.

M. f. Liniment. d. ad Pyxidem. Tempora hinc ſæpius illo inunge.

Alii *Baccas Juniperi*, *Nucleos Perſicorum*, *Myrrham*, *Olibanum*, *Gummi arabicum*, *Semen Melonum*, *Papaveris albi* & *Hyoſcyami* invicem contundunt, *Aquâ Roſar. Nymphææ, Portulac. Solani*, aut ſimili aliâ continuè irrorant, donec inde pulmentum fiat, quod dein linteis inductum tepidè Temporibus ſæpius admovent. Sunt qui *Micam panis*, *Lutum*, *Farinam Hordei*, *Limum*, *Bolum armenat.* & ſimilia cum *Oleo roſaceo*. *Aquâ verben. Majoran. Meliſſ. Ocym. Pulegii*, & *Albumine Ovorum* in *Pultis* formam contundunt & commiſcent, ſicque applicant. Vel conquaſſa *Albumen Ovi* cum *Oleo Lil. albor. Verbaſc.* aut *Olivarum* & *Sale communi*, & coque dein parum, hincque cum linteis appone. Nonnulli *Olibanum*, & *Maſtichem* pulveriſant, pulverem hunc dein cum *Spiritu Vini*, vel *Spiritu Anthos* aut *Lilior. convall.* & *Albumine Ovi* in formam *Linimenti* commiſcent, & in uſum non ſine ſucceſſu modo ſuperiore trahunt.

Sic & Plantis pedum revulſionis gratiâ cum fructu ſæpè Cataplaſmata admovent, ex *Foliis Quercûs*, *Hyoſcyami*, *Solani*, *Sempervivi majoris*, *Salicis*, *Foliorum & Capreolorum Vitis*, *Mercurialis*, *Lactucæ*, *Portulacæ*, *Parietariæ*, *Pulegii*, *Radicibus Cepar. Allii*, *Lil. albor. Farinâ Avenæ*, *Hordei*, *Baccis Juniper. Sale commun.* & ſimilibus, invicem contuſis, & tantillo *Aceti* madefactis compoſita.

Si autem Dolor capitis citra Febrim aut æſtum Sanguinis magis à viſcidâ ſtagnante pituitâ, plus minus ſalſâ, originem trahat, tum externè ſpirituoſa magis reſolventia atque diſcutientia proſunt, atque in hunc finem Vertex & Tempora ſequentibus vel ſimilibus inungi poſſunt: Ex- ter- in tâ dâ.

℞. *Olei expr. Nuc. moſch.*
Axung. Anat. vel Anſer. ana. ℥ij.
Balſam. Peruv. ʒj.
Ol. ſtillatit. Thymi.
Lavendul. ana. ℈j.
Rut.
Chamomill.
Majoran.
Succin. ana. ℈ß.
Miſc. d. ad Pyxid.

Vel ℞. *Olei Nucis moſch. expr.* ʒij.
ſtillat. Roriſmarin.
Meliſſ.
Salv. ana. gutt. xv.
Garyophyllor. gutt. vj.
Zibeth. gr. iiij.
Miſc. d. ad Pyxid.

Sunt qui *Spiritum Anhaltinum*, *Meliſſæ*, *Serpilli*, *Anthos*, vel alium quemcunque *cephalicum* una cum admixtis Aromatibus paratum, *Spiritui Formicarum*, *Liquor. C. C. ſuccinato*, *Tincturæ Caſtorei cum Spiritu Salis armoniaci paratæ*, commiſcent, & frequenter Vertici capitis, aut Fronti cum linteis tepidè applicant. Alii Pulverem *Radic. Zedoar. Imperat. Angelic. Cyperi*, *Cubebar. Macis*, *Zingiberis*, *Piperis albi*, *Cinamomi*, aliorumve Aromatum cum *Aquâ fontan. Pulegii*, *Calaminth. Origani*, *Meliſſ.* & *Vino* macerant parum, dein in formam

Pul-

Pulmenti redigunt, & tepidè admovent. Non rarò profuit *lotio Capitis* aliquoties inſtituta cum calente *Lixivio*, in quo etiam *Abſynthium*, *Anethum*, *Chamædrys*, *Chamæpitys*, *Abrotonum*, *Meliſſa*, *Ocymum*, *Imperatoriæ* & *Angelicæ radix*, *Hederæ folia*, *Baccæ Juniperi*, *Lauri*, *Piper*, *Zingiber*, *Flores Chamomill. Salviæ*, ac ſimilia decocta fuerint. Alii Capillos in vertice Capitis deradunt, & *Cataplaſma* imponunt *rubificans*, aut etiam *veſicatorium*, cujus virtute occultè volatili ac penetrante viſcida & ſtagnans pituita reſolvi atque diſcuti poteſt. *Cataplaſma* ſequentem in modum componere licet:

℞. *Semin. Sinapi albi recent.*
Ficuum pingu. tenuiter inciſorum, per noctem in Vino maceratorum, hinc ad pulmenti formam contuſor. ana. ℥ß.
Myrrh. elect.
Maſtich.
Oliban. ana. ℈ij.

Miſce invicem cum tantillo Vini in formam pultis, quæ linteo inducta Vertici imponitur, & ita per tres pluresve horas relinquitur, donec ruborem aut veſiculas in cute excitaverit.

Vel ℞. *Tamahac.*
Myrrh. elect. ana ʒj.
Semin. Eruc.
Staphid. agr. ana. ℈ij.
Cantharid. pulver. ℈ß.

M. f. Pulv. ſubtil. qui cum *Terebinth.* & *Ceræ q. ſuff.* in *Emplaſtr. Oleo ſtillat. Succin. Garyophyll. Lavendul. Roriſmar.* aut *Thym.* irroratũ redigitur, ac Temporibus, aut etiam Vertici capitis per plures vel pauciores horas imponitur.

Errhina dein, *Sternutatoria*, *Apophlegmatiſmi* quoque in uſum trahuntur; totum Caput linteis calidis, aliquando etiam Pulvere fumali imbutis, frequenter tegitur. Quin & *Cucuphæ* ſimul geſtari poſſunt, v. gr. ſequentes, aut ſimiles:

℞. *Radic. Ireos florent.* ʒiß.
Cyper. rot. ℈ij.
Summit. Amarac.
Thym.
Roriſmar.
Mari. ana. ʒß.
Flor. Stœchad. Arab.
Primul. ver.
Salv.
Semin. Nigell.
Rutæ, ana. ℈j.
Styrac. Calam. ʒj.
Benzoin.
Thuris maſc.
Succin. flav.
Tacamahac. ana. ℈ij.
Caryophyll. arom.
Nuc. moſch. ana. ʒß.

M. f. Pulvis groſſus Pileolo inſuendus pro Cucuphâ.

Conveniunt & in hoc caſu *Pediluvia*, parata ex *Herbis Betonic. Chamædr. Sideritid. Lavendul. Chamæpit. Origani*, *Serpill. Menth. Salviæ*, *Baccis Juniperi*, *Cineribus* vel *Sale communi*, *Furfure* & ſimil. in *Aquâ ſimplici* decoctis; quibus calentibus pedes uſque ad ſuras ante ſomni tempus per dimidiam horam immittuntur.

CEREBRI CONTUSIO, vid. *Contuſio Cerebri*.

Cerebri Inflammatio.

CEREBRI INFLAMMATIO, eſt tumor Membranarum Cerebri maximè dolens & ardens, cum ſubſequente utplurimum Phrenitide, rariùs Abſceſſu, orta à ſtagnatione ſanguinis acido-acris in tubulis Meningum.

Pars affecta.

Etenim non niſi hæ Cerebri membranæ afficiuntur, atque tenuiſſimæ earum propagines, quæ Cerebri anfractus & mæandros ſubeunt.

Cauſa.

Gignitur autem Inflamatio hæc Cerebri, quandocunque in ſanguine latitantes copioſæ particulæ ſalino-acidæ, auſteræ, fixæ, acres, primò quidem craſin humorum turbant, deinceps verò in anguſtiſſimis tubulis Cerebri paucioribus vel pluribus ob irregularem particularum ſuarum figuram, magnitudinem aut motum obhærent, ac ſenſim numero adauctæ Sanguinem ſubſiſtere & ſtagnare faciunt, ſicque Tumorem inflammatorium producunt, tamdiu durantem, donec vel Sanguis ſtagnans priſtinæ circulationi reſtituatur, vel extravaſatus idem Abſceſſum, aut Soporem lethalem; vel etiam Sphacelum funeſtum excitet. Rarius per ſe hoc malum producitur, ſed plerumque Febrim continuam & ardentem comitatur; vel tanquam cauſam ſubſequitur.

Diagnoſis.

Cognoſcitur Affectus haud difficulter ex ipſâ relatione Ægri, quando hic in principio ſtatim conqueritur de intenſiſſimo, eoque ardente & pulſativo Capitis dolore, ei ſimili, qualem aliâs in Inflammationibus perſentire ſolemus. Sed inſimul hanc Inflammationem utplurimum præcedit rigor febrilis, cum ſubſequente æſtu atque Febri continuâ ardente, ſequitur dein etiam plerumque delirium ſeu Phrenitis, cum vigiliis, inquietudinibus, ſiti, aliiſque ſymptomatibus vehementibus atque periculoſis.

Prog

Affectus periculi plenus, utpote qui vel in Abſceſſum Cerebri lethalem, vel in Apoplexiam fortiſſimam, Lethargum; imò Gangrænam & Sphacelum ipſum mutatur. Si verò benè cum Ægro agitur, ſenſim ſtagnans cauſa morbifica circulationi priſtinæ reſtituitur, Inflammatioque omnis, unâ cum Febri conjunctâ paulatim minuitur, atque tandem planè extinguitur.

Curat

In *Curatione* huic unicè Indicationi ſatisfaciendum, ut ſtagnans in Cerebro humor quantocyus reſolvatur, atque diſcutiatur, ſicque circulatio ſanguinis ibidem reſtituatur, id quod fieri poteſt, ſi ſtatim in principio *Vena*, ſive Brachii ſive Pedis *aperiatur*, ac ſufficiens ſanguinis quantitas extrahatur; præmiſſo, ſi opus videbitur, *Clyſmate* aliquo *emolliente* ac *detergente*, ex *decocto Malv. Alth. Portulac. Cichor. Lactuc. Mercurial. Violar. Plantag. Majoran. Chamomill.* &c. parato: v. gr.

℞. *Rad. Alth.*
Lil. alb. ana. ℥ß.
Herb. Malv. Plantag.
Agrim.
Heder. terr.
Violariæ, ana. Mj.

Flor.

Flor. Chamom.
Melilot. ana. Mß.
Sem. Fœnic.
Dauci, ana. ʒij.
Inciſ. & contuſ. coque in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℥xij. *adde*
Elect. bened. ʒvj. *Sal. gem.* ℈j.
Ol. Roſar. ℥ij.
M. f. Clyſma ſtatim injiciendum.

Poſtea verò confeſtim intus quidem propinanda ſunt *diaphoretica* tam *fixa* quàm *volatilia*, omnibus *aromaticis* aut ♀reis particulis exuta, utpote quæ Inflammationem magis augere valent.

Itaque commendantur *Aqu. deſtillat. flor. Sambuc. Cichor. Vlmar. Portulac. Lactuc. Endiv. Fumar. Scabioſ. Verben. Hed. terreſtr. Card. bened. Card. Mar. Succi ſ. Syrupi Citr. Rub. id. Violar. purpur. Mixtura ſimpl. D. Ludov. Spiritus volatiles rectificati*, & ⊖*ia volatilia puriora C. Cerv. Viperar. Lumbric. terr. Ebor. Sanguin. human. Vrinæ*, ⊖*is armoniac. C. C. phil. ppt. Viperar. ſpinæ ppt. Ebur ppt. Cinnab. nativ. l.* ♁*n. corr.* ♁*n. diaph. Bezoard. min. Dens Apri vel Hippopotami ppt. Sanguis Hirc. ppt. Mandibul. Luc. Piſc. ppt. Nitr.* ♁*niat. Lapis bezoard. orient. vel occident. ver.* &c. E quibus vel *Potiunculæ* vel *Julepi*, vel *Pulveres* præparari atque componi poſſunt, diligenter uſurpandi: v. gr.

℞. *Aqu. Card. ben.*
flor. Samb.
Succis. ana. ℥ij.
Syrup. Rub. id. ℥j.
Mixt. ſimpl. ℈iiij.
Bezoard. min.
Cinnab. nat. opt. ana. ℈ij.
Ebor. ppt. ʒß.
M. d. ad Vitr. ſumatur 2. *vel* 3. *doſibus, ſpatio* 12. *horarum.*

Vel ℞. *Aqu. Hed. terr.* ℥ij.
Endiv.
Vlmar. ana. ℥j.
Syrup. Limon.
Acetoſell. ana. ʒvj.
Ebor. ppt. ℈iiß.
Lapid. bez. occid. ver. ℈ß.
M. d. ad Vitr. pro 2. *doſibus.*

Vel ℞. *Aqu. Scabioſ.* ℥ij.
Verben.
Portulac. ana. ℥iß.
Syrup. Violar. ℥j.
⊖*is volat. Viper.* ℈ß.
♁*n. diaph.* ʒß.
Miſce d. ad Vitr. Capiatur duabus doſibus, & repetatur aliquoties. Inprimis hoc in caſu ſatisfacit pulvis ex ♁*n. diaph. Cinnab. nativ. opt. Nitro* ♁*niat.* & *Camphorâ* compoſitus, & aliquoties cum vehiculo convenienti exhibitus.

℞. ♁*n. diaph.* ℈j.
Nitr. ♁*iat.*
Cinnab. nativ. opt. ana. gr. vj.
Camphor. gr. iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi pluries repetendâ.

In uſu talium remediorum tamdiu pergendum, donec Inflammatio diſcuſſa fuerit; ſed ubi diſcuti incepit, fixiora magis, quàm volatilia ſunt exhibenda.

Externè Pili capitis deradendi, hinc *Pullus gallinaceus*, vel *Columba* viva, per medium *diſſecta*, adhuc calens Capiti imponatur, ibique per 3. aut plures *Cura externa.*

plures horas relinquatur. Poſtea verò *Epithemata* alia *ſpirituoſa* applicentur, ex *Spirit. Lil. convall. Anth. Ceraſ. nigr. Vini camphorato, Serpilli, Rore mineral. Spirit C. C. volatil. Lumbric. terreſtr.* & ſimilibus parata. Si à primâ *Venæſectione* in Brachio inſtitutâ parum levaminis ſentiat Æger, tum *raninæ* quoque *Venæ* ſub Linguâ *incidendæ*.

Tandem ſymptomatibus qualibuſcunque ita eſt occurrendum, ne primaria Morbi indicatio impediatur. Quando Inflammatio in Abſceſſum mutatur, nullum ſupereſt remedium, niſi fortè ex Trepaniſationis operatione, ſi modò ſciri poſſit, ſub quâ parte Cranii Abſceſſus lateat, ut ibi dein Perforatio inſtitui, puſque emitti queat. *Diæta* eadem præſcribenda, quæ in Phrenitide aut Febri malignâ commendari ſolet.

Cerebri Vulnus.

CEREBRI VVLNVS, eſt ſolutio continui in ſubſtantiâ Cerebri facta à re quadam, vel inſtrumento caput graviter lædente, atque per Cranium penetrante. *Cerebrum* eſt viſcus illud ſupremi Ventris in noſtro corpore, Cranii oſſibus undique concluſum, atque è diverſis partibus conſtans; ambiunt illud duæ membranæ, *Meningum* appellatione donatæ, quarum exterior, craſſior atq; firmior *dura Mater*, interior autem, ſubtilior, tenuior, minus firma, ac tenerior *pia Mater* vel Meninx nuncupatur. Subſtantia ipſa in corticem ciner.tium, ſive glanduloſum, atque medullam albam, hujusque cavitates & varia corpora diſtinguitur. Tota jam hæc Cerebri moles *Vulneribus* etiam obnoxia eſt, quæ quidem variis accipere modis poteſt; etenim vel per contuſionem ſpina inferioris tabulæ Cranii decuſſa Meningibus infigi; vel ictu globuli ſclopetarii ſubſtantia Cerebri quacunque demum in parte transfodi; vel eadem gladio incidi ac dividi, ſubinde etiam portio quædam illius planè amputari poteſt. Singulorum exempla non pauca inter militantes occurrunt; in quibus Cranium ſimul, qualicunque etiam modo, frangi, perforari, findi, interdum & planè diſcindi atque mutilari ſolet.

Cognoſcuntur hæc Vulnera ex intuitu haud difficulter, ubi ſimul pateſcet, quo loco Cerebrum ſit læſum, Vulnusne grande vel parvum, profundum vel ſuperficiarium exiſtat? An in loco ſuturarum Cranii, vel extra illas contigerit? Denique quonam inſtrumento Vulnus inflictum ſit? Equidem omne Vulnus Cerebri, utut non niſi membranas ipſius attigerit, maximè periculoſum eſt pronunciandum, non abſolutè tamen lethale dicendum; quandoquidem in aliquibus talia Vulnera utcunque feliciter ſanata eſſe Medicorum obſervationes teſtantur. Quod ſi tamen medulla Cerebri profundè læſa ſit, neque effuſus in illud ſanguis exitum habere queat, Vulnus abſolutè lethale dicetur. Quæ autem Vulnera corticem ſolum Cerebri attigerunt, & è quibus extravaſatus atque congrumatus ſanguis per Cranii rimam prodire poteſt; ubi denique nulla gravis contuſio ſimul

mul facta fuerit, periculum adeo magnum non eſt, modò Vulnus rectè tractetur.

Novi ipſemet hominem, qui ex ſubſtantiâ Cerebri aliquid perdidit, & nihilominus ſanitati fuit reſtitutus; ſed rari ſunt nantes in gurgite vaſto. Certè qui acrem habent, acidam, ſalſam, ſcorbuticam, venereâ Lue infectam Maſſæ humoralis diſpoſitionem, ex accepto tali Vulnere plerunque intereunt; tanto id certius, ſi poſt adquiſitam hanc plagam in frigido, humido, vel in æſtuante maligno aëre coactus Homo fuit aliquandiu adhuc morari; eo enim tempore Atmoſphæræ miaſmata acida acria ad cerebrum penetrare, allabentes ſuccos corrumpere, eoſque maligno acore, vel acrimoniâ inficere potuerunt. Vulneribus dein ejuſmodi facilè accedunt Gangræna, Sphacelus, atque Convulſiones lethales.

uratio. *Si curare* proin velis tale Vulnus, cavebis tibi ſtatim ab unctuoſorum qualiumcunque impoſitione, utpote à quibus vel fungoſæ ſubſtantiæ cita excreſcentia, vel Gangræna atque Sphacelus accelerabuntur. Sed ante omnia Vulnus in externâ cute eſt dilatandum imiſſo linteo carpto vel ſicco, vel prius *Spiritu vini rectificato*, in quo *Gummi ammoniacum* & *Aloës* nonnihil ſolveris, imbuto; deſuper applicabis *Emplaſtrum diapalma*, vel *diachalciteos* atque *de Betonicâ*, tandemque impones *Sacculum Herbis Betonicæ, Salv. Meliß. Scabioſ. Card. bened. Lavendul. Roriſmar. Florib. Primul. ver. repletum, vinoque incoctum*, ſæpius calefaciendo, ubi refrigerari inceperit. Dilatatum ſi fuerit ſufficienter Vulnus, ipſa fractura Cranii erit examinanda, per quam effluere debet, quidquid ſubtus deliteſcit humoris extravaſati. Quando effluere nequit, tum diu exſpectandum non eſt, quin confeſtim eximatur, ſi quid ſpinarum in fracturâ hæret, ut ſic porta pateat ad humorem, aut corruptam etiam ſubſtantiæ Cerebri portionem emittendam. Si ſpina nulla adſit, aut eximi nequeat, Trepani ope Cranium juxta vel prope Fracturam erit perforandum, & ſic è foramine facto emittere licebit, quidquid corrupti hæret ſub Cranio; ſimulque hamulis, aliiſve inſtrumentis facilius ſpinæ extrudi, vel extrahi poterunt. Immittentur dein in deligatione, quæ Vulnus Cerebri extergere, paulatimque conſolidare valent. Itaque *Linteola* ſemper imponent *Melli roſaceo*, cum *Spiritu Vini rectificato*, atque *Eſſentiâ Aloës*, *Myrrhæ*, *Radic. Ariſtol. rot. Gentian. Garyophyll. arom.* permixto intincta, deſuper applicatis linteis carptis ſiccis, ad Cranium integendum, impoſitoque *Emplaſtro de Betonic. de Gratiâ Dei*, aut *Diapalm.* ac denique ſacculum herbaceum ſuperius jam deſcriptum ulterius calidè admovendo. Ejuſmodi deligatio eſt continuanda, donec Cerebrum à naturâ fuerit conſolidatum, quod quidem facilè ex hoc cognoſcetur, ſi nullus amplius humor plus minus ſanioſus aut purulentus effluet. Hoc igitur tempore Cranium, ejuſque fiſſuræ ac foramen non niſi ſiccis linteis filis

lis obtegendum, Emplaſtrumque ſuperius aliquod deſuper imponendum, uſque dum carne omnia, vel recenti ſenſim cute claudantur.

Interea intus per aliquot hebdomadas *Decoctum traumaticum* propinabitur cum *Eſſentiâ Succini*, *Betonic.* ac *Virgæ aureæ*. *Pulvis* etiam *diaphoretico-antiſpasmodico-abſorbens* ſubinde dabitur, compoſitus ex *Vngul. Alcis ppt.* ♁*n. diaph. Oculis* ♋. *ppt. Corall. rubr. ppt. Ebor. ppt. Dente Apri ppt. Cinnab. nat.* vel ♁*n. opt. Terrâ ſigillat. Succin. alb. ppt. Diaphoret.* ♃*ial.* aut *lunari*, vel ſimilib⁹. Alvus quotidie naturâ arteve per Clyſmata aut Suppoſitoria debet reſpondere. Ab omnibus animi Pathematibus vehementibus abſtineat Æger; Motus corporis ei placidus ſit; Somnus tranquillus, nec nimis longus; *Vini* aut *Cerevisiæ* facilè aceſcentis potum fugiat, ejuſque loco *Decoctum raſ. C. C. Fol. Betonic.* & *Agrimon.* bibat. Subinde & *Infuſum fol. Thée*, *Betonic. Chamædr.* ac *Chamæpit.* in deliciis habebit. Cibi omnes euchymi ſint atque eupepti, nec tamen & his nimis indulgeat.

Cerebri Fungus. CEREBRI FVNGVS, eſt excreſcentia carnea, mollis, ſpongioſa, rubicundi vel cineritii, aliusve coloris, è ſubſtantiâ aut membranis Cerebri laceratis, per affluentem copioſum ſuccum nutritium, illico concreſcentem, ſenſim ad magnitudinem notabilem, vel extra rimam aut foramen effloreſcens, atque conſolidationem impediens.

Impeditur hic Fungus facilè, ſi ſupra dicta externa ſpirituoſa diligenter applicentur: ſed ſi affuerit, paulatim diminuetur, ac tandem planè diſcutietur, ſicubi cum vel ſine *Spiritu Vini rectificat.* *Pulvis* ille *Fabr. Hildani*, vel ſimilis è *Radicib. Angelic. Imperator. Meu. Calami aromat. Cyper. long. Jr. Florentin. Summit. Amarac. Roriſmar. Aloë*, *Myrrhâ*, &c. compoſitus, quotidie bis inſpergatur, & ſolito hinc in Cerebri Vulneribus more deligerur.

CHEMOSIS, χήμωσις, à χήμη *hiatus*, eſt ſpecies Inflammationis Bulbi oculorum, in quâ albicans tunica Adnata, ſupra nigram aut cœruleam Corneæ & Pupillæ tunicam intumeſcit, valde rubet, atque inſigni dolore prurituque moleſta eſt, ita ut Homo palpebras adducere, oculumque tumentem claudere nequeat. Hujus ergo generatio atque cura in *Ophthalmiâ* exponetur. *Chem:*

CHIRAGRA, χειράγρα, qu. ἡ ἄγρα τῆς χειρὸς, *captura manûs*, ea eſt ſpecies Arthritidis, quæ manuum articulos occupat. Vid. *Arthritis*.

CHIRONES, χειρῶνες, ἀπὸ τῆς χειρὸς, *â manu* derivatâ voce, ſunt puſtulæ manuum certæ, de quibus vide titulum de *Sironibus manuum*.

CHOIRADES, χοιράδες, à χοῖρος, ȣ, *Porcus*, deducto nomine, ſunt tumores glandularum Colli, Vid. *Scrophulæ*.

CHLOROSIS, vid. *Febris alba*.

CHOLERA HVMIDA, *Cholera morbus*, *Paſſio cholerica*, *Febris cacatoria*, eſt frequens atque immoderata *Cholera morbus.*

rata humorum crudorum , varii coloris & conſiſtentiæ, inprimis aquoſobilioſorum , per ſuperiora & inferiora rejectio , cum torminibus ventris , præcordiorum anxietate, vigiliis, ſiti , Febri , aliiſque ſymptomatibus vehementibus conjuncta. Græcis χολέρα ἀπὸ τῆς χολῆς, *à Bile*, nuncupatur.

as- *Partes affectæ* ſunt Ventriculus, & Inteſtina, quorum fibræ perpetim à cauſâ morbificâ ad utrumque motum, ſuperiora & inferiora verſus, ſollicitantur. Imò nidus , ſive focus hujus Paſſionis in Duodeno ferè eſſe videtur, ubi Bilis & Succus pancreaticus per ſuum quiſque oſtium confluere ſolent.

uſa. Producitur Morbus proximè ab humore qualicunque alcalino, vel ſalſo-acri, leniter corroſivo, fibras nervoſas Pylori atque Inteſtini duodeni adeo fortiter irritante rodente & continuè criſpante , ut illæ hinc verſus utramque plagam contractæ contenta primarum viarum, qualiacunque adfuerint, per gulam æquè ac per alvum expellant. Humores illi acres, naturam Venenorum vel mercurialium aut arſenicalium , vel emeticorum ♁ialium , aut helleborinorum adepti, *nunc* intra humorum laticem ſenſim gignuntur , atque cumulantur , donec tandem occaſione qualicunque arreptâ maſſam ſanguineam turbent , fundant & irritatione in poris bilariis, veſiculâ Fellis , Glandulis inteſtinalibus atque pancreaticis factâ, bilem atque ſerum acriuſculum copioſè in inteſtinum Duodenum ac Ventriculi cavum præcipitent : *nunc* ab intempeſtivâ , ac velut ſuppreſſâ graviſſimâ Irâ per ſpirituum motum tumultuarium , indeque contingentem profuſionem largam Bilis ac Succorum lymphaticorum acriorum redditorum proveniunt : *nunc* denique ab aſſumptorum alimentorum laxâ admodum particularum ſuarum cohæſione præditorum , corruptione intra primas vias producuntur. Itaque aſſumpta Venena , Purgantia & Emetica fortiora, Alimenta in primis viis facilè corruptibilia , atque in nidorem bilioſo-ſeroſum convertibilia , qualia ſunt Fructus horæi , Pruna , Ceraſa acida, Cucumeres , Cucurbitæ , Melones , Ficus, Mala Perſica , Armeniaca , Fungi terreſtres , Piſces ſaliti , Ova Barbi & Lucii piſcis , Edulia alia ſale plus juſto condita , Potus denique Vini penduli , aceſcentis , Cereviſiæque malæ notæ , ſive novellæ , Aquæ gelidæ , ſeri Lactis frigidi , ad producendum hunc dirum Affectum aptiſſima ſunt. Nimirum gignitur ſic in Sanguine aliquod ſal acre , ſubtile, volatile , Veneni naturâ & efficaciâ præditum , quod Maſſam dein ſanguineam ita fundit , ut ſerum ejus liquefactum , non ſecus atque Bilis juſto plus ſoluta copioſè per Glandulas hepaticas, pancreaticas, & ſtomachico-inteſtinales in Duodenum præcipitentur , ubi dein cum allabente chylo, & pituitâ inteſtinali in liquamen ſordidum , nidoroſum mutati tales humores acrimoniâ ſuâ fibras tunicarum & glandularum fortiter ſtimulando excretionem illam copioſam

produ-

producunt. Sed & idem ſal talium humorum acre malignum, quoniam nervoſis fibris adeo infenſum eſt, ſimul varia alia ſymptomata graviora, propter nervorum criſpationem excitat; Anxietatem videlicet præcordiorum, Vigilias, Lipothymias, & alia plura ſuperius recenſita. Jungitur utplurimum Febris maligna, ſi ab internâ præprimis cauſâ malum fuerit productum; ſi autem ab aſſumtis fructibus, ac cibis in Ventriculo corruptis ortum duxerit, tum Febris ejuſmodi utplurimum abeſt.

Diagnoſis. Affectus hic facilè ex crebris dejectionibus ἀνω καὶ κάτω contingentibus cognoſcitur. Præcedit tamen illum nunc ira immoderata ac ſuppreſſa cum inſigni odio aut triſtitiâ, nunc aſſumptum Venenum, nunc uſus alimentorum ineptorum. Affligit plerumque ſubitò idque cum continuâ Febri, inflatione aut tenſione maximè doloroſâ hypochondriorum, præcordiorum anxietatibus, vigiliis, jectigatione corporis, inquietudinibus, ſiti, pulſu celeri ac frequenti, interdum parvo & languido, vomitu atque dejectione variorum ſuccorum, inprimis ſeri flavidiuſculi plus minus acris, turbidi, particulis luteolis interſperſi. Quicquid aſſumitur, paulo pòſt per vomitum & alvum rejicitur. His interveniunt quandoque deliquia animi, cum ſudore frigido, inprimis in fronte, Vires tandem maximè proſtratæ comparent.

Prognoſis Quoad *Prognoſin* tenendum, Affectum hunc, ſi ſponte citra cauſam manifeſtam oritur, ac in principio Febris malignæ apparet; vel ſi aſſumtum qualecunque potens Venenum pro cauſâ habet, periculi eſſe plenum, utpote qui intra tres, quatuor vel quinque dies, ſubnatâ in Inteſtinis Gangrænâ hominem interimere ſolet. Si verò intra primum aut ſecundum diem ceſſat, ſi in declinatione Febris cum euphoriâ accedat, vel ſi ab aſſumtis cibis proveniat, tunc ſalutem priſtinam citò promittit. Recidivat facilè Morbus, niſi cautus fuerit & Medicus & Ægrotans. Si mitiora fuerint ſymptomata, ſpes etiam aliqua ſalutis ſupereſt.

Curatio Quantum ad *Curationem* ſpectat, in principio ſtatim convenit *Vomitorium*, ſi Morbus evidenter ab aſſumptis fuerit ortus, ex *Aqu. bened. Ruland.* vel *Syrup. emet. Angel. Sal.* cum *Aqu. Cinam.* & *Burſ. paſtor.* v. gr.

℞. *Syrup. emet. Ang. Sal.* ℥iiiß.
flor. Tunic. ℥iß.
Aq. Bugloſſ. ℥iij.
Cinam. ʒj.
Miſce d. ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Crem.* ♀*r. aut*
⊖*is Eſſ. Card. ben.* vel
Abſynth. gr. vij.
Cinnab. nativ. opt.
⊖*li* ♂*is ana. gr. iv.*
♀*ri emet. gr. ij. vel iij.*

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. ſumatur pro doſi. Vel ſaltem *Rhabarbarum in ſubſtantiâ ad* ʒj. *cum Crem.* ♀*ri*, ⊖*e Abſynth.* & *Oleo Nuciſtæ deſt.* exhiberi poteſt. Deinceps plurima *Aqua tepida*, aut etiam *Lac bubul.* copioſè & frequenter hauriri debet. Imò conducit quoque *Potus* qualiumcunque *Acidula-*

dula-

dularum largus, vel *Seri Lactis caprilli aut vaccin.* cum *Saccharo roſaceo.* Qui novit *ſemunciam Salis polychreſti* cum largo hauſtu *Ptiſanæ* ordinariæ epotare, citò ab hoc malo liberatur; præcipitatis nimirum ſic ſalibus corroſivis. Juxta hæc etiam commendantur Stomachi & Inteſtinorum fibras nimis irritatas demulcentia, v. gr. *Eſſentia Croci, Myrrhæ, Abſynthii, Mumiæ, Zedoar. Galang. Calam. arom. Succin. Card. ben. Biſtort. Ambr. Catechu, Spirit. theriac. camph.* ad gtt. 20. vel 30. m. ac veſp. danda. Vel *Pulveres* largire *abſorbentes, edulcorantes, & alexipharmacos*; v. gr. *Ocul.* ♋ *ppt. Corall. rubr. vel alb. ppt. Ebur. ppt.* ♁ *n. diaph. Bezoard. min. Maſtich. Myrrh. elect. Unicorn. foſſil. Bol. armen. Terr. ſig. Diaph.* ♂ *t. Croc.* ♂ *is aperit. Vitriol.* ♂ *is*, qualia vel per ſe, vel cũ *Elect. Diaſcord. Mithridat. Damocr.* aut *Theriacâ Andromachi* exhiberi, vel etiam cum *Conſerv. Roſ. rubr.* in *Electuarii* formam redigi, & per frequentes cuſpides cultri capi poſſunt. Pro ſpecifico habentur *Cryſtalli alb. ppt.* cum ⊖ *e Centaur. min. Nuc. moſch.* & tantillo *Laudani opiat.*

Quando Morbus à causâ internâ, ſive humore quodam acri maligno citra cauſam externam manifeſtam fuit productus, ſimulque, quod fieri ſolet, Febris maligna comitem-ſe præbeat, tum neque vomitorio, neque purganti locus eſt, ſed ea in uſum vocanda, quæ temperandi, invertendi, præcipitandi, per ſudorem aut urinam pellendi virtute gaudent, alexipharmaca, diaphoretica, abſorbentia, diuretica, acrimoniam humoris maligni deſtruentia; quibus denique anodyna atque fibras irritatas demulcentia ſunt addenda. Statim igitur in hoc caſu exhibeantur, v. gr. *Mithridat. Damocr. Theriac. Andr. Elect. Diaſcord. Frac. Orvietan, Confectio. Hyacinth.* ♁ *n. diaph. Bezoard. miner. Diaphor.* ♂ *iale,* ♃ *vial. Specific. ſtom. Poter. Dens Hippopot. ppt. Unicorn. foſſ. aut marin. ppt. Terr. ſigill. Bolus Arm. ppt. Ebur. uſt. ppt. Corall. rubr. vel alb. ppt. Cryſtall. alb. ppt. Pulv. bezoard. Senn.* ⊖ *ia lixivioſa Abſynth. aliave, Lapis Bezoard. orient. vel occident. ver. Pulvis Viper. ppt. Theriac. cœleſt. Laud. opiat. Eſſent. Opii Langel. Acetum Bezoard. Syrupi aut Succi aciduli, Spiritus theriac. camphorat. Tinctur. antiphthiſ. Eſſentia Catechu*, aliave ſtyptica, quibus convenientia vehicula ſunt miſcenda. v. gr.

℞. *Aqu. Burſ. paſt.*
Card. bened. ana. ℥iß.
Puleg. ℥ß.
Elect. Orvietan. vel
diaſcord. Frac.
Liqu. Nitr. fix. vel
Terr. fol. ♀ *ri ana.* ℈ij.
Spir. theriacal. camph. ʒß.
♁ *n. diaph.* ℈ij.
Syrup. Corallor. ʒvj.
Miſc. d. ad Vitr. ſumatur duobus hauſtibus ſpacio ſex vel octo horarum.

Vel ℞. *Aqu. Plantag.*
Portulac. ana. ℥iß.
Menth. ℥ß.
Syrup. Cydon. ℥j.
Conf. Hyac. inc.
Corall. rubr. ppt. ana. ʒß.

Diaph. ♂ial.
Eſſent. Catechu ana. ℈j.
Theriac. cœleſt. gr. vj.

M. d. ad Vitr. Exhibeatur duabus vel tribus doſibus ſpacio 12. *horarum.*

Vel ℞. *Conſ. Roſ. rubr.* ℈ij.
Menth. ℈j.
Mithrid. Damocr. ʒß.
Bol. Arm. ppt.
Unicorn. mar. ppt. ana. ℈ß.
Lap. bezoard. or. ver. gr. iij.
Laud. opiat. gr. j.

M. f. cum Sacch. Bol. d. ad ch. ſumatur pro doſi, & quotidie ſemel, ſi opus videbitur, repetatur.

Interea *Pulvis* ſimul *alexipharmacus* uſurpetur:

℞. *Pulv. bezoard. Senn.*
♁n. diaph.
Unic. foſſil. ana. ʒß.
⊖is Cent. min. ℈ß.
Rotul. Berber. ʒij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. ſingulis trihoriis cuſpis cultri plenus capiatur.

Vel ℞. *Bezoard. miner.*
Cryſtall. alb. ppt.
Terr. ſigillat.
Ebor. uſt. ppt.
Pulv. radic. Tormentill.
Croc. ♂t. adſtring. ana. ʒß.
Laudan. opiat. gr. jv.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. Uſurpetur ut ſuperior; idque cum *Aquâ Scabioſ. Succis. Galeg. Lactuc. Endiv. & Syrup. de Agreſt. vel Berber. Rub. id. aut Corallor.*

Vel ℞. *Conſ. Roſ. rubr.* ℥vj.
fl. Tunic.
Menth. aut
Puleg. ana. ℥ß.
Condit. Cydon.
Roob. Ribium. ana. ʒij.
Conf. Hyacinth. ʒj.
Specif. ſtom. Poter.
Bol. Arm. ppt.
Dent. Hippopot. ppt. ana. ʒß.
Theriac. cœleſt. gr. xij.
Syrup. acetoſ. Citr. q. ſ.

M. f. Elect. d. ad Oll. ſingulis bihoriis magnitudo nuciſtæ. capiatur.

Vel ℞. *Conſerv. de Fumar.* ℥j.
Roob Cydon. ℥ß.
Theriac. Androm. ʒj.
C. C. uſt. ppt.
♁n. diaph. ana. ℈iiß.
Syrup. de Menth. q. ſ.

M. f. Elect. d. ad Oll. ſumatur ut ſuperius.

Si Pilularum forma magis arrideat, tum

℞. *Extract. Biſtort. vel*
Tormentill.
Theriac. cœleſt.
⊖li ♂t. ana. ℈ß.
Lap. bezoard. occid. ver. gr. vj.

Cum Eſſent. Mumiæ, Myrrh. aut Catechu q. ſ. fiant. Pilul. num. 20. *Inaurat. d. ad Scatul. ſumantur decem pro doſi, & poſt ſedecim horas iterum decem, cum Julepo Citri.*

Novimus, quibus ſequens Pulvis maximè profuit:

℞. *Pulv. Viper. ppt.* ℈ij.
fol. Menth.
♁n. diaph. ana. ℈j.
Vitriol. Martis
Myrrh. elect. ana. ℈ß.
Laud. opiat. gr. iiij.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 4. *doſes æqu. mane ac veſperi capiendas cum*

Aquâ

Aquâ Scorzoneræ, Polygoni & Menth.

Tinctura bezoardica, Mixtura ſimplex Danj. Lud. *Tinctura antiphthiſ. Tinctura 🜍ris 🜖li, Liquor ſtypticus blandus qualiſcunque*, ob vires adſtringentes & diaphoreticas, ſimiliter commendantur ad gutt. 20. vel 30. quotidie ſemel aut bis exhibita. Ita & *Solutio Corallorum cum ſucco Limonum aut Citri prodeſt.*

Externè in omni Cholera totum Abdomen inungi debet *Oleo Nuciſt. expreſſ. Ol. Chamom. Maſtich. Cydonior. Myrtin. Rutæ, Hyoſcyam. expr. Sem. Papav. alb. expreſſ. Ol. deſt. Macis, Nuciſtæ, Menthæ, Salviæ, Carvi.* &c. v. gr.

℞. *Olei Chamom.* ℥vj.
Scorp. Matth. ʒij.
Nuc. moſch. expreſſ. ʒiß.
ſtill. Menth.
Carv. ana. ℈ß.
Balſam. Peruv. ʒij.
M. d. ad Oll. Inunctio ter de die repetatur calidè.

Vel *Emplaſtrum de Cruſtâ Panis* Abdomini imponatur, aliudve ſimile euporiston ex *Cydoniis Vino rubr. incoct. Cruſtâ panis toſtâ, Nuce moſch. Maſtiche, Thure, Herb. Menth. Florib. Chamom.* &c. *paretur.* Aut

℞. *Emplaſt. de Ladan. Croll.*
Gumm. Tacamahac. ana. qu. ſatis.
Malax. cum Balſam. peruv. ut fiat Emplaſtrum, quod regioni Stomachi & Umbilico cum ſucceſſu imponitur. Vel

℞. *Spirit. Anthos aut Ceras. nigr. camphor.* ʒiij.
Theriac. Andromach. ʒj. vel ʒij.
Miſce & confeſtim ad ſcrobiculum Cordis applica.

Vel *Fruſtum Panis toſti Vino Malvatico* aut alii *generoſo* immergitur, hinc *Pulvis Nucis moſch. Garyophyll. arom. Cinam. Galang. Zedoar. Tormentill. Maſtich.* &c. adſpergitur, & ita calidè regioni Stomachi applicatur.

In Cholerâ à *vehementiore Purgante* natâ ſtatim *Theriaca ad* ℥j. *vel* ʒiß. cum *Aqu. Plantag. & Menth.* vel hauſtu *Vini rubr.* danda. Pulvis etiam ſequens confert.

℞. *Radic. Tormentill.*
Terr. ſigill. ana. ℈j.
Nuc. moſch. ℈ß.
Laud. opiat. gr. iij.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 2. doſ. æqual. ad ch. Dentur ſpatio 24. *horarum*, cum *Vino rubro*, vel *Vino Abſynthites.*

Externè ſuperius comendata proſunt vide etiam titulum de *Hypercatharſi.*

In Cholerâ ab aſſumpto qualicunque *Veneno* nil melius, quàm frequenter *Lac bubulum* ſimplex, aut *chalybeatum* cum *Terrâ ſigillatâ, Corall. rubr. ppt. Unicorn. foſſil.* & tantillo *Sacchari* propinare: vel ſtatim hauſtus *Olei Olivarum*, aut *Amygd. dulc.* aut *Aqu. muriat.* aut *Lixivii*, cum *♁n. diaph. Theriac.* vel *Mithridatio* detur, & reiteretur. *Cholera à Veneno.*

In *Diætâ* proſunt *Juſcula hordeacea*, vel *avenacea*, frequenter & largiter hauſta. A *Vino* abſtinendum loco autem ejus *Decoctum Raſ. C. C. Herb. Agrimon. Scabioſ. Sanicul. Tormentill. Card. bened.* &c. concedendum. Vel etiam *Aquæ ſtill. Burſæ paſtor.* *Diæta.*

ſtor. Plantag. Borrag. Endiv. &c. bibantur. Ira peſtis.

Cholera ſicca. CHOLERA SICCA vel NOTHA eſt flatuum crebra per gulam & alvum rejectio, cum Abdominis inflatione, murmuribus ventris, vagis doloribus hypochondriorum & lumborum, nonnunquam & Lipothymiis conjuncta. Vnde colligitur, & heic præcipuè Ventriculum atque Inteſtina affici, quoniam in his partibus flatus maximè gigni, colligi & tumultuari ſolent.

Pars affecta.

Cauſæ. Gignitur autem hic Morbus non niſi à copiâ particularum aëreatum è variis Cibis & cruditatibus flatulentis per Liquorem ſtomachicum acidiorem, indeque corruptam vel debilitatam digeſtionem, elicitarum, ſuaque dein vi elaſticâ canalem Inteſtinorum expandentium, & quâ datâ portâ, ſuperiora, ac inferiora verſus, erumpentium. Verùm ſciendum, ſubinde aërem aliquandiu intra Ciborum particulas, aut etiam cruditates viſcidolentas compreſſum latitare poſſe, usque dum poris adapertis, vel laxioribus redditis, libertati ſuæ reſtitutus undiquaque ſeſe expandere, evagari, aut intra Liquorem quendam viſcidum bullas excitare queat. Affectus hinc eſt apud Hypochondriacos haud infrequens, præſertim quando flatulentis Cibis, Leguminibus, Oleribus hortenſibus, Carnibus durioribus, Caſeo, Vino pendulo, Muſto, Cereviſiâ craſſâ, ac ſimilibus ſeſe ſaginârunt. Si quis fortè Ova Formicarum cum Cibis comedit, ſimiliter tali flatuum eruptione moleſtatur.

Diagnoſis. Facilè cognoſcitur Morbus hic ex ructibus & crepitibus Ventris crebrò erumpentibus, ut & ex Abdominis doloribus vagis, colicis, murmuribus, atque inflatione.

Prognoſis. Per ſe autem tam periculoſus non eſt atque Cholera humida; ſed negligenter habitus tandem in Tympanitidem lethalem mutari, vel ſaltem frequenter Cordis imbecillitates, ac Lipothymias poſt ſe trahere poteſt.

Curatio. *Curatio* tota abſolvitur exhibitione Remediorum carminativorum. Ante omnia igitur dari poteſt purgans ex *Radic. Rhabarb.* cum *Mercur. dulc. Crem.* ♀r. atque *Ol. deſt. Carvi*, vel *Cortic. Aurant.* v. gr.

℞. *Rhab. elect.* ℈ß.
Crem. ♀ri *gr.* vj.
Mercur. dulc. ℈ß.
Reſin. Jalapp. gr. jv.
Ol. deſt. Carv. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubtil. d. ad ch. pro doſi matutin.

Vel ℞. *Spirit. Anis.* ℥j.
Juniper. ℈ß.
Magiſt. Jalapp. gr. viij.
Solutis lento igne adde
Syrup. Flor. Tunic. ℥iß.
Aqu. Cinam. ℥j.
M. detur ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Imò etiam unus vel alter *Clyſter* injiciatur ex *Decocto Radic. Imperat, Valerian. Vincetox. Angelic. Herb. Meliſſ. Matricar. Menth. Mercurial. Aneth. Abſynth. Abroton. Chamomill. Origan. Serpill. Semin. Dauc. Aniſ. Fœnicul. Carv.* Dein intus quotidie exhibebitur *Oleum* aliquod *deſtill. carminativum*; velut *Aniſi*, *Carvi*, *Cumini*, *Chamo-*

Chamomill. Menth. Rut. Meliſs. ad gutt. 8. 10. vel 12. Item *Spirit. ⊖is armon. aniſatus* aut *fœnicul. Sal volatile oleoſ. Sylv. Liqu. C. C. ſuccin. Elix. Vitæ Matth. Elix. propr. Claud. Eſſent. Zedoar. Galang. Abſynth. Tinctur. Caſtor. cum ſpiritu ⊖is arm. parat. ad gtt. 18. vel 20. pro doſi.* Quæ quidem cum *Aqu. Trifol. fibrin. Cochlear. Meliſs. Menth. Matricar. Apii Maced. Naſturt. aquat.* & ſimilibus exhibita haud pœnitendum effectum præſtant; v. gr.

℞. *Aqu. Meliſs.*
Puleg.
Fœnic.
Chamom. ana. ℥iß.
Elect. Diaſcord. ʒj.
Spir. Sal. arm. aniſ. ℈ij.
Eſſent. Caſtor. ℈j.
Corall. rubr. ppt. ℈iiij.
M. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim.

In longiore malo etiam *Panacea ſolutiva alcalina* per 8. vel 10. dies cum *Oleo ſtill. Aniſ.* dabitur. Vel quotidie m. ac v. propinari poſſunt, v. g. *Juſcula ſuccis Herbarum naſturcinarum & carminativarum alterata*: Imò ipſæ *Aquæ* inde *deſtillatæ* valdè proſunt. Quæ verò ex *Fimo Equorum avenâ ſaginatorum*, *Naſturt. aquat. Cochlear. Beccabung. Fumar. Cherefol. Fœnicul.* recens deſtillatur *Aqua*, quotidie bis ad ℥iij. exhibita Malum omne citò diſcutit. Cholerici æſtivo tempore bibant *Acidulas*, *Melancholiæ* obnoxii verò *Thermas fabarienſes Rhætiæ*, *Embſenſes*, aut *Plumbarias Lotharingiæ*.

Extus Abdomen frequenter inungatur *Oleo deſtill. Anethi*, *Cumin. Carvi*, *Abſynth. Chamom. Menth. Roriſmarin. Rut. Pulegii*, quæ *Unguent. de Hyoſcyam*, *Oleo Nuciſt. expreſs.* & *Axungiâ caninâ*, vel *anſerinâ* excipi poſſunt. In *Diætâ* fugiantur omnia, quæ flatus progignere valent; è contrariò ſumantur Cibi facilioris digeſtionis, benè aromatiſati, imò & naſturcinis quoque herbis ac radicibus, ſale volatili eminenti turgidis alterati. Pro potu autem inſerviat *Vinum album vetus* generoſum aut *Cereviſia optima*. Poſt ſingulos paſtus vel *Ros ſolis*, vel *Elixir vitæ Matth.* vel ſimilis ſpirituoſus Liquor aut *Vinum Malvat. Hiſpanic. Hungaricum*, *Creticum* ad aliquot Cochlearia bibatur; vel *Tragema poſt paſtum* uſurpetur. *Diætâ.*

CHORDAPSUS. Vid. *Ileus.*

CHOREA vel SALTUS S. VITI, *Morbus S. Viti*, vel *S. Modeſti* aliis, Paracelſo *Chorea laſciva*, eſt inſatiabilis atque propemodum invita, imò inſana cupiditas ſaltandi, à determinatâ quadam, eaque indeſinenti fibrillarum medullaris Cerebri ſubſtantiæ nervearum vellicatione & commotione proveniens, unde Mens perpetim ideas ſaltandi agitat, ſicque corpori motus ſubſultorios, tantùm non continuos, imprimit. Dicitur *Chorea*, χορεία ἀπὸ τȣ̃ χορȣ̃, quod in Comœdiis *ſaltantium & canentium multitudinem* denotabat; & *S. Viti Chorea* vel *ſaltus*, à ſancto quodam hujus nominis Viro, quem fabulæ antiquorum docent imprecando hunc Morbum Hominibus dediſſe, & invocatum dein iterum abſtuliſſe. Ita Phil. Camerarius *Horar. ſuccis. Cent. 2. cap. 81.* refert, in monte prope *Chorea S. Viti.*

prope *Ravenſpurgum*, Sueviæ oppidum, à Vito nomen habente, monſtratum adhuc ſuo tempore fuiſſe Sacellum, ad quod antehac ſingulis annis tripudiantium turba, velut Divo illi ſacrificatura, accurrerit, ut ejus ope per continuos ferè ſaltus à morbis liberaretur. Similis Sacelli in Vlmenſium finibus *S. Vito* dicati, ad quod ſingulis annis Mulierculæ prurientes ſaltaturæ ſpe ſanationis confluxerint, Georg. Horſtius meminit *Lib.* II. *Obſerv.* 45.

Cupiditas vel *deſiderium* ſaltandi dicitur hic Affectus, quoniam inclinatio mentis conſtans adeſt ad ſaltationis actum. *Inſatiabile* eſt deſiderium, quamdiu fibrillarum in Cerebro nervearum vellicatio certa durat, id quod diu ſubinde contingit. *Inſana* eſt cupiditas, quia mens ſimul ob eandem cauſam malè ratiocinando laborat, dum inconcinnis & laſcivis ſæpè geſtibus ſuum Homines corpus exagitant. Saltûs autem vel ſaltationis cupiditatem eſſe hunc Affectum vel ipſæ Ægrotantium geſticulationes docent.

Differentia. *Differentias* admittit varias hic Saltus, etenim 1. alius eſt *continuus*, qui vel ſine intermiſſione à principio usque ad finem morbi durat, vel aliquando per inevitabilem dormiendi neceſſitatem interpellatur: alius eſt *periodicus*, qui per certa aut incerta temporum intervalla recurrit, qualis fuit illa Mulierum apud Horſtium *loc. cit.* qualisque ferè eſt omnium *Tarantiſmo* laborantium, ut adeo *Tarantiſmus* huc omnino queat referri, tanquam ſpecies ſaltationis peculiariter à Tarantularum ictu originem trahens. *Tarantiſmus.* 2. Alius eſt *idiopathicus*, à cauſâ in Cerebro hærente, læſaque phantaſiâ proveniens; alius eſt *ſympathicus*, à vitiato ſanguine aut viſcere quodam læſo productus. 3. Alius eſt *univerſalis*, totum corpus exercens, alius *particularis*, brachia vel pedes tantùm occupans, mereque convulſivus. 4. Alius eſt *naturalis*, à cauſis naturalibus excitatus, alius *contranaturalis*, à Diabolo vel Sagis per incantationem homini immiſſus. 5. Alius eſt merè *invitus* & *convulſivus*, ubi homines citra voluntatem ſua flectere membra coguntur, alius eſt etiam *voluntarius*, quando homines neſcientes unde ad continuè ſaltandum ſtimulantur. Voluntas tamen heic ſubinde perverſa eſt.

Quando igitur corpus Hominis in Morbo hoc ſaltare nequit, niſi muſculi omnes, membra diverſimodè flectentes, ad reciprocas contractiones & relaxationes, ſive tenſiones & reſtitutiones aſſiduè incitentur; neceſſe prorſus eſt, cauſam quandam adeſſe debere, quæ vel per ſe Spiritus animales ſive fluidum nerveum urgeat ad dictas illas fibrarum muſcularium tendentias ac relaxationes præſtandas; vel determinatos in medullaribus Cerebri fibris motus inſtituat, unde Anima ideam ſibi fingat corpus perpetuo tripudio exercendi. Cauſa ejusmodi dici poteſt Sal quoddam volatile, peregrinum, in ſanguine collectum, atque tali configuratione præditum, ſub quâ non ſolùm quendam in humoribus orgaſmum excitare, ſed & fibrillas *Cauſa.*

las membranoſo-nerveas in muſculis Artuum, Cerebrive medullâ, certâ quadam, & jucundâ quidem eâ, titillatione afficere, hincque cogitationes vel ideas ſaltandi firmas in Animâ excitare queat. Salia ejusmodi peregrina vel colliguntur occultè & paulatim ex ſemine corrupto, & acri, aut ex uſu Rerum nonnaturalium in Sanguine; vel immittuntur per incantationem; vel à morſibus ictibusve Tarantularum imprimuntur. *Tarantula* verò ſpecies eſt Aranei cujusdam marini, in Apuliâ Italiæ Provinciâ copioſè provenientis, nomenque adepti à *Tarento* Oppido, ubi Hortulanis & Agricolis infenſum animalculum exiſtit; Græcis φαλαγγιον audit. Araneus autem eſt noſtratibus Araneis vel triplo major, caput exiguum, & crura ex utroque latere quatuor obtinens, quorum ſingula tribus internodiis conſtant.

Quid Tarantula?

Imminere hunc Affectum ferè ſignificant riſus frequens ſine ratione, geſticulationes ridiculæ, inquietudo ac titillatio ferè continua Artuum. Præſentem indicant inſatiabilis Saltandi pruritus cum frequentiſſimâ, ſi non perpetuâ, corporis agitatione ſubſultoriâ, per ipſa etiam cibationis momenta continuante; ubi Homines dies noctesque ad plantarum usque pedum excoriationem ſaltant, ſicut Platerus *Obſerv. Lib.* 1. *cap.* 3. notavit in Muliere, quæ Baſileæ per aliquot hebdomadas ſaltavit. Huic ſigno pathognomonico dein junguntur varii generis ſymptomata, modò hæc modò illa, videlicet alienatio mentis, dolor, pruritus aut titillatio nervorum, quandoque Vertigo, contumaces Vigiliæ, Priapiſmus aut Tentigo, interdum etiam Febris, Surditas, viſûs Hebetudo, Lipothymiæ, Dyſorexia, ac Dyſpepſia, Muſicæ appetitus, clamor, cantus, ſeminis profluvium, Nauſea, materiæ pallidæ, nigræ, rubræ, viſcidæ, craſſæ, vitellinæ, quandoque inſtar telæ Aranearum vomitio; alvus nunc dura, nunc fluida; ſudor interdum frigidus; urinæ parcæ vel nullæ, utplurimum aquoſæ & crudæ, cum filamentis ſeminis permiſtis in exitu.

Signo-...

Signa Tarantiſmi.

In ſpecie Tarantiſmum indicant prægreſſus Tarantulæ ictus, cupiditas ſaltandi pertinax, deſiderium Muſicæ, atque harmonici chordarum numeri; quibus pathognomicis Morbi criteriis dein adhuc alia ſymptomata veniunt jungenda; v. gr. frigus circa genua, lumbos & ſcapulas, dolor aſſiduus, tremor membrorum, pallor faciei, vigiliæ; oculi plorantes & cavi; venter inæqualiter elevatus; tumor lenis totius ferè corporis, ſtupor, riſus, ac ploratus reciproci. Qui Tarantiſmum à Choreâ S. Viti curioſè ſeparant, illi nobis videntur entia citra neceſſitatem multiplicare.

Prognoſis.

Non vacant periculo hæc mala, niſi in tempore medicamentis debitis ſuccurratur: ex Tarantiſmo tamen pauci vel nulli moriuntur; quando tamen vel plures ſimul ictus, vel graviores & profundiores eos aliquis accepit, tum is in diſcrimine verſatur. Diutius durat malum, ſi venenum parcius atque ſegnius fuerit: citius Juvenes quàm Senes convaleſcunt. Si

con-

conjuncta exiſtat Febris, tùm citiùs à malo liberantur Ægri. Frequens in Apuliâ morbus eſt *Tarantiſmus*, ſed rarus ubique *Saltus* exiſtit *S. Viti*, unde tam pauca apud Auctores memorantur ejus exempla.

Curatio. Si *curare* proin velis Homines ejusmodi malo laborantes, in eo totus eris, ut titillationem illam nervulorum moleſtam, à quâ proximè venit neceſſitas ſaltandi, coërceas maturè, pacatumque fibrillis atque ſpiritibus motum reſtituas. Obtinebis ſcopum hunc, ſicubi *laxantem* in principio *Ptiſanam* aliquoties propinaveris, quæ quidem ſequens eſſe poterit:

℞. *Radic. Gramin. Scrophular.*
Scorzoner. ana. ʒiiß.
Fol. Sen. opt. mund. ʒx.
Pulp. Tamarind. ʒvj.
Semin. Anis.
Coriandr. ana. ʒij.
Inciſa & contuſ. coqu. in q. ſ. Aquæ fontan. Colaturæ ℔j. *adde*
Syrupi Viol. purpur.
de Nymph. ana. ℥iß.
Miſc. d. ad Vitr. & exhibeatur tribus vel quatuor hauſtibus matutinis.

Inter hæc, ſi Sanguinem Ægrotantis ex pulſu forti ac magno deprehenderis in ſtatu aliquo turgeſcentiæ exiſtere, ſine morâ Venæſectionem in Brachio inſtitues, & ſanguinis quantitatem Viribus proportionatam extrahes. In Tarantiſmo autem ab eâ abſtinebis, quoniam Venenum acceptum magis in Sanguinem eâ adminiſtratâ tranſiret. Quin potius icto loco ſtatim *Cucurbitulam cum vel ſine ſcarificatione* ad extrahendum Venenum applicabis. Imò *Veſicatorium* quoque à nonnullis admovetur, ut ejus beneficio Venenum ab ictu acceptum tanto efficacius eliciatur. Idem facit *Ignis actualis*. Applicabitur deinceps *Unguentum digeſtivum* ordinarium cum *Myrrhâ*, *Aloë*, *Sale* ♀*ri*, *Theriacâ*, ac *Melle roſaceo* permiſtum; addes quoque pro lubitu *Spiritum theriacalem camphoratum*, aut *Theriacam* ipſam. Si *Tarantulam* araneam habere poſſis, protinus eam contuſam applica.

Deinceps internè conveniunt vel *Tinctura Antimon. Corallor. Succini. flor Aquilegiæ*, *Tinct.* ♂*tis cydoniata*, vel *tamarindinata*, vel *balſamica*, *Eſſentia Fumar. Lignor. Pæon. Anagallid.* vel *Spiritus-theriacalis camphoratus*, cum *Spiritu* aut *Sale volatili Viperarum*, ad gutt. 20. vel 30. bis quotidie datus. Prodeſt & uſus ♁*n. diaph. Bezoard. miner. Terr. ſigill. Pulv. Pannon. rubr. Cryſt. alb. ppt. Viperar. ppt. Diaphoret.* ♂*ial.* ac ♃*vial. Pulvis cachecticus Quercetan.* cum *Cinnab.* ♁*n. opt. C. C.* vel *Ebur ſ. igne ppt.* His adde *Theriacam*, *Mithridatium*, *Electuarium Orvietan.* vel *Diaſcordium Fracaſt.* Quibus tandem *Opiata* pro rei neceſſitate miſcere poſſumus. Pro potu *Acidulæ* proſunt, vel *Decoctum Rad. Acetos. Gramin. Hordei integr.* & *Paſſular. minor.* Tandem *Muſica*, & quidem certis tonis vel ſonis instructa, præſtantiſſimum remedium cenſetur. De illâ vèrò conſulatur Athan. Kircherus in *Libro de Magnete*, ubi prolixè & eruditè hanc materiam pertractavit.

Cica-

rix. us uens

CICATRIX, *Callus cutaneus*, *Tyloma*, vel *Tylos*, τύλος, eſt eminentia quædam vel craſſities Cutis, nunc per ſe naſcens, nunc è coaleſcentiâ labiorum Vulneris vel Vlceris producta, reliquæ cuti concolor, vel ſubinde magis alba. Quod ſi talis eminentia inſenſilis ſit, vicinam cutim parum vel nihil excedat, cutisque non niſi craſſior aut durior reddita fuerit, cum aliquo velut ſtygmate læſionis præteritæ, tū ſimpliciter *Cicatrix* appellatur. Si autem cutis magis elevata exiſtat, dura & craſſa, tum *Callus* vocatur *cutaneus*, ad diſtinctionem à *Callo oſſeo*, qui in Fracturis oſſium non rarò enaſcitur.

Cicatrix illa reliquâ cute albidior ac ſolidior ſine pilis ſemper eſt, & modò exiguum, modò amplius in ſeſe ſpatium complectitur; ſubinde extra cutis ſuperficiem plus minusve aſſurgit, interdum cuti profundius inhæret, aut ei æqualis exiſtit, atque faciem duntaxat albæ maculæ refert. Hæc Cicatrix ſi cutis ſuperficiem in facie præprimis excedat, quandoque deformis eſt, & hactenus medelam apud formoſitatis ſtudioſos expoſcit. *uſa.* Ortum verò habet quælibet Cicatrix ex Vlcere vel Vulnere quodam, dum ſenſim ejus labia per affluentem ſuccum nutritium coadunantur; quod ſi proin talis ſuccus vel propter nimis laxam deligationem, vel propter emollientis continuè Balſami aut Vnguenti applicationem luxuriat, tum Cicatrix inde magna, atque deformis quoque naſcitur.

alli & icatricis eliqua differentia.

Calloſa hinc eſt propemodum omnis Cicatrix, ſed *Callus* tamen non Cicatricem tantùm ſub ſe comprehendit, verùm etiam duram, incraſſatam, inſenſibilem, atque ſupra cutim ſæpè multum elevatam Epidermidem ſignificat, quæ nunc amplum, nunc breve membri alicujus ſpatium occupat; ſicuti videre eſt in circumferentiâ volæ manuum, & plantæ pedum, apud Ruſticos, Opificeſque varios. *Callus* autem talis generatur à frequenti eaque forti compreſſione, aut attritione partium, unde ſordes cutaneæ in cuticulâ remanentes, ſenſim exſpirantibus ſubtilioribus particulis, craſſeſcunt, atque in ſolidam ſubſtantiam concreſcunt, quæ vel ideo inſenſibilis exiſtit, quoniam nervoſis fibrillis deſtituitur. Quod ſi nimis craſſus fuerit ejuſmodi Callus, tum non rarò ſolet aliquam Cuti moleſtiam, ſubinde & pungitivum dolorem conciliare, præprimis, quando nimium durus evaſit.

Calli generatio.

Curatio Cicatricum.

Cicatrix deformitatem quandam, aliudve incommodum procreans, vel *emollientibus ac detergentibus* ſenſim remediis, præprimis autem quotidianâ affrictione *Foliorum recentium Verbaſci*, *Solani*, *Conſolidæ majoris*, *Parietariæ*, *Eupatorii*, *Florum Papav. rhead. Liliorum*, & *Fabarum* tollitur, atque diſcutitur: vel *cathæreticis* paulatim exeditur, ſimul *Emplaſtro diapalmæ*, aut *diachalciteos*, aut *diaſulphuris Rulandi*, cum arctâ nonnihil ligaturâ applicato. *Cathæreticum* eſſe poteſt vel affrictio *Lapidis infernalis*, aut *Butyri* ♁nii, aut *Lapidis cauſtici*; vel *Vnguentum* aliquod blandè erodens, ex *Axungiâ Thymalli piſcis*, *Vulpis*,

pis, *Calce vivâ*, *Cineribus Tabaci*, *Borace Venetâ*, *Teſtis Ovorum* aut *Cochlearum combuſtis*, *Semine Erucæ*, vel *Sinapi*, *Camphorâ*, &c. compoſitum. Proſunt denique & ea, quæ in *Clavis* atque *Verrucis* extirpandis commendari ſolent.

Callorum curatio. *Calli cutanei* in manibus aut pedibus ex operibus ſive attritione enati, ſi nullam afferant moleſtiam, hactenus non auferuntur; aut etiam, dum opera manualia & pedum exercitia aliquandiu intermittuntur, vel moderantur, per ſe minuuntur, atque evaneſcunt, emollitis ſenſim, atque per ſudorem aut tranſpirationem fortiorem, conſumtis particulis cuticulæ inſpiſſatæ. Ac certè hâc ipſâ ratione etiam illi, qui moleſtiam in inceſſu & operibus manuum afferunt, curari ſolent: vel ea ſimul in his adhibebuntur media, quæ validè emolliunt, id quod *Balnea Aquæ dulcis* cum incoctione *Plantarum emollientium* atque *extoum Animalium*, nec non *Inunctiones* cum *Axungiis* vel *Vnguentis* præſtant. Abradi etiam ſolet ejuſmodi craſſa cuticula, ſicubi Balnei calentis ope ſatis emollita fuerit.

CIRSOCELE, vid. *Hernia varicoſa*.

Clauſura Oris. CLAVSVRA ORIS, eſt valida Maxillæ inferioris ad ſuperiorem appreſſio, ita ut homo eam flectere, ſicque os aperire neutiquam poſſit. *ſpaſmodica.* Affectus ſpaſmodicus ſubinde, atque in Convulſione univerſali frequens, ſed etiam aliquando ex variis caſibus peculiaris. Ita enim ante aliquot annos vidimus quendam Fabrum ferrarium, cui ex accepto ictu globuli ſclopetarii in Metatarſo pedis ſiniſtri, in quo tendines & membranæ interoſſeæ graviter fuerunt dilaceratæ, Muſculus temporalis ita convulſus fuit, ut inde per plures hebdomadas Os clauſum habuerit, neque hoc aperire, aut vi quadam inſtrumentorum adhibitâ, diducere potuerit, niſi ſummo cum temporum ſiniſtrorum dolore, metuque Convulſionum univerſalium lethalium. Duravit autem hic Spaſmus Maxillæ ultra menſis ſpatium, eo uſque, donec calcei & tibialis fruſtula è Vulnere, cui pertinaciter inhæſerunt, à naturâ excuſſa fuerint, quæ aliâs profundè inter tendines ſita nullo artificio citius extrahi poterant. Quamprimum autem ultimum fruſtulum unâ cum pure prodierat, vel in eodem inſtanti aut momento Spaſmus ille ceſſavit, & Os denuo aperiri potuit.

Clauſura Oris periodico ſpaſmodica. Neque triennium elabitur, quo Juvencula quædam, honeſtiſſimi Civis Filia duodecennis, poſtquam per aliquod tempus Febri erraticâ laboraſſet, tandem periodico Capitis dolore affligi cœpit, qui quidem præcisè horâ octavâ veſpertinâ cum imbecillitatibus Cordis, atque pertinaci Oris clauſurâ, crotaphitæque Muſculi indolente ſpaſmo, Filiam ita invaſit, ut loqui protinus, ob motum Maxillæ amiſſum, neſciverit, nec niſi parum liquoris inter Dentes ori ingerere, hincque deglutire potuerit. Duravit hoc malum ultra ſex hebdomadas, & quidem unuſquiſque paroxyſmus ab octavâ veſpertinâ uſque ad quartam ſequen-

ſequentis diei horam matutinam, quâ Ægra iterũ os aperire, loqui, edere atque bibere potuit, ſimulque à Cephalalgiâ liberata fuit, ſeſe extendebat.

Mirabilius exemplum ejuſdem Affectûs heic adhuc habemus in formoſiſſimâ Negotiatoris famigeratiſſimi Filiâ, quintum & decimum ætatis annum jam prætergreſſa, quæ tali periodicâ oris clauſurâ, quotidie à quartâ veſpertinâ uſque ad tertiam matutinam ſine dolore ullo durante, jam per triennii ſpatium laborat, ſimulque pedes retro ad nates uſque firmiter contractos ita habet, ut nullâ hactenus arte, nullis remediis iterum flecti potuerint. Multi ſunt, qui per incantationem hoc malum Filiæ inflictum eſſe ſibi perſuadent. Interim crura non in inſtanti, ſed ſenſim, & quidem aliquot hebdomadarum ſpatio, nates verſus retro tracta fuerunt, citra notabilem qualemcunque dolorem, quo etiam & nunc caret.

Subinde dentitio difficilis temporalem quoque muſculum convellit, atque ita Os maxillam validè adducendo claudit. Eundem effectum, ſed ſine ſpaſmo tamen producit Tumor plus minus grandis atque durus Gingivarum, aut Buccarum, præprimis non longè à juncturâ excitatus, unde maxilla, ſaltem abſque dolore maximè notabili diduci flective haud poteſt. Vidimus & Aphthas graviores, Vlceraque Gingivarum cum tumore & ſtagnatione Lymphæ contingentia Oris diductionem impediviſſe.

Difficilis proin hic eſt Morbus, quem certè curare non poteris, ſi cauſam genuinam ignoraveris, tollitur enim per ſe, quamprimum cauſam ejus abſtuleris. Quando itaque manifeſta eſt cauſa, eam quantocyus auferre ſtudebis, & ſic os aperietur. Si occulta fuerit eadem, aut malum per incantationem inductum, tum remedium vix ſupereſt ullum, præterquam Divini Numinis auxilium, indeque accedens incantamenti qualiſcunque diſſipatio. *Curatio.*

CLAVI PEDVM, vid. *Verrucæ.*

CLAVVS, vid. *Cephalæa.*

COECITAS, vid. *Oculorum cæcitas.*

COELIACVS FLVXVS, *Cæliaca Affectio, Paſſio, Diarrhœa chyloſa,* eſt frequens alvi dejectio, in quâ aſſumta alimenta, utcunque digeſta & diſſoluta, unâ cum excrementitiâ materiâ dejiciuntur. Affectus Pueris quàm Adultis familiarior, in quo nunc Hepar cum ductibus cholidochis, nunc Pancreas, nunc Vaſa lactea, aut Glandulæ Meſenterii patiuntur. *Fluxus cœliacus.* *Partes affecta.*

Etenim Fluxus hic contingit, quandocunque Chylus, Ventriculi digeſtione plus minus perfectè elaboratus, in Inteſtinis tenuibus vel planè non ſecernitur à materiâ fœculentâ, & ſic per vaſa lactea tranſire haud potens, cum ipſis è corpore fœcibus prodit; vel etiamſi ſegregetur, attamen per vaſa lactea aut glandulas Meſenterii præternaturaliter anguſtatas & obſtructas non tranſmittitur. *Cauſa.*

Non ſecernitur Chylus propter inertem vel deficientem bilem aut ſuccum pancreaticum, hi enim liquores ad dictam ſegregationem ſunt maximè neceſſarii. Inertes evadunt iſti liquores, ſi ob qualemcunque cauſam volatilitate, activitate, ſubtilitate & nativâ craſi ſuarum particularum priventur. Deficiunt autem planè, cùm Hepatis aut Pancreatis glandulæ ſcirrhoſæ evaſerunt, vel cùm tubuli atque ductus eorundem Viſcerum à calculis, vel ab auſteritate, mucoſitate, aut viſciditate humoris conſtringuntur obſtruunturve. Unde in Ictero flavo atq; Atrophiâ talis Fluxus eſt communis. Non tranſmittitur atque diſtribuitur Chylus per vaſa lactea, aut glandulas Meſenterii, quando hæ viæ, oſculave illarum in Inteſtina hiantium, à chylo crudo, auſtero, aut muco viſcido adſtringuntur, conſtipantur vel obſtruuntur; quando itidem dictæ glandulæ ſcirrhoſæ redduntur. Contribuunt itaque huc frequens corporis refrigeratio, voracitas inſignis, ſive intempeſtiva aut immodica ciborum, utcunque eupeptorum ingeſtio, creber etiam dyſpeptorum uſus; Potus liquorum minùs ſpirituoſorum, acidorum, aut gelidorum largus; Ira, aliave Animi pathemata vehementiora.

Diagnoſis. Cognoſcitur hic Morbus haud difficulter ex inſpectione eorum, quæ ex alvo Ægrotantis plus minus copioſè prodeunt. Si porus cholidochus eſt obſtructus, ita ut Bilis nulla tranſeat, vel ſi Bilis iners eſt, tum excrementa alvina albicantia, pallida aut gryſea projiciuntur. Si Pancreatis glandulæ aut tubuli obſtructi ſcirrhoſive ſint, tum umbilicalis regionis interanea, (fortiter contacta) reperientur dura, alvique fœces tinctæ una cum chylo albicante vel gryſeo ſeparatim excernentur. Si denique oſcula Vaſorum lacteorum muco obſita, & obſtructa fuerint, tum excreta alvina ſimiliter bile tincta notabuntur, atque tantillum flaveſcent, vel chylus ſegregatus cum fæcibus hinc inde confuſus tantùm apparebit. Adſunt præterea ſubinde ructus cum aliquali Abdominis tenſione, appetitus ſatis conſtat, ſed ſitis plerunque ſimul urget propter ſalivæ paucitatem aut craſſitiem.

Progn. Non contemnendus eſt hic Fluxus, ſi diutius perſiſtat, etſi enim ſine teneſmo contingere ſoleat, paulatim tamen corpus, ob nutrimenti penuriam emaciat. Neglectum inprimis malum durare ſolet, & radices firmiores agere. Subſequitur etiam aliquando Cachexia, ſi nempe ſeroſo-aquoſiores tantùm, & non ſimul balſamico-gelatinoſæ chyli particulæ intra Vaſculorum lacteorum oſcula admittantur. Quæ Paſſio cœliaca ab induratis Meſenterii glandulis, vel à coalitu oſculorum Vaſorum chyliferorum, vel à Cicatricibus inteſtinalis canalis poſt Dyſenteriam oritur, pro incurabili habetur. Quæ itidem à Scirrho Hepatis, vel Calculo porum bilarium obſtruente provenit, ſanitatis ſpem nullam promittit.

Curatio. Quod *Curationem* attinet, ſi Fluxus provenerit ab inertiâ & viſciditate

ditate Bilis, ductum cholidochum obſtruentis, ea remedia conducunt, quæ in Ictero flavo commendantur. Si verò à muco oſcula vaſorum chyliferorum infarciente, aut Glandulas etiam Meſenterii obſtruente oriatur, mucum talem pituitoſum incidentia, attenuantia, abſtergentia, & expurgantia in uſum vocari debent, quibus dein ſuperaddenda aromatica, blandè acria, amaricantia, Ventriculi chylificationem perfectam redintegrantia, ſicque muci adeo viſcidi generationem impedientia. Ante omnia proin blandum emeticum eſt dandum, illudque etiam pro re natâ iterandum; hunc in finem Pueris quidem concedimus *Trochiſcos* noſtros *pædocatharticos*, quorum numerus pro doſi æquabit numerum annorum ætatis, vel in fortiori complexione unico Trochiſco ſuperabit, ita ut v. gr. puero 4. annorum quinque Trochiſci dentur mane comedendi, aut ſi ita nolint, prius in pulverem redigendi. Adultioribus damus *Pulverem radicis Aſari* ad ʒß. cum *Cremore 🜿ri* & *Oleo ſtill. Mac.* vel *Aniſ.* Vel

℞. *Crem. 🜿ri gr.* vj.
Mercur. dulc. opt.
Sacch. roſat. ana. ℈ß.
🜿ri emet. gr. ij.
Ol. ſtillat. Fœnic. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutin. cum regimin. diætæ capiendâ.

Si Vomitorio locus non eſt, ſaltem Catharticum exhibebitur; ubi Infantes quidem aut Pueri ſument *Infuſum Radic. Ireos flor. Rhabarb. el. Apii, Fol. Sen. mund. Semin. Aniſ. Fœnic. Cinam. el.* & *Cremor. 🜿ri, Melle* vel *Sacchara* edulcoratum. Vel *Panacæam ſolutivam alcalinam* ad ʒß. quater vel pluries mane capiant. Adultis verò exhibebuntur aliquoties *Pilulæ purgantes* cum *Mercurio dulci*, vel Vinum medicatum laxans, aperiens & detergens concedetur.

Purgato corpore proſunt *Succi Plantarum antiſcorbuticarum*, tantillo *Sacchari* edulcorati, atque è *Plantagine aquat. Trifolio fibr. Naſturtio* qualicunque, *Cochlear. Beccabung. Urticâ urent. Cherefol. Chelidonio minore*, expreſſi filtratique, de quibus Adulti quidem duas, Pueri verò unam tantùm unciam mane ac veſperi haurient. *Juſcula* quoque iisdem *Herbis alterata*, & quotidie ſemel vel bis hauſta eundem effectum præſtare poſſunt. Vel dabuntur gutt. 10. ad 30. *Tincturæ ♄n. ♂tis aperit. Salis 🜿ri, ⊖i Martis, Corallor. cum Nitr. parat. Eſſentiæ Galang. Zedoar. Cinamom. Garyoph. Abſynth. Elixir propr. Clauder. cũ, vel ſine acido par. Liq. Nitri fix.* vel *Terr. fol. 🜿ri, Spirit. Salis armon. aniſat.* vel *fœnic. Sal volat. oleoſ. Sylv. Spirit. Cochlear. Aqua Cinam. cum vino deſtill.* Sequentibus etiam Pulveribus magno cum fructu uti ſolemus:

℞. *Radic. Ireos flor.*
Aron.
Specif. ſtomach. Poter.
Corall. rubr. ppt.
Dent. Apr. ppt.
Unic. marin. ppt. ana. ℥j.
⊖is volat. C. C. vel *Fulig.* ʒß.

 Se-

Semin. Aniſ. ℈j.
Sacch. cand. alb. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad. Scatul. Doſis m. ac. veſp. ℈j. *ad* ℈ij.

Vel ℞. *Pulv. fol. Trichoman.*
Naſturt. aquat.
Piloſell. ana. ʒj.
radic. Zedoar. ℈j.
Ebor. phil. ppt.
♉ *n. diaph. ana.* ʒij.
Diaph. ♂ *ial. aut* ♃ *vial.* ʒj.
⊖ *is Juniper. vel*
Arcan. dupl. Mynſ. ℈j.
Seminis Fœnic. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥iß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Sumatur uti prior cum vehiculo convenienti.

Adulti etiam *Infuſum* Herbarum aperientium bibent, v. gr.

℞. *Radic. 5. aperient.*
Cichor. ana. ʒij.
Herb. Agrimon.
Meliſs.
Card. bened.
Capill. ♀ *r. ana.* Mj.
Summit. Abſynth.
Cent. minor. ana. Mß.
Semin. Aniſ.
Fœnic.
Bacc. Junip. ana. ʒij.
⊖ *is Cichor.* ʒj.

Inciſis, contuſis, & ſacculo inditis affunde Vini alb. opt. ℔viij.

Poſtea mane ac veſp. bibatur hauſtus unciarum quatuor.

Externa. *Externè* totum Abdomen ter quotidie inungatur *Axungiâ Anat. Caponum, Anſerum*, aut *Butyro*, in quibus prius decoxeris *Radices Cichorii, Herbas Card. bened. Beton. Salv. Fumar. Scabioſ. Meliſs. Serpill. Naſturt. Flores recent. Bellid. min. Melilot.* & ſimilia.

Diæta. In *Diætâ* pro potu ordinario cedat Decoctum *Radic. Gram Scorzoner. Irid. Flor. Liquir. Raſur. Lign. Guajac. Saſſaphr. Semin. Aniſ. Fœnic. Cinam. Balneum Aquæ dulc.* vel *mineral.* heic quoque convenit. Cibi dabuntur moderatâ quantitate, ſtatisque temporibus, eupepti & euchyli, blando ſale volatili præditi. Somnus moderatus eſſe debet. Corpus exerceatur blandè quotidie. Alvus libera ſit ſemper. Animi paſſiones modum nullo tempore excedant.

Quæ denique ſpecies *Cœliaci Fluxûs* ſupra in Prognoſi immedicabiles pronunciatæ fuerunt, illæ palliativam tantùm curam requirunt, juxta Symptomatum varietates inſtituendam.

COLICA FLATVLENTA, eſt dolor Inteſtinorum vagus, plus minus acerbus, à Flatibus membranas diſtendentibus oriundus. *Colica* vocatur ab Inteſtino *Colo*, in quo frequentius hoſpitatur. Græcis dicta Ὀδύνη vel Διαθεσις κωλικη, *Paſſio* vel *Diſpoſitio colica.* Colica flatulenta.

Pars affecta. *Pars affecta* ſunt Inteſtina inprimis craſſa, in quibus concluſi flatus exitum non invenientes membranas tendunt, ac per cellulas Coli decurrunt.

Cauſa. Producitur autem dolor ille vagus, dum aëreæ particulæ, acidoviſcidis cruditatibus concluſæ ac involutæ, ſuâ virtute elaſticâ undique ex-

expanſionem ſui liberam & ſufficientem moliuntur, dumque eam non adipiſcuntur, ſicque exitum nullum inveniunt, Inteſtina diſtendunt, diſtendendoque fibrillas nerveas moleſtè ac dolorificè dilacerant, vel ſpaſmodicè criſpant. In craſſis Inteſtinis magis hoſpitatur malum, quoniam inibi particulæ aëreæ à fœculentis plus liberatæ feliciùs expandi, hincque intra validiùs extenſas Coli cellulas coerceri poſſunt. Quando enim Fibræ cellularum nimis extenduntur, tum motu ſuo periſtaltico privantur, ſicque tranſitum contentis haud permittunt. Ita enim & excrementa obdurata in cellulis Coli vel Inteſtino recto flatibus liberum tranſitum denegant. In Herniâ autem inteſtinali, dum flatus elapſi in Scrotum, Inteſtini portionem tendendo validè conſtringunt, colicus ſimiliter, tandemque & iliacus Dolor excitari ſolet. Occaſionem hiſce doloribus frequentem præbet Aer frigidus, cutaneas primùm tandem & inteſtinales fibras conſtringens, ſicque pituitam inteſtinalem incraſſans, atque acrem acidam reddens, ad producendos hinc flatus aptiſſimam. præbent & Cibi acidi, auſteri, flatulenti, præſertim ſi potus frigidus minuſque ſpirituoſus ſuper ingeſtus fuerit; triſtitia & mœror; lucubrationes nocturnæ frequentes; meditationes ſtatim poſt paſtum; refrigeratio extremorum nimia; excrementorum ac flatuum retentio diuturna; quies corporis nimia; ſomnus denique exceſſivus.

Diagno-ſis. Quoad *Diagnoſin*, ſi Colica à ſolis flatibus originem trahat, in cellulis Coli ſubſiſtentibus, tunc dolor plerumque vagus eſt, per canalem Inteſtini tranſiens, & nunc inguina, nunc hypochondria petens, ſi verò circa Umbilicum magis vagatur Dolor, tum ſignum præbet, in tenuibus magis Inteſtinis cauſam mali divagari. Subinde jungitur aliqualis Diarrhœa, & excretio ſpumoſorum tenuium excrementorum; præceſſit ſubinde refrigeratio ventris & artuum nimia, vel Cibi flatulenti fuerunt aliquoties comeſti. Si Colica à fecum durarum ſubſiſtentiâ originem trahit, tunc adeſt ventris conſtipatio, dolorque partim in uno loco obhæret, partim etiam vagus eſt. Si ab Herniâ, tum oculis ſeſe conſpiciendum præbet malum.

Differt à *Colicâ nephriticâ*, quæ principium ſumit à lumbis, & hinc verſus hypochondria atque umbilicum extenditur. A *Colicâ ſpaſmodicâ & bilioſâ*, quod hæc non ita vaga, ſed magis in loco aliquo fixa, atque aliâs longè vehementior, cumque ſpaſmodicis nervorum inteſtinalium contractionibus juncta ſit. Tandem à *Colicâ uterinâ*, quod hæc ſolùm Fœminas, & eas quidem hyſtericas prehendat.

In *Prognoſi* Colica flatulenta non eſt ſtatim dicenda periculoſa, poteſt tamen, malè curata aut prorſus neglecta, in alios morbos periculoſiores mutari, veluti ſunt Convulſiones, Ileos, Tympanites, Cholera ſicca, Animi Deliquia. *Prognoſis.*

Quamprimum itaque Homo tali dolore prehenſus eſt, *Clyſma* ſtatim admit- *Curatio.*

admittet *carminativum*, ex *Decocto Radicum Angelic. Imperat. Galang. Lil. alb. Valerian. Scorzoner. Herbarum Aneth. Abroton. Menth. Matricar. Meliſs. Calaminth. Mercurial. Puleg. Origan. Hyſsop. Card. bened. Florum Chamomill. Melilot. Seminum Aneth. Dauci, Cumin. Carvi, Aniſi, Angelicæ, Fœnic. Ammeos, Bacc. Juniper. Lauri* in *Juſculo carnium*, vel *Aqu. font.* paratum, admiſcendo *Mel roſac.* vel *Rutac.* cum *Oleo violar. Lil. alb.* ac *Sale.* Clyſma ejuſmodi etiam pro rei exigentiâ reiterari debet. Sunt qui *Fumum Tabaci* per fiſtulam coriaceam anò immittunt, non ſine ſucceſſu. Poſtea verò extus quidem totum Abdomen inungi ſæpè poteſt *Oleo Aneth. Chamomill. Rutæ, Sem. Hyoſcyam. Papav. alb.* cum admixtis *Oleis diſtillatis Aniſi, Carvi, Meliſs. Macis, Angelic.* &c. Poſt inunctionem imponetur linteum quadruplicatum ſæpius calefactum. Vel *Sacculus* è *carminativis* compoſitus, interpaſſatus, ac vino maximè calenti immerſus, Abdomini applicetur, antequam refrixerit, ſemper iterandus. Interdum ſiccè Abdomini, priùs inuncto, magno cum calore impoſitus plus valet. Sunt qui *Opercula* terrea probè *calefacta* cum linteaminibus parti affectæ imponunt, & quandoque renovant. Alii iterum benè habent ex *Sacculis Avenâ* repletis, & ſiccè, ſed calidè admodum ventri applicatis. Inprimis ſtudebitur, ut pedes ſemper calidi ſint, quia eorum refrigeratio multum contribuit ad Mali augmentum.

Tandem intus ordinabuntur remedia flatus potenter diſcutientia ſimul ac fibras nervoſas irritatas demulcentia, & quidem ſub formâ nunc *Eſſentiarum*, nunc *Decoctorum*, nunc etiam *Mixturarum*, quæ inter commendantur multiplici uſu *Sal volat. oleoſ. Sylv. Spirit. Sal. armoniaci. aniſ.* vel *fœnicul. Eſſent. Zedoar. Angelic. Galang. Cortic. Citr.* vel *Aurant. Myrrh. Abſynth. Aneth.* Quibus admiſceri poteſt etiam *Eſſent. Croci*, aut *Opii liquid.* ad dolores tanto potentiùs mitigandos.

℞. *⊖is vol. oleoſ. Sylv.* ℥iij. *vel*
Spir. ⊖is armon. aniſ. ℥ij.
D. ad Vitr. Doſis gtt. 20. *cum Vino vel Juſculo vel Aqu. Fœnic.*

Vel ℞. *Eſſent. cort. Aur.*
Zedoar.
Abſynth.
Elix. propr. ſ. acid. ana. ℥iß.
M. d. ad vitr. Doſ. m. ac v. gtt. 20. *vel* 25.

Vel ℞. *Eſſent. Angelic.* ℥iß.
Galang. ℥j.
Croci. ℥ß.
M. d. ad vitr. Doſis à gutt. 20. *ad* 30.

Pro *Mixturis* inſerviunt præter modò dictas Eſſentias, *Aquæ deſtillatæ Meliſs. Card. ben. Ulmar. Scorzoner. Menth. Puleg. Matricar. Chamomill. Anethi, Marrub. alb. Syrup. de Abſynth. Cortic. Aurant. vel Citri, de Cinamom.* quibus addere licet quoq; adſpicula cruditatum acida abſordenda, *Pulveres Ocul or.* ♋. *ppt. Ebor. ppt. Unicorn. foſſil. Corall. rubr. vel alb. ppt.* ♁ *n. diaph. Bezoard. min. Matr. Perlar. ppt, v. gr.*

℞. *Aq.*

℞. *Aqu. Betonic.*
Meliſſ.
Scorzoner. ana. ℥j.
Puleg. ℥ß.
Syrup. de Cinam. ʒvj.
Corall. alb. ppt. ʒj.
M. d. ad Vitr. Cochleatim uſurpetur.

Imò ſubinde *Oleum diſt. Carvi, Cumini, Aniſ. Roriſmarin.* aliudve *ad gutt. x. vel xij.* Cum *Juſculo carnis* exhibitum valde juvat.

Vel ℞. *Aqu. Fœnic.* ℥iß.
Card. ben.
Cherefol. ana. ℥j.
Syrup. de cortic. Aurant.
Capill. ♀*r. ana.* ʒij.
Ol. ſtill. Carv.
Aniſ. ana. gutt. vj.
Ocul. ♋*. ppt.* ʒj.
Sacch. alb. ʒij.

M. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim. Ruſtici hunc in finem cum fructu uſurpant *Oleum diſtill. Juniperi*, vel *Spiritum Ceraſ. nigrorum*, vel etiam *Balſamum* 🜍*ris aniſat.* Quibus addere licet *Elixir Vitæ Matth. Aquam phyſogonam*, aut ſimilem quandam *Aquam ſtomachicam*, ex *Aromatibus, Seminibus carminativis, Corticibus Citri* vel *Aurantior.* cum *Spiritu Vini* & *Sacchara* paratum. Denique ſi cruditates in primis notentur viis, audacter per inferiora expurgentur, dando vel *Infuſum Rhabarbari*, vel *Potionem* ex *Syrupis purgantibus* cum *Aquâ Chamomill.* & *Cinnamom.* factam; vel deniq; *Rhabarb. in ſubſtant.* cum *Mercur. dulci.* v. gr.

℞. *Syrup. de Cichor. cum Rhab.* ℥ij.
Elect. è ſucc. Roſ. ʒiß.
Aqu. Meliſſ.
Fœnic. ana. ʒvj.
M. f. Potio d. pro doſi ad Vitr.

Vel ℞. *Rhab. elect.* ℈iiß.
Merc. dulc. ℈ß.
Crem. 🜿*ri gr.* vj.
Scamm. ſulphur. gr. iij.
Ol. ſtill. Carv. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. pro doſi.

Si *feces* ſint *induratæ*, ac in aliquâ Coli cellulâ immotæ obhæreant, tunc *Clyſteres emollientes* ſæpius reiterandi ſunt; imò Æger *Balneo Aquæ dulcis*, cui *Herbæ emollientes* atque *carminativæ* incoctæ ſint, immittatur. Locus dein Abdominis dolens frequenter *Oleo Menth. Chamomillæ, Verbaſci, Anethi*, illinatur; imò & *Sacculus* ex *Herbis carminativis* atque *emollientibus* paratus, *Lactique* incoctus, Abdomini ſæpius applicetur. In Malo pertinaciore cum Iliacus jam incipit Affectus, citra hæſitationem propinari poteſt *Mercurius vivus ad* ℔ß. cum *Syrupi Roſ. ſolut. ſ.* ℥ij. vel ℥iij. & *Aqu. Cinam. bugl.* ʒiij.

Quod ſi autem *Lumbrici lati*, aliique *vermes* ad flatulentam Colicam contribuunt, tunc curatio Vermium inſtituitur. Si denique *Hernia omentalis* vel *inguinalis* in cauſâ ſit, extus ſupra jam dictæ inunctiones atq; fomentationes cũ Sacculis, inprimis cũ *faſcicul. Fili linei in lixivio coctis*, & calidè applicato inſtituantur; intus verò maturè *Infuſum Fol. Senæ* cum *Rhabarb. Semin. Aniſ.* vel *Carvi*, ac ⊖*e Abſynth.* propinabitur.

Extra Paroxyſmum colicum præſervationis gratiâ æſtivo tempore qui Chole- *Cura prophylactica.*

Extra Paroxiſmum. Cholerici ſunt, *Acidulas*, vel *Serum Lactis caprilli*, cum fructu bibunt: qui verò phlegmatici aut Melancholici exiſtunt, *Thermas Plumbarienſes*, *Piperinas*, *Embſenſes*, *Carolinas* aliasve potare, ſimulque calentibus ejusmodi Aquis in Balneo uti cum fructu poſſunt. Memini me olim per plures annos ſingulis menſibus ſemel aut bis tales dolores colicos paſſum, indeque tandem potu *Thermarum piperinarum* ſive *Fabarienſium*, Balneique uſu penitus, per Dei gratiam liberatum fuiſſe. Reliquis anni temporibus per aliquot hebdomadas in uſum trahi poteſt *Eſſentia* v. gr. *Cort. Aurantior. Cinamom. Zedoar. Galang. Calam. arom. Myrrh. Abſynth. Caſtor. Angelic. Carminativ.* Wedel. *Sal volatile oleoſum Spirit⁹ Cochlear. Spirit. Salis armon. aniſat.* aut *fœnicul.* ac ſimil. quæ m. ac veſp. ad guttas 20. pluresve cum *Aqu. Meliſſ. Card. bened. Mar. Fœnic.* aut alio vehiculo miſceri ſolent.

Colica Nephritica. COLICA NEPHRITICA eſt Dolor ventris plus minus acutus, à lumbis incipiens, & utrinque anteriora verſus epigaſtrium atque umbilicum ad meſenterium usque pergens. *Nephriticus* dicitur, quia ἀπὸ τῶν νεφρῶν, à Renibus læſis ſuum trahit ortum.

Pars affecta. Hoc in Morbo primariò quidem Abdomen patitur, ſed primò tamen Ren unus vel alter affectus ſive læſus exiſtit, atque per conſenſum ſimul plexus nerveos meſenterii affligit.

Cauſa. Producitur autem ejusmodi Dolor, quando vel mucilaginoſo-viſcidus & acris humor, vel etiam ſabuloſo-craſſa materia, in Renum tubulis obhærens, ſui quadam aſperitate & acrimoniâ nervoſas laceſſit fibras, atque hæ poſtea ſuam dolorificam ſenſationem, per nervorum, plexûs videlicet renalis & meſenterici maximi, communionem, ad usque regionem Abdominis mediam, ſub quâ Meſenterium latet diffundunt & propagant. Spaſmodica autem eſt heic criſpatio talium nervorum, unde tormina Ventris acerbiſſima evadunt, alvus adſtringitur, Ventriculus convulſus vomitu omnia rejicit.

Cognoſcitur exinde, quòd eos maximè affligat, qui Nephritidi, vel Calculo Renum ſunt obnoxii; quodque dolor ſolius Abdominis non ſit, ſed ſuas in Lumbis radices agat: quòd Vrinæ ſimul ſint crudæ, nonnunquam tenues, aliâs craſſa ac viſcidæ; quod interdũ Ægri ſimul nauſeam habeant, aut vomitum Nephriticis familiarem; quæ ſymptomata tamen in aliis minimè obſervantur. Appetitus ſimul proſternitur, ſomnus perturbatur, Febricula accenditur, ſitis excitatur, quandoque & difficultas mingendi accedit.

Progn. Quoad *Prognoſin*, Morbus hic magis moleſtus quàm periculoſus eſt habendus, neque adeo facilè inpejorem mutatur Affectum, niſi malè tractetur. Nephritis ſemper eſt, ſed in minore gradu juncta, & ipſamet occaſionem Colicæ tali paſſioni ſimul præbet, ſi nimirum illi in Renibus nervuli affliguntur, qui communionem cum variis Abdominis membranis obtinent.

In

In *Curatione* Nephritidis ratio eſt habenda, eâ enim ſublatâ, ſimul per ſe Colica iſta tolletur. Quamobrem primò quidem *Clyſmata emollientia* atque *detergentia* injiciantur, ex *Decocto Radicum Alth. Lilior. albor. Raphan. Herbar. Malv. Parietar. Portulac. Fragar. Cherefol. Petroſel. Seminum Dauc. Cumin. Baccar. Juniper. Alkekeng.* &c. cui poſt colaturam admiſceri debet *Terebinthina vitello Ovor. ſoluta, Oleum Lilior. alb. Violar. Malvæ, Chamomill. Mel mercuriale aut roſaceum*: v. gr.

℞. *Radic. Petroſel. Apii.*
Lil. alb. ana. ℥ß.
Herb. Alth. Parietar.
Malv. Cherefol. ana. Mj.
Flor. Chamomill. Miß.
Bacc. Juniper.
Semin. Carvi ana. ʒij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. colatur. ℥xj. *adde*
Olei Violar. Chamom. ana. ℥j.
Tereb. Vitell. Ov. ſol. ʒvj.
Mell. roſac. ℥ß.
Miſc. F. Clyſter tepidè injiciendus.

Hinc & Lumbi cum Abdomine frequenter inungantur *Oleo Chamomill. Semin. Hyoſcyam. expr. Scorpionum Matth. Lacertar. Alth. Philoſoph. Verbaſc. Aneth.* &c. Intus verò exhiberi poteſt *Emulſio* ex *Seminibus Violar. purpur. Melon. Pepon. Nucl. Perſicor.* cum *Aqu. Portulac. Fragor.* & *Cinnamom.* v. gr.

℞. *Nucl. Perſic.* ʒij.
Semin. Melon. Cucum. ana. ʒiß.
Violar. ʒiij.
Aqu. Fœnic.
Portulac. ana. ℥iiij.
F. l. a. Emulſ. cui adde
Syrup. de Alth. Fern. ℥iß.
Aqu. Cinam. ℥ß.
M. d. ad Vitr. pro tribus doſibus.

Imò ipſum *Semen Violarum ad* ℥ß. pro doſi in Emulſ. adſumi poteſt, quo & Alvi & Renum viæ tanto felicius expediantur, atque detergantur. Aliàs etiam prodeſt *Decoctum helcocatharcticum Foreſti*; vel *Infuſum Fol. Senæ cum Rhabarb. Radic. Petroſel.* aut *Apii, Semin. Aniſ. Fœnicul. Sale Ononid.*

℞. *Radic. Apii. Fœnic.*
Rhab. elect. ana. ʒj.
Fol. Senæ mund. ℥ß.
Semin. Fœnicul.
Crem. ♀ri ana. ʒj.
Inciſ. & contuſ. d. ad Nodul. qui coquatur in Aqu. font. q. ſ. Colatur. ℥iij. *adde Syrup. Viol.* ʒvj. *ſumatur pro doſi.*

Tandem ulterius durante malo Æger *Balneo*, vel *Semicupio*, cui *Herbæ emollientes* ſint incoctæ, aliquoties immittatur, externæque inunctiones continuentur. Intus verò *Eclegma Nephritico anodynum* per cochlearia propinabitur ex *Syrup. de Alth. Fernel. Papav. alb. Capill. veneris, aperitiv. Minderer. Violar. purpur.* cum *Aqu. Fragor. Portulac. Lactuc. Ononid. Oleo Amygdal. dulc. rec. expr. Ocul. ♋. ppt. Millepед. ppt.* & ſimil. Quibus denique adde *Eſſentiam* vel *Pulverem Virgæ aureæ, Tincturam ⊖is ♀ri, Martis aperitiv. Corallor. Eſſent. Opii, Theriacam cœleſt. Pilulas terebinthinat. Spiritum Terebinth. Elixirium quoddam nephriticum* blandè ſpirituoſum, quale noſtrum

eſt, & quotidie doſis trium, quatuor, vel quinque cochlearium dari poteſt.

Colica humoroſa & ſpaſmodica.

COLICA HUMOROSA & SPASMODICA, eſt Dolor Abdominis in aliquo loco magis fixus, & vehemens à fibrarum inteſtinalium aut plexuum Meſenterii nerveorum, ſpaſmodicâ contractione, ac valdè dolorificâ tenſione, originem trahens.

Pars affecta.

Afficitur in humoroſâ Colicâ utplurimum Cellula una vel altera inteſtini Coli, cum fibrillis ejus nervoſis, utpote maximè ſenſibilibus: rarius affliguntur Inteſtina tenuia. In Colicâ ſpaſmodicâ autem plexus nervoſi Meſenterii etiam inſontibus Inteſtinis patiuntur.

Cauſa.

Quando igitur humores acres acido-corroſivi, mucoſo-ſeroſi, aut ſimul bilioſi in Inteſtinis cumulati, feculentæ Coli ſaburræ tenacitatem conciliant, atque interea pauciores particulæ aquoſæ adſunt, quæ diluendo prædictorum acrium humorum activitatem invertunt aut mitigant, tum contingit facilè, (quâ demum exteriùs datâ occaſione) ut portio ejusmodi ſaburræ vitioſæ in globos ſenſim coacta, aut in gluten velut converſa, intra hanc illamve Coli Inteſtini, præprimis ubi ligamentis quibusdam Hypochondriorum Viſceribus adnatum eſt, cellulam obhæreat ac ſubſiſtat, ſicque non ſolùm tranſitum excrementis denegando Alvi conſtipationem inducat, ſed & ſpiculis ſuis admodum acutis fibrillas nervoſas pungat, criſpet, atq; dolorificè contrahat, unde cellula magis contracta anguſtior redditur, atque fœcibus debitum tranſitum intercipit. Dolor verò talis in loco affecto fixus manens, ſuâ vehementiâ atque diuturnitate non ſolùm ſpaſmum Inteſtinorum excitat, ſed & motum eorundem periſtalticum ſubinde inverſum, ſive Ileum, imò ſæpius planè Convulſiones univerſales inducit, indeque non raró Parheſin manuum poſt ſe relinquit, in quâ Homines manus atque harum digitos flectere probè, movere, aut quid eis prehendere firmiterque tenere neſciunt.

Cùm autem diverſitas adſit dolorum & cruciatuum in hâc Colicâ, *perterebrans* quidem & *immobilis dolor nunc* à materiâ glutinoſo-acidâ & acri, cellulis Inteſtini Coli pertinaciter affixâ; *nunc* à durioribus fœcum ſcybalis, quæ iisdem Cellulis interdum firmiter inhæreſcunt, & ita *Colicam ſtercorariam* efficiunt; *nunc* à pituitâ quadam frigidâ & acri ſalino-viſcidâ in Hypochondriacis non rarò fibrillas inteſtinorum graviter affligente, producitur. *Pungitivus* verò dolor ſimili humori acido-ſalino viſcido, ſed acriori, fibrillas Inteſtinorum velut acu quadam pungenti ortum ſuum debet. Dolor *tenſivus* ac velut *diſrumpens* in Colica flatulentâ magis notatur, dum à flatibus merè provenit. Dolor *gravans* à copiâ humoris viſcidi minus acris, in tenuibus Inteſtinis utplurimum collectâ excitatur. Quandoque & Tumores vel Abſceſſus Meſenterii latentes hunc quoque dolorem producunt. Dolor varius, nunc *rodens*, nunc *pungens*, aliusve, humori ſalſo-

ſalſo-acri muriatico, vellicanti ac rodenti debetur, ſubinde & à Vermibus inteſtina mordentibus producitur. Dolor denique *pulſans* ab arteriarum inteſtinalium aut meſaraicarum ſpaſmodicâ tenſione, ſanguinis tardiore decurſu, indeque ſæpius ſequente inflammatione, fit.

onvulſiva Colicæ cauſæ. *Convulſiva* Colica, in quâ dolores *lancinantes, lacerantes, vagi*, aut *fixi, maximè acerbi*, cum *Inteſtinorum* velut *inverſione* conjuncti exiſtunt, ſpaſmodicæ inteſtinalium membranarum, aut plexuum Meſenterii nerveorum tenſioni, unde venter quandoque introrſum trahitur, aut etiam tympani valde expanſi inſtar induratur, ortum debet. Equidem in omni Colicâ ſpaſmodici quid adeſt, in ſpecie tamen hic convulſionis ejusmodi ſpecialis indicia deprehenduntur. Dum verò intra canalem Inteſtinorum cauſa talis mali non exiſtit, conſequens erit, extra illum in Meſenterio, vel alibi hærere humorem v. gr. auſtero-acrem, plexus nerveos valdè lancinantem, qui tale quid poſt ſe trahat. Huc igitur referre licet non ſolùm *nephriticam* ſuprà deſcriptam, ſed & *uterinam Colicam*, hyſtericis Fœminis familiarem; imò Dolores quoque poſt Partum affligentes.

lica dicata habitualis. Subinde radices adeo firmas capit ejusmodi Colica, ut difficillimè extirpari queat, atque hinc acceptâ leviſſimâ occaſione è cauſis procatarcticis de novo Hominem excruciet. Sæpius hinc recurrunt talia ventris Tormina, atque pro diverſâ cauſæ morbificæ agitatione Abdomen nunc tenditur atque expanſum nonnihil induratur; nunc in umbilicali regione introrſum trahitur; nunc in epileptica quoque pathemata mutatur malum. In Hypochondriacis, Scorbuticis ac Hyſtericis Colica talis non infrequens eſt, fomitem nacta à viſcido & tenaci humore, parti alicui Meſenterii aut Vteri impacto, ſed ita tamen, ut à leviſſimâ cauſâ in motum adactus circumjacentes fibrillas nerveas adoriatur, rodat, pungat, aliove modo ſpaſmodicè percellat, aut criſpet.

Colicis proin doloribus hactenus recenſitis anſam præbent diverſiſſimæ cauſæ antecedentes & procatarcticæ, quæ acres in viſceribus humores, bilem, lympham, aut pituitam inteſtinorum acido-auſteram & acrem reddere valent. Aër hinc frigido-humidus artus Hominis diu lambens; Cibi ſalſo-acidi, & auſteri, glutinoſi, fructus horæi facilè fermenteſcibiles, Olera hortenſia ſale condita, Cucumeres, Melones, pinguia cum ſuperingeſto potu frigido, aut alio facilè aceſcente, Piſces ſaliti, Cereviſia novella craſſa, Vina auſtera, acida, non defœcata, pendula, aliique potus inprimis glaciati, Muſta vinacea aliave copioſè hauſta; ſubita refrigeratio corporis æſtuantis ac ſudantis; Ira vehemens; Triſtitia crebra; Terror ſubitaneus ac magnus; Febres malè curatæ, in quibus acris humor morbificus ad Inteſtina præcipitatus eſt; Purgantia vehementiora aſſumta; Vermes, Calculi, Inflammationes, Abſceſſus Inteſtinorum; Iliaca paſſio, & ſimilia alia Dolores ejusmodi colicos inferunt.

Diagnoſis. Affligit hinc Colica inprimis Cholericos, Scorbuticos, Hypochondriacos, alios, peſſimâ Diætâ utentes. Dolor ſi humoroſa eſt Colica, in dextro vel ſiniſtro Hypochondrio, ubi Colum alligatur, quandoque & aliis hujus Inteſtini locis & incipit, & usque ad morbi finem manet; in principio lenis eſt, ſed paucarum horarum ſpatio ferè intoterabilis redditur. Alvus eſt conſtipata utplurimum; Nauſea, Vomituſque poſt aliquot dies ſubſequuntur, Sitis inextinguibilis; Inquietudo, Vigiliæ perpetuæ; Appetitus adeſt nullus. In Colicâ convulſivâ dolor eſt lacerans, torquens, valde acerbus, utplurimum fixus, à lumbari regione plerunque incipiens, hinc ad interiora pergens, Meſenterium ac inteſtina tenuia valdè crispans, & convellens; ſuccedunt non rarò contracturæ aliorum viſcerum doloroſæ; atque his ceſſantibus ſuperveniunt etiam interdum Convulſiones artuum, ſive Parheſes, quibus diſparentibus dolores intenſi Abdominis redeunt. Alvus ſæpè adeo pertinaciter conſtricta & clauſa eſt, ut Clyſma nullum applicare, imò ne ſpecillum quidem intrudere valeas. Urinæ excernuntur magis pallidæ, quàm tinctæ, copioſo ſedimento præditæ, quale quid in reliquis Colicæ ſpeciebus non obſervatur.

Prognoſis. In *Prognoſi* hoc tenendum, Colicam pituitoſam & ſtercorariam, ab humoribus Inteſtinorum oriundam, curari non ita difficulter poſſe. Convulſiva autem Colica, quo pertinacior exiſtit, quoque magis complicata habet ſymptomata, eo periculoſior habenda venit. Supervenire enim poſt plures paroxyſmos ſolet nunc Iliaca paſſio, nunc Epilepſia, nunc Parheſis; nunc Atrophia, nunc Meſenterii Inflammatio aut Abſceſſus: Raucedo Colicæ accedens plerunque deleterium eſt ſignum. Diarrhœa autem superveniens utplurimum ſalutarem Morbo eventum conciliat.

Curatio. In *Curatione* Colicæ humoralis ſtatim ab initio Paroxyſmi Alvus *Clyſtere* uno vel altero eſt ſollicitanda, qui componi debet ex emollientibus, demulcentibus atque detergentibus, v. gr. *Alth. Malv. Mercurial. Portulac. Naſturt. aquat. Becabung. Plantag. Cochlear. Trifolio fibrin. Fumar. Flor. papav. rhead. Verbaſc. Chamom. Melilot. Semin. Carvi, Lini, Cannab. Cumin. Fol. Senn.* &c. invicem *Urinæ* incoctis, atque colato hinc liquore cum *Oleo rutaceo, roſaceo, Melle Mercurial.* &c. *Tereb. vitell. ovi ſolut.* &c. permixt. Poſtmodum etiam intus *Laxans* aliquod eſt exhibendum ex *Infuſo Fol. Senn.* cum *Rhabarb. Radic. Scorzoner. Petaſitid. Pæon. Semin. Aniſ. Fænicul. Dauc.* ⊖e *Abſynth.* Vel *Panacæa ſolutiva alcalina* per dies quatuor aut plures, quotidie ad ℥iß. capiatur mane, ſub veſperam autem guttæ decem *Olei deſtill. Carvi* cum juſculo capiantur. Si inde Alvus ſuccedat, benè eſt, & Æger ſtatim liberatus à malo erit, nec ulteriore niſi præſervativo remedio opus habebit, quale eſt *Serum Lactis* cum incoctione *Herb. Bell. min. Beccabung. Trifol. fibrin. Plantag. Urtic. urent. Chelidon. major.*

ac *minor. Cochlear. Apii Macedon. Naſturt. Cherefol. Borrag. Fumar. Sanicul.* Vel ſubinde hauſtum *Aquæ* ex iisdem *Plantis deſtillatæ* capiet.

Quando autem Alvus à primis ejusmodi remediis ritè in uſum vocatis minimè obediens evadit, malumque adeo de horâ in horam deterius redditur; tum verò *Clyſmata* ſunt plura paulatim injicienda ex media parte *Lactis bubuli* vel *caprilli*, & mediâ *Olei Lil. alb.* additis aliquot unciis *Succi Herb. Betæ, Beccabung.* aut *Bliti recentis*, & admixto ſimul *Melle* vel *rutaceo* vel *roſaceo*. Æger etiam, niſi æſtus aliquis febrilis jam repugnet, *Balneo Aquæ dulcis* ex incoctione *emollientium* & *carminativorum* per aliquot horas immittatur; poſtmodum locus Abdominis dolens frequenter *Oleis anodynis Chamomill. Anethi, Scorpion. Rut. Verbaſc. Meliloti* &c. calidè inungatur, ſuperimpoſito ſemper *Sacculo* ex *carminativis* & *emollientibus Herbis* compoſito, *Lactique* incocto. Intus a. frequenter hauſtus *Seri Lactis caprilli* cū *Succo Tamarindor.* vel *Herbâ Acetoſæ* coagulati concedatur, cui tamen priùs *Herbæ* quædam *naſturcinæ* ſuperiùs indigitatæ incoquantur. Si *Lactis Serum* adverſum ſit, integrum quoque *Lac* dari poteſt, in quo eædem Herbæ priùs bullierint, & tantillum *Sacchari* ſolutum fuerit; quale quid inprimis convenit, quando induratæ in Colo Inteſtino feces hærent. Cùm autem pauci Lac ſine moleſtiâ commodè ferant, ejus loco melius præbebitur unus vel etiam alter hauſtus *Olei Olivarum* optimi cum *Aquâ Paludapii* & *Sacchaſro*, ad emolliendas vias, demulcendasque fibras inſigniter irritatas. Interdum optimo cum ſucceſſu aliquoties integra drachma *Spermatis Ceti recentiſſimi* in *Juſculo* ſoluta; vel uncia integra *Axungiæ caninæ*, aut etiam plus cum Juſculo aſſumitur. Juxta hæc tamen oportet ſimul, poſt evacuatam alvum, ordinare *Mixturam* quandam *cardiaco-anodynam* per cochlearia hauriendam, ex *Aquâ Borrag. Bugloſs. Fl. Til. Apii Maced. Roſar. flor. Acac. Naphæ, Puleg. Menth. Meliſs. Conſol. regal. Taraxac. Syrupo Viol. Fl. Tunic. Pæon. Tinctur.* Caſtorii ♎u *Sal. arm. parat. Eſſent. Croc. Opii liquid. Ocul.* ♋. *ppt. Ol.* 🜿*r. per. deliq. Confect. Alk.* & ſimil. v. gr.

℞. *Aqu. Cherefol.* ℥iß.
Chamomill.
Fænic. ana. ʒvj.
Elect. diaſcord. ℈ij.
Syrup. de Abſynth. ʒij.
Bezoard. min. ʒß.
Eſſent. Galang.
Caſtor. ana. ℈j.
M. d. ad Vitr. Propinetur cochleatim.

Novi etiam quendam optimè ſalvatum ex ℥ß. *Pulveris polychreſti* cum athletico hauſtu *Decocti rad. Liquirit, Hord.* & *Aniſ.* aſſumtâ, unde alvus egregiè fuit ſoluta, & Æger velut intra horæ ſpatium ſanitati reſtitutus.

Si verò quis non formidet *Succos Plantarum naſturcinarum*, tum ei cum fructu propinari poſſunt ex *Herbis recentibus Mercurialis, Malvæ, Betæ, Naſturt. aquat.* vel *hortenſ. Cochleariæ, Apii Macedon. Trifol. fibrin.* &c. expreſſi, filtrati, *Saccharoque*, ſi placet,

edul

edulcorati, de quib' ſemper duæ unciæ m. ac v. capbiantur pro doſi. Vel etiam *decoctum Meliſſ. Pulegii, Abſynth. Chamom. Mercurialis* aut *Malvæ* cum aliquot ſucci è reliquis plantis expreſſi unciis pluries hauriri poteſt. Alius ſemet aliquando feliciter reſtituit propriæ *Urinæ* adhuc *calentis* potu, ſuperingeſtâ *Theriacæ Andromachi* integrâ drachmâ, unde Spaſmi inteſtinorum egregiè fuerunt diſſipati. Pro ſpecifico denique remedio habetur *Infuſum Hippenteron*; nimirum ſumuntur aliquoties quatuor vel plures *boli Fimi* ex Caballo *avenâ probè nutrito*, iis ſuperaffunditur *Aqua flor. Acac. ad* ℥iv. *Aqu. Menth. ad* ℥ß. poſt quadrantem horæ ſuccus exprimitur, & *Julepo roſaceo* edulcoratus propinatur, quotidie per aliquot dies repetendo, usque ad notabilem Mali extirpationem. Vel dabitur ſeqq.

℞. *Elixir. propr. Claud.* ʒij.
Eſſent. Caſtor.
Zedoar. ana. ℈ij.
Opii liquid. ʒß.
Miſc. ad Vitr. Dentur m. ac v. 25. *ad* 30. *gutt. pro doſi cum vehiculo conveniente.*

Quod ſi tandem non obſtantibus hiſce remediis Æger perpetim malè habeat, alvus conſtipata remaneat; imò quicquid ore aſſumitur, ſive ſolidi ſive fluidi, ſtatim iterum per vomitum rejiciatur, hacque ratione jam *Iliacus* incipiat *Affectus*, tum niſi Ægrum intra aliquot dies Convulſionibus & Inteſtinorum Sphacelo interire velis, citra hæſitationem, non obſtantibus, quæ fortè jam ſubinde erupe- runt, Spaſmis propinare debebis *Mercurii vivi benè purgati* ℔ß. vel etiam plus, cum *Syrupi Violarum* ℥iij. & *Aqu. Cinnamom.* ℥ß. Atque licet hinc *Mercurius* non ſtatim intra horam unam vel alteram per alvum rejiciatur, prodibit tamen etiam innoxiè demum quintâ vel ſextâ die, ſi interea *Clyſmate* uno vel altero Alvum ſollicitaveris, tandemque & *Infuſum fol. Senæ* ſemel vel iterum exhibueris modo ſupra allegato: notandum enim maximè, ſtatim ab hauſtu *Mercurii* omnem ſedari vomitum, ut, quicquid poſtea ſuperingeritur, in corpore maneat, neque per vomitum amplius rejiciatur. Hâc ratione plures jam curatos atque ſanitati priſtinæ reſtitutos vidimus; ſed alios tamen etiam obſervavimus, in quibus *Mercurius* ob validiorem Inteſtinorum conſtipationem penetrare neſciens, tandem poſt ſeptimam diem ſalivationem inſtituere incepit, mortuo interim brevi Ægro. In Ruſtico quoq; Mercurius ante & poſt mortem per Vmbilicum forâs è corpore penetravit. Apud omnes tamen idem *Mercurius* hauſtus ſtatim omnes ſedavit dolores.

Cura extra Paroxyſmum prophylactica.

Si Æger à malo eſt liberatus, tum præſervativi loco vel *Acidulas*, vel *Thermas Piperinas*, *Plumbarias*, aliasve bibat cum regimine Diætæ, imò ſubinde aliquot doſes *Tincturæ* ♁*nii* cum *Eſſentiâ Croci* & *Caſtorei* in *Aquâ Meliſſæ* vel *Menthæ* aſſumat: quin & *Aqua è Naſturtio, Solano, Apio Macedonic. Cochlear. Meliſſ. Plantag. Raph. ruſticano, Trifol. fibrin. Apio ſelino, Borragine*, & *Fimo equino deſtillata* interdum-

dumque ad ℥iv. hauſta, egregium eſt præſervativum.

In Diætâ fugiantur omnia ſalita, acida, fumo indurata, maximè flatulenta; vitentur Ira, Corporiſque nimiæ refrigerationes.

ra Co- a con- lſiva, rina. In *Colicâ ſpaſmodicâ* undecunque profectâ, etiam hyſtericâ, aut hypochondriacâ nullum Purgantibus locũ dabis, ſed *Clyſma* tamen unum vel alterum *anodyno-emolliens* atque *demulcens* injicere poteris; v. gr.

℞. *Herb. 5. emoll.*
Solan.
Meliſſ.
Flor. Chamomill. ana. Mj.
Baccar. Juniper.
Semin. Aquileg.
Carv. ana. ʒij.
Lini ℥ß.

Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. qu. Aqu. commun. vel Lactis bub. Colatur. ℥x. *adde*

Oleï Amygd. dulc. rec. expr. ℥iß.
Mellis rutac. ʒvj.
Eſſent. Caſtor. ℈j.

M. f. Clyſter tepide injiciendus, & aliquoties, ſi opus videbitur, repetendus.

Vel injici poteſt ſolum *Lac bubulum* cum *Oleo Amygdal. dulc.* atque *Chamomill.*

Intus convenit *Mixtura* ſequens, aut ſimilis.

℞. *Ol. Amygd. dulc. rec. expr.* ℥iß.
Aq. fl. Til.
Vin. Hungar. Hiſpanic. aut Malvat. optim.
Syrup. de Poeon. ana. ℥ß.
Eſſent. Caſtor. gutt. xv.
Opii liquid. gutt. ix.

Miſce, ſumatur uno hauſtu.

Sunt qui *Aquam Vitæ Matthioli*, *Aquam Vitæ juniperinam*, *Liquorem Meliſſæ*, *Menthæ*, aut *Pulegii ſpirituoſum* & *Saccharo* edulcoratum commendant. Ab ejuſmodi ſpirituoſis tamen abſtinendum eſt, ſicubi febriles adfuerint phlogoſes, atque in hoc caſu tutius & citius juvant Pulveres alexipharmaco-antiſpaſmodici, v. gr.

℞. *Pulv. Pannon. rubr.* ʒj.
♁ n. diaph.
Ungul. Alc. ppt. ana. ʒß.
Laud. opiat. gr. iii. *vel* iv.

M. f. Pulv. ſubtil. div. in 4. *doſes æqu. ad ch. m. ac veſp. ſumendas.*

Vel ℞. *Pulv. Viperar. ppt.*
Bezoard. miner. ana. ℈ij.
Unicorn. marin. ppt.
Cinnab. ♁ n. corr. ana. ℈j.
Laud opiat. gr. iiij.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 4. *part. æqu. m. ac veſp. ſumend. cum Aqu. fl. Til. Fænic. aut Solani.*

Vel ℞. *Ebor uſt. ppt.* ʒj.
Dent. Apr. ppt.
Ægagropil. ppt.
Caſtor. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana. ʒß.
Laud. opiat. gr. iv.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. *doſ. æqu. ad ch. m. ac veſp. ſumend.*

Si Alvus interea conſtipetur denuo, vel Clyſmate expedienda, vel exhibito intus laxante remedio blando ſollicitanda venit; in quem finem modò *Decoctum Herbar. recent. Malvæ Mercurialis*, & *Flor. Roſ. damaſcevarum* &c. ad uncias quinque vel ſex aliquoties propinatur; modò *Panacea*

ſolutiva alcalina ad ℨj. vel ℨiß. quotidie ſemel per triduum aut quatriduum exhibetur.

Poſtmodum, ubi Dolores colici nondum ceſſant, ea ulterius præſcribi debent, quæ acidum acre deſtruere aut emendare, ſimulque irritatas fibras demulcere, ac à ſpaſmodica tenſione liberare valent. Itaque mane ac veſperi hauſtus ſequentis Decocti propinabitur.

℞. *Herbar. Veronic.*
Scabioſ.
Folior. Sclareæ.
Menthæ aquat.
Flor. Chamomill. ana. Mj.
Semin. Fœnic. Pœon.
Radic. Gentian. ana. ℨij.
Zedoar. ℨiß.

Inciſ. & contuſa coque in Aquæ fontan. Menſuris duabus ad quartæ partis conſumt. Colatura detur ad Vitr. Mane ac veſp. cyathus unciarum quinque vel ſex exhauriatur.

Proſuut & ſequentes Liquorum mixturæ guttatim ſumtæ, v. gr.

℞. *Liqu. C. C. ſuccinat.*
Tinct. Caſtor. cum Spirit. ⊖*lis arm. ppt.*
Spir. theriacal. camphor. ana. ℈ij.

M. detur ad Vitr. Doſis m. ac v. guttæ 15. ad 25. cum Aqu. Chamomill.

Vel ℞. *Salis volat. oleoſ.* ℨij.
Eſſent. Caſtor. ℨj.
Opii Langel. ℨß.

M. d. ad Vitr. ſumantur m. ac veſp. gutt. 20. ad 30. cum Aqu. fl. Til. & Pœon.

Vel ℞. Aqu. *Chamomill.*
Solan. ana. ℥iß.
Puleg.
Syrup. Capill. ♀ *r.*
de Pœon.
anodyn. ana. ℥ß.
Eſſent. Succin.
Caſtor.
Carmin. Wed. ana. ℨß.

M. detur ad Vitr. Singulis trihoriis cochleare plenum capiatur.

Vel ℞. *Aqu. Meliſſ.*
Card. Mar. ana. ℥iß.
Menth.
Syrup. de Abſynth. ana. ℥ß.
Theriac. cœleſt. ℈ß.
Eſſent. Caſtor. ℨß.
Veronic. ℈iiß.
Bezoard. min. ℨß.

Miſc. d. ad Vitr. ſumatur per cochlearia frequenter, blandum hinc ſudorem expectando.

Infuſum aut *deſtillatum* Hippenterorum ſpecificè heic prodeſt, & ſæpius dicto citius omnem dolorem aufert, v. gr.

℞. *Bolor. fimi Caballi avenâ nutriti recent. num.* 4.
Affunde Aqu. Chamom.
fl. Acac. ana. ℥iß.

Stent per bihorium in loco tepido, poſtmodum exprime liquorem, adde
Eſſent. Caſtor. ℈ß.
Spir. theriacal. camphor. ℈j.
Syrup. de Menth. ℨij. vel *Elæoſacch. Cort. Aurant.* ℨij.

M. d. ad Vitr. & hauriatur pro doſi.

Vel ℞. *Deſtillat. Hippenter.* ℥vj.
Eſſent. Carmin. Wedel. ℨj.
Opii Langel. ℈ß.
Syrup. de Semperviv. ℥vj.

M. d. ad Vitr. Exhibeatur *tribus doſibus,*

bus, ſpatio 16. vel octodecim horarum.

Si *Pilulæ* magis arrideant, dari poterunt ſeqq.

℞. *Extract. Pæon.*
Caſtor.
Theriac. Cœleſt. ana. ℈ß.
Cinnab. ♁ *n. opt.* ℈j.
Ol. ſtillat. Menth. q. s.

M. f. l. a. Pilulæ num. 40. *Conſperſ. pulv. Cinam. d. ad ſcat. ſumantur decem, duodecim, pluresve pro doſi.*

Quod ſi *Radices Gentianæ, Pæoniæ*, ac *Petaſitid.* cum *flor. Chamomill.* & *ſumitat. Abſynth.* in *Aquâ* & *Vino* probè decoquas, hinc *Decoctam* per colum trajicias, ejuſque tres vel plures uncias m. ac v. bibas, admiſto ſi lubebit *Elæoſaccharo Angelic. Cort. Aurant. Aniſ. Zedoar.* aut *Menthæ*, citò etiam ab hoc Dolore liberaberis.

Externè Abdomen inungi poteſt bis quotidie *Axungiâ Caſtorei, Anatum, Vulpin. Oleis Chamomillæ, Aneth. Menth. Laurin Semin. Hyoſc. aut Papav. alb. expr. cum Oleis deſtill. Aniſ. Chamom. Fœnic. Carv. Cumin. Succin. Rutæ, Angelic. Galbanet. Paracelſ.* deſuper imponendo frequenter Linteum probè calefactum cum papyro, ne Olea ſtatim à linteis abſorberi queant. Sunt qui *Emplaſtrum carminativ. Sylvii* cum *Emplaſtro de Cicutâ* aut *Bacc. Lauri* applicant. Denique Fomentationes Abdominis prodeſſe poſſunt, quando videlicet *Radices Angelic. Imperator. Mutellin. Leviſtic. Herbæ Aneth. Abroton. Menth. Meliſſ. Puleg. Abſynth. Flores Chamomill. Sambuc. Pæon. Baccæ Lauri, Juniperi, Semina Aniſ. Fœnicul. Cumin. Carv.* &c. invicem inciſa & contuſa *Sacculo* indimus, hunc dein *Vino* incoquimus, exprimimus, & calidè Abdomini applicamus, ſæpius renovando.

COLUMELLÆ MORBI, vid. *Gargareonis Affectus.*

COMA SOMNOLENTUM, vid. *Cataphora.*

COMA VIGIL, Τυφομανία, ex Τύφος *fumus, aſtus, arrogantia*, & μανία, *furor*, compoſitâ voce, eſt Symptoma Senſuum internorum, quo Æger perpetuò quidem ad ſomnum ducendum inclinat, oculoſque claudit, ſed tamen ob inquietudinem Spirituum continuis inſomniis turbatur, ſicque profundius dormire neſcit. *Coma vigil.*

Cauſa hujus Morbi eſt ſerum quoddam mucilaginoſum acre, copioſius ad glandulas Cerebri delatum, hincque ſpirituum animalium ſufficientem tranſcolationem præpediens, unde Spirituum penuria, ac ita dormiendi cupido, imò ſomnus ipſe enaſcitur. Cùm autem idem Serum acrimoniâ quadam ſubtili ac penetrante fibrillas Cerebri nerveas continuè ſimul titillat ac vellicat, tum hæ ſic præternaturaliter agitatæ ſuum, quem fovent, liquorem ſpirituoſum ad motum irrequietum incitant, ſicque anſam turbulentis inſomniis, & interrupto variè ſomno præbent. Rariſſimè hoc Symptoma ſolum affligit, ſed plerumque ſoboles eſt Febreos plus minus malignæ, unde & expergefacti tales Ægroti utplurimum delirant nonnihil. *Cauſa.*

Diagnoſis. Quod ſi proin *Diagnoſin* ſpectes, in hoc Morbo Ægri continuè dormire geſtiunt, atque hinc ipſis ſemper oculorum palpebræ collabuntur quas diu apertas haud retinere nôrunt. Verùm licet ita per aliquot momenta partes externæ dormiant, ſtatim tamen iterum propter inſomnia turbulenta vigiles redduntur, & inquieti ſunt; moxque in priſtinum Somnum relabuntur. Interea Febris continua utplurimum ſimul Hominem tenet, in quâ mens ſibi crebrò non conſtat, ſed à præternaturali tam ſpirituum quàm fibrillarum cerebri medullarium motu ad perverſas cogitationes, deliraſque actiones incitatur.

Prognoſis. Quod Prognoſin concernit, certè huic Affectui parum eſt fidendum, utpote qui plerunque malignam pro comite vel cauſâ Febrim habet, aut talem poſt ſe trahit, ſi nondum adeſt, atque hinc in Lethargum, Phrenitidem aut Apoplexiam lethalem degenerare vel terminare ſolet.

Curatio. In *Curatione* proin feliciter inſtituendâ ratio primaria eſt habenda Cauſæ tam proximæ, quàm antecedentis; æſtus febrilis mitigari ac planè extingui, viſcoſitas ſanguinis incidi, ejuſque acrimonia ſalina volatilis demulceri, ſicque naturalis ipſi craſis ac motus reſtitui debet. Itaque ante omnia unus alterve Clyſter emolliens, detergens atque evacuans eſt injiciendus, v. gr. paratus ex *Decocto Herbarum* & *Radicum emollient.* ut & *Betonic. Salv. Meliſſ. Puleg. Aneth. Radic. Pyrethr. Imperator. Flor. Calendul. Cheiri, Semin. Carvi, Napi, Cochleariæ, Fol. Senn. mund.* Colaturæ hinc permiſceatur aliquid de *Oleo Rutæ, Caſtor. Camphor. Aneth. Melle Mercurial. Electuar. diacatholic.* Poſt *Clyſmatis* operationem, ad *Venæſectionem* in Homine ſat ſanguinis habente devenire licet; & demum ea in uſum vocanda, quæ abſorbere & edulcorare, vel ſimul acria ſalia per diaphoreſin è latice ſanguineo expellere poſſunt. Tale quid præſtant tum *Pulveres Corall. rubr. ppt.* Pannon. rub. *Cinnab.* ♁n. *vel nativ. Diaph.* ♃*vial.* vel *Lunare, Ebur ppt. C. C. phil. ppt. Dens Apri* vel etiam *Hippopotam. ppt. Nitrum* ♁*iat. Arcanum dupl.* ♁*n. diaph. Unicorn. foſſil.* &c. tum *Liquores* diluentes ac temperantes, v. gr. *Aquæ. Portulac. Malv. Meliſſ. Ulmar. Agrimon. Acetoſ. Succi Lactuc. Endiv.* Quibus adde guttatim m. ac. v. ſumendas *Eſſentias Caſtorei, Succini, Betonic. Anthos, Sal volat. Viperar. Succin. C. Cerv. Ebor. Tinct. Caſtor. cum Spiritu Salis armon. parat. Elix. propr. ſ. acid. vel Clauderi, Spirit. theriac. camph.* Si fortè abeſt Febris, malumque à ſaburrâ vitioſorum humorum productum fuerit, tum ſtatim in principio dare oportet Vomitorium, v. gr.

℞. *Rad. Aſar. gr.* 27.
Crem. ♀*ri. gr.* vj.
Cinnab. ♁*n. corr. gr.* iiij.
⊖*is volat. Succ. gr.* iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. ſumatur pro doſi.

Si verò nulla talium ſtomachi cruditatum ſigna adſunt, tum *Vinum* potius *medicatum* præſcribi poteſt, per epicraſin corpus purgans, componetur

tur autem illud ex *Radicibus aperientibus Vincetox. Apii, Caryophyll. Herb. diſcutientibus*, & *cephalic. Agrimon. Scolopend. Hepat. nobil. Marrub. alb. Theé, Beton. Major. Roriſmar. Sum̃it. Abſynth. Aneth. Flor. Cheir. ſemin. Aniſ. Fol. Senn. Rad. Rhab. opt. Helleb. nigr.* ⊖*e Cichorii, Cortice Winteran.* Externè ſæpiùs naribus admovebitur *Ruta recens, ſpirit. Anth.* vel alius *Apoplect.* qualis etiam cum *Eſſent. Succin.* vel *Caſtorei, ut Spiritu Lumbr. terr. Salis arm. theriacali camphorat. Tinct. Caſtor. cum Spiritu Salis arm. parmixtus*, vertici atque temporibus frequenter calidiuſculè imponi poteſt. Denique Febris ipſa maligna, vel qualiſcunque adfuerit, ſuo modo curanda eſt.

COMBVSTIO, vid. *Ambuſtio.*

COMEDONES, vid. *Dracunculi.*

CONCEPTIO DEFICIENS, vid. *Sterilitas muliebris.*

[Conc]uſſio [Cere]bri. CONCVSSIO CEREBRI, eſt Morbus ſolutæ unitatis, quo partes Cerebrum conſtituentes & proximè involventes à violentâ quadam externâ cauſâ ita commoventur, ut naturalis inter illas unio plus minuſve tollatur, ſicque interni & externi earum tubuli lædantur.

[Ca]uſa. *Cauſa* itaque nulla eſt, niſi violenta & externa; nimirum modò Inſtrumentis his illiſve caput Hominis concutitur; modò lapſus varii ex alto, cum capitis alliſione gravi ad rem duram contingunt, modò denique ictus ab Hominibus, Equis, aliiſve Brutis accipiuntur, indeque moles Cerebri concutitur.

Diagnoſis. Etſi hinc cauſa mali externa ſufficienter à Medico per relationem Ægri vel Adſtantium cognita habeatur; ulteriùs tamen læſum ſeu concuſſum eſſe Cerebrum indicant ſubſequentes vomitus, deliquia animi, vertigo, ſtupiditas, ſomnolentia, deliria, torpor ſenſuum, motuſque muſculorum imbecillitas. Quibus interdum jungitur ſanguinis per nares, os & aures effluxus.

Prognoſis. In *Prognoſi* morbus hic non eſt levis dicendus, quando enim ſtupiditas cum ſomnolentiâ, aut aliquali ſimul delirio continuat, ſignum præbet rupturæ vaſorum atque hinc extravaſati humoris in Cerebro, qui paulatim cumulatus ſubinde & putrefactus, Phrenitidem, Soporem vel Lethargum & Apoplexiam lethalem poſt ſe trahit. Quando autem Senſus & Motus omnes perfectioni ſuæ reſtituuntur, atque ſomnolentia omnis abeſt, tunc nihil hactenus mali aut periculi exinde metuendum venit.

Curatio. In *Curatione* ad impediendam extravaſationem, aut ſi quid jam extravaſatum eſt, reſorbendum ac diſſipandum, *Venæſectio* confeſtim eſt adminiſtranda, eaque etiam, ſi opus videbitur, poſtridie repetenda. Poſtmodum ſtatim doſis vel *Spermatis Ceti recentiſſ.* vel *Sanguin. Hirc. ppt. ad* ℨj. vel *Pulveris contra Caſ. ad* ℈j. ℈ij. vel ♁*nii diaphoret.* cum *Oculis Cancror.* anaticâ portione ſociati ℨß. cum Juſculo Carnium, vel *Infuſo fol. Thee* aliarum-

rumque *Herbar. traumaticarum* exhibeatur, & pluries, urgente neceſſitate, reiteretur. *Clyſma* etiam unum vel alterum in principio ad eluendas primas vias injiciatur, cui inſervire poteſt *Decoctum Radic. & Herb. emollient.* cum *Salviâ*, *Calaminth. Majoran. Chamædr. Betonic.* &c. admixto etiam *Melle roſaceo*, *rutaceo*, aut *violaceo* cum *Oleo anethin. & vulpino.* Neque intermittenda *Decocta traumatica ex Radic. Caryophyllat. Vincetox. Herbar. Beton. Sanicul. Alchymill. Vinc. pervinc. Millefol. Pyrol. Ulmariæ, Gratiæ Dei, Flor. Calendul. Bell. min.* & ſimil. quæ cum tertia parte *Vini albi* & duabus tertiis *Aquæ fontan.* paranda, de quibus dein quotidie m. ac v. cyathus exhauriatur plenus. *Externè* mox capilli Capitis deradantur, atque ſæpiùs *Spiritu Vini camphorato* caput lavetur calidè, ſuper imponendo ſemper *Sacculum cephalicum* ex *Betonicâ*, *Chamædr. Rore marino*, *Ocymo*, *Lavendula*, *Serpillo*, *Veronicâ*, *Salviâ*, &c. concinnatum, inque *Vino albo*, coctum & expreſſum. Quodſi autem Vulnus ſimul adſit, tum illud conſueto more deligabitur, atque in *Sacculorum* uſu nihilominus continuabitur. Quando proin ab omni ſic malo liberatus creditur Æger, per aliquod tamen adhuc tempus raſo Capite impoſitum geſtabit *Emplaſtr. Oxycroceum*, vel *de Betonicâ* ac *Baccis Lauri.*

Diætâ. In *Diætâ* ab omnibus acribus, acidis, ſalſis, & aromatiſatis nimium cibis abſtinendum, neque in principio mali quidquam, præter *Juſcula*, concedatur, ſive *hordeata*, ſive *avenacea*, aut *carnea* demum illa fuerint. Loco *Vini* bibatur vel *Cereviſia tenuis*, *non acida*, vel *Decoctum C. C. raſp. Agrimon. Betonic.* cum *paſſulis.* *Potus* quoque *Thée* frequens in hoc malo utilis eſt. Ab irâ, aliiſque vehementioribus Animi commotionibus deſiſtatur. Si Febricula continua ſuperaccedat, tum *Pulveres diaphoretici*, cum aliquâ ſimilis efficaciæ *Mixturâ* antifebrili cochleatim hauriendâ, ordinabuntur, ſicuti in Febrium continuarum curatione præſcripſimus.

CONDYLOMA eſt morbus magnitudinis auctæ, ſive Excreſcentia carnis calloſa in digitis manuum atque pedum, præſertim verò circa anum & pudenda muliebria prominens, & nunc mollis ac indolens, nunc dura, prurienteque, vel etiam ardente dolore moleſta. Κονδύλωμα vocatur à Κόνδυλος, *Articulus*, quoniam articuli in morem quaſi prominet.

Differt à *Verrucis*, quod hæ aliam plerumque figuram habeant, nullum dolorem inferant, ac promiſcuè per cutim totius corporis enaſci ſoleant; Condylomata verò articuli in modum rarius in digitis manuum atque pedum, frequentius verò circa anum & pudenda mulierum gignantur. A *Clavis* diſtinguuntur eadem loco affecto & formâ externâ, quippe in illorum ſuperficiè ſæpius punctum aliquod nigricans hæret, è quo, tanquam ex oculo materia ſebacea craſſa quandoque excluditur; cùm *Condy-*

Condylomata tale quid non ſuggerant; præterea *Clavi* non raro magnâ ſui parte citra dolorem & ſanguinis profuſionem exſcindi poſſunt; ſecus ſe res habet cum *Condylomatibus*. A *Ficubus* tandem diſcernuntur *Condylomata*, quatenus hæc prominentiora ſunt, & colorem cum reliquâ cute communem habent. *Ficoſæ* autem excreſcentiæ latiores ac minus prominentes, præterea quoque colore fuſco aut nonnihil livido præditæ exiſtunt.

E quibus jam *Signa* Condylomatum *diagnoſtica* quiſque per ſe haurire poteſt. Contingunt nimirum tales Excreſcentiæ ſubinde in clauſtris magis, quàm in ſinu pudendorum muliebrium, non ſecus atque in podice utriuſque ſexûs, & quidem cum tuberoſitate, vel eminentiâ inæquali: naſcuntur etiam ſenſim, non ſubitò, ac utplurimum non niſi quandam cum aliquali pruritu moleſtiam, ſed &, ſicubi Inflamatio deſuper accedat, ſimul dolorem ardentem cum rubore inferunt.

Producuntur Condylomata utplurimum à Succo nutritio nonnihil craſſiore, viſcidiore, & quaſi caſeoſo reddito, copioſiùsque in affectâ Parte cumulato, vel ibidem per externam quandã compreſſionem, aliamve occaſionem coacto, ita ut ejus particulæ juſtâ volatilitate deſtitutæ, per tranſpirationem exhalare nequeant, ſed omnes neceſſariò ibi ſubſiſtere, atque propter intercurrentes particulas ſalinas acido-fixas plus minus indurari cogantur.

Quorum igitur Maſſa ſanguinea talibus referta eſt ſalibus, iis vel ab equitatione, vel à ſeſſionibus diuturnis, ani cutim valdè comprimentibus, vel à levibus contuſionibus, Condylomata haud difficulter enaſcuntur, pro ſalium minore vel majore acrimoniâ plus minus dolentia. Inprimis autem gigni ſolent per impurum concubitum cum Hominibus Lue ♀ reâ laborantibus, ubi virus iſtud venereum externè partes pudendas lambens, illarum poros ſuâ volatilitate ſubit, inque glandulis ſubcutaneis, aut vicinis partibus aliqualem corroſionem excitat, ſub quâ ſuccus nutritius poſtea majori copiâ affluens talibus excreſcentiis formandis anſam præbet. Ut adeo Condyloma aliud *venereum & malignum*, aliud *benignum dici queat*.

Prognoſis. Parum vel nihili hic curatur Affectus, niſi vel dolore inflammatorio, vel pruritu moleſtus eſſe incipiat. In deteriorem morbum vix degenerat, niſi fortè corroſiva ab impuro coitu ſalia ibi fuerint collecta, quæ dein vel Inflammationem & Abſceſſum malignum, vel cancroſum tandem Ficum poſt ſe trahere valerent. Prognoſis.

In *Curatione* eo eſt maximè adnitendum, ut viſcoſitas & acrimonia humoris Condyloma producentis incidatur, attenuetur, edulcoretur, atque diſcutiatur. Hunc in finem convenit *Purgans* aliquod præmittere, cum *Mercurio dulci*, v. gr. Curatio.

℞. *Extract. cathol. gr.* xii.
Maſ. Pilul. tartar. Qu. gr. viii.

Mer-

Mercur. dulc. opt. ℈ß.
Ol. ſtillat. Succin. q. s.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
M. f. l. a. Pilulæ num. 15. *dentur ad ch. Sumantur mane jejuno ſtomacho pro doſi, & aliquoties reiterentur.*

Poſtea ſtatim Condyloma, niſi malignum & venereum fuerit, quotidie bis *Succo Ranunculi*, vel *Chelidoniæ majoris*, *Verbaſci*, *Cochleariæ*, cum *Spiritu Salis armon. permixto* tantillum foveatur; atque hinc *Ceratum* ex *Cerâ viridi* factum applicetur; cui permiſceri quoque poteſt *Calx viva*, & *Mercur. dulc.* Vel *Emplaſtrum* componatur ex *Colophon. Pice*, *Terebinth. Cerâ viridi*, *Lithargyrio*, *Flor. Sal. armon. Mercurio vivo* vel *dulci*, & *Camphorâ*. Fieri etiam poſſunt *Cataplaſmata* aut *Fomentationes* ex Herbis recentibus contuſis, vel in *Vino rubro*, *Lixivio*, *Aquave Calcis viv.* decoctis, *Thymi*, *Verbaſci*, *Scrophulariæ*, *Parietariæ*, *Mercurialis*, *Rutæ*, *Sabinæ*, *Ariſtolochiæ*, *Sigilli Salomonis*, *Thapſi barbati*, *Solani*, *Nicotianæ*, *Libanotidis*, *Barbareæ*, &c. Vel *Radices Scrophular. Pentaphyll. Ariſtoloch. rot. Rhapontic. Bacc. Laur. Stercus ovillum* & ſimilia in *Aceto* & *Aquâ* decoquantur, ſpongiaque decocto calenti frequenter immerſa applicetur. Vel *Fimus columbinus*, *anſerinus*, aut *caprillus* cum *Cineribus ſarmentorum Vitis*, *Floribus* ♀*ris*, *Lapide calaminari ppt. Minio*, *Tutiâ ppt. Aloe*, *Thure*, *Mercurio præcipitato*. Pulvere item *Fol. Sabinæ*, *Radicum Scrophular. Ariſtoloch. rot. ver. Imperator. Hermodactyl.* permiſceatur, ac ita applicetur cum *Melle*.

Hiſce nihil proficientibus, ad corroſiva eſt deveniendum; atque hunc in finem extrema cuticula Condylomatis decuſſatim incidatur, hincque *globulus* ex *Mercurio præcipitato corroſivo* cum *Terebinth.* aut *Mucilag. Gumm. Tragac. applicetur*, ac per 8. horas relinquatur; poſtmodum ſimplex *digeſtivum Unguentum* tamdiu applicetur, donec excitata cruſtula vel abſceſſerit planè, vel ſeparari inceperit. Tum verò *Mercurius præcipitatus ruber* pluribus deligationibus, ad abſumendas Condylomatis reliquias applicetur, etiam citra digeſtivum, immiſſis ſolùm filis linteis carptis, ac ſuperimpoſito *Emplaſtro Diapalma*, vel *de Lapid. Calaminari*, vel *Diachylo ſimplici*, vel *Oleum* illud *cauſticum* ferè indolens *Plateri* diligenter illinatur; quod ita parandum eſſe ſcripſit:

℞. *Ol. Laterum opt.*
Maſtich. Gumm. Arab. pelluc.
Tereb. clar. aa. ℥iij.
Pulveriſata miſce, deſtill. per Alembicum vitreum: quod extillat, incorporetur cum cineribus Hederæ arbor. reiteretur hinc deſtillatio, Oleumque prodiens ſervetur ad uſum. Si totum Condyloma eſt conſumptum, locus illius adhuc aliquoties lavabitur *Decocto* quodam *traumaticarum Herbar.* in *Vino* vel *Aquâ Calcis* facto, tandemque Cicatrix *Emplaſtro Diapalm.* ſenſim inducetur.

Quod ſi Condyloma ad Inflammationem tendat, *diſcutientibus* quidem *remediis*, inprimis *camphoratis*, ſicque fomentatione cum *decocto Herbar.* *Condyloma inflammatum.*

Herbar.

bar. reſolventium , *camphoratum Spiritum* admiſcendo diſſipatio eſt tentanda, ſi verò diſcuti nequeat, ſed in Abſceſſum vergat, maturantia, ſicuti in Abſceſſu monetur, ſunt adhibenda, hinc Vlcus detergentia, atque Cicatricem tandem promoventia applicanda.

[Condyloma venereum.] Condyloma *malignum* vel *venereum* intus quidem poſtulat aliquoties aſſumendas *Pilulas purgantes* cum *Cinnab.* ♄*n. corr.* vel *Mercur. dulc. opt.* Deinceps *Vena* quoque Brachii *ſecanda*, ſanguiſque pro conditione Ægrotantis majore vel minòre quantitate extrahendus. Hinc *Lignorum decoctum* m. ac v. ad quatuor pluresves uncias hebdomadæ ſpatio, vel diutius propinandum, ſimulque *guttæ 20. vel 30. Tincturæ* ♄*nii* vel *Corallor.* addendæ. Extus verò *Aqua phagedænica* pluries calidiuſculè cum linteolo applicanda, deſuper imponendo *Emplaſtr. de Ranis Vigon. cum Mercurii duplo*; ſi inde non diſcutiatur, *Unguentum digeſtivum* cum *Mercurio præcipitat. albo*, *Flor.* ♀*ris*, *Aloë*, *Myrrh.* atque *Bezoardico minerali* miſcendum, & diligenter illinendum, vel *Emplaſtrum ſtict. Croll.* cum *Mercur. dulc.* & *Oleo later.* permixtum admovendum.

CONSVMTIO CORPORIS, vid. *Maraſmus.*

[Contractura membrorum.] CONTRACTIO vel CONTRACTVRA MEMBRORVM, eſt motûs voluntarii abolitio cum membri validâ plus minus contractione, ita ut ſponte flecti nullâ ratione queat. Vnde ſub nomine *Contracturæ* etiam comprehendimus illam *Manuum immobilitatem*, quæ frequenti & vehementi admodum Colicæ ſpaſmodicæ ſuccedere, atque aliâs *Parheſeos* nomine venire ſolet, in quâ Hominum manus ac digiti valde debiles redditi contrahuntur, ita tamen ut ſi non ſponte, aliena tamen ope flecti atque à ſe invicem diduci poſſint. [*Parheſis*]

[*Differentia.*] Duas hinc Contracturæ *ſpecies* admittere oportet, quarum altera quidem *rigida* eſt, cum abſolutâ & conſtanti membrorum immobilitate, & propriè vel κατ' ἐξοχὴν *Contractura* dici meretur: altera autem *flaccida*, in quâ membrum reſolutum contrahitur, ſed flecti tamen alieno adminiculo poteſt, ſicuti in manibus parheticis contingit. Prior ſpecies ad *Convulſionem tonicam*, poſterior autem ad *Paralyſin* commodè refertur.

[*Pars affecta in Contracturâ rigidâ.*] In *priore* ſpecie varia membra affici ſolent; contrahitur aliquando *brachium*, vel *crus* alterutrum aut utrumque; aliquando *maxilla* inferior, dũ ad ſuperiorem ita pertinaciter apprimitur, ut os eapropter aperiri nequeat. Vidimus & caput rigidè intortum atque tantùm non planè inflexile & immobile redditum. Interdum unus alterve digitus, vel etiam plures ſimul contracti manent & rigidi in Arthritide nodoſâ. Obſervavimus quoque Homines, quibus vertebræ lumborum inflexiles redditæ ſunt, adeo ut corporis trunco perpetim inclinato incedere coacti fuerint, ſeſeque erigere nunquam potuerint. Proin hæc Contractura rigida, ſive Convulſio toni-

ca interdum aliquandiu tantùm durat, ac dein iterum ceſſat; ſubinde verò etiam *perpetim durans* exiſtit: tandem & aliquando *periodica* evadit; cujus quidem raram hoc tempore ſpeciem in formoſiſſimâ Juvenculâ non ſine admiratione conſpeximus; hæc enim ab optimis & lautioris fortunæ Parentibus laudatiſſimè educata ab ineunte meticuloſa extitit, de cœtero felicibus ingenii dotibus prædita: anno 1706. qui duodecimus erat ipſius ætatis, nimio forſan pavore exagitata, atque domum reverſa poſtridie ſtatim febricitare cœpit, ſed leniter admodum, fuitque hæc Febricula poſtliminiò nunc quotidiana, nunc tertiana, & quidem cum Maxillæ inferioris *Convulſione tonicâ* ſive *Contracturâ periodicâ*, quæ veſperi ſemper redibat, & hinc uſque in matutinas ſequentis diei horas durabat; his & alia interdum ſymptomata jungebantur, donec tandem ambo ſimul pedes ſenſim immobiles redditi, atque paucarum hebdomadarum ſpatio retro verſus clunes ita tracti fuerint, ut ultra biennium jam immobiles, clunibuſque arctè applicati manſerint, utut Parentes toto hoc tempore nullis in optimorum remediorum conquiſitione ſumtibus pepercerint, ad ſanitatem pientiſſimæ Filiæ recuperandam, licèt hæc tandem pertæſa aliquandiu ab uſu remediorum deſtiterit, Dei miſericordiæ ſeſe unicè commendans. Nullos interim ex hâc Contracturâ unquã perſenſit in genubus aut alibi dolores; appetebat, digerebat atque egerebat benè, nondum menſtruata eſt, dormit tranquillè, totum corpus, etiam contracti pedes creſcunt ſicut reliquæ partes, & augentur ſecundum naturã. Utut autem Contractura pedum immutata ſemper ultra duos annos permanſerit, maxilla tamen periodicè tantùm, & quidem â tertiâ cujuslibet diei veſpertinâ uſque ad tertiam matutinam ſequentis diei ſine ullo dolore contracta exiſtit. Quod ſi aliquando inſtrumentis variis pedes diducere conaremur, ſtatim dolores non genua tantùm & tendines pedum, ſed & caput ipſum cum metu convulſionum univerſalium prehendere cœperunt. In quo ſtatu jam verſetur iſta filia dicere non licet, cùm â longo ipſam tempore videre non contigerit. Faſcino interim malum hoc plures adſcribere voluerunt, cùm manifeſta ejus nulla cauſa deprehendi potuerit. Ante triennium aliam ſimiliter Filiam duodecennem vidimus, per aliquot menſes ſimili Contracturâ maxillæ periodicâ laborantem, quæ præciſè horâ octavâ veſpertinâ incipiebat cum aliquali capitis dolore, & hinc per novem aut decem horas durabat. In utroque exemplo ſubitò accidebat, ſubitòque iterum remittebat paroxyſmus.

In *Contracturâ flaccidâ* ſive *Parheſi* manus tantum affligi ſolent, rariùs autem extremi pedes ſimul debiles, & ad voluntariam flexionem impotentes redduntur. In manibus etiam muſculi extenſores plus minusve reſolvuntur, oppoſitis, qui digitos contrahunt, ſanis manentibus. *Pars* *ſectat* *Parhe*

Cauſa

Qui cauſas ejuſmodi malorum veras, genuinas, atque omni dubio carentes

rentes â nobis ſcire deſiderat, is ſanè rem oppidò difficilem petit; eſt enim hæc ipſa materia, quæ ab omni tempore excellentium Medicorum ingenia torſit, multorumque animos in ſuſpenſo tenuit. Cum autem in morbis hiſce ad oculum pateat, membra contrahi, atque ita vel rigida & inflexibilia manere, vel flaccida eſſe, ſed adminiculo alieno flexibilia, ſatis facilè quivis comprehendet, illam partem, cui membrum alligatum eſt, decurtari, vel breviorem reddi debere. Pars verò talis eſt muſculus cum ſuis fibris atque tendinibus; muſculus itaque, vel muſculoſi tendines, atque fibræ nervoſæ præternaturaliter decurtatæ *cauſa proxima* Contracturæ ſtatuerunt. *Criſpationem* vel *Criſpaturam* vocant hodierni Medici, eamque à diverſis cauſis produci exiſtimant antecedentibus & mediatis; immediatè enim talis Criſpatio vel Contractio fibrarum fit ab elatere earundem aucto per copioſiorem fluidi ſpirituoſi affluxum, ob quem fibræ compactiores atque breviores redduntur, non ſecus atque funis ſiccus, quando humore perfunditur, â quo ita decurtari & contrahi obſervatur, ut etiam pondus aliquod attollere & elevare queat. Equidem fibræ cujuſcunque muſculi naturalem ſeſe contrahendi niſum obtinent, ac eapropter perpetim contraherētur niſi oppoſiti ſemper muſculi exſtarent, qui ſimilem niſum haberent, & ita membrum, cui adhærent, in contrariam partem ducerent. Quamdiu proin fluidum ſpirituoſum in fibras talium oppoſitorū ſive antagoniſtarum muſculorum nerveas vel tendineas æqualiter diſtributum eſt, atque ſic velut æquilibrium quoddam utrobique obſervat, tamdiu membrum, in quod hi muſculi deſinunt, ultro citroque flecti, contrahi atque extendi poteſt. Quamprimum autem illud æquilibrium tollitur, ita ut quantitas ſpirituum in nervos unius muſculi major effuſa ſit, quàm in fibroſam oppoſiti muſculi texturam, tum membrum reverâ ſpaſmodicè eo trahitur, quo fibræ, quoad ſuum elaterem ab influxu ſpirituum copioſiore auctum criſpatæ, tendunt; dum muſculus antagoniſta, qui in oppoſitam partem idem membrum flectere ſolet, ob minorem elaterem ſufficienter reſiſtere nequit. Atque hinc talis præternaturalis tenſio durat tamdiu, donec elater utrobique æqualis fuerit reſtitutus. Sed idem phænomenon ſimiliter contingit, quando fluidum nerveum in uno quidem muſculo naturali quantitate manet, in oppoſito autem minuitur præternaturaliter.

Si quis ergo *tonico Spaſmo*, atque *immobili Contracturâ* unius membri laborat, tum vel fibræ muſculi illud contrahentis continuè majorem fluidi ſpirituoſi copiam in ſeſe continebunt, vel fibræ muſculi antagoniſtæ ob defectum ſufficientis ſpirituum quantitatis laxiores & flaccidiores præternaturaliter facti erunt. *Cauſa contracturæ rigidæ.*

Majorem quantitatem fluidi nervei fibris conciliant, aut in illas depluere faciunt variæ nervorum irritationes & punctiones, quas modò humores acido-vel auſtero-acres, modò varii

varii generis inſtrumenta pungentia, lacerantia, exaſperantia, comprimentia excitant; quemadmodum hoc ante aliquot annos in Fabro ferrario experti fuimus, cui ex Vulnere in metatarſo accepto tamdiu maxilla contracta & immobilis manſit, quamdiu fruſtulum calcei aut tibialis intra vulnus permanſit, nervoſaſque fibrillas compreſſit, aut aſperitudine ſuâ lancinavit. Quando contingit, ut in omnes omnium muſculorum, motui voluntario dicatorum, nervos ſpiritus majore quantitate æqualiter imprimantur, tum Tetanus, vel tonica totius corporis convulſio oboritur, tamdiu durans, donec ſpiritus à ſuâ in nervos contentione remittant. Quod ſi per longum tempus quis membrum non movit, tum tendines muſculorum illud flectentium ita rigidi ac duri ſenſim evadunt, ut flecti poſtliminio amplius nequeat.

Defectus fluidi ſpirituoſi in nervoſis fibris oboritur, quando vel comprimuntur, vel diſcinduntur, vel obſtruuntur, vel ſiccantur, & indurantur. Vnde podagrâ nodoſâ laborantibus, graviter vulneratis, uſtione læſis & ſimilibus in caſibus Contracturæ non rarò obtingunt.

A Faſcino etiam contracta quomodocunque membra fuiſſe Georg. Abrahamus Merklinus in *Caſibus medicinalibus Incantationi vulgo adſcriptis*, & J. Chriſt. Fromannus in *Tractatu de Faſcinatione* referunt.

Contractura *periodica*, quæ ſubinde datur, adſcribenda venit humori viſcido-acri ſtatis horis ſuam irritationem exercenti, & ad certum temporis ſpatium continuanti.

Manuum Contractura, ſive *Parheſis* proximè quidem contingit à reſolutione nervorum & muſculorum, digitos, manuſque extendentium, unde fit, ut muſculi oppoſiti ſive antagoniſtæ, vel integrè ſani, vel non multum debiles redditi, ſuo officio defungantur, niſumque ſeſe contrahendi exerceant, & ita decurtati manuum digitos contrahant. Hæc contractio tamen ejuſmodi eſt, ut alienâ nihilominus ope digiti extendi queant, quoniam naturalis tantùm fluidi ſpirituoſi quantitas in nervis illis muſculorum contrahentium exiſtit, quæ extenſionem impedire nequit, cùm aliâs per ſe, ſi oppoſiti muſculi reſoluti non eſſent, extenſio digitorum per intercedentem hominis voluntatem, ſine alieno auxilio facilè contingere poſſet. Quod ſi verò reſolutis muſculis extenſoribus muſculi adducentes ſive contrahentes quantitatem fluidi nervei juſto majorem acciperent, tum propter auctum ſic fibrarum nervoſarum elaterem adeo validè contraherentur digiti, ut neque alieno adminiculo illi extendi poſſent, niſi vim maximam adhibere, doloremque immanem excitare vellemus.

Cauſ. Cont. ctur. flacc. ſive heſec.

Reſolutio autem illa muſculorum contingit ab impedito fluidi nervei ſufficientis influxu, unde elater in illis minutus, vel planè abolitus, renitentiam oppoſitorum muſculorum actioni naturalem præſtare nequit, atque ſimul flacciditatem iiſdem muſculis conciliat. Fluidum nerveum non influit

fluit in muſculos extenſores, quoniam nervoſæ ipſorum fibræ per conſenſum, quem cum plexu nervorum meſenterico, in ſpaſmodicâ vel bilioſâ Colicâ graviter afflicto, habent, validè ſunt conſtrictæ, & quaſi ligatæ; uſque adeo ut hæc ipſa Colica pro cauſâ antecedente, eaque ferè ordinariâ Parheſeos haberi debeat. *Colica* hinc *ſpaſmodica*, vel ſic dicta *bilioſa* ſemper ferè præcedit, atque Hominem plus minus diu aut frequenter excruciat, antequam Parheſin poſt ſe trahat. Quod ſi tamen nervi ad muſculos diſtributi, horumque tendines, vel in vulnere reſciſſi, vel in ambuſtione ſiccati ac deſtructi, vel in ulcere eroſi fuerint, ſimiliter ejuſmodi Contractura vel Parheſis oboritur. Venena tandem mercurialia, aliave quotidie tractata, vaporeſque illorum hauſti, vel aſſumta venena aut remedia draſtica huic quoque Affectui anſam præbent.

Quod autem in Parheſi muſculi manus contrahentes ſint illæſi, vel exinde cognoſci poteſt, quoniam homines per hanc digitorum contractionem aliquid manibus tenere ſolent.

Diagnoſis & Prognoſis Ex dictis jam facilè hi Affectus cognoſci poſſunt atque à ſe invicem diſcerni ſolent, ut ulteriore *Signorum diagnoſticorum* recenſione opus non ſit. Parheſis indolens eſt ſemper, Contractura autem rigida ſubinde, nō perpetim dolorem comitem habet. Uſque adeo ut in contractis quomodocunque membris ſenſatio tactûs utplurimum illibata maneat, cùm interea motus ſit abolitus.

Prognoſis Quoad Prognoſin autem hoc tenendum, Morbos hos, ſi radicati atquē inveterati fuerint, plerunque ad mortem uſque Hominis, etiam citra dolorē ullū durare, omnemq; remediorum vim eludere. Imò quæ à nervorum aut tendinum amputatione, eroſione, vel ambuſtione originem ducit Contractura, omnem ſtatim in principio medicationem reſpuit, prorſus inſanabilis exiſtit, & non rarò Atrophiam tandem poſt ſe trahit, præprimis quæ â faſcino, aut per incantationē excitata fuit. Reliquæ autem *recentes* Contracturæ, niſi æger enormes in ipſâ Diætâ errores per frequentē iram, aut largam quotidie Vinorum ingurgitationem, aut continuam triſtitiam &c. commiſerit, nunc integrè nunc magnâ ex parte curari poſſunt.

Curatio. In *Curatione* proin huic unicè ſatisfieri debet indicationi, ut æqualis fluidi nervei influxus atque expanſio vel diſtributio debita & naturalis reſtituatur; ſiccitaſque, ſi quæ adfuerit, humectantibus corrigatur. In *Contracturâ* proin *rigidâ* dolente vel indolente primæ ante omnia viæ expurgandæ, ſicque impedimenta felicis ſanationis tollenda veniunt: hunc in finem leniens aliquoties remedium exhiberi poterit, v gr. in Adulto; *Contractura rigida.*

℞. *Syrup. de Cichor. cum Rhab. vel*
Roſ. ſol. compoſ. cum R. A. S.
flor. Perſicor. ana. ℥iß.
Aqu. Portulac. ℥i.
Fœnic. ℥ij.
M. f. Potio d. ad Vitr. Sumatur pro doſi, & quidem bis vel ter, alternis diebus. Vel

 ℞. Pa-

℞. *Panaceæ ſolut. alcal.* ℥vj.
Semin. Aquileg.
Cinnab. ♄n. opt. ana. ʒß.
M. f. Pulv. ſubt. divid. in 6. Part. æqual. ad ch. Singulis diebus mane ſumatur doſis in dilutiore Emulſione Amygd dulc. cum Aqu. Beton. & Beccabungæ, vel ſimili factâ.

Præmiſſis hiſce intus proderunt blanda volatilia per longum rempus, mutatis ſubinde formis ac remediorum ſpeciebus ſumta, quemadmodum ſequentia proficua ſæpè deprehendimus: v. gr.

℞. *Eſſent. Aquileg.*
Betonic.
Succin.
Ambr. gryſ. cum Spiritu Meliſſ. extr. ana. ʒiß.
M. detur ad Vitr. Doſis m. ac veſp. 25. vel 30. guttæ cum Aquâ Beccabungæ, Naſturt aquatic. Cherefol. fl. Til. Pæon. aut ſimili. Vel

℞. *Eſſent. Trifol. fibr.*
Meliſſ. ana. ʒij.
Caſtor.
fl. Aquileg. ana. ℈ij.
Miſc. detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Spirit. Cochlear.*
Tinctur. ♄n. vel
Corallor. ana. ʒij.
M. d. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Spirit. Sanguin. human.* ʒij.
Salis armon. aniſ. ʒj.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſt. ℈ij.
M. d. ad Vitr. Doſis 20. ad 25. gutt. m. ac veſp. cum vehiculo ſuperiore.

In formâ Pulverum ſequens apprimè valet:

℞. *Viperar. ppt.*
Bezoard. miner. ana. ℥iß.
☽aris.
Semin. Aquileg.
Pæon. ana. ʒj.
⊖is volat. C C. ʒß.
Sacchar. cand. alb. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. detur ad ſcatul. Doſis m. ac veſp. ℈ij. *cum Infuſo fol. Theé, Betonic. & Chamædr.*

Vel ℞. *Specier. diambr.*
diamoſch. dulc. ana. ℈iiij.
⊖is vol. Viperar. vel C. C. ℈ij.
Matr. Perl. ppt.
Ebor. uſt. ppt.
Specif. ſtom. Poter.
Unicorn. marin. ppt. ana. ʒj.
Ungul. Alc. ppt.
Cinnab. nativ. opt. ana. ʒij.
Fol ☉ri num. iiij.
Sacchar. roſat. tab. ℥ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ad ʒj. *vel plus, m. ac veſp. per ſe aut cum vehiculo conveniente.*

Vel præſcribi poteſt uſus *Juſculorum* herbis naſturcinis atque nervinis alteratorum, v. gr. *Borragine, Bugloſſo, Chamædr. Cherefol. Majoran. Beton. Endiv. Cichor. Fumar. Agrimon. Ulmar. Beccabung. Naſturt. hortenſ. vel aquat. & ſimilib.* Vel ex iiſdem plantis cum additione *Fimi Caballi Avenâ nutrit. Fimi columbini, Semin. Aniſ. Fœnic.* &c. Aqua deſtillari, ac ejus poſtea hauſtus, unciarum trium vel quatuor, quotidie mane per plures hebdomadas propinari poteſt: vel æſtivo tempore potus *Thermarum piperinarum*, aut etiam *Acidularum* prodeſt.

Extus

Extus ea quoque conducunt, quæ tonum fibrarum roborare, obſtructoſque nervorum tubulos reſerare valent. Quem in finem comendantur *Balnea Aquæ dulcis* cum admiſtione *Lactis vaccini*, & incoctione Herbarum tam emollientium, quàm cephalico nervinarum, ut ſunt: *Alcæa*, *Althæa*, *Agrimonia*, *Ulmaria*, *Solanum*, *Anſerina*, *Branca urſina*, *Chamædrys*, *Chamæpitys*, *Majorana*, *Anethum*, *Abrotanum*, *Abſynthium*, *Ruta*, *Malva*, *Origanum*, *Lappa major vel minor*, *Mentha qualiscunque*, *Salvia nobilis ac ſylv. Beccabunga*, *Angelica* quævis, *Petroſelinum*, *Chereſolium*, *Lavendula*, *Roſmarinus*, *Chamomilla*, & ſimil. Vel ſacculus ejuſmodi plantis repletus in *Vino* coqui, exprimi, & applicari membro poteſt. *Venæſectio* & *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* in Plethoricis non negligendæ. *Frictiones* quotidianæ cum linteis mollibus calentibus inſtituendæ. Imò juxta uſum Remediorum validè emollientium etiam membrorum artificialis extenſio per commoda inſtrumenta tentari ſenſim debet, niſi Convulſio qualiſcunque metuenda ſit.

Notandum autem, ab ejuſmodi remediis tam internis, quàm externis, ſubinde ſudorem expectandum aut eliciendum eſſe; poſt ſudorem autem, vel poſt balneum quodvis, imò etiam citra hæc m. ac veſp. Membrum afflictum, aut origo certè nervorum, ad muſculos talis membri deſcendentium, illiniri aut inungi debet *Oleo*, *Unguento*, aut *Balſamo* efficaci *nervino*; quemadmodum ſunt v. gr. *Olea Hyperici*, *Anethi*, *Abrotoni*, *Rutæ*, *Meliſ. Ocymi*, *Chamomill. è Floribus Slotani*, *Scorpionum Matthioli*, *Lumbricor. terreſtr. Later.* quibus admiſcere poſſumus *Axungias*, *humanam*, *urſinam*, *caninam*, *Caſtorei*, *Murium alpinorum*, *Anatum*, *vulpinam*, cum *Oleis deſtill. Aneth. Baccar. Juniperi*, *Spic. Lavendul. Amarac. Roriſmar.* Vel *Galbanetum Paracelſi*, ſi corpus macilentum non eſt, loco omnium uſurpetur. Commendatur etiam à nonnullis *Balſamus Viſci tiliacei*, vel *Balſamus magicus Pferzheimenſ.* non ſecus atque *ſpecif. Unguentum Hartmanni in Praxi chymiatr.* Vel *Sanguis Bovis*, *Vituli*, *Ovis*, aut alius animalis, imò *Hominis* adhuc calens ſpongiâ excipi & affectæ parti cum fructu applicari ſolet. Quin & involvi ſæpius poteſt membrum pelli recenter ab animali vivo extractæ, adhuc calenti, ad aliquot horas. Si ſudor non facilè ſequatur, in laconico frequenter pro re natâ quærendus erit.

Contractura ab *Arthritide fixâ* oriri ſolita præcaveri, vel ſi recens adhuc fuerit, curari poteſt ſæpè uſu *Balneorum mineralium*, Argillam cum tantillo Aluminis, aut Nitri vehentium; ut & potu *Lactis bubuli*, vel *aſinini* aliquandiu continuato mane; hâc verò curâ durante â *Vini* uſu eſt abſtinendum, & ejus loco pro ordinario potu *Decoctum Lignorum mite* potari debet. *Contractura ab Arthritide curatio.*

Parheſis manuum intus quidem ſequentibus curari poteſt remediis, v. gr. *Cura Parheſeos.*

℞. *Tinctur. Corall.* vel ♁ *n.* ℥iij.
Eſſent. Trifol. fibr.

Pæon.

Pœon. ana. ʒj.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſt. ℈ij.

Miſc. detur ad Vitr. Doſis m. ac veſp. horâ ante paſtum 25. *ad* 30. *gutt. cum vehiculo convenienti*, v. gr. *Syrupo aperit. Minderer.* vel *ſceletyrb.* vel de *Beton.*

Vel ℞. *Decoct. Lignor. aut ſaltem.*
Ligni Saſſaphr. ℥iij.
Tinctur. ☿*ri, vel*
♁*nii.*
Spirit. Cochlear. ana. gutt. xv.
Rotul. Man. Chriſt. ſimpl. ʒij.

M. f. Potio d. ad Vitrum pro doſi quotidie mane ac veſp. per aliquot hebdomadas repetendâ, horis aliquot ante paſtum.

Singulis autem biduis vel triduis poſt hauſtam hanc potionem in lecto vel laconico Æger ſudare debet.

Juxta hæc poſt cœnam, imò etiam quandoque mane ſequens *Tragema*, vel *Electuarium* uſurpetur; v. gr.

℞. *Fol. Betonic. Meliſſ. ana.* ʒiß.
Majoran. Chamædr. ana. ʒj.
Succin. alb. ppt.
Raſur. Ebor.
Matr. Perl. ppt.
Cinnab. ♁*n. corr. ana.* ʒiß.
Semin. Fœnic. Pœon.
Radic. Cal. arom.
Caſſiæ. Lign. ver.
Cubebar.
Cinam. elect.
Flaved. Cort. aurant.
Nitr. ♁*iat. ana.* ʒj.
Sacch. roſat. ℥vj.
Folior. Aur. num. 8.

M. f. Pulvis ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒj. *ad* ℈iiij.

Vel ℞. *Conſerv. Beton.*
Meliſſ.
fl. Anth. ana. ℥ß.
Nuc. Ind. condit. ʒiß.
Condit. rad. Satyr. ʒiij.
Succolat. Indor. ℥ß.
Syrup. Capill. ♀*r. q. ſ.*

M. f. Elect. d. ad Oll. Doſis magnitudo nucis juglandis bis quotidie.

Si à Veneno aut Remedio draſtico provenerit malum, tum *Lac bubulum* per plures dies, quotidie ad uncias 6. vel octo calidè bibendum, *Sacchari*, vel *Conſervæ Betonicæ, Borraginis*, aut *flor. Tunicæ* tantillo edulcoratum. Sed inſimul m. ac veſp. ſequens Pulvis exhibebitur:

℞. *Corall. rubr. ppt.*
Terr. Lemn. ppt. ana. ʒiß.
Bol. Arm. ppt.
Matr. Perl. ppt.
Pulv. Viperar. ppt. ana. ʒj.
Fol. Auri num. 3.
Sacch. roſat. tab. ʒvj.

Miſc. f. Pulv. ſubtil. d. ad Scatul. Doſis ʒj. cum *Emulſione Amygdal. dulc.* vel *Lacte bubulo.*

Vel *Electuarium* ſequens, maximè abſorbens, demulcens, atque confortans præſcribetur:

℞. *Conſerv. fl. Tunic.*
Borrag.
Roſ. rubr. ana. ℥ß.
Conditur. rad. Symphyt. ʒij.
Nuc. moſch.
Conf. Hyacinth. compl. vel incompl.
Roob. Sambuc. ana. ʒj.
Unic. foſſil.
Terr. ſigillat.

Unic.

Unic. marin. ppt. ana. ℈ij.
Syrup. Capill. ♀ *r. q. s.*
M. f. Elect. d. ad Oll. Doſis ſingulis ſex horis magnitudo Nucis moſchatæ.

Æſtivo tempore potus *Lactis aſinini*, vel *Thermarum Fabarienſium*, aliarumve optimè conducit. Nonnulli virus eluunt potu *Acidularum*, ſi fibras Stomachi nimis teneras non habent. Vide quoque Titulum de *Hypercatharſi*.

Vaporibus venenatis. A Vaporibus venenatis, mercurialibus, arſenicalibus producta Contractura, v. gr. in *Aurifabris*, *Pictoribus*, *Figulis*, *Metallifoſſoribus*, curatur intus quidem ante omnia decem vel duodecim doſes *Panaceæ ſolutivæ ſive laxativæ alcalinæ* exhibendo; deinceps autem *diaphoreticis* pluribus propinatis ſudorem frequenter pellendo; quem in finem præſcribi poſſunt, v. gr. ♄ *n. diaph. Specif. ſtomach. aut antihect. Poter. Bol. Arm. ppt. Pulv. Pannon. ruber, Viperar. ppt. Bezoardic. miner. Dens Apri vel Hippopotam. ppt. Diaphoret.* ☽ *are, Unicorn. mar. ppt.* & ſimil. è quibus Pulvis componi, & ad doſin dimidiæ drachmæ cum *Emulſ. Sem. 4. frig. major. Card. bened. Aquileg. & Card. bened. Aquâ Galegæ & Scabioſ. fact.* quotidie ſemel propinari poteſt. Loco hujus tamen Emulſionis inſervire quandoque ſolet *Decoctum Lignorum* cum *Meliſſ. Betonic. Majoranâ*, *Origano*, & *Scabioſâ*. Sumto autem tali ſudorifero *Laconicum* ſemper ingredi poteſt Æger.

Externè in Parheſi neceſſe eſt, ut per longum tempus Æger bis quotidie ſibi ſpinam dorſi cum brachiis & manibus linteis calefactis mollibus fricari, ac poſtea ſtatim *Oleo laurino*, *Lumbric. terreſtr. Scorpion. Matthiol. Aneth. Majoran. Chamomill.* cum *Axungiâ Serpentum*, *human.* vel *canin.* permiſto, vel *Balſamo Galbani terebinthinato*, articulos dictarum partium calidè inungi curet. Æſtivo tempore nonnullis abſoluto *Acidularum* aut *Thermarum* quarundam potu profuit uſus Balneorum mineralium argillaceorum, vel quotidiana intruſio manuum parheticarum in recens mactati, & adhuc probè calentis animalis interanea. Vidimus & in Plumbarienſibus Lotharingiæ Thermis profuiſſe maximè unâ cum earundem potu quotidianum ſudorem in Laconico excitatum, cum repetitâ Nuchæ, Axillarum, Brachiorum atque Manuum embrocatione, ſive ut inibi loquuntur, *Duciâ*, *la Douche*. Poſt quemvis ſudorem membra calentibus probè linteis ſunt abſtergenda, ac fovenda, ſimulque ulteriùs, quantum ferre poteſt Æger, *ſpiritu Lil. convall.* vel *Anhaltino*, aliove ex *Herbis cephalicis*, *nervinis*, *Aromatibus*, & *Reſinis*, in *Spiritu Vini rectificato* infuſis compoſito calidè lavanda; aut oleo quodam ſuperiore, vel *Balſamo paralytico Paracelſi*, vel *Oleo mirabili*, quod Cardilucius in *Officinâ Sanitatis Capit. p. m.* 135. deſcribit, perungenda veniunt.

Si *Contractura* exiſtat periodica, intus ſubinde corporis interanea blando laxante extergenda ſunt, ubi conducit *Potio* qualiſcunque *eccoprotica*, vel *Panacea alcalina* repetitis vicibus *Cura Contracturæ periodicæ.*

 ſumpta.

ſumpta. Poſtmodum conducit frequens aſſumtio vel *Pulveris ſpecifici cephalici Michaëlis* cum *Viperis ppt.* vel *Eſſentiæ Succini, Betonic. Aquileg. Ambræ, Trifol. fibrin. Tincturæ ♁n. ♀ri, ♂tis aperitiv.* Æſtivo tempore potus *Thermarum* aut *Acidularum* non prætermittendus, exactumque *Diætæ* regimen obſervandum. *Fonticulus* in brachio excitandus. In plethoricis etiam *Vena ſecanda*, *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicandæ.

Contractura Senum.

Contractura Senum nonnihil *Balneorum* & *Inunctionum* uſu emendari poteſt, perfectè autem curari nequit. Aliæ Contracturarum ſpecies, à dilaceratis, diſciſſis, eroſis, Vlcere corruptis, aut diu ſiccatis nervis, vel à Vulneribus articulorum, & luxatione malè tractatâ oriundæ, ſunt immedicabiles.

Contractura à Tumore vicino.

Si *Tumor vicinus*, aut res Vulneribus inhærentes, nervos vel tendines comprimendo, pungendo, lancinando ve in culpâ fuerint, tum tumor emolliendus, reſolvendus, diſſipandus, vel in Abſceſſum & Vlcus mutandus. Res autem præternaturales Vulneri inhærentes eximendæ, tumq; demum Vulnus cicatrice obducendũ.

Contractura à Faſcino.

Contractura à Faſcino, quæ radices jam firmas egit, & inveterata eſt, curabilis vix exiſtit. Recens autem, quæque immediatè à maleferiato Spiritu maligno non eſt introducta, curationem adhuc admittit. Refert Barthol. Carrichterus, *Imperat. Maximil. II. Archiater*, *in Curat. Morbor. magicor.* Contracturam ſine Contabeſcentiâ interdum Homini in brachiis vel pedibus per faſcinationem contingere, quando Venefica Bufonem ejus nomine circa lumbos fuſtibus egregiè contundit; atque hunc dein morbum ſequenti modo curari poſſe memorat:

℞. *Herbarum jam florentium, Plenilunii tempore ſereno cœlo mane collectarum.*
Antirrhini nobil. Man. 5.
Abrotoni Manip. 3.

Inciſas probè & mixtas coque in Vini rubri Menſ. ij.

Colato hinc tali vino Ægrum in labro novies lava, ac deinceps vinum effunde in amnem ſive fluvium proximum; poſt ſingulas autem lotiones membra Ægri contracta *Balſamo Viſci corylini* calidè inunge, quod ita deſcribit:

℞. *Axung. Caponum purificat.* ℥xij.
Urſi probè depurat. ℥viij.
Pinguedin. Catulor. depurat. ℥iiij.
Viſci Corylin. cum baccis Miij.

Viſcum hunc contunde probè in mortario cum piſtillo tiliaceo, ut inde ſucculenta fiat maſſa, quam dein cum Pinguedinibus optimè mixtam vitro ſive phialæ anguſti orificii immitte, atque radiis ſolaribus per novem hebdomadas expone; ſic tandem fiet Unguentum viride, quod externè uſurpatur.

Balneum quoque *Aquæ dulcis* ex incoctione diutinâ largæ quantitatis *Herbæ Filicis* atque *Scrophulariæ*, præparari, eique Æger mane per bihorium, veſperi autem non niſi per horæ ſpatium inſidere poteſt. Sequens denique *Apozema* commendat:

℞. *Radic. Scrophular.* ℥ij.
Herbar. Verben. Man. 5.

An-

Antirrh. Mj.
Vini alb. veter.
Aqu. fontan. aa. Menſ. j.

Inciſ. & contuſ. coque ad tertiæ partis conſumtionem. De colaturâ hinc Æger ter quotidie hauſtum egregiũ aſſumat. Finito primo *Decocto* ſecundum, imò tertium quartumve eſt bibendum, atque ita continuandum, donec ſperatus ſuccedat effectus. Huic *Apozemati* etiam *Aquilegia cum toto, Trichomanes, Angelica, Artemiſia, Viſcus tiliaceus, Verbena, Abrotanum, Alliaria, Hypericum, Ophioglosſum, Pyrola, Scordium, Leontopodium*, &c. imitti poſſunt.

Alias etiam *Suffumigia antimagica* parare ſolent ex *Herbis Salviæ, Rutæ, Solani, Roris mar. Artemiſ. Hyperici, Verbenæ, Viſci corylin. Antirrhini, Piloſell. Ligno Aloës, Santalo citr. Thure, Maſtich. Corticib. Citr. Benzoë, Styrace calamit. Ladano, Aſâ fœtid. Sulphur.* &c

Sunt qui *Cataplaſma* ex *Stercore humano* cum Pulvere *Aſæ fœtidæ, Viſci tiliacei, Scrophulariæ radic. Seminis Antirrhini*, &c. conficiunt, & calidè membris contractis ſæpius applicant. Decantatus verò maximè eſt *Balſamus magicus Pfortzheimenſis*, quotidie membris inungi ſolitus, cujus deſcriptionem ſequentem è G. A. Merklini *Sylloge Caſuum Incantationi adſcriptorum pag. 85. & 254.* didicimus:

℞. *Ol. Hyperic. optim.* ℔j.
Vini generoſ. Sextar. 3. *vel Menſ.* j.
Ol. Terebinth. Lumbric. terr.
Philoſophor, ana. ℥ij.
Ceræ ℥j.
Pingued. human. deſtill.
Olei medullæ Oſſium humanor. vel cervinor. deſtillat. ana. ℥iij.
Theriac. Andromach.
Mithridat. Damocr. ana. ℨj.
Radic. Ariſtol. rot.
Dracuncul. macul.
Symphyt. ana. ℥ß.
Scrophular.
Fabar. aa. ℨj.
Viſc. quern. tiliac. & coryl. aa. Mj.
Folior. Perſicar. Pyrol.
Rutæ murar.
Menth. criſp.
Polytrich.
Scabioſ. ana. Miij.
Flor. Antirrh. Mviij.
Hyperic. Man. vj.
Verbaſc. Man. ij.
Betonic. Centaur. min.
Auricul. Mur.
Brunell.
Conſolid. aur.
Ptarmicæ.
Chelidon. maj. aa. Mj.
Pomor. Momord. ℥iij.
Baccar. Herb. Parid. ℥iß.
Seminis Antirrh. ℥ß.
Hyperic. ℥iß.

Inciſa & contuſa coque in Diplomate, vaſe clauſo, ad conſumtionem Vini. Exprime fortiter, ac dein impone
Croci Mart. aperit.
Mumiæ, Maſtich.
Thuris, Myrrh. aa. ℨij.

Coque iterum leniter, & pro circulatione Solis radiis expone: hyeme verò ad fornacem colloca.

CONTVSIO cum *Ecchymoſi* ſive *Sugillatione*, eſt Morbus ſolutæ unitatis, in quo ſanguis è vaſculis, per violentam externam cauſam ruptis, exprimitur, membranaſque cutis inter- *Contuſio cum ſugillatione*

tercurrendo, rubicundum primitus, mox lividum parti colorem inducit. Ita ut ſic unaquæque ferè corporis pars externa huic malo obnoxia ſit.

Diagnoſis. *Cognoſcitur* id ipſum è variato ſenſim colore partis contuſæ, qui primò ruber, poſt lividus, aut etiam obſcurè virideſcens, tandem flavus evadit, donec naturalis iterum color redierit. Nullus præterea dolor, aut exiguus duntaxat ſimul jungitur; imò nec ipſa pars contuſa ſemper tumet, quoniam parum ſanguinis eſt, quod in contuſione è vaſis exilit, idque ultra cutim vix deſcendit.

Prognoſis. Malum leve, modò probè tractetur: ſiniſtrè verò curatum, aut etiam neglectum, in Inflammationem Abſceſſum, Vlcus, Fiſtulam, imò & ipſam Gangrænam, atque Sphacelum degenerare poteſt, apud eos præprimis, quorum ſanguis acrimoniâ corroſivâ pollet. Superaccedit quandoque Febris, quæ tamen diaphoretico uno vel alteto iterum diſſipatur.

Curatio. In *Curatione*, antequam pars contuſa ſugilletur, repellens ſtatim remedium applicandum, quod impedit vi quadam adſtringente, quo minus ſanguis è vaſculis ruptis exprimi poſſit. Tale eſt v. gr. *Aqua gelida*, vel *Acetũ frigidũ*, vel *Lapis* aut *Ferrũ frigidum* ſtatim ab accepto ictu applicatũ. *Spiritus* autem *Vini* aliuſve ſulphureus calidè cum linteis adhibitus impedit ſugillationem tumoremque om-nem, vel hunc jam factum confeſtim, circulationem humorum probè conſervando promovendoque diſcutit.

Si *Contuſio* eſt magna atque vehemens, tum illicò Patiens jubetur Vrinam mittere, quam dein nonnulli adhuc calentem cum linteis imponunt. Statim verò ſimul vena brachii ſecanda, hincque Æger, aut ſaltem contuſæ quocunque modo partes ovillâ pelle recenti & adhuc calente involvantur, ut ſic extravaſatio humorum prohibeatur. Si quid tamen nihilominus extravaſatum creditur, internis quidem *diaphoreticis*, & *grumos ſanguinis reſolventibus* diſcutietur; v. gr. *Sperma Ceti recens ad* ℨj. *Sanguinem Hirci ppt. ad* ℈i. *vel* ℨj. *Ocul.* ♋. vel *Dent. aprin. ppt.* vel *Pulv. Viperarum ppt. ad* ℨß. aliquoties cum *Juſculo* propinando: cui jungatut etiam *Mixtura diaphoretica* ex *Aqu. Cherefol. Heder. terr. fl. Sambuc. Syrup. aperit. Minderer.* vel *de Betonic.* cum *Ocul.* ♋. *ppt. Cinnab.* &c. Imò & *Decocta contra caſum traumatica* m. ac v. calidè pota magnum in ejuſmodi caſibus uſum habent: ad ea verò ſumuntur *Herbæ Alchymill. Anſerin. Betonic. Sanicul. Artemiſ. Pyrol. Virg. aureæ, Vinc pervinc. Fragar. Caryophyllat. Carbones Til. Aceto reſtinct.* &c. quæ in mediâ parte *Vini albi* & *Aquæ* coqui poſſunt: hinc quotidie ſemel aut bis ℥iij vel iv. propinando.

Si *Gangræna* immineat, quod ex duritie, livore, & inſigni ardore Tumoris colligi debet; potenter eſt reſolvendum, quod fit parti applicando *Cataplaſma* ex *Scordio*, *Fimo caballino*, *Sigillo Salomonis*, *Brunellâ*, *Salviâ*, *Meliſſ. Card. benedict. Camphorâ*, &c. *Vino* incoctis, & in Pultis formam redactis. Vel lintea ſaltem

Rori

Rori minerali, ac *Spiritui vini* vel *Ceraſ. nigror. camphorato* immerſa ſæpiùs cum fructu applicantur, intus ſimul diligenter propinando *diaphoretica*, tam in *potionibus* quàm & in *potu ordinario*, ubi à *Vino* abſtinere debet Æger. Si opus videbitur, etiam pars cultello aperiatur, vel ſcarificetur, hincque curatio prout in Gangrænâ abſolvatur.

Si *Vulnus* ſimul adeſt, illud conſueto more curetur, ſed etiam *diſcutientia Fomenta* aut *Cataplaſmata* applicentur.

Contuſionibus, hincque enatis Tumoribus atque Sugillationibus Infantum frequentibus ſtatim quidem repellentia frigida applicabis; vel linteum *Albumini ovorum* & *Aceto* confeſtim intinctum, ſæpè repetendum. Si verò Tumor jam ſit factus, aut ipſa Sugillatio, tum Mulierculæ id omne diſcutere nôrunt ſuis *ſpiritibus* domeſticis, v. gr. *Lil. convall. Ceraſ. nigr. Vini camphorat.* aliove: vel etiam ſtatim *Sambuci flores*, *Salviam*, *Majoranam*, *Chamomillam*, &c. *Vino albo* incoquunt, & lintea immerſa calidè applicant. Aliæ *Butyrum elixum* cum *Spiritu vini* & *Albumine ovi* applicant. Aliæ iterum *Aquâ muriaticâ* calefactâ & ſæpiùs admotâ vitiū curant. Tandē verò Sugillationes reliquiæ paulatim à ſolâ naturâ diſcutiuntur, impoſito ſolùm *Cerato ſimplici* ex *Oleo roſaceo* vel *Lil. alb.* & *Cerâ flavâ*.

CONTVSIO *cum Fracturâ Cranii & Vulnere*, eſt Morbus ſolutæ unitatis, in quo non ſolùm Cutis capitis membranæ atque vaſcula dividuntur, ſed & ipſum Os Cranii frangitur.

Cauſa hujus mali eſt vel lapſus ex alto, capitiſque ad rem duram fortis alliſio, vel ictus à diverſis rebus duris acceptus; quâ ratione nunc punctim, nunc cæſim, nunc alio qualicunque modo, continuitas ſolvi poteſt; ſed hic non niſi ea læſio, quæ per modum alliſionis, aut contuſionis, obtuſo inſtrumento factæ, contingit, intelligitur. *Cauſa.*

Vt adeo ad cognoſcendum hoc malum ſignis opus non ſit multis; ſed notandum tamen, per ejuſmodi Contuſionem diverſimodas læſiones inſtitui poſſe, ſicque pro accidentium varietate Affectum nunc deteriorem & periculoſiorem, nunc leviorem & minùs periculoſum exiſtere, ac eapropter diverſimodè curari debere. *Diagnoſis, & Prognoſis*

In *Curatione* proin, ſi per Contuſionem ſanguinis copia ſit effuſa inter cranium & membranas, quod ſciri poteſt ex emiſſione ſanguinis per nares, aures, os; item è capitis gravitàte, ſtupore, ſopore, &c. ſtatim poſt Vrinæ excretionem *Vena* brachii ſecetur, atque hinc, ſi opus videbitur, *Clyſma emolliens* ac *detergens* injiciatur, paratum ex decoctione *Herbar. Parietar. Betonic. Betæ*, *Mercurial. Malv. Atriplic. Salviæ*, *Artemiſ. Baccar. Laur. Juniperi*, *Semin. Aniſ. Laur. Carv.* Additis tandem poſt colaturam, *Electuar. lenitiv.* vel *Melle rutaceo*, ac *Oleo oliv. Hyperic.* vel *Lil. albor.* Dein internè grumos ſanguin. diſſolventia ſunt exhibenda, v. gr. *Curatio.*

℞. *Aqu. Chereſol. Scab.*
Card. bened. ana. ℥iß.

 Roob

Roob Sambuc. ℥iß.
♄n. *diaph.*
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒß.
Eſſent. traum. ℈ij.

M. d. ad Vitr. Sumantur ſingulis trihoriis aliquot cochlearia.

℞. *Pulv. ad Caſum Aug.* ℥iij.
♄n. *diaph.* ʒj.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 8. *doſ. æqu. ad ch. mane ac veſperi ſumendas cum Infuſo fol. Betonicæ & Alchymillæ.* *Decocta* hinc *traumatica* ſunt bibenda, quibuſ-ni Febris obſtet fortior, etiam *Eſſentiâ Trifol. fibr. Betonicæ, Alchymill. Sanicul. Virgæ aureæ, Gramin. Parnaſſ. Bellid. minor. Numular.* &c. admiſcere poſſumus, doſi qualibet 30. vel 40. guttarum.

Vulneri poſtmodum externè ſuo modo, alibi expoſito, proſpiciendum; ac etiam *Fractura Cranii* ipſa, quemadmodum ſuo loco dicetur, deliganda. *Sacculi* interim ex *Herbis Betonic.* maximè, ſed & *Meliloti, Salviæ, Majoran. Origan. Calaminth. Veronic. Artemiſ. Bacc. Laur. Juniperi,* &c. componantur, atque *Vino* incocti & expreſſi frequenter Capiti applicentur, ut ſic grumi ſanguinei diſcutiantur ac diſſolvantur, ipſaque ſanguinis circulatio priſtino vigori reſtituatur.

Quod ſi *Cranium* ſit ſimul *depreſſum*, aut ſpinæ quoque ſubtus Meninges pungant, tum Cranium trepano eſt aperiendum, ac elevandum, quem operationis Chirurgicæ modum ſuo loco videre licet.

Contuſio cum Hemorrhagiâ.

CONTVSIO cum *Effluxu Sanguinis per Superiora & Inferiora*, eſt Morbus ſolutæ unitatis, à re quadam externâ violentâ graviter in Corporis truncum incurrente, originem trahens, ita quidem ut intus Vaſa quædam ſanguinea rumpantur, ſicque effuſus in Ventriculum, Inteſtina, aut Thoracem ſanguis per ſuperiora vel inferiora projicitur.

Nimirum vehementes admodum contuſiones, aut alliſiones Corporis, quocunque demum modo per lapſum aut ictum à variis rebus ſeu inſtrumentis duris productæ, facilè quaſdam in ipſo venas rumpere, indeque largiorem parcioremve ſanguinis extravaſationem excitare poſſunt. Sanguis verò ille poſtea coagulari, ac, niſi promtè reſolvatur, putreſcere, Inflammationem, Abſceſſum, & Vlcus producere, Febrim accendere, aliaque ſubinde periculoſa ſymptómata cauſari ſolet.

Itaque in *Curatione* ad nimiam ſanguinis extravaſationem impediendam ſtatim *Vena brachii* ſecetur, ac bona ſanguinis quantitas extrahatur. Deinceps ſimul ad reſolutionem atque diſſipationem ejus, quod jam extravaſatum ac fortè coagulatum eſt, accedendũ, intus quidẽ aliquot doſes *Pulveris ad Caſum Aug.* vel *ſanguin. Hirc. ppt. Dent. apr. ppt.* ♄n. *diaph. Bez. min. Spermat. Cet. recent. Ocul.* ♋. *ppt.* exhibendo cum *Aqu. Scabioſ. Plantag. fl. Sambuc. Cherefol.* &c. Imò Decoctum contra Caſum ex *Sanicul. Alchymill. Artemiſ. Burſ. paſtor. Agrimon. Virgâ aureâ, Pyrol. Vincâ pervinc. Geranio Robert. Millefol.* & ſimilibus cum Aquâ & Vino paratum, ſæpiùs calidis

calidis hauſtibus propinetur. Commendant in hunc finem quoque *Poſcam dilutam*, vel *Medicament. è Coagulo Leporis, Hædi, Caryophyllat. Artemiſ. rubr. Caul. rubr. Betonic. Rhapontic.* factum. Sic & *Decoctum Radic. Rubiæ Tinct. Vincet. Flor. Bellid. min. Hyper. Folior. Fumar. Scabioſ. Fœnicul. Aſclepiad. Semin. Cardui ben.* &c. non contemnendum. Ejuſmodi remediis præmiſſis opus eſt, ut rupta debitè vaſa conglutinentur, ne à levi quocunque motu denuò aperiantur, & novum ſanguinem profundant; quem in finem *Electuarium* concedetur ex *Conſervis Plantag. Roſar. rubr. Flor. Tunic. Borragin. Bugloſſ. Aurantior.* cum *Conditur. Radic. Conſolid. maj. Bol. arm. ppt. Terr. ſigill. Croc.* ♂*t. adſtring. Syrup. Cydon.* &c. Vel Pulvis præſcribatur ex *Gumm. arabic. Gummi Ceraſ. Pulvere Lichenis petræi, Sempervivi major. Bol. armenat. Unic. foſſil. Lapid. Hæmat. ppt. Sanguin. Dracon. ver. Seminis Hyperic.* &c. Vel etiam *Eſſentia Numulariæ, Hyperic. Bellid. min. Gramin. Parnaſſi*, cum *Balſamo peruviano* permixta, guttatim per plures dies exhibebitur.

CONVOLVVLVS, VOLVVLVS INTESTINORVM, vid *Ileus.*

CONVVLSIO, Σπασμὸς, à σπᾶν, *contrahere*, eſt Symptoma Actionum animalium, in quo nunc totum corpus, nunc hæc aut illa tantũ membra involuntario, violento atque præternaturali motu contrahuntur, diſtorquentur, ac obrigeſcunt, ita ut, niſi contractio ceſſet, faciliùs membrum frangas, quàm in naturalem figuram reducas.

Pars affecta.

Pars affecta ſunt principaliter ferè Meninges cerebri, deinceps autem Muſculi nunc hi nunc illi, imò fibræ quoque motrices variarum corporis partium, quas illæ ſui contractione violentâ multivariam diſtorquent.

Differentiæ.

Differentiæ hujus Morbi ſunt multiplices; *nunc* enim *univerſaliter* totum corpus cum ſenſûs & motûs voluntarii amiſſione affligitur, & vel *Opiſthotonus* eſt, quando muſculis caput extendentibus contractis ſeu criſpatis; abdomen in altum ita torquetur, ut caput, atque pedes poſterius ferè jungantur: vel *Emproſthotonus*, ubi corpus cum abdomine retro in gibbi formâ torquetur, capite verò atque pedibus antrorſum flectitur: vel *Tetanus*, quando Corpus æqualiter obrigeſcit, & quaſi in longitudinem extenditur; *Nunc ſpecialiter* hanc aut illam tantùm corporis partem affligit, velut Brachium, Pedem, Digitum, Oculos, Cervicem, Linguam, Maxillam, Labia, Ventriculum, Inteſtina, &c. ubi Senſus & reliquarum partium voluntarius motus manet integer. Quòd ſi Os ſpaſmodicè contrahitur, in alterutram partem, convulſo Oris muſculo lato ex uno tantùm latere, *Spaſmus cynicus*. Sin verò contracto in utramque partem eodem muſculo Os in utrumque latus diducitur, tum formam ridentis exhibet, ac *Riſus ſardonius*; ſi porrò Muſculi temporum contrahantur cum Stridore dentium, *Triſmus*. Si Os in ſpaſmo valdè apertum teneatur, *Hiatus oris ſpaſmodicus*.

Opiſthotonus. Emproſthotones. Tetanus. Spaſmus cynicus. Riſus ſardonius. Triſmus. Hiatus oris.

Tan-

Tandem ſi hic aut ille ſolùm muſculus Digiti, vel Brachii aut Pedis dolorificè trahatur, & rigidus evadat, *Spaſmus flatulentus* nuncupatur. Denique Convulſionem dividunt in *tonicam*, qualis hic deſcribitur, cum membrorum imobilitate conjunctam, & *clonicam*, cum membrorum concuſſione contingentem, veluti eſt *Epilepſia*, ſuo loco tractata. His adde, quod Convulſiones aliquando *continuæ* ſint, brevius vel longius pro cauſarum varietate durantes, aliquando *periodicæ*, incertis temporum intervallis recurrentes, ac ſimiliter citius vel tardius finientes.

Spaſmus flatulentus.

Cauſa

Cauſa verò omnium ejuſmodi Contractionum convulſivarum *proxima* eſt Spirituum animalium elaſtica quædam in tubulos atque veſiculas Muſculorum nerveas impreſſio, cum aliquali velut impetu facta; ubi dum ab expanſis fibris nerveis reliqua Muſculi vaſcula ſimul premuntur, atque ita ſanguis nonnihil in illis cohibitus augeatur, neceſſariò Muſculus primùm in latitudinem expandi, poſtea verò quoad longitudinem contrahi & decurtari debet. Atque hæc contractio dura exiſtit, firma & rigida, quoniam vis nervoſarum fibrarum & ſpirituum impreſſorum elaſtica externæ cuicunque violentiæ maximè reſiſtit, ut, niſi elaterium illud in muſculis convulſis remittat, & ad æquilibrium cum elatere muſculorum antagoniſtarum redeat, membrum convulſum flecti planè nequeat. *Contractionem* illam fibrarum nervearum, quâ breviores redduntur hæ, & in ſeſe quaſi ducuntur, *ſpaſmodicam* vocant, plures hodierni quoque *Criſpationis* nomine inſigniunt. Quando itaque talis criſpatio generaliter magnam generis nervoſi partem affligit, ac ita vel ab ipſo nervorum principio atque meningibus incipit, tum *univerſalis* inde *Convulſio* oboritur, & quidem nunc *Emproſthotonus*, quando muſculi Caput antrorſum flectentes convelluntur; nunc *Opiſthotonus*, quando muſculi Caput retrò vel extendentes criſpantur: nunc *Tetanus*, quando muſculi totum corpus in longum tendentes ſpaſmodicè afficiuntur. Cùm autem criſpatio unius tantùm vel alterius muſculi aut membranæ fibras nerveas prehendit, ita ut hæc affectio non communicetur principio Nervorum & Meningibus, tum particularis tantùm evadit Convulſio, & ea quidem non ſine intenſo convulſæ partis dolore; dum enim ſenſus Tactûs in hoc Morbo integer manet, non poteſt non illa vehemens unius membranæ vel membri tenſio dolorem ſive triſtem ſenſationem inferre. Ita enim v. gr. Spaſmus flatulentus, Colica ſpaſmodica, Digiti unius vel alterius tenſio dolorem inferunt haud contemnendum.

Periodica ſi eſt Convulſio, hærebit alicubi inter membranas materia quædam viſcido-acris, quæ datâ occaſione in motum concitata fibrillas proximas nerveas pungendo, lancinando, aut tendendo criſpabit. Vel fibræ membranoſæ corporis adeo teneræ, fluidumque nerveum adeo acre, mobile & volatile erit, ut ab objectis

jectis pluribus externis quàm facillimè ad ſpaſmodicas muſculorum plurium vel pauciorum contractiones producendas incitentur.

Tamdiu autem durant Convulſiones, donec criſpatio fibrarum laxetur, fluidique ſpirituoſi nervorum elaſtica expanſio diminuatur.

Cauſæ *antecedentes*, quæ proximam in corpore excitant, ſunt omnia illa, à quibus fibræ nervoſæ, membranoſæ, aut muſculoſo-tendinoſæ, præternaturalitar irritari, atque hinc contrahi criſparique vehementer poſſunt, non ſine fluidi nervorum ſpirituoſi elatere aucto. Talia ſunt acidi & auſteri valdè acres humores, reſve aliæ, quæ nervoſas fibras, ubicunque demum locorum, gravius lancinant & pungunt, hacque ratione eas ad ſui contractionem & decurtationem ſtimulant. Huc igitur referuntur Dolores harum aut illarum partium intenſi, difficilis Dentitio, Colica, Paſſio iliaca, Cephalalgia vel Hemicrania vehemens, Paſſiones hyſtericæ, Lumbrici inteſtinales, Cruditas acris in Stomacho fluctuans, Febres malignæ, Variolæ, Morbilli, aſſumta Venena, vel Purgantia vehementiſſima, accepta itidem Vulnera ac dilacerationes nervorum, & membranarum, inprimis Cerebri; ictus vel morſus Animalium venenatorum, ac irâ æſtuantium, & ſimilia, quæ Spaſmos poſt ſe trahere valent. Tale quid producunt etiam Vaſorum ſanguineorum exinanitiones in Hæmorrhagiis nimiis, à quibus, juxta *Baglivi Celeberrimi* ſyſtema, æquilibrium ſolidi & fluidi deſtruitur, & hinc Fibræ ob penuriam fluidi reſiſtentis vehementer verſus unam plagam contrahi atque criſpari ſolent. Tractavi ante decem circiter annos Virginem cholerico-ſanguineam, Febri tertianâ laborantem, quæ in ſingulis paroxyſmorum initiis ultra dimidiam horam convulſa jacuit, donec repetito emetico bilioſæ cruditates omnes è primis viis expulſæ fuerint.

Inter cauſas *procatarcticas* primum facilè locum concedimus *Iræ* atque *Terrori* ſubitaneo, pluries recurrenti, à quibus humores acriores redditi, & vehementius commotæ fibræ criſpationibus anſam facilem præbent. Sed & *Cibi* dyſpepti, acido-auſteri, acres, in liquamen nidoroſum, vel acido pungens converſi, cum interveniente nauſeâ, Convulſiones per nervorum irritationem non raro producunt. Potus Liquorum ſpirituoſorum exceſſivus frequens ſimiliter nervis inimicus eſt, & ſpaſmodicis contractionibus anſam præbet. *procatarcticæ.*

Cognoſcitur quævis Convulſio ex involuntariâ, eaque validâ muſculorum, ac membrorum inde commoveri ſolitorum, contractione. Quando igitur *univerſalis* eſt *Convulſio*, membra omnia præternaturaliter intorta, immobilia, ac rigida erunt, ut flectere ea nequeas, niſi magnâ cum vi, ac metu rupturæ tendinum. Senſus ablati ſunt tam interni quàm externi; oculi nunc clauſi, nunc torvi apparebunt, ut non niſi album eorum cernere poſſis: os firmiter clauſum plerunque exiſtit, rarius aperi- *Diagnoſis.*

tur cum Linguæ emiſſione, quæ interdum etiam commiſſis validè dentibus ita vulneratur ac mordetur, ut ſanguis copiosè effluat; pollices manuum cum digitis arctiſſimè in pugnum conſtringuntur; quandoque ſtridor dentium cum aliquali vociferatione accedit. In *Emproſthotono* corpus cum cervice & capite violenter ad anteriora protrahitur, ut mentum pectori firmiter annectatur, & corpus navis carinam referre videatur; imò quandoque in arcum vel in orbem ita contorquetur, ut Ægri ſuum caput genubus applicatum habeant. In *Opiſthotono* caput retro verſus dorſum validiſſimè non ſecus atque pedes trahuntur, abdomenque ſic in altum attollitur. In *Tetano*, qui moribundis eſt familiaris, corpus in longum extenditur, rigidumque evadit. Convulſiones ejuſmodi nunc brevius, nunc diutius durant, ceſſanteſque vel non recurrunt amplius, vel ſemel iterumque in Cholericis, Hypochondriacis, aut Hyſtericis datâ occaſione redeunt.

Convulſio particularis. In Convulſione *particulari* muſculus tantùm unus vel alter hujus aut illius partis contrahitur, ſalvo manente ſenſu, ac motu reliquorum membrorum voluntario; unde etiam dolor à tenſione validâ nervorum partis convulſæ oboritur. Particulares Convulſiones nonnullæ peculiaria ſortiuntur nomina, ita ut, quæ in muſculo hoc vel illo Oculi contingit, *Strabiſmus* vocetur; quæ in muſculis Mandibularum aut Temporum fit, *Triſmus*; quæ in lato oris muſculo ex uno ſolùm latere producitur *Spaſmus cynicus*, vel *oris Tortura*; ex utroque autem latere facta ejuſdem criſpatio, *Riſus ſardonius* audiat. Muſculorum virgæ ſpaſmus *Satyriaſis* ſive *Priapiſmus* nuncupatur. Dantur & plures aliæ, ſed quæ nominibus propriis carent.

Imminentes Convulſiones aliquando præſagiunt vertigo crebra, coruſcationes, ſcintillationes ac intorſiones oculorum, capitis gravitas, horripilationes cutim totius corporis crebrò pervadentes, pavores ſomnum turbantes, inquietudines corporis, anxietates pectoris, artuum tremebundæ agitationes, internorum viſcerum miræ commotiones, manuum attactu non rarò ſenſibiles.

Vniverſalis Convulſio per ſe ex cauſis procatarcticis oborta non adeo periculoſa eſt, ſed occurrendum citò, ne, ſi ſæpius recurrat, in Epilepſiam degeneret, quod apud Cholericos, Hypochondriacos & Meticuloſos non ſecus ac apud Fœminas hyſtericas fieri haud difficulter poteſt. Convulſio Dentitioni difficili ſuperveniens, aut ante Variolarum, Morbillorum, &c. eruptionem accedens minùs mala; ſed ſi perfectis jam Variolis, aut in Statu Febris malignæ adveniat, plerunque lethalis exiſtit, internam quandam Gangrænam & Sphacelum præſagiens. Convulſio ſubitò orta, alvi fluxu, vomitu, vel Febre ſuperaccedente ſolvitur. Convulſi quartum diem ſi effugiant, plerunque ſanantur. Si Apoplexiæ, Lithotomiæ, Herniæ ſectioni, aliiſque Vulneribus nervorum Convulſiones *Progn*

nes ſuperveniant, lethale eſt. Ab aſſumtis autem Venenis qualibuscunque, aut draſticis remediis productus morbus in principio quidem curabilis, poſtmodum autem, cum Venenum jam radices firmiores egit, inſanabilis notatur. Spaſmi *particulares* in Febribus malignis utplurimum ſunt deleterii, extra Febres autem ſi Hominem prehendant, non magnum quidem ſtatim periculum in ſe habent, ſed ſubinde diuturni, vel periodici eſſe, & gravius etiam quid poſt ſe trahere ſolent. Hyſtericæ convulſiones, aut quæ Doloribus, vel Cibis, malignum forte ſuccum in ſe foventibus, in Ventriculo malè digeſtis, ſuper accedunt, parum vel nihil periculi portendunt.

Quoad *Curationem*, in Convulſione ab aſſumptis Venenis, vel ab Irâ vehementi, ſtatim emeticum eſt exhibendum, & quidem pro perſonarum diverſâ habitudine, vel *Oleum Olivarum* ad aliquot uncias cum *Juſculo tepido*, vel *Aqua* ſaltem *fontana*, vel *Hydromel tepidum*. Hinc ſtatim poſt unum vel alterum vomitum copioſum, in *Veneno* quidem *Lac* affatim hauriendum præbeatur cum *Terrâ ſigill. Unicorn. foſſil. Ebor. ppt. Corall. ppt.* &c. In *Irâ* verò potiunculæ dentur ex *Aqu. Cichor. Endiv. flor. Til. flor. Conſol. regal. Card. bened.* cum *Syrup. Pœon. Syrup. anodyn. Ungul. Alc. ppt. Dent. aprin.* vel *Hippopotam. ppt. Cinnab.* ♁*n. Ol.* ♀*r. per deliq.* vel *Sale Rutæ*, &c. *Clyſmata* quoque *emollientia* & *detergentia* non omittantur. In ipſo autem paroxyſmo Os cautè nec magnâ cum violentiâ eſt aperiendum, ne Temporalis muſculus, aut quædam ejus fibræ rumpantur. Verùm ad ſedandum paroxyſmum naribus frequenter admoveantur, quæ Spiritibus animalibus alium motum conciliare poſſunt; quemadmodum ſunt *Ruta*, *Angelica*, *Caſtoreum*, *Camphora*, *ſpiritus volatiles C. C. Viperarum*, *Salis armon.* &c. *Acetum rutac. roſac.* vel *ſimplex* vel *comp.* cum *Bacc. Juniper. Rutâ, Majoranâ*, &c. Mulierculæ quoque, vanâ ſuperſtitione adhuc repletæ, *Alcis ungulam*, *Flores Fœni*, aliaque deterioris notæ Ægrorum ſtragulis ac pulvinaribus ſubjiciunt.

Ad futuros autem paroxyſmos ſpaſmodicos præcavendos, genuſque nervoſum roborandum extra Morbi inſultum *Pilulæ* aut *Pulveres uſuales* præſcribi poſſunt ex *Extractis Beton. Pœon. Centaur. min. Caſtor. Diaphor.* ♃ *vial.* vel ☽ *ar. Cinnab.* ♁*n.* vel *Nativ. opt. Ungul. Alc. ppt. Ægagropil. ppt. Bezoard. miner. Viſc. quern. Seminib. Aquileg. Pœon. Rutæ*, *Radic. Pœon. Valerian. Meu*, *Petaſitid. Antim. diaph. Succin. alb. ppt. Ebor. ppt.* Quibus pro Homine cholerico addi ſolent *Nitrum*, ♁*iat. Lap. prunell.* ⊖ *Cichor.* vel *Abſynth. Salia eſſentialia Card. bened. Acetoſell. Acetoſæ*, *Rubi idæi*, &c. Pro Hypochondriacis verò jungantur *martialia* diverſis modis parata. Sed & Vere atque Autumno *Vinum medicatum laxans* atque *alterans*, ex antiſpaſmodicis, cephalicis & ſpleneticis paratum præſcribi debet, æſtivis autem menſibus

bus Thermæ piperinæ aliæve calentes, vel Acidulæ bibi poſſunt. *Externè* etiam præſervationis loco nucha ſpinaque dorſi inungantur *Pinguedine Cati, Gallin. Anat. Caſtor.* cum *Oleis Chamomill. Aneth. Coſtin. Vulpin. Succin.*

Convulſionis à Vulnere. Si *Convulſio* ſuperveniat *Vulneri*, tum internè quidem *Mixtura antiſpaſmodica*, ſicut paulo inferius extant, cum granis octo vel decem *Theriacæ cœleſtis* juncta cochleatim propinabitur. Externè verò pus acre ac ſpaſmodicum eſt extergendum, atque eluendum, eaque indenda, quæ nervos afflictos ac irritatos demulcere valent: ſed imponatur ſimul *Fomentum* ex *decocto plantarum cephalico-nervinarum*, necnon *Fimo equino*. Inprimis pro arcano habetur *Succus recens Symphyti, Alth Verbaſci* vel *Sempervivi majoris* calidiuſculè cum plumaceolis immiſſus.

ab acido-auſtero, à Vermibus. Ab *acido* Inteſtinorum corroſivo, vel etiam à *Vermibus* excitata primùm Colica Inteſtinorum ſpaſmodica, hinc & Convulſio univerſalior, primùm quidem deſiderat *laxans* è *Rhabarbari* vel *Pulvere* cum *Mercurio dulci*, vel *Infuſo paratū*; Vel *Panacea ſolutiva alcalina*, ſub *Materiæ perlatæ* titulo in Germaniâ hactenus diſtributa, quinquies aut ſexies ad ℈j. pro doſi, exhibebitur. Dein ea in uſum trahentur, quæ in *Colicâ bilioſâ* ſuperiùs commendata ſunt.

A *Doloribus* ingentibus excitatæ Convulſiones requirunt *Mixturas antiſpaſmodico-anodynas*; imò & doſis una alterave *Theriacæ cœleſtis* in *Pilulis*, vel *Mithridatii Damocratis* exhibebitur.

Febri ſuperens. *Convulſio Febribus* ardentibus aut malignis ſuperaccedens deſiderat *antiſpaſmodica diaphoreticis* & *alexipharmacis* diligenter permiſcenda, quemadmodum ſuo fuſiùs loco, ſub Curâ Febrium malignarum exponetur.

à Terrore proveniens. A *Terrore* autem inductus hic Morbus poſtulat ante omnia *Venæſectionem*, dein *Potiones antiſpaſmodico-diaphoreticas* ex *Aqu. Cherefol. fl. Til. flor. Calendul. fl. Conſol. regal. Sambuc. Pæon. Card. bened. Betonic. Syrup. aperit. Mind. Bellid. min. Citr.* ♁ *n. diaph. Ungul. alc. ppt. Bezoard. min. Lapid. Bezoard. oriental. vel occidentali vero, Pulv. viperin. Liqu. C. C. ſucc. Tinctur. Caſt. cum Spir. Salis armon. ppt. Eſſent. Croc. Succin. Satyrion. Caſtor. Pæon. Valerian. Aquileg.*

In omni tandem Convulſione, à quâcunque cauſâ enatâ, ſeqq. formulæ cum fructu præſcribi & uſurpari poſſunt, v. gr. in *Cholericis* & *Sanguineis* poſt Venæſectionem, ſi neceſſaria videbitur, finito paroxyſmo:

℞. *Aqu. Cichor. Endiv.*
Flor. Til. ana. ℥j.
Syrup. Citr. ʒvj.
Tinct. ♁ *nii* ʒß.
Bezoard. min.
Ebor. ppt. ana. ℈j.
Cinnab. nat. ℈ß.
M. ad Vitr. Detur per cochlearia.

Vel ℞. *Aqu. Lactuc.*
Flor. Calcatripp. ana. ℥iß.
Hirund.
Syrup. Rub. id. ana. ℥ß.
Tinct. Caſt. cum ſpirit. Sal. armon-

mon. par. ℈j.
Ungul. alc. ppt.
Dent. apr. ppt. ana. gr. xxv.
Julep. roſac. ℥iij.
Miſc. detur ad Vitr. Sumatur cochleatim.
℞. *Tinctur.* ♁*n. vel*
Corallor. ℥ß.
Liqu. Terr. fol. ♀*ri* ℥ij.
Miſc. detur ad Vitr. Doſis 25. *ad* 30. *Gutt. cum Aqu. Endiv.*
Vel ℞. *Cryſtall. alb. ppt.*
Corall. rubr. ppt. ana. ℥iß.
Diaphor. ♃*vial. vel*
☽*ar.*
Ungul. Alc. ppt.
Cinnab. ♁*n. corr. ana.* ℥j.
Semin. Aquileg.
Pœon. ana. ℈ij.
Aniſ. ℥ß.
Sacch. penid. ℥ß.
Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis man. ac veſper. ℥ß. *ad* ℈ij. *cum vehiculo conveniente.*

In Subjectis autem *Hypochondriacis aut ſcorbuticis, pituitoſis, hyſtericis:*
℞. *Aqu. Flor. Til.* ℥j.
Pœon.
Naſturt.
Fl. omn. ana. ℥vj.
Syrup. de Eupator.
Pœon. ana. ℥ß.
Confect. Alk. inc. ℥ß.
Eſſent. Caſtor. Triſ. fibr.
Succin. ana. ℈j.
Diaph. ♂*ial.*
Corall. rubr. ppt. ana. ℥ß.
M. ad Vitr. Hauriatur *per cochlearia.* vel
℞. *Aqu. Satyrion.*
flor. Paralyſ.
Plantag. ana. ℥j.
Syrup. fl. Tunic. ℥vj.
anod. ℥ij.
Eſſent. Beton.
Rutæ.
Tinct. ♁*n. ana.* ℥ß.
Sacch. roſ. tab. ℥iij.
M. ad Vitr. Sumatur ut ſupra.
℞. *Liqu. C. C. ſuccinat.* ℥iß.
Aqu. fl. Til. ℥iij.
M. ad Vitr. D. ſingulis 6. *horis à* 15. *ad* 25. *guttas pro doſi.*
Vel ℞. *Eſſent. carminat. Wed.* ℥iij.
Caſtor. ℥j.
Opii liquid. ℥ß.
Miſc. d. ad Vitr. Sumatur ut ſupra per guttas.
Vel ℞ *Elix. propr. Claud. vel*
ſine acid. ℥ij.
Eſſent. Succin.
Aquileg. ana. ℥j.
Miſc. d. ad Vitr. Doſis ut ſupra.
Vel ℞. *Eſſent. Roriſmar.*
Ligni Aloës.
Salv. ana. ℥ij.
Opii liquid. ℥ß.
M. detur ad Vitrum.
Vel ℞. *Spirit. Nitr. vel*
Salis dulcis.
Liquor. Nitri fix. ana. ℥iß.
M. d. ad Vitr. Doſis 15. *vel* 20. *guttæ cum Vehiculo conveniente man. ac veſperi per aliquot hebdomadas.*
Vel ℞. *Spec. cephal. Mich.*
diamoſch. dulc.
Pulv. epilept. March. ana. ℥j.
Cran. hum. ppt. ℈ij.
Radic. Doronic.
Pœon.

Fol. Mari ver.
Flor. Stœch. Arab.
Cheir. ana. ʒß.
Sacch. alb. ℥ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ʒj. *m. ac v. per aliquod tempus.*

Vel ℞. *Tinct. Caſtor. cum Spirit. Salis armon. parat.*
Eſſent. Rut. ana. ʒj.
Opii liquid. ℈j.
M. ad V. Doſ. 16. *ad* 26. *guttul.*

Vel ℞. *Eſſent. flor. Til.*
Rut.
Caſtor.
Satyrion. ana. ℈ij.
Tinctur. Croc. ʒß.
Aqu. fl. Lil. conval.
Bugl. ana. ʒiß.
M. ad. Vitr. Doſ. 18. *ad* 28. *gutt.*

℞. *Liqu. C. C. ſuccin.* ʒiß.
⊖*is vol. C. C. gr.* vi.
M. ad Vitr. Admoveatur naribus in paroxyſmo. **Vel**

℞. *Spirit. Urinæ vol. vel*
Salis armon. urinoſ.
Volat. Lumbr. terr.
C. C. ana. ʒiß.
M. d. ad Vitr. pro Naribus.

Vel ℞. ⊖*is* ♀*ri &*
⊖*is ammon. ana. part. æqual.*
ſtatim poſt mixtionem admove naribus.

Vel ℞. *Spirit. Rut.*
Anhaltin.
Meliß. ana. ʒiß.
M. ad Vitr. & Naribus inſpergatur.

Vel ℞. *Ol. nuciſt. expreſſ.* ʒij.
deſt. Rut.
Succin.
Meliſſ.
Amarac. ana. gutt. viij.
⊖*is volat. C. C. oleoſ. gr.* vi.
M. F. Balſ. d. ad pyxid. Inungatur vertici, temporibus atque naſo.

℞. *Axung. Anat.*
canin. ana. ʒvj.
Ol. rutac.
Chamomill.
Hyoſc. Semin. expreſſ. ana. ʒiij.
deſt. Chamomill.
Aneth. ana. ʒß.
M. ad Oll. Inungatur ſæpius cervix cum totâ ſpinâ, nec non Regio umbilicalis.

Æſtivo tempore ſicut Cholericis & Sanguineis *Acidulæ*, ita Hypochondriacis ac Pituitoſis *Thermæ Plumbarienſes*, vel *Piperinæ* in Potu. Hyſtericis & Scorbuticis eædem, ſed his quidem frigidæ, illis verò calidæ proſunt, cum vel ſine Balnei uſu.

Spaſmus flatulentus tollitur frictione partis, inunctione ejuſdem cum *Pinguedinibus Vulpis*, *Lupi*, *Anſeris*: item applicatione *Sacculi* ⊖*e torrefacto repleti*, & calefacti. Etiam *Spiritus* vel *Oleum Juniperi* cum *Spirit. Ceraſ. nig.* vel *Vini camphorat.* vel *flor Lil. convall.* aliuſve calidè imponitur aut affricatur. Sic & *Cortices radicis & caulis Dulcamaræ* conquaſſati, & applicati Spaſmum quoque tollunt. Qui verò huic incommodo obnoxii ſunt, ſubinde in parte affectâ, ſi fieri poteſt, *Cucurbitulas cum ſcarificatione* admittant; aut parti ſuper ſpaſmodicum muſculum ligaturum quandam injiciant. In ipſo Spaſmo ſimul partem, quantum poſſibile, extendant, ſicque ſeſe à dolore ſpaſmodico liberabunt. *Curati Spaſm. flatule.*

Spaſmus

Spaſmi cynici, Riſus ſardonii. *Spaſmus cynicus*, ac *Riſus ſardonius*, ſæpè à Lumbricis primarum viarum, vel venenato quodam, acrive humore oriundi, *Vomitorium* ſtatim exigunt ad eliminandam primarum viarum ſaburram ſpaſmodicam: dein *anthelmintica*, & *antiſpaſmodica* ſuperius commendata in uſum vocabuntur.

Spaſmi alii *particulares* poſt evacuatas primas vias deſiderant *Spiritum* qualemcunque *cephalicum*, *caſtorinum*, aut *camphoratum*, quo muſculi & nervi Partis affectæ continuè ſunt calidè fovendi, v. gr.

℞. *Spir. Anthos.*
Anhaltin. ana. ℥iv.
Lumbric. terr. ℥ß.
Formicar. ℨij.
Eſſent. Caſtor. ℨj.
Miſc. detur ad Vitr.

Palpitatio Cordis. CORDIS PALPITATIO, eſt motus Cordis depravatus, quo pars iſta præternaturali cum impetu pulſat, & ita ad coſtas appellitur, ut inde majus minusve incommodum Ægri perſentiant.

Cauſæ. Originem ducit à cauſis & rebus muſculum Cordis fortiter irritantibus, quemadmodum ſunt Sanguis bulliens, poſt motum corporis vehementiorem; Serum ſanguinis craſſum, lentum, acido-acre; Polypi cordis: Serum acre in pericardio, aut etiam thorace collectum, ac Hydropem pectoris vel minitans, vel ipſo actu efficiens: Vermis pericardii, aut alibi circa Cor exiſtens: Calculus: Flatus, & alia. Occaſionem hinc præbent ſufficientem Menſium vel nimius fluxus, vel ſuppreſſio diuturna: nec non Hæmorrhoidum fluxus diuturnus, indeque naſcens Cachexia, aut Leucophlegmatia. Vehemens curſitatio, & corporis qualiſcunque exæſtuatio: Intemperies melancholica aut ſcorbutica: Temulentia nimia: Chloroſis, in quâ ob lentorem ſanguinis per Cor ægrè tranſeuntis fibræ illius nervoſo-carnoſæ perpetim ferè irritantur, ac ſpaſmodicè tenduntur; Ira vehemens; Terror ſubitaneus; Metus ac Triſtitia magna & continua.

Facilè cognoſcitur hic Affectus tum ex Ægri relatione, tum ex applicatione manûs ad pectus ejusdem. Si mitior eſt Palpitatio, tantum incommodi non parit, ut adeo Ægroti vix dignum querelâ morbum æſtiment. Si autem fortius pulſet, ac inſimul pectoris anxietatem, & inquietudinem ſuſcitet, tum verò anſam queritandi majorem præbet; ſubinde Cor ita palpitat, ut dolorem coſtarum regioni inferat. Imò perhibitum eſt *Fernelio*, etiam Coſtam in quodam Homine, propter nimiam Palpitationem aliquando fractam fuiſſe, quod certè contingere potuit in Homine, cujus una vel altera coſta à Lue venereâ corrupta & carioſa reddita erat; talia enim oſſa haud difficulter frangi experientia teſtatur. Si à Flatu provenit, repentinè Cor palpitabit, ſed hæc tamen Palpitatio non diu durabit. Si verò Polypus eſt in cauſâ, tum perpetuo palpitabit, donec polypus vel diſcuſſus ſit, vel homo inde mortuus. Si à Verme, Palpitatio quidem *Diagnoſis.*

dem continua erit, ſed nunc vehementior, nunc mitior, prout ipſe Vermis nunc quietus magis erit, nunc mobilis. Si eſt à Sanguine viſcido, maximè ſeroſo aut inæqualiter etiam craſſo tenacive; tum Ægro exiſtente quieto Cor minùs palpitabit, quamprimum autem movebitur, ambulabit, aut etiam ſcalas aſcendet, tum fortius pulſabit, ſubinde cum reſpirandi difficultate. Si tandem ab aquâ ſalſo-acri Pericardii, aut in cavo Pectoris fluctuante producetur malum, tum ſæpiſſimè anxietas magna Palpitationi jungetur. Denique non raro obſervatum eſt, ita fortiter apud Ægros Cor pulſâſſe, ut ex ejusdem ad Coſtas alliſione ſonus fuerit productus, non in conclavi ſaltem Ægroti ab omnibus, ſed etiam extra illud à pluribus facilè auditus.

Atque ita Morbus hic non eſt contemnendus, utpote qui haud difficulter in pejores alias degenerare poteſt ægritudines, v. g. Polypum, niſi jam adſit, Hydropem Pericardii & Pectoris, Aſthma, Febrim lentam, Atrophiam, Apoplexiam, & ſimiles.

Curatio. In *Curatione* Affectûs à craſſitie ſeri ſanguinei provenientis, unicè advertendum eſt, ut ſanguinis debita naturaliſque fluiditas atque conſiſtentia æqualis reſtituatur, reſtitutaque conſervetur. Quod fit primùm, ſi abſit Febris, *Laxante* quodam *Mercuriali* ex *Syrupo de Cich. cum Rhab. de Spinâ Cervinâ*, *Florib. Acac. cum Electuar. è ſucc. roſar. Confection. Hamech. Diacydonio lucido*, & *Mercurio dulci.* v. gr. in Adulto:

℞. *Diacydon. lucid.* ℥ß.
Merc. dulc. ℈ß.
Aqu. Card. bened.
Fœnic. ana. q. ſ.
Spirit. Cochlear. ℈ß.
M. f. Potiuncula. d. ad Vitr. ſumatur unâ vice jejuno ſtomacho.

Vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rhab.* ℥iß.
Conſ. Hamech. ʒij.
Spirit. Sal. arm. aniſ. ℈ß.
Aqu. flor. Til.
Beccabung. ana. ʒvj.
Cinam. bugl. ʒij.
M f. Potio d. ad Vitr. pro doſi matutinâ cum regimine diætæ hauriendâ.

Cum fructu optimo etiam ordinavimus aliquoties Vinum medicatum ſequens:

℞. *Radic. Apii.*
Vincetox.
Ruſci ana. ℥ß.
Herb. Beccabung.
Card. bened.
Meliſſ.
Summit. Abſynth. ana. Mj.
Baccar. Junip. ʒij.
Semin. Naſturt.
Aniſ. ana. ℥ß.
Fol. Sen. opt. mund. ʒx.
Rad. Helleb. nigr.
Rhab. el. ana. ʒiiß.
Cortic. Winter.
⊖*is Abſynth. ana.* ℈iiij.
Limat. Chalyb. ʒiij.
Inciſ. contuſ. atque in nodulo ligatis affunde Vini albi veteris ℔iiij. *& Aqu. fontan. calentis* ℔ij. *dein quotidie mane Calix unciarum quatuor plus minus exhauriatur.*

℞. ⊖is

℞. *⊖is volat. oleoſ. Sylv.* ℨiij.
d. ad. Vitr.
Doſ. gutt. x. *m. ac veſperi.*
℞. *Spirit. Sal. arm. aniſ. vel fœnic.*
Aqu. Cinnam. opt. ana. ℨij.
M. ad V. Doſ. gutt. xx.
℞. *Spirit. volat. C. C. vel Ebor.* ℨiß.
Aqu. Meliſs.
Flor. Acac. ana. ℈ij.
M. ad Vitr. Doſ. gutt. xv.
℞. *Mixtur. ſimpl.*
Tinct. ♁nii ana. ℨiß.
M. ad Vitr.
Doſis gutt. xij. *ad* xvj.

Vehiculum hiſce & ſequentibus etiam præbebunt *Aquæ deſtillat. Card. bened. Fumar. Meliſs. Flor. Acac. Naſturt. Paludapii*, *Cherefol.* & ſimil.

℞. *Eſſentiæ Trifol. fibrin.* ℨiij.
Spirit. Cochlear. ℨij.
Tinct. Caſt. cum Spirit. Sal. arm. par. ℨj.
M. ad Vitr. Doſ. gutt. xvj. ad 26.
℞. *Bezoard. mineral.*
Diaph. ♂ial. ana. ℨj.
Milleped. ppt. ℈ij.
⊖is vol. C. C. purior.
Cinnab. nat. opt. ana. ʒß.
Extract. Trifol. fibrin. vel Card. bened. ℨij.
Cum Syrup. aperit. miſc. f. l. a. Pilul. Piſi minoris magnitudine. Doſis earum eſt ab 8. *ad* 10. *vel* 12.

Cholerici aut Melancholici benè etiam habent ex potu *Acidularum maximè ſpirituoſarum*, prout ſunt *Sualbacenſes*, *Egranæ*, *Deinacenſes*, aliæ.

Curatio Palpitationis à Polypo. Si *Polypus* exiſtat cauſa Palpitationis, tum pertinaciter inſiſtendum eſt uſui Remediorum volatilium, atque validè incidentium; cui ſcopo ſatisfacere poſſunt *Salia volatilia* probè à fœtente oleo liberata v gr. *Cornu Cervi*, *Eboris*, *Viperarum*, *Cranii humani*, *Succini*, ad decem grana quotidie mane ac veſperi per aliquot hebdomadas cum vehiculo conveniente *Aquæ Cheref. Naſturtii*, *Beccabung. Urticæ*, *Fœniculi* &c. data. Vel uſurpabuntur *Spiritus volatiles ſalino-oleoſi*, ad guttas 20. 30. vel 40. pro doſi, v. gr. *Spiritus ſalis armoniac. urinoſus ſimplex* vel *aniſatus*, *fœniculatus*, *lavendulatus*, *Spirit. C. C. Viperarum*, *Eboris*, *Cranii aut Sanguinis humani volatilis*, *Cochleariæ*, *Tincturæ Caſtorei cum Spir. Sal. arm. parat.* *♀ri*, *Tinctura Martis ♀riſata*, *♁nii*, *Corallor. Eſſentiæ Lignorum*, *Trifol. fibrin. Fumar. Chelidoniæ major.* Subinde Vina medicata aperientia, præſertim in principio Polypi conducunt; v. gr.

℞. *Radic. 5. aperient.*
Carlin.
Scrophular.
Cyperi rot. ana. ℨij.
Herbar. Chamædr.
Origani.
Anſerin.
Naſturt. hort. vel aq. rec.
Card. bened. ana. Mj.
Flor. Geniſt.
Stœchad. Arab. ana. Mß.
Semin. Anis.
Apii.
Baccar. Juniper.
Laur. ana. ℨiiß.
⊖is Cent. min. ℈iiij.
Limat. Chalybis in nod. ligat. ℨiij.

Inciſis, contuſis, atque in nodulo ligatis affunde Vini albi Veter. ℔iiij.
Aqu. fontan. fervent. ℔ij.
Hinc mane atque veſperi horâ ante paſtum Cyathus unciarum quatuor, pluriumve exhauriatur.

Curatio Palpitationis à ſero acri ſalſo.

Quando ſerum ſalſum acre, in Mediaſtini, Pericardii aut Thoracis cavitatem effuſum, in culpâ eſt, tum *Mixtura ſequens*, aut ſimilis exhiberi cum fructu poteſt:

℞. *Conſerv. Fumar.*
Meliſs.
fl. Citr. vel
Aurant. ana. ℥ß.
Pulv. Viperar. ppt.
Diaph. ♂ial.
Spod. ex Ebor. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana. ʒj.
Conf. Alk. compl. ℈iiß.
Syrup. fl. Tun. q. ſ.

F. Mixtura ad formam Opiat. d. ad Ollam. Doſis magnitudo Nucis mane ac veſperi.

Subinde ſimul corpus per vices purgabitur, quem in finem proderit ſequens Mixtura:

℞. *Oxymel. helleborat. Geſn.*
Syrup. de Cichor. cum Rhab.
Aqu. fl. Sambuc. ana. ℥ij.
Spirit. Cochlear.
Tinctur. ♂. aperit. vel
♄nii.
♀ri ana. ʒj.

Miſc. detur ad Vitr. Doſis m. ac veſp. duo cochlearia, horâ unâ vel alterâ ante paſtum.

Poſt hæc valida *diuretica*, diutius uſurpata conveniunt; v. gr. ex ſequentibus parata.

℞. *Radic. Carlinæ.*
Calam. arom.
Scrophular.
Ireos florent. ana. ℥ß.
Herbar. Artemis.
Hed. terr.
Naſturt. aqu. rec. aa. Mj.
Salis Juniper.
Ononid. ana. ʒß.
Limatur. Chalyb. ʒiiß.
Semin. Urtic.
Fœnic.
Dauc. ana. ʒij.

Inciſis, contuſis, ac in nodulo ligatis affunde Aquæ fervidæ atque Vini albi veteris ana. ℔iiß. *Hinc m. ac v. per aliquot hebdomadas unciæ 4. vel plures exhauriantur.*

Poterimus etiam, ſi Vrinæ non multùm lixivioſæ ac tinctæ fuerint, aliquoties dimidiam *Radicis Jalappæ* drachmam cum Juſculo, mane ſtomacho jejuno exhibere, ut ita ſerum ſuperfluum evacuetur. Quin & Juſcula *Herbis naſturcinis* alterata, vel talium Herbarum *Succi* expreſſi ac filtrati ad duas m. ac v. uncias propinati conducunt. Vel *Cepæ albæ radicem* per triduum aut quatriduum mane ſub cineribus aſſa, hinc decorticatam comede, ſic per Vrinam copioſè ſerum purgabitur.

Ab Ira & Exercitatione corporis.

Ab *irâ* vel *exercitatione* corporis *nimiâ* productum malum vel per ſe paulatim corporis & animi quiete ceſſare ſolet, vel hauſtu uno alterove *Aqu. Card. ben. Borrag. Scabioſ.* aut *Beccabungæ* diſſipatur. Si verò nihilominus continuet pulſare nimium Cor, *Venæſectio* ſimul in Brachio inſtitue-

tuetur, atque cum prædictis Aquis per aliquot dies m. ac veſp. dimidia drachma ♁nii *diaph.* & *Ocul.* ♋. *ppt.* unâ cum *Roob Sambuci* æquali doſi dabitur.

...ſtu ...ris. Ab *Æſtu* corporis *exceſſivo* in Febribus vel extra eas excitata *Palpitatio Julepi refrigerantis* hauſtu curabitur, v. gr.

℞. *Aqu. Scab.*
Endiv.
Lactuc. ana. ℥ij.
Syrup. Rub. id. vel
Berber. vel
acetoſ. Cit. ℥iß.
Spir. Nitr. q. ſ. ad grat. acid.
M. f. Julepus d. ad Vitr. Sumatur aliquot vicibus.

Men- ...n vel mor- ...idum ...entio-. A *Menſium* vel Hæmorrhoidum *retentione* producta Palpitatio remediis curatur emenagogis, prout ſuo loco monſtratur.

...b Ha- ...rtha- ...i ni- ...â. Quando autem à nimiâ qualicunque Hæmorrhagiâ, indeque proveniente magnâ ſeroſitate humorum circulantium, debilitatoque inter ſolidas Cordis fibras, & fluidum tranſiens æquilibrio malum inducitur, difficile profecto eſt illud, & Cachexiam, Hydropemque thoracis, aut reliqui corporis univerſalem poſt ſe facilè trahit; hinc ea in uſum vocanda, quæ balſamicum Sanguini florem reſtituere promtè valent, id quod *Juſcula conſumata* optima quotidie pluries hauſta, *Vini rubri* & *generoſi* modicus potus poſt ſingulas menſas, uſus *Decocti granor. Coffé* & *Succolatæ Indorum*, optimi ſucci *Cibi*, *aromatibus* conditi, *Carnes* teneræ aſſæ, *Vita tranquilla* ac *hilaris*, *Corporis modicū exercitium*, ac præterea ſequentia remedia præſtare valent.

℞. ⊖*is volat. oleoſ Sylv.* ℥ß.
Detur ad Vitr. Doſis 20. *vel* 25. *guttæ m. ac veſp. cum Vino generoſo.*

Vel ℞. *Elix. Vit. Matth.* ℥ij.
Eſſent. Abſynth.
Cort. Aur. ana. ʒj.
Miſc. d. ad Vitr. Doſis cochleare plenum poſt ſingulos paſtus.

Vel ℞. *Conſerv. fl. Tunic.*
Roſ. rubr. ana. ʒvj.
Nuc. Indic. cond. ʒiß.
Succolat. Indor. ℥ß.
Conf. Alk. compl. ʒiß.
Specif. ſtom. Poter.
Matr. Perl. ppt. ana. ʒj.
Syrup. de Cinam. q. ſ.
F. Mixtura ad formam Opiat. d. ad Oll. Doſis m. veſperi ac noctu magnitudo Caſtaneæ vel Nucis moſchat.

Ipſa *Succolata* cum *Lacte* & *Ovis* præparata, & quotidie ſumta valde etiam juvat heic. Probamus tandem uſum unius vel alterius *Balnei Aquæ dulcis* non ita ferventis, cum incoctione Herbarum cephalicarum & traumaticarum.

A *Terrore* nimio, *Metu continuo*, *Triſtitiâ* exceſſivâ ſenſim excitata Palpitatio requirit volatilia, omni acido reſiſtentia, vel illud validè deſtruentia remedia; unde proſunt *Spiritus Cochleariæ*, *Salis armoniac. aniſ. Tincturæ* ♁ *nii*, *Corall.* ♂ *tis* ♀ *riſata*, *Salia volatilia C. C.* aut ſimilia, *Oculi* ♋. *ppt. Diaphoretic.* ♂ *ial.* ♃ *vial. Specif. ſtom. Poter. Corall. rubr.* vel *alb. ppt.* &c. cum *Aqu. Scolopendr. Borrag. Bugloſſ. Fumar.* *A terrore, metu ac triſtitiâ.*

Fumar. Card. bened. ac ſimil. exhibita. Conducunt & *Juſcula antiſcorbuticis Plantis alterata*, vel Aquæ talium *Herbarum deſtillatæ*, aut earundem non ſecus ac *ſplenetic.* ſiccatarum *Infuſa* ad modum *Infuſi fol. Thée* quotidie ſumta. Æſtivo tempore potus *Thermarum Fabarienſium, Embſenſium*, aliarumve, vel *Acidularum* concedendus: Animus ad tranquillitatem, & hilaritatem excitandus.

A Flatibus. A *Flatibus* productus Affectus facilè tollitur injectis *Clyſmatibus carminitivis* pluribus, exhibitis ſex vel pluribus doſibus *Panaceæ ſolutivæ alcalinæ*, atque deinceps propinatis *Aquis Phyſagogis* per cochlearia, aut *Eſſentiis carminativis* qualibuscunque guttatim exhibitis.

A Lumbricis. Si verò denique à *Lumbricis* Inteſtinorum, aut Vermibus Pericardii orta fuerit Palpitatio, tum anthelmintica conveniunt medicamina ſub titulo de Lumbricis commendata.

Tremor Cordis. CORDIS TREMOR eſt motus depravatus, quo Cordis muſculus ob inordinatam ſpirituum animalium impreſſionem tremebundè pulſat, ac ſæpiùs ſimul pectoris anguſtiam ſive anxietatem excitat.

Cauſæ. Producitur hoc Malum ab impedito nonnihil, hinc & vibrativo quodam Spirituum animalium in fibrillas muſculi cardiaci nervoſas, earumque interſtitia influxu vel impreſſione; unde faſciculi fibrarum cordis motricium inæqualiter tenduntur, & ita pulſum ejus inordinatū efficiunt. Sed & dyſcraſia atque inæqualis conſiſtentia Maſſæ ſanguineæ, hincque diverſimoda irritatio ventriculorum cordis, nunc fortiorem, nunc remiſſiorem, modò celeriorem modò tardiorem ejus pulſationem excitat: quod in illis maximè contingit, quorum ſanguis ſeroſior eſt redditus, ac ad diſſolutionem totalem inclinat. Denique elater fibrarum Cordis debilitatus cauſa Tremoris eſſe poteſt, quando ſanguini circulanti & irritanti, aliâs benè conſtituto validè ſatis reniti haud poteſt.

Quoad *Diagnoſin*, non faciliùs cognoſcitur iſtud malum, quàm ex applicatione, manus ad thoracem Ægrorum; dum hi ipſi non ſemper Tremorem hunc perſentiunt; & quamvis aliquando tale quid ſentiant cum anxietate, neſciunt tamen ſatis ipſum definire morbum. Plerumq; aliis morbis ſupervenit, velut Febrib⁹ malignis, Hydropi pectoris &c. Si ſanguis eſt in culpâ, tum aliquid ejus è ſectâ venâ extractum valde ſeroſum ac fluidum apparebit. Si tonus vel elater fibrarum debilitatus, tum ſanguis erit bonus. Si obſtructio quorundam tubulorum nervoſorum Cordis, adeoque flacciditas eorum accuſanda eſt, tum quidam vel torpor, vel ſopor præternaturalis, aut laſſitudo aderit. Jungitur huic Tremori ſæpiùs anxietas præcordiorum, ſomnus interruptus, inquietudo. *Diagnoſis.*

Cùm itaque Tremor Cordis vel de obſtructione quorundam ejus nervulorum, vel de inæquali fluido-ſceroſâ conſiſtentiâ Maſſæ humoralis, vel de elatere aut tono fibrarum Cordis nervearum plus minus debilitato teſte- *Prognoſis.*

teſtetur, funeſtum ſæpè præſagit eventum, præſertim ſi diutiùs duret, ſi Febri jungatur malignæ, & ad uſum remediorum neutiquam mitigetur. Quin & indicium præbere ſolet Humorum ad diſſolutionem tendentium, quam ſubſequitur facilè circulationis humorum deſtructio & mors. Vel Affectus poſt ſe trahere ſolet Hecticam, Apoplexiam, Hydropem pectoris & Aſcitem.

10. *Curatio* inſtituenda eſt ita, ut vel ſanguini juſta & æquabilis reſtituatur conſiſtentia; vel tonus & elater fibrarum cardiacarum naturalis revocetur: prius obtinetur nec per *purgantia*, nec per *Venæſectionem*, quibus Maſſa ſanguinea adhuc magis turbaretur aut funderetur, ſed per mitia *abſorbentia*, *confortantia*, *blandè ſpirituoſa*, inprimis etiam *martialia*: quem in finem commendamus *Diaph. ♂is, Crocum ♂is aperitiv. ſpecif. Antihect.* aut *ſtom. Poter. Ocul. ♋. ppt. Bezoard. min. Sanguin. Hirc. ppt. C. C. phil. ppt. Ebur phil. ppt. ♁n. diaph. Unic. foſſil. Dentem Hippopotam, ppt. Tinctur. ♂t. aperit.* vel *Tinct. ♁n. Eſſent. Virg. aur. Beton. Bellid. min. Spirit. ſalis armon. aniſ. ⊖ volat. oleoſ. Eſſent. Ambr. Aqu. deſtill. fl. Acac. Borrag. Bugl. Roſar. Meliſs. fl. Til. Lilior. conuall.* &c. ex quibus variæ formulæ poſſunt componi.

Elaterem ac Tonum fibrarum reſuſcitamus, ſimulque obſtructiones reſeramus per *Cucurbitulas cum ſcarificatione* dorſo applicandas, *lenes purgationes* repetitas, ac blanda ſpirituoſa ſæpius exhibita, quemadmodum ſunt *Conſ. Alk. compl. Eſſentia Beton. Succin. Ambræ. Spirit. Sal. armon. aniſ. fœnicul.* &c.

CORNEÆ *Oculorum* TVNICÆ DISCOLORATIO, eſt ejuſdem à nativo ſuo colore deflexio; adeoque ſymptoma qualitatis mutatæ in ea parte Oculi, quàm *Corneam* appellamus *Tunicam*. Hæc tunica Oculo propria exiſtit, reliquas omnes ſuâ amplitudine excedens, dura & craſſa, hinc *Sclerotica*, *Σκληρωτικὴ* Græcis dicta, anteriùs Cornu inſtar pellucens, & polita, unde nomen ortum, poſteriùs opaca, diverſis fibrarum filamentis ita intertexta, ut difficulter ipſam dilaceraveris; ex aliquot item lamellis membranaceis compoſita, quemadmodum id Puſtulæ vel Vlcuſcula teſtantur, inter pelliculas iſtas Corneæ nata, ac ſubinde plana exiſtentia, qualia certè fieri non poſſent, ſi humor inibi ſtagnans circum circa æqualiter premeretur, ſic enim Puſtulæ magis rotundæ evaderent. Format autem Cornea velut utriculum quendam, cavum & rotundum quo reliquæ, interiores nimirum, Oculi partes continentur, atque in globoſam figuram cöercentur, unde nomen Globi vel *Bulbi* etiam adeptæ fuerunt; quanquam rotunditas per totum Globum perfecta non ſit, quoniam trans parens Corneæ portio nonnihil eminentior eſt reliquâ ejuſdem ſuperficie, & ita in Homine quidem ac plerisque Animantibus quadrupedibus, partem efficit Circuli, cujus diameter octavâ circiter parte minor eſſet diametro Circuli, quem Sclerotico toto ſuo ambitu efficit. Accipit præter hæc

Cornea diſcoloratio.

Cornea deſcriptio.

Cornea ſuas quidem *arteriolas* à ramo Caroditis Nervum comitante opticum; *venulas* autem, ad jugularem truncum ſenſim progredientes, & ramulos quosdam nerveos, à quinto pari deſcendentes. Omnia hæc vaſcula non tantùm in Scleroticam expanduntur, ſed & eandem exparte tranſeuntia in Uveam, cœterasque interiores partes Oculi diſtribuuntur. A parte poſteriore Nervus opticus Corneam penetrat, atque in tranſitu ita firmiter eidem connectitur, ut à ſe invicem neutiquam ſeparari queant.

Ejus color naturalis.

Colorem hæc Tunica naturaliter quidem anterius in parte transparente glaucum plerunque, in reliquo autem ambitu opaco, quem conjunctiva membrana tenuiſſima obtegit, album habet. Mutatur verò utrobique color præternaturaliter à variis cauſis, velut à Sanguine ſtagnante in *Sugillatione*; à Lympha & Sanguine ſimul ſubſiſtente in *Ophthalmiâ*, à Cicatricibus Ulcuſculorum, Puſtularum, à Maculis, à Succo nutritio corrupto in *Ictero flavo* & *nigro*, atque aliis cauſis. Ejusmodi *Diſcolorationes* proin cùm ſint Symptomata Qualitatis mutatæ, neque valde urgeant, per ſe Curationem expreſſam non requirunt, ſed medela ipſarum cauſis diverſis adhibetur, quæ plerunque ſunt certi Morbi, quibus profligatis, ipſe Color Oculi naturalis per ſe redit.

Corneæ obſcuratio.

CORNEÆ OBSCURATIO eſt partis ejus anterioris perſpicuitas læſa, ita ut radii viſivi lento gradu, neque confertim tranſire queant, ſicque Viſionis ſenſus debilitetur, ac Homines objecta externa veluti per nebulam quandum cernere cogantur. Ortum ducit hoc Symptoma qualitatis mutatæ vel à Corneæ denſitate per affluentem copioſiorem ſuccum gelatinoſum præternaturaliter auctâ, quæ ſi recens fuerit, medelam haud difficilem hactenus admittit; vel ab ejusdem ſiccitate, paulatim ob ſuccorum affluentium penuriam in Senectute introductâ, quam corrigere vix licet.

In *priore* ſpecie Ægrum ſubinde *Pilulis marocoſtinis*, aliisve cum *Mercurio dulci* miſtis purgamus, *Venam* quoque *Brachii* incidimus, *Cibos* boni ſucci, *Aromatibus* benè conditos ſuademus, *Vinum* ex Infuſione *Radic. Calam. arom Chelid. major. Herb. Beton. Euphras. Baccar. Junip.* ac *Seminis Fœniculi* quotidie bibendum concedimus. Externè Oculorum bulbis ſæpè inſpergimus Pulverem *Lapid. calam. ppt. Magiſter. Zinci* vel *Marcaſit.* cum *Sacchar. cand. alb.* Applicamus quoque clauſis oculis linteola *Spiritu Anhaltino*, aut *Anthos* turgida calentia.

Corneæ Puſtulæ.

CORNEÆ Oculorum Tunicæ PUSTULÆ, ſunt parvæ veſiculæ ſero plùs minùs ſalſo-acri, quandoque etiam humore purulento repletæ, in Tunicâ Corneâ, imò & Conjunctivâ ſimul efflorescentes, pruritu ac dolore moleſtæ, ſæpiùs & corrodendi vi ulteriùs ſerpentes, atque nunc interius cum viſionis læſione, nunc exterius erumpentes, & *Ulcuſcula aperta* formantes. *Phlyctænas* quoque nominant, quando ſero aquoſo plus minus turgent.

Phlyctæna.

Gene-

uſa. Generantur autem à ſero quodam ſalſo, nunc tenui & aquoſo, nunc purulento craſſo & acri, in extremitate tubuli cujusdam inter lamellas Tunicarum ita ſubſiſtente, ut tandem cùm tranſpirare neſcit, extravaſatum parvulam quandam veſiculam efformet, cineritii utplurimum coloris. Nonnunquam externæ quoque cauſæ violentæ v. gr. Ardor Solis, res acres oculo illapſæ, occaſionem præbent ſtagnationi cujusdam Lymphæ, quæ ſi ſalſo-acris evaſerit, & ſui acrimoniâ acidâ fibrillas eroſerit, Puſtulam unam vel alteram excitat. Datur & *Puſtula varioloſa*, cum Variolis in Oculi bulbo efflorescens. Tandem remedia Ophthalmica pejoris notæ ſimiliter tubulos Corneæ adſtringendo, vel nimis rodendo, ejusmodi Puſtulas producere valent. Vtplurimum verò ſolent eſſe pediſſequæ Ophthalmiæ.

gno- & Facilè verò hic cognoſcitur Affectus; Veſicula nimirum eſt parva, nunc transparens & *Phlyctæna* dicta, coloris varii pro diverſitate loci in Oculo: nunc opaca magis, & purulento humore turgida, quæ à nonnullis ſimpliciter *Puſtula* nuncupatur, & primùm quidem in ambitu rubet, deinceps verò genito pure albeſcit.

gnoſis In *Prognoſi* dicendum, non ſemper feliciter evaneſcere talem Puſtulam, quandoque enim major reddita, de loco quaſi in locum cedit, & Vlcus malignum facit. Rumpitur etiam Puſtula nunc exterius, & facilè curatur, nunc interiùs, quæ difficiliùs ſanatur, & plerunque Ægrum viſione nunc totali nunc partiali privat. Si Puſtulæ juxta pupillam exiſtant, difficilius abiguntur; ſi verò in Adnatâ ſolùm tunicâ hærent, faciliùs curantur: ſuperficiariæ enim Puſtulæ profundioribus ſemper ſunt ſanabiliores; eò quòd interiùs erumpentes, ipſamque corneam perterebrantes facilè in Vlcuſcula ſinuoſa aut fiſtuloſa abeant.

In *Curatione* talium Exanthematum ante omnia corpus purgabis remedio quodam mercuriali, ubi inprimis commendantur *Pilulæ* ex *Maſſ. Pilular. è Succ. Craton. Extract. panchymag. Croll. Pilulis Emanuel. Maſſ. pilul. hydropic. Bont.* &c. cum *Mercur. dulc.* vel *Cinnabar.* ♁*n.* & *Ol. ſtill. Fœnicul.* paratæ. Poſtea internè vel *Acidulæ* ſunt bibendæ, vel *Lac caprillum* integrum ad aliquot ſeptimanas hauriendum. Dein & *Tragema* quoddam *Ophthalmicum* concinnabitur, ab Ægro per plures menſes ſumendum, non tantùm curationis, ſed & præſervationis ſcopo; v. gr. *Curatio*

℞. *Radic. Chelid. maj.*
Valerian. ana. ʒiiß.
Caryophyllat. ʒij.
Semin. Rut. ʒj.
Fœnicul. ʒiß.
Herb. Euphraſ. ʒij.
Ocul. ♋. *ppt.*
♁*n. diaph.*
Corall. rubr. ppt. ana. ℈iiij.
Nuc. moſchat.
Lign. aloes.
Cardamom. ana. ℈j.
Sacch. alb. ℥iv.
M. f. Pulv. ſubt. pro Tragemate, de quo

quo man. ac. v. ʒij. *capiantur.* Vel etiam *Tinctura* ♁*nii*, *Eſſentia Fœniculi*, *Hyperici*, *Bellid. min. Numular. Vincetoxic.* ad plures vel pauciores guttulas pro ætatis ratione frequenter m. ac v. concedetur. Quibus addimus *Decoctum* aliquod *traumaticum* è *Betonicâ*, *Veronica*, *Euphraſia*, *Vincâ pervincâ*, *Semin. Fœniculi*, *Radic. Chinæ*, *Sarſæparill. Lign. Saſſaphr. Santalis* &c. confectum. In Adultis *Venam* brachii *ſecare*, *Cucurbitulas* cum ſcarificatione dorſo applicare, atque Veſicam in Nuchâ excitare licet, imò oportet. Dein verò ulterius

Externè *Liquores Ophthalmici* primùm quidem *refrigerantes*, *exiccantes* aut *diſcutientes* in uſum trahentur, ex *Aquis Fœnicul. Chelid. maj. Plantag. Euphraſ. Flor. Cyan. Brunell. Flor. Liguſtr. Succiſ. Roſar. albar.* cum *Mucilag. Semin. Cydon. Aqu. Plant. fact. Tutiâ ppt. Lapid. calamin. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Flor. Zinci*, *Sacch. Saturni.* &c. paráti, & calidè ſæpius guttatim in Oculum demiſſi.

Quibus cautè etiam addi poteſt vel *Vitriolum album* ad aliquot grana; Vel *Crocus metallorum* incoqui. Si quis tamen *Balſama* felicius toleret, ji parari poterunt ex *Butyro rec. non ſalito*, vel *Axungiâ Serpentum*, *Urinâ humanâ* aut *Aquâ Chelidon. ſæpius lotâ*, permiſcendo dein *Tutiam ppt. Sacch. Satur. Mercurium præcipitatum rubr.* vel *alb. Æruginem* &c cujus Balſami granum ſubinde Oculi bulbo indi poteſt. Sunt qui prorſus diductis palpebris inſpergunt *Pulverem* ex *Sacchar. cand. alb. Ocul.* ♋. *ppt.* & *Lapid. calamin. ppt.* factum, cui in caſu neceſſitatis, ad vim fortiorem reddendam etiam granum unum vel alterum *Æruginis* aut ⊖*li albi* permiſcent. Quod ſi ex uſu talium remediorum Inflammatio quidem diſcuſſa fuerit, & nihilominus Puſtula remanſerit, tum *Collyrium emolliens* atque *reſolvens* ſimul in uſum vocabitur, quale ſequens eſſe poterit:

℞. *Radic. Chelid. maj.* ʒij.
Alth. ℥ß.
Scorzon. ʒj.
Flor. Melilot.
Verbaſc.
Herb. Euphras.
Fol. Hierac. ana. pj.
Inciſa coque parum in Aqu. Euphras. Succis. ana. ℥iij.

Poſtmodum infunde Croci opt. grana 12. De liquore hinc filtrato pluribus vicibus aliquot guttulæ Oculo inſtillentur tepidè. Neque etiam *Amuleta* intermittuntur, quæ quidem ſub formâ *Sacculorum herbaceorum* de collo anterius vel inter ſcapulas ſuſpenduntur. Sacculis ipſis verò indunt *Radices Valerian. Angel. Caryophillatæ folia atque radices*, *Herbam Succis. Rutæ*, *Piloſellæ*, *Satureiæ* vel *Thymi*, *Chamæciſti*, *Verbenæ* &c. Tandem & ipſa Oculi Puſtula ne ſerpendo Vlcuſculum profundius excitet, cautè vel lanceolâ ad latus incidetur, vel acu pertundetur, hincque facto Vlcuſculo, ſtatim *Collyrium* detergens & exiccans tepidè ſæpius inſtillabitur, ex *Aqu. Roſ. alb. Plantag. Brunell.* cum *Mucilagin. Semin. Cydon. Tutiâ* & *Sacch. cand. alb.* paratum, cui etiam ali-

aliquot grana *Vitrioli albi*, *Liquor veſicularum Ulmi arboris*, ſi haberi poteſt, vel ſaltem ſuccus *folior. Alth. Symphyti*, *Verbaſci*, *Hieracii* cujuſcunque aut *Tragopogonis albicans*, & *lacteus* permiſceri pro lubitu poſſunt. Atque ita inſtar Vlceris Oculi perſanabitur.

...atâ. In *Diætâ* prohibemus omnia valdè ſalita, flatulenta, acria, aromatica, vinum, iram &c. Potûs a. loco concedimus *decoctum Baccar. Juniper. Sem. Fœnicul. C. C. raſi* &c. Præſervativi loco, ad impediendas ulteriores Puſtulas, capilli Capitis non ſine fructu minuuntur, *Setaceumq́;* in Nuchâ, vel *Fonticulus* in Brachio excitatus per unum alterumve annum geſtabitur. In eruptione Variolarum, ne Puſtulæ quoque Oculorum bulbos adoriantur, ſtatim à principio earum *diſcutiens Collyrium* ſæpius tepidè inſtillari debet, v. gr.

℞. *Aqu. Spermat. Ranar. Plantag. ana.* ℥ij.
Mucilag. Sem. Cydon. Aqu. Plantag. fact. ʒj.
Croci orient. ver. gr. 12. *Camphor.* ℈ß.
Miſc. ſtent per triborium in loco tepido, poſtmodum filtrato Liquori adde Tutiæ ppt. ℈iiij. *Detur ad Vitr.*

...rnea Vlcus. CORNEÆ VLCVS, eſt Morbus ſolutæ unitatis, à ſero quodã ſalſo-acri-acido, fibrillas tunicæ oculorum corneæ ſubinde haud citra dolorem erodente oriundus. Subſequitur hinc utplurimum Ophthalmiam, Abſceſſum, Puſtulam, Vulnus, & in univerſum omnes continui in Oculo ſolutiones.

Differentia. Superficialia. Veteres Corneæ Vlcera diviſerunt in *ſuperficialia* & *profunda*. *Superficialia* plerunque excitantur vel à ſero ſalſo acri è glandulis deſtillante, ac ſuperficiem Adnatæ & Corneæ lancinante; vel à pulvere, & minutis aliis rebus externis, aſperitate ſuâ læſionem afferentibus. Quatuor etiam horum ſpecies, non niſi gradu inter ſe diſcrepantes, recenſentur, quarum *prima*, *Achlys* ſive *Caligo* dicta, inſtar tenuiſſimæ nebulæ in transparente Corneæ parte, quam ferè totam occupat, apparet, atque non videtur quid eſſe aliud, quàm leviſſima excoriatio epidermidis, quæ hinc citò reſtituta nullam poſt ſe relinquit Cicatriculam. *Secunda* dicta *Nephelion* ſive *Nubecula*, priori nonnihil profundior, & magis alba eſt exulceratio, ſed minus ſpatii occupans, quæque ſanata cicatriculam poſt ſe relinquit valdè tenuem, & viſui nonnihil incommodam, ſi in loco pupillæ verſetur. Ante quadriennium talem ſpeciem obſervare contigit in Viduâ ſexagenariâ, Variolis laborante, in cujus Oculo dextro enata Puſtula ſuperficiaria feliciter quidem aperta, mundificata & ſanata fuit, ſed relictâ cicatriculâ transparente, quæ mediâ in loco pupillæ partẽ occupabat, atque ita hucusque Viſionis ſenſum tantillum offendebat, dum per unam Pupillæ partem res probè conſpiciebat, per alteram verò easdem tanquam per tenuiſſimam nebulam cernere cogebatur. *Tertia* ſpe-

Achlys S. Caligo.

Nephelion, ſ. Nubecula.

Argemon, ſ. Vlcus rotundum. ſpecies, *Argemon*, Vlcuſculum eſt rotundum, magis profundum, quod apertas plerunque Puſtulas vel Variolas ſubſequitur; album, ſi pellucidam, rubens verò, ſi reliquam albam Corneæ portionem tenet. Cicatrix huic ſuperinducta, ſi Pupillæ locum præciſè occupat, viſum magis intercipit. *Quarta* denique ſpecies, omnium peſſima, Vlcuſculum eſt inæquale, cinericei coloris, dolore ardente & pruriente moleſtum, hinc Epicauma. *Epicauma* dictum, quod malè tractatum facilè in ſordidum & profundum Vlcus degenerare poteſt.

Profunda. *Profunda* Corneæ Vlcera à ruptis Abſceſſibus, vel acceptis Vulneribus oriunda, in tres quoque ſpecies diſtincta fuerunt, nimirum in *Bothrion*, Bothrion. ſ. *Foſſulam*, quæ Vlcuſculum eſt anguſtum & durum, colorem impetrans in loco Pupillæ albicantem, ſi cicatrizetur; extra illum verò in ambitu ſuo valdè rubeſcens, in medio autem nigricans. 2. *Cœloma* vel *Cavitatem*, Cœloma. Vlcuſculum magis latum, nec ita profundum ſicuti præcedens. 3. *Encauma*, Encauma. Vlcuſculum valdè ſordidum, pruriginoſum, quod craſſam, inæqualem, & pejoris notæ ſaniem fundit, hincque cicatricem deformem, & craſſam, viſionis ſenſum intercipientem, poſt ſe relinquit, modò Pupillæ locum obtegere potuit.

Cornea Pyoſis. CORNEÆ ABSCESSVS, ſeu HYPOPYON, *Pyoſis*, *Lunella*, eſt collectio puris inter pelliculas tunicæ Corneæ Oculi, vel inter Corneam & Vveam, vel inter utramque & Humores facta, Opthalmiam graviorem, Puſtulam ſiniſtrè curatam, Contuſionem ſive Ictum acceptum, indeque extravaſatum ac ſuppuratum ſanguinem utplurimum ſubſequens. Dum formatur talis Abſceſſus, inflammatio atque dolor lancinans maximè intenſus adeſt. Quando pus eſt inter pelliculas ipſas Corneæ, tum leviuſculum quoddam, & inſtar alicujus Clavi acuminatum tuberculum apparebit, ſed quando idem eſt inter Vveam & Corneam, vel etiam ſubter Vveam genitum, tum extus in Oculo tuberculum nullum conſpicietur. Si Pyoſis eſt inter pelliculas ſive lamellas partis Corneæ diaphanæ, tum pateſcit hoc exinde, quando ad latus Oculum inſpiciendo, retro Abſceſſum Iridem atque Pupillam in ſtatu naturali cernere poſſum⁹. Aliâs cognoſcitur præſentia hujus mali, quando vel puſtula vel macula quædam albicans aut cineritia, major vel minor in Oculi Bulbo apparet; præceſſit cauſa utplurimum manifeſta: dolor ſemper adeſt, neque pure utcunque formato multum minuitur. Morbus eſt Viſioni maximè infenſus, utpote cujus uſum plerunque tollit, ſive per Vlcus inde formatum, ſæpiſſimè malignum & ſordidum; ſive per Cicatricem ſubſequentem craſſam; ſive per rupturam ipſius Corneæ, indeque factam Vveæ procidentiam, nec non humoris Aquei effuſionem, ac reliquorum dislocationem; ſive denique per totalem Oculi ſuppurationem. Nihilominus tamen etiam hoc tenendum, minutos

Corneæ Abſceſſus, qui magis ſunt verſus exteriorem ejus ſuperficiem conſtituti, aut in opacâ ejus parte formati, felicius curabiles eſſe.

Symptoma eſt frequentiſſimum, Ophthalmias, Puſtulas, Vulnera, Abſceſſus atque Vlcera Oculorum comitans, ob quod Ægri lumen externum ſine magnâ doloris exacerbatione tolerare nequeunt; hujus autem phænomeni ea videtur eſſe cauſa, quod cum talibus Affectibus ſimul tunica Oculi Retina per conſenſum affligatur, atque hinc ab incurſu radiorum luminoſorum ad ſpaſmodicas veluti criſpationes incitetur.

[Co]rneæ [Vul]nus. CORNEÆ VVLNVS eſt Morbus ſolutæ unitatis, à re quadam externâ violentâ ſive pungente, ſive incidente, ſive contundente, in iſtâ tunicâ excitatus, ut ſæpè per eandem ruptam humor aqueus effluat, vel ſaltem Vvea tunica nonnihil procidat.

[Dig]no- & [Prog]noſis. Singuli hi Morbi, quemadmodum ex ſolo adſpectu, vel ipsâ Ægri relatione haud difficulter cognoſcuntur, ita earum quoque cauſæ efficientes ex ipsâ deſcriptione patent. Interim Morbi ſunt, utut per ſe minimè lethales, attamen valdè moleſti, dum ſæpè difficiles ſunt curatu, præſertim ſi profundi fuerint, & Ophthalmias, Cephalalgias, Corneæ rupturas, Fiſtulas, Excreſcentias carneas, & Cicatrices viſui nocivas poſt ſe trahant. Si ſuperficiant, rii tamen Morbi exiſta facilius & citius, ſine magnâ viſionis læſione curantur, niſi pupillæ regionem nimis occupaverint. Quæ Vlcera ſaniem fundunt acrem, vicinas partes arrodentem, ſive tenuem, ſive craſſam, rubentem aut nigricantem, quæque à continuo humorum acrium affluxu in ſubjectis cacochymicis, ſcorbuticiſque foventur, difficulter admodum mundificari poſſunt, ac ſubinde totius Oculi ſuppurationem poſt ſe trahunt. Quorum Oculi vel ab Vlceribus præcedentibus, vel à Senectute, vel à Catarrhis ſalſis, vel ab exhalationibus candelarum debilitati fuerunt, quiq; Ciliorum pilos incurvos, oculum ſemper pungentes, obtinent, ii talibus Vlceribus valde obnoxii ſunt.

In *Curatione* autem, Vulnerum quidem Venæſectio, Vlcerum verò purgans mercuriale ante omnia prodeſt. Deinceps externè omnia ea adhiberi poſſunt remedia, quæcunque ſuperius jam adverſus *Corneæ* Puſtulam commendata ſunt. Curatio.

Vlcera inprimis requirunt medicamina acidum acre deſtruentia atque obtundentia, imò ſimul Inflammationem compeſcentia, ac diſcutientia; quem in finem proſunt, poſt univerſalia præmiſſa, *Venæſectionem* ſcilicet, *Alvi elotionem*, *Cucurbitulas cum ſcarificatione* dorſo applicatas, *Tutia*, *Pompholyx*, *Magiſt.* vel *Sacch. Saturn. Myrrha*, *Aloe*, *Camphora*, *Lapid. calamin: Magiſterium* ♄*nii* optimè edulcoratum; quæ vel cum *Axung. human.* aut *Serpentum Aquâ Plantag.* lotâ in *Balſamum Oculorum vulnerarium*; vel cum *Aquis deſtillatis Ophthalmicis* v. gr. *Chelidon. maj. Plantag. Brunell. Flor. Cyan. Sanicul*, *Geran. rober-* Vlcerum

robertian. Euphraſ. &c. in *Collyrium*, tepidè Oculis ſæpiſſimè inſtillandum & applicandum, concinnabuntur. Cui nonnulli circumſpectè deterſionis gratiâ immiſcent guttulas quasdam *Spiritus Vini camphorati*, vel *Spirit. Sal arm. urinos.* Ad majorem conſolidationem adſtringentia quoque in uſum vocantur, veluti ſunt *Infuſ. florum Balauſtiorum*, *Cortic. Gran. Plantag. Flor Cyan. Mucilago Seminis Pſyllii*, vel *Cydoniorum*, ejusmodi infuſis, vel aquis deſtillatis extracta. In Vlcere ſuperficiali, ubi magna non adeſt Inflammatio, ſequens *Collyrium* maximè proderit:

℞. *Aqu. Hierac. Plant. ana.* ℥ij.
Lap. Calam. ppt. ℈ij.
Trochiſc. alb. Rhaſ. ſ. opio.
Sacch. cand. alb. ana. ℈j.
Vitrioli alb. ℈ß.
Gum. Arab. Aquis priorib. ſoluti gr. 12.

M. d. ad Vitr. Inſtilletur tepidè decies vel duodecies quotidie. Poſſunt etiam quinque vel ſex grana *Camphoræ Saccharo candid. albo* prius contrita permiſceri.

Quod ſi talia remedia ophthalmica nimis ſiccant, aut calefaciunt, tum mitiora ſunt præſcribenda: ſi verò nimis humectant, & ſordidiora Vlcera reddunt, tum remedia magis ſiccantia & abſorbentia fortiora ſunt adhibenda.

In Vlcere profundo, ſi Inflammatio magna non adeſt, dolorque mitior exiſtit, ſuperiori Collyrio adhuc grana tria vel quatuor *Aloës* & *Thuris* addi poſſunt. Si malignitas ſimul adfuerit, etiam *Mercurius præcipitatus albus* vel *ruber* permiſcebitur.

In formâ ſiccâ ſæpius optimo cum ſucceſſu Oculo ulceroſo inſpergitur *Pulvis*, v. gr. ſequens:

℞. *Sacch. cand. alb.* ʒiß.
Tutiæ ppt. ʒj.
Sacch. Saturni ℈ß. *ad* ℈j.
Radic. Ireos flor. ℈ß.
Vitrioli albi gr. vj.

M. f. Pulv. ſubt. ter vel quater per diem oculo inſpergendus.

Si *Hypopyon* adeſt, tum pus omni arte eſt expellendum ac educendum, eumque etiam in finem exitus inciſione, ſi opus videbitur, parandus; hinc ſtatim dolor applicatione *Lactis fœmin.* cum *croco* ſedandus. Dein *Aqua Chelidon. majoris*, vel *Succus Plantag. Hieracei*, *Scabioſ.* &c. cum *Aloë* & *Myrrha* ad ſordes purulentas eluendas tepidè ſæpius adhibendus; atque hinc demum ad conſolidantia ſuperius recenſita eſt deveniendum. Ad meliorem deterſionem aliquando opus eſt ſimul *Cataplaſmate* ex *Pomis putrid. Flor. Melilot. Chamom. Herb. Fœnicul. Euphras. Chelidon.* &c. compoſito, & frequenter calidè applicato. Prodeſt etiam *Linimentum ophthalmicum Hartmann.* ex *Melle roſaceo*, ac *Felle Anſerum* vel *Gallinarum* in Vitro ad *Linimenti* formam concinnatum.

℞. *Butyr. rec. non ſaliti & Vino albo defœcato probè loti.* ℥ß.
Axung. Serpent. ʒj.
Fell. Lucii piſc. ʒß.
Magiſt. ♃*n. diaph.* ℈iiß.
Tut. ppt. ℈ij.
Mercur. præcipit. alb. ʒß.

℞ Olii alb. gr. jv.

M. f. Balſ. d. ad Pyxid. Ter vel quater de die Piſi magnitudo Oculo indatur.

Si quantitas puris ſubſit, tum ſiphunculus quidam affabre in hanc rem conſtructus (inque tubuli medio ventrem habens, quò pus extrahendum facilè recipi queat,) foramini inciſione aut puncturâ facto inſinuetur, ſicque pus vel piſtillo, vel ſuctione à famulo extrahatur, & exſugatur. Extracto autem pure Vlcus ſtudioſè extergendum eſt *Decocto Hordei* cum *Melle roſaceo*; Vel *Aqu. Verben. Plantag. Burſ. paſtor. Liquore Veſicular. Ulmi*, *Mucilagine Semin. Cydon.* cum *Tutiâ*, *Thure*, *Lapide Calamin. ppt.* additis etiam *Succis Plantarum* ſupra dictarum.

Vidimus notabilia hujus Mali exempla ſatis feliciter curata; unum quidem in Puellâ ruſtica 15. annorum, nondum menſtruatâ, cui per frequentem Ophthalmiam tandem pus ſub Corneâ Oculi dextri enatum fuit, quod dein acrimoniâ ſuâ duo foramina in Corneâ produxit, non multum à ſe invicem diſſita, unde partim elapſum pus, partim ſimul procidens Vvea in exteriore tunicâ Adnatâ tuberculum efficiebat, ſuâ magnitudine phaſeolum penè æquans, non ſine Viſionis magnâ obſcuritate, & aliis incommodis, citra tamen notabilem dolorem. Tuberculum verò illud, quod prius erat verum Hypopyum, beneficio *Balſami* prædicti noſtri *Ophthalmici* apertum, factumque inde Vlçus ita deterſum brevi, retractaque per ſe Vveâ conſolidatum fuit, ut poſtmodum foramina Corneæ prædicta non niſi inſtar macularum albicantium extra Pupillæ regionem comparerent, Viſionis ſenſu perfectè reſtituto. *Alterum* exemplum contigit in Puello lactente anniculo, qui Variolas copioſiſſimas acres feliciter evaſiſſe videbatur, ſed ſubitò poſtea dextri Oculi Inflammatione, totum Bulbum occupante, prehendebatur; è qua dein puſtula albicans juxta Iridem enata verum Hypopyon exhibuit, cujus purulento-acris materia quatridui ſpatio Corneam ita perrupit, ut inde *Prolapſus Uveæ* excitaretur, capitello Muſcæ & magnitudine & colore perſimilis, quem poſtea ſolo *Balſamo* noſtro *ophthalmico* diſcuſſimus, & ad cicatricem deduximus, aſt Viſionis ſenſum perfectum, propter Corneæ ſtructuram in regione Pupillæ nimis graviter laceratam, reddere haud potuimus.

Vulneris Corneæ

In *Vulneribus* externè hactenus commendata remedia quoque conducunt, citoque admodum conſolidationem procurant: In principio tamen ſtatim imponatur *Albumen ovi*, cum *Aqu. Chelidoniæ*, *Croco pulveriſato*, & *Tutiâ*, calidiuſculè. Præterea ſimul *Lintea* frequenter applicentur, *Decocto Bacc. Juniper. Flor. Chamomill. Herbar. Fænicul. Caryophyllat. Beton. Euphraſ. Lavendul. Marrub. alb. Scabioſ. Hieracei*, *Plantag.* in *Aquâ* facto, immerſa & expreſſa.

Dolores Vulnera comitantes optimè compeſcit *Cataplaſma Ophthalmicum Cnœphelii.* ℞. *Pomor. dulc.*

n. iij. *Coqu. in q. ſ. Aqu. Roſar. & Euphraſ. ad mollitiem, trajiciantur hinc per ſetaceum, pulpæ trajectæ adde Sacchari cand. alb.* ℥ij. *Camphor. gr. v. Miſce & applica calidè.* Si quid Oculo illapſum eſt, velut pulvis, feſtuca, Muſca &c. inſtrumentis artificiosè eximatur, & hinc Collyrium demulcens applicetur.

Internè in his omnibus Affectibus pro re natâ conducunt *Decocta vulneraria*, quæ ingrediuntur *Radic. Valerian. Rut. Caryophyllat. Herb. Succiſ. Euphraſiæ, Chelidon. Apii, Beton. Verben. Sanicul. Bacc. Juniper. Semin. Aniſ. Fœnicul. Dauc.* Proſunt etiam *Eſſentiæ traumaticæ* ad acidi correctionem. v. gr. *Bellid. minor. Numular. Gramin. Parnaſſ. Fœnicul. Tinctura item Antimon.* &c.

In *Diætâ* fugiantur omnia acidoacria, ſalſa, flatulenta; caveatur ab *Irâ*, & corporis exæſtuationibus; alvus quotidie reſpondeat: *Vini* loco concedatur *Decoctum Hordei, Fœnicul. & Baccar. Juniper. Aër* frigidus, pluvioſus, fumis inquinatus, craſſus, exhalationibus Ceparum, Alliorum, Raphani ruſticani &c. refertus, Oculis nocet.

Cornea Fiſtula. CORNEÆ FISTVLA eſt Vlcus ſinuoſo-calloſum in tunicâ Oculi Corneâ ex Vlcere ſimplici, vel punctione & rupturâ ejusdem membranæ, utut rarius, enatum. Contingit autem, quando Corneæ apertura valde anguſta, ejusque ſinus cum extremitate Vlceris hiante ac rotundâ evaſit calloſus. Effluit per hanc Fiſtulam ſubinde Humor Oculi aqueus, & tum membranæ tantillum flacceſcunt; ſed regeneratur ille denuo ſemper, tunicasque iterum expandit. Quod ſi Fiſtula hæret in opacâ Corneæ parte, tum ſenſatio Viſus integra manet, quamdiu Humor aqueus præſens in oculo eſt; quando autem ille effluxit, tum, antequam regeneretur, Viſio obſcura erit. Si autem Fiſtula deprehenditur in diaphanâ Corneæ portione, tum actum plerunque eſt de ſenſu Viſionis; etſi enim Fiſtula non omne ejusdem ſpatium occupet, nihilominus tamen perſpicuitas Corneæ ab ejusmodi morbo tollitur, Irisque Oculi utplurimum in ſuo ſitu mutatur. Affectus eſt oppidò rarus, atque curatu ferè impoſſibilis, eo quòd calloſitas Fiſtulæ cathæretico quodam abſumi deberet, quale quid autem in Oculis inſtituere haud licet, ſaltem non adeo audacter. Interim crediderim, *Balſamum* noſtrum *ophthalmicum*, quem ſupra in curatione Abſceſsûs Corneæ commendavimus, atque deſcriptum dedimus, aliquid fructuoſi in exterſione, calloſitatis abſumtione, & conſolidatione Fiſtulæ hujus operari poſſe. Vtut fatendum mihi ſit, quòd tale Corneæ Vlcus hactenus non viderim, cujus non niſi quatuor etiam exempla conſpicienda occurrerunt *Peritiſſimo Oculiſtæ & Chirurgo, Antonio* Maitre-Jan, quemadmodum id claris verbis teſtatur in Gallico ſuo *de Morbis Oculorum Tractatu, Cap. 19. p. m.* 409.

CORNEÆ EXCRESCENTIA CARNEA, eſt ſubſtantiæ tubuloſo- *Corneæ Excreſcentia.*

membra-

membranoſæ ejus luxuries, ex Vlcere vel Vulnere quodam enaſcens. Contingit hæc in opacâ magis quàm diaphanâ Corneæ parte, propter vaſcula ſanguinea numeroſius eo diſtributa.

ferен. Admittit differentias reſpectu magnitudinis, dum alia *major* & *eminentior*, alia *minor* & *depreſſior* exiſtit: utraque nunc *benigna*, nunc *maligna* ſive in *Cancrum degenerans*, quæ dura, inæqualis ac diverſi coloris eſt, ſaniem virulentam, & corroſivam, vicinas, quas alluit, partes excoriantem, atque inflammantem, fundens, præterea maximè dolens, & grandibus ſatis venis, circa baſin admodum conſpicuis dotata; difficilimæ hinc ſanationis, imò propemodum immedicabilis.

ratio excrentia gna. Excreſcentia *benigna* ſenſim aufertur adhibitis frequenter *Collyriis*, leniter *ſiccantibus*, & *adſtringentibus*, ſive liquidam, ſive ſolidam habuerint formam. Sub formâ liquidâ proſunt *Aquæ deſtill. Fœnic. Euphraſ. Chelid. maj. Plantag. Brunell.* cum *Tutiâ ppt. Coralliis alb. ppt. Sacch. Saturni*, *Vitriolo albo. Sacchar. cand. alb.* &c. Sub formâ ſiccâ autem conveniunt *Lapid. Calamin. ppt. Sacch. Saturn. Tutia ppt. Radix. Ireos. Florent. Mercur. præcip. albus* vel *ruber*, *in ſubtiliſſimum pulverem redactus*, & ſimilia alia, quæ quater vel pluries quotidie Excreſcentiæ adhibentur. Si grandes nimis ſunt illæ, tunc vel ligaturâ paulatim, vel ſcapello cautè adhibito ſimul & ſemel abſcinduntur, & auferuntur, hincque factum Vlcuſculum *deſiccantibus*, & *conſolidantibus Collyriis* perſanatur.

Excreſcentia *maligna*, à leniſſimè etiam acribus remediis exaſperatur, atque augetur; hinc non niſi blandiſſima ſaturnina veniunt adhibenda, quemadmodum v. gr. poteſt eſſe ſequens Collyrium. maligna.

℞. *Aqu. Spermat. Ranar.* ℥ij.
Brunell.
Roſar. alb. ana. ℥j.
Ceruſſæ lotæ.
Lithargyr. auri.
Tutiæ ppt.
Magiſt. ♄*nii diaph. ana.* ℈j.
Miſc. detur ad Vitrum; inſtilletur ſæpius per diem calidè.

Corpus hinc frequenter laxari poteſt *Panaceâ ſolutivo-alcalinâ*; Diætaque optima exactè ſemper obſervetur.

CORNEÆ CICATRICES ſunt concreſcentiæ calloſæ & craſſæ, ex Vlceribus aut Vulneribus curatis ab ipsâ naturâ productæ, utplurimum albicantis coloris, nullâ arte extirpabiles, quæ proin, ſi Corneæ partem diaphanam occupant, pupillamq; obtegunt, immedicabilem Viſûs obſcuritatē, aut cœcitatem totalem afferunt. Corneæ Cicatrices.

CORPVLENTIA NIMIA eſt Morbus auctæ magnitudinis, in quo Corporis humani moles usque adeo increſcit, ut inde Homo valdè ſegnis, imò ineptus ſæpè reddatur ad varias actiones præſtandas. Corpulentia nimia.

Reſpicit verò hic Morbus non tam ſtaturæ longitudinem, quàm ejusdem latitudinem, ſive craſſitiem: eten im

etenim dantur ſubinde Homines longiſſimæ ſtaturæ, qui tamen nullâ Corpulentiâ ſunt præditi, ſed macilenti potius ſunt, & contrario vitio laborant.

Partes affecta. Affligit Corpulentia non hanc ſolùm aut illam partem, ſed totum omninò corpus, ita quidem ut à capite ad calcem usque membra ſingula præter modum craſſa, & obeſa exiſtant. In ſpecie tamen interſtitia fibrarum, mollitie & laxitate nimiâ præditarum, propriè affecta dici poſſunt, utpote quæ plus nutritii ſucci ubicunque admittunt, quàm quidem naturaliter admittere deberent.

Cauſa. Atque hæc ipſa eſt proxima quoque Corpulentiæ nimiæ cauſa, dum videlicet nutritius & pinguis ſuccus è Maſſâ ſanguineâ ubique in poros laxiores & interſtitia fibrillarum admittitur atque recipitur. Præſupponitur ergo, in Sanguine circulante particulas ejusmodi nutritias maximè cumulatas, & quidem è primis viis eo delatas eſſe. Vnde Ciborum eupeptorum copia quotidie aſſumta, probeque in Ventriculo diſſoluta, materiam illam uberem pro formandâ Corpulentiâ ſuppeditat. Animus verò à curis & gravioribus animi pathematibus vacuus, cum moderato corporis exercitio, ac Cereviſiæ ordinario potu huc multum ſimul contribuit.

Differentia. In ſpecie itaque reſpicit *Corpulentia* hæc partes tantùm vel membranoſo-fibroſas, vel muſculoſo-carneas. Vbi partes quidem membranoſo-fibroſæ, hinc inde per totum corpus, præprimis in Omento, Panniculo carnoſo, Membranâ adipoſâ, Cutis texturâ retiformi &c. in loculos quaſi, vel veſiculas diſtinctæ, ſicubi laxæ & molles ſatis ſint, pingues & oleoſas ſanguinis particulas intra ſeſe copioſius admittunt, quæ dein ibidem ſenſim magis ac magis cumulatæ & concretæ *Corpulentiam* producunt *pinguem*, *Obeſitatis* nomine venientem. *Obeſ[itas].* Partes verò muſculoſo-carnoſæ ſi ſimiliter laxæ ſatis, aut à corporis exercitationibus (cum ſubſequente vel antecedente quadam inunctione) quoad motrices ſuas fibras diſtentæ admodũ fuerint, guttulas gelatinoſo-vel balſamico ſanguineas intra porulos ſuos, vel interſtitia copioſè admittunt, quæ poſtea in totidem grumulos aut globulos concretæ, cumulatæque corpulentos homines lacertoſos, maximeq; robuſtos efficiunt. Hanc verò *Corpulentiam carnoſam* appellare licet, ubi nimia evaſerit. Si autẽ modica extiterit, nuncupatur tantũ. *Habitus corporis toroſus*, *athleticus*, *lacertoſus*, quem Ruſtici maximè, hinc & Lanii, pluresq; Opifices alii obtinent. Adde his tertiam *Corpulentiæ* ſpeciem, ex *carnoſitate* & *obeſitate* conjunctis oriundam. *Corpulentia carnoſ[a].*

Contribuit ergo ad Corpulentiam ejusmodi nimiam radicaliter ipſa Hominis nativa temperies, ſanguis videlicet balſamico-ſeu butyroſo- & lacteo-dulcis, omnis acrimoniæ ſalinæ expers; nec non fibrarum membranacearum & muſculoſarum aptitudo ad ſui expanſionem magnam. Quibus etiam adnumeramus Ætatem con- *Cauſæ antecedentes.*

conſiſtentem, juvenilem ac virilem; non enim ita frequens eſt, ut quis ante vigeſimum annum reddatur obeſus, cùm infra hanc ætatem Homo adhuc in altum creſcat, & ad ſtaturæ ſibi naturalis perfectionem tendat. Accenſemus dein numero cauſarum *Aërem* temperatum, minimè æſtuantem, utpote in quo facilius atque frequentiùs Homines pingueſcunt, quàm in *Aëre* nimis calente; Cibos itidem copioſi & laudabilis ſucci, ſaltem apud adſuetos Ruſticos, & Opifices omnis conditionis; eos inprimis qui Lacte & lacticiniis, Caſeo, Butyro, Pane ac Cereviſiâ copioſè quotidie utuntur, ſtrenuosq; interea corporis labores, non ſine interpoſitâ debitâ quiete, exercent, ac animum curis vacuum circumferunt; qui etiam Vinum, ſpiritumque Vini, aut ſimiles liquores parcius bibunt. Vnde longè plures obeſos in Belgio, Daniâ, Sueciâ, &c. reperire datur, quàm in Italia, Hiſpaniâ &c. Somnus & quies crebra tam corporis quàm animi, ſimiliter impinguant corpus prædiſpoſitū, &c.

Hinc manifeſtum evadit, neque Oſſa, neque Cartilagines, neque Tendines, Arterias, Venas, Membranas denique, ſi ſemel integritatem ſuam adeptæ fuerint, ulterius vel creſcere, vel decreſcere; ſi excipias roridum quendam ſuccum, qui porulos talium partium varios in ſtatu naturali adimplet.

Differt Cachexi. Sed & *Corpulentia nimia* diſtinguenda venit 1. quidem à *Cachexia*, hujusque ſpecie *Leucophlegmatiâ* vel *Anaſarcâ*; utpote in quibus Affectibus corpus increſcit per ſuccum non balſamicum, ſed per ſeroſum potius, cutaneos ſenſim poros adimplentem. 2. A ſubitaneo quodam Tumore, per flatus, aut ictus quoque Animalium venenatorum &c. producto. Hinc Corpulentiam nimiam facile eſt non tantùm cognoſcere, ſed & à modò dictis corporis Tumoribus diſcernere. Diagnoſis.

Prognoſis. In *Prognoſi* Corpulentia nimia non tantùm moleſta eſt Hominibus, ſed & teſte *Hippocrate* interdum periculoſa; quanto plus enim corpori accreſcit, tanto plus quoque periculi accedit, & ſecuritati decedit. Impedimentum certè illa eſt liberæ reſpirationis, imò & motûs atque operationum corporis. Hinc plerunque tales Homines obnoxii ſunt Apoplexiæ, Hydropiſi, Paralyſi, Catarrhis ſuffocativis, Aſthmati &c.

Curatio. Corpulentia itaque, quò minùs nocere queat, vel præcaveri debet, vel ſi adſit, corrigi & imminui maturè. Obtinere licet utrumque, ſi copioſioris nutrimenti generationē impedimus, idq; per parciorem victum; per exercitia corporis & animi continua; per lucubrationes frequentes, curas & ſollicitudines, quibus tranquillitas atque ſomnus Hominis quotidie turbatur; per uſum *Ciborum minùs temperatorum*, exiguum alimentum ſuppeditantium; per frequentem Chylificationis turbationem; per craſeos tandem ſanguineæ maſſæ dulcioris mutationem in texturam acriorem & ſalſiorem.

Inprimis autem Corpulentia *carnoſa*

 noſa

noſa deſiderat remedia maximè chirurgica, ſanguinem detrahentia, iminuentia: *obeſa* & *pinguis* poſtulat magis pharmaceutica, chyli lacteſcentiam imminuentia. Vtramque bona *Diæta* minuere valet, in quâ quidem, præter ſuperius allegata, uſus *Aëris* ſubtilioris, calidioris & ſiccioris convenit; ſed & proſunt *Laconica* ſive *Balnea ſicca*, ſæpè uſurpata. In *Cibo* & *potu* extenuant corpus, quæ multo aromate vel ſale condiuntur, aut acidis quoque diluuntur; unde vim chylus adquirit incidentem, attenuantem vel reſolventem, imò & aliquatenus diureticam. Quamobrem commendari ſolent frequentia *Aromata*, inprimis *Piper*, *Caryophylli*, *Cinamomum*, *Zingiber*, *Sinapi*, *Raphanus ruſticanus*; item *Acida*, v. gr. *Acetum*, vel *ſimplex probè filtratum*, vel *ſcilliticum*, *Succus Citri*, *Rubi id. Berberum*, *Mororum*; *Potus Aquæ chalybeatæ* acido liquore dilutæ creber?

Inter *pharmaceutica* Remedia primò ſtatim conducunt frequenter aſſumta *non vehementer purgantia*, ſed *mediocria*, qualia ſunt *aloëtica minimè lota*, quoniam lotione vis eorum valdè minuitur; quibus *Myrrham*, aliaque amaricantia, deterſivâ ſuâ amaritudine attenuantia, ac diſſolventia, ſanguinis maſſam acuentia &c. ac ita nutritium ſuccum reſolventia, & paulatim abſtergentia admiſcentur: v. gr.

℞. *Extract. Panchymag. Croll.* ℥iß.
Mercur. dulc. ʒj.
Radic. Ariſtol. rot. v.
Gentian.
Myrrh. elect. ana. ℈ij.
Reſin. Jalapp. ʒß.
Cum Ol. deſt. Anis. f. l. a. Pilulæ granorum duorum pondere, conſpergendæ pulvere Cinamom. d. ad ſcatul. Doſis ſingulis mane quinque, ſex, vel ſeptem cum vehiculo debito.

Singulis paſtibus quoque cyathum ſeqq. *Vini medicati alterantis* exhaurire licet.

℞. *Radic. Gentian. Calam. arom.*
Rubiæ tinct. Fænic. ana. ℥ß.
Herb. Card. bened.
Marrub. alb.
Cuſcut.
Meliß. ana. Mj.
Summit. Cent. min.
Abſynth. ana. Mß.
Semin. Fænic.
Dauc. ana. ℥ij.
Julorum Coryli ℥iij.
Inciſ. & contuſ. coque parum in Vini albi veteris diuret. ℔iß.
Aqu. fontan. ℔iiij.
Colatura albumine Ovor. clarificata in uſum vocetur.

Quin & valdè emaciatos novimus ex crebro atque diligenti *Pulveris contra ſtrumas* uſu; inprimis autem ejus, qui ex *Cancris fluviatilibus vivis*, *Spongiis marinis*, ac *Cynosbati ſpongiis*, invicem in terreâ Ollâ combuſtis, deinceps in *Pulverem ſubtiliſſimum* redactis parari conſuevit; à quo certè Homines ita macilenti redduntur, ut in periculum Atrophiæ immedicabilis incidant, niſi ſtudioſè præcaveamus. Hinc potius ſequens nobis hoc in caſu placet deſcriptio:

℞. *Spong.*

℞. *Spongiar. marin. uſtar.*
Lapid. Spongit. uſt. ana. ℥j.
Oſſ. Sepiæ ppt.
Radic. Scrophular. ana. ʒvj.
Seminis Urtic. ℥ß.
Cinam. optim. ʒij.
Piper. alb.
Singiber.
Caryophyll. arom.
⊖*is polychreſt. ana.* ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥iiß.

Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatulam. Doſis ʒj. *vel* ℈iiij. ſingulis Noctibus, dum Lunæ lumen decreſcit, cum *Melle*, vel *Syrup. Capill. Veneris.* Laudant alii uſum *Nitri vitr. Arcani duplicati Mynſ. Tartari vitriolati, Nitri tartariſati*, & ſi quæ habentur ſimilia, mane ac veſperi aliquamdiu ad ℈j. vel ʒß. data. Imò & *Phlegma* commendant ⊕*li* ad ʒj. vel ʒij. quotidie cum alio vehiculo exhibitum. Huc refer potum *Acidularum* quarumvis, vel *Thermarum Fabarienſium, Carolinarum* in Bohemiâ, *Embſenſium, Plumbariarum*, ſimiliter corpus extenuantium, ſi debito modo hauriantur cum regimine diætæ per plures hebdomadas.

Imò in *Corpulentiâ obesâ ſalivatoria Cura* inſtitui poteſt, ſi cœtera conſentiant, corpusque benè præparatum ſit; de quâ medendi ratione conſuli debet Curatio Luis venereæ ſuo loco explicata. Novimus etiam Nobilem quendam, ultra quingentas libras ponderantem, beneficio quamplurimorum *Veſicatoriorum* abdomini, cruribus, brachiis &c. applicatorum, valde ſenſim attenuantium, macilentum redditum eſſe, aliquandiuque ita manſiſſe, licèt priſtina paulo pòſt Corpulentia redierit, comite ſibi juncto Hydrope Aſcite cum Hominis pernicie.

In Corpulentiâ *carnosâ* frequentes *Venæſectiones, Cucurbitularum cum ſcarificatione* applicationes; aut *Hirudinum* admotiones magnopere laudantur. His adnumeramus Fonticulos variis in locis ſimul excitatos, utpote quibus primùm membra, ubi apponuntur, dein paulatim totum corpus extenuatur, & macilentum magis redditur.

Sed verum heic quoque, ſi ullibi, quod in proverbio habet:

Naturam expellas furcâ tamen
usque recurret.

rarum enim, imò rariſſimum, ut quis emaciatus evadat, & ita maneat. Obſervavimus etiam, homines poſt inductam aliqualem macilentiam Apoplexiâ forti ſubitò correptos interiiſſe.

CORYZA, *Vid. Narium Coryza.*

COXENDICUM S. ISCHIADIS DOLOR, *Vid. Dolor Iſchiadicus.*

CRANII FRACTURA cum CONTUSIONE, *Vid. Contuſio cum Fracturâ Cranii.*

CRANII FRACTURA cum VULNERE, eſt Morbus ſolutæ unitatis, in quo Calvaria una cum cute ſupernatâ aut Meninges etiam, Cerebrique ſubſtantia per violentam quandam rem externam dividitur, & plus minùs graviter læditur. *Cranii Fractura cum Vulnere.*

Pars affecta. *Pars affecta* eſt partim dura, nimirum Cranium, partim etiam mollis, nimirum Cutis capitis, Pericranium, Meninges, imò ipſum quoque Cerebrum.

Cauſa. Pro *Cauſâ proximâ* agnoſcitur violenta quædam alliſio ex caſu ab alto, vel Ictus aliquis gladio, ligno, lapide, globo ſclopetario, aliasve re acceptus, unde vel pungendo, vel contundendo, vel perforando, vel ſecando non ſolùm Cutis capitis dividitur, ſed etiam Calvaria ipſa quocunque demum in loco frangitur, ac ſubinde Cerebrum ſimul plus minus graviter vulneratur.

Diagnoſis. & *Cognoſcitur* Fractura, ſi Æger ex ictu accepto conciderit, & ſine ſenſu ac motu jacuerit: ſi per nares, os, aures, ſubinde & oculos ſanguis effluxerit; ſi vomuerit; ſi filum ſub dentibus firmiter tenere nequeat; ſi adfuerit externum Vulnus, & immiſſo ſpecillo aſperitas Oſſis ſentiatur; ſi atramentum è ſolâ Gallâ, (ubi Vitrioli acrimonia metuitur,) illitum & ſcalpris iterum deraſum lineam reliquerit Denique res ad oculum patebit, ſi diviſâ magis cute in loco Vulneris Cranium detectum fuerit. Meningum ac cerebri læſionem indicant ſecuta Inflammatio, Febris plus minus acuta, Deliria, Inquitudines, quandoque ſenſuum torpor, Somnolentia, & Convulſiones ſubſequentes. Si autem Cranii portio amputata eſt, per foramen Vulneris ſatis patebit, num Cerebrum ſimul læſum exiſtat.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin*, læſio hæc frequenter eſt lethalis, inprimis ſi Meninges inflammentur, ipſaque ſimul Cerebri ſubſtantia lædatur, ac ſenſim putreſcat, vel ſi è ruptis vaſculis ſanguineis humor effluens Apoplexiam inducat; ſi humores in tubulis ſtagnent, ipſique ſpirituum animalium pori in medulâ Cerebri diſtorqueantur; ſi glandularum fibrillæ tono ſuo labefactatæ ſpirituum transcolationem impediant, hacque ratione Carum, aut Lethargum inducant, Apoplexiæ, aut impeditæ Humorum circulationis prodromum. Si verò Cerebrum ipſum non adeo vulneratum aut læſum eſt, tum ſpem adhuc bonam felicis reſtitutionis facere poſſumus; præprimis quando jam aliquoties obſervatum eſt, Homines dulci ſanguinis temperie gaudentes perfectam ſanitatem recuperâſſe, etiamſi poſt acceptum inſigne vulnus, aliquam etiam Cerebri, licet non magnam, corticis portionem amiſerunt.

Curatio. In *Curatione* Fracturarum Cranii pro diverſis circumſtantiis diverſimodè eſt procedendum. In omnibus quidem caſibus ſtatim *capilli* circa Vulnus ſunt *abradendi*; etiam *Vena* Brachii *ſecanda*, & *Clyſma emolliens* atque *detergens* injiciendum, ex *Decocto Herbarum emollientium*, cum *Plantis* quibusdam *cephalicis*, additis tandem poſt colaturam *Electuario lenitivo*, *Mellève rutaceo*, *Oleo vulpino*, atque *anethino*. In omni caſu.

Præſente Fiſſurâ cum Vulnere cutis. Si *Fiſſura* adſit cum *Vulnere* cutis, tum poſt abraſos capillos *remedium ſanguinem ſiſtens*, ubi opus, applicabitur, quemadmodum in Hæmorrhagiis

giis Vulnerum ſuo loco demonſtratur. Deſuper hinc imponetur *fomentum* ex *Decocto Betonicæ*, *Gratiolæ*, *Veronicæ*, *Salviæ*, *Saniculæ*. Atque ita continuando per aliquot dies opus naturæ permittatur; notabis tamen, ſi Hæmorrhagia ſit magna, non niſi *ſanguinem ſiſtens* remedium eſſe applicandum, atque *Fomentum* ſecundâ demum deligatione, quando nullus amplius metus Hæmorrhagiæ adeſt, eſſe uſurpandum. Poſtmodum Cutis cum ipſo pericranio, vitatis tamen ſuturis, ac Temporum muſculis, ſcalpello incidenda, à Cranio avellenda, & hinc vel ſcalpro, vel atramento Fractura inveſtiganda.

Si autem certior eſſe velis, an Fiſſura utramque laminam Cranii perruperit, imperabis Ægro, ut clauſis ore naſoque fortiter exſpirare conetur, tum enim, quando Vulnus per utramque laminam penetravit, è fiſſuris exſudabit ſanies cruenta. Hoc perſpecto Vulnus linteis carptis molliſſimis cum pulveribus cephalicis, v. gr. *Radic. Ariſtoloch. rot. veræ*, *Angelic. Calam. aromat. Garyophill. Bol. armenat.* &c. totum eſt replendum; ac deinceps *Emplaſtrum de Betonicâ*, vel de *Saniculâ*, *Virgâ aureâ*, *Scabioſâ*, *Alchymillâ*, *Hyperico*, *Vincâ pervincâ*, *Gratiâ Dei* &c. applicandum, ſimùlq; *Sacculus* ex *Herbis* ſupra dictis concinnatus, *Vinoque albo* incoctus calidè imponendus, ſæpiusque renovandus. Secundo dein apparatu fiſſura ſcalpris eſt elidenda, & ubi multum ſeri ſanguiniſque inter Cranium & Meninges hærere notabitur, ſuâ putredine tandem lethale futurum, tum ſine morâ Trepani inſtrumento Cranium perforandum erit. Si verò parva ſit fiſſura, vel in unâ tantùm laminâ, vel etiam in utraque, ſine tamen ſanguinis extravaſatione aut hujus ſuper Meninges effuſione, tum deligatio etiam absque Trepaniſatione peragi, tandemque cicatrix, ſanatâ Fiſſurâ, ſuperinduci poteſt. Os verò nudum & detectum aliquoties ſcalpro radendum, & ſiccè ſemper deligandum, donec carne iterum tectum fuerit, etenim Oſſibus humida unctuoſaque omnia quàm maximè ſunt nociva; horum igitur loco præſtant pulveres cephalici ſupra dicti, niſi Inflammatio aliqua vicinæ cutis adhuc obſiſtat.

Si cum fractoCranio Meninges ſimul ſint læſæ ac diviſæ, tum non ſolùm inciſione factâ Cranium detegendum, ſed & ulterius Trepano, aut aliâ ratione, ſi fieri poteſt, aperiendum venit, ut ſic membranarum detectarum læſioni tanto melius ſubvenire poſſimus. Ante omnia verò neceſſitate cupiente *ſanguinem ſiſtens* remedium eſt applicandum, quale decantatum illud *Galeni*, ex *Aloës partibus duabus*, & *Thuris parte unâ* compoſitum, cui tamen permiſcere licet etiam *Terram ſigillatam*, vel *Bolum Armenatem*, aut *Sanguinem Hominis* vel *Columbæ ſiccatum* & *pulveriſatum*. Deinceps excuſſo Hæmorrhagiæ metu, pro deterſione ſordium, & impedimento gravioris putredinis, immitti cum carptis linteis poterit *Mel roſaceum*, aut *rutaceum*, cum *Succo Apii*, *Cichorii*, *Hieracii*, *Tragopogonis*, vel

Cum læſione Meningum.

vel etiam *Sanguine columbino*; commendant nonnulli oleoſa, ſed hæc tamen, propter occultum acidum rodens, plerunque nociva exiſtunt, ac ſæpiùs fungoſæ Excreſcentiæ proventum ſuſcitant, qualis ſubinde unâ nocte efflореſcere ſolet ad pomi etiam magnitudinem accedens.

Ad diſſipandam autem hanc Fungi efflоreſcentiam inſpergere cum fructu conſueverunt *Pulverem radic. Angelic. Imperator. Galang. Ariſtoloch. rot. ver. Garyophyllor. aromatic.* &c. Diſſipato autem ejusmodi tumore melius eſt, Vlcus omne non niſi ſiccantibus, vel ſiccis rebus perſanare, & ita ſiccè tantùm ſemper deligare: neque tamen hòc carptis filis, ſed parvulis fruſtis lineis, utpote quæ faciliùs ſemper iterum extrahi poſſunt. A Turundis autem heic eſt cavendũ, neque ſpecillo profunditas crebrò exploranda, eo quod facilè in ipſum usque Cerebrum adigi poſſet.

Sordes eluendæ.

Quod ſi in Curatione exulceratarum Meningum ſordes obſerventur, tum eluendæ veniunt illæ ſupra dicto *Melle roſaceo*, cum *Succo Apii, Salviæ, Betonic. Scordii, Majoranæ*, aut ſimili cephalico. Neque interea multum metuendum, etiamſi fœtor ſubinde aliquis è Vulnere exſpiret, quoniam hic ferè in tali caſu conſuetus eſſe, ac modò laudato detergente remedio ſenſim diſſipari ſolet.

Interea temporis, dum hæc aguntur, interna quoque remedia uſurpari debent, præprimis autem *Decoctum Lignorum* cum *Betonicâ, Chamædri, Origano, Alchymill. Pyrol. Virgâ aur. Sideritide, Veronicâ* &c. nec non *Pulveres abſorbentes Coralliorum, Succini alb. Ebor. ppt. C. C. phil. ppt. Bol. armenat. Gumm. arabic.* &c. imò & *Tincturæ Succin. Betonic. Numular. Scordii, Origani, Virg. aureæ, Hyperici*, cum *Balſamo Peruviano* miſtæ. Sanatis Meningibus ſicca deligatio continuanda venit, donec os quoq; Cranii ſimul ſanatum ſit; vel ſaltem aliquid oſſeæ ſubſtantiæ analogum ſuccreverit, quo tandem facto paulatim cutis, ipſaque demum Cicatrix impoſito *Emplaſtro diapalmæ* ſupernaſcetur. Notandum tamen, pro ratione circumſtantiarum frequenter admodum ac diu *Sacculos cephalicos*, de quibus ſupra, *Vino incoctos & expreſſos*, ad circulationem humorem conſervandam, calidè applicandos eſſe.

Squa[mæ] Oſſi[s] ſeparan[dæ].

Si ſquamæ adſint in Oſſe cranii, non vi aliquâ evellantur, ſed ſeparationis opus naturæ ſoli permittatur; iſtud tamen, quantum poſſibile, promovendo, neque ullâ ratione impediendo. Promovebitur autem maximè, ſi nullus accedentibus ſalibus corroſivis acidis locus concedatur, atque eapropter ſemper deligatio ſicca uſurpetur, vel cum vel ſine pulveribus abſorbentibus, & aromaticis blandis, à quibus ſimul Calli generatio promovetur.

Depreſ[ſio] Cranii [e]menda[n]da.

Quando cum contuſione & ictu accepto ſimul Cranium introrſum *deprimitur*, atque hinc ipſæ Meninges ſimul compreſſæ dolorem obtuſum, aliaque incommoda producunt; vel quando etiam Cranii fracti *ſpinæ* in duram piamve Matrem continuè impin-

impingentes pungitivum dolorem ſemper inferunt, tum ipſa quidem Cranii depreſſio Cucurbitulis majoribus impoſitis ad priſtinum ſtatum revocatur, præſertim ſi ipſe ſimul Ægrotans frequenter, ore naribusque clauſis ſpiritum ſurſum exprimat, quod in Pueris ſucceſſum habere poteſt, in Adultis autem, quorum Cranium valdè induratum eſt, neutiquam ſuccedit. Vel etiam *tenax Emplaſtrum picatum* imponitur, quando Vulnus eſt perſanatum; vel tandem, ſi Cranium eſt nudum, terebello, aut tripode infixo quantum potis eſt, in altum attollatur.

i e- nda *Spinæ* autem, *teſtulæque* confracti Cranii, quocunque modo eximendæ, ſive id fiat per roſtra exſcindendo, ſive per ſcalpra erodendo; ſive per volſellas, cum malleo plumbeo, effringendo: ſed caveas, ne in hâc operatione, Meningem plus rædas. Operatione autem feliciter peractâ deligatio ſuperius dicto modo continuabitur.

tra- ura itio. Si ab accepto Ictu enata eſt Contrafiſſura, in Oſſe oppoſito, quod ictum propriè non accepit, tunc primò quidem inquirendus eſt locus Contrafiſſuræ, qui vel ex dolore attactum ſequente cognoſcitur; vel conjicitur, ſi raſo capillitio, *Emplaſtroque* impoſito è *Pice Liquid. Cerâ*, *Terebinth.* & *Aloe*, quis locus tumidior, humidior, aut mollior appamerit, huic enim fiſſuram ſubeſſe, probabile eſt, adeo ut Æger etiam tale nihil cogitans manum ſubinde ei parti admovere, vel eandem fricare cogatur. Huic vitio medela affertur, ſi *Emplaſtrum* vel *ſticticum Crollii*, vel *de Baccis Laur. de Betonicâ*, *Norimbergenſe* aut *Diapalma* imponatur per longum tempus, ac inſimul *Sacculus cephalicus*, ut ſupra, *Vino* incoctus calidè ſemper applicetur, donec nulla amplius ſymptomata Ægrum moleſtent. Si tamen Fiſſura creditur eſſe magna, ita ut metuendum, ne Sanguis aliquis extravaſatus ſubſit, Abſceſſum poſtliminiò vel ſupra vel infra Cranium pariturus, tum protinus eſt cutis ad Cranium usque incidenda & aperienda, deinceps, Hæmorrhagiâ conſueto more ſedatâ, Os fiſſum probè examinandum, ac pro re natâ etiam *Trepano* perforandum, quo ſubtus forſan latitans pus exitum inveniat. Deinceps verò ſicca deligatio inſtituetur, & ad ſanitatem usque continuabitur.

Eadem ratione procedendum, quando inferior lamina Cranii fiſſa eſt, ſuperiore manente integrâ. Interim *Symptomatibus*, ſi quæ in ipſâ Curatione accedant, ſuo more eſt occurrendum, ita tamen, ut remediis ſcopus generalis medendi fracturæ non impediatur.

Diæta in principio tenuis admodum ſit, quemadmodum in morbis gravibus: nocent *acida* omnia, *aromatica* & acria nimia, *Salſa* copioſa, auſtera; nocent maximoperè *Ira*, *Venus*, *Vinum*, riſus immoderatus, ſternutatio, ſtepitus nimius. *Aër* purus ſit & calidus. *Potus* ſit *Decoctum Raſ. C. C. Hordei. Liquirit. Betonic. Chamædr. Thée. Semin. Pœon. Aniſ* &c. Diæta.

CRE-

Crepitus Ventris nimii.

CREPITVS VENTRIS NIMII aliquando Hominibus, pudibundis inprimis Fœminis atque Virginibus, ob ſorditiem atque fœtorem moleſti eſſe ſolent; dicuntur autem Symptoma Excretorum, quo quidem flatus in primis viis non ſolùm præternaturali copiâ gignuntur, ſed etiam deinceps crebrius per alvum cum fragore extruduntur. Beneficium magnum naturæ, dum corpus ſic ab onere rei inutilis, imò noxiæ liberatur; ſed quod tamen originem habet emendatione indigentem, videlicet malam Ventriculi digeſtionem, quæ, niſi probè curetur, variis morbis anſam præbere ſolet. Quomodo autem hiſce moleſtiis occurrendum ſit, ſub Titulo de *Flatibus* monſtratur.

CRISTA. v. *Verruca*.

CRVRIS FRACTVRA. v. *Fractura*.

Cruſta lactea.

CRVSTA LACTEA, eſt ulceroſa Cutis capitis ſcabies, ab humore ſalſo-acri originem ducens, cruſtulasque albicantes excitans, ac Infantibus peculiaris. De hâc vide *Achores*.

CRYSTALLINI HVMORIS Oculorum vitia, Vid. *Humoris cryſtallini Vitia*.

Cutis aſperitas.

CVTIS ATTRITIO, EXCORIATIO, *Vid. Intertrigo*.

CVTIS ASPERITAS, Symptoma eſt qualitatis in ſuperficie Cutis mutatæ, quo naturalis ejus mollities tollitur, & aſperitas inducitur, non incommoda tantùm, ſed & propter ſubſequentes atque conjunctas ſimul ſordes munditiei adverſa.

Subjectum ejus ſive *Pars affecta* Cutis eſt, cum ſuper inhærente Cuticulâ, pelliculâ illâ tenui ac denſâ, externis injuriis oppoſitâ, parvulis ubique foraminibus, ſive porulis, in quos vaſcula ſudoris excretoria, valvulis in extremitate donata, hiant, præditâ. *Cutis* verò ipſa involucrum eſt membranaceum, craſſum, potiſſimâ ſui parte è filamentis nerveis, atque vaſculis humorum, affabre inter ſe complicatis contexta, quibus glandulæ numeroſæ, harumque excretorii tubuli, tanquam ſudoris aut vaporum viæ denſiſſimè interponuntur. Vt adeo Cutis è duplici quaſi ſubſtantiâ conſletur, exteriore nervoſo-membraneâ, interiore glanduloſo-velut carneâ. Qui autem cum adcuratiſſimo *Malpighio* nudam per microſcopium cutim diligenter contemplatur, ei primò luſtrandum occurret corpus ſic dictum reticulare, crebris foraminibus ſuis non ſolùm tubulos ſudoriferos, ſed & plurimas papillulas pyramidales nerveas in cuticulam usque protenſas comprehendens. Infra corpus iſtud reticulare glandulæ hærent numeroſæ, in quibus materia halituoſa ex arteriolis ſecernitur, & inde per vaſcula excretoria ad Cuticulâ protruditur, ubi dein nunc ſub formâ ſudoris colligitur & expellitur, nunc ſub formà vaporis ſubtilis in Auram externam tranſpirat. Rugoſa eſt Cutis, ſuperficiei inæqualis, ſulcis ubique donata, ſed in ſtatu naturali tamen mollis atque plicatilis, totum corpus integens, quibusdam in partibus

bus craſſa, denſa, in aliis verò tenuis atque tenera.

In naturali proin ſtatu Cutis terſa, mollis, lævis, polita, & æquabilis exiſtit, quando nimirum pori ipſius omnes humore miti, blando, gelatinoſo ac velut oleoſo adimpleti ſunt. Hæc autem mollities vel lævitas nativa variis à cauſis tolli, & contraria qualitas, durities atque aſperitas induci ſolet. Quod ſi ſtatim à nativitate Infans vino vel aquâ nimis calente, & propemodum fervente lavatur, ac à cutaneis ſordibus liberatur, tum à nimio liquoris fervore cutis ſuperficies ita exaſperatur, ut poſtea per totam penè vitam aſpera ac duriuſcula maneat. Sed & Aſperitas prætereа Adultis jam hominibus accedit à *cauſis* tam *internis*, quàm *externis*. Internè heic culpatur humor vitioſus, ſalſus, in cutaneis poris copioſè collectus, aut à frigore externi aëris fibras epidermidis conſtringente coërcitus, talis enim ſuperficiem magis rugoſam & aſperam reddit, ac interdum Scabiem producit, in Leproſis maximè ſordidam. Sed & exaſperatur eadem, quando pori cutanei ab unctuoſo humore planè exhauriuntur, unde ſulci rugæque grandiores evadunt.

Externè aſperitatem Cuti inducunt calentes valde humores affuſi, vel frigidæ nimis res admotæ: ita aër frigido-rigidus, aqua gelida eo contribuunt. Qui hinc frigidâ nimis, aut nivoſâ aquâ, aliiſve gelidis liquoribus ſuas quotidie manus abluunt; vel qui earum ſordes aquâ lixiviali, ſaponatâ, aut calcariâ detergere ſolent, nitidas quidem eas, ſed inſimul duras, aſperaſve reddunt. Idem præſtat Aër vel nimis æſtuans, vel frigidus in exceſſu; Victus itidem craſſus, ſalſus; labor durus quotidianus, unde Opifices, Ruſtici, Ancillæque manus ſemper aſperas obtinent.

Ad tollendam ejusmodi Aſperitatem, ac lævitatem vel lubricam mollitiem & teneritudinem conciliandam emollientia, atque unctuoſitate quadam minimè ſalinâ pollentia proſunt, ſi poſt elotas ſordes Cuti inungantur. Sordes extergunt nonnulli Aquâ calidâ ſaponatâ, ſed melius eſt *Vino* & *Aquâ* calidè invicem miſtis ac *Furfure*, vel *Micâ panis*, vel *Farinâ ſeminis Lini* additâ id præſtare. Exterſa verò Cutis fricari poteſt ſequenti v. gr. *Magmate*, vel *paſtâ*: *Amygdalas dulces recenter excorticatas contunde probè, dein miſce cum micâ panis recenter è clibano extracti, & cum Vini albi & Aquæ Roſarum quantitate ſufficiente in Paſtam redige, quâ poſtea manus quotidie fricantur.* Vtuntur alii tantùm *Magmate* illo, vel *Placentâ Amygdalarum dulcium* poſt expreſſum *Oleum* in prelo remanente, quo manus quotidie fricant; ſi *Aquam Roſarum* permiſcebis, odorem ſimul fragrantem conciliabis. Commendant alii *Olea expreſſa ſeminis Raparum*, *Nucleorum Perſicorum*, aut *Amygdalarum dulicum*: *Oleum* item *Violarum purpur. flor. Keiri. Lil. albor.* &c. cum *Axungiâ Caponum*, *caprinâ*, *cervinâ* &c.

Curatio.

Rr Vel

Vel ℞. *Amygd. dulc. rec. excort.* ℔iij.
Contuſis probè affunde
Spiritus Vini
Aquæ Roſar. ana. ℥j.

Malaxa invicem & frige in Vaſe terreo vel æneo parum ſuper ignem lenem; & quando incaleſcere incipient atque fumum emittere, tum ſacculo lineo craſſo immitte, hunc prelo ſubjice, & Oleum inde clarum atque nitidum exprime, adhuc ſtatim calenti Aquæ pluviali mox immitte, atque in eâ tamdiu circumages, & conquaſſabis, donec in Unguentum album fuerit mutatum, quod dein pro inunctione aſſervabis.

Vel ℞. *Amygd. dulc. rec. excort.* ℔iij.
Maſtich. elect.
Gumm. Tragac.
Storac. Calamit. ana. ℥j.
Albumen duorum ovorum.

Contunde omnia probè ac miſce invicem, ſtent per 5. vel 6. dies, quotidie iterum conquaſſando totam paſtam; tandem exprime Oleum, ac eo Faciei vel aliarum partium aſperam Cutim quotidie inunge.

Vel ℞. *Amygd. dulc. rec. excort.* ℔ß.
Semin. 4. frigid. major. ana. ℥iij.
Pinear. dulc. ℥ij.

Invicem probè per aliquot horas contuſis adde Vitellum duorum ovorum.

Miſce exactè, ut fiat Maſſa, quam ollæ terreæ immitte, inſpergendo parum Sacchari, ut diutius incorrupta aſſervari queat. Quotidie mane fricantur inde manus, & linteo molli leniter iterum abſterguntur.

Vel ℞. *Amygd. dulc. rec. excort.* ℔j.
Pinear. ℥iiij.
Pulver. radic. Ireos Flor.
Spermat. Cet. rec. ana. ℥j.

Contunde invicem probè in formam Paſtæ, ad miſce dein Olei è 4. Seminib. frigid. expreſſ. ℥ij.
Vitelli Ovor. num. ij.
Aqu. Roſar. ℥vj.

Coque in lebete ad ebullitionem lenem, continuè ſpatulâ agitando, donec paſta lebeti non amplius adhæreat. Hâc Maſſâ dein quotidie mane ac veſperi manus fricantur.

Faciei Aſperitas à Solis radiis producta ſequenti *Unguento* corrigitur: Fac. Aſper.

℞. *Axung. Capon.* ℥iiij.

Malaxa per triduum in Aquâ fontanâ, quotidie bis vel ter novam affundendo: agita diligenter manibus, usque dum maximè alba evaſerit, poſtea immitte in Ollam vitreatam, adde
Pinguedin. vitulin. ℥ij.
Ceræ alb. ℥j.
Aqu. Lil. alb. ℥iiij.

Agita invicem probè ſpatulâ, quando ſuper ignem lenem per quadrantem horæ coquuntur; hinc per linteum filtra, & depluere permitte in patinam ſubjectam, cui Roſarum Aqua prius indita fuit: ſine refrigerari, dein exime cochlearis ope Unguentum, & in mortario contunde, donec album evaſerit, quod dein Ollæ mundæ inditum in loco ſicco uſui aſſervatur. Inungitur autem veſperi, & ſequenti mane linteo molli blandè abſtergitur.

CVTIS ATTRITIO, Vid. *Intertrigo.*
CYNANCHE, Vid. *Angina.*

CYNICUS SPASMUS, Vid. *Spaſmus cynicus*, & *Convulſio*.

DEFATIGATIO POST LABORES, Vid. *Laſſitudo*.

DEFLUXIO, Vid. *Catarrhus*.

DEJECTIO CRUENTA, Vid. *Dyſenteria* & *Fluxus hepaticus*.

DEJECTIO AQVOSA vel BILIOSA, Vid. *Diarrhœa*.

DEJECTIO NIMIA, Vid. *Diarrhœa*.

DEJECTIONIS DEFECTUS, Vid. *Alvi conſtipatio*.

DELIRIUM, Vid. *Imaginatio perverſa*.

Dium ries & do. DENTIUM CARIES & NIGREDO, eſt Symptoma qualitatis mutatæ, ſimul & morbus ſolutæ unitatis, in quo Dentium ſubſtantiæ continuitas à ſale acido corroſivo diſſolvitur, exeditur, ſimulque color albus naturalis in nigrum ſordidumque mutatur.

Afficitur autem Dentium ſubſtantia primum in circuitu, ubi gingivæ proximè adhæret, interdum & in ſuperficie Dentium molarium; ubi materia tenax ſive ex cibis ſive ex ſalivâ ipſâ reſidere & agglutinari commodè poteſt. Quandoque etiam in radicibus eorum eroſio contingit nunc à ſero acri, nunc à vermiculis.

uſa. *Cauſa efficiens* eſt ſal acido-acre plus minus occultum, quod vel cum ſaliva, ſcorbutico caractere infectâ, vel cum cibis multum ſaccharatis, mellitis, caſeoſis, ſalſis, aliisque ad latera dentium ſub maſticationis negotio demiſſum adhæreſcit. Nonnunquam cura mercurialis qualiscunque ad dentes appellens, non tantùm Vacillationem eorum inducere, ſed & ſenſim Cariem ſimul excitare, ipſamque utplurimum nigredinem producere valet. Ita & nimis calida, aut nimis frigida, dulcia, acida, auſtera, vitriolica ſæpiùs uſurpata non ſecus ac Fuci ex Hydrargyro ad dentium nigredinem ſimul & Cariem contribuunt.

In *Curatione* præſervationis gratiâ in uſum trahuntur varii *pulveres dentifricii*, *ex maxillis Lucii piſcis uſtis*, *C. C. uſto*, *oſſibus Sepiæ piſcis*, *Cruſtâ panis toſtâ*, *Coralliis rubris*, *Radic. Ireos florentin. Radic. Ariſtolochiæ*, *Cinamom. Garyophyllis aromat. Lapide Pumicis*, & ſimilibus parati; v. gr. *Curatio.*

℞. *Oſ. Sepiæ.* ℔ß.
Rad. Ireos flor.
Corall. rubr. ana. ℥ij.
Sang. Drac. ver.
Santal. rubr. ana ℥iiß.
Cinamom. opt. ℥ß.
Alum. uſt. ʒiiß.
Ambr. grys. gr. vj. *ad* x.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Alii etiam ejusmodi pulvères *Melli roſaceo* permiſcent, hocque poſt ſingulos paſtus dentes ſuos vel fricant vel illinunt, ſine ablutione ſuccedaneâ, dum ſalivâ ſolâ meliore cum ſucceſſu eluunt. Si quis tamen Carie jam dentium ipſâ laborat, tum vel remedia Cariem ulteriorem præcaventia in uſum trahenda, vel Dens evellendus aut exurendus. Caries dentium ulterior præcavetur, ſi *Pilulæ* frequenter immittantur ex *Opio*, *Garyophyll arom. Pipere*, *Radic. Pyrethr. Imperat.*

Imperat. Ariſtoloch. Euphorbio, cum *Ol. meſt. Roriſmarin.* & *Garyophyll.* Itali dndunt *Radicem Chelidoniæ majoris recentem*, quo fieri credunt, ut dens paulatim emoriatur, ac fruſtillatim excidat. Sunt qui etiam ſtylis ferreis ardentibus ſibi foramina dentium carioſorum probè exuri patiuntur, quo fit, ut non ſolùm Caries ulterius non ſerpat, ſed & nervuli dentium emoriantur, ut poſtea nullus amplius per totam vitam dolor eos prehendere valeat. Alii in hunc finem fruſtula plumbi ſive auri nonnihil calentia foraminibus dentiu m infigi, atque malleolo tantillum intrudi patiuntur, quò firmius inhæreant, ac ſuperficies Dentis claudatur, ſicque omnis aëri externo aliisve particulis ingreſſus præcludatur. Alii iterum continuè fruſtula *Ceræ* foraminibus Dentium ingerunt, inque hunc finem conſultò *Ceram Oleo deſtillato Garyophyllorum*, vel *Buxi*, vel *Piperis* &c. acuunt.

Dentis evulſio.

Si quis verò Dentem ſibi evelli cupiat, illud non niſi à perito Chirurgo fieri patiatur, ne cum ipſo dente ſimul magna portio maxillæ auferatur, indeque Vlcus, Fiſtula, Carieſque maxillæ accerſatur. Chirurgus ipſe caveat primò, ne ſanum pro ægro dentem arripiat; ne maxillam nimis dimoveat, ſicque ipſum ſimul Dentis alveolum maximè diffringat, unde ſæpiùs difformis facies redditur. Vt autem Dentes ſine magnâ violentiâ evellantur, *Gummi hederæ* imponendum, vel *Radix Cucumeris agreſtis* in *Aceto* macerata per triduum eſt applicanda; vel etiam *Semen Hyoſcyami*, aut *Radix* ejusdem aſſata Radici Dentis calidè admovenda, ita tamen ne ſaliva his imbuta deglutiatur, aut vicini dentes inde ſimul tangantur. Extractio ipſa fit Inſtrumentis in hanc rem affabrè ſtructis, prout ſunt *Forceps dentium communis*, vel ſic dicta *corvina*, vel *Forceps dentium Pelicano roſtro ſimilis*, quibus dentes prehendi, & extrahi poſſunt; *Vectes dentium bifidi*, quibus dentes prehendi neſcii excutiuntur; *Vectes trifidi*, quibus dentes primores unâ radice gaudentes extruduntur: *Dentiſcalpium*, quo gingiva à dentibus liberatur, &c.

Hæ... rhag... ging... rum evul... dent...

Exempto dente, ſi hæmorrhagia nimia ſequatur, atque *Oxycrato* vel *Aceto ſolo*, vel *Vino rubro* ſiſti nequeat, goſſypii fruſtulum, in quo *Oleum cypreum* reconditum ſit, alveolo dentis evulſi indatur; atque ſic poſtea aliquoties iterum Os vel *Aceto* vel *Vino rubro*, cui incoctæ prius ſint *Radices Angelic.* aut *Ariſtoloch. Salvia* item vel *Garyophyll. aromat.* aut *Myrrha*, eluatur, & ita Hæmorrhagia ſiſtetur. Permittendum tamen eſt, ut ſanguis poſt exemptum dentem modicè profluat, ſicque vicem aliquam Venæſectionis admodum ſalutaris præſtet. Remedia ergo tum demum adhibeantur, quando ſanguis nimium, atque juſto diutius cum virium Ægri detrimento emanare ſolet.

Dentiu... nigredo.

Si *Dentes* admodum *nigri* ſint, tum illi *Melle roſaceo* primùm ficentur, hinc ſcalpro acuto nigra cutis deradatur, ſicque ſtudioſè omnes inde ſordes abſtergantur. Si quis tamen incommoda hujus raſionis tolerare nolit,

nolit, ei parabitur *Mixtura* ex *Melle roſaceo*, *Syrupo Violarum*, & *guttulis* variis *Spiritus* cujusdam acidi, quâ miſcelâ dentes ope penicilli aliquoties illini atque detergi poſſunt; ſic enim Spiritus acidus nigras omnes ſordes feliciter eluet, ac dentes albiſſimos reddet ſed inſimul Stuporem inducet, cui tamen ſuo more per affricationem v. gr. *folior. Malv. Althææ*, *Violar. Verbaſci* &c. medebitur. Vel quamprimũ albos feciſti dentes, iterum ſtatim abluito *Aquâ Angelicæ*, *Imperatoriæ*, *Althææ*, *Malvæ*, *Cinnamomi*, cum *Mucilagine Seminis Pſyllii*, ut ita omnes *acidi Spiritûs* particulæ probè auferantur, antequam dentes flavedinem quandam ſordidam inducant, iis familiarem, qui tali remedio ſæpiùs uti ſolent. Poſtmodum dentes ſic albi redditi ab ulteriore nigredine præſervantur, ſi à quolibet paſtu ſtatim mundantur, & quidem vel *Pane toſto pulveriſato*, vel qualicunque *Pulvere dentiſricio*, ex ſupra dictis compoſito. Vt autem tanto melius omnes detergantur ſordes, nonnulli *ſpongiâ*, alii *Radice Malvæ*, *Aceto roſaceo* intinctâ, & iterum ſiccatâ, alii denique *Scopulis ſetaceis* defricare ſolent. Interim ſimul cavendum, ne cibos potumque vel nimis calidè, vel nimis frigidè ingeramus, aut ciborum dulcium, atque Caſei manducationi plùs nimis indulgeamus, quoniam ab his dentes ſenſim nigerrimi redduntur.

Cariei dentium non rarò ſuccedit *Abſceſſus*, *Ulcus*, imò *Fiſtula*, quæ profectò non niſi Dente carioſo extracto, atque radicitus extirpato curatur. Ne autem ejusmodi Dentis evulſio tumorem pariat, gingivæ inungi ſolent *Oleo Amygd. dulc. rec. expr.* vel *Pinguedine Ranar. viridium*.

Dentium Sordes ac Tophi.

DENTIVM SORDES atque TOPHI, negligentibus hominibus ſunt familiares, qui ſcilicet nullam ſuorum dentium curam habent, eos nunquam ſive à paſtu, ſive aliàs detergunt; ſed intactos ſemper relinquunt, ut mirum non ſit, quòd his tandem Caries cum nigredine ac fœtore accedat.

Cauſa.

Originem ducunt à particulis viſcidis ſalino-tartareis ſive terreſtribus, quas partim Cibi maſticati, partim ſaliva nonnihil ſubinde glutinoſa ſubminiſtrat, ob irregularem figuram ſuam facilè dentium ſuperficiei adhæreſcentibus, ac deinceps auctis, & in tophaceam duritiem paulatim mutatis. Vocant aliâs *Lithodonton* vel *Lapidem dentalem*.

Auferuntur *Sordes* ſolæ, quemadmodum ſub præcedenti jam titulo indigitatum eſt. *Tophi* autem non niſi ſubtilibus ſcalpris abraduntur, & hoc quidem interdum peritam circumſpecti Operatoris manũ requirit, ne vel Gingiva nimis lædatur, vel Dentes frangantur. Ablatis autem Tophis, ac mundatis probè dentibus *Dentiſricii pulveres* quotidie in uſum trahendi veniunt, ut ita ſordes novæ ac Tophi ulteriores præcaveantur. Pulveres ejusmodi magno numero deſcripti apud diverſos Auctores reperiuntur, ſequentes verò nobis apprimè ſatisfecerunt hactenus:

℞. *Corall. alb. ppt.*
Lapid. Pumic. calcinati, atque in Aquâ Roſar. extinct.
Orizæ finiß. ana. ℥ij.
Radic. Ireos Florent. ℥j.
Santal. rubr. ℥ß.
Sanguin. Dracon. ver. ʒiij.
Alumin. rup. ʒij.
Moſch. & Ambr. grys. Spirit. Roſ. ſol. ana. gr. vj.
Ol. ſtillat. cinam. gutt. iij.
M. f. Pulvis ſubt. d. ad Scatul.

Vel ℞. *Oſſis Sepiæ. ppt.*
Dent. Canin. ppt. ana. ℥iß.
Radic. Ireos florent.
Corallor. rubr. ppt. ana. ℥j.
Cinamom. opt. ʒiiß.
Alumin. uſti ʒj.
Succi Japon. ℈ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul.

Vel ℞. *Cruſt. Panis toſt.*
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ℥j.
Radic. Bardan.
Scorzoner. ana. ℥ß.
♁ *n. diaphoret.* ʒij.
Salis commun. ʒj.
Ol ſtillat. Garyophyll. gutt. iiij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Vel ℞. *Cruſt. Panis toſt.* ℥ij.
Radic. Ireos flor. ℥j.
Salis polychreſt. ʒj.
Cinam. elect. ℈ij.
Moſch. & Ambr. ana. gr. iiij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Vel ℞. *Lact. Lunæ.*
Lapid. Pumic. calcin. ana. ℥j.
Unicorn. foſſil. ℥ß.
Santal. citrin. ʒij.
Salis Gemm. ℈ij.
Ol. ſtillat. Cinam. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Cùm ante triginta annos *Tiguri* Helvetiorum ſtudiis operam navarem atque Fœminas, Virginesque plurimas, etiam aliàs formoſiſſimas, ſordidis, nigrisve dentibus præditas deprehenderem, ſequentem aliquibus Pulverem commendavi, quo non ſine fructu notabili uſæ fuerunt, atque dentes mundos & albos inde reportârunt.

℞. *Summitat. ac Foliolor. Salviæ nobil.*
Flor. Roſar. rubr. ana. ℥ß.
Radic. Ireos florent. ℥j.
Corall. rubr. ppt.
Oß. Sepiæ ppt. ana. ʒiiß.
Cinam. acut. ʒiij.
Santal. rubr. ℥ß.
⊖*is commun.* ʒiß.
Moſch. & Ambr. opt. ana. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul.

Denique ſequens etiam bonus eſt Pulvis, pluribus familiaris:

℞. *Oſſis Sepiæ ppt.*
Cochlearum cum teſtis calcinatar. ana. ℥ij.
Santal. rubr. ℥iß.
Matr. Perlar. ppt. ℥ß.
Cubebar.
Alumin. uſt. ana. ʒiß.
Raſur. Lign. Rhod. ʒiij.
Ambr. gryſ. & Moſch. orient. ver. ana. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubtil. detur ad ſcatul.

Quod ſi autem ex ejusmodi Pulveribus cum *Mucilagine Semin. Cydonior.* vel *Gummi Tragac. Aqu. Roſar. & Salviæ extr.* bacillos facias, hosque leni calore paulatim exicces, ac deinceps poſt

poſt paſtum quotidie ad fricandos Dentes uſurpes, non ſolùm eos à ſordibus & carie tutos ſervabis, ſed etiam Gingivas à corruptione ac putredine immunes præſtabis.

Dentes prominentes.

DENTIVM PROMINENTIA eſt vitium, quo dens unus vel alter extra ſeriei ordinem præternaturaliter prominet, vel etiam grandior cæteris redditur, ita ut ſubinde extra labia, ſicut in Apris, feratur. *Excreſcentiam dentis* etiam appellare poſſes, quoniam reverâ nihil aliud eſt, quàm præternaturalis ejusdem elongatio, à tali ſtructurâ proveniens, ut copioſius juſto nutrimentum per poros oſſeos admittatur atque concreſcat. Vitium & venuſtati ſive decori faciei adverſum, & manducationi vel maſticationi naturali ciborum incommodum.

Huc referendum eſt aliud Dentium vitium, quando videlicet numero excedente peccant, obſervantur enim ſubinde dentes duplices, quorum unus retro alterum poſitus extat. Rarius integra dentium ſive alterutrius ſive utriusque Maxillæ ſeries duplex obtingit; moleſta certè, quomodocunque appareat.

Vitia hæc ferè à nativæ maxillarum ſtructuræ præternaturali ſtatu originem trahunt, ubi per qualemcunque naturæ luſum alveoli Dentium multiplicantur; ſicque affluente jugiter oſſeo nutrimento Dentes juſto plures gignuntur.

Curatio.

Mederi non licet aliter ejusmodi vitiis niſi ſuperflui ablatione. Igitur evellendi ſunt illi Dentes ſupervacanei, & deinceps id agendum, quod poſt exemtionem fieri ſolet, ad Hæmorrhagiam nimiam ſiſtendam, & gingivam firmandam.

Dentium Vermiculi.

DENTIVM VERMICVLI ſunt animalcula viventia ex ovulis Inſectorum in foramina dentium carioſorũ depoſitis, atq; vivificatis progenita, hincq; radices eorũ nerveas non ſine notabili ſæpè cruciatu pungentia ac mordicantia. Ovula ejusmodi cum cibis aſſumta, ſub maſticationis actione eo plerunque detruduntur, niſi forſan cum ſanguine circulante eo deveniant, aut propellantur.

Curatio.

Vermiculi tales vel ſuis in nidis ab immiſſo qualicunque *oleo*, inprimis *deſtillato*, v. gr. *Buxi*, *Quajaci*, *Iuniperi*, *Garyophyllor*. *Roriſmarin*. enecantur; vel per admiſſum intra Os fumum, v. gr. ex accenſo ſuper prunas *Pulvere fol. Solani*, *Meliſſ. Matricar. Abſynth. Tanaceti*, *Abrotoni*. *Baccar. Laur. Seminum Dauci*, *Cynæ*, *Flor. Papav. rhœad*, &c. vivi evocantur. Ex ejusmodi pulvere cum *Terebinthinâ* etiam *Pilulæ* formari, & prunis injici poſſunt, pro fumo excitando.

Dentium Stupor.

DENTIVM STVPOR, eſt Senſus depravatus, quo in dentibus percipitur incommoda cujusdam adſtrictionis moleſtia, citra naturæ conſuetudinem.

Subjectum.

Etſi autem Dentes heic affici dicantur, non tamen omnis illorum ſubſtantia, ſed tantùm expanſiones nervoſæ & membranoſæ in radicibus dentium

dentium, vel in ipſis gingivis adſtrictorio quodam motu affliguntur.

Cauſæ. Et quidem Stuporem talem inducunt omnia acido-auſtera, dentibus admota; ſic Vomitus acidæ pituitæ; ſic ſaliva acida; ſic ⊖lum, & quæ exinde parantur: ſic ſpiritus omnes acidi; ſic Fructus horæi nonnihil acerbi & immaturi; præprimis, qui ſucco auſtero-adſtrictorio pollent, velut Sorba, Pruna ſylveſtria &c. talem promptè affectum producunt.

Prognoſis. Quod ſi Stupor frequens occurrit ab humore ſalivali auſteriore, ceu cauſsâ internâ, periculum eſt, ne tandem dentes carioſi reddantur, imò quoque corruptâ inde gingivâ vacillent.

Curato. In *Curatione* ea ſolùm proſunt, quæ ſuccum auſterum dentibus oblinitum abſorbere aut detergere valent. In hunc finem illi ſæpè fricentur *Herbis Portulacæ, Sempervivi majoris, Malvæ, Parietariæ, Violar. Verbaſc. Quercûs, Alth. Mucilag. Semin. Cydon. Aqu. Portulac. fact. Nucibus avellanis, Amygd. amaris excorticat. & contuſ. Radic. Pulvere Glycirrhizæ, Malv. Alth. Symphyti. Melle* tandem *roſaceo*, cum *Roob dianucum* & *Pulvere Ocul.* ♋. *ppt. Unicorn. foſſil.* permiſto. Si Maſſa ſanguinis, auſterior reddita, ſit in culpâ, *Acidulæ* debito cum regimine diætæ, vel etiam *Lac caprillum* aut *aſininum* bibatur.

Dentium dolor. DENTIVM DOLOR, ODONTALGIA, eſt triſtis ſenſatio in unius vel plurium dentium radicibus, atque fibrillis nerveis à cauſsâ quâdam rodente & criſpante producta. *Odontagram* ſubinde vocant.

Afficiuntur autem in hoc malo præcipuè Dentium fibrillæ nerveæ; ſed & ſubinde etiam membranæ gingivarum à catarrho ſalſo ita lancinantur ac roduntur, ut dolor hinc in univerſam lateris maxillam ſeſe repandat.

Cauſa proxima Odontalgiæ eſt roſio fibrillarum in dentium cavitatibus & radicibus exiſtentium; vel etiam membranarum Gingivas cingentium nervoſarum. Rodunt autem nunc Vermiculi, dentium carioſam cavitatem occupantes vivi; nunc ſeroſo-ſalſo-acres particulæ ad iſtas partes delatæ, & inibi propter obſtructionem qualemcunque ſtagnantes, tubuloſque hâc ſui ſtagnatione expandentes, ac dilacerantes. Si Dens usque ad cavitatem internam carioſus, perforatus, & niger exiſtat, tum qualescunque externæ injuriæ dolorem producere valent; ita enim aër frigidus ac humidus, cibi multùm ſaliti, acidi & acres; potus vel nimis frigidus, vel nimis calidus anſam huic malo præbere obſervantur. Si quis Scorbuticus affluat in ſuo corpore humoribus ſalſis, crudis & acribus, hincque aëri frigido, humidove diu multumque ſeſe exponat, ut pedes & caput admodum refrigerentur, ei etiam ob hanc rem Odontalgia in alterutro maxillarum latere contingit, dum tale ſerum crudum & acido-acre ibidem in tubulis obhæret, ſtagnat, ſuisque ſpiculis rodit. Vocant hoc tum communiter *Defluxionem* ſ. *Catarrhum Capitis*.

Malum

no- r oſis Malum hoc per ſe cognitum ab Ægro datur; ſed aliquando tamen mitiùs, aliquando graviùs eundem habet; & nunc in uno vel altero Dente carioſo exiſtit, nunc in totâ lateris maxillâ hæret; ac non raro ſimul aliquantillam Febrim, Anorexiam, Cephalalgiam, Otalgiam, præprimis autem Vigilias perpetuas inducit. Etſi proin ab Odontalgiâ per ſe nullum periculum immineat, per accidens tamen ſi contumacior fuerit, prava ac vehementia ſymptomata poſt ſe trahit. Diuturnior ac frequentior eſt Odontalgia in Hominibus ſcorbuticis, hypochondriacis, Lue venereâ affectis. Reperti etiam ſunt, qui præ nimio dolore prorſus convulſi fuerunt.

tio al- ver- In *Curatione* itaque ad Cauſam attendendum; quæ ſi *Vermiculus* unus aut alter exiſtat, fortè in cavo dentis hærens, tum vel *Oleo ſtillat. Abſynth. Piperis, Lign. Guajac. Succin. Buxi,* aut *Garyophyllor.* vel *Spiritu Salis armoniac. urinoſo, Spiritu* itidem *odontalgic.* aut *cephalico* qualicunque cum *Camphora* mixto; vel *Succo amaro Anethi, Abſynth. Abrotoni, Centaur. min. Tanaceti,* cum pulvere *Aloës;* vel *Eſſentiâ* aut *Decocto* earundem plantarum dentibus calidè admoto enecetur, expellaturve; vel *ignito ferro* exuratur, atque hinc foramini Dentis *Cera, Plumbum, Aurumve* præſervationis causâ indatur, atque firmiter inſigatur. Evocâtur etiam Vermiculi *fumo Tabaci* nonnihil hauſto, inprimis ſi *Centaurium minus, Abſynthium, Abrotonum, Solanum, Card. benedictus, Matrican, Folia Hyoſcyami, Flores Chamom. Sambuci, Maſtiche, Myrrha* permiſceantur.

Quod ſi verò *ſerum ſalſo-acidove-acre,* ſive ſcorbuticum in culpa ſit, Dentem carioſum inprimis affligens, tum vel Dens prorſus evellendus, quemadmodum in *Dentium Carie* explicavimus, vel exurendus, & *Cerâ,* vel aliquâ aliâ materiâ, prout ſupra dictum, repletus continuè ſervandus. In hoc tamen caſu ordine quoque Remedia præſcribi debent, univerſalia præmittendo, dein ſpecialiora exhibendo. Ante omnia nobis perplacent *Pilulæ purgantes,* compoſitæ ex *Maß. pilul. è ſucc. Craton. Extract. cathol.* vel *panchymag. Croll.* cum *Scamm. ſulph. Mercur. dulc.* vel *Cinnab.* ♁*nii* & *Ol. ſtillat. Amarac. Roriſmar.* &c. Imò inſtante malo poſt aliquot dies idem purgans repeti poteſt. v. gr. *Odontalgia à ſero ſalſo ſcorbutico.* *in paroxyſmo.*

℞. *Extract. panchym. Cr.* ℈j.
Pilul. marocoſtin.
cathol. ana. ℈ß.
Trochiſc. alhand. gr. vj.
Ol. ſtillat. Garyoph. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 30. *Inaur. d. ad ſcatul. Doſis numer.* 2. 3. *aut* 4. *mane vel ante cœnam, aliquoties repetendo.*

Vel ſi vomendum ſimul ſit, quod ſæpe multum conducit:

℞. *Gumm Gutt.*
Crem. ♀*ri ana. gr.* 8. *vel* 9.
⊖*is Artemis. gr.* 6.
Cinnab. ♁*ii. opt. gr.* 4.

M. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi matutinâ.

Vel *Clyſma* unum alterumve purgans ac detergens injiciatur. Poſt purgans proſunt quoque *Pilulæ catarrhales compoſitæ* ex *Extracto Betonic. Lign. Guajac.* vel *Saſſaphras, Gumm. Guajac. Roriſmarin. Bezoard. mineral. Ebor. ppt. Succin. alb. ppt. Cinnab. nativ.* vel ♁*n. Ol. ſtillatit. mac. Nuciſt. Amarac. Salv.* &c. De quibus m. ac v. ℈j. exhiberi debet, cum *Aquâ Betonic. Salv. Verben. Apii ſelin. Flor. paralyſ.* &c. vel cum *Infuſo fol. Theé Betonic. Chamædr. Majoran. Meliſſ. Ocym.* & *Chamomill.* quod alias in Catarrhis cephalicis efficaciſſimum remedium eſt. Si Dolor his non obſtantibus perſiſtat vehemens, *Pilulis* ſupra dictis catarrhalibus permiſcebitur quoque aliquod *anodynum*, v. gr. *Maſſa Pilul. è Styrace*, vel *Theriaca cœleſtis*.

℞. *Extract. Betonic.*
Roriſmar.
Gumm. Guajac. ana. ℈ß.
Theriac. cœleſt. gr. xv.
Bezoard. miner.
Cinnab. ♁ *n. corr. ana.* ℈j.
Ol. ſtillat. Amarac. vel Succ. q. ſ.
M. f. Pilulæ numer. 40. *Inaur. d. ad Scat. ſumantur decem pro doſ. noctu horâ ſomni.*

Vel ℞. *Extract. Lign. Guajac.*
Saſſaphr. ana. ℈ß.
Maſſ. Pilul. è Styrac. ℈j.
Cynogloſſ. gr. vj.
Ol. ſtillat. Lavend. q. ſ.
M. f. Pilul. n. 30 *Inaur. d. ad ſcat. Doſis eſt* 10. *noctu horâ ſomni.*

Abſorbentes etiam *pulveres anodyni* loco Pilularum ſæpius uſurpati proſunt, præprimis ſi ſudor ab illis iteratus proliciatur:

℞. *Dent. aprin. ppt.*
Corall. rubr. ppt. ana. ʒij.
Diaph. ♃ *vial. vel*
☽ *ar.*
Bezoard. min.
Cinnab. ♁ *n. correct. ana.* ℈ij.
Laud. opiat. gr. vj.
Ol. ſtillat. Roriſmar. vel Thym. gutt. 8.
M. f. Pulv. ſubt. divid. in 12. *doſ. æqu. ad. ch. Mane ac veſperi ſumatur doſis cum Juſculo vel Infuſ. fol. Theé, Beton. aut Meliſſ.*

Ad deſtruendam verò cauſam antecedentem ſicque ulteriores paroxyſmos Odontalgiæ arcendos, tota Maſſa ſanguinea eſt purificanda, atque à ſuperfluis particulis ſalino-acribus liberanda. Id præſtare valent ante omnia *Succi Plantarum antiſcorbuticarum* v. gr. *Naſturtii aquat. Cardamines, Beccabung. Cherefolii, Petroſelini Macedonic. Plantag. aquat. Trifol. fibr.* &c. *recenter expreſſi, filtrati,* & ad uncias duas mane ac veſperi per aliquot hebdomadas hauſti. Vel Succorum loco *Juſcula* aſſumi poſſunt, Herbis diaphoreticis ac antiſcorbuticis, v. gr. *Scabioſ. Fumar. Beccabung. Cherefol. Borrag. Pimpinell. Numular. Alchymill. Saniculæ, Plantag.* &c. alterata. Simile quid præſtant *Eſſentiæ Trifol. fibrin. Succin. Beton. Lignor. Strobylor. Pini, Meliſſ. Anthos, Thymi, Saturejæ, Numular. Spiritus Cochlear. Tinctur.* ♁*n Corallor. Martis aperitiv. Elix. propriet. Clauder.* ad 20. 25. aut 30. guttas m. ac veſper. cum vehiculo

hiculo commodo. Æſtivo tempore Sanguinem optimè corrigit potus *Lactis aſinimi*, vel *Thermarum* quarundam, veluti ſunt *Fabarienſes* Helvetiæ, *Plumbarienſes* Lotharingiæ, *Carolinæ* Bohemiæ &c. Subinde opus eſt, ut vel *Setaceum in Nuchâ*, vel *Fonticulus in Brachio* excitetur. Vere & Autumno Vina medicata purgantia conducunt, quemadmodum ſequens vel ſimile præſcribi poterit, & cum moderamine diætæ in uſum vocari:

℞. *Radic. Carlin.*
Pimpinell.
Polypod. ana. ℥ß.
Cortic. Cappar. ʒiij.
Lign. Saſſaphr. ʒvj.
Herbar. Hepat. nob.
Beton.
Fumar.
Scolopendr. ana. Mj.
Card. bened. Mß.
Fol. Senn. opt. mund. ʒx.
Agar. trochiſc.
Rhabarb. elect. ana. ℥ß.
Cortic. Winter.
Semin. Anis. ana. ʒiß.
⊖*is Tamaric.* ʒj.
Inciſis, contuſis atque in Sacculo ligatis affunde
Vini albi veteris.
Aquæ fervent. font. ana. ℔iiij.
Singulis hinc diebus mane exhauriatur Cyathus unciarum quatuor.

Si quis reſpuat uſum Vini medicati, *ei* ſequentes *Pilulæ uſuales* ordinabuntur; v. gr.

℞. *Maſſæ Pilular. Marocoſt.* ʒij.
Emanuel. ʒj.
Magiſter. Jalapp. ʒß.
Ol. ſtillat. Roriſmar. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ num. 180. *Inaur. d. ad Scatul. conſperſæ Pulv. Cinamom. De quibus* 8. 10. *ad* 12. *quater vel quinquies, alternis* nimirum *diebus, mane cum Juſculo exhibeantur.*

Inter *topica* Remedia proſunt, quæ cauſam proximam deſtruere, humorem circa Dentes ſtagnantem acrem diſcutere, fibrasque irritatas anodynâ ſuâ vi demulcere poſſunt. In hunc finem æſtimamus valdè prodeſſe *Collutiones Oris* frequentes cum *decoctis calentibus* inſtitutæ, ubi vel in Aquâ vel in Lacte coqui ſolent v. gr. *Radices Althææ, Allii, Caryophyllatæ, Malv. Carlin. Ulmar. Herbæ Parietar. Salv. Alth. Beton. Meliß. Scabioſ. Flores Chamomill. Sambuc. Melilot. Malv. hortenſis arboreæ, Verbaſc. Calendul. Croc. Ligna Guajac. Saſſaphr. Semina Aniſi, Fœnic.* Præſtans etiam *Sotirella parva* ſic dicta, ſive *Maſſa pilularis* è *Pipere, Caryophyll. arom. Radic. Pyrethri, Zingib. Croco & Laudano opiato* cum *Oleo deſtillato Caryophyll. Buxi, Chamom.* aliove *aromatico* confecta, & dentis præcipuè carioſi foramini ſæpè intruſa. Placet nonnullis ſuctione *Fumi Foliorum Tabaci, Solani, Meliſſæ, Betonicæ, Seminum Aniſi, Fœnic.* aliarumve herbarum ſibi mederi. *Maſſa Pilularum antipeſtilentialium Ruffi* ad grana 6. plurave *Aceto Vini* diſſoluta, & hinc calidè denti afflicto cum goſſypio impoſita levamen affert promtum, inprimis ſi *Opii tinctura* ſimul permiſta fuerit. Sunt qui *Pulverem Radic. Zingiberis, Pyrethri,*

Remedia topica.

Pentaphylli, *Piperis albi*, *Spiritui Vini* miſtum naribus affecti lateris calidè aliquoties attrahunt, & momento citius quandoque à *dolore* liberantur. Neque *errhina* alia heic contemnenda ſunt. Nonnulli quinque *Cantharides pulveriſatos* cum tribus contuſi *Allii apicibus* & *Theriacâ* in formam *Cataplaſmatis* reducunt, hocque linteolo exceptum admovent flexuræ Cubiti lateris affecti non ſine ſuccedente levamine. *Veſicatoria* acria in pertinaciore Odontalgiâ Nuchæ aut pone Aures, leniora verò etiam Temporibus applicari debent. Vbi ſanguis adeſt ſufficiens, *Venæſectio* quoque in pede afflicti lateris, vel ſub Linguâ inſtituta, aut *Scarificatio cum Cucurbitulis* dorſo applicatis prodeſt. *Sanguiſugas* alii Fronti aut Temporibus, ubi venæ patentes ſunt, admovent. Neque contemnendæ ſunt *frictiones* Capitis ac Dorſi cum linteis calidis inſtitutæ. *Radix Lapathi acuti* in taleolas conciſa ac denti afflicto impoſita mirè auxiliatur, non ſecus ac decoctum *foliorum Lappæ* utriusque. Quidam porrò anthelicem Auris *Cauterio actuali* tangunt atque exurunt. *Allium* cum *Nitro* ad olecranum applicatum juvamen citum attuliſſe referunt alii. Sic & *Amuleti* loco manipulus *Herbæ Aparines* conciſæ, linteoque exceptus inter Scapulas ſuſpendi ſolet cum fructu.

Curatio Odontalgia ab humore pituitoſo.

Quando autem ab *humore pituitoſo-viſcido, leniter acri*, quem Veteres in cenſu cauſarum frigidarum poſuerunt, membranas circa dentes nimium diſtendente producitur Odontalgia, tum in ipſo quidem Paroxyſmo ſtatim *Clyſma emolliens* atque *detergens* cum fructu injicitur; dein verò corpus purgari adhuc debet, v. gr. ſequenti uno alterove:

℞. *Maſſ. pilul. marocoſt.*
è Succin. Crat. ana. ℈ß.
Reſin. Scamon. gr. 2. 3. aut 4.
Cinnabar. ♁ *n. correct. gran. 8.*
Ol. ſtillat. Garyophyll. q. ſ.
M. f. Pilul. num. 12. Inaurat. d. ad ch. pro doſi matutinâ, ſuperingerendo Juſculum carnis non ſalitum ſingulis horis usque ad meridiem.

Vel ℞. *Spirit. Anth.* ℈iiß.
Anis. ℈j.
Reſin. Jalapp. gr. 8. vel 9.
Solutis leni igne adde
Syrup. de Beton. ℥iß.
Aqu. Cinam. cum Vin. deſt. ℥ß.
M. F. Potiuncula d. ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Vel *Vinum medicatum* per epicraſin *purgans* ordinari poteſt, blandè educens & incidens ſimul viſcidas cruditates humorum: v. gr.

℞. *Radic. Apii.*
Calam. arom.
Scorzoner.
Vincetox. ana. ℥iij.
Herbar. Beton. Miß.
Meliſſ.
Sum̃it. Centaur. min. ana. Mj.
Flor. Stœch. Arab. pij.
Fol. Senn. opt. mund. ℥j.
Rhab. elect.
Radic. Helleb. nigr. ana. ℥iij.
⊖*is Card. bened.*
Cinam. elect.
Spic. Indic. ana. ℨj.

Semin.

Semin. Anis. ʒij.

Inciſis, contuſ. & in nodulo ligatis affunde Vini albi Veter. ℔iiij.

Aquæ fontan. calentis ℔iij.

Singulis diebus mane jejuno ſtomacho quatuor plus minus unciæ hauriantur.

Purgato corpore *attenuantia, reſolventia* & humorem ſtagnantem *diſcutientia* conducunt, atque hunc in finem præſcribi poſſunt *Infuſa* herbarum cephalicarum cum *Foliis Theé* mixtarum, mane ac veſp. per aliquot hebdomadas calidè ſorbillata: v. gr.

℞. *Radic. Ireos Florent.*

Sarſæparill. ana. ʒiij.

Chinæ.

Calam. arom. ana. ʒij.

Folior. Theé optim.

Betonic. ana. ℥iij.

Chamædr. ℥ij.

Meliſſ. ℥j.

Summit. Thym. ℥ß.

Flor. Borrag.

Tunic. ana. ʒij.

Croc. optim. ʒj.

Cinam. elect. ʒiß.

Inciſa tenuiter miſce, d. ad Scatul. Hinc mane ac veſperi drachmæ duæ hujus miſcelæ infunduntur in Aquâ fervente, quæ dein calidè ſorbillanda, ſucco Liquiritiæ potius quàm Saccharo edulcorata.

Simul tamen in hoc Infuſo propinari ſemper poterunt guttulæ 25. 30. pluresve, *Salis* alicujus *volatilis oleoſi*, vel *Spiritûs Cochleariæ, Meliſſæ, Anthos, Elixiris cujusdam cephalico-ſtomachico-balſamici, Tincturæ Succini, Eſſentiæ Betonicæ, Thymi, Serpilli, Roriſmarini, Zedoar. Galangæ*, & ſimilis.

Vel ſequens Pulvis in uſum trahatur:

℞. *Radic. Angelic. vel Imperat.*

Calam. aromat.

Cyperi rotund.

Zedoar. vel Galang. ana. ℈j.

Ebor. uſt. ppt.

Corall. rubr. ppt.

♁*n. diaph. ana.* ʒij.

Semin. Anis. Fœnic. ana. ℈ij.

Salis Vol. C. C. ʒß.

Sacch. cand. alb. ℥iß.

M. f. Pulvis ſubt. d. ad Scatul. Doſis m. ac v. ʒß. *ad* ℈ij. *cum vehiculo appropriato, ſubinde ſudorem abhinc expectando.*

Extus in hoc Dolore, per pituitam ſtagnantem excitato, maximopere proſunt *Gargariſmata attenuantia, reſolventia*, & *diſcutïentia*, qualia parari poſſunt ex *Herbis Calaminth. Hyſſopi, Rutæ, Verben. Solani, Majoran. Meliſſ. Ocymi, Origani, Salviæ, Serpilli, Thymi, Floribus Sambuc. Croci, Chamomill. Melilot. Radicib. Pyrethr. Hyoſcyam. Angelic. Imperat. Meu. Cepar. Allii, Cyperi, Pentaphylli, Filicis, Sarſæparill. Seminibus Urtic. Dauc. Anis. Carvi, Ligno Quajac. Saſſaphr. Juniper. Baccis Lauri, Juniper. Cinamom. Zingiber. Caryophyll. aromat.* & ſimilibus in mediâ parte *Vini* & *Aquæ* decoctis; cujus poſtea *decocti calentis* vel *calefacti* portio quædam ſæpius in ore aliquamdiu teneatur, tandemque iterum exſpuatur. Alii loco Decocti *Spiritum Vini*, vel *Anthos*, vel *Anhaltinum camphoratum* frequenter Ori ingerunt, & in eo tantiſper retinent. Maximè verò heic proſunt *fomentationes ſiccæ*, quales ſunt *Sac-*

culi

culi interpaſſati, *Menthâ*, *Meliſſâ*, *Ocymo*, *Thymo*, *Origano*, *Calaminthâ*, *Floribus Sambuci*, *Chamomillæ*, *Croci*, *Seminibus carminativis*, *Baccis Juniperi*, *Lauri*, *Avenâ*, &c. repleti, atq; calidè ſemper applicati. Sed & conducunt Lintea fumo *Pulveris* alicujus fumalis, v. gr. *Herbarum cephalicarum*, *Aromatum* ac *Seminum carminativorum*, calefacta; nos ſequentem deprehendimus eſſe efficaciſſimum:

℞. *Radic. Angelic.*
Cyperi oblong. ana. ʒij.
Galang. ʒj.
Raſur. Lign. Juniperin. ℥vj.
Santal. citr. ʒij.
Maſtich. elect. ℥j.
Olibani ʒij.
Storac. calamit. ℥ß.
Folior. Meliſſ. Thym.
Puleg. ana. ʒiß.
Solani. ʒj.
Flor. Sambuc. ʒiij.

Inciſ. & contuſa redigantur in Pulverem groſſum, qui dein prunis injectus fumum diſcutientem exhibet, Linteis excipiendum & applicandum.

Veſicatoria quoque conducunt, retro Aures applicata: vel *Emplaſtrum* è *Maſtiche*, *Olibano*, *Styrace*, *Semine ſinapi*, *Tacamahacâ*, cum aliquot granis *Cantharidum*, & *Reſinâ* paretur, ac ſemithaleri magnitudine Temporibus applicetur. *Venæſectio* aut *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* in iis locum habent, quorum vaſa ſanguine ſunt repleta. Dolentibus verò Dentibus *aromatica* & *anodyna* cum fructu applicari ſolent: ita Goſſypium ſolutione *Camphoræ* in *Aquâ Regin. Hungar.* vel *Oleo* quodam *deſtillato*, v. gr. *Caryoph. aromat. Piperis*, *Buxi*, *Lign. Guajac. Thymi*, *Roriſmar. Lavendul. Eſſentiâ Opii*, vel *Succo Allii* ſub cineribus cocti imbutum, ac denti impoſitum mirè ſiſtit dolorem. *Rulandus* heic extollit ſuum *Oleum heraclinum*, *Michaëlis* ſuum *Balſamum odontalgicum*; *Wedelius Tincturam* ſuam *anodynam*, *Clauderus* ſuam *Tincturam* 🜍*ris* 🜖*li* ad 40. guttas cum Aquâ quadam appropriatâ permixtam, atque in *Gargariſmate* uſurpatam. Sic & *Radices Hyoſcyami*, vel earum *ramenta* dolenti Denti adhibita cruciatus ejus promtè interdum ſedant. Vertex Capitis quotidie bis vel ter linteis calentibus, aut fumo ſuperiore imbutis, probè fricari, ac dein *Oleum deſtill. Succin. Baccar. Juniper. Lavendul. Roriſmarin. Thymi*, *Chamomill. Angelic.* inungi, deſuperque adhuc *Cucupha* è ſpeciebus ordinariis parata imponi cum ſucceſſu poterit.

Extra paroxyſmum corpus ſubinde *Pilulis* uſualibus ſupra deſcriptis purgandum eſt. *Sudor* quandoque hauſtu *Aquæ deſtillat. fl. Sambuc. Cherefol. Fumar. Card. bened. Beton.* cum *Roob. Juniper.* vel *Sambuc.* addito *ſcrupulo uno Spiritûs theriacalis camphorati*, &c. eliciendus.

Quod ſi à *Lue venereâ* producatur dolor frequens, tum Lues debitè eſt curanda ac profliganda, ac interea topica ſuperius allegata in uſum vocanda. Si verò *Hydrargyri* uſus in culpâ fuerit, tum corpus ante omnia *Infuſo fol. Sennæ* ac *Rhabarb.* vel *Pilulis marocoſtinis*, vel *Extract. catholic.* *Curatio Odontalgia à Lue venereâ.*

tholic. purgabitur; deinceps autem quotidie ſudor exhibito hauſtu *Aquarum deſtillatarum* elicietur; ſimul ſumto *pulvere diaphoretico* qualicunque, ex abſorbentibus merè parato.

Gingivâ Inflammata. Quando *Gingivæ Inflammatio* Odontalgiæ cauſam ferè agit, tum *Clyſma emolliens* & *detergens* ante omnia injiciatur: dein etiam vel raninæ ſub Linguâ, vel vena Brachii aperiatur. Os verò ſæpius colluatur vel *Spiritu Anthos, Ceraſor. nigr.* aut *Serpilli*; vel *Decocto Herbar. Brunell. Scabioſ. Salv. Meliſſ. Agrimon. Anſerin. Succiſæ, Florum Chamomill. Sambuc. Liguſtr. Croci, Malv. arboreæ*, &c. in *Aquâ* & *Vino* facto.

Si ad *Suppurationem* tendit Inflammatio, & ita *Epulidem* conſtituit, tum maturans Gargariſma ex *Lacte calente* cum incoctione *Fol. Alth. Malv. Violar. Parietar. Flor. Melilot. Sambuc. Verbaſc. Croc. Malv. hortens. arbor. Calendul. Ficuum pinguium*, in *uſum trahetur*. Gargariſationis actu abſoluto *Ficus* diſſecta tuberculo Gingivæ imponenda venit: maturatus autem, ruptusque per ſe Abſceſſus extergendus eſt *Melle roſaceo* cum *Succo Apii, Aquâ Plantag. Naſturtii, Eſſentiâ Myrrhæ, Aloës*, pulvere tandem *Rubricæ fabrilis*. Extenſione Vlceris cum aliquali expreſſione ſæpius factâ conſolidatio promovenda eſt, vel ſolo *Melle roſaceo* cum pulvere *Myrrhæ, Maſtichis*, aut *Rubricæ* dictæ pluries applicato.

Tumor totius Genæ. Vbi tota Gena cum dentium Dolore intumuit, ac valdè calet, tum intus quidem exhibitis aliquoties *diaphoreticis* ſudor blandus movebitur, extus verò *Sacculus interpaſſatus triticeâ Farinâ* probè ſiccatâ, nec non *Cretâ albâ, Bolo communi, pulvere Liquiritiæ* repletus, atque tepidè Genæ toti applicatus prodeſt. *Clyſma* ſimul emolliens & detergens, etiam, ſi opus videbitur, repetitâ vice infundetur, & *Venæſectio* pro re natâ in Brachio inſtituetur.

Dolor à Carie. Si Dentium *Caries* occaſionem Dolori præbeat, tum huic malo ita medendum eſt, quemadmodum ſub Titulo *Dentium Cariei* ſupra indigivimus. Vbi evulſio certè Dentis peritâ Artificis manu inſtituta omnium certiſſimum Odontalgiæ remedium haberi debet. Si quis verò hanc formidet carnificinam, ei ſpontanea Dentis carioſi elapſio procurari debet; atque hunc in finem commendant multi *pulverem Radicis Hellebori nigri, Turbith, Angelic. Imperator. Aronis, Armoraciæ, Seminis Hyoſcyami, Myrrhæ, Salis armoniac. Garyophyllor. arom. Piperis*, aut ſimilium cum *Farinâ, Cerâ, viridium Ranar. pinguedine*, ac *Melle in globulos coactum*, aut in *Unguenti* formam redactum, & Cariei ſæpius cum goſſypio immiſſum. Alii *ſuccum* è *Foliis Tithymali, Ficûs, Chelidoniæ majoris, Nicotianæ, Solani, Aronis, Armoraciæ, Piperitidis* &c. recenter exprimunt, eumque *Farinæ* ſubactum indunt ſæpè, donec Dens vel fruſtillatim ſponte exciderit, vel vacillans redditus ſine dolore aut periculo eximi queat.

In *Diætâ* notandum, ea omnia eſſe formidanda, quæ vel Maſſam ſangui-

ſanguinis nimis ſalſam & acrem, vel nimis pituitoſam reddere valent: quæ itidem Dentibus cariem adferre poſſunt, prouti ſunt *Caſei*, *Mel*, *Saccharum*; nimis calentes, vel nimis gelidi *Cibi* ac *Potus*. Si jam carioſus eſt Dens, Aër frigido-humidus, acer, & rigidus; Cibi nimis ſaliti, & modò dicta paroxyſmum excitantia ſunt fugienda. Æſtivo tempore potus Thermarum unà cum leni balneatione prodeſt.

Dentium vacillatio

DENTIVM VACILLATIO eſt Morbus ſolutæ continuitatis, quo dentes, qui naturaliter in ſuis alveolis immobiles ac firmi hærere deberent, ruptis vel laxatis habenis, mobiles & vacillantes evadunt.

Cauſa.

Oritur malum, quotieſcunque fibrillæ ſive in radicibus Dentium exiſtentes, ſive Gingivarum, quâ dentibus applicantur, ut eos firmiter in ſuis alveolis teneant, vel à ſeroſo humore nimium humectatæ & emollitæ laxiores redduntur; vel etiam à ſalivâ aliove allabente humore acri ſalſo-corroſivo exulceratæ aut eroſæ rumpuntur; unde Gingivarum carne molliore, flaccidiore, ulceroſâ, tumidiore, & ſanguinolentâ redditâ Dentes mobiles valdè redduntur. Hinc *remotius* ad Affectum contribuunt Intemperies humorum & Salivæ ſcorbutica, aut venerea; ut & dyſcraſia corroſiva Lymphæ ſalivalis per inunctiones mercuriales, aliamve Mercurialium remediorum adhibitionem inducta, unde fibrillæ ſubſtantiæ Gingivarum ſenſim penetrantur, toni ſui firmitudinem amittunt, atque emollitæ, aut corroſæ dentes in ſuis loculis tenere amplius nequeunt. E cauſis autem *procatarcticis* contribuunt Aër craſſus, humidus, Cibi ſaliti, acidi, Potus Cereviſiæ aceſcentis, vel multum ♀reæ, nec nòn Vinorum ♀eorum; concubitus cum hominibus Lue ♀eâ laborantibus; applicatio mercurialium faſciarum in Scabie; opiatorum denique uſus frequens in Odontalgiâ.

Di[...] ſis, & Pr[...]

Etſi verò morbus hic per ſe ex Ægrorum querelis cognoſcatur, viderique & tactu deprehendi poſſit, notandum tamen probè Medico Practico, utrum Æger ſimul Scorbuto, vel Lue ♀reâ laboret? Vtrum remediis mercurialibus ſive extus, ſive intus fuerit uſus? Interim concurrit ſimul cum ipſo Affectu oris fœtor, dentium nigredo & ſqualor, Gingivarum corruptio, faciliſque ſanguinolentia. Quandoque & dentes ipſi malè habiti prorſus excidunt. Quæ proin à Dentium dolore, vel à Salivatione mercuriali producta eſt Vacillatio, per ſe ferè curatur, modò Salivatio, vel Odontalgia ceſſet, & nulla Gingivæ putredo vel nigredo adfuerit. A ſcorbuticâ autem humorum & ſalivæ diatheſi excitata ſæpius eſt diuturna, & poſt ſe facilè trahit Gingivarum abſumtionem, Dentiumque caſum.

Curat[...]

In *Curatione* radices hujus Mali ſunt extirpandæ, ac eapropter Gingivæ flaccidæ, tumidæ, cruentæ, ulceroſæ, adſtringentibus, abſorbentibus, mundificantibus, conſolidantibus perſanandæ. Quod ſi proin Lues adſit

adſit ♀ea, tum non niſi hoc morbo curato & alter tolletur. Si verò ſcorbutica adſit inquinatio, & illa ſuo more per internas ſanguinis elutriationes tractabitur, uti ſub titulo de *Scorbuto* fusè notavimus. Si neutrum adſit, præſcribetur duntaxat *Vinum medicatum purgans* ex *Radic. Chinæ, Filic. Pimpinell. Caryophyll. Ligno Saſſaphr. Juniperin. Herbis Sanicul. Alchymill. Scolopendr. Fumar. Borrag. Scabioſ. Hepatic. nobil. Cuſcut. Beccab. Trifol. fibrin. Petroſelin. Florib. Calendul. Salv. Betonic. Roſ. rubr. Seminib. Aniſ. Fœnic. Carv. Fol. Sen. ſ. ſ. Rhabarb. opt. Radic. Helleb. nigr. Agar. trociſc. Cortic. Winter. Sale Abſynth. Onon. Centaur. min.* &c. Vel *Pilulæ purgantes* ex *Extract. panchymag. Croll. catholico, Maſſâ pilul. è Succin. Crat.* ſine tamen *Mercurio dulci* aliquoties præſcribentur. Et ubi aliqua ſimul adeſt plethora, Venæſectionem quoque ſuademus. Poſtea verò m. ac v. exhauriatur cyathus *decocto Ligni Saſſaphr. Juniper.* ac *Rad. Sarſæ parill.* repletus, ſicque per plures dies urgente neceſſitate continuabitur; quin verno tempore potus *Lactis caprilli*, aut æſtivo *potus Acidularum*, vel *Lactis aſinini* concedatur debito cum regimine diætæ.

In omni caſu topica remedia uſurpari poſſunt; & quidem primò omnium detergeri gingivæ denteſque debent probè decocto *Cochleariæ, Trifol. fibrin. Sanicul. Naſturt. aquat. Apii hortens. Geran. robert. Salviæ, Roriſmarini, Rutæ, Betonic. Pyrol. Flor. Roſ. rubr. Liguſtr. Malv. hort.* in *Vino rubro*, adjecto quoque *Sale prunellæ*, vel *Nitro* ♁ *iat.* ⊖*e Abſynth. Alumine.* Imò etiam quandoque *ſpiritus Vini camphoratus, Mel roſaceum, Roob dianuc.* permiſceri poterunt. Vſurpabitur autem ſæpiùs tepidè, os probè colluendo, linteiſque mollibus Gingivas cum aliquantillâ preſſione abluendo. Commendatur quoque *Gargariſma de Radice Tormentill.* Mynſ. nec non *Decoctum* ad *Gingivas roborandas* Poterii. Poſtea remedia blandè exiccantia, & adſtringentia, ſimul & ſanantia in uſum vocabuntur; qualia ſunt vel *Tinctura Myrrh. Aloës, Laccæ florentinæ* Mynſ. aut *Catechu*, vel *Eſſentia Trifol. fibrin. Corticum Tamaricis*, vel *Spiritus Cochleariæ, Roriſmar.* vel *Decoctum Lignorum forte*, quibus invicem miſtis ſæpiùs gingivæ foveri poſſunt. Si aliquid de ⦵*lo albo* permiſceas, tanto feliciùs adſtringet, ſed ſimul Stupor dentium excitabitur, brevi tamen iterum ceſſans; & nigredo ſequetur, ſuis remediis facilè præcavenda. Alii liquores eoſdem *Melli roſaceo* cum tantillo *Aluminis uſti* permiſcent, ſicque frequenter cum fructu inungunt. Addi poteſt & *Pulvis lapidis Hæmatites*, nec non *Ocul.* ♋. *ppt.* vel *Cretæ alb.* ♁*n. diaphor. Lapidis medicamentoſi Croll. Tinctura Laccæ* ſequenti modo parata valde proficua eſt: *Tinctura Laccæ florent.*

℞. *Aqu. Plantag.*
Fl. Liguſtr.
Salv.
Phlegm. Vitrioli ana. ℥ij.
Miſce atque in hâc Aquâ diſſolve
Aluminis uſti q. ſ.

Solutionem poſtea digere cum Laccæ florentinæ pulvere, donec Tinctura valdè rubicunda evaſerit.

Hinc variæ miſcelæ fieri poſſunt, ad Gingivas extergendas, roborandas ac firmandas: v. gr.

℞. *Aqu. Plantag.*
Roriſmarin.
Brunell. ana. ℥j.
Lapid. medicamentos. Cr. ʒij.
Tinctur. Lacc. fl.
Eſſent. Myrrh. ana. ʒj.
Mell. roſac. ℥ß.

M. d. ad Vitr. Humectetur linteum vel ſpongiola, hacque Gingivæ & Dentes plùries quotidie fricentur, ad ſcorbuticam diatheſin corrigendam. Vel

℞. *Aqu. Salv.*
Centaur. min.
Semperviv. maj. ana. ℥j.
Mell. roſ. ʒvj.
Roob. dianuc. ʒij.
Spiritûs Cochlear. ʒj.
⊖*is* ℈ß.

Miſc. d. ad Vitr. Uſurpetur ut præcedens.

Vel *Decoctum Salviæ* cum *Melle roſaceo* ac *Spiritu Salis* aut *Vitrioli* mixtum adhiberi poteſt cum fructu ad Vlcera, Putredinemque Oris & Gingivarum mundificanda atque perſananda. Vel ſequens in uſum trahatur *Linimentum*, ad emendandam Vacillationem dentium ſcorbuticam egregium.

℞. *Radic. Ireos flor.* ʒiß.
Tormentill. ʒj.
Fol. Salv. ℈ij.
Flor. Aquileg.
Myrrh. elect. ana. ʒj.
Aluminis rup. ℈ij.

M. f. Pulvis ſubtil. cum Melle roſaceo ad Linimenti formam redigendus, quo dein Gingivæ bis vel ter quotidie illinendæ ſunt.

Vel ℞. *Pulver. radic. Biſtort.*
Ariſtol. rot. v. ana. ʒj.
fol. Beton.
flor. Malv. hort.
Balauſt. ana. ℈iiß.
Rubricæ fabril. ʒiß.
Myrrh. elect. ʒj.
Alum. uſt. ℈ij.
Ol. deſt. Garyoph. arom. gutt. 6.
Mell. roſac. q. ſ.

Miſc. f. Liniment. d. ad Fictile.

Vel ℞. *Decoct. aut Succi Semperv.* ℥ij.
Aqu. Calc. viv. ℥j.
Tinctur. Lacc. fl. ʒij.
Myrrh. ʒiß.
Aqu. Salv.
Cochlear. ana. ℥j.
Mell. roſac. ʒvj.

M. d. ad Vitr. Laventur inde Dentes.

In graviore Gingivarum putredine & inde natâ Dentium vacillatione prodeſt egregiè *Linimentum Hartmanni* cum additione *Eſſent. Myrrhæ*, ac *Spirit. Cochlear.* Imò nonnunquam ad uſum *Unguenti Ægyptiaci* cum *Melle roſaceo* permiſti, pro erodendâ, fortiusque extergendâ putredine Gingivarum deveniendum eſt.

DENTITIO DIFFICILIS, eſt ſymptoma Infantibus peculiare, quo dentes cum labore, difficultate atque dolore poſt ſeptimum ætatis menſem excreſcere, tandemque erumpere incipiunt. *Dentit. difficil.*

Non-

Nonnullis quidem Infantibus facilius eruptio dentium contingit, ſed illis ſolùm, quos natura gingivis mollioribus & laxioribus donavit, quarum fibrillæ faciliùs erumpentibus Dentibus cedunt. Quando autem Fibræ Gingivarum firmioris ac durioris texturæ ſunt, tunc difficiliùs perrumpuntur, & ſic dolorificam Dentitionem producunt, fibris nimirum in extenſione valdopere irritatis.

Diagno- *Diagnoſis.* Poſt ſeptimum menſem utplurimum hæc Tenellos moleſtia prehendit, aliis citius, aliis etiam tardius eadem contingit. Qui fortè primis ægrotârunt menſibus, iis utplurimum tardius comparent dentes. Si verò durius hoc negotium obtingit, tum varia ſimul ſymptomata Miſellos excruciant; præter dolores enim, tumorem atque inflammationem gingivarum ſequentes, etiam ſubinde febricitant, alvi fluxu pituitoſo ac mucilaginoſo divexantur, ſitiunt, parum appetunt, inquietè dormiunt, in ſomno expaveſcunt, non raró convelluntur, epilepticosq; delabuntur in motus; clamant frequentiſſimè, interdum Aphthis ſimul affliguntur: inque hoc ſtatu per plures aliquando hebdomadas manent, ut etiam reperti ſint, qui ad extremam ferè maciem redigebantur, aut epilepticis motibus prorſus interimebantur.

-gnoſis Quod ſi proin moleſta hæc negligatur Dentitio, haud difficulter in Febrim malignam, Diarrhœam funeſtam, Epilepſiam lethalem, aut etiam Hecticam Miſellos conjicere poteſt.

Quamobrem in *Curatione* partim Nutrix capiat remedia quædam antifebrilia, ſub formâ *pulverum* ex ♁ *n. diaph. C. C. phil. ppt. Ungul. Alc. ppt. Ebor. ppt. Ocul.* ♋ *ppt. Dent. Apr. ppt. Cryſtall. alb. ppt.* & ſimilib. aut ſub formâ mixturæ, ex *Aquis deſtillatis Card. bened. flor. Samb. Scab. Fumar.* cum prædictis pulveribus & *Syrup. Papav. rhead. comp.* Sed inſimul ab irâ, æſtu, excandeſcentiâ; à frigido aëre; à cibis acidis, maximè ſalitis, fortiter aromatiſatis abſtineat Nutrix. Curatio.

Infanti autem dentienti pulvis quoque ex *Ebor. ppt. Ungul. Alc. ppt. Bezoard. min. Corall. rubr.* vel *alb. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Semin. Pœon.* atque *Saccharo* comp. ſubinde detur. Imò *Lapis bezoardicus orientalis* vel *occident. verus* ad aliquot grana ſimul concedatur. Si convulſivi motus adſint, mixtura cochleatim propinetur, ex *Aqu. Borrag. fl. Til.* vel *Conſol. regal. Flor. omn.* cum *tantill. Syrup. flor. Tunic.* pulveribusque modo dictis concinnata.

Extus quoque antiſpaſmodica ſuo loco comendata in uſum vocentur. Dein cura omnis adhibeatur ut gingivæ emolliantur, quod obtinetur vel *baculo Liquirit.* contuſo & ad lambendum exhibito; vel *Oleo Amygd. dulc. rec. expr.* vel *Butyr.* aut *Adipe gallinaceo* gingivis frequenter inuncto. Sunt, qui *Cerebellum Leporis*, aut *Cerebella Gallinarum*, vel *Pullorum* cum *Melle* terunt, iisque Gingivas fricant. Conducit in eundem finem melius *Cremor Hordei*, vel *Succus* è *Cancris vivis* & contuſis expreſ-

ſus cum *Aqu. Sempervivi* ac *flor. Cyani.* Alii etiam gingivas ſcalpello aperiunt, quod tamen cautè eſt faciendum, ne Vlcus inde ſordidum enaſcatur. Mulierculæ noſtrates appendunt *Dentem lupinum argento exceptum*, vel *Radicem Ireos florentinæ*, ut Infantes ſæpiùs ipſas mordeant, ſicque mordendo eruptionem dentium promoveant. Si nulla Infantem teneat Febris, tum pro anodyno concedi & exhiberi ſolet *Vinum album minùs acidum*, quotidie ad duo vel tria cochlearia per aliquot dies. *Aphthis* præſentibus occurritur, ſicuti ſuo loco exponimus.

Si *Diarrhoea* nimium torqueat, Nutrix bibat *Emulſionẽ Amygdalarum dulc.* ipſique Infanti pulvis *Corallorum rubr. ppt.* & *Unicornu foſſilis* cum *Saccharo* concedatur.

Diabetes. DIABETES eſt frequentiſſima copioſæ Vrinæ excretio, ſine dolore, vel ardore, cum maximâ ſiti, virium proſtratione, atque corporis diminutione Hominem ad mortem plerumque comitans.

Pars affecta. Affectus oppidò rarus, cujusque pauca à Medicis & Practicis etiam celeberrimis obſervari ſolent exempla: ubi principaliter quidem Renes & Veſica, ſpecialiùs autem Fibrillæ glandularum renalium, atque Sphincteris Veſicæ ſimul quandoque affliguntur.

Cauſa. Producitur hic Affectus ferè à Fibrillarum renalium paralyſi, ubi nimirum ſpiritus animales quamcunque ob cauſam antecedentem, ſive obſtructionem, ſive compreſſionem, ſive ruptionem aut eroſionem nervorum renalium, in dictas fibrillas non influunt, ſicque tonum & firmitudinem ipſis juſtam non amplius conciliant, ut hinc per poros ampliores ſerum ſanguinis copioſius tranſcolari & tranſmitti neceſſe habeat. Tubuli tamen renales iis tantùm in extremitatibꝰ, quibus ſecreta jam urina in pelvim elabitur, flacciditate pollent nimiâ, imò fortè paralyticâ; ſed in alterâ extremitate, quâ tubuli hiant in glandulas, aut inde oriuntur, nullam flacciditatem habent, quia flacciditas hiſce in locis contingens potiùs Iſchuriam excitaret. Deinceps verò tali in Sanguine, Hominis hoc vitio laborantis, fuſio interdum eſt concipienda, quâ ſerum longè fluidius redditum copioſè admodum per patentes Renum poros diffluit, ac dum interea ſiticuloſus Æger continuò largiter bibit, nova jugiter materia Vrinæ ſubminiſtratur.

Diagnoſis & Prognoſis. Facilè interim Morbus hic cognoſcitur, dum Æger frequentiſſimè ad mingendum ſtimulatur, neque fruſtra, ſed copioſam etiam urinam ſemper reddit, cùm in Veſicam nova jugiter iterum demittitur. Retinere tamen ad tantillum tempus Æger urinam poteſt; ubi verò, quod etiam contingere ſolet, ſimul Sphincter Veſicæ reſolvitur, tum Vrina continuè invito vixque ſentiente Homine profluit; quod vitium *Incontinentiæ Urinæ* nomine venit. Interea Æger viribus orbatur quotidie magis, inextinguibili ſiti torquetur, inquietus & ἄγρυπνος redditur, febricitat lentè,

paula-

paulatimque emaciatus & exſanguis redditus extinguitur.

ratio. In *Curatione* ab omnibus diureticis eſt cavendum, ac ea potius in uſum trahenda, quæ debilitatum renalium fibrarū tonum corroborare, Spirituumq; animalium ad illas influxū reſuſcitare valent. Vnde nec Venæſectio, nec purgantia, neq; etiam Vomit⁹ proſunt; ſed potius blanda diaphoretica, & nervina ſunt præſcribenda: ubi internè quidem comendamus uſum nunc *Tragematis* ex *Aromatibus*, item *Herb. Major. Roriſm. Flor. Beton. Roſ. rubr. Corall. rubr. ppt. Unicorn. foſſil. Ebor. ppt.* ⊖*e volat. C. C. purior. Radic. Tormentill. Biſtort. Terrâ ſigill. Croco Martis adſtring.* &c. cum *Sacch aro* concinnati: nunc uſum *Tinctur. antiphthis. Garmann. Eſſent. Succin. Gramin. Parnaß. Trifol. fibrin. Myrrh. Plantag.* Nunc etiam *Mixturas* ex ſimilibus *Pulveribus* ac *Tincturis* cum *Aqu. Burſ. paſtor. Polygon. Fœnicul. Flor. Lil. convall. Flor. Til. Beton.* atque *Confect. Alk.* vel *Hyacinth.* compl. compoſitas ordinamus. Non contemnenda quoque *Tinctura Ambr. gryſ.* atque *Succi Japonici*, aliis permixta. *Externè* in principio ſtatim *Balnea* commendamus *Aquæ dulc.* cum incoctione *Herbarum cephalic.* atque *uterinar.* Sed inſimul *Cucurbitulas* magnas Lumbis applicandas cum *Scarificatione* ſuademus. Hinc & inunctiones cum *Oleo myrtino, maſtichino, Abſynth. laurino, juniperin. Succin. Camph.* ut & *Frictiones ſpinæ dorſi*, ejusque lotiones cum *Spirit. Vini camphorat. Spiritu Anth. Juniper. Lumbric. terr.* &c. comendamus.

DIARRHOEA, Vid. *Alvi Fluxus.*

DIFFICILIS RESPIRATIO, Vid. *Aſthma.*

DISLOCATIO MEMBRORVM, Vid. *Luxatio.*

DOLOR in genere eſt triſtis ſenſatio Animæ ob læſionem fibrarum alicujus partis nervearum, à motu irregulari & violento factam, oriunda. *Dolor in genere.*

Dolorum ſpecies ſunt *gravativus, pulſatorius, tenſivus, pungitivus, lancinans, urens, mordax, oſtocopos*, aliæque, à diverſis fibrillarum nervearum concuſſionibus, vellicationibus, commotionibus, lancinationibus violentis originem ducentes. *Ejus ſpecies.*

Quanquam autem Dolor, ceu triſtis ſenſatio, propriè non hæreat in ipſis partibus corporis, ſed in ſolâ mente animave, quæ eapropter dolere, vel dolorem ſentire dicitur; nihilominus tamen occaſio tali dolori enaſcitur à partibus præternaturali modo affectis, quibus hinc impropriè dolor attribuitur. *Subjectum.* Nimirum Doloris ſenſus non producitur, ſi fibræ nerveæ in naturali manent tono; quoniam anima non tā conſuetos & naturales, eosque tremulos fortè nervulorum motus, quàm *Cauſa.* inſuetas valdè eorum agitationes violentas apprehendit, deque illis judicat; quippe hæ ſolùm commotiones violentæ aptæ ſunt dolentes in animâ cogitationes vel ideas ſuſcitandi. Vt ita omne id, quod violentam talem fibrillarum agitationem excitare valet, pro causâ doloris habendum veniat, ſive dein in corpore lateat ſub formâ humorum acrium; ſive

ſive extus corpori accedat, ejusque partes nervoſas quomodocunque lædat. Modus autem, quo ſenſatio illa triſtis perficitur, talis eſt: ſupponendum ante omnia, meditullium Cerebri ſedem eſſe rationalis Animæ, ubi vel ad motus ſpirituum animalium diverſiſſimos, vel ad tremulam fibrillarum agitationem violentam ſtudioſè attendat, eoſque dijudicet. Quando igitur naturaliter ſeſe partes illæ habent, non eſt, cur in Mente idea quædam Doloris enaſcatur. Sciendum præterea, inde à Cerebri meditullio & baſi nervos per univerſum corpus eſſe productos, atque diſperſos, & quidem certo quodam tenſionis gradu. Sciendum denique, nervulos omnes cavos eſſe, perque illos Spiritus animales ultro citroque diſcurrere, moverique, ac ſimul ab undulante vel tremulo eorundem motu fibrillas certo quodam modo pulſari, & agitari. Quæ agitatio, quamdiu lenis eſt, molliterque contingit, nullam equidem in animâ cogitationem moleſtam parit; quamprimum autem fibrillæ iſtæ violentiùs juſto, vel in extremitate duntaxat, commoventur, tum in momento Anima non ſine quadam perturbatione talem ſive mutationem ſive læſionem perſentiſcit, eò quòd unâ nervi extremitate graviter tactâ, per continuitatem ejus ad cerebrum usque protenſam, ſimul & altera extremitas eodem modo percellatur, planè ſicut in chordis Inſtrumentorum muſicorum contingere videmus, utpote quarum unâ extremitate pulſatâ ſimul & altera oppoſita tremet.

Modus productionis.

Quod ſi proin Mens perſentiſcere dolorem debeat, omnino requiritur, ut commune Senſorium, ſive Cerebri meditullium in bono ſit ſtatu; requiritur item, ut fibrillæ nervoſæ in parte quadam læſæ haud interruptam aut interciſam continuitatem habeant ad Cerebrum usque; requiritur, ut iidem tubuli nervei undique ſint aperti, nullibi obſtructi vel compreſſi, atque ut ſpiritibus animalibus liberrimus per illos decurſus pateat: requiritur porrò, ut Spiritus ſufficiente quantitate adſint, nec ullo modo ſopiti: requiritur, ut iidem Spiritus placidum obſervent curſûs ſui motum, utque temperati ſint, nec igneâ ſuâ rapiditate & tumultuario motu hinc inde rapiantur aganturque, ſicut in Epilepticis, Maniacis, Phreneticis &c. requiritur denique, ut Mens ipſa non intenſius ſit circa aliquod objectum occupata, & ita abſtracta, ut ad motus ſpirituum ac fibrillarum Senſorii communis non attendat, quemadmodum id Melancholicis, profundè meditantibus, atque in Ecſtaſi verſantibus contingere ſolet.

Indolentia, Torpor, Stupor.

Ex quibus patet, Indolentiam, Torporem atque Stuporem, ceu Affectiones gradu inter ſe tantummodo differentes, non eſſe niſi privationem ſenſationis à motu fibrillarum nervoſarum valdè imminuto productâ.

Indolentia talis, ſive ſenſûs ſuſpenſio, aut doloris diſcuſſio hinc fit per *anodyna* vel *narcotica Remedia*, quæ ſcilicet vel cauſam doloris auferunt, vel ſpiritibus fixationem, & quaſi congelationem inducunt, ut inde

de Somnus, vel ad minimum Stupor aut Torpor accedat.

[Dolor grav]ativus. Dolor *gravativus* producitur ab obſtructione, quando hæc ſimplex eſt in tubulis humoralibus, à viſcoſâ tantùm terreſtrique materiâ oriunda, atque ob molem ſui ponderis vicinas plus minus fibrillas nerveas gravat, ſicque hoſpitantibus ibi ſpiritibus obici eſt, quò minus placidum ſuum progreſſivumque curſum liberè continuare queant; unde illorum motus circularis in inteſtinum converſus, in Cerebri usque meditullio certum quendam eumq; præternaturalẽ motum producit, Animæq; ſic occaſionẽ præbet ad ideam de gravi quodam pondere corpus afficiente formandam.

Quod ſi obſtructio ſit in Canaliculis arterioſis, vel ſaltem hi ita anguſtati exiſtant, aut humores adeo craſſi, ut difficulter tranſire queant, tum aucto ibidem motu Sanguinis inteſtino, arteriæ magis dilatantur, diſtenduntur, atque fibrillas nerveas comprimendo pulſant, & ſic Dolorem *pulſatorium* excitant. [Pulſ]atorius.

Dum verò ſeroſi humores flatibus permixti, vel flatus ipſi tam nidoroſi quàm acidi membranas diſtendunt, aliasque partes nerveas vicinas comprimunt, tunc oritur Dolor *tenſivus*. [Tenſ]ivus.

Si particulæ Lymphæ aut Sanguinis extravaſati ſint aculeatæ, ſalinæ, ac poros fibrillarum feriant, Dolor nuncupatur *pungitivus*. [Pung]iti[vus].

Si verò tales ſalinarum particularum aculei altius adigantur in poros, ac ita fibrillas violentius diſtendant ab invicem, tum dolor oritur *lancinans*. *Lancinans.*

Si plures fibrillas ſimul & ſemel, ſed levius ipsâ punctione ſpicula talia feriant, oritur dolor *mordax*, qualis propemodum ab Vrticâ, vel fumo in oculos ſparſo perſentitur. *Mordax.*

Si Anima caloris frigorisve urentis ideam ſibi formet ob conforme acidum acre, Dolor enaſcetur *urens*. *Urens.*

Intenduntur, exacerbantur Dolores, quando vel obſtructiones augentur, vel Salium acrimonia intenſior fit, vel eorum acrium quantitas in affecto loco augetur; vel denique ab inſtrumentis pungentibus, lacerantibus, aliterque afficientibus partes membranoſæ gravius quomdocunq; offenduntur ac læduntur.

Si quæras, utrum Partes corporis ſolidæ doleant, ac ſentiant? *Reſp.* Sentiunt, vel dolent *receptivè* non *perceptivè*; ſicuti de Brutis quoque dicitur, quod illa non ſentiant, non doleant &c. propriè, id eſt, non *perceptivè*, ſed tantùm *receptivè*. Etenim in quolibet Senſu tria notamus, *receptionem*, *perceptionem* ac *judicium*, è quibus *receptionem* ſolam, tanquam motum fibrillarum nervearum, ab objectis externis factum, corporeis organis, Brutisque attribuimus; *perceptionem* verò, ac *judicium* ſoli Animæ ratiocinanti, ſive Menti adſcribimus.

Cùm autem *Dolor* vulgo habeatur pro *urgente* in morbis *ſymptomate*, ac facilè pejora poſt ſe trahere mala, velut Convulſiones deleterias poſſit, meritò fuerunt ab omni antiquitate quæ- *Remedia anodyna, narcotica*

quæſita ad illum vel leniendum vel tollendum planè Remedia, quæ proin ab effectu quem præſtant, modò *paregorica* vel *anodyna*, modò *narcotica* vel *hypnotica* fuerunt appellata.

Talia verò *Medicamina*, partim *interno* partim *externo* uſu familiaria, dicuntur, quæ vel particulis aquoſo-mucilaginoſis aut oleoſis laxando ac emolliendo; vel ſalino-ſulphureo-volatilibus humores ſtagnantes viſcidos plus minus acres incidendo, reſolvendo ac diſcutiendo; vel reſinoſis, gummoſis, aut mercurialibus attenuando, penetrando ac diſſolvendo; vel denique particulis ſalino-ſulphureis volatilibus blandis ac vaporoſis Spiritus animales figendo, ſopiendo, nervosque irritatos demulcendo dolorem lenire ac mitigare, vel ſimul ſomnum aut ſtuporem quendam inducere valent.

Externa, in formâ Balneorum, Fotuum, Embrocationũ, Epithematum.

Itaque *externè* quidem Dolores lenire, vel prorſus ſedare poſſumus 1. Balneis, Semicupiis, Fotibꝰ, Epithematibus, Embrocationibus, & ſimilibus, factis cum *Aquâ*, *Vino*, aut *Lacte*, poſt incoctas Radices *Althææ*, *Malv. Symphyt. Petaſitid. Angelic. Imperator. Lappæ*, Herbas ac Folia *Vitis viniferæ*, *Alliariæ*, *Calthæ paluſtr. Hyoſcyam. Solan. Verbaſci*, *Scrophular. Linariæ*, *Alth. Malv. Nicotian. Lappæ utriusque*, *Sphondylii*, *Violar. Parietar. Meliſſ. Anethi*, *Abroton. Sideritid. Verben. Salv.* Flores *Chamom. Sambuc. Melilot. Verbaſc. Croc. Papav. rhead. Linariæ*, *Gallii lutei*, *Malv. hortens. Oculos Populi*; Semina *Cannabis*, *Lini*, *Hyoſc. Papaverum*, *Cumini*, *Fœnicul. Carvi*, *Aniſ. Anethi*, *Capita Papaverum*, *Furfur. Calices Roſarum.* 2. Emulſionibus, Epithematibus, Lotionibus, ad quæ partim ſuperiora uſurpantur, partim ulteriùs aſſumuntur Semina 4. *frigid. major. Papaverum*, *Nuclei Perſicorum*, *Pinearum*, *Amygd. amarar. Aquæ* vel *Succi Anethi*, *Althææ*, *Malvæ*, *Parietar. Solani*, *Roſar. Tabaci*, *Spermat. Ranar. Fœnicul. flor. Sambuc. Cham.* Spiritus *Vini ſimplex* aut *camphoratus*, *Cornu Cervi volat. Lumbric. terreſtr. Formicarum*, *Sambuc. Carminativ. Lilior. conv. Anth.* 3. Cataplaſmatibus, ad quæ præter ſuperiores plantas ulterius trahuntur *Vitella Ovor. Theriaca Andr. Mithridatium Damocr. Philonium Roman. Requies Nicolai*, *Electuar. Orvietan. Mel*, *Farina* qualiscunque, *Mica Panis*, *Butyrum*, *Lac.* 4. Vnguentis, Oleis & Linimentis, quemadmodum uſu multiplici in medendo commendata ſunt *Unguenta alabaſtrinum*, *enulatum*, *irinum*, *anodynum*, *de Hyoſcyamo*, *dialth. popul. Axungiæ omnes*, *Balſamum hypnot. Medullæ Oſſium*, *Zibethum*, *Olea infuſa expreſſa*, aut *cocta Anethi*, *Abſynth. Chamomill. Hyperic. Ovor. Roſar. Violar. Lumbricor. terr. Spicæ*, *laurinum Alth. Laterum*, *Verbaſc. Lini*, *Melilot. hortens. Lilior. alb. Amygd. dulc.* & *amarar. Nucleor. Perſic. Semin. Papav. alb.* & *Hyoſcyam. Scorpionum ſimpl.* aut *compoſit. Gallii lutei*, *Linariæ*, *Malv.* 5. Emplaſtris, v. gr. *de Baccis Lauri*, *de Cicutâ*, *de Hyoſcyamo*, *Meliloto*, *de Tacamahac. Maſtich. incognitum*, *diaphoretic. Mynſicht. de Ranis Vigon. cum Mercur.*

Emul- num, pithem- tum, tionum

Catapl- matum

Vngu- torum Oleoru Lini- mentor

Empla- ſtrorum

6. Sac-

6. Sacculis repletis nunc *Avenâ*, nunc *Cineribus*, *Radicibus* & *Herbis* atque *Seminibus* ſupra commendatis, hinc ſiccè & calidiſſimè frequenter applicatis. 7. Fomentationibus aliis ſiccis, v. gr. *Frictionibus*, *Linteorum* valde calentium applicatione, præprimis ſi *fumo* imbuta ſint *Maſtichis*, *Storacis calam. Succin. Thuris*, *Semin. Carvi*, *Cumin. Folior. Solan. Menth. Origan. Flor. Sambuc. Chamomill. Melilot. Beton. Cheiri*, *Roſar. rubr. Verbaſc. Raſur. Lign. juniperin. Santal. citr.* &c. 8. Pulverum adſperſionibus, v. gr. in Eryſipelate, ubi conducit Pulvis ex *Cretâ albâ*, *Ceruſſ. Radic. Liquirit. Bolo Arm. Terrâ ſigill. Farinâ domeſtic. lateritio Lapide*, *Camphorâ compoſitus*.

Internè pro ſedandis Doloribus inſerviunt ſub formâ *Potionis* aut *Emulſionis* Aquæ deſtillatæ *Lactucæ*, *Acetos. Portulac. Malv. Nymph. Solani*, *Papav. rhead. Rub. id. Naſturt. aquat.* ſingulæ ad ℥iiij. vel plures pro doſi, *Deſtillatum equinum* ad eandem doſin, Semina. 4. *frigid. major. Lactucæ*, *Pæon. Papav. alb.* In formâ *Juleporum* aut *Mixturarum* cum *Aquis* ſupra dictis miſceri ſolet *Syrupus Papaveris albi* aut *anodynus* ad ʒvj. pro doſi in Adultis, *Syrup. Papav. rhead. de Succo Nicotian. de Nymph. Violar. purp. de Portulacæ Succo*, *de Jujubis*, *ad* ℥j. *Diacodium Montani ad* ℥ß. In formâ *Pulverum* habemus *Cinnabarim nativam* vel ♁*nii opt.* ad gran. 15. *Sulphur Vitrioli anodynum* ad gran. 3. vel 4. *Trochiſcos narcoticos* Plateri à ℈j. ad ʒß. *Magiſterium anodyn.* Wedel. à gran. 4. ad gr. 8. *Pulverem anodynum* Scretæ ad grana 6. vel 8. *Semina Papaveris alb.* ad gr. 15. vel ℈j. & *Hyoſcyami* ad gran. 6. vel 8. *Laudanum opiatum* ad gran. j. vel ij. In formâ *Pilularum* proſunt, præter modò dictum *Laudanum*, *Theriaca cœleſtis* ad gran. 5. vel 6. *Extractum Croci* ad ℈ß. Maſſa *Pilularum de Styrace* ad grana 7. 8. vel 10. & *de Cynogloſſ.* ad gran. iij. In *Mixturis* aut per ſe *Eſſentia opii liquida* ad gutt. 10. vel 12. In formâ *Bolorum* aut *Electuariorum* conducunt *Theriaca Andromachi*, *Mithridat.* Damocratis, *Electuar. Diaſcord.* Fracaſtor. vel *Orvietanum* ad ʒj. Denique in Juſculis aut per ſe *Oleum Olivarum* recens non ſalitum ad ℥ij. vel ℥iij. vel *Oleum Amygd. dulc. rec. expr.* ad ℥ij. dari conſuevit.

Pilularum. *Guttularum.* *Bolorum Electuariorum.*

Eſſentia florum Violarum, *Papaveris erratici*, *Tunicæ* ac *Citri melliformis*, cum *Aquæ fontanæ* aut *Aquæ deſtillatæ Lactucæ*, *Malvæ*, *Acetoſæ*, *Portulacæ*, ſimilisve alius *calentis* affuſione & ſubſequente abſtractione, in Balneo vaporis ad mellis conſiſtentiam, parata, hincque *Saccharo* liberaliter edulcorata, hypnoticum quoque præſtans eſt, atque ad unam duasve drachmas in convenienti quodam liquore facilè ſoluta propinabilis.

DOLOR ARTICVLORVM ſive ARTHRITICVS, Vid. *Arthritis*.

DOLOR CAPITIS, Vid. *Cephalalgia*.

DOLOR COLICVS, Vid. *Colica*.

DOLOR DENTIVM, Vid. *Dentium Dolor*.

Dolor, Iſchiadicus.

DOLOR ISCHIADICUS ſive COXENDICIS, eſt triſtis animæ ſenſatio à compreſſione, lancinatione, roſione, aut diſtenſione violentâ fibrarum nervoſarum juncturæ Oſſium Iſchii vel Coxendicis atque Femoris, originem ducens; quas cauſas humor craſſus, viſcidus, ſalſus, acidus collectione & ſtagnatione factâ excitat, ac per plures ſæpè menſes, hyberno inprimis tempore citra intermiſſionem durat, motusque ſeu flexionis Femoris impotentiam poſt ſe trahit. Cùm autem hujus Affectûs geneſis & cura ferè cum *Arthritide* coincidat, Lectorem ad iſtum Titulum tranſmiſſum volumus, ubi ſingula neceſſaria de hoc Malo, & curam ſpecialem pag. 89. inveniet.

Dolor Rheumaticus.

DOLOR RHEUMATICUS eſt Senſatio triſtis in qualicunque corporis parte à Catarrho ſeroſo-vel flatuoſo membranas diſtendente aut pungente oriundus, quandoque ſimul fibrillas nerveas ac muſculoſas ſpaſmodicè contrahens.

Subjectum.

Dolor hic frequenter affligit muſculos humeri, dorſi, femoris, aliarumve partium: cumque frigori aëris externi ſæpiùs originem debeat, ipſaque affecta pars plus frigeat, quàm caleat, vocari à noſtratibus conſuevit ein Kaltes Geſicht. Si verò dolor prehendat articulos manuum aut pedum, tum potius *Arthritis* nuncupanda venit.

Cauſa.

Cauſa proxima eſt vel humor aliquis ſeroſo-pituitoſus, vel etiam flatus membranis muſculorum inhærens, easque plus juſto expandens, aut etiam pungens atque dilacerans. Huic verò ſive flatûs collectioni, ſive humoris cujusdam ſtagnationi anſam præbet frequenter nunc ſudoris aut largioris tranſpirationis ſubita retropulſio; nunc aëris externi frigus in partem diutius juſto admiſſum; nunc denique Muſculi hujus vel illius partis à violento quodam motu diſtorſio.

Di[agno]ſis.

Cognoſcitur hic Affectus ex eo, quando non hæret in aliquo Articulo, quando dolor in lecto è plumis adornato ſemper augetur; quando ſudore corporis profecto ipſa pars dolens frigidiuſcula ac ſicca ſemper manet, & nequaquam ſudat; quando denique eadem pars ſemper nonnihil frigidior reliquis partibus deprehenditur.

Pro[gnoſis].

In *Prognoſi* tenendum, quòd plus ſemper moleſtiæ creet, quàm periculi habeat Affectus hic; ſi verò malè tractetur, tum etiam Inflammationem atque huic ſuccedentem Abſceſſum poſt ſe trahere poteſt, in Fiſtulam, vel Ulcus ſinuoſum difficulter ſanabile abeuntem.

Cura[tio].

In *Curatione* omnis eo cura eſt dirigenda, ut flatus, vel humor ſtagnans diſcutiatur: quem in finem primò dabitur *purgans* aliquod *Mercurio dulci* permiſtum: vel *Clyſma* unum alterumve *carminativum* inſpergetur. Deinceps *internè* ſudoriferum unum alterumve ex ♁ *n. diaph. Bezoard. min. Ebor. ppt. C. C. phil. ppt. Dent. aprin. ppt. Spirit. volat. C. C. Spirit. Sal. arm. aniſato* vel *fænicul.*

Cinnab. nativ. vel ♄*nii*, *Camphorâ*, *Croco*, *Laud. opiat.* vel *Eſſent Opii*; *Diaſcord. Fracaſtor. Mithridat. Damocr. Theriac. Andr.* &c. detur. *Externè* pars ſubinde *calido* fricetur *Linteo*, hinc *ſacculo* ex *Herbis carminativ.* v. g. *Radic. Galang. Zedoar. Angelic. Imperator. Herb. Menth. Meliſſ. Puleg. Ocymi*, *Majoran. Salv. Origan. Calaminth. Seminib. Carvi*, *Cumin. Fœnicul. Aven. Baccis Juniperi*, *Lauri*, &c. compoſito, calefacto & *Spiritu Vini camphorato* conſperſo tegatur. Quandoque *Empl Oxycroc. de Bacc. Jun.* vel *Norimbergenſe*, *Incognitum*, *diaphoret. Mynſichti*, vel *Veſicatorium*, vel *Roob Juniperi ſolum* cum fructu imponitur. Inprimis tentandum, ut quandoque pars ſudet, appoſitis quam proximè Æger ferre poteſt, *Lateribus*, aliiſve *Lapidibus fervefactis*, & *Vino rubro* nonnihil extinctis. Porrò *Venæſectio* in Brachio aut Pede lateris affecti eſt inſtituenda; vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicandæ. Nonnunquam frictiones partis dolentis, cum calentibus ſæpè linteis factas, haud abſque levamine excipere ſolent ejusdem vel *lotiones*, cum *Spiritu Anthos*, aliove *cephalico* compoſito, & *camphorato* calente inſtitutæ; vel *perunctiones*, *Oleis Anethi*, *Lauri*, *Amygdal. amar. Althææ*, *Philoſophorum*, *Chamomill. Melilot. Verbaſc. Nucum jugl. Hyperici*, *Semin. Hyoſcyam.* aut *Papav. alb. expreſſ. Oleis deſtillatis Carvi*, *Camphor. Chamomill. Angelic. Fœnic. Galban. Baccar.* & *Ligni Juniper. Menth. Hyſſop. Lavendul. Ruta*, *Sabin. Salv. Spic. Galbaneto* Paracelſ. *Petroleo*, *Axungiis Caſtorei*, *Canis*, *Anſerum*, *Murium alpinor. vulpinâ factæ.*

DOLORES PARTURIENTIUM & PUERPERARUM, vid. *Partus difficilis*, & *Puerperarum Symptomata.*

DOLOR LUMBORUM, ſive LUMBAGO, eſt triſtis ſenſatio in Lumborum regione plus minus intensè affligens, à causâ membranas nerveas vel tendente, vel rodente ac dilacerante oriunda. *Dolor Lumborum.*

Afficiuntur hic tunicæ atque membranæ Lumbos externè inprimis circum cingentes, ſed & tendines ac membranæ inter Vertebras hærentes. *Subjectū*

Dolor ipſe magis *tenſivus*, & *gravativus*, quàm verò *pungitivus* eſt; nonnunquam velut ὀςοκόπος, cum vel ſine ardore.

Excitatur autem nunc à *ſanguine craſſo*, *æſtuante*, in Venâ cavâ deſcendente rarefacto, & hinc admodum diſtendente, vel membranas vicinas premente, aut dolorificè expandente; vel ſuo æſtu fibras nerveas rodente, irritante, ſicque ad tenſionem dolorificam excitante, quemadmodum hoc in Febribus obſervari ſolet: nunc à *ſero viſcido*, *ſalſo-tartareo* articulos Vertebrarum occupante, inibi ſubſiſtente, lancinante, rodente, qualis *dolor* ſic excitatus *Arthriticus* penè eſt, & ſpeciali nomine à quibuſdam *Lumbago* vocari ſolet. Simile contingit, ſi vel in Tubulis Renum pituita viſcida, ſalſa, acriuſcula *Cauſa.*

cula obhæret, inque ſuo transfluxu impedita, canaliculos admodum diſtendit, dilacerat, aut rodit, unde vicinarum ſimul membranarum fibræ per conſenſum affliguntur atque præternaturaliter tenſæ, vel etiam nimiùm compreſſæ dolorem Lumborum efficiunt atq; producunt. Tandem & expanſio vaſorum uterinorum à ſanguine viſcidiore ac ebulliente facta, eundem planè effectum præſtare poteſt; quatenus internis Lumborum membranis ſic vel preſſis vel tenſis, ſimul externæ eodem modo affici neceſſe habent, vario tubulorum nervoſorum apparatu iiſdem continuatæ. Neque heic *externarum* cauſarum eſt obliviſcendum, quando diutinæ corporis inclinationes, longus in Morbis decubitus, diverſi etiam lapſus ab alto, ſimilem dolorem ſuſcitare valent. Vt taceam nunc morbos plures, in quibus ejuſmodi cruciatus ſatis familiaris eſſe ſolet, quemadmodum ſunt Calculus, Nephritis, Menſium ſuppreſſio vel imminutio, difficiliſque fluxus, Febres ardentes, Fluor albus, Plethora, Vertebrarum diſtorſio, &c.

Diagnoſis. Vtrum autem hic dolor proles ſit hujus vel illius morbi, ex præſentibus talium Adfectuum ſignis cognoſci debet. Si à Plethorâ ſolâ exiſtit, nullius alius morbi veſtigia aderunt. Si à ſalſo, viſcido, craſſo, tartareo phlegmate, vertebras lumborũ occupante, tunc Ægri difficulter & non niſi maximo cum dolore vertebras illas flectere poterunt; dolor erit ὀςοκόπος, durabilis, vel ſæpè recurrens, Arthriticis familiaris. Aliâs malo huic Fœminæ magis quàm Mares obnoxii obſervantur.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin*, Affectus per ſe nullum portendit periculum, ſed diutius tamen durans, laſſitudinem poſt ſe trahit, quotidie majorem. Si ſanguis craſſus atque viſcidus eſt, tum ſæpiùs hominem affligit, donec humores nativam fluiditatem ac volatilitatem fuerint adepti.

Curatio. In *Curatione* ad Morbos præſentes attendendum, iiſque ſuâ ratione medendum; utpote quibus ſublatis, ſimul hic Dolor ceſſabit. Si Plethoræ originem debeat, tum illicò *Vena ſecabitur*, & ſufficiens ſanguinis quantitas extrahetur; hinc *Victus tenuis* concedetur, ac ſubinde ſudor qualicunque modo prolicietur, qui tandem per frictiones abſtergetur. *Balnea Aquæ dulcis* cum incoctione *Herbarum emollientium* ac *cephalicarum* vel *uterinarum*; nec non *Balnea Aquarum mineralium*, ſive naturâ ſive arte calidarum, per aliquot dies commendabuntur.

Externè dein in omni ejuſmodi dolore inunctiones lumborum inſtitui poſſunt cum *Unguent. dialth. reſumptivo, Oleis ſemin. Hyoſcym. & Papav. alb. expreß. Melilot. Chamomill. Verbaſc. Spicæ, Petræ, Lauri, Pini, Baccar. Juniper. Vulpin. Scorpion. Camph.* &c. Harum tamen inunctionum loco ſubinde melius conducit *Empl. Roob Junip. Norimbergenſe*, vel *Oxycroceum, oleo Scorpionum malaxatum* & Lumbis impoſitum. Mulierculæ in hunc finem ſolam *Terebinthinam papyro cæruleo*

ruleo inungunt, & Lumbis alligant; inibique ſinunt, donec ſponte decidat.

Dracunculi, Comedones, Crinones.

DRACVNCVLI, ſive COMEDONES vel CRINONES, Germanicè *die Miteſſer*, ſunt (juxta *Ettmüll.*) Vermiculi vivi, coloris cineritii, cornubus ſ. potiùs antennis binis longè prominentibus inſtructi, oculis rotundis grandiuſculis, caudâ oblongâ in fine villosâ, aſpectu horridâ gaudentes, in totius dorſi cute ex materiâ ſeminali, propter impeditam tranſpirationem collectâ, progeniti, & continuâ punctione maximum pruritum, inquietudinem, febriculam lentam, tabemque excitantes.

Origo.

Contingit Pueris ſordido victu nutritis, maleque habitis, unde verminoſa ſemina facilè maſſam ſanguineam inquinare, ſeroque ejus acrimoniam depaſcentem imprimere poſſunt.

Diagnoſis, & Prognoſis

Etſi autem ejuſmodi Infantes & Pueri in hoc caſu per totum corpus æqualiter diminui videantur, major tamen Tabes in dorſo notatur, cum pruritu nunc majore, nunc minore; accedit ſimul ex humorum craſſitie & acrimoniâ lymphæ Febris, eaque continua, lenta, in quâ tamen ægelli non deſinunt ſatis benè appetere, nec malè bibere. Si Febris hæc lenta profundas firmaſque radices egit, malum evenit immedicabile: ſi autem nulla Febricula adhuc torqueat, nec obſtructiones meſenterii ſint induratæ, tum remedia ſuperſunt, malum feliciter tollentia.

Curatio

Et quidem in principio *Curationis* dentur *Trochiſci Hermetici*, qui egregiè admodum cruditates primarum viarum lentas ac tenaces reſolvunt, atque nunc per ſuperiora, nunc per inferiora ſimul expellunt; v. gr. pro Puero trium annorum:

℞. *Trochiſc. hermet. num.* 4.
Dentur pro doſi mane devorandi.

Vel ℞. *Mercur. dulc. opt.*
Scammon. ♀*rat. aa. gr.* iij.
Rad. Mechoacann. gr. ij.
Sacchar. roſat. gr 6.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutin.

Imò hujus medicamenti doſis etiam reiterari poſt aliquot dies poteſt. Deinceps *internè* dabitur vel *Tinctura* ♂*nii m. ac v. à gutt.* vj. *ad* x. Vel *Pulvis antatrophus* ex *Radic. Aron. Ireos flor. Semin. Plantag. Aquileg.* ♂*n. diaph. Corallin. ppt. Diaph.* ♂ *ial. Ebor. ppt.* ⊖*e Abſynth. atque Sacch.* v. gr.

℞. *Spod. ex Ebor. ppt.* ℈ij.
Specif. ſtom. Poter.
Radic. Ireos flor. ana. ʒß.
Mechoacann.
Corallin. ppt.
Fol. Trichoman.
Sem. Plantag. ana. ℈j.
Aniſ. ℈ß.
Sacch. alb. ʒiij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis ℈j. *ad gr.* 25. *m. ac veſperi.*

Externè autem varia à diverſis commendantur remedia, ad Vermiculos dorſi eliciendos, ſicque Tabem curandam; quorum optimum eſt Pueros *Balneo Aquæ dulcis* immittere, cui parum *Mellis* ſit inditum, ut

ut ejus dulcedine allecti è poris prodeant, ſicque capitellis ſuis promineant nigricantibus, quæ dein vel unguibus vel cultro, vel novaculâ extrahi aut deradi poſſunt. Muliérculæ dorſum ſolùm *Melle* inungunt, aliquandiu ſinunt, hinc foràs prolecta Vermiculorum capitella raſorio cultro reſcindunt. Sed remedia hæc pluries repeti debent, ut ab omni malo liberentur Ægri. *Strobelbergerus Balneis* inſidere vult Pueros per ſemihoram, ex *Lixivio cinerum Ligni quercini* factis, hinc Ægris in Lecto ſudantibus, ſpinaque dorſi totâ *Melle* perunctâ, tandemque ſudore peracto, dorſum cultro raſorio deradendum eſſe monet; idque ter per ſeptimanam repetendum cenſet. Ita & eodem effectu *Zedoariæ radix* in *lixivio querno* decoqui poteſt, ut hoc dein Infans ante & poſt raſuram in ſudatorio diligenter abluatur. *Dolæus* poſt repetita *Balnea* non niſi cum forti *decocto Hydrargyri* dorſum probè ablui curat, unde Comedones citra omne periculum necantur, atque ſic Tabem curari cenſet.

Dyſenteria.

DYSENTERIA voce è Græc. δὺς & ἔντερον, *inteſtinum*, compoſitâ, eſt inteſtinorum inprimis tenuium, hinc & craſſorum Inflammatio, atque exulceratio, cum dejectione frequenti cruentâ, purulentâ, acerrimo ventris dolore ac torminibus, nec non teneſmo moleſtiſſimo, nunc cum febri continuâ malignâ, nunc ſine eâdem Hominem affligens.

Sub.

Plerunque æſtate nimis fervidâ, atque Auguſti præprimis ac Septembris menſibus Affectus ſævire ſolet; promiſcuè in omnis ætatis ac ſexûs homines, frequenter in militum exercitûs, ac eos maximè, qui vel horæorum fructuum, in primis prunorum, malorum armeniacorum, & perſicorum, melonum, uvarum, cucumerum, acetariorum & ſimilium largâ devoratione, vel potu liquoris gelidi, putridi, muſti etiam largioribus hauſtibus, cruditates acido-corroſivas in primis viis, imò & ipſo ſanguine cumulârunt; vel qui aliâs ſanguinem acriorem habuerunt. Etenim non niſi ſerum ſalſacido-acre & corroſivum proximè tum mucum inteſtinalem diſſolvens & abradens, tum ipſas fibrillas tunicæ nerveæ inteſtinalis maximè pungens, dilacerans, corrugans, criſpans, atque vaſcula capillaria erodens, proxima dolorum, & excretionum dyſentericarum cauſa exiſtit, imò inflammationis & exulcerationis ipſius. Quin ſicubi eadem ſalia ferocia Maſſam humoralem turbaverint, maligna ſimul Febris juncta erit. Accidit etiam, ut non tantùm ſanguineæ reddantur mucoſæque excretiones, ſed ſubinde integri plexus glanduloſi prorſus abraſi ſimul cum excrementis projiciantur. Dum autem ſphincter Ani ab ipſis acidis acribus ſalibus tranſeuntibus, ac ſuâ partim glutinoſitate adhærentibus, ſemper pungitur & torquetur, ſimul quoque *Teneſmus* admodum doloriſicus ſingulis horæ quadrantibus ferè affligit, uſque

Cauſa.

adeo,

adeo, ut in laxioribus conſtitutionibus eapropter ipſa è ſuâ ſede Alvus elabatur.

Contagioſus quandoque morbus.

Neque omni *contagio* immunem pronunciamus morbum, quin effluvia ex Ægris emanantia ſicubi deprehendant Hominem ad eundem aliquâ ratione præ diſpoſitum, protinus & in illis ſimile malum excitabunt.

Si verò Morbus quoad ſua tempora conſideretur, tum notamus, in principio vel primo gradu mucoſa ſolùm & pinguia, aliquali ſero, rarius ſimul cruore perfuſa excerni; in progreſſu verò morbi etiã bilioſas particulas, mucoſis tunicæ Inteſtinorum quartæ ramentis permixtas, ac ſimul cruentas, ſtriiſque ſanguineis perſperſas rejici; tandem in ultimo gradu ipſos plexus glanduloſos inſtar caruncularum cum ramentis Inteſtinorum ſubſtantiæ, atque copioſiore interdum ſanguine prodire.

Diagnoſis. Differentia.

In *Diagnoſi* ſtatim hoc eſt tenendum, *Dyſenteriam* aliam eſſe *benignam*, quæ nullam habet comitem Febrim malignam; aliam *malignam*, quæ cum malignâ Febri affligit, & contagioſa ſæpius eſt. Dein ſciendum, Dyſenteriam à *Fluxu hepatico* differre, quod in hoc per alvum ſine teneſmo copioſus humor ſeroſo-ſanguineus inſtar loturæ carnium, in Dyſenteriâ verò pauca mucoſo-cruenta dejiciantur. Differt etiam ab *Hæmorrhoidum fluxu*, in quo plus minus frequenter ſanguis ſincerus puruſque, interdum ſine teneſmo excernitur.

Signa Dyſenteriæ malignæ.

Dyſenteria *maligna* ferè incipit cum horrore quodam per horam plus minus durante, quem excipit mox calor totius corporis, cum appetitu proſtrato, ciborum etiam faſtidio, ac nauſeâ; ſubſequuntur dein ſitis ſimul plus minus intenſa, ventris tormina, circa Vmbilicum maximè, (ſigno tenuia Inteſtina affici) dejectio frequens & copioſa, in principio quidem aquoſo vel ſeroſo-bilioſa, ſine notabili teneſmo; poſt unum verò aut alterum diem, quo tormina ſenſim vehementius hominem excruciant, mucoſa, pauca, putamen ovi minoris vix replens, ſtriis ſanguineis plus minus tincta, aliquando etiam purulenta, flava, virideſcens, imò diverſicolor, non ſine laborioſo, ac maximè dolorifico egerendi conatu, ſingulis ferè quadrantibus horarum recurrens. Pulſus evadit celer, frequens ac debilis, Vrinæ redduntur parcæ, valdè tinctæ, crudæ, claræ; vigiliæ perpetuæ, & anxietates frequentes hominem torquent; laſſitudo vel in principio Morbi jam ingens adeſt: ſubinde, ſi vaſa hæmorrhoidalia, aliave grandiora eroſa aperiuntur, cruor purus excernitur. In progreſſu Morbi, dum abraſus jam eſt omnis mucus, etiam plexus glanduloſi atque portiones ſubſtantiæ Inteſtinorum eroſæ dejiciuntur. Quæ in principio circa Vmbilicum erant tormina, interdum ceſſant in Morbi decurſu, atque verſus pubem & inguina deſcendunt, inibique cum teneſmo creberrimo Ægrum vexant; ita quidem ut Abdomen ſæpius quaſi ſpaſ-

ſpaſmodicè introrſum contrahatur. Febris continuat inter hæc, & malignè quidem, ingraveſcunt enim quotidie, ſi præſcripta remedia nihil operentur, anxietates præcordiorum, inquietudines, Lingua evadit arida, quæcunque aſſumuntur, per alvum ſtatim cum multiplicato teneſmo profluunt, & vel in tranſitu quoq; acrimoniam corroſivā mutuantur; tandem poſt decem, undecim, plures aut pauciores dies, frigus extremos primùm artus, dein & reliquum corpus totum ferè, excepto abdomine, cum ſudore etiam frigido prehendit, pulſus maximè debilis evadit, ſubinde tum cibos appetere & comedere incipiunt Ægri, cum interim viſcera eorum, præprimis Inteſtina, uruntur ac ſiderantur. Sic verò inſtar glaciei frigidi exiſtentes, bidui triduive ſpatio, ſphacelati intereunt. Affectus caſtra Militum frequenter exercet, ſed & populoſas Civitates, imò Pagos etiam indiſcriminatim peragrat. Quod mirandum, intra paucos dies Morbus hic ſubſtantiam corporis humani ita conſumit, ut Æger hinc citò faciem Hippocraticam adipiſcatur, præcipuè ſi ad mortem ejus terminetur Morbus.

Signa Dyſenteriæ benignæ.

In Dyſenteriâ *benignâ* nulla adeſt Febris, ſaltem maligna; hinc non incipit illa cum horrore & æſtu febrili, ſed ſtatim cum Ventris cruciatibus, & aliquali Diarrhœa, quam excipit mox Teneſmus, cujus ſtimulo ſingulis ferè horarum quadrantibus aliquid muci acris nunc albi, nunc cinericii, flavi, virideſcentis, & ſanguineis ſtriis tincti excernitur. Tenuia Inteſtina ſi laborent, Æger proclivis eſt ad vomendum, & dolor circa Vmbilicum ſatis acerbus exiſtit, ac ſi cultris perpetim diſcinderentur, vel dilacerarentur fibræ nervoſæ. Si verò in craſſis Inteſtinis mali origo & fomes hæreat, tum dolores colici nonnihil leniores ſunt, neque circa Vmbilicum, ſed ſecundùm Coli ac Inteſtini recti ductum magis percipiuntur; Æger que ad vomendum minus inclinat. Appetitus in principio Morbi adhuc adeſt, in progreſſu autem illius paulatim deperditur; ſitis vel nulla vel modica adeſt. Vigilias interea patitur Æger, aut certè propter frequentiſſimum egerendi deſiderium diu dormire neſcit. Anxietatibus tamen nullis torquetur, neque glaciei inſtar frigeſcunt membra, niſi fortè morbus præter ſpem lethalis evaſerit, & Inteſtina ſphacelo inquinata fuerint. Excreta alvina in principio copioſa ſunt, mucoſo-aquoſa, acria; deinceps verò minuuntur, atque cruore plus minus tincta evadunt; vel etiam purulenta quandoque apparent. In progreſſu Morbi propter ſomni defectum, & cruciatus Inteſtinorum frequentiſſimos Febricula continua accenditur, quæ ſi Inflammatio atque Gangræna Inteſtinorum ſuperveniat, tandem in malignam & lethalem convertitur. Subinde evenit, ut non niſi mucoſa alba cum ardentibus alvi cruciatibus crebrò rejiciantur, ſine intermixtis etiam ſanguinolentis ſtriis, tumque *Dyſenteria alba* vocatur, quæ non niſi gradu

differt

differt à *Dyſenteriâ cruentâ*, in quâ mucus ſanguine tinctus, aut ſanguis etiam purus cum teneſmo plus minus acerbo excernitur. Intenſior eſt dolor, quando tenuia Inteſtina, quàm quando craſſa affliguntur.

Prognoſi. Quoad *Prognoſin*, ſi Febris ſimul adeſt maligna, tum periculoſiſſima exiſtit Dyſenteria, ac plerique etiam inde moriuntur. Sed & inter alios, qui nullam Febrim malignam comitem ſimul habent, ſæpiùs enecantur aliqui, quorum inteſtina à ſalibus nimis inflammantur, quiq; ad aſſumenda remedia debita admodum difficiles ſunt, unde promtè etiam inteſtina ſiderantur, ſicque machinæ deſtructionem totalem inducunt. Ac etiamſi benignus ſit, haud ſtatim tamen ſanabilis affectus, quin plures usque dies pertinaciter ſæpiùs durat, nonnullosque ad extremam ferè maciem deducit. Si extrema frigere incipiant, & continuè frigeant, loquelâ utcunque præſente, & appetitu aliqualiter conſtante, ſignum eſt certiſſimum internæ ſiderationis, atque futuræ mortis. Intra 12. vel 14. dies tamen ſiſti debet, ſi proba medendi methodus apud Ægrum morigerum adhiberi poſſit.

Curatio. In *Curatione* cauſa morbifica quantocius eliminanda eſt, nimirum humor acris corroſivus expellendus, hinc & reliquiæ ipſius abſorbendæ, invertendæ, aliove modo corrigendæ. Tandem excoriationes Inteſtinorum perſanandæ, tonusque Ventriculi debilitatus priſtino vigori reſtituendus, quo ſic Lenteria ſubſequi ſolens vel præcaveatur, vel citò etiam curetur. Interim probè attendendum, an Febris ſimul adſit maligna, nec ne.

Abſente enim Febri malignâ ante omnia dabitur in principio ſtatim Morbi *Rhabarbarum* in ſubſtantiâ, cum aliquot granis *Mercurii dulcis* & *Cremoris* ♀*ri*: vel hujus loco *Infuſum Rhabarbari cum Radic. Caryophyllat. Biſtort. Fœnicul.* & *Sale Card. Bened.* aut *Crem.* ♀*ri* exhibebitur. Vel etiam *Syrupus de Cichorio cum Rhabarbaro*, cum bonâ quantitate *Aqu. Plantag. Burſ. paſtor.* & tantillo *Salis polychreſti*, vel *Ol.* ♀*ri per deliq.* propinabitur. Ejusmodi purgans, inprimis *Rhabarb.* in ſubſtantiâ, repetitâ vice quoque dari poteſt. v. gr.

℞. *Rhabarb. elect.* ʒj.
Mercur. dulc. opt. ℈ß.
Scam. ♀*ti. gr.* j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutin. Repetatur bis vel ter mane.

Vel ℞. *Radic. Caryophyllat.*
Scorzoner.
Carlin. an. ʒj.
Herb. Agrimon.
Plantag. ana. Mß.
Myrobalanor. Cheb. ℥ß.
Rhabarb. elect. ʒiij.
Semin. Fœnic. ʒj.
Crem. ♀*ri* ℈ij.
Inciſ. contuſis, atque in nodulo ligatis affunde
Aqu. Ulmar. vel
Plantag. q. s.
Stent per noctem in loc. cal. ſequ. mane bulliant parum, dein
Colaturæ ℥iij. *adde*

Syrup. Capill. ♀ *r.* ℥ß.

D. advitr. Hauriatur mane unâ vice.

Vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rh.* ℥iij.
Aqu. Plantag. ℥iß.
Mercur. dulc. ℈j.

M. d. ad Vitr. Sumatur mane unâ vice, & ſequenti die, imò tertiâ adhuc vice, licet fractâ doſi repetatur.

Vel per ſex dies quotidie mane ʒj. *Panacææ ſolut. alkalinæ* cum *Emulſione Amygdalar. tenuiore* propinetur. Vel denique *Radix Ipecacuanhæ* in pulvere primâ die ad ʒß. ſecundâ ac tertiâ die ad ℈j. capiatur, & ita lenes vomitiones cum levamine ſubſequente excitabuntur. Hac certè methodo ſæpius eam cum ſucceſſu Ao 1708. ingraſſante apud nos Dyſenteriâ uſurpavimus. Alii quotidie mane per plures dies dant *Rhabarb.* ℈j. & *Rad. Ipecacuan.* ℈ß. cum dimidio *Laudani* grano. Interim Remedia antidyſenterica diligenter ſimul uſurpentur, quemadmodum v. g. ſunt:

℞. *Conſerv. Roſ. Rubr.*
Plantag. ana ʒvj.
Condit. Nuc. moſch.
Cydon.
Rad. Symph. ana ʒiß.
Lapid. Hæmat. ppt. ʒj.
Sanguin. Drac. ver. ℈j.
Unicorn. foſſil. ℈ij.
Syrup. fl. Tunic. q. ſ.

M. F. Electuar. d. ad Oll. & ſingulis trihoriis capiatur magnitudo nuciſtæ.

℞. *Elect. diaſcord. Fracaſt.*
Theriac. Andromach. ana ʒß.
Terræ ſigillat. ℈j.

Cum Sacch. fiat Bolus, ſumatur unâ vice, & quotidie ſemel repetatur per triduum vel quatriduum.

Vel ℞. *Aqu. Plantag.* ℥ij.
Flor. Acac. ʒß.
Syrup. de Succ. Cydon. ℥j.
Eſſent. Hyperic. ʒß.
Extract. fol. Quercus.
Sanguin. Drac. ver. ana. ℈j.
Eſſent. Opii liquid. gutt. 8.
Sacch. alb. ʒiß.

Miſc. ad Vitr. & detur m. ac veſp. duabus doſibus.

Si Corpus non amplius arte purgatur, quod cum ſupra dictis bis vel ter non ſine levamine, ac ſpe citioris, curationis fieri noſtrâ, aliorumque felici experientiâ conſuevit, tum alterantia anodynis miſta omnium optima invenimus: v. gr.

℞. *Unicorn. foſſil.* ʒß.
Terræ ſigill.
C. C. phil. ppt. ana ℈j.
Smaragd. ppt. ℈ß.
Sanguin. Drac. ver. ℈j.
Laud. opiat. gr. ij.
Sacchar. alb. gr. xv.

M. F. pulv. ſubtil. in 5. *doſ. æqu. ad ch. ſumantur m. ac v. cum Emulſ. Amygd. dulc.*

Vel ℞. *Ichtyocoll.* ʒiij.
d. ad Ch.

Soluta in juſculo aliquot doſibus exhauriatur. Vel ejus loco *Sperma Ceti recentiſſ. ad* ʒj. aliquoties in *Juſculo hordeaceo* ſolutum propinetur.

Vel ℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ʒj.
Sanguin. Drac. ver.
Specier. diatrag. frig. ana ℈ß.
Eſſent. Opii liquid. gutt. VII.

Cum

Cum Sacch. fiat Bol. unâ vice ſemel vel bis quotidie capiendus.

Vel ℞. *Aqu. Burſ. paſtor.* ℥ij.
Flor. Acac.
Plantag. ana ℥ß.
Syrup. de Symph.
Succ. Plantag. ana ℥j.
Extract. fol. Quercus ℈j.
Eſſent. Hyperic.
Sanguin. Dracon. ver. ana ℈ij.
Tinct. Opii Langel. gr. ij.

M. ad Vitr. Detur duabus doſibus m. ac v.

℞. *Aqu. Plantag.* ℥iiß.
Flor. Acac.
Borrag. ana ℥iß.
Confect. Hyacinth. ʒj.
Eſſent. Hyperic.
Biſtort.
Fol. Quercus ana ʒß.
Corall. rubr. ppt. ℈ij.
Unic. foſſil.
Lapid. Hæmat. ppt. ana ℈j.
Sacch. roſ. tabul. ʒiij.

M. ad V. & detur frequenter per cochlearia.

Specifica remedia. *Specifica* interim antidyſenterica mille circumferuntur, ita ut dum quis hoc morbo laborat, omnis viſitatum accedens Amicus vel Amica, novum proponat & commendet remedium, ad ſuum ita benignum, misericordemque animum teſtandum; ſed plerumque nihil hâc ratione boni apud Ægrum producunt ejusmodi Medicaſtri, ordinarium quippe Medicum in rectâ ſuâ medendi methodo non leviter impedientes, quodque lamentabilius eſt, Medici etiam expertiſſimi famam ſugillantes, ſicubi curatio non ex voto ſucceſſerit; ſiniſtrum videlicet morbi eventum, atque Ægrotantis mortem, ejus imperitiæ vel negligentiæ imputare haud erubeſcentes, quando clam interea multa alia, eaque vel noxia, vel non neceſſaria & ſuperflua remedia Ægroto ſuggeſſerunt. Autumno & Septembri menſibus Ao. 1708. dyſenterica Lues per Urbem noſtram maximè fuit graſſata, cumque maligna eſſet, plures quoque è medio ſuſtulit omnis ætatis, ſexûs, & conditionis Homines; vices tum meæ erant Noſodochii Ægrotos viſitandi, ubi ſanè intra prædictos illos menſes prope centum Dyſentericos tractandos habui, qui omnes noſtrâ medendi ratione priſtinam ſanitatem adepti fuerunt, duobus ſolùm exceptis, quos poſt mortem, dum aperuiſſemus cadavera, phthiſicos deprehendimus. Nimirum in Noſodochio hoc Ægri omnes medicè vivere coacti fuerunt, nihilque obtinuerunt, ſive ciborum, ſive medicaminum, niſi quod à Medico conceſſum atque ordinatum erat. Extra Noſodochium verò Medicorum præcepta & ordinata, quando non primâ ſtatim die ſperatum præſtitere levamen, contemnebantur, alia deſiderabantur, & urgebantur à Medicis, nec minus ſimul alia ab accedentibus qualibuscunque vetulis, agyrtis ſubminiſtrabantur, unde factum, ut ita plures ob multitudinem medentium, & inordinatam curationem impetratâ viſcerum gangrænâ ſuccumberent, ac vitam cum morbe commutare neceſſe haberent.

Intes *ſpecifica* autem Remedia, eaque purgantia palmam adhuc obtinent *Radix Ipecacuanhæ* & *Rhabarbarum verum optimum*, quarum radicum illa quidem primo ſtatim inſultûs die ad dimidiam in pulvere drachmam Adulto homini datur, ſicque per ſuperiora & inferiora Æger purgabitur. Verum ſuperbibi debent *Juſcula* frequentia, vel *Infuſum foliorum Thée* & *Plantarum traumaticarum*. Secundâ exhibui viginti grana ejusdem *Radicis*, totidemque tertiâ adhuc die, cum eodem regimine diætæ, & ita ſimul ad præſcriptionem abſorbentium atque anodynorum remediorum acceſſi, hacque ratione meos Ægrotantes priſtinæ ſanitati feliciter reſtitui, ſaltem eos, qui medicaſtris dicam ſtatim ſcripſerunt, nullaque alia remedia in uſum traxerunt. Si primis diebus ad Ægrum vocatus non fui, hincque judicare debui, jam inflammationes in Inteſtinis radicatas eſſe, protinus ab uſu *Ipecacuanhæ*, aliorumque purgantium fortiorum abſtinui, uniceque Remedia diaphoretica, alexipharmaca, abſorbentia, camphorata &c. in uſum vocavi. Quibus autem vel in principio morbi ſuſpecta fuit *Ipecacuanha*, eorum aliquibus etiam *Radicem Aſari* eadem doſi, eademque ratione, ſed cum abſorbenti pulvere permixtam non ſine fauſto ſucceſſu dedi. Aliis verò *Rhabarbarum* in ſubſtantiâ ad ℨj. pro doſi exhibui, & quidem ter vel quater, mane ſemper cum tenui *Amygdalarum dulcium Emulſione*, ſub veſperam dein *Clyſmata eluentia, mucilaginoſa*, *traumatica* inſpergendo, & *mixturam diaphoreticam*, *abſorbentibus pulveribus* ſociatam, cochleatim propinando.

Præmiſſis autem ſic *purgantibus* ad *ſpecificorum* non purgantium uſum accedere conſuevimus, atque inter hæc ſemper anodyna & abſorbentia reliquis prætulimus. Interea à Medicis aliis commendari ſolent, ſub formâ quidem Pulveris *Flores Granatorum non ſylveſtrium*, ut & *Flores Tunicæ*, *Roſar. rubr.* ad ℈j. pro doſi, bis quotidie repetendâ. *Myrobalani* ad grana 25. *Dactyli* ad ℈ß. *Myrtilli* ad ℈j. vel ℈iß. *Maſtiche* ad ℈j. *Pellicula rubra Nucum avellanarum* à ℈j. ad ʒj. *Capulæ Glandium* ad ℈j. *Baccæ Viburni immaturæ* ad ʒß. *Thuris maſculi pulvis ad* ℈j. *Sanguis Draconis verus* ad gran. 15. *Succus* vel *Terra Catechu* ad ℈ß. *Folia Saniculæ*, *Vincæ pervincæ*, *Ophiogloſſi*, *Vitis viniferæ*, *Plantagin.* ad gr. 15. vel ℈j. Pulvis *radicum Tormentill. Biſtortæ*, *Doromici*, *Chelidomiæ major. Seminum Lycopodii*, *Oxylapathi*, *Granorum Tiliæ*, ſingular. ad ℈j. plus minus cum *Emulſione Amygdal. dulc.*

Sub formâ *liquidâ* laudatur *Decoctum ſemunciæ Maſtich.* cum *Cortice Aurant.* in *Aquæ menſur.* ? factum, ac potum. It. *Vinum*, in quo *Radices Tormentill. Biſtortæ*, *Caryophyllatæ*, *Nuces Cupreſſi*, *Caſtaneæ*, *Sorba*, *Strobili Pini*, *Herbæ Saniculæ*, *Alchym. Burſa Paſtoris*, *Piloſellæ*, *Malvæ*, *Parietariæ*, *Virgæ aur. Aparines*, *Flores Lamii purpurei*, & ſimilia fuerunt decocta.

decocta. Alii ſolum *Lac vaccinum*, additâ *Conſervâ Roſar. rubr.* vel *fl. Tunic.* ac *Plantagin. folior.* pro cibo & potu continuè deglutiendum offerunt. *Deſtillati equini* unciæ quatuor mane ac veſp. propinatæ conducunt. *Cera flava* quoque ad ʒj. cum *Lacte* devoranda ſæpe exhibetur.

Comendantur etiam inter infinita ferè alia *Succus Hederæ terr. Juſcula avenacea*, & ex *Oryzâ* atque *Hordeo* facta, *Panis ex farinâ* cum *albumine ovi* ſubactâ, addito *Pulvere Cupularum Gland.* vel *Cortic. Granat.* coctus, contritus, & exhibitus; *Ova* ad duritiem cocta & comeſta; *Semina Plantaginis*, *Oxylapath. Urticæ*, *Naſturt. Roſar. Amygdalæ dulces excort. Glandium Nucleorum aſſorum pulvis*; *Tunica interior Caſtanearum lanuginoſa*, *Thus*, *Myrrha*, *Maſtiche*, *Lapis Hæmat. Crocus Martis adſtringens*, *Priapus Cervi*, *Coagulum Leporum*, *Hoedorum*, *Equorum in pulvere*. Qui plura deſiderat, apud Felicem Platerum in *Praxi Medicâ* inveniet conſarcinata propemodum innumera.

Pro potu ordinario interim concedatur *Emulſio amygdalina*, cum *Aquâ chalybeatâ* facta. Inter Cibos præferimus *Cremorem Hordei*, *Juſcula conſumata*, *Gelatinas oſſium*, etiam *Lac vaccinum* cum *Conſervâ Roſarum* m. ac v. ad ℥viij potum, in quo pro lubitu prius *Chalybs ignitus* extingui poteſt.

Sunt qui *Aquam panatam* ſolam, pro ordinario potu exhibent, cum vel ſine incoctione *Radicis Tormentill. Biſtort. Caryophyllatæ. Herb. Sanicul. Pyrol. Alchymill. Vinc. pervinc. Geran. Robertian.* &c. Imò nonnulli *Panem* è Clibano recens extractum ſtatim deſtillant, *liquoremque* inde extillantem, tanquam *ſpecificum* in hoc morbo per cochlearia frequenter exhibent.

Clysmata in principio ſtatim conveniunt largius infuſa, & ex detergentibus, inflammationem diſcutientibus, aut ulcuſcula mundificantibus, mucilaginoſis concinnata, v. g.

℞. *Radic. Caryophyllat.*
Conſolid. maj. ana. ʒß.
Herb. Malv. Agrimon Althææ,
Nymphææ. Numular.
ana. Mj.
Fol. Betæ recent. vel
Atriplic. vel
Naſturt. aquatic, Miß.
Flor. Chamom Mß.
Verbaſi. Mj.
Linariæ Pij.
Semin. Lini ℥ß.
Aniſ. ʒj.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Lactis caprill. vel Aqu. fontan. Colatur. expreſſ. ℥xij. *adde*
Terebinth. vitell. Ov. ſolut. ʒij.
Sev. hircin. ℥ß.
Olei roſac. ʒvj.
Ceræ ʒj.
M. F. Clyſter tepidè injiciendus ac ſubinde repetendus.

Nonnunquam *Lac* ſolum ſubinde infuſum dolorem lenit, & abſterget, inprimis ſi fuerit *ſeroſius*, & *calculis ferrove* ignitis alteratum; ſi itidem ad

ad ejus libram unum vel alterum *Ovi vitellum*, aut *Mucilaginis Seminis Pſyllii* vel *Cydoniorum unciam*, aut *ſevi recentis hircini*, *cervini*, *hœdini* vel *caprini* ſemunciam, unciamve integram, cum *Sacchari candid. albi* ſemunciâ, aut *Mellis roſacei* ℥j. & *Succi Plantagin.* ℥ij. permiſcueris. Alii cum bono ſucceſſu ſæpius injiciunt *Jus Vervecis*, *Pullorum*, *Pedum vitulinorum*, cum *Cremore Hordei*, *vitellis Ovorum* aut *Mucilaginibus*. Alii iterum *opiata* Clyſmatibus permiſcent, ſed cautè id agendum. Si deterſa ſatis creduntur Inteſtinorum Ulcuſcula, ad Clyſmata pergunt conſolidantia & leniter adſtringentia, ex *Decocto Radic. Tormentill. Conſol. maj. Thapſ. barb. Fol. Sanic. Plantag. Virg. aur. Myrt. Flor. Roſ. rubr. Tunic. Balauſt. Semin. Hyperic.* paranda, hincque *Succo Millefolii*, *Polygoni*, *Geran. Robert. Burſ. paſtor. Hieracii*, *Plantag. Albumine Ovor.* & *Balſamo* qualicunque *vulnerario* miſcenda.

Poſt ablatam *Dyſenteriam*, ad tonum Ventriculi debilitatum reſtituendum.

℞. *Tragem. ſtom. ſimpl.* ℥j.
Radic. Aron. ppt. ʒß.
Ocul. ♋. *ppt.*
Cran. human. ppt. ana. ℈j.
Diaph. ♃*v.* ℈ij.
Flor. Roſ. rubr. ℈j.
Nuc. moſch. ℈ß
Cinnam. acut. ℈j.
Sacch. plat. ℥iiß.

M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſ. ʒj. *m. ac v.*

Abdomen totum inungi quoque poteſt frequenter ſeqq. *Oleo:*

℞. *Ol. Maſtich. myrtin.*
Cydon.
Chamomill. ana. ʒß.
deſtill. Chamomill. ℈ß.
Carv. ℈j.
Nuc. moſch. expr. ʒij.
M. detur ad Vitr.

Re... con... Ten... mu...

Ad *Teneſmum* mitigandum uſurpentur ea, quæ ſuo loco commendata ſunt; ubi tamen optimum eſt, *ſacculum è Floribus Chamomill. Scordio*, *Geran. Robertian.* &c. conficere, & *Lacti* incoctum ſæpiùs calidè alvo applicare: atque interim Alvi ſphincterem inungere ſeqq.

℞. *Fol. recent. Heder. arbor.*
Vinc. pervinc. vel
Beccabung. ana. Mj.

Inciſ. coque parum in Butyro recenti non ſalito, *vel etiam Sevo hircino. Hinc colatum Oleum in frigore condenſatum ſæpè illinatur.* Poſſunt etiam *ſuppoſitoria* formari, anoque intrudi, ex *Butyro recenti*, *Sevo hœdino*, *cervino*, cum *Tutiâ ppt. Bol. arm. Pulv. rad. Liquirit. Magiſt.* ♄*ni*, *Laudano opiat. Mucilag. Gumm. Tragac.* &c.

Cura Dyſe... teria... mali...

In *Dyſenteriâ cum Febri malignâ conjunctâ* in principio ſtatim *Clyſma* unum vel alterum injici poteſt ſeqq. modo paratum.

℞. *Rad. Alth. Caryophyllat. ana.* ʒiij.
Herb. Scord. Brunell.
Sanicul. ana. Mj.
Flor. Malv. hortens.
Liguſt. ana. Mß.
Semin. Lin. ℥ß.
Inciſ. & contuſ. coque in ſ. q.

Aqu.

Aqu. fontan. vel Lactis, Colaturæ ℥viiij. *adde*

Crem. Hordei ʒiß.
Terebinth. vitell. ovor. ſol. ʒij.
Ceræ ℈ij.

M. F. Clyſma tepidè injiciendum. Intus autem, quoniam hoc malum eſt Febreos Symptoma, à *purgantibus* qualibuscunque eſt abſtinendum. Si autem in principio ſtatim Diarrhoea cum torminibus appareat, ipſaque *Dyſenteria* metuenda ſit, tum Rhabarbarinum purgans, uti ſupra, præſcribi poterit.

Deinceps verò *alexipharmaca abſorbentibus*, leniterque *anodynis* permixta diligenter in uſum trahantur, ſub formâ *Pulverum, Emulſionum, Opiatarum* & *Mixturarum.*

℞. *Ebor. ppt.*
Sanguin. Drac. ver.
Bezoard. min. ana. ʒß.
Laud. opiat. gr. ij.

M. F. Pulv. ſubtil. in 4. *doſ. div. ad Ch.* vel

℞. *♁n. diaph.*
C. C. uſti.
Unicorn. foſſil.
Lapid. Hæmat. ppt. ana. ʒß.
Semin. Papav. alb. ℈j.
Sacch. cand. rubr. ʒß.

M. F. Pulv. ſubtil. in 6. *doſ. æqu. ad Ch.* vel

℞. *Pulv. Lich. petr.*
Ebor. ppt.
Pulver. Viperar. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana. ℈ij.
Sacch. cand. alb. ʒj.
Laud. opiat. gr. iij.

M. F. pulv. ſubt. d. adſcat. Doſis ſingul. 5. *horis* ʒß. vel

℞. *Pulv. radic. Conſolid. maj.* ℈ij.
Rhabarb. ver. ʒß.
♁n. Diaph. ʒj.
Diaph. ♂ial. ʒß.
Unicorn. foſſil. ℈ij.
Sacch. alb. ʒj.

M. F. pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſ. ut ſupra.

℞. *Tinctur. antiphthis. Garm.* ʒiß. *d. adv.*

Doſ. m. ac v. gutt. xv. *cum Decoct. ordinar.*

℞. *Conſerv. Bellid. min.*
Roſ. rubr.
Borrag. ana. ℥ß.
Diaſcord. Fracaſt. ʒij.
Confect. Alk. compl. ℈ij.
♁nii diaph.
Matr. perl. ppt.
Ebor. ppt.
Dent. Hippopot. ppt. ana. ℈j.
Eſſent. Opii liquid. ʒß.
Syrup. de Beton. q. ſ.

F. Mixtura ad formam Opiatæ, de quâ ſingulis trihoriis capiatur magnitudo nuciſtæ.

℞. *Aqu. Plantag. Borrag.*
Scabioſ. Brunel. ana. ℥j.
Syrup. de Eupator. ʒvj.
Cydon. ℥ß.
Confect. Alk. inc. ʒj.
Unicorn. foſſil.
Corall. rubr. ppt.
Bezoard. min. ana. ℈j.
Sacch. roſ. tab. ʒiß.

Miſc. ad Vitr. Detur per cochlearia.

Externè heic quoque uſurpentur, quæ ſuperius indigitata ſunt. Pro *potu ordinario* cedat *Decoctum C. C. raſpat.*

raſpat. vel *Radic. Tormentill.* inde concinnatæ *Emulſiones amygdalinæ. Juſcula carnea* inprimis *gelatinoſa*, item *Avenacea* non formidanda, uti nec *hordeacei Cremores.* Sed Lac minus conveniens.

Dyſuria. DYSVRIA, è δὺς & οὖρος compoſitâ voce, latinè *mingendi Difficultas*, eſt Symptoma imminutæ excretionis, quo Urina cum vel ſine difficultate, labore, & dolore non guttatim, ſed majore, licèt non debitâ ac naturali quantitate excernitur.

Differt hinc ab *Iſchuriâ* gradu, quòd in hâc nulla prorſus, in *Dyſuriâ* verò laticis urinoſi imminuta fiat excretio: & à *Stranguriâ*, in quâ continuum adeſt mingendi deſiderium, ac Urina cum ardente dolore guttatim ſæpiſſimè excernitur.

Pars affecta. *Pars affecta* vel Renes ſunt, vel Veſica, ejusque utplurimum Sphincter, quandoque tamen & ipſa Urethra ſimul in culpâ exiſtit.

Cauſæ. Contingit autem hoc malum, quando vel Urina nimis viſcida, craſſa & lenta eſt, quàm ut commodè exprimi poſſit, ut hinc, dum muſculi abdominis excretionem promovere nituntur, dolor in regione pubis enaſcatur lancinans, atque inſigniter ipſum quoque Veſicæ muſculum ſphincterem gravans: vel Urina nimis ſalſa & acris plus minus craſſa fibras Veſicæ rodit, & ad excretionem jugiter ſtimulat, quæ tamen ob ipſam craſſitiem difficilis evadit: vel Urina auſtera, pontica, tenax, ſabuloſa eſt, ut minus comodè exprimi poſſit: vel quando ipſe muſculus ſphincter inflammatus, aut nonnihil conſtrictus & arctatus eſt, ut ſuo officio minùs probè ſatisfacere queat: vel quando idem muſculus tantillum eroſus, excoriatus, aut exulceratus eſt: vel quando in ipſâ Urethrâ tuberculum, ulcus, aut excoriatio contigit: vel quando calculus in Veſicâ hæret nunc magnus, nunc aſper, quique ſubinde oſtio Veſicæ obvolutus illud claudit: vel denique quando Urina ſufficiente quantitate in Renibus non ſecernitur, idque propter obſtructionem aut compreſſionem tubulorum, vel ſeri ſanguinei craſſitiem.

Si acris & craſſa Urina eſt, cum labore ſimul & ardore excernitur; ſi craſſa, lenta, minusque acris, cum difficultate, ſed ſine dolore tamen, aut eodem non niſi gravante emingitur, id quod Pueris non raro evenit, quando Urinam craſſam valde, turbidam, albam atque crudam excernere neceſſe habent. Si auſtera eſt, ſabuloſa, minore quantitate, propter Renum ſimul obſtructionem, ſed & aliquali cum difficultate, quandoque & frigiduſculè expellitur. Si calculus in veſica hæret magnus, frequenter urina, & parcè excernitur, eaque valdè craſſa, pituitoſa, ut in ſedimentum mediâ ferè parte ſubſideat. Si inflammatio, excoriatio, aut etiam exulceratio adſit in ſphinctere, vel urethra, tunc cum ardore & magno labore, quandoque cum tantillis guttis ſanguinis, ac puris emittitur, adeoque ſimul Strangurias aderit. *Diognoſis.*

aderit. Si ſatis benè profluat Urina, ſine ardore aut labore, ſed parcâ tamen quantitate, ſignum eſt Renum obſtructorum aut compreſſorum; aut etiam craſſitiei ſeri ſanguinei.

Quòd concernit *Prognoſin*, Urinæ difficultas curabilis ſatis eſt, ſi non à Calculo Veſicæ majore exoriatur, idque inprimis in Senibus, lithotomiam formidantibus. Aliquando tamen etiam, ubi ſerum ſanguinis copioſum ac viſcidum adeſt, diuque neglectum, ſenſim vel Hydropem, vel Apoplexiam poſt ſe trahit.

In *Curatione*, ſi Calculus in culpâ eſt, non niſi eo ablato malum curabitur. Si verò Urina craſſa, alba, turbida, tenax ac viſcida, quæ Pueris ſubinde contingit, tum *Clyſma emolliens* atque *detergens* primùm injicietur, aliquoties etiam repetendum; v.g.

℞. *Decoct. Herb. emollient. ut &*
Petroſelin.
Portulac. ℔j. *in adultis,*
vel ℥v. *aut* vj. *in Junior.*
Adde *Terebinth. vitell. Ovor. ſolut.* ʒiß.
Ol. violac. vel Lil. alb. ʒvj.
M. F. Clyſma injiciendum tepidè.

Poſt Clyſma ſequens *Pulvis* aliquoties m. ac veſp. cum *Aqu. Petroſelini Macedon.* & *Portulac.* exhibeatur, vel etiam cum *Lacte bubulo*:

℞. *Gumm. Arabic.* vel
Ammoniac. ℈iß.
Ocul. ♋. *ppt.* ℈ß.
Sacch. alb. gr. xv.
M. F. pulvis ſubt. d. ad ch.

Junioribus paulo minor doſis concedetur. Interim ſequens Mixtura ſimul cochleatim propinabitur.

℞. *Aqu. Fragor.*
Portulac.
Fœnicul. ana. ℥j.
Cinnamom. ʒiiß.
Spirit. Salis dulc. ʒij.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒß.
Sacch. roſ. tabul. ʒij.
M. ad Vitr.

Vel etiam *Emulſio* parabitur in unam vel plures doſes: v. g.

℞. *Nucl. Perſicor.*
Semin. Melon. ana. ʒiß.
Nap. ʒj.
Violar. ℥ß.
Aqu. Portulac. ℥ij.
Anſerin.
Carlin. ana. ℥iß.
Cinnam. bugl. ʒiij.
F. l. a. Emulſio cui adde
Julep. roſac. ʒiiß.
D. ad Vitr. in duas doſes Adultis, & tres vel quatuor Pueris dandas.

Proſunt & ſequentia euporiſta.

℞. *Aqu. Raphan.*
Naſturt. aquat.
Heder. terreſtr.
Ononid.
Petroſelin.
Portulac. ana. ℥iß.
Syrup. Viol. purpur. ℥ij.
M. ad vitr. & ſumatur per hauſtulos.

Vel *Raphanus ruſticanus*, aut etiam *hortenſis* cum *Liquiritiâ* in *Vino* & *Aquâ* coquitur, & colatura Ægro propinatur. Sic & *Succus Raphani communis*, vel etiam *Ceparum ſub cineribus coctarum*, vel *Alliariæ* expreſſus, *Saccharoque* edulcoratus, ſub

doſi cochlearis unius quandoque exhiberi poteſt. Nonnunquam *Lavendula*, ut & *Chamomillæ flores*, cum vel ſine *floribus Geniſtæ*, aut *Radice Carlinæ* in *Vino* probè decoquuntur, atque hinc *decoctum* ſæpius exhibetur. Ita & *Infuſum fol. Thée* non contemnendum exiſtit, vel etiam *Decoctum Coffée*, addendo *Spiritum Cochleariæ*, aut *Tincturam* ♁*nii*, vel *Corallor.*

Externè Balnea conficiantur ex incoctione *Chamomill. Lavendul. Ononid. Naſturt. Petroſelin. Hyperic. Malv. Artemiſ. Origani, Abſynth. Aneth.* &c. iisque Æger interdum inſideat. Inſigne euporiſton autem hoc in caſu eſt *Cataplaſma* regioni pubis calidè impoſitum, è *Baccis juniperi*, *Petroſelin. Radice Allii*, & *Floribus Chamomillæ*, invicem contuſis, ac *Vino rubro* incoctis paratum. Eundem in finem alii *Oleum Scorpionum*, *Chamomill. Verbaſci*, aut *Hyoſcyam.* illinunt, vel *Herb. Malv. Parietar. Cherefol. Petroſel.* &c. virides *Butyro* incoquunt, hocque dein inungunt.

Si *Urina* eſt *ſalſa* & *acris*, tum præmiſſo *Clyſmate Emulſiones* conducunt, paratæ ex *Seminibus frigidis* cum *ſemine Cannab. Lini*, *Papav. alb.* & *Aquis diureticis refrigerantibus*; quibus addere licet *Ocul.* ♋. *ppt. Unicornu foſſil. Corall. alb.* vel *rubr. ppt.* ♁*n. diaph. Gumm. Arabic. Diaph.* ♂*ial.* Conducit ſimul uſus *Oleor. Terebinth.* & *Succin.* pluribus guttulis ſæpius exhibitorum. *Externè* pubis illinenda eſt regio *Oleo Scorpionum Matth. Verbaſc. Hyperic. Chamomill. Linariæ, Violar. Roſar.* Tandem, quæ Stranguriæ feliciter medentur, & heic locum habent.

Si alia Veſicæ, aut Urethræ vitia in culpâ ſint, tum hiſce medendum, quemadmodum ſuis locis indigitavimus.

EBRIETAS, EBRIOSITAS, TEMULENTIA, eſt Vitium non tantùm morale, ſed & naturale, quo Homo facilè citòque à levibus Vini hauſtibus inebriatur, indeque incommodatur, imò ſimul in varia ſymptomata delabitur, velut ſunt mentis Deliria, Vertigo, Cephalalgia, Artuum dolor ac Tremor, & alia.

Quòd autem quis præ alio citius inebrietur ratio eſt, vel quia delicatiore ſtomacho eſt præditus, mucumque nec adeo craſſum neque lentum in primis viis obtinet, quo quidem aliâs fibrillæ nervoſæ ab injuriis externis probè arceri ſolent, unde hæ à pauco etiam Vino hauſto irritantur, & ad narcoſin invitantur: vel quia Homo Vinum ſtatim largius ingurgitat, antequam ſtomachum ſufficiente quantitate ciborum replevit. Adde his conſuetudinem bibendi protervam, quâ Homo ſibi tantam adquiſivit ſitim, & bibendorum vinorum deſiderium, ut nullâ nôn occaſione ea avidè ingurgitet; ſicque tandem quotidianis crapulis vel Hydropem, vel Apoplexiam, Epilepſiam, Tremorem Artuum, aliaque mala accerſat.

Igitur Remedia ad Ebrietatem præcavendam vel etiam tollendam tanto magis neceſſaria videntur, quanto

quanto facilius Ebrioſi in dictos modò Affectus morboſos incidunt. Qui comeſſationibus frequenter intereſſe debent, ad præſervandam Ebrietatem ante paſtum *Amygdalas* plures *amaras*, vel *Nucleos Perſicorum*, vel *Comas* aliquot *Abſynthii*, aut *Rutæ* cum fructu comedere, vel etiam unciam unam alteramque *Olei Olivar.* deglutire poſſunt; cumque dein ad Epulas accedunt, benè faciunt, ſi ſtatim in convivii principio probè comedant, antequam bibunt: imò & poſtmodum inter bibendum ſubinde comedere non deſinant. Quod ſi etiam quis in medio convivii actu, dum probè comedit, ſimul hauſtum *Roris ſolis* vel ſimilis *liquoris ſpirituoſi ſaccharati* non adeo fortis ſumat, tanto diutius ſe à crapulâ ac temulentiâ præſervare poterit.

Ad crapulæ autem diſcuſſionem proſunt vel *Decoctam granorum Coffée*, aut *Infuſum folior. Thée* largiter hauſtum: vel doſis larga prædicti *Roris Solis*, aut *Rataffiæ*, vel *Spiritûs Apii ſelini ſaccharati*. Qui Ventriculum debiliorem habent, per eadem ſpirituoſa optimè ſtatim à Crapulæ incommodis liberantut, præſertim ſi ſimul inſtituto vomitu ſtomachum depleant. Qui autem Ventriculi tono firmiore gaudent, his vel *Cerevisia tenuis*, vel *Julepus* ex *Syrupo Ribium, Rub. id. Cydon. Citr.* &c. factus, atque *Spiritu Sulphuris* aut *Nitri* acidulatus admodum prodeſt. Inprimis etiam poſtridie talis potus, non ſecus ac inedia Hominem planè reſtituit. Aliâs *Folia Braſſicæ* contuſa, *Aquâ Roſarum* conſperſa, & vertici capitis temulenti impoſita crapulam quoque diſcutere creduntur. Si venam Ebrio ſeces, & aliquid ſanguinis emittas, ab imminente eum Catarrho apoplectico præſervabis, & Temulentiam ſtatim abiges. Novimus aliquando Ancillam frequenter ſeſe inebriantem, quæ Crapulam ſuam promtè diſcutere ſolebat, caput in fornacem aut clibanum calentem per aliquantillam temporis moram immittendo.

ECCHYMOMA, Latinè *Sugillatio*, eſt Symptoma qualitatis mutatæ, ſive coloris cutis naturalis in cœruleum, rubicundum, virideſcentem, aut etiam flavum mutatio, oriunda utplurimum ab externâ qualicunque contuſione, ſanguinem in extremis tubulis ad ſtagnationem comprimente & adigente, ſi non prorſus extravaſante. *Ecchymoma, ſ. Sugillatio.*

Oritur igitur non niſi, quando pars affecta aliquam contuſionem recipit, in quâ circulatio ſanguinis in vaſculis capillaribus, propter compreſſionem & anguſtationem ab ictu factam impeditur, ſicque ſanguis in pluribus vaſculis extremis cutaneis ſtagnans primò quidem rubicundo-cœruleum, dein nonnihil virideſcentem, aut etiam nigricantem, tandem cum prorſus diſcuti incipit, flaveſcentem prodit colorem. Sine tumore Ecchymoſis contingit, quando in capillaribus ſolùm vaſculis obſtructio hæret imperfecta. Sed ubi nonnihil majora ſimul valdè premuntur vaſcula, *Cauſa.*

vaſcula, hincque humores quidem affluant, & non transfluant, fit Tumor, nunc major, nunc minor, pro contuſionis diverſitate; quem Germani communiter vocant ein Beule. Infantes autem ob frequentes lapſus huic malo admodum obnoxii exiſtunt. Si denique contuſio adeo fortis ſit, ut vaſcula quædam ſanguinea rumpantur, ex iisque ruptis ſanguis effluat, tunc inde Tumor fit inflammatorius, qui cum non promtè diſcutitur, in Abſceſſum & Ulcus abit.

Curatio. Malum facilè cognoſcibile, neque ſi benè tractetur, ullo modo periculoſum, in cujus proin *Curatione* diſcuſſio ſtatim tentanda ac promovenda eſt humoris ſtagnantis, ne morâ putreſcat, ac extravaſatus Abſceſſum, Ulcusque progignat. Igitur antequam intumeſcat pars, ſtatim vel *frigida Aqua* cum linteo imponatur, vel *lapide* aut *ferro frigido* pars tangatur. Hinc impedito tumore, nihilominus vel *Vino calido*, in quo *Flores Chamomill.* aut *Salvia*, *Majorana*, *Roſmarinus*, *Flores Sambuci*, aut *Fœni* deferbuerunt; vel etiam *Spiritu Vini camphorato*, aut *Lil. convall.* aliove *Spiritu* ardente *ſulphureo* pars contuſa foveatur, usque dum circulatio erit reſtituta. Vel ſimpliciter *Spiritus Vini* qualiscunque ſive *ſimplex*, ſive *compoſitus*, *aromaticusque* redditus, *Butyro* permixtus non ſalito, diligenter inungatur. Atque talibus fomentis Sugillatio diſcuti poteſt, ſive cum ſive ſine tumore fuerit. Sunt qui cum fructu *Ceratum* ex *Oleo Roſar.* vel *Lil. alborum* cum *Cerâ flav. ſimplic.* factum applicant. Plura vide ſupra in *Contuſione cum Ecchymoſi*.

ECTROPIUM ab ἐκτρέπω, *abduco*, *averto*, derivato nomine, eſt Palpebræ inferioris inverſio vel retractio extrorſum facta, ita ut velut deorſum pendeat, neque oculum obtegere queat. Ectropium.

Cauſæ. Producitur à diverſis cauſis, quales v. gr. ſunt caruncula ſive excreſcentia carnis in interiore palpebræ ſuperficie enata: vel corporis cujusdam glanduloſi extumeſcentia, inferiorem Palpebræ partem ita excutiens, ut forâs rubicundo inverſa colore emineat. Subinde & Vulnus Oculi malè curatum, hincque producta cicatrix; ſutura item vel uſtio imperita; relaxatio in Epiphorâ diuturnâ, aut Paralyſis; Elephantiaſis ſive Lepra; convulſiva Contractio, Lippitudo, atque continuus Lacrymarum acrium fluxus in ſenectute ad hunc Affectum contribuunt.

Curatio. Malum, ſi recentem adgnoſcit cauſam, emendabile adhuc exiſtit; ſi verò inveteratum, vix curari poterit. Etenim ſi ab Elephantiaſi aut Epiphorâ originem ducat, tum hiſce Affectibus eſt medendum, ac interea topica quoque mox dicenda uſurpabuntur. Si à Convulſione ſive contractione ſpaſmodicâ, aut à defluxione acri provenerit, non ſine ratione commendamus *Aquam Roſar. Flor. Til. Fœnic. Chelidon. major.* cum *Mucil. ſemin. Cydon Aqu. Plant. fact.* in quâ adhuc ferrum ignitum extingui poteſt.

teſt. Ejusmodi Aquarum miſcelâ calente linteolis exceptâ ſæpius Palpebra calidè foveri poteſt: Quin adhuc *Eſſentiam Croci*, vel *Spiritum Anhaltinum* permiſcere licet. Vel

℞. *Butyri Aqu. Plantag.* vel *Leviſtici pluries loti* ℥iij.
Lapid. calaminar. Aqu. Roſ. loti ʒiß.
Aloës Aqu. Roſ. lot. ʒj.
Tut. ppt. ℈ij.
Camph. ℈j.
M. F. Unguentum ſæpius inungendum.

Inſimul tamen *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicentur; vel etiam *Veſicatorium* nuchæ imponatur. & capilli capitis deradantur. Subinde *Clysma* injiciatur ex decocto *emollientium* & *cephalicorum*, vel etiam *Purgans* aliquod, inprimis *Pilulæ* præſcribantur, ex *Extract. panchymagog. Croll. Extract. Pilul. coch.* &c. cum *Mercurio dulci*, aut *Cinnab. nat.* vel ♂*nii optimâ.*

Ectropium à Paralyſi palpebræ, vel à cicatrice, vulneri, ulceri aut combuſtioni ſuccedente, oriundum prorſus eſt incurabile. Quando autem provenit à relaxatione interioris ſuperficiei palpebræ, ſpem curationis facere poſſumus ex uſu *remediorum ſiccantium*, *leniter adſtringentum*, & *tonum fibrarum corroborantium*, aliquamdiu continuato.

Quod ſi *caruncula fungoſa* & recens hoc malum produxerit, ſiccari illa & paulatim conſumi poteſt *diſcutientibus Collyriis*, ſive ſiccis, ſive humidis, qualia in Ophthalmiâ proponuntur, ubi *Mercurius præcipitatus* cum *Pulvere folior. Sabinæ*, & *Succo Geranii robert. Cichorii verrucar. Chelidon. major.* principem locum tenebit. Quando autem Caruncula illa dura jam eſt atque inveterata, tolli pro poſſe ac nôſſe debebit extremitatibus acutæ Forficis, modò ne cancroſam diatheſin ſapiat, ipſaque Palpebræ ſubſtantia offendatur. Si ſuperſit quædam radix Carunculæ, conſumenda venit illa quadam *Aquâ cauſticâ*, aliquoties per momentum applicatâ, cavendo ne quid in oculi bulbum depluat; poſtea Ulcusculum ſiccatur *Balſamo ophthalmico*, qui *Tutiam ppt. Lapidem calaminarem ppt.* & tantillum *Myrrhæ* recipit. Si verò talem Carunculæ extirpationem ſequatur Hæmorrhagia aliqua, tum hæc ſiſti poterit applicatione *Pulveris ſequ.*

℞. *Bol. Arm. ppt.* ʒij.
Terr. ſigillat.
Lapid. Hæmat. ppt. ana. ʒß.
Gumm. Arabic. ℈j.
Vitrioli Roman. calcinat. ℈ß.
M. F. Pulv. ſubt. ad ch.

Sed & *cauterium actuale*, ſive ignis cum circumſpectione applicatus omnem illicò Hæmorrhagiam ſiſtere valet.

ECTEMATA, Ἐκθήματα, ſunt maculæ, utplurimum rubicundæ, per totum promiſcuè corpus effloreſcentes, atque ſenſim in puſtulas, ſaniem plus minùs ſeroſam, albicantem continentes mutatæ; adeoque à *Variolis* non diſcrepant, ſicuti Paræus *de Variolis* adnotavit.

Elephantiaſis Græcorum, ſ. Lepra Arabum

ELEPHANTIASIS *Græcorum* vel LEPRA *Arabum*, eſt Scabies vel totius corporis, vel alicujus certæ partis, maligna, ſicca, & furfuracea, vel ſquamoſa, cum aliquali tumore cancroſo, & pluribus ſymptomatibus gravioribus juncta, à Maſſæ ſanguineæ ſalinâ, fixâ, malignâ & acri dyſcraſiâ, ſuccum nutitium ad νέκρωσιν diſponente, & corrumpente, originem ducens.

Pars itaq; *affecta* primariò quidem eſt ſanguis circulans; ſecundariò autẽ nunc tota corporis cutis, nunc unum duntaxat alterumque membrum.

Cauſa.

Cauſa verò eſt ſumma Maſſæ humoralis intemperies ſive corruptio maligna, conſiſtens in prædominio ſalium acido-fixornm, acrium, & corrodentium, ſulphureis fixis nonnihil irretitorum, unde ſucci omnes, nutritius inprimis, inquinati varia in corporis ſuperficie ſymptomata & exanthemata producunt. Colligitur illa intemperies ſanguinis partim à contagio, quando cum Leproſis quis familiariter vixit; partim à victu ſordido, & eſu ciborum, ſalibus fixis, ſulphure pingui, atque terreſtioribus particulis nimis abundantium. Diſpoſiti verò ad hunc Affectum magis ſunt, qui naturâ ſunt ſplenetici, melancholici, hypochondriaci, vel etiam cholerici, quique ab ineunte craſſo, duro, ſalſoque victu nutriti ſunt.

Diagnoſis.

Diagnoſtica diri hujus Affectûs ſigna ſunt, naſus lividus, genæ rubentes, unguium fiſſuræ, vox clangoſa, ſtupor ſurarum & totius ferè corporis, ut vix puncturam acus ſentiant; cutis ſicca, aſpera, ferè inſtar Elephantorum pellis, unde etiam appellatio deducta fuit; Tubercula glandoſa, duraque in fronte, facie, genis, cubitis, femoribus, manibus aut pedibus, facilè ſub cute mobilia, indolentia, ex livore ad rubedinem tendentia, horridumque aſpectum præbentia: Tubercula itidem oris, quæ hiante hoc, linguâque depreſſâ, in palato & faucibus circa linguæ radicem, nunc flaveſcentia, nunc ſublivida cernuntur: Ulcera & Fiſſuræ, in pedum digitorum interſtitiis, vel etiam plantis, præſertim craſſâ duraque illarum parte; vel in manibus juxta cubiti articulum, præcipuè in arctiore illius ſede, aliiſve artuum locis apparentia; quæ Ulcuſcula utplurimũ veram cutim penetrant, lata ſunt, & rarenter ulterius ſerpunt, labiis prætumidis conſtant, atque læſa facilè cruentant: Ulcera etiam narium, ſæpè earum ſeptum, fungos, & oſſa ſeu cartilaginem depaſcentia, naſo tandem turpiter delabente, palatum, columellamque depaſcenria: tumidæ duræque aurium pinnæ, auriculæ craſſeſcentes, lividæ, plus juſto acutæ; alæ narium dilatatæ, ſiccæ; labia tumida, dura, aſpera; manus inflatæ; palpebræ oculorum rubentes, ac tumidæ: pellicula in oculis juxta canthum majorem nata, ſenſim accreſcens: capillorum capitis defluvium: tandem furfuracea & ſicca Scabies, univerſum penè corpus pervadens, atque inprimis articulos artuum cum aſperitate occupans.

Prognoſis.

In *Prognoſi* tenendum, quod morbus

bus hic, ſi recens fuerit, curationem adhuc quandam admittat: inveteratus autem omnem medelam reſpuat, hominemque ad mortem usque lentam comitetur; diu enim Leproſi vivere poſſunt, cum cibi potusque adpetitu valdè gaudeant, & utcunque licèt depravatè corpora eorum nutriantur.

[Cu]ratio. In *Curatione* unicè eo adnitendum, ut tota Maſſa humoralis probè elui, & ab intemperie illâ cancroſâ ad dulcem temperaturam atque balſamicam craſin reduci poſſit. Quod quidem in malo recenti obtinebitur partim *Diætâ* exactiſſimâ, partim potu *Aquarum mineralium*, aliorumque *Liquorum convenientium* diuturno. In *Diætâ* igitur ſuademus *Lac* & *Lacticinia* omnia, modò Vacca lac exhibens nutriatur *Plantis* ſatis convenientibus, quemadmodum ſunt *Gramen* vulgare ab omnibus *Ranunculis*, ſimilibusque corroſivis plantis ſecretum: *Trifolium* omne; *Plantago* qualiscunque; *Tragopogon*; *Taraxacon*; *Chelidonia major* & *minor*; *Anſerina*; *Betonica*; *Hedera terreſtris*; *Bellides omnes*; *Naſturtium aquaticum*; *Hieracia omnia*, &c. Quin & ipſæ hæ Plantæ plures cibis quotidianis incoctæ Ægris maximè proficuæ forent. Suademus dein inter *cibos Carnes* omnes juniores, *Vitulorum*, *Hædorum*, *Vervecum*, *Pullorum gallinaceorum*, *Caponum*, *Gallinarum*, *Perdicum*, *Alaudarum*, *Columbarum*, *Ruſticularum*, *Coturnicum*. *Radic. Petreſolin. Siſar. Scorzoner. Carlinæ, Raphan. ruſtican. Apium ſelinum*, *Borragin. Naſturt. hortenſ.* & *aquatic. Scolymos*, *Braſſicam non ſalitam, Rapas recentes non ſalitas, Allia, Cepas* &c. Inter *piſces* proſunt *Salmones*, *Truttæ*, *Lucii*, *Carpiones*, & alii etiam minores piſces fluviatiles. Abſtineat verò Æger ab omnibus cibis duris, craſſis, ſalſis, ſordidis, quemadmodum ſunt *Carnes Ferarum* aliæque *duriores*, inprimis *Porcorum*, &c. ſive recentes ſive fumo induratæ, nec non *cibi* omnes *ſale conditi*, *caſeus*, & quæ ſunt ſimilia: Præterea *Vinum* commendamus, pro potu moderato, minimè tartareum auſterum, aut craſſum; ſed bonum, album, vel rubellum, tenue, & facilè penetrans. A *triſtitiâ*, *mœrore*, atque *irâ* ſibi temperet: *Balnea* inprimis non rarò ingrediatur, paulo ante ingreſſum hauriendo cyathum *Aquâ Fumariæ*, *Card. bened. Scabioſ. Succiſæ*, aut *Cherefolii* repletum, cum *Roob Sambuci* vel *Juniperi*.

Curatio inſtituitur quemadmodum in ſequenti Affectu, quoniam utrobique totius Maſſæ humoralis correctio, elutriatio, atque edulcoratio venit inſtituenda. *Curatio.*

ELEPHANTIASIS ARABVM, ſ. LEPRA *Græcorum* eſt obſtructio ſcabioſa totius contextûs per cutem glanduloſi, pertinax & maligna, cum defœdatione univerſi corporis, cruſtis & tuberculis duris, maculis lividis, ulceribus, intolerabili pruritu, aliisque moleſtiis hominem divexans. *Elephantiaſis Arabum.*

Afficiuntur heic inprimis Glandulæ miliares cutis, pluresque aliæ *Pars affecta.*

per

per corpus diſſeminatæ, idque à cauſâ morbificâ, valdè acri, & viſcidâ obſtruente. Quando enim Maſſa ſanguinea admodum inquinata eſt, & obruta ſalibus fixis, acido-auſteris, acribus, ac inſimul terreſtribus, viſcidis, & ♀reis, unde ſuccus partium ſolidarum nutricius, vel etiam halituoſum ſerum, quod aliâs transpirare ſolet, viſcidum atque lentum redditur, tum facilè talis humor, circulationis lege ad glandulas poroſque cutaneos propulſus, incipit obhæreſcere, ſtagnare, ac tubulos primùm pauciores, mox plures obſtruere, ita ut hinc avolantibus particulis aquoſis tenuioribus, reliquæ adhuc viſcidiores redditæ, & magis accumulatæ, non ſolùm tubercula ſparſim per cutem excitent, ſed etiam acrimoniâ ſuâ circum circa rodendo pungendove pruritum intolerabilem, atque Ulcuſcula ſcabioſa producant. Quòd ſi dein particulæ quædam ♀reæ acido-auſteris iſtis ſalibus intermiſceantur, tum exinde ſimul ſquamulæ cutaneæ, aut furfures, cum aſperitate totius cutis inducuntur, & tandem in extremis etiam tubulis guttulæ ſanguinis à transfluxu prohibitæ & coagulatæ maculis lividis originem præbent.

Diagnoſis. Ex quibus ſequitur, *Lepram* hanc *Græcorum* non niſi gradu tantillum inferiore ab *Elephantiaſi Græcorum* differre. *Signa* enim dictæ Lepræ ſunt pruritus intolerabilis & maximus; unde Ægri vehementiſſimè ſcalpendo, fibrillaſque cutaneas dilacerando, omnis generis Ulcuſcula & Inflammatiunculas arceſſunt, ſicque corpus totum exaſperant. Apparent dein etiam nunc ſquamulæ albicantes, nunc furfures, nunc etiam maculæ rubicundæ, lividæ, pruriginoſæ, per cutem corporis diſſeminatæ. Quibus junguntur laſſitudo, metus, triſtitia, inſomnia pavida. Subinde in Venerem ſunt maximè proclives tales Ægri, ut priapismo ac ſatyriaſi non rarò vexentur. Reſpiratio pluries eſt offenſa ac tarda, exſpiratio gravis & fœtida, pulſus parvus, tardus, inæqualis; ſitis ſæpius intenſa; alvus ſegnis; urinæ craſſæ turbatæ, quandoque jumentorum urinæ ſimiles; color totius corporis ferè lividus. Quibus ſi plura in progreſſu morbi accedant ſymptomata, haud obſcurum erunt indicium ſuccedentis veræ Elephantiaſis Græcorum, ſ. Lepræ Arabum. Tandem notandum, quosdam arbitrari, hunc morbum in alterutro tantùm vel utroque pede, valde tumido, ulceroſo, leviter cancroſo, coloreque livido, ac dolore pruriginoſo, &c. conſiſtere. Elephantiaſis porrò vel *hæreditaria* eſt, vel *aſcititia*, quarum illa vel à Parentibus obtinetur, vel per contagium adquiritur: hæc verò non niſi malâ diætâ comparatur. Exempla deniq; habentur eorum, qui per coitum, per oſcula, per lintea, veſtes, pocula &c. Leproſi ſunt redditi.

Prognoſis. Quod *Prognoſin* attinet, Morbus incipiens haud difficulter eſt curabilis; ſed ubi jam altas egit radices, vix quidem vel tantillum emendare poteris: quin facilè in perfectam Græ-

corum

corum Elephantiaſin tranſit, eamque ut eventus docet, prorſus inſanabilem.

ratio. In *Curatione* ea methodus eſt obſervanda, quâ quidem & circulantium humorum impuritas corrigi, & vitia ſimul partium ſolidarum diſpelli poterunt. Si quid igitur curæ ſupereſt, in Diætæ optimæ præſcriptione inprimis conſiſtit, in quâ quidem *Aërem* commendamus purum, tenuem, lucidum, Euro perflabilem, multo Æthere refertum, quemadmodum in ſupremis Ædium contignationibus reperitur, nullo etiam fœtore, aliaque venenatâ qualitate infectum, nec admodum frigidum. *Alimenta* omnia ſint boni ſucci, & facilis digeſtionis, quæ laudabilem per omnia chylum exhibeant; velut ſunt *carnes* animalium juniorum, avicularum, vervecinæ, cancri &c. *Juſculis* incoquantur *Herbæ aromaticæ*, ſaleque volatili multo præditæ: vitentur omnia acida, ſalſa, cruda, fumo indurata. *Potus* ſit vel *Cereviſia* tenuis, probè defœcata, vel *Decoctum Lignorum* cum *Cinnamom.* vel *Decoctum Liquirit. Raſ. C. C. Hord. Fumar. Agrimon.* ac *Cinnamom.* Poſt paſtum quemlibet exhauriat Æger doſin vel *Roris Solis*, vel *Rataffiæ*, vel ſimilis *Liquoris ſpirituoſi*, præprimis qui cum *Petroſelino Macedonico* paratus eſt. Vel *Spiritus Ceraſ. nigr.* cum *Aqu. Apii Macedon.* & *Cinnamom.* in quibus *Sacchari* q. ſ. eſt ſoluta, permiſcetur, & potandus cochleatim offertur. *Motus* corporis ſit blandus, *Vigiliæ* temperato *ſomno* alternentur: *Alvus* reſpondeat quotidie, ſponte vel arte. *Venus*, *Ira*, & *Animi* reliqua vehementiora pathemata fugiantur.

Ex *Fonte pharmaceutico* ea conducunt remedia, quæ viſciditatem humorum potenter incidunt, attenuant, atque reſolvunt, ac ita particulas remotiſſimis tubulis impactas, velutque incuneatas è ſuâ ſede dimovent; hinc etiam ſimul acrimoniam temperant vel obtundunt, ſalia copioſiſſima valdè diluunt, ſecumque vel per tubulos cutaneos, vel per renales auferunt. Itaque in principio curationis *Vinum* aliquod *medicatum*, per 6. vel 8. dies hauriendum exhibeatur, quod compoſitum ſit è *Radicibus Caryophyllatæ, Filicis, Pimpinellæ, Carlinæ, Ariſtolochiæ, Chelidoniæ majoris, Chinæ, Sarſæparill. Petaſitid. Apii ſelini, Ligni Saſſaphr. Guajac. Corticib. Cappar. Herb. Fumar. Plantag. Heder. terreſtr. Agrimon. Hepat. nobil. Scolopendr. Cuſcut. Chamædr. Thée, Betonic. Chelidon. maj. Apii ſelin. Naſturt. Ulmar. Bell. min. cum flor. Trifol. fibrin. Capill.* ♀ris *Semin. Aquileg. Dauc. Fœnicul. Radic. Hellebor. nigr. Rhabarb. elect. Fol. Senæ opt. mund. Limatur. Chalybis.* ⊖e *Abſynth. Cortic. Winteran.* &c. Affundendo medias portiones *Aquæ* & *Vini albi veteris boni.* Poſt *Vinum medicatum* toto autumnali atque hyberno tempore Athleticis quotidie hauſtus prodeſt *Aquarum deſtillatarum Fumariæ, Ulmariæ, Chelidoniæ majoris, Naſturtii aquatic. Plantaginis* cujuscunque, *Card. bened. Carlinæ, Agrimoniæ, Anſerinæ,*

ſerinæ, *Scolopendriæ, Hepatic. nobilis*, & ſimilium. Æſtivo autem toto tempore quolibet mane integra exhauriatur menſura ſive *Acidularum* quarumvis, ſive *Thermarum Fafarienſium, Plumbarienſ. Carolinarum Schintzenacenſium* &c. recens inventarum Helvet. Cum hiſce tamen largis liquoribus ſimul conducit aſſumere *Tincturam ♂t. aperitivam*, vel ♁*nii* optimam, nec non *Eſſentias Cinnamom. Garyophyllor. Zedoar. Abſynth. Chamædr. Bellid. min. Trifol. fibrin. Cochlear. Spirit. Sal armon. aniſ.* aut *fœnicul. Sal volatil. oleoſ. Sylv. Sal volat. Ebor. Viperar. C. C. Succin. Fuligin.* Quibus ſubinde jungenda ſunt ſicciora abſorbentia, & edulcorantia, velut ſunt *Opiatæ, Pulveres*, atque *Pilulæ*, compoſitæ è *Pulvere viperino, Diaphoret. ♂ial. ♃vial. Unicorn. foſſil. ♁n. diaph. Bezoard. min. Ebor. ppt. C. C. phil. ppt. Lumbric. terr. ppt. Milleped. ppt. Rad. Aron. Herb. Trifol. fibrin.* atque *Naſturt. Conſerv. Fumar. Plantag. Roſar. rubr. Bellid. min. Beton. Extract. Abſynth. Beton. Lign. Saſſaphr. Guajac. Dolæus* pulverem ☿*io-antimonialem* ceu *ſpecificum arcanum* in hoc morbo jactitat; alii *Balſamum* 🜍*ris* ♁*iatum* ſine ♂*te*, *Oleum* item ☿*ii diaphoret. Tincturam* ♀*rîs*, aliaque inter *Panacæas* referunt. Si quis itidem per diuturnum tempus non niſi *Aquam* vel *Decoctum Lignorum*, in quo ſimul *Mercurius vivus* optimè bullierit, bibat; & ſimul externè cum eodem *decocto calido* ſeſe per totum corpus, inprimis autem in ulceroſis locis, optimè lavet, ac eluat, is tandem, non neglectis reliquis etiam remediis, à fœdo Morbo liberationem ſperare poteſt.

Qui denique heic curam ſalivatoriam inſtituere volet, quemadmodum in Lue Venereâ, is fortè ſucceſſum haud infelicem habebit.

EMPROSTHOTONOS, eſt ſpecies Convulſionis univerſalis, quâ dorſum hominis in altum valide attollitur, caput verò anteriora verſus reclinatur. Vide *Convulſio*.

EMPYEMA ex ἐν & πύον, *pus*, compoſitâ voce, eſt collectio puris in cavitate alterutrâ Thoracis, proveniens ex Abſceſſu aliquo pectoris interno rupto.

Cauſa hujus morbi plerunque eſt Abſceſſus ſive Pleuræ, ſive Pulmonis, ſive Glandulæ alicujus Pectoris ruptus, ſuumque pus in cavitatem Thoracis effundens. Abſceſſui verò originem præbet antecedens quædam dictarum partium, à viſcoſo acri ſero aut ſanguine enata Inflammatio, quæ Pleuritidem, Peripneumoniam, aut Pleuroperipneumoniam conſtituere aliâs ſolet. Oportet autem talem Inflammationem atque Abſceſſum eo in loco Pulmonis aut Pleuræ gigni, unde pus factum è rupto tumore in pectoris cavum immediatè defluere queat. Aliquando etiam Vulnus & Contuſio pectoris ad Sanguinis & inde facti puris collectionem contribuit.

Quod ſi igitur præcedat talis quædam Inflammatio in Pectore, quæ,

quæ, ſuperſtite licèt Ægro, curari non potuit; ſi pondus circa Diaphragma cum reſpirationis difficultate; ſi fluctuatio in mutato decubitu; Tuſſis frequens & utplurimum ſicca perſentiantur; ſimulque Febris hectica adſit, per vices exacerbata; tum Empyema adeſſe conjiciendum. Quando hæret in dextrâ Pectoris cavitate, pondus atque calor ibidem ſentietur, ſimulque dextrum latus thoracis longè tumidius oppoſito ferè emaciato deprehendetur, & Æger interea nunquam lateri ſano citra periculum ſuffocationis incumbere poterit. Somnus dein in Empyemate omni adeſt inquietus; ſitis, tuſſis, anxietates præcordiorum frequentes, dyſpnœa, per vices inſigniter torquent; macies quotidie major redditur. Abdomen etiam & pedes ædematosè intumeſcent, ſi in ſiniſtrâ pectoris cavitate Empyema hæſerit, quoniam à puris mole ductus thoracicus tum valde premitur, hincque Lympha in tubulis partium inferiorum cumulatur & ſtagnat. *Hippocrates* tandem juſſit linteum madidum utrique lateri pectoris applicare, ubi enim citiùs ſiccatur illud, ibi pus latere perhibuit.

nosis Si *Prognoſin* ſpectes, ſitis, anorexia perpetua, agrypnia, alvus liquida, ſputum fœtidum, macies corporis cum Febri hecticâ quotidie major, abdominis atque pedum intumeſcentia, purisque nulla per quamcunque datam portam evacuatio, mortem prænunciant lentam; quoniam pus intus concluſum ſuâ acrimoniâ partes quascunq; cingentes erodit, & in putrilaginem ulceroſam vertit, ſicque ſimul Phthiſin excitat. Si pus ipſum vel Pulmones perrumpat, ac ita cum tuſſi copioſius exſcreetur; vel ſi etiam muſculos intercoſtales erodat, & cuniculos agendo ſubter muſculos pectoris externos ſeſe projiciat, tumoremque inibi producat, ac denique per eundem tumorem, qui maximè dolorificus & æſtuans eſſe ſolet, novaculâ inciſum apertumque effluat, tum Æger non rarò mortem evadit, ulcere ſic pectoris probè non ſolum eloto, ſed & tandem poſt plures etiam menſes perfectè ad cicatricem perducto; qualia exempla nobis aliquot in Praxi noſtrâ medicâ occurrerunt. Vidimus etiam, quibus materia purulenta è pectore, neſcio quâ datâ portâ, ad Renes fuit delata, & cum urinis excreta, Ægro hinc perfectè reconvaleſcente.

In *Curatione* eo magnopere eſt adnitendum, ut puri in pectoris cavitate collecto quæcunque commoda porta aperiatur, quod quidem primo tentabitur per *Clyſmata emollientia*, ex *decocto Hordei* & *Melle roſaceo* parata, quemadmodum habet *Foreſtus*; hinc pectus inungendum *Oleo Chamæl. Lilior. alb. Axung. Catuli*, *Felis*; vel *Fotu emolliente* ex decoctione Herbarum in *Lacte* facta: poſtmodum exhibendo *Caſſiam ſolutivam*. Ubi autem Urina craſſa evadet, tum etiam *diuretica*, inprimis *Tincturam antiphthiſicam Garmanni* optime paratam ad gutt. 15. m. ac v. cum *Aqu. Heder. terr.* vel *Veronic.* exhibere licet. Aliâs Curatio.

Zz 2 tentanda

tentanda eſt evacuatio per ruptionem Pulmonis, & expectorationem, dando quotidie ſemel aut bis duas vel tres uncias *Succi* ex *Hederâ terreſtri Veron. Urtic. urent. Apio ſelin. Naſturt. aquat. Cochlear. Raph. ruſtic. Trifol. fibrin. Plantag. aquatic. Geran. Robertian.* recenter expreſſi ac filtrati. Vel exhibendo pulveres ex *Diaph. ♃vial. Flor. ♀ris, Pulvere Veronicæ, Hederæ terreſtr. Ireos florent. Lichenis petræi, Lycopodii* &c. Quibus addimus *Decocta pectoralia*, atque *Unguenta*, vel *Linimenta thoracica*, qualia quidem in Pleuritide, Tuſſi & Aſthmate aliàs commendari & præſcribi ſolent.

Paracen. Hiſce verò omnibus in caſſam adhibitis, *Paracentheſis* ſeu Thoracis *perforatio* inter ſextam & ſeptimam coſtam, à ſupremâ numerationem inchoando, ad latus venit inſtituenda, ita quidem ut neque nimis verſus dorſum, ubi muſculi ſunt craſſiores; nec nimis antrorſum verſus pectus, ubi Diaphragma periculoſe lædi poſſet, operatio fiat. Itaque ad hos ſcopulos evitandos ſume filum, & metire à mucronatâ pectoris cartilagine usque ad apices vertebrarum ſpinæ dorſi; dein filum in tres partes divide, & quo loco duæ tertiæ partes (à Sterno incipiendo) pertingunt, illum verum Paracentheſeos locum ſtatuas. Inſtrumenta quibus hæc operatio perficitur, ſunt Scalpellus linteo obvolutus, quo vel ſimul & ſemel cutim, muſculos, & ſuccingentem coſtas membranam pertundimus; vel prius imponimus ruptorium ſive corroſivum, ad cutim exurendam, & ſanguinis fluxnm impediendum.

Paracentheſi autem factâ, humorem & pus in cavitate Thoracis contentum per immaſſam cannulam argenteam alatam ſenſim effluere permittimus. Si verò pus nullum effluat, quod contingit, quando illud peculiari velut ſacco, inter Pleuram & Pulmonem facto, incluſum tenetur, tum partim injectionibus Decocti traumatici per Siphonem factis, partim ſi ita non ſuccedit, profundiore ſcalpelli, vel acûs adactione ſaccus erit rumpendus.

Effluente autem ſenſim purulentâ materiâ intus continuè *Decocta traumatico-pectoralia* m. ac veſp. calidiuſculè propinanda erunt, ex *Radicibus Caryophyllat. Chin. Liquirit. Sarſæparill. Rubiæ Tinctor. Herbis Veronic. Sanicul. Alchymill. Artemiſ. Vinc. pervinc. Geranii Robert. Bellid. minor. Hed. terreſtr. Chamæpith. Scabioſ. Plantag. Pyrol. Millefol. Ligno Saſſaphr.* Floribus *Bellid. min. Tuſſilag. Papav. rhead. Borragin.* Seminibus *Hyperic. Fœnicul.* v. gr.

℞. *Radic. Tuſſilag.*
Ariſtol. rot. ver.
Caryophyll. ana. ℥iij.
Herb. Millefol.
Pyrol. ana. Mj.
Artemiſ.
Sanic. ana. Mj.
Flor. Bell. min.
Tuſſil. ana. Pij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. font. Miß.

Vin.

Vin. alb. Mß.

De colaturâ mane ac veſperi Cyathus unciarum quatuor exhauriatur.

Juxta hoc *Decoctum* ſimul diligenter *Pulvis folior. Lichenis petræi*, vel *Sempervivi*, *Telephii*, ac *Piloſellæ* cum *Diaph.* ♃*vial. C. C. phil. ppt.* & *Sacch. cand. rubr.* in uſum per plures menſes trahitur. Ipſum verò pectoris foramen ferè ad ſemeſtris ſpacium apertum eſt relinquendum, immiſſâ ſemper cannulâ argenteâ; donec nullum amplius veſtigium purulenti humoris in pectore latitantis adſit, qui pulmonem corrumpere, Phthiſicamque tabem inducere valeret. Ad hoc vero præcavendum Injectiones quoque in ipſum Pectoris cavum inſtitui per cannulam debent, cum *decocto Herbarum traumaticarum in Aquâ facto*, admixta ſemper *Tinctura Myrrhæ*, *Aloës*, & *Maſtich.* Quin & *Tinctura traumatica amara* intus quotidie exhibenda eſt, concedendusque uſus *Conſerv. fl. Roſ. rubr. Tunic.* ac *Bell. minor.* cum *Florib.* ♀*r. Diaph. Jovial. Pulv. Lich. petr. & ſimil.*

Tandem ubi Symptomata accedunt varia, iisdem ſuo modo occurrendum. Si pure effluente Abdominis tumor aut tenſio remanet, non adeo benè de eventu judicandum; ſi verò tenſio illius minuitur, melius omnino de futura ſalute ſperandum. Contingit etiam interdum, ut poſt hanc operationem pedes intumeſcant, ipſumque Abdomen tumore velut oedematoſo nonnihil expandatur, quod phænomenon tamen non omnem ſtatim ſpem adimat: quin ſi appetitus poſt apertum pectus rediens manet, ſi reſpiratio facilior, ſomnusque bonus evadat, tandem & ipſa illa intumeſcentia vel per ſe, diligenter continuato traumaticorum uſu, ceſſabit, vel Laconicis ſæpe inſtitutis diſcutietur. Interim dum operationem Medicus proponit, nihilominus anceps illud eſſe remedium prædicet, à quo nonnulli quidem reviviſcere poſſint, alii verò minimè experiantur ſperatum operationis ſucceſſum: qui enim v. gr. acriore ſanguinis temperie, aut cacochymiâ prorſus aliqua inſtructi ſunt, illi per operationem hanc quidem nonnihil diutius vivunt, ſed tamen mortem nihilominus lentam effugere vix poterunt.

ENCANTHIS vel EXCANTHIS, ex ἐν vel κανθὸς, *oculi angulus* compoſito vocabulo, eſt Carunculæ lachrymalis intumeſcentia nunc indolens, laxa, & mollis, nunc dura, inæqualis & cum dolore punctorio conjuncta, Cancrumque minitans. *Encanthis.*

Producitur utplurimum à ſero nutritio copioſius ad partem affectam tranſcolato, & acri quodam charactere infecto. Vel etiam Lymphâ quædam viſcida intra tubulos & veſiculas membranaceas Carunculæ illius depoſita, cumulataque, partem in tumorem diſtendit; laxum illum atque indolentem, ſi humor ſtagnans nullo acido corroſivo præditus ſit: pungentem verò, dolorificum, *Cauſa.*

ficum, durum, atque nonnihil lividum, ſi humori plures particulæ acido-fixæ, corroſivæque ſint permixtæ. Nonnunquam ex *Pterygio* malè curato vel ex Ulcere Carunculæ *Encanthis* quoque enaſcitur.

Diagnoſis & Prognoſis

Quoad *Diagnoſin* & *Prognoſin*, Malum hoc facilius cognoſcitur quàm curatur, propter nobiliſſimæ partis, Oculi nimirum viciniam. Si tuberculum dolet, livet, & aliquando etiam album atque durum eſt, latentem pronunciabis Cancrum, ſive *Encanthidem malignam*, vix tangendam, ne exulcerata citò miſerandi Ægri faciem cum horrendis cruciatibus depaſcatur. Felicius hinc ferro extirpari poſſe credes, quam alio modo curari. Quæ autem fungoſa eſt, rubicunda, indolens, atque nullis venulis lividis interſtincta, *Encanthis benigna* audit, remediaque haud difficulter admittit; aut ſubinde per ſe ſeparatur ac decidit.

Curatio.

In *Curatione* Encanthidis *benignæ*, ubi nullus ſubeſt metus Cancri, primò corpus *purgante* aliquo, *Mercurio dulci* commixto, elues; vel *Vino* etiam *medicato* evacuabis: deinceps internè quidem *Eſſentiam Betonicæ*, *Chamæpith. Hyperici*, *Numulariæ*, & *Fœniculi*, aut *Spirit. Sal armon. fœniculatum*, *aniſatum*, vel *ſuccinatum* ad guttas 20. man. ac veſp. cum *Infuſo fol. Beton.* & *Chamædr.* quotidie dabis. Externè verò *Dolæus* commendat primò *fotum* ex *Radic. Valerian. Chelidon. Herbis Rutæ*, *Chelidon. maj. Puleg. Verben. Flor. Sambuc. Lavend. Betonic. Seminibus Fœnic. Sileris*, *Caryophyllis*, *Aloë*, in Vino generoſo coctis, addito pauxillo *Camphoræ*. Hoc verò nil operante ſæpius tangere ſolet *cauſtico* ſuo *indolenti*, cui non male ſubſtituitur *Aqua calcis vivæ* in vaſe cupreo facta, atque tantillo *Mercurii ſublimati* acuata; vel ſaltem *ſolutione* ejusdem *ſublimati* affuſa flavens reddita; quo liquore penicillus ſæpe imbutus Carunculæ applicatur, præmunito ſemper prius Oculo. Si nec ita tumor ille minuitur, tum forcipe portio Carunculæ extumeſcens auferatur, ac poſtmodum ſtatim *Collyrium traumaticum* in uſum trahatur, ex *Aqua flor. Cyan. Chelidon. maj. Plantag. Euphraſ.* cum *Sacch. Cand. Tutiâ*, *Lapid. calamin. ppt. Aloë*, *Myrrh.* &c. Vel *Unguentum Ophthalmicum Mynſichti* uſurpatur. Sunt qui Encanthidi, ſolum *Pulverem Sacch. cand. alb.* cum *Sarcocoll. Tut. ppt. Lapid. calaminar. Matr. Perl. ppt. Aloë* &c. permixtum ſubinde afflant, ſicque ſenſim tumorem abſumunt; addunt alii quoque tantillum *Alumin. uſti*, vel *Vitrioli uſti*, vel etiam *Mercur. præcipitati rubri*, aut *albi*. Sed quadrante horæ poſt applicatum pulverem Ophthalmicâ quadam Aquâ partem iterum tepide abluere oportet.

Si excreſcentia magna jam evaſit, ac *benigna* adhuc extiterit, filo transfixa reſcinditur, cavendo, ne ſimul Caruncula tangatur; poſtea *Saccharum cand. alb.* cum *Tut. ppt.* & *Myrrha* vel *Aloë* applicatur.

Excreſcentia dura, inæqualis, dolens, adeoque *maligna* extirpationem

deſiderat

deſiderat totalem, plerunque verò ſine funeſto eventu tangi nequit, ſed *Collyriis* tantùm *ſiccantibus* & *anodynis* foveri cupit.

ENTEROCELE, vid. *Hernia inteſtinalis.*

phelis. EPHELIS, ἐφηλίς, ex ἐπὶ & ἥλιος, *Sol*, compoſitâ voce, eſt aſpredo & nigrities quædam in facie, utplurimum à Solis ardore producta, & cum maculis etiam fuſci coloris juncta.

ars affecta. *Pars affecta* præcipuè eſt Faciei cutis, quæ aëri externo ſemper expoſita, varias quoque ejus injurias patitur.

auſa. Oritur autem iſta nigrities, vel color ſaltem fuſcus, ſubinde maculas magnas efficiens, à coagulatione ſucci certi, nonnihil in ſe viſcidioris, ſed & ab externo Solis ardore, quo ſubtiliores particulæ jugiter extractæ exhalant, magis ſiccati. Succus autem iſte participat de ſero ſulphureo-ac reſinoſo, particulis ſalino-fixis obtuſis commixto. Hinc Menſium quoque vel Hæmorrhoidum obſtructiones talibus non infrequenter maculis ortum præbent, ubi ſanguis ſpiſſior, ſive craſſior eſt, atque acido-fixis particulis inquinatus. Forſan & acidæ ejuſmodi particulæ ipſis jam poris cutaneis inhærent, ſudoris retropulſi reliquiæ, quæ ſuccos circulationis lege allabentes coagulare atque præcipitare aptæ ſunt. Sol autem, cui facies quotidie exponitur, ſuis radiis fortioribus multum ad has contribuit maculas, quando citiſſimè volatiliores moleculas per cutis poros elicit, dum interea cœteræ retromanere, ſponte incraſſari, coagularique neceſſe habent; quod vel inde patet, quoniam ardore Solis ceſſante, maculæ quoque illæ ſenſim evaneſcunt, atque diſparent, niſi fortius radicatæ fuerint.

Facilè dignoſcuntur hæ maculæ à *Lentiginibus*, hæ enim minores longè ſunt, adeoque & copioſiores, totum ſœpè corpus defœdantes, ſine ulla aſperitate: *Ephelides* autem ſunt maculæ multo grandiores, in Facie conſpicuæ, fuſcæ, & ſubinde cum tantilla aſperitate cutis junctæ; circa os & labia apparentes, rarius in aliis quoque corporis partibus apparentes, Prægnantibus, menſiumque aut hæmorrhoidum obſtructione laborantibus, quam verò aliis familiariores; poſt partum verò, aut fluxum dictum redeuntem, iterum diſparentes. Diagnoſis.

In *Prognoſi* hinc tenendum, quòd maculæ tales non durabiles, ſed vel ſponte, vel arte non adeo difficulter diſſipabiles ſint. Prognoſis

Præcaventur *Ephelides*, ſi facies aut etiam manus illinantur vel *Felle bubulâ* noctu aut mane, dum Solis radiis ſeſe quis exponit, vel *Ovi albumine conquaſſat.* cum *Aqu. Roſ.* aut *Fœnicul. Chelidon. major. Cochlear. Radic. Sigill. Salomon.* vel facies tegatur *Larvâ cum panno cerato*; vel *Emulſio* in hunc quoque uſum paretur ex 4. *Semin. frigid.* cum *Aqu. Sigill. Salom. Flro. Fabar.* & calidè cum linteis noctu Cauſa.

noctu applicetur. Curantur verò abſterſione cum *Foliis Ceraſi recent.* Vel *Aqu. Roſ. Chelidon. Apii ſelini, Sigill. Salom.* cum *Oleo Tart. per deliqu.* & *Mercurio dulc.* Sunt, qui *Gummi Ceraſorum Aceto* ſolutum, cum pauxillo *Farinæ avenaceæ* calidè ſæpius affricant. Laudatur & *Pulmentum* è *Baccis Lauri* pulveriſatis cum *Aqu. Fungorum* paratum, ac in *Balneo* impoſitum. Item *Aqu. Bryoniæ* cum *Succo Limonum*, *Felle Gallinarum*; nec non *Lac Virginis* cum *Eſſentiâ Myrrhæ*, *Storacis*, *Benzoin*, atque *Radic. Sigill. Salomon.* vel *Irid. Florent.* paratum. *Oleum* ♀*ri per deliquium* non eſt contemnendum, cum *Eſſentiâ Myrrhæ*, vel *Melle*, & *Pulvere Baccarum Lauri* permixtum. *Unguenta cosmetica* quoque, velut in Lentiginibus, uſurpari poſſunt. Sed & *internè* medicamenta in uſum vocanda, quæ craſſiorem ſanguinem attenuare, ac volatiliorem reddere poſſunt: in quem finem commendamus frequentes hauſtus *Aquar. deſtill. Chelidon. Apii Macedon. Naſturtior. Cochlear. Borragin. Fumar. Scabioſ.* cum *Eſſent. Bugloſſ. Bellid. min. Trifol. fibrin. Betonic.* &c. Si menſes in non gravidis deficiant, debito modo provocabis.

Ephialtes, Incubus.

EPHIALTES, ex ἐπὶ, *ſuper*, & ἅλλομαι, *ſalio*, compoſitâ voce, Latinè INCUBUS, eſt falſa imaginatio ponderis thoraci incumbentis, vel hominis ſuffocationem ac necem inferre conantis, noctu atque in ſomno adoleſcentibus præprimis obtingens, cum reſpiratione difficili terrore, & ſuffocationis metu.

Pars affecta. *Pars affecta* primariò eſt Diaphragma cum muſculis Thoracis in ſuo officio nonnihil præpeditis, hinc & ipſum Cerebri meditullium, vel Cerebellum potius cum meatibus, nervisque phrenicis ſive recurrentibus in quo ſpiritus animales ac fibræ medullares non ritè agitatæ occaſionem perverſæ imaginationi præbent.

Curat. *Cauſa proxima* hujus Affectus non eſt niſi Spirituum animalium influxus per nervos phrenicos & recurrentes denegatus; quod in morbo ſæpius recurrente, Ægris etiam non jacentibus ſupinis, producitur, inprimis à ſpasmodicâ aliqua contractione muſculorum vel pectoris, vel diaphragmatis, vel, ut *Dolæus* opinatur, ipſius Abdominis, quos antagoniſtas vocat muſculorum diaphragmatis. *Antecedens* vero cauſa eſt acidum quoddam auſterum, è primis viis, digeſtioneque ventriculi mala procedens, & forte in horum illorumve muſculorum membranaceas veſiculas, fibrasque nervoſas ita decumbens, ut ſua irritatione ſpasmodicam conſtrictionem inſtituat; non ſecus atque in ſuris pedum ſimile quid ſubinde hominibus contingere ſolet. Dum autem muſculi ita ſunt conſtricti, Thorax commodè dilatari, expandi, ac ſubſidere nequit, hincque reſpirationis actio neceſſariò offenditur; cumque hoc inprimis obtingat Juvenibus dormientibus, ac ſupinè decumbentibus, facilè ſimul in

in ſomno ſibi imaginari poſſunt, aliquod Thoraci ſuo pondus, vel alium hominem inſidere ſuffocationem ſibi illaturum. Etenim Adulti, ſicubi tali prehendantur Affectu, vix quidem iſtâ perverſâ imaginatione ſimul afficiuntur. Supinè cùm decumbunt, profundeque dormiant ægri, tum à ventriculo cibis difficilioris concoctionis diſtento, vaporibusve aut flatibus expanſo, nec non à partium in thorace ſitarum mole Arteria partim aorta, partim venæ cavæ truncus valdè premitur, ſicque ſanguinis circulus nonnihil impeditur: partim etiam nervi phrenici comprimuntur, ut ſpiritus probè transfluere nequeant: partim denique ipſum diaphragma in ſuo motu offenditur: quapropter ſi corporis ſitus mutatur, Incubus ſtatim ceſſat, evaditque ſic cauſa Incubi raro affligentis. Sed & aliæ quoque cauſæ Incubi eſſe poſſunt, quando vel chyli auſterioris, crudiorisque particulæ figentes maſſæ ſanguineæ transmittuntur, & hinc ſpiritibus quoque animalibus communicantur, ita ut hi dein in cerebro, dum corpus totum ſupinè jacet, per nervos ſuos ad cor, & pectus depluere ſufficienter haud poſſint, unde thoracis motus quoque, non ſecus atque cordis pulſus offendi debent; imò ipſum quoq; cerebrum, aut ſpiritus in illius poris decurrentes motu quodam perverſo affici: etenim qui frequenter hoc malo laborant, obnoxii etiam ſunt vel Apoplexiæ, vel Epilepſiæ, vel Convulſionibus.

Si quis etiam ab errore diætæ, à malo paſtu, vel ſaginatione nimiâ, quod Pueris ſæpius contingit, malum ceu à cauſis procatarcticis deducere velit, non refragabimur; quoniam inde craſſo crudoque chylo, non ſecus ac flatibus abdomen diſtendentibus anſa ſufficiens enaſcitur, quo dum ſanguis ac ſpiritus inficiuntur, horrenda quandoque atque terrifica excitantur inſomnia, lemurum, v. gr. facierum cadaveroſarum, vultuum monſtroſorum, pugnarum, litium, incendiorum, cædium, tandem & hominum thoraci incumbentium atque ſuffocationem minitantium. Si ſupini tum jacent Ægri, tanto citius obtinget, graviusque evadet malum, quia in hoc decubitu nervi pneumonici, inprimis ſi abdomen plenum eſt, non rarò ita comprimuntur, ut animales ſpiritus ad diaphragma & thoracem commodè defluere haud poſſint. Atque hinc eſt illa anxietas præcordiorum, hinc illa, quâ premuntur, anguſtia pectoris, hinc illa loquendi, reſpirandique difficultas, quâ Ægri in hoc morbo ultra dimidiam ſæpè horam vexantur.

Quòd *Diagnoſin* concernit, Incubus Pueris quàm Adultis familiarior exiſtit. Infantibus primæ ætatis, acido ſpasmodico turgentibus, frequenter ita accidit, ut in ſomno nunc rarius, nunc crebrius ſubitaneam cum ſibilo reſpirandi difficultatem incurrant, unde expergefacti quandoque citius, quandoque tardius priſtinam reſpirationis facilitatem recuperant. *Diagnoſis.*

In hoc etiam ſymptomate tamdiu Miſellis, conſtricto velut gutture, ſubinde Spiritus deficit, ut faciei colorem lividum prorſus acquirant, ſingulisq; momentis ſuffocari non ſine quibusdam motibus convulſivis credantur. Atque hic certè paroxysmus aſthmaticus non niſi à ſpasmis nervorum pneumonicorũ, à rodente primarum viarum acido utplurimum oriundis, provenire, &, niſi medela afferatur, Epilepſiam tandem poſt ſe trahere ſolet. Adultiores verò hoc in Affectu velut molem quandam præcordiis incumbentem ſentiunt, ſub imaginatione alicujus ponderis, vel etiam alius ſibi inſidentis atque pectus ad ſuffocationem usque prementis hominis; unde etiam gravitas, atque immobilitas totius corporis obvenit, propter motum cordis, muſculorumque thoracis, & bronchiorum pulmonis valdè præpeditum, indeque incipientem ſanguinis in pectore ſtagnationem, anguſtias, & anxietates miras ſimul efficientem. Præterea Ægri in paroxysmo voce ſtentoreâ vel clangoſâ, interruptâ, multumque impeditâ auxilium petunt. Junguntur his torpidus in ſomno ſenſus, ſuffocationisque imaginatio, & veluti imminens Catalepſis, dum adſtantes quidem anxii intuentur, ſed nec loqui, nec ſua membra ſponte movere poſſunt. Quin & ipſa non rarò phantaſia corrumpitur, dum ſibi fingunt, Dæmones, Sagas, Magos, aliarumque chymerarum terrentia ſimulacra ſibi vel necem, vel alia mala minitari. Ad ſe verò redeuntes, jamque poſt aliquantillum tempus reſpirationem liberiorem conſequuti, nihilominus de reſtitante adhuc Tremore & Cordis palpitatione, vel etiam de Vertigine, Cephalalgiâ, Capitis gravitate, & laſſitudine conqueruntur. In Scorbuticis quoque paroxyſmi tempore maculæ lividæ, ex nigro violaceæ, vel puniceæ hinc inde in Facie, reliquove corpore prodeunt. Tandem ſupinè decumbentibus citius malum contingit, quàm aliter jacentibus.

Quantum ad *Prognoſin*, Incubus Pueris & Adultis rarò lethalis quidem eſt, ſed malus tamen omnis exiſtit, ſi frequentius redeat, ipſique adeo Paroxyſmi diutius durent; quoniam facilè ſic in Apoplexiam, vel Epilepſiam, Convulſiones, imò & Melancholiam, Maniam, aut ſubitaneam mortem tranſit per modum Catarrhi ſuffocativi. Infantes autem lactantes hoc malo ſæpiùs prehenſi, niſi præcaveris, certiſſimè in Epilepſiam incidunt, lethalem plerunque illis, quorum textura nervoſa admodum delicata & tenera exiſtit. *Progn.*

In *Curatione* Infantibus hoc malo prehenſis extra paroxyſmi tempus conveniunt crebra *Clyſmata* ex *decocto Râdic. Scorzoner. Carlin. Petaſitid. Valerian. Lil. alb. Herb. Rut. Malv. Alth. Aneth. Salv. Heder. terreſtr. Semperviv. Flor. Chamom. Lil. convall. Til. Papav. rhead. ſeminum Naſturt. Aniſ. Fœnicul. Carv. Bacc. Juniper. &c.* parata, *Melleq;* inſuper *roſaceo*, atque *Oleo chamæmelino* permixta, v. gr. *Curati*

℞. *Rad.*

℞. *Radic. Lil. alb.*
Valer. ana ℥ß.
Herb. Alth.
Malv.
Rut. ana. Mj.
Flor. Chamom.
Pœon. ana. Mß.
Semin. Carv. ʒij.
Bacc. Junip. ʒj.
Inciſ. & cont. coqu. in q. ſ. Aqu. font.
Colatur. ℥vj.
adde Mell. rutac. ʒvj.
Olei Scorpion. ʒiij.
Violar. ℥j.
Salis comm. ℈j.
M. F. Clyſter tepidè injiciendus Puero ſexenni.

Quin & *lene Vomitorium* ex guttulis aliquot *Syrup. emetic. Ang. Sal.* vel *Oxyſacch. emetic.* cum *Aqu. Flor. Til.* aut *Flor. omnium* exhibitum quandoque ſpasmodicam ſimul effundit morbi cauſſam. V. gr. pro Puero trienni

℞. *Aqu. Pœon.*
Flor. Til.
Syrup. de Semperviv. ana. ʒij.
emet. Ang. Sal. ℈j.
vel ʒß.
Miſc. d. ad Vitr. Exhibeatur mane pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rhab.* ℥j.
Aqu. Flor. Conſol. reg. ℥ß.
Mercur. dulc. gr. vj.
M. d. ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Tutius enim exhibebis aliquot grana *Mercur. dulc. opt.* cum *Syrup. Roſ. ſol. ſ. Syrup. Flor. Perſic.* vel *de Cichor. cum Rhabarb.* Quin & *Rhabarbarum* in ſubſtantiâ ad gr. v. vel vj. cum 2. vel 3. granis *Mercurii dulc.* & *Saccharo*, Infanti ſemeſtri concedere potes, imò aliquoties repetere, addendo quoque *Corallorum*, vel *Oculorum* ♋. *ppt.* pulverem acidi ſpasmodici abſorbentem. Poſt expurgationem primarum viarum antiſpasmodica ſunt exhibenda, ſub formâ nunc *Pulverum*, nunc *Mixturarum*, quemadmodum in Convulſionibus fuſius demonſtravimus. *Paroxyſmi* tempore autem naribus *Infantum* ſtatim applicabis *Spiritum* qualemcunque v. gr. *cephalicum*; cochleatimque exhibebis *Mixturam* ex *Aquâ Pœon. Flor. Til. Cinam. Flor. omn. Hirundin. Syrup. de Semperviv. Liquor. C. C. ſucc. Eſſent. Caſtor. Ungul. Alc. ppt. Pulver. Cephal. Mich.* & ſimilibus paratam.

Adultioribus autem hoc Affectu prehenſis ſimiliter dabuntur *in paroxyſmo* quidem *antiſpasmodica*, ſpiritus ſopitos excitantia, nimirum *Mixturæ* ex *Aqu. Naſturt. aquat. Flor. Til. Flor. Conſol. regal.* vel *Florum omnium*, cum *Confect. Alk. compl. Tinctur. Caſtor. cum Spir. Sal. armon. parat.* vel *Spirit. C. C.* aliove *volatili*, *Eſſentiâ Succin.* nec non *Pulveribus alcalinis*, acidum deſtruentibus, v. g. *C. C. uſt.* ♄*n. diaph. Ocul.* ♋. *Cinnabar. nat.* vel ♄*n.* v. gr. *Adultorum in Paroxyſmo.*

℞. *Aqu. Card. bened.* ℥j.
Meliſſ.
Pœon.
Flor. omn. ana. ʒvj.
Syrup. de Semperviv.
Pœon. ana. ʒiij.
Conf. Alkerm. ʒj.

Ungul. Alc. ppt.
Diaph. ♃vial.
Cinnab. ♁n. corr. ana. ℈j.
Tinct. Caſt. cum Spir. Sal. arm. par. ʒß.

M. d. ad Vitr. Exhibeatur cochleatim.

Vel ℞. *Aqu. Flor. Til.* ℥j.
Calendul.
Matricar. ana. ʒvj.
Syrup. Capill. ♀r. ℥ß.
Eſſent. Succin. ℈j.
Caſtor. ℈ß.
Liqu. C. C. ſucc. ℈j.
Bezoard. min. ʒß.

M. d. ad Vitr. Sumatur per cochlearia frequenter.

Quandoque ſola *Aqua Menthæ, Meliſſ. Matricar. Cinnamom.* vel *Ros ſolis*, ſimilisque *Liquor ſpirituoſus*, ſi ad manus eſt, exhibitus promptè Ægros reficit. Extus etiam naribus *ſpirituoſa* admoveantur, Ægro admodum grata, velut *Aqu. Regin. Hungar.* ſimilesque *Liquores antapoplectici*, quorum etiam pars calefacta, linteisque excepta regioni Cordis frequenter applicetur. Si malum pertinax ſit, etiam euporiſtum *Clysma* ex *Urinâ* ſolâ, vel *Juſculo*, cum *Oleo* & *Sale* ſtatim injiciatur. Interea Æger quoque erigatur, & quantum fieri poteſt ipſemet ſeſe moveat, aut ab alio commoveatur. Si Æger ſæpius ejusmodi paroxysmis affligatur, tum ad manus habere debet vel *Sal volatile* quoddam *oleoſum*, aut *Liquorem C. C. ſuccinatum*; nec non *Aquam Cinnamom. Borrag. Flor. Til.* & *Acaciarum.* Vel etiam *Elæoſaccharum* aliquod cum *Oleo deſtill. Roriſmarini, Salviæ, Lavendul. Cinnamom. Amarac.* ac *Saccharo* paratum de quo ſtatim lambere aliquid poteſt, aut cum *Mixturis* illis permiſcere. *Sperma Ceti* quoque *recens* ſtatim *in Juſculo ſolutum* ac propinatum promptè Ægros juvat.

Extra Paroxysmum.

Extra Paroxysmum autem ad futuros mali acceſſus præcavendos, ipſumque adeò morbum penitus eradicandum ante omnia neceſſe eſt primas eluere vias, acidumque ſpasmodicum inibi hoſpitans prorſus eliminare; quod quidem *Vomitorio* tentabitur in illis, qui & ad vomendum faciles ſunt, & ſaburram tenacem cruditatum in ventriculo tenent. In aliis autem præſcribentur *Pilulæ purgantes* ex *Maſsâ Pilular. cathol. Panchymagog. Aloephanginar.* è *Succin. Cratonis* &c. cum *Mercurio dulci*, vel *Cinnab. nativ.* aut ♁ *n.* & *Oleo ſtillatit. Roriſmar. Succin. Amarac.* &c. Purgato autem corpore in uſum trahatur *Sal volat. oleoſ. Sylv.* vel *Spirit. C. C. volatil.* cum *Tinctur. Caſtor. Eſſent. ſuccin. Betonic. Tinctur.* ♁ *n.* &c. in vehiculo *Aquar. deſtillatar.* convenientium. Poſt cœnam quoque aliquandiu *Aqua vitæ Matthioli*, aut *Ros Solis, Aqua Cinnamom.* vel *Decoctum Coffée* concedatur. Sed & *Pulvis ſtomachicus Timæi à Guldenklée*, ad curandum præcavendumque hunc Affectum quàm optimus eſt.

℞. *Semin. Coriandr. ppt.* ʒvj.
Pæon. ʒiß.
Cinnamom. elect.

Macis,

Macis, Caryophyll. ana. ℈j.
Corall. rubr. ppt. ʒj.
Ol. ſtillat. Carv. gutt. x.
Nuciſt. gutt. viij.
Rotul. Man. Chriſt. plat. ℥iiß.
M. F. Tragema ſtomachicum, de quo ſubinde, vel ante, vel poſt paſtum ſumi poterit ʒj. *ad* ʒij.

Si quis porrò *Oleis carminativis* & *aromaticis* Abdomen ſæpè inungere, vel etiam frictionibus, ſcarificationibus ſimilibusque uti velit, ei facilè talia permitti poſſunt, ſi non præciſè juvantia, ſaltem minimè nocentia.

Diæta verò inprimis heic eſt commendanda, victusque ratio ita inſtituenda, quò nec ventriculus multum obruatur, & in Chylificationis negotio impediatur, nec flatibus, acidisque cruditatibus anſa præbeatur. Decubitus ad latera magis in ſomno fiat, quàm ſupinè. Ab Irâ, Triſtitiâ, atque Terrore Æger inprimis præſervetur. Pro potu ordinario Infantibus concedatur *Decoctum radic. Scorzon. Liquir. Pæon. Gramin.* cum *C. C. raſp.* Adulti verò bibent Vinum bonum modicè.

[Ep]ilepſia

EPILEPSIA, Ἐπιληψία, ab ἐπὶ ac λαμβάνω, *capio, invado, prehendo*, aliâs latinè *Morbus caducus, comitialis, herculeus, ſacer, lunaris, ſonticus*, eſt ſubitanea motûs voluntarii ſ. animalis, plerunque cum ſenſuum ablatione conjuncta, depravatio, quâ membra nunc pleraque totius corporis, nunc hæc aut illa tantùm præternaturali contractivo ac violento motu ultrò citroque agitantur, & ſubinde etiam ſtridore dentium, ſpumâ oris, ejulatione, aliisque ſymptomatibus corpus hominis affecti torquetur.

Pars affecta. *Pars affecta* proin eſt Cerebrum, cum nervis & muſculis membrorum & Artuum corporis. Cùm autem nunc plures, nunc pauciores ejus muſculi convellantur, variaque ſymptomata in hoc Morbo miſeros excrucient, hinc diverſæ ſpecies Epilepſiæ exoriuntur.

Differentiæ. Idiopathica. Etenim 1. Epilepſia vel eſt *idiopathica*, quando ejus focus eſt in cerebro ipſo, ubi homines ſubitò utplurimum ſine præcedaneis qualibuscunque indiciis concidunt, dum videl. paroxysmus inſtat. *Sympathica.* Vel eſt *ſympathica*, quando focus morbi in aliis extra Cerebrum partibus hæret, unde per nervorum continuationem ipſum tandem Cerebrum in conſenſum trahitur; atque heic Æger ante paroxysmum moleſtiam quandam in hâc aut illâ corporis parte perſentit. Ita enim focus nunc eſt in Hypochondriis, nunc in Utero, nunc in Omento, Hepate, Liene, Ventriculo, nunc etiam in parte quadam externâ, digito v. g. Pedis, aut Manûs, unde tempore erupturi paroxysmi aura quaſi frigida emergens ſecundùm nervorum tractum ſenſibiliter in Cerebrum aſſurgit, quô cum pervenit, Epilepſia cum ſenſuum ablatione ſtatim in membra artusque erumpit.

Univerſalis. 2. Epilepſia vel eſt *univerſalis*, in quâ totum corpus, ejusque membra reciprocis motibus convulſivis, ultrò

ultrò citroque agitantur, ſimulque ſenſus omnis aboletur. *particularis.* Vel eſt *particularis*, in quâ hoc aut illud tantùm membrum affligitur, Cerebro ſæpius parum vel nihil affecto, ſenſuque & ratione manentibus integris: ita interdum pes unus vel uterque ſimul, interdum crura unius tantùm lateris; interdum muſculi hi aut illi peculiariter commoventur.

Puerorum & Adultorum. 3. Epilepſia ratione ætatis nunc eſt *Puerorum & Infantum* quæ ſanabilior, nunc *Adultorum*, quæ pertinacior.

fortior. mitior. 4. Symptomatum quoque ratione Epilepſia alia eſt *fortior*, *vehementior*, alia *mitior*, *benignior*; cum vel ſine ejulatu, aut ſenſuum ablatione.

Causa *Cauſa proxima* eſt Spirituum animalium inordinatus atque vehemens in nervos horum illorumque muſculorum corporis impulſus, quo nunc hi nunc illi fortiter contracti ſpasmodicam illam membrorum calcitrationem, contractionem, motus depravatos, aliasque actiones præternaturales committunt. Phlogoſin appellant nonnulli, ſive efferveſcentiam quandam ſpirituum cum impetu in nervos irruentium, aut in iisdem tumultuantium.

Cauſa *antecedens* varia admodum exiſtit, vixque perſcrutabilis; plerunque verò eſt fermentum aliquod, ſive liquor ſpasmodicus viſcidus in qualicunque demum corporis parte hærens, elaſticas acres volatiles moleculas in ſeſe abſcondens, qui ſubinde nactâ occaſione exagitatus, ſicque ſpiculis ſuis undiquaque propulſis nervoſas fibrillas pungit, vellicat, ac ita ſimul hoſpitantes in illis ſpiritus animales admodum mobiles ad impetuoſum motum ſuſcitat, unde ſpasmodica nervorum, tendinum, muſculorum, atque ab his flecti ſolitorum membrorum criſpatoria, ſpasmodica ſive convulſivia agitatio ſubſequitur. Ad fermentum autem illud ſpasmodicum contribuunt cruditates primarum viarum acido-auſteræ, vitriolicæ, viſcidæ, ſed ſpirituoſæ tamen, & levi occaſione efferveſcibiles, præprimis apud Infantes, quibus hinc tormina contingunt ſæpius epileptica. Dentitio proin difficilis, aliique dolores iisdem talem Affectum conciliare poſſunt. Accuſant heic bilem retorridam, ſuccum pancreaticum auſtero-corroſivum, mucum inteſtinorum haud abſimilis naturæ, morbos item varios, prout ſunt Febres malignæ, obſtructiones, Lumbrici, Cerebri concusſiones, Apoplexiæ, Vertigo, Colica.

E *procatarcticis* cauſis huc contribuunt frequens Crapula, Ira, quotidiana & vehemens, apud hyſtericas præprimis fœminas; Ven' nimia, Triſtitia profunda ac diuturna; Terror inopinatus, inprimis ex viſu hominis epileptici in paroxysmo exiſtentis inopinato; terrificatio frequens Infantum: uſus ciborum acido-auſterorum, Hæmorrhoides ac Menſes retenti, plurimaque alia.

Diagnoſis. Quòd *Diagnoſin* ſpectat, affligunt paroxysmi epileptici Hominem incertis periodis, ita ut præſentiant aliqui imminentem vel advenientem paroxysmum, alii verò nihil præ-

ſentien-

ſentientes ſubitò corruant, morbo prehenſi. Univerſalis Epilepſia ſenſum motumque ſtatim voluntarium abripit; jacent vel corruunt homines pleruńq; ſubitò, oculos claudunt ſubinde, aperiunt iterum ac intorquent, ut nil niſi album cernas: ſubinde præcedit aliquantillus horror membra pervadens, cum frequenti oſcitatione, anguſtantur præcordia, ſtringuntur glandulæ palati, atque gulæ, plus muci ſalivæque effluit, ut vix Ægri ſciant deglutire, minùs exſpuere. Os firmiſſimè clauditur, dentes fortiter committuntur, ut maxillam diducere neſcias; quandoque Lingua ſpasmodicè exeritur, ut metuendum, ne à dentibus mordeatur, vel auferatur ejus portio. ſpuma non raro ex ore prodit; corpus dextrorſum, ſiniſtrorſum commovetur; artus tam ſuperiores, quàm inferiores fortiter concutiuntur; interim tenſi admodum, in articulis flecti nequeunt. Sunt & qui inſtar catulorum latrantium ejulant. Atque hi impetus ſpasmodici per quadrantem vel ſemiquadrantem horæ, nonunquam etiam diutius longè protrahuntur, novisque ſæpè inſultibus repetuntur. Finito paroxysmo, in ſomnum tantillum incidunt Ægri propter diſſipationem, vel ligationem ſpirituum; unde expergefacti de laſſitudine quandoque & dolore conqueruntur. Vidimus etiam qui in mille figuras corpus intorquebant, nec omni ſenſu privati erant, quique maniacorum inſtar adſtantes ictibus ex abrupto petebant, latibula quærebant, in altum ſe ſubitò projiciebant, inque hoc miſerando ſtatu per unum vel alterum diem manebant, donec bile, à cujus effuſione, excandescentiâ & acrimoniâ convulſiones epilepticæ proveniebant, probè expurgatâ penitus ad ſe redirent. Apud Infantes ſatis frequens eſt hic Morbus, in quibus nunc artus magis, nunc muſculi Capitis, Linguæ, Pectoris, aut Pulmonum plus criſpantur.

Epilepſia *particularis* unum tantùm vel alterum membrum, brachium, pedem, caput &c. affligit. Vidimus Puellam decem annos natam, cui per periodos incertas omnes ſiniſtri lateris partes convulſivis motibus quadrantis horæ plus minus ſpatio agitabantur, non excepto oculo ſiniſtro muſculisque faciei ejusdem lateris. Vidimus etiam Virum triginta ætatis annos egreſſum, ſcorbuticâ ſanguinis intemperie præditum, cui ferè quotidie brachium, duntaxat dextrum, rarius pes dexter hâc ratione convellebatur. Atque ejusmodi particularis Epilepſia ſenſum & rationem hominis non tollit, quin potius ſpasmodicè tales motus atque intorſiones membri unius vel alterius, eidem dolorem inſignem conciliant, de quo proin ſuis valdè conqueruntur Medicis.

Quoad *Prognoſin*, Infantum Epilepſia, niſi vehemens admodum fuerit, ac ſine intermiſſione duret, aut nervos pneumonicos afflixerit, ſanabilis adhuc eſt: Adultorum verò, quique annum ætatis vigeſimum egreſſi ſunt, *Prognoſis.*

ſunt, vix ac ne vix quidem ſanabis, præſertim ſi Æger ſit cholericus, aut hypochondriacus, aut perſona hyſterica. Interim nunc citius, nunc tardius poſt aliquos dies, menſes aut hebdomadas recurrunt paroxysmi; iique nunc fortius hominem inprimis cholericum, nunc remiſſius affligunt. Tandem Morbus in Apoplexiam, vel Catarrhum ſuffocativum, vel etiam Hydropem Thoracis mutatur, niſi Febris quædam maligna interveniens hominem è medio tollat. Interim per plurimos annos, etiam ad Senectutem u que Affectus durare, ac in aliquibus membra diſtorta, in aliis fatuitatem & ratiocinationis, loquelæ etiam læſionem producere valet. Puellarum nondum menſtruatarum Epilepſia non rarò per ſe ceſſat, quando menſes probè fluere incipiunt & pergunt.

Curatio.

In *Curatione* graviſſimi hujus Affectûs inquirendum ante omnia eſt, utrum ille fuerit hæreditarius, vel adventitius? hicque iterum vel ab Animi paſſionibus, vel à malâ victûs ratione, vel à Lumbricis originem ducat?

In paroxysmo.

In Paroxysmo epileptico Adultorum, quacunque de cauſâ orto, *Spiritus volatiles C. C. Viperar. Lumbric. terreſtr. Urinæ, Salis armon. Liquor. C. C. ſuccin.* aliique naribus applicandi: qui & iidem *Liquores ſpirituoſi Aquis cephalicis Majoranæ, Meliſſ. Salv. Origan. Calaminth. Ocym.* &c. diluti temporibus atque vertici admoventur: vel alia etiam remedia externa Spiritûs animales à turbulento motu revocantia, qualia quidem ſuprà in curatione Apoplexiæ fuſius deſcripſimus, in uſum trahenda. Imò & *Clyſteres* quoque *acres*, ex *decocto Plantarum cephalicarum*, *Rutæ* inprimis, *Rorismarini*, ac *Viſci quercini* vel *tiliacei*, *Florumque Chamomill. Pœon. Calendul.* cum *Oleo roſac. Melle*, ac *Sale rutaceo* inſpergantur. Tandem & *Balſama anodyno-epileptica*, v. g. *rutaceum*, *Succini*, *Rorismarini*, *Majoranæ*, *Chamomill.* cum *Oleo Caſtorei* & *Hyoſcyam.* vel ipſo quoque *Opio* nuchæ ac temporibus inungi poſſunt.

Extra Paroxysmum.

Finito Paroxysmo ſtatim *Mixturæ antepilepticæ* per cochlearia ſumantur: v. g.

℞. *Aqu. Hirundin.*
Flor. Calcatripp.
Til. ana. ℥j.
Syrup. Pœon. ʒvj.
Liqu. C. C. ſuccin. ℈ij.
Terr. ſigillat.
Ungul. Alc. ppt.
Cinnab. nativ. vel ♂ n. ana. ℈j.
M. ad Vitr. Vel

℞. *Aqu. Semperviv.*
Flor. Lil. convall.
Pœon. ana. ℥j.
Flor. omn.
Syrup. Rub. id. ana. ℥ß.
Confect. Alk. inc. ʒß.
Liqu. C. C. ſuccin. ℈j.
Dent. Apr. ppt.
Ebor. ppt.
Bezoard. min. ana. gr. 12.
Cinnab. nat. ℈ß.
Sacch. roſ. tabul. ʒij.
Eſſent. Opii liquid. gutt. ix.
M. ad Vitr.

Infan-

Infantibus ſemeſtribus hoc morbo afflictis propinare poteris ſeqq.

℞. *Aqu. Plantag.*
Flor. Til. ana. ℥iß.
omnium.
Syrup. Pœon. ana. ℥ß.
anod. ʒj.
Confect. Alk. inc. ʒß.
Liqu. C. C. ſuccin. vel
Tinct. Caſtor. cum Spirit. Sal. arm. par. ℈j.
Ungul. Alc. ppt.
Ocul. ♋. *ppt.*
Cinnab. ♁*n. opt. ana.* ℈ß.
Sacch. roſ. tab. ʒiß.

M. ad Vitr. detur per cochlearia frequenter. Abſorbentes hinc *pulveres* quoque per aliquot dies m. ac v. exhibeantur ex *Bolo armenate, Terrâ ſigillat. Ocul.* ♋. *ppt.* ♁*n. diaph. Unic. foſſil. Corall. rubr. ppt. Ungul. Alc. ppt.* ſimilibusque. Vertici capitis, ac naribus inungi poſſunt *Balſama Rutæ, Succini, Caſtor. Naribus* quoque vel *Ruta recens*, vel *Liquores* ſupra dicti *ſpirituoſi* admoveantur. Præſervationis autem ergo *Pueris* quidem *Trochiſci hermetici* juſtâ doſi præſcribantur ſubinde; nimirum tres Infanti bimulo, quatuor trimulo. *Adultis* verò conveniunt *Pilulæ purgantes* cum *Mercurio dulci*, quandoque exhibitæ. Tandem poſt aliquot dies per longum ſat tempus *Pulveres epileptici* ſuadeantur, m ac v. in vehiculo debito ſumendi. Ubi Infantibus quidem *Pulvis Marchion.* vel ſimilis alius cum *Succino, Oculis* ♋. *ppt. Corall. alb. ppt. Semin. Pœon. Viſco querno* & *Sacch. cand. albo* in *Pulmentis* datur. Omnibus verò tam Adultis, quàm Pueris ſequentes conducunt.

℞. *Rad. Pœon. mar.*
Semin. Pœon.
Diaph. ♃*vial. ana.* ℥ß.
Cran. human. ppt.
Ungul. Alc. ppt.
Cinnab. nativ. vel antimon. ana. ʒij.
Corallor. rubr. ppt.
Succin. alb. ppt.
Sanguin. Dracon. ver. ana. ʒiß.
Eſſent. Opii Langel. ℈ß.
Ol. Nuciſt. expreſſ. gr. xij.
Sacch. optim. ℥iß.

M. F. Pulv. ſubtil. d. ad ſcatul. Doſis ʒß. *ad* ℈ij.

Vel ℞. *Radic. Valerian.*
Doronic.
Pentaphyll.
Viſci corylin. vel querc. aa. ℥ß.
Bol. armen. ppt.
♁*nii diaph. vel ejusdem crudi.*
Ebor. ppt.
Hepat. Ranar. ppt. vel
Secundin. humanæ ppt. aa. ʒij.
Caſtorei ppt. ʒj.
Laudan. opiat. gr. xij.
Sacch. optim. ℥ij.

M. F. Pulv. ſubtil. d. ad Scatul. Doſis ut ſupra.

Noctu cubitum ituri capiant de hoc condito magnitudinem Nuciſtæ.

℞. *Conſerv. Meliſſ.*
Betonic. ana. ʒvj.
Semperviv. ℥ß.
Radic. Satyrion. cond. ʒiß.
Diaph. ♃*vial.* ʒij.
Cinnab. ♀*n. opt.* ʒj.

C. C. phil. ppt.
Magiſter. Lun. ana. ℈ij.
Confect. Alc. compl. ʒj.
Syrup. Papav. errat. q. ſ.
F. Mixtura molliuſcula d. ad Ol.

In Cholericis & Hypochondriacis prodeſt uſus *Acidularum*, item *Ens ♀ris*, vel *Tinctura ♀ris Lunatica Helvetii*; item *Tinctura ♂tis* cum *Succo Citri* vel *Acetoſellæ* parata juxta deſcriptionem in noſtro Theatro Botanico exhibitam. In omnibus conveniunt *Tinctura ♄nii*, cum *Eſſent. Croc. Succin. Caſtor. Trifol. fibrin.* &c. Subinde in pituitoſis ſubjectis prodeſſe magis videbis *Spiritum Sanguinis humani*, vel *Secundinæ humanæ*, nec non *Tincturam Caſtorei* cum *Spiritu Cochleariæ*, *Trifolii fibrini*, vel *Salis armoniaci urinos.* paratam, ad gutt. 12. vel 15. man. ac v. Quibus adde *Lumbricos terreſtr. ppt. Ægagropilam ppt.* ſpecificaque alia ſuperius laudata.

Aliquando Morbi fomes hæret in certâ aliquâ parte corporis extremâ, cui tum *Moxa* vel aliud etiam *Cauterium actuale* ad extirpandas Affectûs radices applicari poterit.

Si à malâ diætâ, à pituitâ tenaci & acri palati, vel cruditatibus ventriculi nidoroſis, bilioſis, acidis, viſcidis &c. morbus originem ducat, tum Æger ſubinde leni hauſto remedio vomat; deinceps roborato iterum per *Tragema ſtomachicum* Ventriculo. Sequens etiam *Vinum medicatum* purgans uſurpetur.

℞. *Radic. Pœon. Valerian. Bryon.*
Ariſtol. rot. ver. ana. ℥ß.
Viſc. quern.
Raſur. Lign. Saſſaphr. ana. ʒiß.
Herb. Fumar.
Chamædr.
Flor. Centaur. min.
Paralyſ. ana: Mj.
Semin. Aquileg.
Fœnicul. ana. ʒij.
Fol. Senæ mund.
Epith. ana. ℥j.
Agar. trochiſc. ℥ß.
Cortic. Winteran.
Zingiber.
Salis Rutæ, ana. ʒj.
Croci ℈j.
Inciſa & contuſa d. ad ſacculum ex Sindone rubr. Affund. Vini alb. veteris, & Aqu. fontan. ana. ℔iiiß. *Singulis dein matutinis hauriatur Cyathus unciarum quatuor.*

Proſunt ſubinde *Juſcula Herbis naſturcinis*, item *Sempervivo*, *Valerianâ*, *Pimpinellâ*, *Majoran. Ocymo*, *Floribus Pœon.* & ſimilibus alterata.

Venæſectiones, *Scarificationes*, *Frictiones* in Plethoricis ſubjectis quandoque inſtitutæ non parum quoque conducunt.

Amuletorum præſervativorum loco de collo ſuſpendi ſolent *Lapis Chelidonius* corio cervino inſutus; vel *Chryſolitus*, *Jaſpis*, *Smaragdus*, *Corallia*, *Teſticuli Vulpis maris fœtentes*, *Caſtoreumque in Fœminis hyſtericis*; *Ungula Alcis*; *Succinum in globulos coactum*; *Lapis Ætites*; *Radices Pyrethri*, *Valerianæ*, *Caryophyllatæ*, *Viſcus quern. tiliaceus*, aut *corylinus*; *Corium Aſini* pro mare, *Aſinæ* autem pro fœminâ circa umbilicum ligandũ; *Amu-* *la.*

Pro

Pro ſecreto nonnulli habent ſeqq.

Emplaſtrum.

℞. *Viſci quern. vel alius* ℥ij.
Succin. alb.
Thuris.
Maſtich.
Ladan. ana. ℥iß.
Semin. Pœon. ℨß.
Hyoſcyam. ℈ij.
Galbani.
Opopanac. ana. ℈j.
Ambr. gryſ. ⎤ *ſpirit. Roſar. ſo-*
Moſchi orient. ⎦ *lutor. aa. gr. iij.*
Olei Nucis moſch. expr. parum.

Miſce probè, conſperge tantillo pulvere Cubebarum, & poſtea, ſi probè calefactum vel ſolutum ſit, extendatur ſuper alutam, & ſemper geſtetur in Nuchâ, ſingulis triduis renovando.

Si denique corpus *Vermibus* ſcateat, ſæpiſſimè *anthelmintica* uſurpentur, quemadmodum ſub titulo de *Lumbricis* demonſtratur.

Diætâ. In *Diætâ* nocent Aër craſſus, nebuloſus; Cibi duri, dyspepti, auſteri, acidi, crudi; Potûs acido ſulphurei; Crapula frequens, Ira, Terror, Mœſtitia, Venus immodica. Balnea bilioſis contrariantur, ſed pituitoſis conducunt. Venæſectiones in Plethoricis adminiſtrandæ, in aliis nihil juvant. Fonticulus unus & alter incidatur, vel aliter ſuſcitetur in Brachio aut Pede.

Denique addendum, quòd in duobus ſubjectis obſervaverimus Epilepſiam ablatam, nec amplius poſtea reverſam, per Salivationem cum Mercurio probè inſtitutam, atque debito cum regimine diætæ abſolutam.

EPINYCTIDES, ſ. PUSTULÆ NOCTURNÆ, die Nachtblattern/

Epinyctides. ſunt tubercula veſiculoſa, nunc ſubalbida, nunc livida aut nigricantia, cum inſigni ardore ac dolore gregatim noctu inprimis in cute efflorescentia, fabam amplitudine vix excedentia, è quibus poſtea vel ſanies cruenta, vel ſerum acre limpidius, quandoque etiam nullus ferè ichor effluit.

Pars affecta. Locus affectus ſunt Glandulæ miliares cutis, à ſubitò in illis ſtagnante & tantillum cumulato humore ſalſo-ſeroſo intumefactæ; vel potiùs Glandularum earundem tubuli excretorii in extremitatibus ſuis, quibus cuticulæ adnaſcuntur, conſtricti, ac ab intus latente humore in Puſtulas expanſi.

Cauſa. Modus enim generationis talium Puſtularũ melius explicari vix poteſt, quàm dicendo, quòd è glandulis cutis miliaribus in excretorios tubulos humor extillet ſalſo-acris, plus minus corroſivꝰ aut vitriolicus, qui valvulas in extremitate tubulorum ſitas ſubitò penè conſtringat; illis verò ſic conſtrictis, hincque tranſpiratione, aut tranſſudatione impeditâ, neceſſariò propter continuatam interea ulteriorem in Glandulis dictis ſecretionem humor inibi ſtagnare, tubulos expandere, atque ſic in cuticulâ Puſtulas excitare debet. Puſtulæ verò hæ *gregariæ* ſunt hinc inde in Cute, dum plures ſimul tubuli excretorii ſibi invicem propinqui in ſuis extremitatibꝰ conſtrictis intumeſcunt. *Albidæ* evadunt, quando ſalinæ humoris ſtagnantis particulæ non adeo corroſivæ

roſivæ & vitriolicæ exiſtunt, unde & tales ſimul Puſtulæ mitiorem pariunt dolorem. *Lividæ* autem vel *nigræ* fiunt, ardentemque dolorem producunt, quando ſtagnantes illæ particulæ, magis acres & corroſivæ, ſimul cum pinguibus vel oleoſis plus minus copioſè permixtæ, exulcerationem quandam leviculam excitant, & ex eroſis tubulis ſanguineis particulas quoque cruoris alliciunt. Noctu verò magis quàm interdiu puſtulæ erumpunt, quoniam eo tempore glandulæ ſubcutaneæ minus ab ambiente aëre nonnihil frigido conſtrictæ, humoris in maſſâ ſanguineâ deliteſcentis moleculas copioſius tranſmittunt. Antecedens cauſa talis Affectûs non eſt niſi quantitas ejusmodi ſalium acrium, heterogeneorum, in ſanguine paulatim ob diætam minus convenientem collectorum, quæ hinc à reliquis ſanguineæ maſſæ moleculis excuſſæ, quâ commodè apertâ portâ erumpunt, ac ubi exhalare nequeunt, in tubulorum extremitatibus, ipſaque adeo cuticulâ obhæreſcunt, inque Puſtulas, aliave ſimilia Exanthemata mutantur. Dum pro diverſitate figuræ, magnitudinis atque mixturæ talium corpuſculorum ſalinorum, nunc hæc nunc alia in cute tubercula enaſci ac efflореſcere certiſſimum eſt.

Diagnoſis. Quoad *Diagnoſin*, facilè hæc cognoſcuntur Tubercula, dum in formâ Veſicularum ſuâ ſponte, noctu utplurimum effloreſcunt, & nunc Puſtulas repræſentant, quales ab Aquâ fervente excitari ſolent, nunc verò lividæ, nigricantesque cum majori inflammatione atque dolore evadunt. Fabæ autem magnitudinem gregatim excitatæ hinc inde Veſiculæ exæquant.

In *Prognoſi* dicendum, quòd Affectus hic curatu haud difficilis ſit, neglectus verò in Scabiem ſubinde contumacem, aliave Ulcera, eaque interdum ſerpentia abeat ac mutetur. Prog.

In *Curatione* ante omnia purgabitur corpus *Remedio catarthico*, *Mercurium* dulcem ſimul capiente. Deinceps lenes ſudores *abſorbentibus* ac *diaphoreticis pulveribus* excitati conveniunt: quem in finem commendantur ♁*ii. diaph. Terr. ſigillat. Unicorn. foſſil. Ocul.* ♋. *ppt. Ebur. ppt. C. C phil. ppt.* quorum ʒß. cum *Aquâ Plantag. Cherefol. Naſturt.* & *Card. bened.* commodè aliquoties propinabitur. Hiſce etiam pro lubitu nunc *Spiritus theriac. camphoratus*, nunc *Electuar. Diaſcord.* nunc *Roob Sambuc.* vel *Juniper.* nunc *Theriaca Androm.* ipſa jungi poterunt. *Dolæus* ſimul commendat *Eſſent. Fumar. Bellid. min.* cum *Spiritu Vitrioli Martis*. His adde *Decoctum Lign. Saſſaphr. Chin. Guajac. Santalin. Scabioſ. Agrimon. Fumar. Anſerin.* Curatio.

Externè Puſtulis inungi poteſt vel ſolum *Unguent. album camphoratum*, vel *Oleum Juniperi.* Admiſcere conſuevi etiam ipſos ſubinde *Flores Salis armoniac.* aut *Oleum Tartari per deliqu.* Imponi aliâs poteſt *Emplaſtrum diapalm.* vel *Album coctum* cum *Camphorâ.* Alii lavant cum *Decocto Lignorum* & *Spirit. Vini camphorat.* vel

Elixiri

Elixiri Propriet. ſin. acid. Aquâ calcis vivæ, ac *Decocto Herbarum traumaticarum.* *Oleum ♀ri fœtidum* inſignem quoque vim habet, cum *Oleo Nucum* permiſtum, in curandâ hâc affectione.

In *Diætâ* ſibi cavendum à potu liquorum ſpirituoſiorum copioſo, à victu pleniore, inprimis nimium ſalitorum, à Laconicis, quæ ſubinde Affectui anſam præbent.

iphora EPIPHORA ſeu LIPPITUDO eſt continua eaque involuntaria Lymphæ modò inſipidæ, modò acris & ſalſo-acidæ, per tubulos glandularum lachrymalium, alioſque exſtillatio, cum rubore, frequenti pruritu & ardore Oculorum conjuncta, atque originem ducens à tubulorum variorum per humores ſalſos, & acres factâ eroſione, ac dilaceratione.

rs af-ia. Afficiuntur heic Palpebræ, & quandoque ſimul ipſi oculorum bulbi in conſenſum trahuntur, ac inflammationem quandam patiuntur.

uſa. Producitur autem morbus in illis maximè hominibus, qui partim frequenti Ophthalmiâ laborant, partim à malâ diætâ, ac ſordido ſalſoque victu diatheſin ſcorbuticam, ſalſamque adipiſcuntur, unde poſtmodum lacrymalis Lympha nimis ſalſa reddita, teneras ophthalmicorum tubulorum fibrillas erodit, exulcerat, ſicque fluxum involuntarium atque perpetuum Lachrymarum producit. Fluxus hic pruritum frequentem excitat, ſi ſerum depluens acriuſculum exiſtit: Inflammationem progignit, ſi nimis acre & ſpiſſum evaſit, atque tubulos ſanguineos conſtringendo ſanguinis ſtagnationem inſtituat. Aliâs verò minus incommodi aut doloris parit, ſicubi inſipidum magis dulce ſerum extiterit. Rubent ſimul oculi, quando ſalſus humor præterluens continuè ferè extimam cuticulam erodit, & excoriat; unde non poteſt non textura vaſculoſa & fibroſa cutis, plena ſanguinearum guttularum, rubicundo colore apparere.

Facilè cognoſcitur hic Affectus ex iis, quæ in ipſâ definitione extant. *Diagnoſis.* Sæpè Ægilopem, aut Fiſtulam lacrymalem, etiam probè curatam, ſubſequitur: ſubinde & Rhyadi vel Encanthidi ſociatur. Lacrymæ profluunt nunc ardentes & acres, ſicque non rarò Inflammationem ſive Ophthalmiam poſt ſe trahunt. Sæpiùs quoque citra dolorem & inflammationem fluxus iſte continuat. Malum alias Senibus familiare, qui vel ſcorbutici, vel ſcabioſi plurimum in Aëre hyberno frigidoque verſari fuerunt, ac victûs rationem ſalſam quotidie obſervare neceſſe habuerunt. Leproſis etiam ſæpius obtingit. Extremitates palpebrarum plerunque valdè rubent, nonnunquam ſimul invertuntur.

Quoad *Prognoſin*, Lippitudinem ſtatim in principio ſanare quidem licet, poſtea verò, cùm radices jam egit, ac inveterata eſt, difficillimè ſanabis, dum extrema tubulorum oſcula hoc tempore, quo ipſorum fibrillæ circulares prorſus diſciſſæ & eroſæ *Prognoſis*

eroſæ exiſtunt, ſanari & cicatrice obduci amplius nequeunt.

uratio. *Curatio* inchoanda eſt per ea, quæ ſerum ſanguinis imminuere valent, prout ſunt *purgantia Mercurio dulci* ſociata. Continuanda dein per alia, quæ acrimoniam ſeri probè emendant, quemadmodum inter alia ſunt *Decocta Lignorum* cum *Semine Fœniculi* in *Aquâ* factâ, nec non *Pulveres abſorbentes* ex *Antimonio diaph. Ocul.* ♋. *ppt. C. C. uſto, Matr. Perl. ppt. Unicorn. foſſil. Succin. alb. ppt. Bezoard. miner. Bol. armen.* &c. parati.

Externè Cucurbitulæ cum ſcarificatione ſcapulis & brachiis applicentur: quibus ſuccedent *veſicatoria* nuchæ applic. *Fonticuli* brachiis appoſiti, vel *Setaceum* in cervice excitatū. Capilli capitis abradantur. *Internè* quoque adhuc *Tragema ophthalmicum* partim ex ſuperioribus *abſorbentibus pulveribus*, partim ex *Seminibus carminativ. Nuce moſchat. Mac. Santal. rubr.* &c. cum *Sacch. cand. alb.* concinnetur, & diligenter uſurpetur. Ipſis oculis *Collyria* poſſunt calidè applicari, ex *Aqu. Brunell. Flor. Liguſt. Leviſtic. Plantag. Burſ. paſtor.* &c. facta, quibus etiam permiſceantur *Trochiſc. alb. Rhaſis ſ. Opio, Corallia rubr.* vel *alb. ppt. Mater Perlar. ppt. Magiſt. Zinci, Tut. ppt.* Quòd ſi verò pulverem *Nucum Cupreſſ. Aloës, Thuris, Maſtichis, Myrrhæ, Sarcocollæ nutritæ, Sanguinis Draconis, Seminis Sumach.* & ſimilia. Aquis deſtillatis miſceas, tum & hoc licebit Collyrium oculo clauſo applicare, ſed cavendo, ne quid in bulbum Oculi decidat.

EPVLIS, ex ἐπὶ & οὖλον, *Gingiva* compoſitâ voce, eſt caruncula mollis, rubicunda, in Gingivis ab admiſſo copioſiore ſucco nutritio enata, plerunque indolens, & ex radice dentis alicujus, præcipuè molaris, interdum ad avellanæ nucis magnitudinem excreſcens, tenuique pediculo dependens. Quando autem carnea Gingivarum ſubſtantia majore ſui ſpatio ac circumferentiâ augetur, ut dentes inde molares magnâ ex parte obtegantur, tum *Dentium ſuperincarnationem* vocavit *Platerus*, alii verò *Gingivarum excreſcentiam* nuncupârunt. Ep

Diſtinguitur hinc à *Parulide*, quòd hæc ſit tuberculum inflammatorium, ardente & pulſatorio dolore moleſtum, *Epulis* autem inflammatoriâ intumeſcentiâ ac ardore careat. Singulorum verò talium morborum ſubjectum Gingiva eſt, pars illa ſolida, rubicunda, carnea, maxillas extremas, & ex parte Dentes, quibus affigitur, obtegens. Pa- ſubjectum

Producitur hinc *Excreſcentia* quidem à laxitate nimiâ & præternaturali fibrarum & tubulorum Gingivas componentium, unde ſuccus ſanguineo-ſeroſus majori quantitate admiſſus, Gingivarum texturam emollit, ſpongioſam reddit, facileque, levi etiam digitorum attactu, cruentat. Laxitatem ipſis Gingivis nimiam conciliare ſolet intemperies ſanguinis ſeroſo-ſalſo-ſcorbutica, venerea ac leproſa, undecunque demum contracta. *Epulis* verò è tenui utplurimum corroſæ in Parulide Cauſa

lide Gingivæ radice, ab affluentibus, admiſſiſque paulatim & coagulatis copioſioribus ſucci nutritii particulis, enaſcitur. Unde Parulidis ferè ſolet eſſe pediſſequa, usque adeo ut *Dolæus* & quidam alii *Epulidem* à *Parulide* haud diſtinguant, ſed unum eundemque Affectum eſſe ſibi perperam imaginentur.

agno. Cognoſcitur facilè excreſcentia carnoſa ex eo, quando caro majorem Gingivarum partem occupat luxurians, ac dentes plerunque molares obtegens; quando itidem ipſa digitis leviter preſſa facilè ſanguinem fundit, ac ſimul tamen indolens exiſtit. Præcedit dein aut comitatur hoc malum cacochymia ſalſo-ſcorbutica, venerea, aut leproſa. *Epulis* verò eſt caruncula tantùm, è tenui radice pendens, rubicunda, mollis, indolens, in viciniâ Dentis alicujus præcipuè molaris enaſcens.

rognoſis In *Prognoſi* ſciendum, Excreſcentiam poſt ſe Dentium vacillationem atque caſum, niſi ſtudioſè præcaveamus, trahere poſſe; *Epulidem* verò haud difficulter extirpari vel auferri ſolere, ſed ſæpè tamen recurrere, usque dum radix ejus penitus deſtructa fuerit.

ratio. In *Curatione* Excreſcentiæ vitioſæ ac præternatur. Sanguinis intemperies corrigenda venit *internis* maximè remediis, Scorbutum, veneream Luem, aut Lepram deſtruentibus, ſicuti ſuis indigitavimus locis. *Externè* verò Gingivæ extergendæ primùm, deinceps verò conſolidandæ vel firmandæ ſunt *Decocto Radicum Ariſtoloch. long. Angelic. Caryophyllat. Cichor. Calam. arom. Gentian. major. Herbar. Rutæ, Alliariæ, Verbenæ, Salviæ, Myrti, Cardui bened. Succiſæ, Brunell. Plantag. Virgæ aureæ, Scordii, Meliſſ. Cochlear. Trifol fibrin. Abſynth. Abroton. Centaur. minor. Pimpinell. Ulmar. Eupator. Geran. robert. Florum Balauſt. Malvæ hortens. Liguſtri, Seminum Cochlear. Naſturt. Myrrh. Maſtich.* Quæ in *Vino rubro* coqui, atque poſt colaturam cum *Melle* adhuc *roſaceo*, *Eſſentiâ Myrrh. & Aloës*, *Pulvereque Rubricæ fabrilis* permiſceri poſſunt. Sunt qui *Spiritum Cochlear. Sal prunellæ*, vel *Alumen* decocto permiſcent, atque Gingivas hinc bis vel ter quotidie calidè affricant, ſanguinem vel ſerum copioſius exprimunt, ac denique *Melle roſaceo* vel *rutaceo*, cui immiſta ſunt *Pulvis Rubricæ fabrilis*, *Myrrhæ*, *Maſtichis*, *Tinctura Laccæ flor. Spiritus Cochlear. Eſſent. Catechu*, diligenter inungunt; ſicque continuant, donec Gingivæ ſuæ integritati ſint reſtitutæ.

Epulis ſi tenuem habuerit radicem, filo ſericeo cerâ obducto, conſtringitur, & hinc vel ſponte decidere permittitur, vel forfice reſcinditur, ac radix poſtea vel *Spiritu Vitrioli* aut *Sulphuris*, vel *Butyro Antimon.* ſemel aut bis tangitur, osque ſtatim *Aquâ tepidâ Plantaginis*, *Burſæ paſtoris*, *Scabioſ. Card. Mar. Flor. Liguſtr. Brunell.* aut *Succiſ.* eluitur. Tandem verò *Decocto Gallar. Nucum cupreſſ. Flor. Balauſt. Folior. Myrt.* ac

Salviæ,

Salviæ, cum *Vino* facto pars ſæpius eluitur. Intus interea corpus Vino medicato alterante & purgante evacuabitur, atque Cucurbitulæ cum ſcarificatione dorſo applicabuntur, & ſic regeneratio Epulidis præcavebitur.

Eryſipelas. ERYSIPELAS, IGNIS SACER aut PERSICVS eſt inſignis rubor cutis, cum maximo ardore, & aliquali tenſivo tumore, ſubinde etiam puſtulis ac maculis latis atque diſperſis, partem aliquam occupans, & ephemeræ Febri plerunque ſuccedens. Nomen obtinuit παρὰ τὸ ἐρύεσθαι τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ πέλας, *ab attrahendo ſanguine in vicinum*, unde etiam *Vicinitraha* & *Vicinirubia* à quibusdam vocatur.

Pars affecta. *Afficitur* in hoc morbo nunc hujus, nunc alterius pedis vel brachii cutis; imò & facies quandoque eodem malo affligitur.

Cauſa. *Cauſa* verò *proxima* mali eſt ſeri admodum acris, & ſalſo-acidi ſulphurei ſubitanea velut in tubulis cutaneis ſtagnatio, quandocunque heterogeneæ tales particulæ, poſt excitatam priùs in maſſâ ſanguineâ turbam, ſub circulationis actu tandem in extremitatibus vaſculorum cutaneorum (ubi nimirum pori minus patuli exiſtunt, quàm ut tranſire queant) obhærent, & obhæreſcendo propter ſubſequentes plures alias moleculas cumulantur, quæ deinceps in pluribus ſimul tubulis ſtagnantes diſtenſionem, ſimulque vaſculorum ſanguineorum preſſionem inſtituunt, à quâ poſtea levis tumor ac rubor inflammatorius exoritur. Cùm verò ipſæ ſtagnantes particulæ in velociſſimo motu inteſtino, globulos humorum ad ſe invicem continuè allidente atque affricante, exiſtunt, tùm in parte affectâ ſimul ardor inſtar ignis urentis producitur. Si Puſtulæ apparent, ſignum eſt lymphaticas in extremitatibus tubulorum cutis excretoriorum particulas ſubſiſtere, ac epidermidem in Veſicularum formam elevare. Salia verò illa obſtructiones tubulorum parientia determinatæ cujusdam figuræ atque texturæ exiſtere debent, aliâs non hunc ſed alium fortè morbum producent. Adſcribunt hodie communiter illis ſalibus figuram oblongam, acutam, dicuntque eſſe naturæ acidæ; ſed talia tamen eſſe videntur acida, quæ cum particulis pluribus ſalino-alcalibus, non ſecus atque aquoſis & ſulphureis ſociata, tale concretum reddunt, quod ratione aculeorum vel ſpiculorum in ſuis particulis longiorum minus aptum exiſtit, ut per omnes cutis tubulos transeat.

Tumor affectæ partis non tantus evadit, quàm in Inflammatione, quoniam in Eryſipelate tubuli ſolùm minores affliguntur, ac materia ſtagnans non adeo copioſè adfertur, dum plurimæ circulantis ſanguinis particulæ facilem in curſu ſuo tranſitum per laterales tubulos inveniunt, retro manentibus tantùm particulis ſalſis, & admodum irregulari figurâ præditis, quarum ſpicula proin ſubinde

inde in fibrillas tubulorum laterales ita fortiter adiguntur, ut eaſdem diſcindendo vel rumpendo exulcerationem producant. Deinceps verò ad hunc Affectum contribuunt difficilis menſtruorum aut hæmorrhoidum fluxus; ſubitanea corporis æſtuantis in frigidum aërem expoſitio; æther peregrinus derepente ſive per poros cutaneos, ſive per poros pneumonicos ſanguinis maſſam ſubiens, ejus craſin naturalem turbans, ac Febrim plus minus ephemeram producens; victus craſſus, ciborum inprimis ſalſo-crudorum; contuſio, vulnera, calor ignis, terror, ira, &c. à quibus ſingulis cauſis Lympha peculiari modo figurata, in tubulis cutaneis detineri, ac velut incarcerari poteſt.

agno- Eryſipelas plerunque incipit cum horripilatione febrili, oriundâ à particulis acido-alcalinis rigidis, fibras panniculi carnoſi irritantibus. Jungitur ſæpè ſtatim, vel ſequitur cephalalgia, febrilis ardor, ſitis, anorexia; brevi dein vel brachium, vel pes alteruter per totum ferè ſui tractum inter articulos ſplendente rubore ſuffunditur, citra magnum tumorem, ſed cum tenſivo, plus minus ardente, pungente ac pruriente dolore; hinc ab Inflammatione diſtinguitur, in quâ & tumor major, & rubedo ſaturatior, & dolor magis pulſatorius exiſtit. Quando locus eryſipelatoſus ſimul plurimis puſtulis aquoſis conſpergitur, Eryſipelas *puſtuloſum* vocatur. Reperitur etiam Eryſipelas *volaticum*, quod citò priorem deſerit locum, & ſubitò aliâ in parte noviter exurgit. Sed tum ſæpè non adeo magnum & amplum eſt, thalerique imperialis magnitudinem haud multum ſuperat.

Quoad *Prognoſin*, Eryſipelas per ſe & communiter lethale non eſt; perverſâ tamen repellentium impoſitione tale reddi, atque Gangrænam, Sphacelumque poſt ſe trahere poteſt. Interdum rebelle, ac pertinax evadit, quando turbatio ſanguinis major, ejusque textura acrior exiſtit. Sunt, qui ob peculiarem maſſæ humoralis diſpoſitionem frequenter etiam huic Affectui obnoxii redduntur, adeoque recidivas & plures & faciles patiuntur. Aliquando in Ulcus, ac Fiſtulam quoque mutatur. Difficilius curatur, ſi oſſium denudationi; periculoſius, ſi Vulneribus ſupervenit, ſi ſuppuratur, ſi in Capite, Hepate, Utero, aliisque partibus internis oboritur. Quoad modum eventûs, dicimus, ad ſalutem plerunque fieri, idque per inſenſilem tranſpirationem; ubi tamen ſuperveniente aliquali pruritu, cuticula exeſa in ſquamas fatiſcit, ſuccreſcente, cum naturali colore, novâ Epidermide. Non rarò etiam tranſpiratione mordicus præpeditâ materia per metaſtaſin ad interiora pellitur, funeſtasque in partibus internis Inflammationes parit. Prognoſis.

In *Curatione* indicatio potiſſima eſt, ut conſtrictio & infarctus tubulorum cutaneorum per diaphoreſin laxetur ac diſcutiatur, ſanguinisque acrimonia ſubtilis ſimul invertatur, vel edulcoretur. In principio igitur Curatio.

ſtatim *Venæ ſectio* adminiſtretur, deinceps vel *Clysmate emolliente*, vel exhibitione *Syrupi Roſar. ſolut. ſimplic.* Inteſtina eluantur leniter, ac porrò ſemper uſui *remediorum diaphoreticorum* inſiſtatur, *fixorum* magis quàm *volatilium*; quibus *aciduli* quoque *Julepi* non rarò intercalentur; quem in finem commendamius *Terram Lemniam* vel *ſigillatam*, *C. C. uſt. ppt. Unicornu foſſil. ♄n. diaphoret. Bezoard. mineral. Roob Sambuc.* vel *Juniper. Diaſcord. Fracaſt. Theriac. Andromach. Mithridat. Damocr. Cinnab. nativ.* vel *♄n. optim.* Pro vehiculo uſurpentur *Aquæ deſtill. Scabioſ. Plantag. Succiſ. Ulmar. Card. bened. Fumar. Syrup. Rub. id. è Succ. Limon. Citr. Ribium*, &c. Si tamen diaphoreſis difficilior evadat, etiam *volatilia alcalia* intermiſcere neceſſe eſt, qualia ſunt v. g. *Spirit. Salis armon. urinoſ. C. C. purific. Spiritus Flor.* aut *baccar. Sambuc. camphoratus* ad plures guttas. *Mixtura* quoque *ſimplex* ad ℈ij. vel ʒj. pro doſi cum vehiculo ſemel vel bis exhibita diaphoreſin feliciſſimè promovet, materiæq; morbificæ regreſſum in corpus fortiter impedit. Si formulas deſideres, en varias: v. gr.

℞. *Aqu. Flor. Sambuc.*
Card. bened. ana. ℥iß.
Diaſcord. Frac. vel
Mithrid. Damocr. ℈ij.
♄n. diaph. ℈j.
Miſc. d. ad Vitr. Sumatur pro doſi aliquoties repetendâ.

Vel ℞. *Aqu. Succiſ.*
Calendul. ana. ℥ij.
Syrup. Acetoſell. ʒvj.
Roob Sambuc. ʒj.
Bezoard. min.
C. C. phil. ppt. ana. ℈j.
M. d. ad Vitr. Sumatur duabus doſibus man. ac veſp. & repetatur pro re natâ.

Vel ℞. *Aqu. Scabioſ.* ℥ij.
Endiv.
Lactuc. ana. ℥j.
Syrup. Rub. id.
Viol. purp. ana. ℥ß.
Spir. Theriac. camphor.
Ebor. uſt. ppt.
Dent. apr. ppt. ana. ℈j.
M. d. ad Vitr. Propinetur duabus doſibus, & repetatur etiam urgente neceſſitate.

Vel ℞. *Aqu. Ulmar.* ʒvj.
Cichor.
Fumar.
Syrup. de Nymph. ana. ℥ß.
Mixtur. ſimpl. ʒß.
Ocul. ♋. ppt. ℈j.
Cinnab. ♄n. opt. gr. vj.
Miſc. d. ad Vitrum pro doſi.

Vel ℞. *C. C. phil. ppt.*
Ebor. phil. calcinat.
♄n. diaph.
Cinnab. ♄n. corr.
Nitr. ♄iat. ana. ℈ß.
Camphor. gr. iiij.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 2. part. æqu. m. ac veſp. cum Aquâ Scabioſ. aliave capiendas.

Vel ℞. *Bezoard. min.*
Pulv. Pannon. rubr. ana. ℈ij.
Cryſtall. alb. ppt. ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 4. doſ. æqu. ad ch. m. ac veſp. ſumendas.

Externè

Externè in membris hoc morbo affectis prodeſt frequens *litus* aut *fomentatio* cum *Spiritu Vini camphorato, Aquæ Fl. Sambuc.* aut *Solani*, *Card. bened. Ulmar.* &c. permixto, ac *Sacch.* inſuper *Saturni* nonnihil acuato, v. g.

℞. *Aqu. Sperm. Ran.* ℥iij.
Solan.
Fl. Sambuc. ana. ℥ij.
Spir. Vin. camph. ℥iß.
Magiſt. Saturni ʒvj.
Acet. ſambucin. ℥j.
M. d. ad Vitr. Subinde calefiat, linteaque tenera immerſa, & expreſſa admoveantur.

Vel imponatur *Ceratum ſimplex* ex *Cerâ flavâ* & *Oleo roſaceo* æquali portione invicem ſolutis, hinc *Camphoræ* quantitate tantillâ permixtâ, factum ac linteo raro obductum. Nonnulli etiam ſumunt *Croci* ʒij. *Camphor.* ʒj. ac *dimidiæ menſuræ Aqu. flor. Sambuci* infundunt, hinc per triduum in loco tepido digerunt, tandem lintea huic liquori immergunt, eaque poſtea in aëre ſicco arefacta denuo eidem liquori intingunt, opusque hoc ter vel quater reiterant; tandem verò *ſiccatum Linteum* Eryſipelati imponunt. Interdum præſtat *Cortex Sambuci medianus recens contuſus* ac *ſucculentus*, ſæpius parti affectæ tepidè applicatus. Vel etiam *Farina ſiccata*, cum *pulvere Cretæ albæ*, *Terræ ſigillatæ*, *Boli armenatis* permiſta, ſi præptimis ſimul *Camphorâ Spiritu Vini ſolutâ*, vel cum *Nucleis Perſicorum*, *ſemineve Cucumerum* contuſâ, exaltata fuit, linteo vel papyro cœruleæ inſpergitur, ſicque membro affecto circumplicatur. Aliquando etiam *liquida*, *alcalino-ſpirituoſa* proſunt, velut habemus *Aqu. Calc. vivæ Aquâ phagedænicâ* acuatam; *Spiritum Vini camphoratum*, *Rorem mineralem*, aliaque plura. Omnia verò hæc uſurpantur feliciter, ſi Eryſipelas non fuerit *puſtuloſum* vel *ulceroſum*, in hoc enim caſu remediis hactenus recenſitis magis ſiccantia & abſorbentia ſociare convenit. Vel etiam *Linimentum ſaturninum* quàm excellentiſſimum in uſum vocabitur, compoſitum ex *Aceto ſaturnino*, vel cum *Cremore Lactis*, vel cum *Balſamo* quodam *vulnerario* in *Linimentum* coacto.

℞. *Aceti ſaturnini,*
Balſam. vulner. ana. ℥ij.
M. d. ad Pyxid.

Si excoriata ſit pars, huic Linimento admiſceri poterit *Unguentum album camphoratum*, vel etiam hoc ſolum in uſum trahetur.

In *Diætâ*, quæ ſunt nimis ſalita & acria, vitentur; *cibi* ſint ſucci laudabilis; *Vino* interdicatur, cujus loco bibatur *decoctum Lign. Saſſaphr.* vel *Radic. Chin. Raſ. C. C. Rad. Gramin. Herb. Agrimon.* Nonnunquam & *Emulſiones anodynæ* ac *demulcentes* propinentur. Aër frigidus ſummè noxius. Lintea quibus incumbit Æger ſuffamigiis inficiantur. Nec idem mutabit aërem, donec perfectè à malo fuerit liberatus. *Iram*, ac *Triſtitiam* fugiat. Alvus naturâ vel arte ſit libera.

Eſſeræ. ESSERÆ, voce Arabicâ, ſunt exanthemata ſive tubercula parva diverſæ magnitudinis, duriuſcula, cineritii rubellive coloris, pruritu inſigni moleſta, interdiu magis quàm noctu in cute diverſarum partium, brachiorū inprimis, natium ac femorum efflorescentia, hinc citò evaneſcentia, ſed brevi iterum apparentia; quandoque totum ſubitò corpus occupantia, ſicca plerunque, aut raro certè tantillum humoris ſalſi eructantia; quæ proin ſi fortius premas aut digito frices, ſubſident atque penitus diſparent.

Cauſa. Productum hinc ſunt phlegmatis cujusdam ſalſi, quod ob irregularem corpuſculorum ſuorum figuram, penuriamque aquoſarum diluentium particularum, occaſione quavis commodiore datâ in extremitatibus tubulorum cutaneorum ſubitò obhæret, ac epidermidem in tubercula attollit. Sicca ſunt atque duriuſcula hæc exanthemata, quoniam aquoſæ particulæ, tanquam flexibiliores, per tubulos facilè penetrant, auraſque in liberas evadunt, craſſiores autem, & magis tartareæ ac fœculentæ in oſtiis tubulorum remanent, aut ſicubi oſtiola illa jam evaſerunt, nihilominus ſubter cuticulam, denſioribus poris inſtructam, ſubſiſtunt eamque hinc inde gregatim elevant. Salia ejuſmodi heterogenea in circulantibus corporis humoribus congregantur è primis viis, unde chylus ſimili charactere infectus, ceu Ciborum ſalſorum aſſumtorum productum, per thoracicum canalem advehitur.

Citò evaneſcunt ac redeunt iſta Tubercula, quoniam materia producens volatilitate adhuc quadam & flexibilitate gaudet, ac ita laxatis quomodocunque vaſculorum fibris promtè tranſmittitur, dum interea conſtrictis denuo poris noviter iterum effloreſcunt. Pruritum excitant, quoniam acuminatæ ſunt materiæ ſtagnantis particulæ, & circumſtantes quaſcunque fibrillas nerveas blandè irritant, pungunt ac vellicant. In Febreos ephemeræ aut Synochi æſtu interdum criticè tales è ſanguine ad cutem præcipitantur moleculæ.

Diagnoſis & Progn. Facilè hunc Affectum ex dictis in definitione cognoſcere datur: ſed periculo illum vacare ſimul extra controverſiam eſt; ſaltem per ſe nihil monſtri alit. Pro variâ interim ſtagnantis humoris ſalſedine, acrimoniâ, & craſſitie Tubercula brevius aut diutius durant, ſimulque gravius aut mitius pungunt. Affligunt etiam tam Adultos, quàm Pueros.

Curatio. In *Curatione*, cùm nulla plerunque Febris adſit, purgans ſtatim adulto Homini ſequens dabitur:

℞. *Radic. Jalapp. gr.* 25.
Crem. ♀*ri.*
Cinn. ♁*n. optim. corr. aa. gr.* 5.
Diagryd. gr. 1. *vel* 2.
M. F. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutinâ, ſi opus, repetendâ.

Vel ℞. *Spirit. Anth.* ℈ij.
Ceraſ. nigr. ℥ß.
Reſinæ Scammon. vel Jalapp. gr. 8. *vel* 9.
Solutis leni igne adde
Julepi roſacei vel
Syrup.

Syrup. de Nymph. ℥iiß.
Detur ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Purgato corpore Æger *Balneo Aquæ dulcis* ex incoctione *Malvæ, Violariæ, Parietar. Lactuc. Flor. Sambuc. Chamomill. Melilot.* aliquoties per ſesquihoræ ſpatium tepidè inſideat. Poſtmodum ſudor moveatur & excitetur etiam repetitâ vice, idque per exhibitionem ſudoriferi unius vel alterius; v. gr.

℞. *Aqu. Fl. Sambuc.*
Card. Mar. ana. ℥iß.
Roob Sambuc. ℈ij.
♁*n. diaph.* ℈j.
Miſc. d. ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Aqu. Agrimon.* ℥iß.
Fumar.
Cichor. ana. ʒvj.
Roob Juniper. vel
Mithrid. Damocr. ʒß.
Ebor. phil. ppt.
Ocul. ♋. *ppt. ana. gr.* 15.
M. detur ad Vitr. pro doſi mane aut veſperi ſumendâ.

Vel ℞. *C. C. philoſ. calcin.*
Corall. rubr. ppt. ana. ℈ij.
♁*n. diaph.*
Diaphoret. ♃*vial. ana.* ʒß.
Nitri ♀*iat.*
Cinnab. nativ. opt. ana. ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. divid. in 6. doſ. æqu. ad ch. mane ac veſperi cum Aquâ Card. bened. & Plantag. capiendas.

Extus *Farina* qualiscunque probè ſiccata, cum *Bolo*, *Cretâ*, & *Pulvere Liquiritiæ* permiſta aliquandiu applicatur. *Venæſectio* quoque in Plethoricis adminiſtratur, aut *Cucurbitulæ* cum *ſcarif.* dorſo applicantur. A ſalſis Cibis abſtinetur.

EXCRESCENTIA CARNEA,

vid. *Carnea excreſcentia.*

F.

FACIEI CICATRICES, ſunt tubercula duriuſcula, ex Ulceribus aut Vulneribus negligenter tractatis, & malè conſolidatis nata, Faciemque defœdantia, dum ſuperficiem ipſius, quæ plana & unita eſſe deberet, inæqualem ac veluti diviſam reddunt. *Faciei ſcicatrices.* *Faciem* heic in ſpecie affectam adducimus, ceu partem illam capitis anteriorem, in Infantibus, Pueris, Fœminisque, ſi ſupercilia excipias, nudam, in Adultis autem Viris ex parte inferiore circa mentum, labia, & genas piloſam, fronte, temporibus, oculis, naſo, genis, ore ſ. labiis, mento & auribus circumſcriptam; quæ velut ſpeculum aut imago aliâs eſſe ſolet non ſolùm ſexûs, ætatis, aut proſapiæ, ſed & morum quoque, paſſionum mentis, valetudinis proſperæ & adverſæ, vitæ ac mortis. In facie enim præſtantes Phyſiognomi manifeſta deprehendunt indicia humanitatis, urbanitatis, moroſitatis, ſuperbiæ ac humilitatis, triſtitiæ ac hilaritatis, iracundiæ, ſeveritatis, ſuperbiæ, humilitatis, verecundiæ &c. In facie Medici certa ſanitatis vel ægritudinis, imò ſubinde ſalutis ac mortis τεκμήρια inveniunt; unde *Hippocrates* jam ſuo tempore Medicos fuit hortatus ad Ægrotorum faciem

faciem non obiter tantùm contemplandam, ſed penitius etiam conſiderandam.

Cauſa

Cùm autem Cicatrix qualiſcunque è coaleſcentiâ labiorum Vulneris vel Ulceris alicujus formetur, conſequens eſt, deformem illam gigni debere, ſicubi ſpatium majus relinquiquitur Parti affectæ, hæcque laxius deligetur; propter hanc enim laxitudinem plus humoris nutritii admittitur, ex eoque callus eminentior producitur; qui certè, ſi jam durior & inveteratus evaſit, ſanari neutiquam poterit, ſicuti nec ille, qui è Vulnere grandiore natus fuit, quâ portio magna faciei oblæſa erat.

Curatio.

In *Curatione* proin eo adnitendum, ut calloſa cutis durities emolliatur, emollitaque dein cuti reliquæ in colore & ſuperficiei planitie ſimilis evadat. Obtineri hoc poteſt non ſolùm illis medicamentis, quæ ſuprà ſub titulo Cicatricum in genere attulimus, ſed & pluribus aliis, quemadmodum v. gr. ſunt ſequentia:

℞. *Aquæ deſtill. Radic. Sigill. Salom.*
Bryon.
Cucum. aſin.
Flor. Fabar.
Lamii purpur.
ana. ℥ij.
Succi Limon. vel Citr. rec expr. ℥j.
Mucilag. Gumm. Tragac. Aquâ Naſturt. extr. ʒij.

M. d. ad Vitr. Quotidie man. ac veſp. cum linteolis calidè applicetur, & firmiter ligetur.

Vel ℞. *Aqu. deſt. Rad. Ireos noſtr.*
Serpentar.
Cyclamin.
Aron.
Lapathi acut.
ana. ℥iß.
Borac. Venet.
Mercur. dulc. opt. ana. ʒj.
Succi è Rutâ & Fœniculo rec. expreſſ. ac filtrat. ℥ij.

M. d. ad Vitr. Uſurpetur ut ſuprà.

Vel *Succus* ex hactenus dictis, nec non *Radic. Lilior. alb. Bryon. Foliis Sabin. Ariſtol. rot. Geran. rob. Solan. Nicotian.* recenter exprimatur, filtretur, & calidè ſæpius Cicatrici applicetur, cum vel ſine *Melle*. Alii *Oleum* è *Nucleis Amygd. amarar. Perſ. Vitellis ovorum, Semine Napi* &c. exprimunt, hunc *Camphoræ Oleo, Pinguedini humanæ, urſinæ, vulpinæ, Boraci Venet. Mercurio dulci, Myrrhæ & Aloë* permiſcent, atque ita applicant.

FACIEI EPHELIDES, vid. *Ephelides*.

FACIEI FOVEÆ *poſt Variolas*,

Faciei foveæ poſt variolas.

ſunt veſtigia quædam Ulcuſculorum varioloſorum, quorum acre pus cutis ſuperficiem plus juſto eroſit, ac ita foveolas excitavit; quanquam & talia exigua foramina producantur, quando Variolæ pruritu valdè moleſtæ, nimis citò ab Infantibus & Pueris ſcalpendo avelluntur, ita quidem ut non raró cutis extrema ſimul auferatur, ſanguiſque hinc è ruptis vaſculis ſanguiferis profluat.

Curatio.

Foveas ejuſmodi, ſi profundæ admo-

admodum ſint, fruſtra quis curare & emendare tentabit, quoniam inſanabiles ſunt prorſus. Præſervare autem ab illis Pueros poterimus, ſi Variolas maturas, albas & tumidas, cùm defervescere incipiunt, aperiamus, materiamque purulentam emittamus, ſed ſine Epidermidis detractione: ſi dein etiam impedimus, quò minus Ægri ſcalpant puſtuloſam & prurientem cutim: ſi denique remediis, quantum poſſibile, topicis demulcentibus atque temperantibus Variolarum acrimoniam mitigare ſtudebimus, quod fieri ſolet *Lactis muliebris* inſperſione in faciem Ægrotantis crebrâ; *Cremore* item *Lactis vaccini* cum *Croco*, *Oleo Lil. albor. Roſar. Violar. Butyro recenti non ſalito*, *ſpongiæ* tandem *Aquâ calenti madidæ* applicatione, præprimis, quando *Herbas Althææ*, *Malvæ*, *Violar. Parietar. Radices Alth. Lil. albor. Semin. Lini, Cannab. Flores Melilot. Verbaſc. Sambuc.* prius incoxeris.

FACIEI LENTIGINES, vid. *Lentigo.*

[Faciei maculæ.] **FACIEI MACVLÆ** ad ſymptomata qualitatis in cute mutatæ referuntur, quando videlicet color illius naturalis aufertur, ac vel rubicundus, vel flaveſcens, vel nigricans ſparſim in Facie excitatur.

[Differentiæ.] Præter Lentigines enim obſervantur interdum maculæ nunc majores, nunc minores, diverſi coloris, in Faciei cute plus minus citò effloreſcere. [Rubentes] Utplurimum Variolæ maculas poſt ſe rubentes, rarius fuſcas relinquunt, à mutatâ cutis ſparſim eroſæ texturâ oriundas, dum radii luminoſi ex illâ noſtros ad oculos reflexi, macularum rubicundarum ideam ſive imaginem excitant. [poſt variolas.] *Rubent* hæ maculæ, quoniam ſuperficies cutis, ipſaque cuticula poſt eroſionem à Variolis factam ita tenuis evaſit, ut hinc ſanguis per extremos tubulos circulans transpareat. *Flaventes* dein etiam, & latæ quidem interdum occurrunt in Fœminis cholericis, quarum ſanguis circulans plures moleculas reſinoſo-amaricantes ad Faciei cutim præcipitavit, aut poſt copioſos ſudores, præprimis in partu difficili excitatos, inibi reliquit. Hæ maculæ fœdæ ſunt, quandoque aſperæ, ac ſub ſordium imagine ſæpius comparent. Aliquando *flavus* quoque *Icterus* tales poſt ſe maculas in Facie relinquit, ſicut *niger Icterus lividas* interdum format, ob nutritii ſucci acido-tartareas particulas ſparſim ad faciei cutim depoſitas & coagulatas. Ex *ſcorbuticâ* dein etiam atque *venereâ* circulantium humorum cacochymiâ non rarò vel *rubicundæ*, vel *lividæ*, aut *fuſci coloris maculæ* in Facie, ſicut per totum corpus hinc inde oriuntur. Tandem & inſolatio, ſive radii ſolares, quibus ſeſe Homo, verno inprimis tempore, quo cutis faciei nondum mollis ſatis ex rigiditate aëris hyberni evaſit, multum exponit, nigricantes maculas in facie producere conſueverunt.

[Curatio.] Per ſe ad oculos patent ejusmodi maculæ, ita interdum in cute pertinaces,

naces, ut, ſi corroſionem excipias, aliâ vix arte diſcutere queas. Omnium autem maximè diſſipabiles ſunt, imò temporis aliquo ſpatio per ſe diſparent, quæ poſt Variolas remanſerunt. Si verò citiùs eas diſcutere velis, obtinere ſcopum poteris, Faciem hominis ſæpius calidè lavando cum *Juſculo vitulinæ carnis non ſalito*, inprimis ſi *Aquæ deſtill. Flor. Nymph. Fabar. Papav. alb. Verbaſc. Linariæ, Leviſtici, Radicum Lapathi, Urticæ, Scrophular. Polygonati*, cum *Farinâ Lupinorum*, *Fabarum*, aut *radic. Althææ* permiſcueris. Optimè conduxiſſe ſæpius ipſemet notavi *Vaporem è Decocto Piſorum, Lupinorum, Cicerum, Hordei, Furfuris, Granor. Coffée toſtorum, Radic. Scorzoner. Alth. Malv.* aſcendentem, & ad Faciem ſæpè admiſſum. Poſſunt tamen etiam Lintea ejuſmodi Decoctis calentibus immergi, & expreſſa dein applicari ſæpius. *Decocto* addere licebit *Succum Limonum, Citri, Aurantior.* nec non *Camphoram, Boracem.* Si *Unguenta* vel *Balſama* magis deſiderentur, tum ſequentia proſunt:

℞. *Ungu. alb. camphor.* ℥j.
Olei ex Seminib. Cucurbit. aut Cucum. recenter frigidè expreſſi ℥ß.
Ceræ flav. aut alb.. ʒij.
Magiſt. ♄ *n. diaph.* ʒj.
Miſc. d. ad ollam, ac ſingulis noctibus facies inungatur; mane Aquâ Roſarum iterum abluendo.

Vel ℞. *Unguent. Citrei.*
Pomat. ana. ℥ß.
Olei Lil. alb.
Roſar. ana. ʒij.
Mucilag. Gumm. Tragac. Aqu. Roſ. vel Flor. Fabar. extract. ʒj.
Magiſt. Marcaſit. ʒiß.
M. d. ad Pyxid. Uſurpetur ut prius.

Maculæ *flavæ, lividæ, fuſcæ*, quæque ex inſolatione proveniunt, ſenſim internis quidem *diaphoreticis*, ac ſuccum chyloſum irreprehenſibilem exhibentibus cibis potibuſque, uſu quin & *Acidularum* vel *Thermarum* quarundam diſparent; *externis* verò detergentibus atque diſcutientibus abiguntur, qualia ſunt inprimis *Succi*, aut *Decocta Radicum Aſphodeti, Aronis, Ariſtoloch. Cepar. Scyll. Lilior. albor. Bryon. Cucum. aſinin. Cylamin. Allior. Hellebori utriusque, Enulæ, Dracontii, Saponar. Polygonat. Irid. noſtr.* Herbar. aut *Folior. Verbaſc. Senecionis, Boni Henrici, Porri, Alliariæ, Tragop. Agrimon. Abſynth. Abroton. Bet. Chamæpit. Scord. Ficûs, Hierac. Braſſicæ, Sabin. Parietar. Mercurial. Saponar.* Quin & ſolâ affricatione talium Herbarum, præprimis quæ mollioris ſunt texturæ, paulatim maculæ tales profligantur. His addimus *Fel bubulum, Succum Aurantior. Citr. Limon. Liquorem Viſcular. Ulm. Succum Betulæ, Sanguinem leporinum recentem & calentem* adhuc, *Lac aſininum.* Laudantur & *Aquæ deſtillatæ Hieraciorum, Chelidon. maj. Sigill. Salomon. Tarax. Fragor. Rutæ, Lepidii, folior. Raphani* cujuſcunque, *Mellis.* Imò *Pulticulæ* fiunt è *Farinâ Fabar. Tritic.* cum *Succis Plantarum*

Ma… livi… flav… fuſc…

Plantarum ſupra dictarum, *Bile vaccin. leporin.* vel *Aceto* etiam permiſtis, quæ ſingulis hinc noctibus applicantur, & mane iterum cosmeticâ Aquâ aliquâ tepidè abluuntur. Si pertinaces fuerint maculæ, tum noctu ſemper inungetur vel *Unguentum citreum*, vel *Ægyptiacum* corrodendi vi præditum, vel *roſatum camphoratum* cum *Oleo Amygd. amar. rec. expr. Oleo ſinapin. balanin. ricinin. juniperin. Mercurio præcipit. alb.* Imò *Butyrum*, cui incoctæ ſunt *Herbæ Eſular. Folia Ficûs*, *Taraxacon. Tragopogon. Chelidon. major. Cepar. Alliorum*, frequenter inunctum maculas quoque delet, præprimis ſi *pulverem radic. Irid. florent. Ariſtoloch. Aronis*, *Mercurii dulcis*, vel *præcipit. rubri* aut *albi* permiſcueris. Plura vide ſub titulo de *Lentigine*.

FACIEI NÆVI, vid. *Nævus maternus*.

tini- o. FACIEI NIGREDO, eſt coloris faciei nitidi, floridi, pulchri atque rubicundi in lividum vel nigrum mutatio. Equidem totius ſubinde corporis cutis præternaturali ejusmodi colore afficitur, id tamen homines, Fœminæ præprimis, non curant, modò faciem, collum, pectus ac manûs elegantes habuerint; utpote quarum partium curam omnium maximam, vanitatis amantiſſimæ, gerunt. Quibusdam etiam color ejusmodi nativus atque hæreditarius eſt. Omnes certè deſiderant eſſe pulchræ, ut placere, ut ſpectari, atque æſtimari magis queant.

Oritur à variis cauſis, quarum proxima eſt certa configuratio particularum ſuperficiei cutis, ob quam pori ampliores redditi plurimos radios luminis abſorbent, adeoque paucos ad ſpectantium oculos remittunt. Antecedentes hinc cauſæ diſpoſitionem illam ſive configurationem in cute producunt, quemadmodum ſunt copioſi ſudores, Solis radiis ſiccati, pulveres varii in aëre circumvolitantes, & poris cutaneis ſudore madidis immiſſi, inibique cum lymphâ ſiccati; atque adeo frequens mora ſub radiis ſolaribus, à quâ contracta *Nigredo* vocari ſolet *Inſolatio*, quæ Ruſticis familiaris eſt. His addimus quotidianam lardi affricationem, & hinc faciei expoſitionem ſub radios Solis. Morbos itidem varios, inprimis Icterum nigrum, cutis colorem defœdantes. Quo igitur potentiores ſunt radii ſolares, quoque altius ad verticem noſtrum Sol aſſurgit in ſuâ mutatione diurnâ, eo etiam magis homines ad Nigredinem cutis diſponit. Hinc enim Incolæ Zonæ torridæ nigriores plerunque ſunt iis, qui extra illas habitant, niſi ab ineunte ſtudium pulchritudinis excoluerint. Imò reperiuntur integræ ibi nationes Nigrorum, quos *Æthiopes* & *Nigritas* appellant, quorumque nigredinis cauſam *M. Malpighius* & *Joh. Nicol. Pechlinus*, *Tract. de Colore & Habitu Æthiopum* feliciter indagârunt, eamque deprehenderunt eſſe *reticularem* eamque *mucoſam* quandam *membranam*, perpetuâ quaſi Cauſa.

fuligine conſitam, inter Cuticulam & Cutim ita hærentem, ut fibrillarum ſuarũ ope magis Cuticulæ quàm Cuti adhæreat, & hinc à Cute ipſâ facilè, à Cuticulâ autem difficillimè ſeparabilis exiſtat. Hæc verò Æthiopum nigredo perfecta eſt, connata, nec ullâ arte diſſipabilis, à quâ proin diſtinguimus illam impropriè ſic dictam nigredinem, quæ conſiſtit in fuſco magis, eoque adventitio, quàm perfectè nigro colore. Ad hanc dein præternaturalem Nigredinem ſubinde etiam craſſus, acidus, pituitoſus, fumo ſiccatus qualiscunque Cibus, ſulphureo-ſalſo- ac tartareo principio maximè conſtans, contribuit. Novimus & Fœminas aliquas, quæ cùm Adultæ jam Variolis prehenderentur, ad præcavendas Cutis foveolas faciem perpetim Oleo Nucum & Amygdal. dulcium durantibus ulcuſculis mungebant, ſed inde cutim fuſcam reportabant.

Diagnoſis. *Cognoſcere* haud difficulter ejusmodi Nigredinem poſſumus, ſi modò cum naturali, quo prius Homo gaudebat, colore conferamus. Scire etiam ex anteactis licet, num ab æſtu Solis & Aëris, num verò à Victu indecenti aliisve rebus contracta fuerit.

Prognoſis. In *Prognoſi* variè de eventu Nigredinis eſt judicandum; quæ congenita eſt, certè incurabilis habetur, ſi palliativam, & fucorum plenam excipias curam. Quæ itidem ex operibus quotidianis in æſtuante aëre faciendis contrahitur, vel contracta eſt ſemel Nigredo, eam quoque vix, niſi tardè poſt mutatam inprimis vitæ conditionem auferre licebit.

Cura. In *Curatione* hinc ad Nigredinis veram originem attendemus: quæ enim provenit ab inſolatione in facto quodam itinere æſtivo, utplurimum per ſe diſparet, modò domi quis maneat aliquamdiu, cibisque euchylis ac eupeptis veſcatur. Si quis verò citius meliorem habere colorem geſtiat, ille ſingulis noctibus ſequenti liquore calente faciem manusque ſuas probè lavabit:

℞. *Aqu. Flor. Fabar.*
Solan.
Spermat. Ranar. ana. ℥iij.
Vini albi veteris probè defæcati ℥ij.
Suci Citr. recent. expr. ℥j.
Miſc. d. ad Vitr.

Vel ℞. *Aqu. Roſar. alb.*
Sigill. Salomon. ana. ℥iij.
Fellis bubuli ℥j
Ol. ♀*ri per deliqu.* ℥ß.
M. d. ad Vitr.

Vel ℞. *Radic. Bryon. mar.*
Scrophular.
Sigill. Salomon. ana. ℥iß.
Herb. Saponar.
Flor. Lil. alb.
Fabar. ana. M. 10.
Citri.
Aurant. ana. Mj.

Aceti Vini opt. q. ſ. ad ſupereminentiam trium vel quatuor digitorum. Stent per aliquot dies infuſa, poſtea deſtilletur inde *Liquor*, quo calente bis vel pluries quotidie abluta facies Nigredinem brevi deponit.

Vel

Vel *ſucco* tantùm aut *carne ſucculentâ Citri* vel *Limonum* per affricationem Cutis nigredo tollitur.

Aliâs itineri, aut obambulationi per aërem æſtuantem ſeſe accingens Homo nigredinem Faciei præcavere poteſt, ſi vel *Bilem vaccinam* cum *Cremore Hordei*, & *Succo Allii*, vel *Albumen Ovi cum Aquâ Roſarum conquaſſatum*; vel *Mucilaginem Seminum Pſyllii, Cydonior.* aut *Gummi Tragac. Aquâ Roſar. extractam*; vel *Emulſionem Seminum 4. frigid. majorum*, nec non *Cannabim* cum *Aquâ Roſar.* paratam, per quadrantem plus minus horæ applicabit. Poſtea verò domum redux ſuam Homo faciem *Aquâ* & *Vino*, vel *decocto Furfuris* & *Aquâ Roſarum* invicem mixtis iterum abluet. *Mercurialis* refert in *Tract. de Decoratione*, Genuenſes Mulieres domo egreſſuras, aërique calido ſeſe expoſituras, faciem prius *Succo Solani* lavare. Communiſſimum verò præſervativum *Larvæ* exiſtunt, quibus obvelatur facies; ſolent autem illas ſic parare; *Linteum crudum Belgicum, illudque pulchrum pluries Aquæ Spermatis Ranarum filtraturæ depuratæ immergitur, iterumque ſiccatur*: dein Linteum hoc ſequenti Emplaſtro vel *Cerato* imbuitur.

℞. *Ceræ alb. nitidiſſ.* ℥vj.
Unguent. Pomat. ℥ij.
Spermat. Cet. rec. ʒij.
Camphor. ʒß.

Miſce probè invicem cum tantillo Olei Roſar. vel Lil. albor. & penicilli ope Linteum ex unâ tantùm parte inungitur, dein cùm induratum fuerit, *alio linteo fricatur & politur, ſicque Larvæ ex Holoſerico factæ inditur*, quâ utentes Fœminæ non ſolùm à *Nigredine*, ſed etiam à nimiâ *Rubedine* præſervantur.

In *Diætâ* præprimis ſequentia obſervare debent, qui vel quæ Cutis nitorem vel conciliare ſibi, vel conſervare cupiunt. Aërem qualemcunque rigidum, vel æſtuantem, pulverulentum ac fumoſum, præprimis verò Martii menſis auram vitabunt, utpote quæ cutim non ſecus ac Solis radii æſtuantes denigrant, aut fœdis maculis obfuſcant. Infantes & pueri ſi tenerâ ætate nimio frigore hyemis ſæpius quaſi obrigeant, ſequentibus adultæ ætatis annis nunquam albam, teneram, nitidam, & glabram, ſed aſperam ſemper, fuſconigricantem, duram, & veluti ſcabioſam cutim adipiſcuntur. Ab aromatibus quoq; acribus, à Melle, Leguminibus, Ciceribus, Piſis, Lentibus, Pyris, Pomis, Cereviſiâ novellâ, aliiſque rebus facilè fermenteſcibilibus & acidis ſibi temperabunt. In Potu non multũ Vini vel Cereviſiæ fortis bibent, ſed dilutum aquâ Vinum, & Cereviſiam probè defœcatam ordinariè haurient, vel aquam fontanam puram, aut Ptiſanam è Decocto Hordei, Anis. & Ligni Saſſafr. paratam. Somnus & Vigiliæ, Motus & Quies moderati erunt. A Venere nimiâ, ab Irâ, Terrore multo, ac Triſtitiâ quotidianâ, vires depaſcente, ſibi valdè cavebunt. Alvus ſingulis diebus vel ſponte vel clyſmatibus injectis libera

Diæta præſervativa.

bera erit. Singulis hebdomadis Aquæ dulcis Balneum ingredientur, ſine ullius Herbæ incoctione. Diligenter denique Facies lavabitur Aquâ fontanâ, non calente illâ, rugas inducente, nec frigente admodum, ceu aſperitatem cauſante, quæ poſtmodum ferè incorrigibilis exiſtit. Lotâ autem facie *Balſama* vel *Unguenta cosmetica* uſurpantur, ubi quæ *Calcem vivam*, aut *extinctam*, vel *Saponem* qualemcumque ac ſimilia ſalſo-acria recipiunt, fugienda, niſi ſordes illis eluere velimus, quo præſtito ad balſamica revertendum eſt, quibus dum pori infarciuntur, cutis certè glabra, polita ac nitida reddatur neceſſe eſt.

Cosmetica palliativa, pro facie tenerâ macilentâ.

Quando autem *Nigredo* planè abſtergi nequit, tum ad palliativa cormetica deveniendum, iisque ſemper utendum eſt. Sed heic diſtinguendæ ſunt probè facies Hominum, quæ enim teneræ ſunt, macilentæ, & ſucco gelatinoſo-balſamico ferè carentes, his præſcribenda ſunt humectantia, ſucculenta, balſamica, poros cutis nutritiâ velut lymphâ infarcientia, quemadmodum v. gr. *Lac* eſt *vaccinum*, aut *aſininum*, quo nigram novimus Puellam ruſticam intra ſex hebdomadarum ſpatium candidum faciei nitorem adquiſiviſſe, & formoſam redditam fuiſſe. Aliâs proſunt *Aquæ è Limacibus*, *Carnibus*, *Lacte*, *Malvâ*, *Portulacâ*, *Althæâ*, & ſimilibus deſtillatæ. Sed & *Farina Tritici*, vel *Amylum Lacti*, aut tali *Aquæ* permiſcetur, & facies dein hâc Mixturâ tepidè abluitur, poſtque ablutionem ſequens *Balſamum* inungitur:

℞. *Unguenti pomat.* ℥j.
Axung. vitulin.
Olei Amygd. dulc. vel Seminum frigidorum frigid. expr. ℥ß.
Magiſt. Marcaſit. ʒij.

Miſc. d. ad Ollam, noctu illinitur & ſequenti mane *Emulſione Amygdalarum dulcium Aquâ Roſ. factâ*, vel ſequenti *Aquâ* iterum abluitur:

℞. *Limacum contuſ. num.* 25.
Carnis vitulin. ℔iß.
Lardi albiſſ. ℔ß.
Oryzæ contuſ. ℥8.
Lactis caprill. ℔iij.
Succi è Violar. Alth. aut Malv. recenter expreſſ. vel Roris majalis ℔ij.

Miſce invicem in vaſe mundato, ſtent per 30. *horas in loco minus calido, poſtmodum deſtilla in Balneo Mar. Deſtillatam aquam ſolaribus expone radiis per plures dies, poſtea filtratum Liquorem uſui aſſerva.*

Vel ℞. *Micarum Panis è farinâ tritic. albiſſ.* ℔ij.

Irrora tantillum Vino Hungaric. Hiſpanic. Malvat. aut Frontiniac. adde dein

Flor. Roſar. incarnat. q. v.
Semin. Cydonior. ℥ij.
Album. Ovor. num. 6.
Lactis Aſinin.
Caprill. ana. ℔iij.

Miſce invicem, atque deſtilla ex Balneo Mar. Deſtillatum liquorem pro faciei ablutione aſſerva. Inter deſtillandum in Alembico ſuſpendi poteſt Zibethum,

bethum, vel Ambra gryſ. aut Moſchus, ut Aqua fragrans inde producatur, quanquam hyſtericæ Fœminæ odorem hunc ferre nequeant.

Multæ Fœminæ ſequentem *Aquam cosmeticam* in ſecretis habent:

℞. *Porcellum quindecim vix dies natum, ab interaneis liberatum, hinc in fruſtula conciſum, cui in vitreâ cucurbitâ affunde & adde*

Vini Malvatici, ſimilisve alius generoſi ℔6. *vel* 7.

Limacum contuſ. ℔iij.

Pomor. Citr. vel Limon. conciſ. num. 3.

Sacch. cand. alb. ℥vj.

Deſtilla ex Baln. Mar. deſtillato Liquori immitte Folia Auri pro lubitu, expone per Menſis ſpatium radiis ſolaribus, & demum *uſurpa Liquorem, filtrandum ulterius, ſicubi opus eſſe notabis. Sed mane ac veſperi facies abluenda eſt tali Aquâ.*

Unguenta cosmetica quoque plurima circumferuntur; *Tobias Vogelius* ſequentia adducit multo uſu commendata ad conſervandum Cutis nitorem:

℞. *Butyri majalis* ℔j.

Immitte in vas terreum, expone radiis ſolaribus continuè, affunde

Aqu. Hed. terr. q. v.

Agita probè invicem, decanta dein Aquam, novamq; affunde, hocq; ſæpius reitera, tandem Aquâ Roſarum fragrante Butyrum lava, quo facto, Aquaq; denuò abſtractâ, Butyro permiſce

Terebinth. Venet. opt. ℥j.

Vitell. Ovor. num. ij.

Miſce & ſpatulâ ligneâ per integrum diem agita, donec Terebinthina probè ſubacta ſit. Si quis Oleum flor. Aurant. aut Jasmini addere velit, tanto fragrantiorem Balſamum adipiſcetur.

Vel ℞. *Lardi albiſſ. & tenerr.* ℔ij.

Scinde vel rade minutim, ut omnes membranulæ ſeparentur, mitte illud in catinum, affunde primùm Aquam fontanam, & lava probè, aufer dein hanc aquam, & Aquam Fragor. affunde, contere invicem probè aliquamdiu, & novam quinquies vel ſexies Aquam talem adfundendo opus idē repete; tandem hanc lotionem atque trituram cum Aquâ Roſar. fragr. inſtitue, & ubi Aqua per decantationem ſeparata fuerit, catinum lenı prunarum igni ſuperimpone, & liquari Lardum permitte: interea miſce Olei Amygdal. dulc. recenter ac frigidè expreſſi ℥ij. *cum ſemunciâ Spermatis Ceti recentis, & unciâ integrâ Ceræ albæ, atq; in vaſculo ſtanneo ſuper ignem lenem invicem liquari ſine, liquata hæc miſce cum Lardo ſimiliter liquido reddito, adde ſimul Magiſterii Marcaſit.* ℥j. *agita invicem probè usq; dum refrixerit; aſſerva dein in vaſe terreo, ſuperfundendo Aquam flor. Fabarum, hancq; ſæpè renovando, quo ſic Unguentum ab externis aëris injuriis tutum maneat. Singulis noctibus Unguento hoc Facies, imò & Manus inungi, & poſtridie mane iterum ablui poſſunt Vino & Aquâ Roſarum.*

Facies *obeſa, craſſa*, requirit è contrario tales res, quæ moderatè ſiccare, cutim duram corrigere, tenuemque illam ac teneram reddere valent, quod inter alia præſtant, quæ

acidi-

aciditate quadam volatili, vel ſiccitate abſtergente ſalinâ gaudent; hinc conveniunt ſequentia:

℞. *Album. Ovor. num.* 12.
Fol. Lilior. alb.
Flor. Roſar. alb. vel Damaſc. ana. Miß.
Radic. Ireos noſtrat. rec. ℥iß.
Sigill. Salomon. ʒj.
Herbar. Meliſſ. Mij.
Terebinth. opt. ℥iß.
Storac. Calam.
Lad. ana. ℥ß.

Inciſis & contuſ. affunde Vini alb. q. ſ. ſtent per aliquot dies, deſtilla dein in B. Mar. Liquori deſtillato affunde
Succi Limon. vel Citr. expr. ℥j. *plus minus.*

Hinc noctu Faciem tepidè lava, & per ſe ſiccari permitte. Si fortius detergere velis, Mercurii ſublimati ʒj. *addere poteris.*

Vel *Radic. Lil. alb.*
Ireos noſtr.
Sigill. Salomon.
Aron. ana. ℥j.
Folior. Leviſtic.
Piperitid.
Cochlear.
Malv.
Flor. Fabar.
Roſar. Damaſc.
Nymph. ana. Mij. *vel plures.*

Inciſis & mixtis affunde parum Vini albi. Stent per 24. *horas, poſtea deſtilla, & Aquam deſtillatam uſui aſſerva.*

Huc facit quoque *Lac virginale*, quemadmodum eſſe poteſt ſequens:

℞. *Storac. Calamit.*
Benzoen. ana. ʒiß.
Myrrh. elect. ʒiij.
Garyophyll. aromat. ʒij.

Inciſis affunde Spiritûs Vini rectif. vel tartariſat. ℥18.

Stent in digeſtione per octiduum, poſtea filtretur liquor, ac detur ad Vitr. Quod ſi dein Lac Virginis habere velis, tum

℞. *Aqu. Flor. Fabar.*
Roſar. incarnat. ana. ℥j. *vel* ℥ij.
Tincturæ ſuperioris q. ſ. ad conciliandum lactis colorem.

Miſce invicem, atque faciem inde lava, vel illine quotidie.

Vel ℞. *Gumm. Benzoin.*
Styrac. calam. aa. ʒß.
Cinamom. opt. ʒiß.
Balſam. Peruv. ℈ij.
Camphor. ʒß.
Moſchi orient. ver. gr. iiij.

Inciſis, contuſis, ac in Vitro poſitis affunde Spiritûs Vini dephlegmati ℥vj. *Stent in loco tepido, donec Tinctura fuerit extracta, quam dein guttatim Aquæ Lil. alb. Malv. Roſar. aut ſimili, pro exhibendo Lacte virginali quotidie illinendo, infunde.*

Rulandus Aquam habet egregiè abſterſivam, & hinc cosmeticam quoque haud contemnendam, quam heic apponere lubet:

℞. *Aqu. Plantag.* ℥viij.
Roſarum fragr. ℥iiiß.
Succi Aurantior. ℥iß.
Mercur. præcip. alb. ʒij.

Miſce & coque ad ſolutionem Mercurii, ac ſerva uſui pro lavandâ facie.

Neque

Neque diſplicet odoratiſſima illa Aqua, pro Faciei & Manuum irroratione, ad nitorem conſervandum, quam *Claud. Deodatus* in ſuo *Pantheo* deſcriptam dedit: v. gr.

℞. *Cinamom. opt.* ℥ij.
Macis.
Garyophyll. arom. ana. ℥j.
Gumm. Benzoin.
Maſtich.
Styrac. calam. ana. ℥ß.

Omnibus craſſo modo contuſis, mixtis, & Cucurbitæ vitreæ inditis affunde

Aqu. Lilior. Convall.
Cortic. Citri.
Majoran.
Roſar. ana. ℥iiij.

Factâ per aliquot dies digeſtione ſec. artem deſtillentur, impoſitis prius Alembici roſtro in petiâ ligatis

Ambr. gryſ. ℈j.
Moſch. orient. opt. ℈ß.
Zibethi ʒß.

Sic habebitur Aqua odoris ſuaviſſimi, quâ Facies ac Manus lavari vel ablui poſſunt.

Vel, quæ ejuſdem eſt Auctoris libr. cit.

℞. *Florum ſelectiſſ. Anth.*
Aurant.
Jasmin.
Sambuc. aa. ʒvj.
Cinam. acutiſſ.
Garyoph. arom. ana. ℥iiij.
Gumm. Benzoin ℥ij.
Moſchi fini ʒij.

Omnibus craſſo modo contuſis & Cucurbitæ vitreæ inditis affunde

Spiritûs Vini rectif. ℔10.

Aqu. Roſar. fragrant. ℔ij.

Vaſe probè clauſo digerantur in Balneo per triduum, poſtea deſtillentur ad ſiccum, & in vaſe vitreo benè munito ad uſum aſſerva. Quod ſi hanc Aquam multiplicare velis,

℞. *Aqu. fontan.* ℔ij.

Coque aliquantiſper, poſt ebullitionem ab igne aufer, cola, & ad ſingulas libras adde prædictæ Aquæ odoratiſſ. ℥j. *Sine refrigerare, ſic evadet Aqua fragrantiſſima.*

Italorum plurium *Aqua* ad clarificandam, ac dealbandam Faciem ſequens eſt:

℞. *Thur. alb.*
Storac. calam.
Sacch. cand. alb. ana. ℥j.
Borac. Venet. ʒß.
Camphor. ʒij.

Tritis & mixtis invicem affunde

Aqu. Lil. alb. ℔j.

Deſtilla per Alembicum, ſic Aquam habebis egregiam, quâ ſemel vel bis de die Facies ablui poteſt.

Sequenti etiam ſæpius cum ſucceſſu fuimus uſi:

℞. *Lactis Vaccæ nigr. menſe Majo collect.* ℔7.

Inde Cucurbitæ vitreæ, adde

Pomor. Citr. ſucculentor. ac minutim inciſor. num. 8.
Aurantior. ſimil. inciſ. num. 4.
Sacch. cand. alb. ℥ij.
Borac. Venet. ʒß.
Flor. Roſar. Damaſcen.
Aurant. ana. Mij.

Deſtilla in Balneo Mar. vel Arenæ, igne ſemper æquali & mediocri, tandem cucurbita

cucurbita per diem integrum, *ſine ulterioris ignis additione*, *immota maneat*; *poſtea colatum Liquorem uſui aſſerva.*

Vel ℞. *Panis candid. recent. è Cliban. extract. & conciſ.* ℔iiß.
Flor. Roſar. alb.
Lil. alb.
Fabar.
Nymph. ana. Miß.
Album. Ovor. num. 6.
Lact. caprill. ℔iß.

Miſce & deſtilla per Alembicum in B. M.

Alii ſumunt *Caponem* maximè obeſum, & recenter excoriatum, capite, pedibus ac viſceribus privatum, ſcindunt in fruſta, hinc Cucurbitæ immittunt; addunt *Caſeum è cremore factum*, *Albumin. Ovor. num.* 6. *Borac. Venet.* ℥j. *Spirit. Vini* ℥xij. *Aquæ Roſar.* ℥vj. Tandem ſic deſtillant in B. M. & Aquam probè detergentem adquirunt.

Aquam ſequentem *Coſmeticam* Norimbergenſium alii laudant:

℞. *Aqu. Sperm. Ran.*
Lil. alb.
Nymph.
Roſar. ana. ℥iiij.
Flor. Aur.
Succi Citr. ana. ℥j.
Album. Ovor. num. 3.
Mercur. ſublim.
Camph. ana. ʒj.
Magiſt. Marcas. ʒij.
Sacch. Saturn. ʒiß.
Ceruſſ.
Borac. Ven. ana. ʒij.

Miſce probè d. ad Vitr.

Amicus mecum ſequentem communicavit, nitorem faciei optimè conſervantem:

℞. *Mell. crud.*
Terebinth. opt. ana. ℔j.
Gumm. Benzoin. ℥iiij.
Styrac. liquid. ℥ij.
Album. Ovor. num. 8.
Aqu. Roſ. fragr. ℔ij.
Borac. Venet. ʒij.

Miſce & deſtilla; *Aquamque uſui aſſerva*, *pro lavandâ quotidie Facie.* Melior adhuc hæc Aqua redditur, ſi ante ejus uſum aliquid fimi columbini per bihorium infundes, hincque filtrabis; habent enim Fimi tales egregiam vim nitroſo-ſalinam abſterſivam.

Qui nigram Cuticulam planè ablatam cupiunt, his præſcribitur Aqua phagedænica quædam excorians; v. g.

℞. *Mercur. ſublim.* ℥j.
Aqu. commun. ℔iij.

Bulliant ſuper ignem, *quouſq; ſentiatur aliqua acrimonia in Linguâ*, *hinc adde*
Magiſt. Marcaſit. ℥iij.
Ceruſſ. ℥j.

Coque adhuc parum, *dein Liquor clarificetur Albumin. Ovor. ac uſui ſervetur:*

Vel ℞. *Mercur. ſubl.* ℥j.

Pone in Vas ſtanneum profundum, affunde
Aqu. fontan. ℔iij.

Agita per 24. *horas ſpatulâ ligneâ*, *uſq; dum Liquor evaſerit niger*; *huic dein intingitur Linteum molle*, *hocq; Cutis nigra tangitur*, *ſed non ita frequenter*; *ſemel tantùm bidui ſpatio*, *cavendo*

cavendo ſemper, ne quid in Oculos, Aures, Nares aut Os decidat.

℞. *Aqu. Roſar.* ℥iij.
Lil. alb.
Succ. Limon. vel Citr. ana. ℥ij.
Mercur. ſublimati corroſiv. ʒiß. *plus minus.*

Miſce probè, usq; dum Mercurius ſit ſolutus, hinc noctu Linteum huic Liquori calefacto immerſum toti faciei applicetur. Quod ſi excoriata fuerit inde Cuticula, tum per plures inſequentes dies alia applicetur *Aqua conſolidans*: v. gr.

℞. *Aqu. Fl. Roſ. alb.*
Spermat. Ranar. a. ℥iv.
Mucilag. Semin. Cydon. Aquâ Plantag. extr. ʒij.
Album. Ovor. num. ij.

Miſce & cum Linteis tepidè applica.

Sub uſu autem ejusmodi Mercurialium ſtudioſè cavendum, ne quid in Oculos, Aures, Nares aut Os depluat. Ad præſervandam quoque Dentium Nigredinem & cariem, ex iisdem uſurpatis, maſticari ſæpè iterumque expui poſſunt *Amygdalæ dulces.*

uomo- Den- m Ni- do aca- nda.

Lac Tityhmali cum *Succo foliorum Verbaſci* pluries applicatum ſimiliter Nigredinem aufert, ſed ne quid in oculos demittatur. Similem virtutem blandè corrodentem habet illa *Aqua albicans*, quæ in deſtillatione Butyri Antimonii omnium primò prodit; poſtea enim prodiens *Aqua flaveſcens* nimis jam corroſiva eſt.

rum lci ſo- iſticū.

De *Oleo Talci* tanquam optimo cosmetico multa dicuntur, apud Chymiſtas; ſed ſophiſticum omne eſt, quod ſub formâ Olei cujusdam circumfertur. Etſi enim *Talcum* nonnihil ſplendens ſit, & viſui occurrat tanquam balſamicâ ſubſtantiâ præditum, Lapis tamen eſt verus, & quidem ſui generis, nullas in ſeſe particulas oleoſas aut balſamicas fovens. Quod verò inde pararur remedium cosmeticum, *Liquor* eſt *per deliquium* factus, & ab *Oleo Tartari per deliquium* ſic dicto quoad formam ac virtutem parum differens; v. gr. Recipitur *Talcum Venetum*, quod viſu oleoſum aut viſcidum arguitur, magno illud labore teritur in pulverem ſubtiliſſimum, poſtmodum vel ſimpliciter, vel quod ſecurius eſt, cum *Tartaro* aut *Cineribus clavellatis* in Furno figulorum per aliquot dies calcinatur; hinc affunditur aut inſpergitur tantilla quantitas Aquæ Roſarum fragrantis, reponitur mox in Cellam, ſic *Liquor* ille *Talci per deliquium* obtinetur, quem aliâs etiam *Oleum Talci* vocant. Liquor verò hic egregius eſt ad purificandam, dealbandamque Cutim, ſi Facies eo quotidie lavetur.

Pulveres dein etiam cosmetici cum *Aquis* ſimilibus in pulticulæ formam redacti noctu ſub introitum lecti Faciei, Collo, imò & Manibus, ſi velis, illinuntur, per ſe ſiccari permittuntur, ac poſtridie mane Aquâ fragrante cosmeticâ teneris linteis exceptâ iterum abluuntur. Pulveres eſſe poſſunt ſequentes, aut ſimiles: *Pulveres cosmetici Aquis.*

℞. *Radic. Ireos florent.*
Sigill. Salomon. ana. ℥j.
Aron. ℥ß.

Magiſt. Marcaſit. ℥iß.
Farin. Tritic. vel Fabar.
Amyli ana. ℥j.
Amygd. amar. rec. excortic. ℥ij.

M. f. Pulvis ſubtil. cui, ſi fragrantem deſideres, admiſcere adhuc poteris
Moſchi orient. ver. gr. vij.
Zibeth. gran. 5.

Vel ℞. *Sapon. Venet. raſi & ſiccat.* ℥vj.
Farin. Fabar.
Lupinor.
Nucleor. Perſicor.
Radic. Sigill. Salomon. ane. ℥ij.
Raphar. ruſtican.
Bryon. ana. ℥j.
Mercur. dulc. ℥ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Uſurpetur ut ſuperior.

Globuli ſaponiformes cosmetici Quod ſi ejusmodi Pulveribus permiſceas *Eſſentiam Gummi Benzoin*, vel *Styrac. calam.* cum *Spiritu Roſar.* extractam, nec non *Oleum ſtillatit. Ligni Rhod.* cum *Ambrâ, Zibetho*, & *Moſcho*, tum inde *Globulos saponiformes* formare poteris, quibus *Aquâ Fl. Fabarum*, aliâve nonnihil emollitis Facies, Collum & Manus fricari poſſunt.

Palliativa Nigredinis cura. *Palliativa Nigredinis* Faciei curatio abſolvitur diverſis fucis, quibus Cutis nitida & alba, vel pulchro rubore tincta redditur. Veteres *Romani* hoc præſtabant *Ceruſsâ*, unde Martialis *Libr.* 7. *Epigr.* 24. Cutim *ceruſſatam*, vel Cicero *Buccas ceruſſata* sappellavit. Hodie pro *Fuco albo* uſurpant communiter *Magiſterium Marcaſitæ*, vel *Magiſterium Ceruſſæ* ex *Aceto deſtillato*, cui *Ceruſſa* incocta fuit, per affuſionem *Aquæ fontanæ* præcipitatum. Adduntur pro lubitu ad conciliandum gratum odorem *Flores Benzoin.* Alii *Magiſterium Perlarum* hoc fine in uſum trahunt. *Lac Virginum* ſuperius deſcriptum, & quotidie noctu per aliquot menſes illitum, laudant communiter. Vel ℞. *Farin. Lupinor. cochlearia duo, Fellis caprill. Succi Limonum ana. cochleare unum, Alumin. cryſtallin.* ʒß. *Miſce omnia in formam Balſami, vel Linimenti, quo Facies noctu illinitur.*

Fucus albus.

Ad conciliandum ruborem autem *Fuco rubro* utuntur, quem in finem communiter hodiernâ die adhibent *Tornam Solis*, quæ nihil aliud videtur eſſe, quàm *Linteolum pluries Colori ſcarlatino intinctum & ſiccatum*, quo tantillum *Aquâ Roſarum* madefacto, genæ fricantur. Alii *Raſuram Ligni Braſiliani* cum *Alumine* & *Ichtyocolla* in *Aquâ* decoquunt, indeque productâ *Tincturâ* cum linteolis Genas ſæpius imbuunt. Fu[...] rub[...]

Labia verò rubicundo colore ſequens inunctus inficit Balſamus.

℞. *Lacc. florent. Spirit. Vini probè lotæ* ʒj.
Olei Nuciſt. expr. ℥ß.
deſtillat. Jasmin.
Cinnam.
Roſar. aa. q. ſ. ad gratum odorem concil.
Miſc. detur ad Pyxidem.

Nonnulli *Sanguinem Draconis verum in granis* ſubtiliſſimè pulveriſant, hinc temperant cum *Mucilagine, Gumm. Tragac.* Aquâ fluviatili extractâ, & inungunt frequenter. Alii *Magi-*

Magiſterium ex *Ligno Braſiliano* faciunt, coquendo probè ejus ſcobes vel raſuram in *Lixivio ex Cineribus clavellatis* & *Sale Tartari* concinnato, hinc *pulverem Magiſterii* per affuſionem *ſolutionis Aluminis* in *Aquâ* factæ præcipitando, denique *Magiſterium* edulcorando, & cum *Mucilag. Gummi Tragac.* temperando, ſicque illinendo. Sunt qui cum *Magiſterio Marcaſitæ albo* permiſcent *Coccinellæ Tincturam*, & ſic uſurpant.

FACIEI RVBEDO, vid. *Gutta roſacea*.

i FACIEI RVGÆ, ſunt inæqualitates Cutis Faciei à conſumtâ pinguedine, vel muſculorum carne ſiccatâ ortum ducentes. Quanquam autem hæc deformitas ſoleat eſſe familiaris Senibus, nihilominus tamen etiam illis contingit interdum, qui vel diuturnâ ſeſe inediâ macerare coacti, vel diuturnis morbis excruciati fuerunt; vel duros etiam, eoſque continuos labores ſuis in vitæ conditionibus exantlare ſolent; vel qui triſtitiâ & curis animi ſeſe emaciârunt; vel denique, qui enormes perpeſſi vacuationes per nares, alvum aut alias vias. Cùm enim ab ejuſmodi cauſis corpus ſuccorum quantitate privetur, neceſſe eſt, ut cutis tandem Faciei laxior reddatur, conſtringatur, atque plicas vel rugas adquirat.

noſis iura- Rugas has Faciei, utcunque minùs moleſtas, ſequior tamen Sexus, mundanæ vanitatis pleniſſimus tolerare neſcit, ac eapropter arte quavis quavis ſibi planam magis, non ſecus atque nitidam cutim adquirere ſtudet. Sed notandum tamen, in ſenibus tales Plicas curationem nullam admittere, in Junioribus autem ſubinde tolli vel corrigi poſſe, modò cauſæ removeantur, atque ſic præſervatoriæ indicationi ſatisfiat. Sed hunc ſcopum illæ demum Fœminæ attingunt optimè, quæ ſuam nôrunt cutim optimis cibis curare, atque ſic chylum maximè nutrientem & copioſum pro alendâ vel augendâ etiam partium ſubſtantia ſibi comparare. Neque tamen hoc ſufficit, quin ſimul quies corporis moderata, ſomnus tranquill⁹, animus curis & mœrore vacuus, vita hilaritatis plena, alvus quotidie reſpondens, deniq; aëris temperati neq; nimis rigidi, neq; nimis æſtuantis, uſus requiritur. Fugienda proin omnia illa, à quibus ſupra diximus ſuam rugas originem trahere; hinc videmus illas Fœminas, quæ duros non ſubeunt labores, quæ vitam plerunq; ſedentariâ ac tranquillam agunt, quarum cor nunquam angitur, ſed lætum ſemper eſt, quæ in radiis ſolaribus, æſtuanteque aëre diu vivere non coguntur, plenâ ſemper, floridâ ac nitidâ Facie gaudere.

Quæ *externa* circumferuntur ad Rugas tollendas remedia, vix ullum præſtare valent deſideratum effectum; niſi fortè poros cutis nimis conſtrictos reſerent, fibraſque ſiccatas emolliant, quo ſic nutritius ſuccus ubertim affluere, cutimque expandere queat: quem in finem commendare vellemus crebram *Oleorum*, *Unguentorum*, aut

aut *Pulmentorum* calentium applicationem, quemadmodum ſunt v. gr. *Axungia humana, canina, hœdina, caponum, cervina, Butyrum recens; Olea Seſaminum, Ovorum, Roſarum, Lil. alb. Verbaſc. Amygdal. dulc. Seminum frigidor. majorum recenter ac frigidè expreſſum. Succi Herbar. Verbaſc. Portulac. Violariæ, Althææ, Malvæ; Nuclei Pinearum, Piſtaciorum. Farinæ radicum Althææ, Bryon. Symphyti, Seminis Lini, Fœnigræci, Oryzæ; Ervi*, cum *Lacte* & *Aqu. Fl. Fabar.* aut *Roſar.* in *Pultis* formam redactæ, & applicatæ.

FACIEI VARI, vid. *Jonthi.*

FACIEI VERRVCÆ, vid. *Verrucæ.*

FAMES CANINA *ſeu* INSATIABILIS, vid. *Appetentia canina.*

Faſtidium Ciborum generale.

FASTIDIVM CIBORVM GENERALE eſt ſymptoma appetitûs planè aboliti, ita ut homines non ſolùm odorem & ſaporem vel guſtationem, ſed etiam ſubinde conſpectum Ciborum omnium horreant, eosque proin ſine ſubſequente nauſeâ ac vomendi deſiderio deglutire nequeant. Vid. *Nauſea.*

Idioſyncraſia.

FASTIDIVM CIBORVM SPECIALE, IDIOSYNCRASIA, eſt ſymptoma appetitûs vitiati, quo Homo non omnes in genere Cibos, Potusve, ſed hunc tantùm vel illum in ſpecie faſtidit, & averſatur maximè.

Ita hi quidem Caſeum, Butyrum, Acetum, Cereviſiam, Vinum, Piſces, Allia, Cepas; alii tandem alia horrent, & ſine nauſeâ ac horrore totius corporis ori ingerere nequeunt.

Cau[ſa]

Oritur hic Affectus non niſi à peculiari atque inſolitâ ſtructurâ papillarum ac fibrarum nervearum in Linguæ, Palati aut Gulæ ſuperficiem exertarum, quæ proin ad occurſum ejusmodi rerum, quas horrent, plus minus graviter percelluntur, criſpantur, hincque ſimul fibras ſtomachicas in cônſenſum trahendo, nauſeam ac vomendi deſiderium excitant. Structura talis propria ac determinata, ferè ſemper nativa exiſtit, ab imaginatione matris gravidæ non raro dependens, quandoque tamen etiam adquiritur occaſionaliter; uti fit, ſi quis forte nimiam Cibi, quem perdite amavit, quantitatem & copiam uno in paſtu devoravit; vel ſi quis nauſeabundum purgans aliquod cum Cibo qualicunque aſſumpſit; aut cibum non munde coctum, vel aliter inſulſe paratum deguſtavit, tum enim papillœ nerveæ Linguæ ita accomodantur, ut tales poſtea Cibi faſtidio ſint, aſſumiq; amplius nequeant. Faciunt huc quoque vitioſi humores adventriculum delabentes, ac Liquorem illius corrumpentes in Gravidis.

Cur[a]

Raro curabilis eſt talis Idioſyncraſia, præſertim quæ congenita eſt, quoniam naturalem illum papillarum nervearum ſtatum corrigere & immutare vix licet. Quæ autem adventitia eſt, illa verò hactenus emendari iterum potuit. Tota hæc

emen-

emendatio conſiſtit in paulatinâ mutatione dictarum fibrarum nervearum, & aſſuefactione earundem ad tolerandum facilius, ac ſine criſpatione ſui, occurſum particularum antea adverſarum. Quando enim ſæpius tentatur eadem res, tum tandem aſſuetæ fibræ non amplius ad illarum adventum percelluntur, & ſic Nauſea tollitur.

Ad Idioſyncraſiam talem pertinet *Abſtemietas*, de quâ vide ſuo loco: nec non *Faſtidium Medicamentorum*, de quo *Diſſertationem* vide Excellentiſſ. Dn. D. Joh. Henr. Hottingeri, *Tigurin.* quam heic Baſileæ pro conſequendo Doctoratûs Gradu conſcripſit, & publicè pro more defendit.

FAUCIUM ASPERITAS, vid. *Raucedo.*

[...]cium [...]or. FAUCIUM ARDOR, vel INFLAMMATIO eſt tumor modò levior modò gravior cum rubore, ſiccitate, & ardente dolore, ſubinde etiam deglutionis difficultate Fauces affligens. Per *Fauces* autem intelligimus poſteriorem cavitatis oris partem, quæ rictum Palati efficit, conſiſtentem è radice Linguæ, Uvulâ, Tonſillis, ſummitate Gulæ & Laryngis, harumque Muſculis, tandem & membranâ pituitariâ interiora palati obvelante. Quæ proin Inflammatio Muſculos Laryngis & Pharyngis occupat, de eâ conſule Titulum *Anginæ*. De Uvulæ Inflammatione vide *Gargareonis Affectus*; & de Amygdalarum Ardore inſpice *Tonſillarũ morbos.*

Heic verò eam tantùm, quæ in radice Linguæ, ac membranâ pituitariâ Faucium occurrit, ſiccatem, cum rubore atque ardente dolore conjunctam intelligimus, quæque in Febribus Continuis ſæpenumero occurrit, ac *Prunellæ* nomine venire conſuevit. *Prunella.*

Cauſa Ortum verò hæc Affectio ducit à Lymphæ pituitoſæ ſalſo-acris craſſitie eſt ſtagnatione, indeque productâ ſimul circulationis ſanguinis impeditione in vaſculis capillaribus; quale quid ſæpe in Febribus continuis, præcipuè malignis, occurrere ſolet; præprimis quando ſimul tubuli faucium à potu fortè gelido, vel à deglutitione Liquoris ardentis acris ſpirituoſi, vel ab inſpiratione aëris nimis gelidi, æſtuante per Febrim aut aliâs corpore, conſtringuntur, & anguſtantur.

Diagnoſis & Prognoſis Symptoma eſt partim ex Ægrotantis relatione, partim ex ipſâ Faucium inſpectione cognoſcibile; periculoſum certè in Morbis ſive Febribus malignis, utpote facilè in Gangrænam tranſiens, niſi ſuccurratur citò, atque circulatio humorum ibidem reſtituatur.

Curatio. In *Curatione* proin humores viſcidi incidendi, craſſi attenuandi, acres mitigandi, constrictio tubulorum laxanda, circulatio humorum reſtituenda. Scopos hos non ita difficulter attingemus, modò decenter & ordine in remediorum præſcriptione & uſu procedamus. Itaque, niſi alvus probè, etiam in ipſâ Febri fuerit aperta, *Clyſma* quoddam *detergens, aperiens & temperans* injicia-

tur ſtatim; deinceps *raninæ* ſub Linquâ *Venæ incidantur.* Intus verò ad Lympham probè diluendam, fluidioremq; reddendam *medicamenta anticatarrhalia, diaphoretica, blandè volatilia* ſunt præſcribenda, ſudorque hinc expectandus: v. gr.

℞. ♁n. *diaph.*
Dent. apr. ppt.
Cryſtall. alb. ppt. ana. ℈ij.
Nitri perlati vel ♁*iat.*
Salis volat. C. C. purific. aa. ℈j.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. ad ch. mane ac veſperi cum vehiculo convenienti exhibendas. Vehiculum eſſe poteſt *Aqu. Brunellæ, Scabioſ. Card. bened. Endiv. Succiſ. Ulmar. Taraxac. Portulac. Lactuc.* Vel *Decoctum radic. Gramin. Acetoſ. Fragar. Herbar. Scabioſ. Brunell. Anſerin. Agrimon. Numular. Paſſular. Hordei integr. Raſuræ C. C.* aut ſimil.

Vel ſequens hauſtus aliquoties propinari poteſt.

℞. *Bolor. Fimi Caballi Avenâ nutrit. num. 3. aut 4.*

Affunde Aquæ Graminis, Brunell. Endiv. Scabioſ. Card. bened. Flor. Acac. vel *Ptiſanæ ordinar.* ℥iiij. *Stent per horam aut bihorium, exprime dein Liquorem, eumq; Sacchare nonnihil edulcoratum hauriendum offer, & quidem bis de die.* Loco *Fimi caballini* ſumi poteſt *Stercus ovillum* aut *caprillum.*

Vel ℞. *Aqu. Scabioſ.*
Succiſ.
Plantag. ana. ℥j.
Mixtur. ſimpl. ℈j. *vel* ʒß.
Roob Sambuc. ℈ij.
Bezoard. min. gr. xv.

M. detur ad Vitrum pro doſi ſæpius repetendâ, cum expectatione ſudoris.

Vel ℞. *Aqu. Brunell.*
Agrimon. ana. ℥iß.
Syrup. Granat. acid.
de Nymph. ana. ℥ß.
Roob Sambuc.
Spir. Nitr. dulc. ana. ʒß.
Ebor. ſine igne ppt.
♁*n. diaph. ana.* ℈j.

M. d. ad Vitr. Sumatur unâ vel duabus doſibus.

Vel ℞. *Bezoard. min.* ʒj.
C. C. philoſ. calc.
Mandib. Luc. piſc. ppt.
Unicorn. mar. ppt. ana. ℈ij.
Nitr. ♁*iat.*
Myrrhæ elect. ana. ʒß.
Sacch. roſat. tabul. ʒij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis m. ac veſp. ʒß. *cum Vehiculo convenienti. Externè* dein *Gargariſmata* diſcutientia in uſum ſunt vocanda, ex nitroſis ſucculentis & mucilaginoſis parata; v. gr.

℞. *Aqu. Brunell.*
Spermat. Ranar. ana. ℔ß.
Succi Semperviv. major. vel
Teleph. rec. expreſſ. ℥iij.
Roob Moror.
Dianuc. ana. ℥iß.

M. d. ad Vitr. Uſurpetur calidiusculè gargariſando.

Vel ℞. *Cancror. fluviatil. conciſor. & contuſ. num. 6.*
Herb. Brunell.
Scabioſ.
Flor. Malv. hortenſ.
Liguſt. ana. Mj.

Inciſ.

Inciſ. coqu. in ſ. q. Aqu. fontan. Colat. ℔j.

adde *Roob Moror.* ℥iß.

Sambuc. ℥ß.

Salis armoniac. ʒiß.

M. d. ad Vitr. pro Gargariſmate.

Vel ℞. *Aqu. Semperv.*

Brunell.

Fl. Liguſtr. ana. ℥iiij.

Succi Cancror. fluviat.

Semperviv. ana. ℥iß.

Roob Dianuc. ℥j.

Nitr. ppt. ʒj.

M. d. ad Vitr. pro Gargariſmate.

Vel ℞. *Rad. Glycirrhiz.*

Alth.

Carlin. ana. ℥ß.

Herb. Succis.

Salv.

Foliorum tenerior. Rubi Sylv.

Flor. Malv. arb. ana. Mj.

Inciſ. coque in ſ. q. Aquæ fontan. Colat. ℔j.

adde *Mellis roſac.* ℥iß.

Roob Moror.

Dianuc. ana. ℥j.

M. detur. ad Vitr. pro Gargariſmate.

Vel ℞. *Decoct. Rapar.* ℥x.

Roob dianuc. ℥j.

Sal. armon. ʒj.

Nitr. puriſ. ʒß.

M. d. ad Vitr. pro Gargariſatione.

Vel ℞. *Aqu. Brunell.* ℥vj.

Plantag. ℥iiij.

Succi Semperviv. ℥ij.

Aceti Vin.

Roob dianuc. ana. ℥j.

Spirit. Vin. camph. ℥ß.

M. d. ad Vitr. pro Gargariſmate diſcutiente.

Poſt ſingulas gargariſationes *Eclegma* aliquod venit lingendum, v. gr.

℞. *Roob. dianuc.* ℥ß.

Syrup. Gran. acid.

Violar. purp. ana. ℥j.

Aqu. Brunell. ʒvj.

♁*n. diaph.*

Spec. diatrag. frig. ana. ʒß.

M. d. ad Oll. Cochleare plenum lambatur.

Vel ℞. *Syrupi de Semperviv.* ℥j.

Nymph.

Rub. id. ana. ʒvj.

Aqu. Flor. Liguſtr.

Endiv. ana. ℥ß.

Ocul. ♋. *ppt.* ʒß.

Bezoard. miner.

Nitr. ♁*iat. ana. gr.* xv.

M. d. ad Vitr. Lambatur cochleatim.

Vel ℞. *Syrup. Ribium.*

Acetoſell.

Roob Dianuc. ana. ʒvj.

Sambuc. ʒij.

Aqu. Succis. ℥j.

♁*n. diaph.* ʒj.

M. d. ad Ollam, ſumatur cochleatim.

Collum externè ter vel pluries quotidie inungatur calidè ſequenti *Oleo* vel *Linimento* reſolvente:

℞. *Ol. Amygd. dulc.* ℥j.

Roſar. ℥ß.

Spir. Sal. armon. q. ſ. ad conſiſtentiam Linimenti.

Miſc. d. ad Oll.

Vel

Vel ℞. *Ungt. Populeon.*
de Alth. ana. ℥ß.
Olei Chamom.
Philoſoph.
Scorpion. ana. ʒij.
Miſce detur ad Oll.
℞. *Olei Amygdal. amarar.*
Chamomill. ana. ʒiij.
M. d. ad Vitr.
Vel ℞. *Olei è flor. Slotan.* ʒvj.
Lumbr. terr. ʒij.
Lilior. alb. ℥ß.
M. d. ad Vitr.

Dein & *Emplaſtrum de Meliloto, de Mucilagin.* vel *Cataplaſma* ex *Nido Hirundinum, Fimo caprill. columbin. Abſynthio, Althæâ, Anetho, Marrubio albo, Meliſsâ, recent. contuſis,* cum *Pinguedine porcinâ* aut *Melle* & *Lacte* factum imponitur. *Album græcum* ob *fœtorem* repudiamus. Vel
℞. *Pulv. radic. Alth.*
Malv.
Irid. flor.
Flor. Chamom.
Melilot.
Sambuc.
Semin. Fœni græc.
Lin. ana. ℥ß.
Miſce & cum Lacte coquatur ad Pultis conſiſtentiam, addendo
Unguent. de Hyoſcyam. ℥ij.
Applicetur crebrò calidè. Sunt & qui cum fructu *Lanam nigram ſuccidam* circa collum ponunt.

Faucium excoriatio. FAUCIUM EXCORIATIO eſt membranæ ſive tunicæ glanduloſæ Palati eroſio ab humoribus ſalſo-acribus corroſivis originem ducens. Hæc excoriatio aliquando etiam Tonſillas, atque Uvulam prehendit. Subinde cum vel ſine ardore, utplurimum verò cum Raucedine Hominem moleſtat.

Humores ſalino-acres & corroſivi ſunt, qui talem Excoriationem producunt, quique vel cum ſanguinis maſſâ ad tubulos membranæ affectæ delabuntur, v. gr. in Scorbuto, Lue venerâ, inunctionibus mercurialibus &c. vel per os deglutiuntur, quemadmodum ſunt Spiritus ſalino-acres volatiles Salis armoniaci, Urinæ, Nitri, Sulphuris, Vitrioli. Quandoque & Vomitus aut exſcreatio valida pituitæ acris in tranſitu membranam excoriare obſervata eſt. Huc etiam contribuere valet Gargariſatio nimis vehemens & crebra. *Cau[ſa]*

In conſpectum prodit hæc Faucium læſio, modò palatum inſpicere & perluſtrare velis: moleſta eſt, Raucedinem inferens, atque, ſi deglutire acida vel ſalſa oportet, inſigni plus minus dolore affligens. Scorbuticis, Leproſis, Lue Gallicâ infectis haud infrequens; apud quos Homines etiam crebrò redit, ac interdum lentè curatur, præprimis ſi exulceratio vel caro luxurians ſimul advenerit. *Dia[gno]ſis & Prog[noſis]*

Si *Curationem* feliciter inſtituere atque expedire cupias: id primò, ſecundò ac tertiò agendum erit, ut excoriata pars iterum conſolidetur, huncque in finem omnia impedimenta è medio tollantur. Conſolidationem obtinere licet Cibis ante omnia mucilaginoſis, quemadmodum ſunt *Juſcula hordeacea, farinacea, avenacea,* *Cura[tio]*

cea,

cea, *Oryzacea*, *contuſis Cancris*, *Cochleis*, nec non *Herbis Plantaginis*, *Pimpinellæ*, *Scabioſæ*, *Lactucæ*, *Portulacæ*, *Endiv. Cichor. Borraginis* alterata; *Ova* item *ſorbilia*, aliaque ſimilia. Dein & *Gargarisma mucilaginoſum* in uſum trahendum, cavendo tamen, ne vehementiâ quadam Gargariſationis fauces nimis commoveantur ac torqueantur; v. gr.

℞. *Cancror. fluv. contuſ. num.* 6.
Herb. Plantag.
Alth. ana. Mj.
Lich. petr. Mß.
Flor. Roſar. rubr. Pj.
Semin. Pſyll. ʒiij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℔j. *adde Roob dianuc.* ℥iß.
Mell. roſac. ℥j.
Miſc. d. ad Vitr. ac tepidè uſurpetur crebrò.

Vel *ſolum Decoctum Raparum* cum *Cremore Hordei* miſtum gargariſari poteſt. Vel

℞. *Radic. Alth.*
Symphyt. ana. ʒij.
Herbar. Sanic.
Pyrol.
Flor. Liguſtr. ana. Mj.
Cochlear. ſine teſtis conciſar. num. 9.
Inciſ. coqu. in ſ. q. Aqu. fontan. Colat. ℥x. *adde*
Syrup. Capill. Vener.
de Lich. petr. ana. ℥j.
M. d. ad Vitr. & frequenter gargarizetur.

Poſt gargariſationem, vel aliâs quoque ſequens *Eclegma* lambi poteſt ſæpius:

℞. *Syrup. de Lich. petr.*
Alth. Fern. ana. ʒvj.
Roob Dianuc. ℥ß.
Sambuc. ʒiß.
Aqu. Plantag. ℥iß.
Spec. diatrag. frig. ʒj.
Magiſt. ½ *n. diaph.* ʒß.
M. d. ad Vitr. Uſurpetur per cochlearia.

Pro potu ordinario concedi poteſt *Decoctum radic. Gramin. Hordei integr. Raſur. C. C.* & *Paſſular. minor.* A Cibis acribus, ſalſis nimium, acidis abſtineatur. Motus corporis vehementiores, atq; æſtus aëris caveantur maximè. *Vino*, *Spirituumq́; ardentium* potui ſeriò eſt interdicendum. Alvus naturâ vel arte quotidie libera eſſe debet. *Venæſectio* in Plethoricis, aut ubi ſanguis in aliquali æſtu eſt, non amittenda.

FAVCIVM EXVLCERATIO eſt unitatis membranæ palati ſolutio ab humoribus acribus ſalino-corroſivis facta. Morbus frequens illis, qui ſcorbuticâ, aut venereâ ſanguinis intemperie laborant, apud quos ejusmodi humores acres & corroſivi ad tunicam palati ſquamoſam delabuntur, inibique obhærentes corroſionem inſtituunt, & ſic Ulcusculum modò unum, modò plura excitant, ſanioſam pituitam acrem fundentia. *Salivatio* cum Mercurio inſtituta ſimilem quoque affectionem palati, ni præcaveamus, efficit. *Luxurians* ſubinde *Caro*, utplurimum alba & ſolida, ex ulcuſculis Faucium enaſcitur, quando ſuccus nutritius allabens

Faucium exulceratio.

bens copioſior admittitur, & in ſubſtantiam ſolidam ſpongioſam albam concreſcit.

Humores illi acres, qui talem producunt morbum, è primis viis Maſſæ humorali communicantur; chylus itaque ſimili charactere imbutus, à Cibis ſalſis, acidis, acribus, à Potu aceſcente, à ſaccharatis, mellitis ſuppeditatus maximâ in culpâ erit; præprimis ſi nativa vel adventitia temperies ſcorbutico-hypochondriaca præceſſerit. Concubitus dein cum hominibus Lue venereâ infectis huc contribuit, poſtquam ſcilicet ſanguis hâc ratione totus fuit infectus, & ſalibus corroſivis imbutus. Tandem Inflammatio in Abſceſſum abiens Ulcus etiam poſt ſe relinquit, pro variâ humorũ acrimoniâ varium.

Diagnoſis. Cognitu facilis hæc Exulceratio, modò palatum inſpiciamus. Admittit tamen illa differentias varias reſpectu tam magnitudinis, quàm vehementiæ, temporis, aliarumque circumſtantiarum. Etenim Exulceratio alia *ſuperficiaria* eſt, alia *profunda*, ac *ſinuoſa*; alia ſimplex, alia *multiplex*, pluribus in locis contingens, aut cum carie ſubjectorum oſſium, vel ſaltem cum luxuriante albâ rubrave carne conjuncta; alia *recens*, alia *inveterata*; alia *benigna*, minimè ſerpens, alia *maligna*, ſerpens, & exedens, cancroſa.

Prognoſis. Interdum brevi facileque ſanatur, ſi benigna nimirum ac recens fuerit, difficulter autem ſanabilis, quæ inveterata eſt, maligna, cancroſa, fiſtuloſa, ſerpens; hæc enim lentam plerunque Febrim, ac mortem hecticam poſt ſe trahit.

Curatio abſolvitur Ulceroſæ partis deterſione ſeu mundificatione, carnis, ſi quæ adeſt, corruptæ & excreſcentis ſive luxuriantis conſumtione, ac tandem conſolidatione. *Deterſio* fit per *Gargariſmata* ex abſtergentibus concinnata, quemadmodum ſunt *Decocta Radicum Gentianæ*, *Ariſtolochiæ rotund. ver. Angelic. Vincetoxic. Herbar. Abſynth. Abroton. Sanicul. Pyrol. Milleſol. Card. bened. Cent. min.* v. gr.

℞. *Radic. Ariſtoloch. rot. ver.*
Rhabarb. Monach.
Gentian. ana. ℥ß.
Herb. Marrub. alb.
Artemiſ.
Brunell. ana. Mj.
Summitat. Abſynth.
Cent. min. ana. Mß.
Inciſa coque parum in
Aquæ commun. vel
Plantag. ℔iiß.
Vin. alb. veter. ℔ß.
Colaturæ adde
Mellis roſac. ℥ij.
Eſſentiæ è Myrrhâ, Aloë, Croco & Rhabarb. cum Spirit. Vini tartariſatio extract. ℥ß.
Miſce detur ad Vitrum, ac inde ſæpius Os & Palatum tepidè eluatur.

Vel ſimpliciter *Rapæ* cum *Salviâ*, *Scabioſâ*, aut *Tanaceto* in *Aquâ* ac *Vino* decoquuntur, Decocto *Mel roſaceum* cum *Roob Sambuc.* permiſcetur, & ita frequens gargariſatio inſtituitur. Finitâ autem tali Faucium elotione *Syrupus Papaveris rhead. Violar.*

Violar. purp. de Nymphæâ, *Sceletyrbicus*, *de Abſynthio*, cum *Aquâ Plantag. Taraxacon. Ulmar. Melle roſaceo*, *Roob Dianuc.* & *Sambuc.* junctus cochleatim exhibetur. Vel *Syrupus è Decocto Cochlearum*, *Bellid. minor.* ac *Plantagin.* cum *Saccharo* ſit, ac lambendus ſæpè traditur.

luxurians. Si luxurians adfuerit Caro, eaque albicans, *ſpeckicht*, corroſivis illam detergere vel abſumere remediis tentabis; partem etiam forfice reſcindere ſtudebis. Corrodentia uſurpantur primò lenia, v. gr. *Aqua Calcis viv.* cum *Eſſentiâ Aloës*, *Myrrh. Pyrethr.* quibus tangitur ſæpius Caro luxurians calidè, ac palatum dein iterum *Aquâ Pulegii*, *Salviæ* & *Cent. min.* eluitur. Quibus nil efficientibus ad *Unguentum Ægyptiacum* cum *Melle roſaceo* permiſcendum atque inungendum, ſed brevi rurſus exſpuendum & eluendum acceditur. Si adhuc efficacius deſideretur remedium, *Spiritus Vitrioli*, *Nitri* aut *Sulphuris* vel per ſe adhibebitur cum penicillo, vel prius *Melli roſaceo* commiſcebitur. Imò ſunt, qui in caſu neceſſitatis, etiam *Lapidem infernalem*, *Butyrum Antimonii*, *Mercurium præcipitatum*, vel *Aquam phagedænicam* ſubinde admovent, moxque iterum eluunt remedii corrodentis particulas. Alii planè *actuali cauterio* exurunt ejusmodi excreſcentias.

Quando autem ita abſumta eſt omnis caro luxurians vel corrupta, tum ulterius detergens & mundificans in uſum trahendum, atque hunc in finem *Lapis medicamentoſus* Crollii *Decocto radic. Ariſtol. Imperator. Ulmar.* atque *Gentianæ* diſſolutus frequenter adhibetur; vel locus ulceratus ſæpius tangitur *Eſſentiâ Myrrh. Aloës* &c. ac deinceps *Mel roſaceum* cum *pulvere Rubricæ fabrilis* adhibetur donec conſolidatio ſit facta.

Quod ſi Exulceratio ſinuoſa aut fiſtuloſa fuerit, non alio quàm dicto modo procedendum eſt in curatione; ſi verò os carioſum ſubtus latuerit, corrodentibus remediis Ulcus amplificandum eſt, usque ad ipſum os, huic dein ſæpius linteolum *Oleo deſtill.* ac *Pulvere Piperis*, *Euphorbii*, *Ireos Florent.* imbutum admovetur, donec exfoliatio carioſæ portionis facta fuerit, osque nudum ac ſanum apparuerit. Hoc dein carne obtegetur novâ, ſicubi ſiccè tantùm linteola fuerint applicata, aut non niſi prius conſperſa *Pulvere radic. Ireos flor.* extiterint.

Conſolidatio demum promovetur ſolo *Melle roſaceo*, *Roob Dianucum*, cum *Pulvere Boli Armen.* ♁ *nii diaph. Rubricæ fabril.* ter pluriesve per diem admoto. *Conſolidatio.*

Intus in tali Affectione aliquoties *Infuſo Fol. Senæ cum Rhabarb.* vel *Pilulis purgantibus cum Mercurio dulci*, vel *Syrupo de Cich. cum Rhab.* corpus evacuabitur. *Decoctum traumaticum* vel *Infuſum fol. Thée*, *Sanicul. Virg. aur.* &c. poſtea diu bibetur.

Si *cancroſum* fuerit Ulcus, exedens, ſerpens, vel planè non tangendum, vel *Decocto folior. Solani*, *Salv. Geran. robert. Flor. Melilot. hortenſ. Cochlearum nudarum* cum *Mercurio*

dulci, ac *Magiſter. Saturni*, ſæpius quotidie per longum tempus eluendum erit.

FAUCIUM CARO LUXURIANS, vid. *Faucium Exulceratio.*

FAVI, vid. *Achores.*

Febris in genere. FEBRIS in genere eſt præternaturalis quædam ſanguinis fermentatio, cum laſſitudine, ſiti, appetitu utplurimum abolito, æſtu corporis, pulſu celeri & frequenti, aliisque ſymptomatibus Hominem affligens.

Cauſa. Oritur plerunque à circulatione ſanguinis in capillaribus hinc inde vaſculis impeditâ: quod impedimentum naſcitur vel vitio ſeri ſanguinei, acorem, craſſitiem, & viſciditatem quandam adepti; vel vitio pororum cutis & vaſculorum capillarium, conſtrictorum à frigore qualicunque externi aëris, aut ab Aquâ frigidâ, cui ſeſe forſan Homo immergit intempeſtivè; vel vitio humorum corroſivorum ſanguini fluiditatem nimiam, imò diſſolutionem malignam ſive totalem conciliantium. Ut adeo diverſæ cauſæ ad eundem ſcopum producendæ Febreos colliment; primò enim *Aër* vel nimis æſtuans ſanguini fervorem aut diſſolutionem, vel nimium frigidus eidem craſſitiem, & viſciditatem, ſimulque tranſpirationem cutis inſenſibilem præpediendo, accumulationem ſeri conciliat, ſicque Febrim ſuſcitat. *Cibi* ſive boni ſive mali copioſè nimis, vel intempeſtivè ingeſti, chylum craſſum, lentum, ac viſcidum exhibent, unde ſanguis ſimilis evadit. *Somnus* & *Quies* nimia humores accumulat. *Vigiliæ* & Corporis *exercitationes* magnæ vehementesque ſanguini acrimoniam conciliant, ad producendos æſtus febriles aptam. Neque *Ira* exceſſiva, *Terrorq;* panicus è numero cauſarum eximuntur, quando talium Mentis paſſionum ope Spiritus animales nimis agitantur, fibræ Cordis & Vaſorum ſanguivehorum ita percelluntur, aut criſpantur, ut hinc facilè motus humorum circulatorius perturbetur, illique hinc inde in ſuo transfluxu libero præpediantur.

Symptomata febrilia quamplurima ſunt, ſed facilè tamen dictis è cauſis explicabilia. *Symptomata febrilia.* *Æſtus* enim corporis totius ferventi ſanguini debetur, per totum corpus circulanti. *Horror febrilis* Lymphæ acidæ, fibras panniculi carnoſi conſtringenti & criſpanti, adſcribitur. *Sitis* à Salivæ defectu, ac Linguæ ariditate ſuos plerunque natales trahit. *Appetitus abolitus* oritur à Lymphæ gaſtricæ inertiâ, craſſitie, vel penuriâ, ob quam irritatio fibrarum Oeſophagi contingere nequit. *Laſſitudo* adeſt in corpore toto propter craſſitiem humorum, indeque oriundam ſpirituum inſufficientem quantitatem aliâs nervos omnes ſuâ elaſticitate expandentem. *Dolor Capitis* ſtagnationi ſanguinis, vaſa membranasque moleſtè tendenti adſcribitur. *Pulſus celer* & *frequens*, *Agrypniæ*, ſpirituum & ſanguinis agitationi vehementi attribui ſolet.

Urinæ

Urinæ rubræ ſunt plus juſto, ob ſulphureas particulas cum ſalinis copioſioribus intimius commiſtas. *Anxietas præcordiorum* vel ſaburræ cruditatum ſtomachicarum, vel æſtuantis ſanguinis tardiori per pulmones decurſui ortum debet. *Mentis alienatio* denique ab inordinato ſpirituum, ac fibrarum cerebri medullarium motu provenire unicè videtur. Hæmorrhagiam Narium aliarumve partium vel ab æſtu copioſi ſanguinis, vaſa per nimiam tenſionem rumpente, vel ab acrimoniâ ejusdem tubulos erodente deducimus. Conſtipatio alvi à craſſitie vel penuriâ Lymphæ inteſtinalis; *Fluxus* autem *Ventris* à ſeri ſanguinei nimiâ fluiditate originem trahit. Ut alia prætercam.

gno- Febris cujusque præſentia cognoſcitur ex pulſu celeri ac frequenti, ſiti, urinâ plus juſto tinctâ, laſſitudine totius corporis, appetitu proſtrato, tanquam è ſignis pathognomonicis, quibus dein plurima alia ſymptomata pro complexionum aliarumve circumſtantiarũ ratione junguntur. Plerunq; Febris à frigore, vel horrore aut etiam rigore per horam plus minus durante incipit, quem dein ſequitur æſtus toti⁹ corporis, ſitis, anorexia &c.

Febrium *differentiæ* ſunt multi- fferen- variæ, etenim 1. Aliæ ſunt *benignæ*, quæ cum mitibus, aliæ *malignæ*, quæ cum vehementibus ſymptomatibus homines affligunt, quæque ſæpius *contagioſæ* & *epidemicæ* evadunt. 2. Aliæ ſunt *continuæ*, à principio ad finem ſine intermiſſione durantes, aliæ *intermittentes*, quæ uno vel altero die intermittunt, ac de novo redeunt. Continuæ *benignæ* ſunt *Ephemera*, *Lactea*, *Hectica*, *Lenta*, *Synochus*, & *Cauſus*: *malignæ* ſunt *Morbus Hungaricus*, ſ. *Febris caſtrenſis*, *Febris peſtilens*, *Peſtis*, *Sudor Anglicus*, *Variolæ*, *Morbilli*. Singulæ differentiæ ſeorſim in ſequentibus pertactantur.

Circa *Curationem* is omnium optimè verſabitur Medicus, qui poſt evacuatas primas vias, ſanguinisque extractionem, lentorem humorum optimè incidere, ſanguineo ſero debitam fluiditatem conciliare, ejus acrimoniam edulcorare, diſſolutionem imminentem præcavere, ac denique ſymptomata probè mitigare ſtudebit. *Curatio.*

FEBRIS LACTEA, eſt Febris continua utplurimum Ephemera, aliquot poſt partum diebus, cum levi horrore, æſtu hinc, aliisque ſymptomatibus febrilibus ſubſequentibus, Puerperas, dum Lac in Mammas confertim prorumpere incipit, affligens. *Febris lactea.*

Accidit nimirum aliquot poſt partum diebus cum horrore, quem calor totius, plus minus intenſus, ſitis, mammarum intumeſcentia, lumborum dolor, inquietudo, vigiliæ, laſſitudo, appetitus imminutus, ſubſequuntur. Quandoque ſimul Inflammatio aut Eryſipelas Mammarum jungitur. *Diagnoſis.*

Producitur hæc Febris nunc à Chylo tantillum crudiore, in Maſſam humoralem juſto copioſius influente, & turbationem inſtituente: nunc à retentis Lochiis, & aliqua parte in *Cauſæ.*

 ſangui-

ſanguinem regurgitantibus; nunc à chyloſis particulis, copioſè & velut cum impetu in tubulos mammarios, nondum ſatis pervios irruentibus: nunc tandem ab ipſâ Uteri inflammatione, quæ ſi pertinacior ſit, malignam ſimul atque deleteriam poſt ſe trahit Febrim. In omnibus enim hiſce caſibus inteſtinus particularum Maſſæ ſanguineæ motus invertitur, vel certè augetur dum interea circulatorius ejus motus offendiculum inveniat.

Prognoſis Si *Prognoſin* ſpectes, niſi Uteri obtingat inflammatio, aut alias Maſſa ſanguinea crudioribus admodum particulis turgeat, Febris lactea neque periculoſa eſt, neque diu durans. Si verò Lochia ſupprimantur pertinaciter, febris difficilior redditur, inque ardentem non rarò periculoſam aut malignam mutatur.

Curatio. Quoad *Curationem*, in principio ſtatim ſi Alvus ſegnior aut prorſus ſuppreſſa extiterit, vel *Suppoſitorio*, vel *Clyſmate emolliente* ſollicitabitur, & commodè evacuabitur. *Suppoſitorium* concinnari poteſt vel ex *Globulis moſchatis*, *Oleo Oliv.* intinctis, vel ex *Melle* cocto cum tantillo *Croci*; vel ex *Radic. Petroſelin.* aut *Scorzoneræ*. *Clyſma* verò componetur ex *decocto Radicum* atque *Herbarum emollientium*, cum *Oleo roſaceo*, vel *violaceo*, atque *Melle*; v. gr.

℞. *Decoct. rad. & Herb. emoll.* ℔j.
Mell. roſac. ℥iß.
Ol. Amygd. d. Lil. alb. ana. ℥j.
Salis Gem. ʒß.
M. f. Clyſter ſtatim injiciendus.

Poſtea ſtatim ad *diaphoretica* accedendum; ubi m. ac v. *Lac Lunæ*, *C. C. philoſ. ppt.* ♁*nium diaph. Ocul.* ♋. *ppt. Ebur ptt. Unicorn. foſſil. Terr. ſigillat.* ac ſimilia *ad* ʒß. cum liquore conveniente exhibeantur; ſimulque *Mixtura diaphoretica* cochleatim ſæpius propinetur, ex *Aquis deſtillatis Fumar. Flor. Sambuc. Ulmar. Scabioſ. Card. bened. Syrup. Fl. Tunic. Rub. id. Corall. Rib. de Beton. Bezoard. min. C. C. phil. ppt.* aliiſve pulveribus antea recenſitis ſudoriferis confecta, v. gr.

℞. ♁*n. diaph.* ʒj.
Cryſt. alb. ppt.
Lact. Lun. ana. ℈ij.
C. C. phil. ppt. ʒij.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 8. *doſ. æqu. ad ch. m. ac v. ſumendas.*

℞. *Aqu. Fl. Samb. Scab. ana.* ℥iß.
Syrup. Capill. ♀ *r.* ʒvj.
Bezoard. min. ℈j.
Matr. Pert. ppt. ʒß.
M. d. ad Vitr. Sumatur per cochlearia.

Si ſudor ſubſequatur, quemadmodum impediri non debet, tum abſtergendus ille diligenter venit, induſiumque probè ſiccatum admittendum. Mammæ ab externo probè muniantur frigore. Ciborum vice non niſi *Juſcula* carnium, eaque optima concedantur. Loco *Vini* bibat *decoctum Raſur. C. C.* cum *Hordeo*, ac ſi placet *Hederâ terreſtr.* vel *Aniſo*, & *Liquirit.* Ira, Metus, Triſtitia, Motus, aut obambulatio nimia extra lectum fugiantur. Si Lochia non fluant, aut malè fluant, eo medendum eſt modo, quem-

quemadmodum ſuo loco demonſtrabitur.

FEBRIS EPHEMERA ſive DIARIA, πυρετὸς ἐφήμερος, eſt Febris continua benigna per diem tantùm unum durans, nonnunquam verò etiam ad plures dies ſeſe extendens, cum frigore aut horrore incipiens, & in æſtum, tandemq; ipſum ſudorem, aliamve criſin terminans.

Afficiuntur itaque primariò, ſicut in Febribus in genere omnibus, humores corporis circulantes, præternaturaliter fermentantes, ſecundariò autem Partes quoque ſolidæ.

Proximè Febris qualiscunque ephemera producitur à Lymphâ aliquâ auſterâ, plus minus viſcidâ ac tenaci, in vaſis capillaribus, tubulisve lymphaticis Glandularum, ipſisque etiam vaſculis earundem excretoriis hinc inde obhærente, ſtagnante, ac ita circulatorium ſanguinis motum impediente. Lympha autem illa neque copioſa, neque inſigniter acris aut viſcida eſt, quoniam ſic non Ephemeram, ſed intenſiorem continuam Febrim efficeret.

Occaſionem porrò Ephemeræ præbet interdum ſubita pororum cutaneorum conſtipatio à frigore aëris externi, ad æſtuans fortè, vel calidum ſatis corpus admiſſi, unde per regurgitationem, aut retropulſionem molecularum plurium ſtatim humoralis latex in motu progreſſivo præpeditus inteſtinum motum vehementiorem ſive turbationem aut turgeſcentiam quandam plus minus inſignem adipiſcitur, ipſamque adeo Ephemeram producit.

Antecedenter verò ad Lymphæ viſciditatem contribuit Chylus minus probè in Ventriculo digeſtus, aut malè in Inteſtinis elaboratus, ſive dein id contingat liquoris gaſtrici, ſive Diætæ vitio; quandoquidem & Cibi craſſiores atque dyſpepti, & Potus quicunque immodicè vel intempeſtivè ingurgitati, & exercitationes corporis nimiæ, & Paſſiones tandem animi vehementiores, inprimis ſtatim à paſtu obvenientes, Ventriculi coctionem turbando, crudiorem utplurimum Chylum producere poſſunt.

Pro varietate autem cauſarum plus minus fortium *Ephemera* differentias conſequitur, ut alia quidem per 24. tantùm horas duret, alia verò ad duos vel tres dies haud interrupto tenore extendatur, & *Ephemera plurium dierum* vocetur. Si verò ejusmodi Febris ultra aliquot dies mitibus cum ſymptomatibus perdurat, tum *Synoches*, vel *Continentis* ejusque nunc *ſimplicis*, nunc *putridæ* nomen adipiſcitur. *Differentia.*

Quoad *Diagnoſin*, incipit hæc Febris cum horrore nunc leni, nunc fortiore: ſequitur hinc æſtus totius corporis, cum laſſitudine, ſiti; præcedente etiam quandoque vel ſomno graviore, vel frequenti oſcitatione. Pulſus celer & frequens, in Plethoricis ſimul vehemens, æqualis, ordinatus. Interdum quoque junguntur nauſea, oris amaror, vomitus, anorexia, cephalalgia, vertigo, vigiliæ, *Diagnoſis.*

giliæ, alvi ſegnicies, ſaliva viſcida, & pauca, lingua ſicca, inquietudines; urinæ evadunt croceæ ſive plus juſto tinctæ, craſſæ, modò turbatæ, modò claræ.

rognoſis Quantum ad *Prognoſin* attinet, Ephemera ſæpius eodem modo, iisdemque cum ſymptomatibus, ac Febris maligna, Hominem affligere ſolet; proin minimè fidendum, & prægreſſa diæta ſedulò venit examinanda, è cujus circumſtantiis prudens Practicus facilè judicabit, num pejus quid, quam Ephemera, metuendum ſit. In genere tamen Ephemera, ſi talis eſt & manet, nihil in ſe diſcriminis habet, quin Ægro ſeſe maturè in lectum componente multoties intra 24. horas, frequenter & intra ſecundum, tertiumve diem ceſſat. Solvitur autem nunc ſponte, nunc remediorum debitorum uſu; & quidem vel per ſudorē, vel per diarrhoeam, vel per Narium Hæmorrhagiam. Aliquando etiam, ubi ſcorbutica ſalia, aliæve heterogeneæ particulæ in ſanguine luxuriant, in Tumores adenoſos, Furunculos, Abſceſſus, Eryſipelata crurum aut brachiorum, Capitis intumeſcentias, Tubercula, Puſtulas, aliave Exanthemata cutanea terminatur. Reperiuntur homines, qui ob peculiarem humoralis Maſſæ dyſcraſiam, vel leviſſimum ob errorem diætæ in Ephemeras cadunt.

Curatio. Quod ſi proin Febres contagioſæ graſſantur, tum *Curatio* ſicut in his inſtituenda venit. Aliâs verò ſtatim ad primas vias attendendum, ex iisque cauſa antecedens cautè expellenda eſt, & quidem per lene *vomitorium*, ubi cruditates in ſtomacho nauſeabundæ deprehendentur; vel per *lenitivum*, ſi in Inteſtinorum tractum expanſæ vel diſperſæ notabuntur. Pro *vomitorio* inſervire apud Adultos poſſunt ſeqq.

℞. *Oxyſacch. emet. Danj. Lud.* ʒiij. *ad* ℥ß.
Aqu. Endiv.
Portulac. ana. ʒij.
Syrup. de Nymph. ʒj.
M. d. ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Crem.* ♀*ri* ℈ß.
Salis Abſ. vel Card. ben. gr. vj.
♀*ri emet. gr.* ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi jejuno ventriculo capiendâ.

Pro lenitivo inſerviunt *Syrupus de Cich. cum Rhab. ad* ℥iiß. *Syrup. Roſ. ſol. compoſ.* ad eandem doſin; *Syrup. Roſ. ſol. ſ. Syr. Fl. Perſ.* aut *Acac. Infuſum Fol. Senæ* cum vel ſine *Rhab.* ad ℥iij. Vel

℞. *Radic. Scorzoner.* ʒiß.
Herbar. Succiſ.
Agrim. ana. Pj.
Fol. Sen. opt. mund. ℥ß.
Rhab. elect. ℈ij.
Tarmarind. pulpæ ʒvj. *aut*
Crem. ♀*ri* ʒj.
Semin. Fœnic. ℈iiij.
Inciſ. & cont. coque in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℥iij.
adde *Syrup. Roſ. ſ. s.* ℥ß.
Detur ad Vitr. pro doſi.

Vel denique *Panacææ ſolutiv. alcalinæ* doſes aliquot, v. gr. tres, pluresve, quotidie mane cum tenui emulſione

Emulſione ſemin. 4. frigid. maj. capiendo unam doſin continentem ſcrupulos quatuor. Quòd ſi tamen ſanguinis inflammatio aut turbatio gravior ſit, tutius in principio ſtatim *Clysmata* infundentur, verb gr. in Adultis

℞. *Radic. Alth. Lil. alb. ana.* ℥ß.
Herb. Malv. Mercurial.
Salv. Parietar. ana. Mj.
Flor. Chamomill. Miß.
Baccar. Juniper. Semin. carv.
Semin. Aquileg. ana. ʒj.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. Colaturæ ℔j. *adde*
Mell. rutac.
Ol. Lil. alb. ana. ℥j.
Salis communis ʒj.
M. F. Clyſter ſtatim injiciendus.

Vel ℞. *Juſcul. Carn. ſalit.* ℔j. *adde*
Succ. Bet. recent. expreſſ. ℥iß.
Mell. roſac. ℥j.
Ol. Olivar. ℥iß.
M. F. Clyſter ſtatim injiciendus.

Alvo ſic laxatâ *Venæſectionem* in Plethoricis, iisve, quibus caput valdè dolet, pulſusque vehemens ac plenus exiſtit, non reformidamus, modò ne criſis jam aliqua incipiat in quamcunque partem corporis fieri. Quandoque etiam *Cucurbitulæ cum ſcarificatione Venæſectioni* ſubſtitui poſſunt.

Deinceps verò unum aut alterum *diaphoreticum* exhibeatur, ex *Antimon. diaph. Corall. rubr. ppt. Dent. apr. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Cryſtall. alb. ppt. Corn. Cerv. phil. ppt. Bezoard. min. Ebor. ppt. Pulver. Pannon. rubr.* & ſimilib. cum *Roob Samb. Aqu. Fumar. Card. bened. Cherefol. Scab. Succiſæ*, aliave convenıente concinnandum, v. gr.

℞. *Aqu. Succiſ. Cichor. ana.* ℥j.
Syrup. Capill. ♀ *r.* ℥ß.
Diaſc. Frac. ℈j.
♁ *n. diaph.*
Ocul. ♋. *ppt. ana. gr.* 15.
M. d. ad Vitr. Propinetur pro doſi quotidie bis repetendâ.

Vel ſequ. ſumatur.

℞. *Aqu. Lactuc.*
Endiv.
Portul. ana. ℥j.
Syrup. Rub. id.
Corall. ana. ʒiij.
Bezoard. min.
C. C. phil. ppt.
Pulv. Pannon. rubr. ana. ℈ß.
M. detur ad Vitr. pro doſi ſæpè repetendâ.

Indeque ſudor pro Ægri commoditate, vel copioſior ſaltem tranſpiratio inſenſibilis exſpectetur; quibus contingentibus Febris omnis ſolvetur, & promptè diſſipabitur. Illâ verò diſſipatâ per aliquot nihilominus dies, autumnali præſertim ac hyberno frigido tempore, liberum Ægrotus vitare aërem debet, donec appetitu plenè reſtituto nihil amplius quoad recidivam Febris metuere poſſit. Si Ephemera ſolvitur in Cutis exanthemata, puſtulas, eryſipelas, capitis tumorem &c. tum *pulveres diaphoretici* per aliquot dies m. ac v. ab Ægro ſunt capiendi, ſimulque *Mixtura* quædam *diaphoretica* ſicut in aliis Febribus cochleatim eſt propinanda,

nanda, donec omne ſymptoma fuerit diſcuſſum. Pro Appetitûs, fortè adhuc deficientis, reſtitutione *Pulverem* comendam⁹ *ſtomachicum Birckm.* vel *Pulverem fol. Tanacet. Radicis Cichor. Tarax. fol. Card. bened. Abſynth.* &c. cum *Sale eſſential. Citri*, *Limonum*, *Acetoſell. Radice Aron. Corticib. Citr.* &c. Vel hauſtus unus atque alter *Aqu. ſtillat. Apii ſelini*, *Scabioſ. Naſturt. aquat. Card. bened.* bibatur. In *Diætâ Juſcula* capiantur *carnium*, item *avenacea*, *hordeacea*, *farinacea*, *herbis* quoque *Lactuc. Acetoſ. Portulac. Endiv. Agrimon. Scabioſæ* &c. alterata.

Pro *Potu ordinario Ptiſana* concedatur. Si Eryſipelas, Furunculus, aut quid aliud Febri ſucceſſerit, ei medebimur, ſicut ſuis locis indigitavimus.

Febris lenta

FEBRIS LENTA eſt Febris continua cum laſſitudine, dyſorexiâ, aliisque ſymptomatibus minus vehementibus paulatim Hominem conſumens & emacians, â præternaturali maſſæ humoralis, ſerique ſanguinei lentore, & acrimoniâ ortum trahens.

& Hectica.

FEBRIS HECTICA verò eſt Febris continua lenta, itidem Hominem lentè conſumens, ſed ab internæ alicujus partis exulceratione, infarctu, aut ſcirrho, vel à Fiſtulâ, Pædarthrocace, ſimilive etiam externarum partium morbo originem ducens. Diverſa autem nomina pro cauſarum varietate ſortitur, quod ſi enim illa ſequitur ulcus Pulmonis, tum *Phthiſis*; ſi ab obſtructione tubulorum meſaraicorum, *Atrophia*; ſi à Lymphæ in Thoracis vel Abdominis cavitatem exundatione oriatur, *Hydrops pectoris*, vel *Aſcites*; ſi ab exulceratione alius viſceris, aut Fiſtulâ proveniat, *Hectica* ſimpliciter vel *fiſtuloſa*; ſi porrò vermibus dorſalibus, aliisque ſuccedat, *Comedones*, aut *Tabes* vel *Hectica verminoſa*; ſi denique à ſeminis perpetuo fluxu ortum ducat, *Tabes dorſalis* vocari conſuevit.

Unde concludere licet, gradualem quandam exiſtere inter *hecticam*, *lentamq;* Febrim differentiam, ut *hectica* quidem omnis ſimul includat *lentam*, ſed *lenta* tamen etiam ſine *hecticâ*, i. e. internâ alicujus partis viſcerisque læſione contingere poſſit. Etenim Pars affecta in *Febri lentâ*, unde corporis naſcitur tabes, non eſt niſi Maſſa humoralis, viſciditate ac lentore quodam acriuſculo pollens, & nullum adhuc internæ corporis parti ſolidæ læſionem afferens, quanquam deinceps cum temporis tractu, maximè per errores Diætæ, ſimul viſcus unum alterumve infarciri vel exulcerari poſſit. In *Febri hecticâ* autem non ſolùm maſſa ſanguinea acris admodum & viſcida obſervatur, ſed & modò hæc modò illa pars ſolida ſimul læditur. Imò & externarum quarundam partium Fiſtulæ, Ulcerave cacoëthea ſæpius Hecticam talem poſt ſe trahunt. *Pa af-*

Utraque tamen Febris *immediatè*, atque *proximè* inducitur per particulas acido-plus minus acres, crudas, ac *Ai gia.*

viſcidas,

viſcidas, ſanguinem in continuâ quadam, lenique turbatione ita tenentes, ut non ſolùm cum difficultate quadam per tubulos transmittatur, ſed inſimul inſufficientes exhibeat moleculas nutritias, aptas poros ſolidarum partium ſubeundi, inibique obhæreſcendi. Suggeruntur autem ſanguini illæ particulæ acres antecedenter, in *lentâ* quidem *Febri* ex ipſis primis viis, in quibus per varios in victûs ratione reliquâque Diætâ commiſſos errores, pituitoſi crudique ob perturbatam digeſtionem humores cumulati fuerunt. Quibus adde & Lumbricorum in ventriculo aut inteſtinis progenitorum copiam, nutrimentum ſedulò abſumentem. Sic non rarò Febris quædam plus minus maligna, aut continua imperfectè ſoluta talem poſt ſe trahit *lentam Febrim*, remanente præternaturali ſanguinis craſſitie nonnihil acri. Sicut etiam aliàs *Hecticam* poſt ſe relinquit, ſi materia morbifica corroſiva in partem quandam internam fuerit præcipitata, inque eâ corroſionem exulcerativam inſtituerit. *Macies* verò ſive *conſumptio* evenit, quatenus circulans in tali morbo humoralis maſſa ſui calore exceſſivo plus diſſolvit, excutitque particulas nutritias, antea poris impactas, easque ſic mobiliores redditas, per inſenſilem copioſè abigit transſpirationem. Cùm autem menſium ſuppreſſio interdum ab eadem, quâ lenta Febris, cauſâ inducatur, occaſionem dedit falſò credendi, eandem hecticæ vel lentæ ſimul apparentis Febris cauſam exiſtere. Febri hecticæ interim materiam ſuggerunt Ulcera ſinuoſa ac fiſtuloſa tam internarum quàm extern. partium, ſpina ventoſa, Comedones & Crinones, Seminis aut Urinæ nimia profluvia, infarctus internorum viſcerum, imò & ipſæ ſeroſi humoris extravaſationes, unde particulæ craſſiores, ſalinoacres & corroſivæ in ſanguineum laticem quâ datâ portâ intromiſſæ, vel inibi relictæ nutritium ejus ſuccum minuunt, corrumpunt, aut etiam corroſivum reddunt, nutritioni partium minimè convenientem.

Quoad *Diagnoſin*, Febrim *lentam* indicant appetitus imminutus, virium languor, carnis tarda conſumptio, pallidus faciei color, frigora extremorum vel etiam totius corporis facilia, horripilationesque frequentes, pulſus frequens, juſto celerior, atque naturali debilior, urinæ ſplendidæ, magis flavæ, ſæpè & craſſiores lixivioſæ, ſaliva nonnihil viſcida, aut vappida, plerunque ingrati ſaporis; præterea nulla læſæ cujusdam partis internæ ſigna, ſed ſolius lentoris ſanguineæ maſſæ indicia adſunt, qualia quidem exiſtunt, præter jam dicta, etiam alvi ſegnities, levis interdum cordis palpitatio; arteriarum viſibilis in collo aut fronte pulſatio, menſium aut hæmorrhoidum ſuppreſſio, quandoque & capitis obſcurus, aut magis intenſus dolor, ſomnus perturbatior. *Diagnoſis Febris lentæ.*

Febrim hecticam autem produnt pulſus frequens & celer, reſpiratio offenſa, vires quotidie magis deficientes, conſumptio totius paulatina, *Hectica.*

urinæ lixivioſæ, ſplendentes, ſitis frequens, ſalivæ penuria, appetitus magis quàm in *Lentâ* imminutus, ſomnus irrequietus cum frequenti ſudore colliquante: quibus ſimul junguntur ſymptomata læſionem alicujus partis, utplurimum internæ graviorem ſubſequentia, ſuisque locis exponenda, v. g. in Phthiſi, Scirrho Hepatis vel Glandularum Meſenterii &c.

Prognoſis. Si *Prognoſin* ſpectes, uterque Affectus tanto periculoſior, quanto magis eorum cauſa morbifica eſt radicata. Lenta Febris hinc facilè in hecticam mutatur, per eroſam vel obſtructam quandam glanduloſam partem, & ſic tandem lethalis evadit, quæ per ſe neminem è medio ſuſtuliſſet; hectica verò non ſanatur, niſi pars affecta eandem fovens ſuæ integritati fuerit reſtituta: facilius autem eſt, lentum atque viſcidum ſanguinem, qui Febrim producit lentam, ad priſtinum ſuum vigorem volatilitatemq; balſamicam reducere, quàm læſionem viſceris interni corruptivam aut ſcirrhoſam emendare. Si Æger ſummè emaciatus exiſtit, viribusque exolutus, & nocturnis ſudoribus diffluat, tum citato ad mortem gradu progreditur.

Curatio Hectica. In *Curatione* Febris *hectica* quidem peculiarem heic medendi methodum non requirit, quando pro ſui cauſâ non niſi alium quendam Morbum agnoſcit, cujus ſanandi ratio ſuo proin loco exponitur.

Lenta. In *lentâ* autem Febri unicè propemodum eo adnitendum eſt, ut ſanguinis maſſa à ſuo lentore ac viſciditate pituitoſâ liberetur, ac ſubtilitati balſamicæ reſtituatur; quod quidem fieri debet partim per ea, quæ liquoris gaſtrici naturalem volatilitatem reparare valent, partim per ipſius humoralis maſſæ attenuationem, blandè volatilibus alcalino-ſalinis remediis perficiendam. Quamobrem ante omnia ventriculum & inteſtina oportebit eluere, *vomitorio* quidem, ſi cruditates ſtomachi nimis viſcidæ id requirant, & vires Ægri permittant; ſed heic comendamus *leniora*, aut fractâ doſi exhibita, quando tutius arbitramur, repetitos vomitus excitare, quàm unâ vice corpus nimis exagitare; *Syrupus* itaque *emeticus Angel. Sal. Tartarus emeticus* cum *Crem.* ♀ri, *Antimonio diaphor.* aut *Arcano dupl. Mynſicht.* nec non *Aqu. bened. Ruland. Oxyſacch. emet. D. Lud. Radix Aſari pulveriſ.* cum *Mercur. dulc.* & *Sale* quodam *lixiv.* mira præſtare poſſunt. v. g. in Adultis.

℞. *Oxyſacch. emet. vel*
Syrup. emet. A. Sal. ʒiij. *ad* ℥ß.
Aqu. Fœnic. ʒiij.
M. detur ad Vitr. pro doſi matut.

Vel ℞. *Aqu. bened. Rul.* ℥ß. *ad* ʒvj.
Syrup. de Nymph. ʒij.
Tinct. Corall. vel
♁*nii* ℈ß.
M. detur ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Pulv. Ipecacuann.*
vel Radic. Aſar. ʒß.
Crem. ♀*ri gr.* iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Crem.* ♀*ri* ℈ß.

♀ri

☿ri Vitriolat. gr. iiij.
Salis Abſynth. gr. iij.
Gumm. Gutt. gr. j.
☿ri emet. gr. j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi.

Si autem locus *vomitorio* nullus eſt, *blandè catarthicum* per vices exhibetur; ubi Veterum more tutius *Infuſum fol. Sen.* ac *Rhab.* vel *Syrup.* quendam *purgantem* juſtâ doſi unciarum duarum vel plurium dari credimus, quàm quævis *acriora*, è *reſinoſis* inprimis parata *pharmaca*, v. gr.

℞. *Syrup. Roſ. ſ. ſ. vel de Cich. cum Rhab.* ℥iiß.
Aqu. Naſturtii aquat. ℥vj.
Fl. Acac. ℥ß.
M. d. ad Vitr. pro doſi matut.

Præmiſſis verò his ſtatim ad *antihectica* præſcribenda Medicus ſe accingat; quæ quidem varia à variis commendantur; à nobis tamen omnium optima fuerunt deprehenſa, quæ blando ſale volatili alcalino magis quàm fortiter oleoſo, lentorem totius maſſæ humoralis corrigere, volatilitatem menſtrui ſtomachici reſuſcitare, ſicque digeſtionem meliorem ſtabiliendo, chylumque ſenſim laudabiliorem producendo, ſanguineum laticem priſtino vigori, floríque reſtituere apta ſunt. In hunc cenſum referimus *Succos plantarum antiſcorbuticarum recenter expreſſos & filtratos*, *ad tres uncias* m. ac v. exhibendos, vel *Aquas* earundem plantarum *deſtillatas*, ſex unciarum doſi m. ac v per plures hebdomadas propinandas: inprimis ex *Cochleariâ*, *Naſturt. hortenſ.* vel *aquat. Beccabungâ*, *Piperitide*, *Chelidonio maj. & minor. Ulmar. Trifol. fibrin. Cardamin. Cherefol. Plantag. aquat. Fœnicul.* Inprimis heic prodeſt Deſtillatum Hippenterorum cum herbis naſturcinis m. ac veſp. ad ℥ij. vel tres ſumtum. Poterunt verò ſemper poſt aſſumptos ejusmodi potus Juſcula hauriri, modò horæ intervallum intercedat. Talibus tamen remediis ſimul intercalare licet ſtomachica, aliaq; acidum abſorbentia aut invertentia, viſcidumque incidentia ac reſolventia, ſub formâ *Pulverum* aut *Pilularum*, è terreis ſalinis, blandè aromaticis aut ſulphureis compoſita, quemadmodum ſunt; ☿*rus Vitriolatus*, *Arcanum dupl. Mynſ. Salia Helen. Ononid. Cent. min. Abſynth. Angel. C. C. phil. ppt. Croc. Mart. aperit. Bezoard. min. Diaph. Martial.* ♃ *vial. Specif. antihect. Poter. Ebur ppt. C. C. phil. ppt. Salia volatilia* qualiacunque v. g. *C. C. Viperar. Fulig. Milleped.* &c. *Radic. Angelic. Chelidon. maj. Raphan. ruſtic. Aron. Ireos flor. Zedoar. Pulvis folior. Piloſell. Rutæ murar. Trichomanes, Extract. Trifol. fibrin. Cochlear. Fumar. Abſynth.* v. gr.

℞. ♁n. *diaph.* ʒij.
Specif. antih. Pot.
Radic. Ireos Flor.
Fol. Trichoman.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒj.
Arcan. dupl. Mynſ. ʒß.
Sacch. alb. ℥ß.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ʒß. *vel* ℈ij. *man. ac veſperi.*

Vel ℞. *Ebor. ſ. igne ppt.*
Specif. ſtomach. Poter.

C. C. phil. ppt.
Fol. Piloſell. ana. ℥j.
Radic. Zedoar. ℈ß.
Salis volat. Fulig.
Semin. Aniſ. ana. ℈j.
Sacch. cand. alb. ℥j.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Extract. Trif. fibr.*
Abſynth. ana. ʒß.
Zedoar. ℈ß.
Diaph. ♂ *ial.*
Cinnab. ♄ *n. opt. ana.* ℈ij.
Eſſent. Trifol. fibr. q. ſ.

M. f. l. a. Pilulæ granor. duor. pondere, inaur. d. ad ſcatul. Doſis 10. *vel* 12. *m. ac v.*

Subinde per aliquot dies *Sal volatile oleoſum Sylvii*, vel ſimile qualecunque aliud ſimul uſurpari poteſt, doſ 15. 18. 20. guttarum.

In *Diætâ*, ſi Vinum noceat dilutum, Ptiſana ordinaria bibatur. Cibi ſumantur ſucci boni, facilè coquibiles, Naſturtio, Raphano ruſticano, aromatibusque blandè aromatiſati: ſaccharata, verò caſeoſa, acida, auſtera, mellita admodum nocent. Juſcula frequentia optima. Triſtitia, Ira &c. fugiantur.

Si Menſes vel Hæmorrhoides ſint obſtructæ, ſuo modo medebitur. Inprimis heic aliqua Venæſectio inſtitui poteſt, vel Cucurbitulæ cum ſcarificatione dorſo applicabuntur.

Febris ſymptomatica. FEBRIS SYMPTOMATICA eſt ea ſpecies Febris, quæ morbum alium ceu cauſam ſuam ſequitur, ejusque proin Symptoma vocari poteſt: vel quæ grave aliquod Symptoma pro ſuo comite habet. Hinc etiam pro Morborum varietate diverſa nomina ſortitur, & nunc *phlegmonodes*, ſi Inflammationi ſuccedit: nunc *typhodes*, ſive *ſtupida*, ſi vel obſtructionem Cerebri, vel Eryſipelas alicujus Viſceris interni ſequatur, & ſtuporem aliqualem comitem habeat: nunc *Lipyria*, ſi Inflammationem quandam internæ partis inſignem ſubſequatur: nunc aliis etiam nominibus exprimitur, quemadmodum in ſequentibus proximè deſcriptionibus patebit.

FEBRIS PHLEGMONODES ſ. INFLAMMATORIA, eſt Febris continua benigna, plus minus intenſa, quæ Inflammationi partis cujusdam externæ ſuperaccedit, eaque curatâ ſimul tollitur. Sed hæc nihilominus quædam interna remedia quoque poſtulat diaphoretica, qualia in *Febri Ephemerâ* commendata fuerunt. *Fe... inf... ma...*

FEBRIS TYPHODES, eſt Febris continua maligna, cum ſtupore, aut mente attonitâ, originem ducens ab Eryſipelate cujusdam partis internæ, vel etiam obſtructione Glandularum cerebri; eamque prorſus curationem expoſcit, quæ in Febri maligna eſt deſcripta. *Fe... ty...*

FEBRIS LIPYRIA, eſt Febris continua maligna ab Inflammatione eryſipelaceâ, vel etiam Gangræna cujusdam partis internæ originem ducens, ac ita affligens, ut interna penè *Li...*

penè omnia perpetuo æſtu quaſi exurantur, externa autem frigeant. Curatio eadem cum Curatione Febris malignæ.

FEBRIS EPIALA eſt ſpecies Febris intermittentis, & quidem quotidianæ, in quâ uno eodemque tempore in eadem parte calor & frigus ſimul excitantur, & aliquandiu percipiuntur, originem ducens ab obſtructione Glandularum ſubcutanearum per pituitam quandam acido-auſteram & viſcidam, in ſudorem difficulter ſolubilem. Ceſſat hinc, quamprimum Febris ipſa curata aut profligata erit. Vide titulum de *Febri quotidianâ*.

FEBRIS SYNCOPALIS, eſt Febris continua maligna, cum Syncope ſive gravi animi deliquio periculoſè affligens, & ab interceptis ad muſculum Cordis ſpiritibus animalibus originem ferè ducens: cujus Curatio proin ad Febrim quoque malignam pertinet.

FEBRIS ASSODES eſt Febris continua maligna, cum inquietudinibus, ardore cutis pruriente, jeſtigationibus membrorum, anxietate, cardialgiâ, faſtidio rerum omnium, atque tenſione Hypochondriorum conjuncta, & orta à particulis valdè mordacibus, pungentibus, & acribus cum maſſâ humorali jugiter circulantibus, ac in extremitate vaſculorum ſuis ſpiculis vicinas quaſque fibrillas membranaceas aſſiduè rodentibus & lancinantibus. Hinc in curatione requirit valdè diluentia, abſorbentibus ſociata remedia.

FEBRIS ELODES ſive SUDATORIA eſt nunc maligna continua, cum colliquativo ſudore conjuncta, aliâs SUDOR ANGLICUS dicta; nunc Febris hectica, in quâ homo perpetuo ferè, inprimis nocturno ſudore diffluit, & emarceſcit. Prioris curatio ſuo loco exponetur, poſterioris autem medela ſuperius jam eſt indigitata.

Elodes ſeu ſudatoria.

FEBRIS PESTILENS eſt Febris continua maligna, cum graviſſimis ſymptomatibus, inprimis autem maculis, varii coloris in cute efflorescentibus, linguæ nigritie, anginâ, delirio, vertigine, convulſionibus, vomitu, diarrhoeâ, narium hæmorrhagiâ, ſubinde etiam bubonibus peſtilentibus hominem graviter affligens. Cujus geneſis atque curatio ſub Febri maligna in genere ſpectanda, utpote cum quâ coincidit.

Febris peſtilens.

FEBRIS PETECHIALIS eſt Febris continua maligna cum Petechiis, ſive maculis parvis nunc nigris, nunc lividis, aut cœruleis, nunc etiam rubicundis per totam cutis peripheriam diſperſis conjuncta; ac à particulis ſalino corroſivis viſcidis in extremitate tubulorum cutaneorum obhærentibus oriunda. Cujus curationem quoque eandem eſſe credimus cum Febris malignæ exſtirpatione.

Petechialis.

FEBRIS

Hungarica.

FEBRIS HVNGARICA ſ. MORBVS HVNGARICVS aut CASTRENSIS eſt Febris peſtilens cum inſigni Capitis dolore, imò & Phrenitide, aliiſque malignis ſymptomatibus, milites in Hungariâ utplurimum graviſſimè invadens; plerunque à verminoſâ ſanguinis corruptione originem trahens; & eandem cum Febri maligna curationem admittens.

Hemitrytaus.

FEBRIS HEMITRITÆVS eſt Febris continua maligna, alternis quibuscunque diebus plus minus graviter, cum vehementibus ſymptomatibus Hominem excrucians. Ad Malignas proin ſpectat, inferius paulo explicatas.

Febris ſynochus.

FEBRIS SYNOCHVS SIMPLEX, eſt Febris *continua benigna*, ſeu præternaturalis Sanguinis efferveſcentia, plerunque cum frigore, aut horrore incipiens, hincque in Æſtum continuum tranſiens, & ſiti, laſſitudine, appetitu proſtrato, aliisque ſymptomatibus minus periculoſis aut vehementibus comitata, ortum ducens ab humoribus crudis, viſcidis, acido-acribus Maſſæ ſanguineæ craſin turbantibus.

Ætiologia.

Etenim ſi vel tranſpiratio cutanea ſubito, aut diu multumque impediatur, vel ſudor longius profluens confeſtim reprimatur; vel ſtomachus aliquandiu malè concoquens crudum ſanguini transmittat chylum, vel alio quocunque modo crudiores particulæ humorali Maſſæ infundantur, ſicque eadem ad turgeſcentiam repleatur, vel aſſurgat, tum primò craſſior ejusmodi ſanguis in minimis canaliculis tranſitum non inveniens retroſilit; poſtea verò plurimis in locis retrocurrens, ac ſuccedentium aliarum guttularum ſanguinearum motui reſiſtens, paulatim turbationem inſtituit, ſive motum inteſtinum plus min⁹ auget, unde ſanguis præternaturaliter efferveſcens Febrim accendit, *benignam* quidem illam, eo quòd heterogeneæ particulæ ſanguinis non admodum acres & corroſivæ ſint; *continuam* verò ſimul, quoniam eædem particulæ continuò in ſanguinis latice permanent usque ad declinationem vel finem morbi; cùm è contrario in *intermittentibus* Febribus ſecretio fiat humoris turgeſcentis in quolibet paroxyſmo, per ſudorem ſive per inſenſibilem tranſpirationem.

Quoad *Diagnoſin*, Febris hujus præſentiam deſignat ſubitanea vel paulatina invaſio cum horrore, per horam plus minus durante, quem ſenſim calor totius corporis inſignis ſequitur, atque comites ſimul habet ſitim, laſſitudinem, & anorexiam. Hiſce verò ſymptomatibus non usque adeo vehementibus etiam junguntur ſubinde Nauſea, Vomitus, Oris amaror, Cephalalgia, Vigiliæ, nonnullaque alia accidentia, quæ non ceſſant primo aut ſecundo die, ſic enim *ephemeram* tantùm *Febrim* indigitarent, ſed ſubſiſtunt per octo, decem pluresve dies, diſſimili tamen cum vehementiâ, usque dum morbus ſive per ſudorem, quod frequentius contingit,

Diagnoſis.

tingit, ſive per largum Urinæ vel Alvi fluxum, ſive etiam per Hæmorrhagiam narium, ſive per paulatinam inſenſibilem tranſpirationem ſolvatur. Diſtinguitur à *Febri malignâ*, quòd in hâc Symptomata omnia vehementiora, atque inſuper longè periculoſiora, propter humoris peccantis vim corroſivam & deleteriam, obſerventur.

oſis Quantum ad *Prognoſin*, Febris hæc uti benigna eſt, ita non malum exitum portendit, ſi verò in Diætâ errores contingant, tum etiam in malignam ac lethalem mutari poteſt.

io. In *Curatione* ſtatim à principio oportet primas eluere vias, quod præſente nauſeâ atque gravante dolore ſtomachi non melius quàm emetico perficitur: v. g. pro Adulto:

℞. *Crem.* ♀*ri* ℈ß.
♁n. diaph.
Salis Cent. min. ana. gr. v.
♀*ri emet. gr.* ij.
M. f. Pulvis ſubtil. d. ad ch. ſumatur ſtatim pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. emet. Angel. Sal.* ʒiiiß.
vel ℥ß.
Aqu. Cichorii ʒiij.
Cinnam. bugl. ʒiß.
M. ad Vitr. ſumatur pro doſi.

Vel ℞. *Radic. Aſar. pulv.* ʒß.
Crem. ♀*ri* ℈ß.
M. f. Pulv. ſubt. pro doſi.

Vel ℞. *Crem.* ♀*ri gr.* vj.
Salis Abſynth. gr. iij.
Gumm. Gutt. gr. viij.
Olei deſt. Mac. gutt. j.
Sacchar. gr. iv.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi.

Si ob varia impedimenta non licet vomitum inſtituere, tum *Clysma* unum aut alterum primâ atque 2. die morbi injiciatur, v. gr.

℞. *Radic. Cichor. Lil. alb. ana.* ℥ß.
Herb. Portulac.
Branc. urſin.
Agrimon. ana. Mj.
Flor. Melilot. Mß.
Semin. Carvi ʒij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. colaturæ ℥xij. *adde*
Olei Olivarum ℥iß.
Electuar. lenit. vel
de Hierâ Logad. ʒvj.
Salis commun. ℈ij.
M. f. Clyſter ſtatim injiciendus.

Juxta *Clysma* tale ad incidendas & præcipitandas cruditates ſtomachi magno cum fructu tres vel quatuor doſes Pulveris ſeqq. ordinabuntur, quæ vicem Vomitorii aut Purgantis præſtare innoxiè poſſunt.

℞. *♁nii diaph.*
Ocul. ♋. *ppt.*
Salis Abſynth.
Card. bened. ana. ʒß.
M. f. Pulv. ſubt. in 4. doſ. æqu. ad chart. dividendus, quarum doſis m. ac v. cum vehiculo Aquæ deſtill. Scabioſ. vel Cherefol. aliusve dabitur.

Vel ℞. *C. C. phil. ppt.*
Bezoard. min. ana. ʒß.
Flor. Sal. armon. hæmat.
Salis Centaur. min. aa. gr. xv.
M. f. Pulv. ſubt. in 3. doſ. æqu. divid. ad ch. m. ac veſp. ſumend.

Horâ dimidiâ vel integrâ poſt pulverem propinetur *Juſculum*, neque ſudor vel expectetur, vel cum incom-

modo proliciatur, ſed naturæ totum operationis negotium permittatur.

Poſtmodum verò ſtatim, ubi Vires conſtant, pulſus fortis ac plenus eſt, *Venæſectio* una, vel etiam ſecunda eſt adminiſtranda, ac deinceps ad *ſudoriferorum* præſcriptionem & exhibitionem deveniendum, quorum tamen uſu non magnâ ſtatim vi ſudor exprimatur, ſed paulatim intra aliquot dies exſpectetur ſpontanea ejus eruptio, utpote quæ ſic facilius, atque felicius contingit, modò plures ſudoriferorum doſes, ſenſim in ſanguinem intromiſſæ, crudiores ejus particulas multum attenuârint, quâ certè attenuatione nondum factâ ſudor non niſi magno cum labore, imò irrito plerunque conatu extorquebitur, dum heterogeneæ particulæ febriles nondum ad ejusmodi ſecretionem ſufficienter præparatæ, ac à viſciditate ſuâ liberatæ ſunt. *Diaphoretica* autem ſeqq. ſub formulis ordinari poſſunt:

℞. *Ebor. ppt.*
C. C. phil. ppt.
♁nii diaph. ana. ℈iiij.
M. f. Pulv ſubt. divid. in 8. *doſ. æqu. ad ch. m. ac v. dandas.*

Vel ℞. *♁nii diaph. aut*
Bezoard. min.
C. C. phil. ppt.
Dent. apr. ppt.
Ocul. ♋. ppt. ana. ʒß.
M. f. Pulv. ſubt. in 6. *doſ. æqu. ad ch. dividendus.*

Si alvus ſegnior fuerit Pulveres ita parentur.

℞. *Magiſt. ♁nii diaph.*
Ocul. ♋. ppt. ana. ℈ij.
Lapid. prunell. ℈j.
M. f. Pulv. ſubtil. in 4. *doſ. æqu. divid. ad chart.*

Vel ℞. *Pulv. bezoard. Senn.*
Bezoard. min. ana. ℈iiij.
Nitr. ♁iat. ℈ij.
M. f. Pulv. ſubt. in 8. *doſ. æqu. divid. ad ch.*

Si verò alvus laxior extiterit, pulveres ſequentes magis proficui ſunt.

℞. *Bol. armen. vel*
Terræ ſigillat.
Unicorn. foſſil. ana. ℈iiij.
♁n. diaph. ℈ij.
M. f. Pulv. ſubtil. in 8. *doſ. æqu. ad ch. divid. atq; m. & v. dand.*

Vel ℞. *Corall. rubr. ppt.*
Mandib. Luc piſc. ppt. ana. ʒj.
C. C. uſti ppt. ℈ij.
Radic. Tormentill. ℈j.
M. f. Pulv. ſubtil. in 6. *doſ. æqu. ad ch. divid.*

Hi pulveres cum *Emulſione amygdalinâ* ſeqq. dabuntur.

℞. *Amygdal. dulc. rec. excort.* ʒiij.
Semin. Cucum.
Card. bened.
Nap.
Aquileg. ana. ʒj.
Aqu. Burſæ paſtor.
Agrimon.
Ulmar. ana. ℥ij.
F. l. a. Emulſio, cui adde
Sacch. roſ. tab. ʒij.
D. ad Vitr.

Alias intercalari poteſt *Mixtura cardiaco-diaphoretica* per cochlearia ſumenda; v. gr.

℞. *Aqu.*

℞. *Aqu. Succiſ. Borrag.*
Card. mar. Flor. Acac.
Syrup. Rub. id. ana. ℥j.
Ebor. ſ ign. ppt.
Matr. perlar. ppt.
Bezoard. min. ana. ℈j.
Miſc. d. ad Vitr.

Hiſce per unum vel alterum diem diligenter uſurpatis, obſervatoque bono Diætæ regimine, ſi ſudor, vel major tranſpiratio ſuccedat, tum naturæ hic conatus promovendus adhuc eſt continuato diaphoreticorum uſu, quem tamen ita moderari oportet quoad doſes, ut nullus inde ſudor colliquativus ſuccedat, vires nimioperè atterens, aut planè exhauriens.

Quando autem ſolutio Morbi per alias contingit ſecretiones, tum hæ non ſtatim veniunt ſiſtendæ, ſed potius Naturæ vires ita corroborandæ, ut facilè illas ferre, atque hinc ſimul ab omni morbo liberari queat. Quem in finem proſunt nunc *Mixturæ roborantes*, nunc *Electuaria cardiaca*, prout Æger ad hoc aut illud magis remedium ſumendum propenſus eſt.

℞. *Aqu. Borrag. Bugloſſ.*
Fl. Acac. ana. ℥j.
Syrup. acetoſ. Citr. ʒvj.
Julep. roſac. ʒij.
Confect. Alk. ℈ij.
Matr. Perl. ppt.
Unicorn. foſſil. ana. ℈j.
Miſc. d. ad Vitr. ſumatur cochleatim.
Vel ℞. *Conſerv. Roſ. rubr. ſ. Vitriol.*
Anth. ana. ʒvj.
Nuc. Ind. cond.
Conditur. Cydon. ana. ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Bezoard. min. ana. ʒß.
Confect. Alk. ℈ij.
Syrup. Fl. Tun. q. ſ.
F. Mixtura ad formam Opiatæ, d. ad Oll. ac ſubinde Nuciſtæ magnitudo de eâ lambatur.

Quoad *Diætam*, proſunt heic maximè Juſcula carnium optima, item hordeacea, avenacea, herbis etiam, ſi placet, quibusdam utilibus alterata, quemadmodum *Acetoſa hortenſ. Cherefolium*, *Btrrago*, *Lactuca*, *Pimpinella* &c. A *Vino* abſtinendum, eiusque loco *Decoctum Liquirit. Hord. Paſſular.* vel etiam *Cichorii* bibendum. Tandem *aër* temperatus ſeligendus, & ab *animi paſſionibus* ſibi valdè cavendum. Ubi Morbus fuerit ſolutus, ac ciborum appetitus nonnihil rediit, corpus eſt *Syrupo* quodam *laxativo* expurgandum, ſicque Curatio omnis finienda. *Diæta.*

FEBRIS ARDENS ſ. CAVSVS eſt Febris continua benigna fortior, cum vehementi capitis dolore, ardore inſigni totius corporis, vigiliis, atque ſiti inextinguibili, oriunda à ſeri ſanguinei magnâ viſcoſitate, circulationem humorum in vaſorum extremitatibus præpediente, ac eorundem craſin admodum turbante. Quando hæc Febris exacerbationes aliquas quotidie, vel alternis diebus patitur, tum *continua quotidiana* vel *tertiana* audit. *Febris ardens.*

Generatur hæc Febris planè ſicut Synochus ſimplex, veruntamen in eo differententia exiſtit, quod ſerum in *Cauſo* longè viſcoſius exiſtat, ſecretioque *Cauſa.*

tioque Lymphæ in glandulis quamplurimis difficilius contingat; hinc enim, propter majorem humorum in vaſis Meningum ſtagnationem, indeque factam obſtructionem membranarum fibras tendentem, & arterias quoque majores prementem, cephalalgia inſignis, dolor valdè pulſans, atque oris ſiccitas magna, cum ſiti inextinguibili, virium laſſitudine moleſtiſſimâ, & æſtu corporis totius ingenti oboritur. Graves in Diætâ commiſſi errores, comeſſationes & compotationes inſignes, ira vehemens, exæſtuatio corporis nimia in motu exceſſivo, Aëris deniq; æſtus maximus huic morbo anſam crebram præbent.

Diagnoſis. *Signa diagnoſtica*, quibus hæc Febris à Synocho ſimplici dignoſcitur, ſunt in ipſâ definitione expreſſa; ſi enim præter ordinaria Febreos ſymptomata, maximus totius corporis æſtus, isque nonnihil durans percipitur, ſi setiam vehemens ac pulſans capitis dolor perſeveret, cum maximâ ſive clamoſâ ſiti, & anorexiâ atque vigiliis perpetuis, tum protinus hunc Morbum appellare licebit *Febrim ardentem ſ. Cauſum*. *Benigna* tamen hæc febris adhuc eſt, quoniam nec magna ſtatim in principio eſt virium jactura, nec anxietas pectoris obſervatur, nec etiam inquietudines, atque jectigationes inſignes, vel deliria heic deprehenduntur, quæ aliàs ſolent eſſe malignitatis indicia.

Prognoſis. In *Prognoſi* tamen notandum, quòd hæc Febris in malignam & lethalem mutari facilè poſſit, ſi vel in curandi methodo, vel in diætâ errores committantur. Aliâs verò etiam per ſe periculoſa ſatis eſſe ſolet, quia acuta eſt, ſua tempora brevi ſatis ſpacio abſolvens; unde juxta *Hippocratem*, atque teſte etiam experientiâ Cauſi intra 14. dies aut liberando aut perimendo Ægtum decernuntur. Funeſtum etiam ferè morbum eſſe prædicunt ætas ſenilis, aut puerilis, urina turbida ſine ſedimento, vel intenſè rubicunda ac tenuis ſine nubeculâ, pulſus parvus ac debilis, oculi torvi, vigiliæ perpetuæ, hæmorrhagia, diarrhœa, aliæve ſecretiones ſine levamine, imò cum majore virium jacturâ, convulſivi motus atque tremores artuum, titubatio linguæ, quotidiana denique exacerbatio, cum virium deperditione perpetim majori.

Cura. In *Curatione* prorſus eâdem ratione eſt procedendum, quemadmodum in *Synocho ſimplici*, ut heic duntaxat nobis ſit ratio habenda ſymptomatum maximè urgentium. Itaque juxta uſum *remediorum antifebrilium* præcedenti titulo deſcriptorum, pro *Capitis dolore Epithemata* fronti applicentur, parata ex *Angelicâ erraticâ*, *Verbenâ*, *Meliſſâ*, *Portulacâ*, *Malvâ*, *Hederâ terreſtri*, *Sempervivo*, *Verbenâ*, *Majoranâ*, *Rutâ*, *Baccis Juniperi*, quantum quidem recentes haberi poſſunt; nec non è *Cochleis*, vel *Cancris vivis*, *Micâ Panis*, ac ſimilibus invicem contuſis, ac inſuper *Albumine Ovor.* permixtis, ſimulque *Aceto roſaceo*, *rutaceo*, *ſambucino*, *prophylactico*, vel *Spiritu Vini* aut *theriacali camphorato* calente perfu-

fis.

ſis. Sunt tamen, qui meliùs habent ex ſeqq.

℞. *Aqu. Solan. Roſar. alb.*
Spermat. Ranar.
Spirit. Vin. Camph.
Aceti rutac. ana. ℥iß.

M. ad Vitr. ſæpius calefiat, ac lintea eidem immerſa, expreſſaq́; calidiuſculè fronti applicentur.

Temporibus verò inungitur ſequ.

℞. *Ungt. de Alab. vel*
Popul. ʒij.
Ol. Sem. Hyoſc. expr. ʒj.
Camphor. ℈ß.
Laud. opiat. gr. iiij.
M. f. Ungt. detur ad Oll.

Plantis pedum apponuntur quoque *Radices Raphanorum* contuſæ, cum *Rutâ*, *Fermento panis* atq́; *Aceto*. Alii etiam cum fructu *Lienem Bovis recenter extractum* in duo dividunt, & admovent. Si his non obſtantibus dolor perſeveret, protinus vertex capitis eſt detondendus, ac poſtea *Pullus gallinaceus*, vel *Columba viva per medium ſecta*, adhuc calens applicanda, inibique per tres quatuorve horas relinquenda, donec fœtidum odorem exſpirare incipiat. Applicant noſtrates etiam carpis manuum *Radices Petaſitidis*, *Imperatoriæ*, *Angelicæ*, *Pœoniæ*, *recentes*, *in taleolas diſſectas*; vel fruſta *Citri ſucculenta* cum *Luto*, *Limo*, *Telis Aranear.* &c. *Venæſectio* non ſemel tantùm, ſed aliquoties etiam adminiſtrari poteſt, urgente Cephalalgia & æſtu ſanguinis. *Cucurbitulæ* quoque *cum ſcarificatione* dorſo, *Hirudines* ano applicantur interdum. *Raminas* denique *venas* cum fructu aperies.

Interea intus ſequentes *Pulverum diaphoreticorum* doſes exhibeantur.

℞. *♁nii diaph.*
Lapid. prunell. vel
Nitr. ♁niat. ana. ℈j.
Bezoard. min. ℈ß.
Camphor. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubtil. in 2. *doſes æqu. divid. ad ch. ſumantur m. ac veſp. cum Aqu. Verben. Portulac. Lactuc. Endiv. Succiſ. & ſimil.*

Vel ℞. *Ocul. ♋. ppt.*
Diaph. ♃vial.
Ebor. ppt.
Nitr. ♁niat. ana. ℈j.
Cinnab. nat. opt.
Camphor. ana. gr. xij.
Sacch. alb. ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. in 4. *doſ. æqu. m. ac v. ſumendas dividendus.*

Vel ℞. *Spinar. Viper. ppt.*
Pulv. Pannon. rubr. vel
Bezoard. Senn.
Unicorn. mar. ppt.
♁n. diaph. ana. ʒj.
M. f. Pulv. ſubt. divid. in 8. *doſ. æqu. ad chart.*

Si *Convulſiones* metuantur, unicuique doſi adhuc tria vel quatuor grana *Cinnab. ♀nii correct.* addenda veniunt. Imò & *Diaphoreticum lunare* ad grana quinque permiſcebitur.

Ad *ſitim* temperandam *Infuſum fol. Thée*, *Betonic. Hed. terr.* atque *Veronicæ* non eſt contemnendum. Prodeſt tamen & *Tinctura Roſarum* ſeqq.

℞ *Roſ. rubr. pugillos duos, & Fruſtum Mali citrei ſucculenti.*

Affunde Aqu. ferventis Miß. *Stent tamdiu, donec Roſæ albæ*, ipſaq; *Aqua* maximè rubicunda evaſerit: tandem ſolve in eâ *Sacch. albiſſ.* ℥iv. & adde

Spirit. Nitr. q. ſ. ad grat. aciditatem.

D. ad Vitrum ac

inde ſæpius aliquot unciæ bibantur. Aliâs quoque *Julepus* unus & alter ſeqq hauriatur.

℞. *Aqu. Lactuc. Verben.*
Syrup. Ribium vel
acet. Citr. ana. ℥j.
Spirit. Sulphuris vel Nitr. q. ſ. ad grat. acid.
M. ad Vitr. Detur pro doſi.

Vel *Emulſiones diaphoretico refrigerantes* per Morbi decurſum frequenter dabuntur, utpote à quibus heterogenea maſſæ humoralis ſalia commodiſſimè obtunduntur, abſorbentur, & ad ſecretionem faciliorem præparantur; v. gr.

℞. *Nucl. Perſicor.*
Amygd. dulc. rec. exc.
Semin. Melon.
Cucum. ana. ʒiß.
Card. bened.
Napi ana. ʒj.
Aqu. Taraxac.
Succiſ. ana. ℥vj.
Scabioſ. ℥j.
Endiv. ℥ß.
M. f. l. a. Emulſio, cui
adde Syrup. de Nymph. ℥iß.
Magiſt. ♁ *n. diaph.* ʒj.
M. d. ad Vitr. Exhauriatur ſpacio duodecim horarum.

Si alvus conſtipata fuerit ſæpè tum *ſerum Lactis tamarindinatum* ad aliquot hauſtus convenit. In Debilitatibus *Mixturæ cardiacæ* dabuntur, præcedenti ac ſequenti ſub Titulo commendatæ.

In reliquis curatio inſtituenda prorſus ſicut in *Synocho ſimplici*, vel in *Febri malignâ*.

FEBRIS MALIGNA, aliâs etiam *Lues Hungarica*, *Febris epidemica, petechialis, peſtilentialis. Lues caſtrenſis*, eſt Febris continua, valdè acuta, cum ſymptomatibus vehementibus hominem periculoſè invadens, & citò ſuum curſum ſive ad ſalutem, ſive ad mortem abſolvens; oriunda à plurimis particulis acido-corroſivis, ſanguineæ maſſæ craſin non ſolùm turbantibus, ſed ipſius lethalem diſſolutionem continuè molientibus. *Hungarica* vocatur *Lues*, eo quòd in Hungariâ olim familiariſſimè graſſaretur, præprimis inter milites; unde etiam *caſtrenſis* adpellatur. *Epidemica* quoque dicitur, ἐπιδήμιος πυρετὸς, quia populariter, communiter graſſatur, *Maligna* denique audit propter ſymptomata gravia, vehementia ſeu periculoſa conjuncta.

Si generandi modum inſpiciamus, dicendum, Homines per aliquod temporis ſpacium ſive ex Aëre malignis qualitatibus contagioſis infecto, ſive ex Cibis facilè corruptibilibus, atque inſuper, prout in Militum caſtris contingere ſolet, per Vermiculorum ovula conſpurcatis, quotidie comeſtis, ſive ex fructibus horræis,

ræis, inprimis verò prunis cujuscunque generis, Malis armeniacis & perſicis nondum perfectè maturis, ſive tandem è potu Aquarum ſtagnantium, paludoſarum, ovulis Inſectorum frequenter ſcatentium, plurimas particulas heterogeneas, nunc acido-acres corroſivas, nunc etiam verminoſa ovula in ſuis humoribus colligere, atque cumulare, quæ dein poſtmodum ad turgeſcentiam usque collecta, vel aliâs à ſpirante Æthere peculiariter maligno in motum præternaturalem ſuſcitata, primùm quidem hinc inde ſanguinis particulas aliter commovere, mox turbare, denique in capillaribus vaſculis cohibere, ſicque *Febrim* accendere ſolent, eamque *malignam* non *benignam*, quoniam turbatio hæc primo ſtatim impetu ſecretiones glandularum plerarunque valdè impedit, ſicque vehementiora ſymptomata excitat; imò humoralis maſſæ diſſolutionem lethalem ſimul valdè molitur, eamque non rarò velociter præſtat, ſi videlicet ipſæ particulæ corroſivæ & venenatæ, inſtar veneni rabidorum Animalium, volatilitate quadam totum illicò ſanguinem pervadant, ac ubique vincula naturalis particularum texturæ ſuis ſpiculis diſcindant; unde ſeparatio neceſſaria contingit molecularum ſanguinis, congelaſcentibus hinc grumoſis, illinc verò ſeroſis diffluentibus. Plerunque tamen ſimul à particulis venenatis, acutos admodum angulos habentibus, in tubulorum variorum extremitatibus, glanduliſque adeo ipſis inflammatiunculæ gignuntur, ſphacelum poſt ſe trahentes certiſſimum, niſi ſtagnantes moleculæ circulatorio motui maturius reſtituantur. Evenit etiam non rarò, præcipuè in gregariorum Militum corporibus, ut ovula Inſectorum minima, paulatim in ſanguine ipſorum vivificata, ac Vermiculos reptiles exhibentia, minimos glandularum tubulos non ſolùm facilè obſtruant, ſed etiam interdum planè erodant, atque hinc extravaſationem humorum excitando Abſceſſum producant, eumque nunc majorem nunc minorem, prout verminoſæ ejusmodi materiæ minor vel major collectio facta erit. Abſceſſuum ejusmodi ruptorum materiam ſi per miſcroſcopium inſpicies, atque adcuratè examinabis, deprehendes ſæpius, eſſe congeriem infinitorum Vermiculorum viventium.

Febris hæc in principio non ſtatim ab aliis Febribus dignoſci poteſt, quando & *Synochus ſimplex*, & *Ephemera Febris* eodem plerunque modo Hominem, cum frigore nimirum, ſive etiam horrore, ac ſubſequente totius calore, ſiti, anorexiâ, interdum & pallore faciei, invadere ſolent. Quod ſi verò alii jam homines eadem in Urbe Febri malignâ decumbant, ſuſpicio ſemper haberi debet, ſimili morbo & hunc affligi, quando febrilis inſultus ipſum prehendit. Interim hoc notandum, quòd *malignæ* Febres utplurimum in principio ſtatim vehementiora habeant ſymptomata, quàm aliæ quæcunque Febres; etenim Laſſitudo plerunque mox adeſt *Diagnoſis.*

ſumma,

ſumma, & anxietas quædam vel anguſtia præcordiorum, cum inquietudine, cephalalgiâ ac vigiliis urgere incipi, quibus dein ſecundâ morbi tertiave die, citius tardiusve, deliria mentis junguntur, nunc ridicula illa cum riſu multo, aut garrulitate conjuncta, nunc verò iracunda, oculis torvis, & furore ſive rabie comitata, in quâ vix teneri in lectis poſſunt Ægri, quin ſemper evadere, hinc inde oberrare, adſtantes verberibus aut morſibus impetere, aliiisve damniis afficere conantur, quandoq; nec ſibimet ipſis parcentes, ſed diverſa mala, mortemque etiam deſperantium inſtar ſibi intentantes. In hoc verò ſtatu quaſi ſtupidi ſunt Ægri, nullum ſentientes dolorem, imò nec ſitim: hinc lingua palatumque exiccata ſive arida facta pelliculam adquirunt nigricantem, & Anginam lethalem ſæpius poſt ſe trahunt. Interdum dilucida in deliriis nanciſcuntur intervalla, atque rationis omnis compotes, remedia, aliaque facilius admittunt, brevi tamen iterum in deliria recidentes. Reperiuntur etiam hoc morbo laborantes, quibus nulla ferè, aut levicula tantùm obtingunt deliria, quique ſolâ pectoris anguſtiâ, ab adſtantibus magis, quàm ſemetipſis perceptibili, usque ad mortem premuntur, à ſanguinis coagulatione in tubis majoribus circa Cor oriundâ. Pulſus celer eſt, frequens, nunc fortis & plenus, nunc debilis ac parvus, Urinæ variæ, ſemper tamen juſto plus tinctæ.

Differentia. Quod ſi autem hiſce & aliis communioribus ſymptomatibus febrilibus ſuperaccedunt Maculæ per totum corpus efflorеſcentes, ſive dein rubicundæ, ſive lividæ, ſive purpureæ aut nigræ, ſive magnæ ſive parvæ fuerint, *Febris* appellabitur *petechialis*, quandoquidem iſta exanthemata *Petechiarum* nomine venire ſolent. Si ſudore perpetuo, frigido calidove diffluat Æger, tum Febris hæc vocatur *Sudor Anglicus*.

Quando autem in his aut illis glandulis ſubcutaneis Tumores elevantur inſigniter liveſcentes aut nigricantes, vocari morbus conſuevit *Febris peſtilens*; tumores autem illi nuncupantur *Bubones peſtilentiales*. Interdum verò loco Bubonum in unâ vel pluribus cutis partibus exurgunt exanthemata nigerrima, ſicca, dura, intenſiſſimè ardentia, quæ *Anthraces* nuncupantur, ipſaque *Peſtis* ſunt, ex quâ Homines citò intra paucos certè dies moriuntur, niſi ipſe Anthrax, molles partes prorſus ſiderans ac mortificans, à profundiore carne ſanâ perfectè ſeparetur, ac decidat, ſicque ſimul ipſa Febris peſtilentialis ſtatim diminuatur aût ceſſet.

Usque adeo ut omnes hæ malignæ Febreos ſpecies non niſi gradu malignitatis intenſiore vel remiſſiore inter ſe differant, habito nimirum reſpectu ad cauſam morbificam, ſive ſalia plus minus corroſiva, humoralem Maſſam non ſolùm inquinantia, ſed inſuper nunc magis nunc minus turbantia aut diſſolventia.

Prog[nosis]. In *Prognoſi* circumſpectus heic eſſe debet Medicus quàm maximè; fallit enim

enim hæc Febris ſæpiſſimè, ut certum de ejus exitu judicium ferre neſcias; dicam tamen ſincerè, quæ hactenus in Praxi meâ circa hunc morbum obſervaverim. Lethalis plerunque evadit Febris, ſi obeſum prehendit Hominem, ſi vehementi exagitatum irâ, ſi cacochymicum, aut viſceris alicujus labe & teneritudine aliâs laborantem: ſi pulſus in principio ſtatim parvus, debilis, languidus, celer ac frequens extiterit; ſi anguſtia pectoris, vox titubans, dyſpnœa, languor virium maximus, ſumma anorexia, ariditas linguæ, angina, mens ſibi non conſtans, ratiocinationis, memoriæque defectus, vigiliæ perpetuæ, jectigationes membrorum frequentes, deliria Ægrotum vexent. Si in ejus vultu poſt primos morbi dies cadaveroſi quid apparet; ſi titivilitia legat, convulſionibus prehendatur; ſi ex præſcriptis remediis alexipharmacis aut diaphoreticis nulla ſecretio contingit, ſive per ſedes, ſive per urinam, ſudorem, hæmorrhagiam, aut abſceſſum; vel ſi ex ejuſmodi ſecretionibus nullum Æger levamen, ſed potius majorem excacerbationem percipiat: ſi ſubinde paulo ante mortem appetere incipit, citra conſequentiam melioris ſtatûs. Si ſudore colliquativo diffluat; ſi non ſitiat, cum ſitire debeat; ſi urinæ ſemper turbidæ ſint, crudæ, craſſæ, intenſè rubicundæ, ſine enæoremate: ſi petechiæ non tam rubræ, quàm lividæ, nigricantes, violaceæ, aut flavæ eruperint: vel ſi Bubones, Anthraces, hincinde appareant, neque vel perfectè ſuppurentur, vel à ſanâ carne probè ſeparentur: ſi deliquia animi crebra accedant: ſi decumbant indecorè, ac citra conſuetudinem; ſi urinæ inſciis profluant in lectum; ſi lethargo tandem prehendantur incorrigibili. Hæccertè ſigna ſunt futuræ mortis præcipua; quod ſi enim contraria magis eveniant, atq; præſcripta, aſſumtaq; remedia effectum quendam laudabilẽ, exſpectatumq; producant, tum melius adhuc de futurâ ſalute ſperandum venit. Terminari ſolet aliquando in Abſceſſus externos, qui facilè ſanantur; ſed ſi in pectoris, pulmonis, aut viſceris alius interni Abſceſſum mutetur, tum difficilius curatur, & plerunq; hecticam Febrim excitat. Degenerat quandoque etiam, ſi nulla fuerit criſis facta, in Febrim lentam ſimplicem.

In *Curatione* quarumcunque Febrium malignarum partim ad primas vias, partim ad naturam humoris peccantis, partim denique ad Symptomata eſt attendendum, omnibusq; ita circumſpectè proſpiciendum, ut Morbi vires citò frangantur, ipſeque tandem perfectè expungatur. Hanc igitur medendi methodum obſervabis, ſi felix eſſe cupias in hoc Morbo profligando. Primâ morbi die, vel etiam ſecundâ, ſi nauſea magna adeſt cum cardialgiâ, oris amarore, ſimilibusque ſymptomatibus cruditates primarum viarũ præſentes indicantib⁹, exhibere licet *Vomitorium*, niſi ſit aliquid, quod inſigniter contraindicet; Vomitorium autem ſequenti ſimilive alio modo ſcitè præſcribetur: *Curatio.*

 ℞. *Rad.*

℞. *Rad. Ipecacuanh.* ʒß. *vel* ℈ij.
Crem. Tart. vel
Salis eſſent. Acetoſell. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi cum frequentibus juſculis, aut Infuſo fol. Thée ſuperhauriend. Vel
℞. ♁nii *diaph.*
Crem. Tart. ana. ℈ß.
Tart. emet. gr. ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad chartam. Sumatur quâvis horâ pro doſi.
Vel ℞. *Pulv. pannon. rubr.* ℈ß.
Salis Cent. min. gr. v,
Mercur. vit. corr. gr. iij.
M. f. Pulv. ſubt. de ad ch.
Vel ℞. *Syrup. emet. Ang. Sal.* ʒiiiß.
Aqu. Scorzoner.
Borrag. ana. ʒij.
M. ad Vitr. d. pro doſi.

Quod ſi operatio hujus Medicaminis intra ſpacium quinque vel ſex horarum videatur abſolutum, tum ſequens *Potio alexipharmaco-diaphoretica* eſt exhibenda, & aliquoties iteranda:

℞. *Aqu. Burſ. paſtor. Succiſ.*
Card. bened ana. ℥j.
Elect. diaſcord. Fracaſt. ʒj.
Terr. ſigillat. ℈j.
M. f. Potio d. ad Vitr. ſumatur pro doſi.

A *Catharticis* ſtudioſè eſt cavendum, quoniam plerumque majores in ſanguine turbas excitant, aut ſi nihil operantur, tempus inutiliter terunt. Ubi verò nullus emeticis eſt locus, non reformidanda ſunt *Clysmata*, eaque ſtatim in principio repetitis ſi opus vicibus infundenda, ſequenti ferè aut ſimili modo parata:

℞. *Radic. Petaſitid.*
Angelic. ana. ʒiiß.
Alth. ℥ß.
Herb. Agrimon. Galeg.
Sanicul. ana. Mj.
Flor. Calendul.
Melilot. ana. Mß.
Semin. Aniſ.
Angelic. ana. ℈ij.
Inciſ. & contuſ. coque in ſ. q. Aqu. fontan. Colatur. ℥xj. *adde*
Olei rutac.
roſac. ana. ʒvj.
Mellis violac. ℥. *Sal. gemm.* ℈iß.
M. f. Clyſter ſtatim injiciendus.

His peractis Galli & Itali ad *Venæſectiones* devenire ſolent, easque ſæpius intra triduum vel quatriduum iteratas; Verùm methodum hanc in Germaniâ ſemper lethalem obſervavimus. Si tamen ad ſanguinis miſſionem devenire velimus, protinus id ſemel tantùm, & quidem primâ ſolùm vel ſecundâ Morbi die fiat; nec in omnibus ſubjectis, ſed tantùm in Plethoricis, aut illis, qui aliâs Venæſectionibus ſunt adſueti, quique pulſum habent magnum, vehementem & fortem, ſimulque Capitis dolore inſigni excruciantur.

Interea Medicus occupatus erit unicè in debellando Morbi veneno, turbatione ſanguinis tollendâ, diſſolutione ejus præcavendâ, particulis heterogeneis ſegregandis, ſicq; æquabili humoribus conſiſtentiâ ac motu reddendis. Quod fiet, ſi noctu diuque alexipharmacorum remediorum exhibitione pugnabit, ſimulq; ſymptomatibus valdè urgentibus circumſpectè

ſpectè occurret. Itaque m. veſp. ac noctu Æger continuè capiet pulverem ſequentem aliquem:

℞. *Pulver. pannon. rubr.* ℥ß.
♁nii diaph. ʒij.
M. f. Pulv. ſubtil. in 12. *doſ. æqu. ad chart. divid.*

Vel ℞. *Ebor. ſine ign. ppt.*
C. C. phil ppt.
Terr. ſigillat.
Cryſtall. alb. ppt.
Bezoard. min.
Lapid. prunell. ana. ℈ij.
M. f. Pulv. ſubt. in 8. *doſ. æqu. ad chart. divid.*

Vel ℞. *Pulveris Viperin.* ʒj.
♁nii diaph.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒß.
Salis Cichor. ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. in 4. *doſ. æqu. ad ch. divid.*

Vel ℞. *♁n. diaph.*
Unic. marin. ppt. ana. ʒj.
Salis eſſent. Card. bened. ℈j.
M. f. Pulv. ſubtil. in 4. *part. æqu. divid.*

Vel ℞. *Bol. armen. ppt.*
Pulv. bezoard. Senn. ana. ʒj.
Bezoard. min.
Nitr. ♁iat. ana. ʒß.
M. f. Pulv. ſubtil. in 9. *doſ. æqu. ad ch. divid.*

Sed & ſequens aliqua *Mixtura diaphoretica* cochleatim eſt exhibenda ſingulis ferè ſemihoriis:

℞. *Aqu. Card. bened.* ℥iß.
Taraxacon.
Burſ. paſtor.
Syrup. Ribium ana. ℥j.
Elect. diaſcord. Frac. ʒj.
Pulv. pann. rubr.
Unicorn. foſſil. ana. ʒß.
M. ad Vitr.

Vel ℞. *Aqu. Papav. rhead.*
Acetoſ.
Fumar. ana. ℥j.
Syrup. Rub. id. ʒvj.
Mithridat. Damocr. ℈iß.
♁nii diaph.
Matr. perl. ppt. ana. ℈j.
Julep. roſac. ʒij.
M. d. ad Vitrum.

Vel ℞. *Aqu. Scabioſ. flor. Sambuc.*
Ulmar. ana. ℥iß.
Succi Citr. rec. ℥j.
Syrup. Berber. ℥ß.
Terr. ſigillat.
Bezoard. min. ana. ʒß.
Rot. Man. Chriſt. perl. ʒiß.
M. ad Vitr.

Sæpius *Emulſiones diaphoreticæ* ſimul proſunt cum Pulveribus alexipharmacis ſingulis ſex horis ſumendæ: v. gr.

℞. *Amygd. dulc. rec. exc.*
Semin. Melon. ana. ʒj.
Card. bened.
Lactuc. ana. ℈ij.
Aqu. Scab.
Calendul. ana. ℥iß.
F. l. a. Emulſio, cui adde
Syrup. de Nymph. ℥ß.
Detur ad Vitrum pro doſi ſingulis ſex horis repetendâ.

Vel ℞. *Nucl. Perſic.*
Pineor. ana. ℈ij.
Semin. Cucum.
Napi ana. ℈iiij.
Aqu. Cichor.
Galeg.

Aqu. Card. Mar. ana. ℥j.
F. l. a. Emulſ. cui adde
Syrup. Capill. ♀r. ℥ß.
Detur ad Vitr. ſumatur ut ſupra.

Hiſce remediis utendum eſt per aliquot dies, ac inde vel ſudor, vel ſymptomatum aliqua remiſſio exſpectanda; quale quid ſi contingat, protinus in eorundem medicaminum uſu pergendum; ſin verò nulla morbi ſolutio vel eminus conſpiciatur, ac ſymptomata potius augeantur, inprimis pectoris anguſtia, inquietudo, &c. tum ſequentes pulverum doſes exhibendæ veniunt, Mixturaque alia convenientior præſcribenda: v. gr.

℞. ♁*nii diaph.* ℈ij.
Matr. Perl. ppt. ℈j.
Lapid. Bezoard. orient. ver. gr. jx.
M. f. Pulvis ſubt. in 3. doſ. æqu. ad ch. divid.

Vel ℞. *Pulv. Pann. rubr.* ℈iß.
Bezoard. min.
Nitr. ppt. ana. ℈ß.
Camph. gr. iv.
Sacch. roſ. ℈ß.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 2. doſ. æqu. ad ch. iterandas aliquoties donec effectus inde percipiatur.

Vel ℞. *Oſſ. de Cord. Cerv.* ℈j.
Unicorn. mar. ppt.
Pulv. bezoard. Senn.
Cinnab. ♁*n. opt.*
Nitr. ♁*iat. ana.* ℈ß.
Camphor. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. in 2. doſ. æqu.

Vel ℞. *Pulv. bezoard. Senn.* ℈ij.
Viper. ppt.
Lapid. prunell. ana. ℈j.
Camph. gr. iv.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 2. doſ. æqu. ad ch.

Vel ℞. *Unic. mar. ppt.* ʒj.
Regul. ♁*n. medic.* ℈ij.
Myrrh. elect. ʒß.
Arcan. duplic. ℈j.
M. f. Pulv. ſu. til. divid. in 6. doſ. æqu. ad ch.

Vel ℞. *Bezoard. miner.* ℈ij.
Lapid. bezoard. occid. ver.
Cinnab. nativ. opt. ana. ℈ß.
Salis eſſential. Rub. id. gr. xv.
M. f. Pulv. ſubtil. in 3. doſ. æqu. ad ch. div.

Vel ℞. *Dent. aprin. ppt.*
Pulveris viperin. ana. ʒß.
Salis volat. Succin.
Cinnab. ♁*n. opt. ana. gr.* xv.
Sacch. roſ. tab. gr. xij.
M. f. Pulv. ſubtil. in 3. doſ. æqu. ad ch. divid.

℞. *Aqu. Borragin.* ℥iß.
Scorzoner.
Petaſitid. ana. ʒvj.
Syrup. acetoſ. Citri ℥ß.
Rub. id. ʒij.
Confect. Alk. compl. ℈iß.
Mixtur. ſimpl. D. Lud. ʒß.
M. ad Vitr. detur frequenter cochleatim.

Vel ℞. *Aqu. Naſturt. aquat.*
Plantag.
Ulmar. ana. ℥j.
Syrup. Corallor. ʒvj.
Spirit. volat. viperar. ʒß.
♁*nii diaph.*
Ebor. ppt. ana. ℈j.
Cinnab. nat. opt. ℈ß.
M. ad Vitr.

Vel R.

Vel ℞. *Aqu. Bugloſſ.* ℥ij.
Flor. Acac.
Apii ana. ʒvj.
Syrup. Ceraſ. acid. ℥ß.
Confect. Alk. inc. ʒj.
Spirit. volat. C. C. vel
Ebor. ℈ij.
♄*nii diaph.*
Pulver. pannon. rubr. ana ʒß.
Rot. Manus Chriſt. perl. ʒiß.
Miſc. ad Vitr.

Quod ſi *Vigiliæ* atque *Deliria* vel continua, vel frequentia adſint, mira præſtabunt *Pulveres camphorati* ſuperiores aut ſequentes:

℞. *Dent. aprin. ppt.* ℈ij.
Salis eſſent. Acetoſell. ℈j.
Cinnab. ♄*n. correct.* ℈ß.
Camph. gr. vj.
Sacchar. perl. ℈ß.
M. f. Pulv. ſubt. in 3. doſ. æqu. divid. ad chart. atq; cum Emulſione quadam ſuperiore vel Ptiſanâ dandas.

Vel ℞. *Nitr.* ♄*niat.*
Sacch. roſat. tab.
Bezoard. min. ana. ℈j.
Camphor. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubt. in 2. doſ. æqu. div. ad chart.

Vel ℞. *Pulv. pannon. rubr.* ℈ij.
Lapid. prunell. ʒß.
Cinnab. nat. opt. ℈j.
Camphor. gr. viij.
M. f. Pulv. ſubt. in 4. doſ. æqu. ad ch. m. ac v. ſumend.

Accedentibus *Convulſionibus*, aut variis ſaltem convulſivis motibus, tremoribus, atque jectigationibus membrorum iidem pulveres camphorati proſunt. Naribus *Ruta recens contuſa, Liqu. C. C. ſuccin. Spir. Sal. arm. urinoſ. Pennæ accenſæ*, ac ſimilia admoventur, ſed inſimul in omnibus hiſce ſymptomatibus ſequens vel ſimilis aliqua *Mixtura alexipharmaco-ſpasmodica* cochleatim propinanda.

℞. *Aqu. Verben. vel Flor. omn.*
Ulmar. ana. ℥j.
Flor. Til.
Burſ. paſtor. ana ʒvj.
Syrup. Pæon.
anodyn. ana ℥ß.
Ebor. ppt.
Dent. aprin. ppt.
Ægagropil. ppt. ana gr. xv.
Cinnab. nat. opt. ℈ß.
M. d. ad Vitr.

Externè verò partim fronti applicetur *Epithema* ex *Baccis Juniper. Micâ panis, Rutâ virid.* invicem contuſ. & *Aceto calido* conſperſis. Vel etiam *Acetum rutaceum*, aut *roſaceum* cum *Album. ovor.* & *Aquâ Roſ.* permixtum, calefactumque apponatur frequenter. Vel paretur *Mixtura* ex *Aqu. Heder. terreſtr. Roſar. Solani, Spermat. Ranar. Majoran. Verben.* cum *Aceto roſaceo* & *Album. ovorum.* Vel ſeqq. *Emulſio* in hunc uſum concinnetur:

R. *Nucl. Perſic.* ʒij.
Semin. Cucum.
Cucurbit.
Papav. alb.
Hyoſcyam. ana ʒj.
Aqu. Lactuc. ℥ij.
Portulac.
Salviæ.
Solan. ana ℥j.

F. l. a. Emulſio, cui adde
Aceti roſac. ℥j.
Detur ad Vitr. & applicetur calidè.

Temporibus autem ſubinde ſeqq. Unguentum illinatur:

℞. *Ungt. de Alabaſtr.*
Populeon. ana ʒij.
Ol. expreſſ. Hyoſcyam. ʒj.
deſt. Rutæ.
Rorismar. aa. ℈ß.
M. d. ad Pyxidem.

Plantis pedum applicari poſſunt *Raphanus* vel *domeſt.* vel *ſylv. Cepæ, Allia, Ruta, Imperatoria, Fermentum panis, Lutum, Bacc. Juniper. Acetum, Radix pyrethri.* Carpis manuum apponuntur taleolæ *Pomi citrei* cum *Aqu. Roſ. Albumine ovor. Croco, Verbenâ recent. Rutâ rec.* Vel *Acetum roſac.* aut *rutac.* cum *Telis aranear. Croco, Baccis Juniperi* &c.

Nonnunquam accidit, ut *ſomnolentia continua* Ægrum teneat, ſive cum, ſive absque delirio: atque hoc in caſu internè quidem volatilia non ſunt negligenda, ſed reliquis diaphoreticis fixis adjungenda; *Camphora* tamen heic non uſurpanda.

℞. *Aqu. Fumar. Fl. Sambuc.*
Carlin. Scorzoner. aa. ʒvj.
Syrup. flor. Tunic. ℥j.
Confect. Alk. compl. ℈ij.
Spirit. C. C. vel Viperar. vol. ʒß.
♁*nii diaph.*
C. C. phil. ppt. ana ℈j.
Sacch. roſ. tab. ʒj.
M. ad Vitr. detur cochleatim.

℞. *Bezoard. miner.*
Pulveris Viperar. ppt. ana ʒß.
Salis volatil. C. C. purior. ℈ß.
M. f. Pulv. ſubtil. in 3. doſ. æqu. ad ch. div. ſingulis quadrihoriis detur doſis cum Aqu. deſt. Naſt.

Externè autem capilli capitis deradantur, atque nunc *Columba* vel *Pullus gallinac.* per medium ſectus imponatur, nunc *ſacculus* ſequens *Vino* incoctus, & expreſſus tepidè applicetur, nunc etiam *Spiritus Ceraſ. nigr. Lumbr. terr. Lil. convall. Anthoſ. Tinct. Caſtor. cum Spir. Salis arm. par. Liqu. C. C. ſuccin.* &c. cum *Aqu. Majoranæ* linteis exceptus ſæpius imponatur. Sacculus verò ſequenti modo paretur:

℞. *Radic. Angelic. Imper. aa.* ℥ß.
Herb. Betonic. Mij.
Majoran.
Chamædr.
Flor. Paralyſ.
Lil. convall. ana Mj.
Inciſ. & contuſ. inſuantur nodulo interpaſſato.

Si dein ſudor vel mador totius corporis per hæc remedia apparere incipiat, cum incipiente levamine, ac ſymptomatum diminutione; inprimis ubi ſopor ceſſat paulatim, tum bona ſperare licet: ſomnolentiâ verò continuante protinus ad *Veſicatoriorum* applicationem eſt deveniendum eaque vel nuchæ & brachiis, vel utrique brachio & cruribus applicentur; quæ ubi Veſicas excitant, & ſeri ſufficientem quantitatem cum mitigatione ſymptomatum extrahunt, bonum ſæpius eſt, ſi verò ſiccam, duram, ac lividam cutim reddunt, ſine ullo levamine ſymptomatum, malum ſignum eſt credendum.

Aliâs

Aliâs verò ſudore apparente, continuandum ſemper in uſu diaphoreticorum, ſed ita tamen procedendum, ne ſudor inde colliquativus cum Ægri pernicie oboriatur.

Quando *Alvus conſtipata* eſt valdè, tum Clysma emolliens, refrigerans atque detergens injicietur, v. gr.

℞. *Radic. Alth.*
Lil. alb.
Gramin.
Acetoſ. ana ℥iij.
Herb. 5. emollient.
Betæ vel Blit. rec. aa. Mj.
Semin. Lactuc. ʒiij.
Lini ℥ß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℔j. adde
Elect. lenit. ℥j.
Ol. Olivar. ℥ij.
Salis commun. ʒj.
M. f. Clyſma ſtatim injiciendum, idemq; ſi opus, repetendum.

Intus etiam *Oleum Olivarum* optimum ad tres pluresve uncias, vel certè *Juſculum carnis* propinari poteſt, in quo manipuli aliquot recentis *Malvæ*, *Mercurialis*, atque *Acetoſæ* vel *Acetoſellæ* decocti fuerunt. In Potu ordinario diſſolvere quoque licet *Lapidem prunellæ*, vel *Succum Citri*, *Limonum*, *Acetoſellæ*. Loco *Clyſmatum* inſervire quandoque ſolent *Suppoſitoria* ex *Melle* cum pulvere *Croci* & *Sale communi*, vel ex *Sapone*, *Sevo*, *Lardo*, cum *Croco* & *Saccharo*.

Alvi fluxus Febris cacatoria. *Fluxus Alvi* nimius, quæ *Febris* eſt *cacatoria*, ſi ægrotantis vires exhaurire incipiat, protinus ille ſiſtendus erit; intus igitur propinare oportet pro potu ordinario *Emulſionem Amygdal. dulc.* cum *Decoct. radic. Scorzoneræ*, *Tormentill. Biſtort.* & *C. C. uſti* factam, vel cum *Aquâ*, in quâ *Ferrum ignitum*, aut *fruſtum Panis toſti* fuit demerſum. *Pulvis* autem ſequens dabitur:

℞. *Bol. Arm. ppt.* vel
Terr. ſigillat.
Unicorn. foſſil. ana ʒß.
Ebor. uſt. ppt.
Myrrh. elect.
Specif. ſtom. Poter. ana ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. div. ad ch. Singulis autem tribus horis cum Emulſione doſis exhiberi poterit.

Intercalabitur ſimul *Mixturæ Cardiaco-diaphoretica*; v. gr.

℞. *Aqu. Burſ paſtor.*
Ulmar.
Polygon. ana ℥j.
Syrup. de Roſ. ſicc.
Flor. Tunic. ana ʒiij.
Conf. Hyac. inc. ʒj.
Matr. Perl. ppt.
Corall. rubr. ppt. ana ℈j.
Tinct. antiphthiſ. ʒß.
M. detur ad Vitr. Exhibeatur cochleatim.

Regioni Stomachi applicari debet *Empl. de cruſtâ Panis*, cum *Tacamahacâ*, *Maſtiche* & *Nuce moſch.* ulterius exaltatum.

Si autem *Dyſenteria*, ſive *Febris dyſenterica*, planè Hominem prehendat, ea medendi method[u]s obſervabitur, quæ in *Dyſenteriâ malignâ* ſuo loco eſt commendata. *Dyſenteria.*

Reſpirandi difficultas, & *præcordiorum Anxietas* ubi acceſſit, periculoſum *Quæ in Dyſpnœâ & Anxietate facienda.*

ſum maximè eſt ſymptoma, plerunque futuram mortem præſagiens; vocant aliqui Febrim *aſthmaticam, præfocantem*, ubi ſequentia proſunt:

Febris præfocans.

℞. *Sperm. cet. rec.* ℨj.
d. ad ch.

Solutum in Juſculo carnis, vel Infuſo folior. Naſturt. aquat. propinabitur pro doſi, & aliquoties repetatur. Vel ſequens Pulvis uſurpabitur.

℞. *Pulv. bezoard. Senn.* ℨj.
♁*n. diaph.*
Salis volat. Viper. ana ℨß.
Sacch. roſat. ℨj.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. ad chart. Singulis ſex horis capiatur doſis cum Aqu. Card. bened.

Vel ℞. *Bezoard. miner.*
Oſſis de Cord. Cerv. ana ℈ij.
Sal. volat. Ebor. puriſſ.
Auri horizontal. ver. ana ℈ß.
M. f. Pulv. ſubtil. div. in 4. part. æqu. ad ch. ſumendas ut ſupra.

Vel ℞. *Pulv. Pannon. rubr.*
Spinar. viperar. pulv. ana ℨß.
Salis volat. C. C. puriſſ.
Croci Solis ſubtiliſſ. trit. vel
Diaphoret. ſolar. ana ℈ß.
Cinnab. ♁ *n. opt.* ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 4. part. æqu. ad ch. ſumendas ut ſupra.

Loco Pulverum concedi poteſt vel *Tinctura bezoard.* vel *Spiritus theriacalis camphoratus*, vel *Mixtura ſimpl. Danj. Lud.* ad gutt. 30. pluresve m. ac veſp. cum *Aqu. Scab. Naſturt.* Beccabung. &c.

Mixtura quoque ſequens cochleatim danda:

℞. *Aqu. Naſturt.* ℥vj.
Beccab.
Cardiac. off. ana ℥j.
Syrup. Bell. min. ℥vj.
Spir. Sal. arm. urinos.
Matr. Perl. ppt. ana ℨß.
Conf. Alk. compl. ℨj.
M. d. ad Vitr.

Cordis Regioni ac Pectori applicabitur ſequ.

℞. *Spir. Anth.*
Ceraſ. nigr. ana. ℥ij.
Theriac. camphor. ℥j.
Conf. Alk. compl. ℨij.
M. d. ad Vitr. Sæpius caleſiat, & fruſtum Panni ſcarlatini, ſi haberi queat, immerſum ei expreſſumq́; applicetur.

Vel ℞. *Radic. Angelic.* ℥j.
Imperator.
Galang.
Irid. florent. ana ℥ß.
Herb. *Meliſſ.* Mij.
Ocymi.
Origani.
Puleg.
Flor. Borrag.
Roſar.
Violar. ana Mj.
Semin. Aniſ.
Naſturt.
Baccar. Junip. ana ℨiij.
Cinnam. opt. ℥ß.
Inciſ. & contuſa tenuiter inſuantur nodulis duobus interpaſſatis, qui dein alternatim Aceto loimico ſive *bezoardico calefacto immerſi, atq́; expreſſi pectori applicentur.*

Quando hæmorrhagia ...

Hæmorrhagia qualiscunq; Ægro contingens naturæ conceditur, ſi vires inde non frangantur; contrarium ubi

ubi notabitur, ſiſtenda illa erit, internè dando *Emulſionem Amygdal. dulc.* cum *Aquâ Plantag. Polygon. Acetoſ. Urtic.* faciendam, addito ſingulis trihoriis ſcrupulo uno *Terr. ſigillat. Unicorn. foſſil. Bol. Arm. ppt.* C. C. *uſt. ppt.* vel ſequ. *Opiata* per vices ſumenda præſcribetur:

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ⊖*l.* ℥iß.
Roob Ribium.
Cydon. ana ʒij.
Conf. Hyac. inc. ʒj.
Bol. Arm. ppt. ℈ij.
Sangu. Drac. ver. ℈j.
Syrup. Fl. Tun. q. ſ.

F. *Mixtura ad form. Opiat. d. ad Oll. & ſingulis bihoriis cuſpis cultri plenus capiatur.* Vide etiam, quæ ſub Titulo de Hæmorrhagiâ narium commendata extant.

gua r, a- tas, rities ura.

Linguæ *ariditas, ſcabrities, ardor* ac *ſciſſura* remediis non acribus & aromaticis, ſed mitioribus nullo Sale imprægnatis emendatur, quæ inter maximè prodeſt ſequens vel ſimile *Gargariſma*:

℞. *Folior. Scabioſ. Malv.*
Brunell.
Flor. Malv. hortenſ.
Verbaſc. ana Mj.
Semin. Aniſ. Fænic. ana ʒiß.
Ficuum pingu. par. v.
Hordei mundat. ℥j.
Cancror. fluviat. viv. num. x.

Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. vel ℔ij. *Aquæ fontanæ; Colaturæ adde*
Syrup. de Jujub.
Portulac. ana ℥iß.
Roob Dianuc. ℥j.
M. d. ad Vitr. Sæpius inde Os gargariſetur calidè.

Prodeſt & *Linctus* emolliens atq; lubricans, v. gr.

℞. *Diacod. Montan.*
Syrup. Gran. acid. ana ℥j.
Mell. roſac. ʒvj.
Aqu. Plantag. ℥iß.
Specier. diatrag. frig. ʒiß.

M. d. ad Fictil. ac inde frequenter cochleare plenum lambatur.

Vel ℞. *Mucilag. Semin. Cydon. Aquâ Roſar. fact.* ℥ß.
Aqu. vel Succi Semperviv. recens expreſſ.
Syrup. Viol. purpur. ana ℥iß.
Acetoſ. Citr. ℥ß.

M. d. ad Ollam. Lambatur ſæpè cum contuſo Liquitiæ baculo.

Vel ℞. *Syrup. de Semperviv.*
Gran. acid.
Viol. purpur. ana ℥j.
Roob Dianuc. ℥ß.
Sambuc. ʒij.

Miſc. detur ad Ollam; lambatur ſæpè cum baculo Liquirit.

Vel *Fruſto Lardi, contuſis Sempervivi majoris, Acetoſæ, Quercûs, Plantaginis, Althææ, Rubi ſylveſtr. Brunellæ, Numulariæ* &c. foliis Lingua ſæpiſſimè fricatur. Vel *Lapis Prunellæ Aquâ calente* ſolvitur, additur *Mucilago Gumm. Tragac.* aut *Semin. Cydonior. Aqu. Malv. extracta*, cum *Syrupo Acetoſell.* & Lingua arida, æſtuansque hâc mixturâ creberrimè illinitur.

Ubi Lingua obducta eſt *ſqualidâ, albâ, nigrâ* veluti *pelle*, tum iterum vel Butyrum cum Melle roſaceo, vel *Lingua obducta viſcoſâ cute.*

 Lardum,

Lardum, vel Oleum Amygdalar. dulc. illinitur, indeque emollita ſive pellicula, ſive pituita commodo inſtrumento vel cochleari extergitur.

Faucium ardor.

Faucium ardor, inflammatio, ſive *Prunella, die Bräune im Halß*, corrigitur ſectione Raninarum venarum, atque *Gargariſmate* ſequ.

℞. *Herbar. Scabioſ.*
Brunell.
Succiſ.
Flor. Malv. hortenſ.
Liguſtr.
Fol. Rub. ſylv. ana. Mj.

Inciſa miſce & coque in ſ. q. Aquæ font. Colaturæ ℔j. *adde*

Syrup. Granat. acid.
Roob Moror. ana. ʒvj.
Dianuc. ℥j.

M. d. ad. Vitr. Calidè hinc Os & Fauces ſæpè eluantur.

Vel ℞. *Aqu. Brunell.* ℥viij.
Sperm. Ranar. ℥iiij.
Muccilag. Semin. Cydon. Aqu. Plantag. fact. ʒvj.
Mell. roſac. ℥iß.
Roob Sambuc. ℥ß.
Spiritus Vin. camphor. ʒij.

M. detur ad Vitr. Uſurpetur ut ſuperius.

Vel *Lapis Prunellæ Aqu. Malvæ ſolvitur, miſcetur Succus Semperviv. major. rec. expreſſus*, vel *Succus* aut *decoctum Cancrorum fluviatil. contuſor.* cum *Roob Moror. Dianuc.* &c. & hoc Fauces tepidè atq; blandè ſæpius eluantur. Extus *Oleum Amygd. dulc.* vel *Roſar. Violar. Lilior. alb.* collo bis vel ter quotidie anterius illinitur, Lanaque ſuccida deſuper applicatur.

Bubo ſi quis retro Aures, ſub Axillis, aut alibi enaſcatur, omni arte maturabitur, aperietur, Ulcus hinc factum detergetur, atq; tum demum ad Cicatricem promovebitur. Vide titulum de *Abſceſſu*; maturantibus tamen remediis *Theriaca* ſemper addetur.

Ad compeſcendum *Furorem nimium*, qui Convulſiones non rarò poſt ſe trahit, *Julepi aciduli* proſunt, non ſecus atque *camphoratus Pulvis* unus alterve ſupra deſcriptus.

℞. *Aqu. Lactuc.*
Portulac.
Endiv. ana. ℥ij.
Syrup. Rub. id.
Berber. ana. ℥j.
Spir. Nitr. q. ſ. ad grat. acidit.

M. f. Julep. d. ad Vitr. pro doſibus aliquot.

Potui ordinario *Succus Citri*, *Ribium*, *Acetoſellæ* permiſcebitur. In Juſculis *Lactuca*, *Endivia*, *Acetoſa* decoquentur. *Epithemata refrigerantia* Fronti, Carpis manuum ac Plantis pedum applicabuntur. Capiti raſo Columba viva per medium ſecta, rejectis capite, alis & pedibus imponitur, ac per trihorium vel ultra relinquitur, poſtea aufertur, & Caput detergetur Linteo calente. Si furere pergat Æger, vinculo brachiis pedibusque injecto compeſcetur.

Su- nim- Feb- colli- tivi

Sudor exceſſivus ſ. *Febris colliquativa* temperabitur, ſi *Julepi refrigerantes*, vel *Emulſio Amygd. dulc.* ſubinde propinabitur, & quidem ſemper cum 15. guttulis *Tincturæ antipthiſic.* Pulvis etiam ſequens in hunc finem dabitur:

℞. *Uni-*

℞. *Unicorn. foſſil.*
Corall. alb. ppt.
Terr. ſigillat. ana. ℈ij.
Nitr. ⅙ *iat.* ℈j.
Sacchar. cand. alb. ʒj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. Doſis ſingulis trihoriis cuſpis cultri cum Potu ordinario.

Vomitio nimia ſ. *Febris vomitoria*, compeſcitur ſequenti Pulvere:

℞. *C. C. uſt. ppt.*
Specif. ſtom. Poter.
Sal. Abſynth.
Cichor. ana. ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. in 4. part. æqu. divid. ad ch. Mane ac veſp. doſis capiatur cum Juſculo non ſalito.

Extus *Emplaſtr. de Cruſtâ Panis, cum Tacamahacâ* Stomachi regioni applicatur, prius tamen inunctæ *Balſamo Peruviano*, cum *Oleo Menthæ*, ac *Nuciſtæ expreſſo.* Hauſtus *Acidularum* ſubinde ſimul concedetur.

Si *Cephalalgia* magna adfuerit, remedia uſurpabuntur, quæ ſub titulo Cephalalgiæ laudata ſunt, à cauſâ calidâ oriundæ. Inprimis autem propinabitur frequenter *Infuſum fol. Thée, Betonic. & Scabioſ.* cum *Pulvere alexipharmaco*, & *Specif. cephalic. Mich.* capilli Capitis deradentur. Epithemata fronti applicabuntur. Veſicatoria pro re natâ in uſum trahentur.

Quando *Febris* eſt *tuſſiculoſa*, *Tuſſis* adeſt vehemens cum vel ſine excreatione, remediis adjungetur *Syrupus de Jujubis, Farfar. Bellid. minor. Diacod. Montan.* Pectus inungetur *Axungiâ Capon.* cum *Oleo Verbaſc. Chamomill. Spermate Ceti* &c. Vocant nonnulli *Febrim catarrhalem.*

In *Animi Deliquiis* ſ. *Febre Syncopali*, extus ea admovebuntur, quæ ſuo loco præſcripta ſunt; intus verò ſequens *Mixtura cardiaco-diaphoretica* cochleatim propinabitur: *Animi deliquia.*

℞. *Aqu. Cardiac. offic.*
Flor. Til. ana. ℥j.
Aurant. ℥ß.
Syrup. Corallor. ʒvj.
Conf. Alk. compl. ʒj.
Matr. Perl. ppt. ʒß.
M. d. ad Vitr.

Ubi *Singultus* adeſt frequens atque moleſta, ſignum ferè eſt roſionis ſphaceloſæ Oeſophagi, adeoq; funeſtum, hinc *Arcanum duplicatũ* Mynſ. *Cinnabaris nativa opt.* vel *Antimon. correct.* cum *Succis Naſturtii, Beccabung. Urtic. Scabioſ.* ac *Spiritu Vini camphor.* aliquoties dabuntur. Scrobiculo autem Cordis *Spiritus Anthos camphorat.* cum *Spiritu Lumbr. terr. Diaſcord. Fracaſt. Mithrid.* ac ſimilibus calidè ſæpius applicabitur. *Febris ſingultuoſa.*

FEBRIS VERMINOSA, eſt Febris continua Lenta à Vermibus, Inteſtinorum maximè, oriunda. Lumbrici enim inteſtinales cumulati non ſolùm chylum abſorbere poſſunt, ſed & eundem ſæpè ita corrumpunt, viſcidoque acrem reddunt, ut tandem in ſanguine nimium congeſtus vaſcula capillaria obſtruendo Febrim excitet, eam aſt lentam, neque cum vehementibus admodum ſymptomatibus, utut in receſſu ſubinde malignis, affligentem. *Febris verminoſa. Ætiologia.*

Diagnoſis. Pueros frequenter, rarius Adultos hæc Febris invadit, & quidem utplurimum ſenſim gliſcendo augetur. Incipit ferè cum vagis horripilationibus, pergit verò cum calore non adeo æſtuante, ſiti modicâ, obtuſo capitis dolore, roſionibus ventris, inquietudine, quandoque & ſopore turbulento, deliriis, motionibus ſpasmodicis, anxietatibus, loquelæ impotentiâ, anorexiâ, faſtidio ciborum, nauſeâ, ac vomendi cupidine.

Prognoſis. Atque hæc ſymptomata ſi durent ſine intermiſſione, vel etiam augeantur, nullis per alvum aut vomitum prodeuntibus Vermibus, accedentibus convulſionibus, tum vel citiꝰ nondum emaciati moriuntur Ægri, vel lentâ Febri paulatim contabeſcunt, ac tandem intereunt. Si autem vermes ſive vivi, ſive mortui excernantur, atque hinc loquela redeat, ſymptomata minuantur, appetitus utcunque accedat, tum Æger ſenſim priſtinam ſanitatem recuperare poterit.

Curatio. *Curationem* hinc ita inſtitues, ut juxta antifebrilia etiam blandè laxantia *anthelmintica* in uſum vocentur. Proin *Clysmata* primùm injicientur detergentia, & Vermes ad Alvum allicientia:

℞. *Herbar.* 5. *emoll. ana.* Mj.
Semin. Aniſ. ʒiij.
Lini ʒvj.

Inciſa & contuſ. coqu. in mediâ parte Lactis, & mediâ Aquæ, Colaturæ ℥vj. *adde*

Mellis ſimplic. ʒvj.
Syrup. Violar. purpur. ℥j.

M. f. Clyſter Puero annor. 3. 4. *vel* 5. *injiciendus, & aliquoties repetendus.*

Intus verò hoc tempore *Infuſum anthelminticum* laxans dabitur. v gr.

℞. *Radic. Gramin. Scrophular.*
Scorzoner.
Rhabarb. elect. ana. ʒj.
Herb. Scabioſ. Pj.
Fol. Senn. opt. mund. ʒiij.
Semin. Fœnic.
Cyn.
Crem. ♀*ri ana.* ʒj.
Sacch. alb. ʒiij.

Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. font. Colatur. ℥iiij. *d. ad Vitr. pro duabus doſibus, ſpatio* 24. *horarum Puero propinandis.*

Interea *pulvis* dabitur *antifebrilis, antiſpasmodicus*, & *anthelminticus* ſimul; v. gr.

℞. *C. C. uſt. ppt.*
♁*n. diaph. ana.* ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Radic. Filic.
Cortic. radic. Mor.
Cinnab. ♁*nii rectif. ana.* ʒß.
Sacch. roſat. ℥ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Singulis trihoriis cuſpis cultri plenus cum Emulſione amygdalinâ propinabitur.

Pro potu ordinario concedetur *Decoctum radic. Graminis, Scorzoner. C. C. uſt. Paſſular. min. Semin. Anis.* Vel *Mercurius vivus* per bihorium in *Aquâ fontan.* bulliat, ſub finem adjiciendo ſpecies modò dictas. *Juſculæ* interim carnium, aliave concedenda; imò & *Lac vaccinum* vel *caprillum* cum incoctione *Allii* & *Sacchari* ſubinde exhibetur. Extus Abdomen *Oleo Abſynth.*

Abſynth. Anethi, Colocynth. cum *Felle taurino* calidè inungitur. *Umbilico* applicatur etiam *Mel* cum *Felle Tauri*, *Oleo deſt. Abſynth. Theriacâ*, & *Allio.*

FEBRIS CATARRHALIS, eſt Febris continua benigna, à pituitâ vel ſero ſalſo, plerunque glandulas palatinas aut thoracis varias, ipſasque veſiculas Pulmonum opplente, ſicque humoralis maſſæ circulationem tantillum impediente, originem ducens.

Occaſionem hinc præbent Cibi pluries aſſumti ſalſi, acidi, lenti, dyspepti, fumo ſiccati, Potus Cereviſiæ aceſcentis, aut Vini penduli, auſteri. Mora frequens & diutina in Aëre frigido & humido.

Cognoſcitur haud difficulter ex præſentiâ ſymptomatum febrilium non adeo vehementium; Tuſſis ſubinde adeſt plus minus ſicca aut humida, ut & Dyſpnœa, Cephalalgia obtuſa, Dyſorexia, Siticula, Interdum Gravedo, Laſſitudo membrorum, Somnus inquietus, interruptus.

Benigna hinc eſt talis *Febris*, periculum ex ſeſe nullum præſagiens, atque ſenſim Catarrho imminuto, tandem vel per ſudorem, vel per alias vias evacuatione factâ, penitus evaneſcens.

Curatur hinc non niſi per Catarrhi viſcidi inciſionem atque reſolutionem, acris edulcorationem, ſuperflui evacuationem, debilitati viſcerum toni corroborationem; ac denique appetitûs imminuti revocationem: quibus indicationibus ſatisfieri poteſt ante omnia per *Clyſma emolliens* ac *detergens*, vel per laxans ſequ.

℞. *Syrup. Fl. Acac.* vel
Perſic. vel
Roſ. ſol. comp. cum R. A. & S. ℥ij.
Aqu. Beton. ℥j.
Scab. ℥ß.
Elect. è Succ. Roſ. ʒiß.
M. f. Potio d. ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Diacydon. lucid.* ℥ß.
Aqu. Verben. q. ſ.
M. f. Potiuncula d. ad Vitr. pro doſi mane jejuno ſtomacho ſumendâ.

Poſtea *Infuſum fol. Thée* cum *Betonic. Chamædri, Trifol. fibrin.* & *Flor. Roſ. rubr.* mane ac veſp. ad aliquot vaſcula propinabitur, cum vel ſine ſequenti *Eſſent.*

℞. *Eſſent. Succin.*
Betonic.
Lignor. ana. ʒiß.
M. d. ad Vitr. Doſis 20. ad 30. gutt. pro doſi.

Vel exhibebitur *Pulvis* ſequens:

℞. *Corall. rubr. ppt.*
Eboris phil. ppt. ana. ʒij.
Radic. Ireos flor.
Pulv. fol. Beton. ana. ʒj.
Majoran.
Flaved. Cort. Aurant. ana. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ſingulis ſex horis ℈ij. *cum Aqu. Betonic.*

Extus vertex Capitis & Nucha illinatur bis vel ter quotidie *Oleo è flor. Slotan.* cum *Oleo ſtill. Succin. Bacc. Juniper.*

Si *Tuſſis* adfuerit, *Syrupus Bellidis minoris, Papav. rhead. de Jujubis, Tuſſilag. Heder. terr. Scabioſ. Nicotianæ ſucco*, *Oxymel ſimpl.* vel *ſquillit.* per cochlearia lambendus dabitur, cum vel ſine *Oleo Amygdal. dulc. rec. expr.*

Ad *Aſthma* autem diſſipandum, reſpirationemque liberiorem reddendem *Decoctum* ſequens convenit:

℞. *Radic. Ireos flor.*
Ariſtol. rot. ver.
Scill.
Scrophul. ana. ℥iiſ.
Fol. Heder. terr.
Scabioſ.
Veron.
Flor. Bell. min. ana. Mj.
Bacc. Junip.
Semin. Anis. ana. ʒiß.
Ficuum pingu. par. iv.
Inciſ. & contuſ. Coqu. in Aqu. font. Menſ. iiſ. ad quartæ partis conſumt. In Colaturâ Album. ov. clarific. diſſolv.
Oxymelit. ſquillit.
Syrup. de Erys. Lob. ana. ℥ij.
M. d. ad Vitr. Doſis ſingulis octo horis Cyath. ℥iiij. *calidè.*

Sed & *Spir. Salis arm. aniſat. Spirit. Cochlear. Naſturt. Sal. volat. oleoſ. Sylv.* man. ac veſp. ad gutt. 25. cum *Aqu. Veronic.* dari ſolet non ſine inſigni effectu.

FEBRIS PUERPERARUM, eſt *Febris lactea*, de quâ ſupra actum.

Febris arthritica.

FEBRIS ARTHRITICA eſt Febris continua, cum atrocibus ſatis membrorum, inprimis Articulorum, doloribus Hominem excrucians. Sentiunt hunc dolorem in omnibus ferè membris ſimul, ſicque differt à Dolore Podagricorum & Arthriticorum, quibus non niſi in uno tantùm vel altero Articulo ſimul obtingit dolor.

Originem verò ducit à ſanguine acri, ſalſo, in minimis canaliculis tardius decurrente, hincque æſtuante ac fibrillas ubicunq; nerveas, membranaceas vellicante.

Facilè cognoſcitur ex ipſius Ægrotantis relatione, neque periculi quid portendit, modò per ſudoris aut Renum vias ſalia ferocia ſanguinis eliminentur.

Curatio omnis abſolvitur Clyſmatis emollientis ac detergentis injectione, etiam reiteratâ, ſanguinis per inciſam brachii pedisve venam detractione, deniq; Remediorum diureticorum & diaphoreticorum crebrâ exhibitione, cum exſpectatione ſudoris quotidiani; v. gr.

℞. *Ocul.* ♋. *ppt.*
Cryſtall. alb. ppt.
Lumbr. terr. ppt.
♁ *n. diaphor.*
Dent. aprin. ppt. ana. ʒj.
M. f. Pulv. ſubtil. div. in 10. doſes æqu. ad ch. m. ac veſp. cum Infuſo fol. Thée capiendas.

Pro ordinario potu cedat *Decoctum radic. Gramin. Filic. Scorzoner. Paſſular. min. C. C. raſ.*

FEBRIS URETICA eſt *Diabetes cum Febri continuâ conjuncta*, de quâ vide ſuo loco.

Febris purpura.

FEBRIS PURPURA eſt Febris continua benigna aut maligna cum

volatico rubore & ardore cutim variis in locis occupante affligens, atque à Lymphâ ſalino-acri extremos tubulos ſanguivehos criſpante oriunda. Curatur non niſi ut *Febris Synochus*, extus *Farina* probè ſiccata cum *Camphora*, *Cretâ alb.* & *Bolo* miſta applicatur.

FEBRIS INTERMITTENS eſt Febris, ſive calor totius corporis præternaturalis non continuè, ſed per certum temporis intervallum duntaxat durans, dein nunc ex toto, nunc maximâ parte intermittens, & poſtea novo cum paroxyſmo recurrens. Tempus intermiſſionis *ἀπυρεξία* vocatur, quæ *perfecta* eſt, ſi Febris omnino ceſſat, ac demum poſt aliquod temporis ſpatium redit; *imperfecta* autem, ſi Febris non ex toto remittit.

Reditus Febris nuncupatur *Paroxyſmus*, *παροξυσμὸς*, latinè *exacerbatio*. Atque hæc quidem ſi quotidie recurrat, *Quotidiana*, ſi diebus alternis, *Tertiana*, ſi denique tertiâ quavis die poſt præcedentem paroxyſmum redeat, *Quartana* appellari Febris conſuevit.

Febres autem qualeſcunque *intermittentes* nullam pro ſui cauſâ *putredinem* agnoſcere videntur. Etenim Serum Sanguinis in ejuſmodi Morbis lentorem atque viſciditatem ab interfluente acido quodam ſale errante ſibi comparavit. Iſta autem qualitas, quantum à reſolvente humorum putredine diſtet, iis maximè notum eſt, qui doctrinam de fermentatione, digeſtione & putrefactione reſolvente probè callent. Plerunque autem Serum ſive Lympha hâc aciditate errante pollens in viſcidum atq; lentū humorem commutatur in Meſenterio, Pancreate, Ventriculo, Inteſtinis, aliisve partibus glandulosis Abdominis.

Quòd ſi proin Febris intermittens nidulari incipit, tum 1. errans Lymphæ acidum, undecunque transmiſſum, chylo & hinc ipſi ſero Sanguinis in vaſis ſanguineis, qualiumcunque coctionis viſcerum, commiſcetur. 2. Humores acido imprægnati magis lenti, craſſi ac viſcidi evadunt. Hinc 3. ſequitur talium humorum ſtagnatio, adeoque ſimul vaſculorum, & glandularum oppilatio. 4. Ad certa temporis intervalla humor ille viſcidus colligitur, locumque priſtinum replet. 5. Statis autem temporum periodis, mediante robore naturæ, ſive motûs oſcillatorii vaſculorum, humor ille excutitur, & ſanguineæ maſſæ affunditur. 6. Ubi dein ob diſproportionatam conſiſtentiam, & figuram acidarum particularum rigidam cum Sanguine circulando, in extremis tubulis obhæret, atque fibrillas tubulorum vicinarumque nervoſarum, præcipuè in cute & panniculo carnoſo, auſteritate quadam conſtringendo & criſpando modò frigoris lenis, modò horroris aut etiam rigoris alicujus ſenſum producit; qui per horam unam alteramve durat, donec videlicet ob conſtrictos plurimos tubulos ſanguis regurgitans 7. Motum in reliquo ſanguine circulante inteſtinum auctiorem vel intenſum magis reddendo æſtui febrili anſam dederit,

derit, ſub quo denique 8. plurium pauciorumve horarum ſpatio Febreos materia morbifica evicta, ſoluta, ac præcipitata ſub formâ ſudoris prodeat, ſicque paroxysmo febrili finem imponat. Hæc autem omnia in uno Paroxysmo febrili contingere ſolent, & quando ceſſârunt, ἀπυρεξία adeſt ſive quies à Febri, tamdiu durans, donec in fomite ſive loco affecto nova materia febrilis collecta ſimilem prorſus effectum, ſicut antea, edat, ſicque paroxysmum novum producat.

Febris quotidiana. **FEBRIS QVOTIDIANA** eſt Febris intermittens ſingulis diebus certâ ferè horâ recurrens, & cum levi frigore, æſtu, ſiti, laſſitudine aliisq; ſymptomatibus Hominem affligens.

Pars affecta. *Afficiuntur* in hoc morbo primariò humores, dein & ipſæ per conſequens ſolidæ partes.

Cauſa. *Gignitur* autem à pituitâ viſcido-acidiuſculâ ipſam ſanguinis Maſſam percurrente, atque ſingulis 24. horis ita replente, ut hinc ſenſim efferveſcentia ſ. Ebullitio febrilis oboriatur, tamdiu durans, donec illæ particulæ heterogeneæ deflagrârint, & vel per inſenſilem tranſpirationem, vel per ſudorem præcipitatæ Paroxysmum febrilem finiverint. Pituitoſæ autem illæ particulæ è primis maximè viis ſuppeditantur; quando videlicet in his per aliquantum tempus cruditates ejusmodi ex nimiâ ingurgitatione ciborum potusque non adeo laudabilis per coctionem Ventriculi imminutam fuerunt collectæ.

Facilè hæc cognoſcitur Febris ex ipſo tempore affligendi, & durationis ſpatio. Plerunque ſub meridiem aut veſperam Paroxysmi accedere ſolent. Pueris quàm Adultis familiarior eſt morbus, Symptomataq; non adeo vehementia obtinet. Paroxysmus utplurimum 5. vel 6. horis finitur, totaque Febris non adeo diu durat, modò Æger obediens, Medicusque ſanandi peritus extiterit. Appetitus in paroxysmo nullus, extra eum verò exiguus eſt: præterea Paroxysmus à frigore magis quàm horrore incipit, ultra dimidiam horam plerunque durante; ſubſequitur calor totius corporis, cum ſiti, laſſitudine, ſtomachi gravitate (ut propterea Vulgus appellare conſueverit, *daß truckende Fieber*) ſubinde & Cephalalgiâ aut Ventris Torminibus, quibus per quinque ſex aut plures horas durantibus ſuccedit mador, vel ſudor, Paroxysmo finem imponens.

Morbus proin, ſi benè ac diligenter tractetur, minimè periculoſus eſt, licet interdum Ægros emaciet; ſi verò negligitur, in Cachexiam vel Hecticam facilè tranſit, & meſaraicarum Glandularum obſtructionem poſt ſe trahit.

Quoad *medendi Methodum*, ſtatim in principio eo adnitendum, ut primæ viæ expediantur, atque à pituitoſarum cruditatum ſaburrâ liberentur; quem in finem Puero ſexenni ſtatim ſummo mane, quo quidem extra Paroxysmum febrilem verſatur, exhibebis ſequ.

℞. *Mer-*

℞. *Mercur. dulc. opt.* ℈ß.
Scammon. ♀*rat. gr.* vj.
♁*n. diaph. gr.* iv.
Radic. Aron. pulv.
Crem. ♀*ri ana. gr.* j.
Sacch. alb. gr. iv.
M. f. Pulv. ſubtil. d. ad ch.

Vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rhab.* ℥vj.
Aqu. flor. Acac. ℥ß.
Cinnam. bugl. ℨß.
Scam. ♀*rat. gr.* iiij.
Mercur. dulc. opt. gr. vij.
M. ad Vitr. & detur pro doſi.

Poſtea tentandum unicè, ut Liquor gaſtricus à præternaturali viſciditate, & craſſitie fixâ liberetur, concoctio naturalis reſtituatur, ſicque tota ſanguinis Maſſa ad meliorem volatilitatis ſtatum redigatur. Hunc in finem m. ac v. ſequentium medicaminum unum vel alterum exhibeatur:

℞. *Rad. Irid. florent.*
Aron. pulveriſ.
Chelidon. maj. ana. ℨß.
Cinam. opt. ℈ß.
♁*n. diaph.*
Ocul. ♋. *ppt.*
Diaph. martial. ana. ℈ij.
Salis Cichor. ℈j.
Sacch. alb. ℨiij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ℈j. *ad* ℨß. *cum Syrup. de Fumar.*

Vel ℞. *Ebor. ppt.*
Diaph. ♂*ial. ana.* ℨj.
Bezoard. miner. ℨß.
Pulv. flor. Centaur. minor. ℈j.
Sacch. alb. ℨiij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſ. ℈j. *cum Aqu. deſtill. Card. bened. Fœnic. Scab. Naſturt.* vel cum *Potu ordinario*, aut cum *Vino generoſo Aquâ diluto.* Si Æger cum vehiculo detrectet aſſumere pulverem, tum poterit ille cum *potu ordinario* permiſceri, & ſic paulatim exhiberi. Si planè non arrideat, tum præſcribi poteſt ſequens:

℞. *Succ. ex Herb. recent. Beccab.*
Urtic. urent. Plantaginis, &
Naſturt. aqu. expr. ac filtr. ℥j.
Julep. roſac. ℥ij.
M. ad Vitr. Detur ſingulis mane ac veſperi extra paroxyſmum pro doſi, donec Febris ceſſet.

Vel ℞. *Aqu. deſt. Chelid. maj.*
Naſturt.
Apii ſelin.
Cherefol. ana. ℥ij.
Fumar.
Card. ben. aa. ℥iß.
Sacch. alb. ℥ij.
M. ad Vitr. Dentur m. ac v. ℥ij.

Pro *potu ordinario* concedatur *Decoctum Agrimon.* vel *Rad. Gramin.* & *Scorzoner.* cum *Liquirit. Aniſ.* Vel etiam *Decoctum Mercur. vivi* ſeqq. modo paratum:

℞. *Mercur. vivi purgat.* ℥iiij.
Aqu. fontanæ q. ſ.
Coque per bihorium, ſub finem adjice
Radic. Liquirit. ℨiß.
Semin. Aniſ. ℨj.
Paſſul. min. ℥ß.
Colatur. filtrat. Miß. *d. ad Ampull. vitream.*

Quod ſi ex uſu horum remediorum octidui ſpacio Febris nec ceſſet, nec

nec minuatur denuo purgans exhiberi poteſt, Puero ſexenni v. gr.

℞. *Rhab. opt.* ℈ß.
Mercur. dulc. gr. vj.
Scammon. ♀*rat. gr.* iiij.
Crem. ♀*ri gr.* j.
Sacch. alb. gr. vj.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. & *exhibeatur mane jejuno ſtomacho cum Syrupo violaceo, aut Decocto ordinar. ac poſtea usque ad meridiem ſubinde Juſculum detur.*

Vel ℞. *Diacydon. lucid.* ℥ij.
Aqu. Fœnic. ℥iß.
Card. Mar. q. ſ.

M. f. Potiuncula d. ad Vitr. pro doſi matutinâ.

Poſtmodum in uſu remediorum ſupra dictorum pergatur, usque ad Febris ablationem & Appetitûs reſtitutionem.

Poterit tamen ad certiorem reſtitutionem ſequens etiam *Pulvis* m. ac v. exhiberi cum vehiculo qualicunque commodiore:

℞. *Cortic. Peruv. optim.* ℥ß.
Salis Abſynth. ʒß.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 12. *doſ. ad ch. m. ac veſperi dandas.*

Si æſtivum eſt tempus, & Ægrotus ad perfectam ἀπυρεξίαν deveniat, audacter immitti poteſt extra paroxysmum *Balneo Aquæ dulcis*, cui incoctæ ſint *Herbæ* quædam *Cephalico-emollientes*, ac inibi non adeo fervidè ad horam unam vel alterâ detineatur; incredibile enim eſt, quantum ejusmodi *Balnea* energeiam Remediorum juvent ac promoveant, ipſum Ventriculi menſtruum reſtituant, atq; primas inſuper vias eluant. Si tandem alicui placebit uſus *Eſſentiæ* cujusdam *ſpirituoſæ*, quemadmodum *Trifolii fibrini*, *Naſturt. aquatic. Cochleariæ*, *Apii ſelini ſ. Paludapii*, ut & *Tincturæ* ♁*nii*, 8. *ad* 12. *guttularum doſi* m. ac v. inſtitutus, ei non refragabor. In Adultis autem dupla, triplave doſis omnium obſervanda venit.

Di[æta] In *Diætâ Juſcula* inprimis commendentur *carnea*, apud Adultos quoque, niſi inſigniter adverſentur, *Herbis naſturcinis* alterata. Fugiantur omnia acida, omnia ſale nimis condita, paſtæ farinacea ſaccharata, fructus horæi copioſi, dyspepta omnia, quæque chylum admodum craſſum & viſcidum exhibere poſſunt. Interdicatur vocacitati nimiæ, potui gelido, Balneis frigidis, aliisque corporis refrigerationibus nimiis.

Feb[ris] terti[an]a. **FEBRIS TERTIANA** eſt Febris intermittens ſ. efferveſcentia Maſſæ humoralis, ſingulis alternis diebus Ægrum novo cum rigore, æſtu, ſiti, aliisque ſymptomatibus febrilibus affligens.

Pars affec[ta]. Primariò quidem afficitur humoralis Latex, ſecundariò autem omnes ferè partes ſolidæ ſimul patiuntur. Fomes tamen ſ. focus hujus Febreos in variis Abdominis, præcipuè Hepatis, glandulis latere communiter creditur: ego in Ventriculi & Inteſtinorum Glandulis vitium inprimis latitare arbitrarer.

Cauſa. *Producitur* enim hic Morbus à fermentitiis quibusdam particulis bilioſo-acidis & ſalino-fixis, è primis

viis

viis bidui ſemper ſpacio in Maſſam ſanguineam ad turgeſcentiam usque transmiſſis, atque hinc, eandem turbando, febrilem paroxysmum excitantibus. Anſam verò præbet utplurimum coctio ſeu chylificatio Ventriculi perverſa, aut ſpecifico aliquo modo alterata, quæ ſenſim Chylum minus laudabilem, minusque perfectum gignendo Sanguinem ad hunc morbum prædiſponit, ita ut poſtmodum levi datâ occaſione, ſive per cohibitam inſenſilem tranſpirationem, ſive per animi pathemata, ſive aliis modis turbatus Febrim hanc accendat. Aëris, Ciborum, Potûs mutatio ad producendam hanc Febrim multum contribuit. Qui Belgium primò ſalutant, frequentes hâc Febri corripiuntur. Duplex Tertiana hinc duplicem fomitem habebit, ita quidem, ut è quolibet duorum dierum ſpatio ſubminiſtretur materia febrilis ſanguini circulanti, pro excitando paroxysmo; cumque plus ex uno fomite, quàm ex altero fortè ſubminiſtretur, hinc paroxysmus unius diei diſſimilis erit Paroxysmo ſequentis aut præcedentis diei, quoad modum affligendi, & ſymptomatum conditionem, dum materia vel acrior, vel copioſior, minusve talis eorum vehementiam mutare ſolet.

Diagno-s. Ante tertium Paroxysmum vix certus eſſe Medicus poteſt de hâc Febri. Dein etiam affligendi modo & tempore ab aliis facilè diſcernitur. Incipiunt autem Paroxysmi hujus Febreos cum inſigni rigore, quem cœruleus unguium color, dorſi horripilationes, vigiliæ & inquietudines antecedunt. Rigor ille durat communiter ad horam unam, aliquando ulterius extenditur, ſubinde ita fortis, ut non dentes ſolùm concutiat, atque ſtridentes reddat, ſed & cum ipſo corpore ſimul lectum tremere faciat. Rigorem ſenſim remittentem excipit Æſtus totum corpus divagans, nunc major, nunc minor, nunc diuturnior, nunc brevior: huic ſeſe jungit interdum varia anxietas & inquietudo, amarororis, nauſea, imò & vomitus humorum bilioſorum & acrium, quando in febrili inſultu folliculi Fellis fibræ ſpaſmodicè contractæ ſuam omnem bilem in Duodenum, hinc & aliquâ ſui parte in Ventriculum eructant. Accedit his ſimul ſitis ingens, cum ipſo ſæpius rigore incipiens; hinc & quosdam ſimul affligit Cephalalgia, atque Lumborum magnus dolor, alios verò ab his ſymptomatibus liberos videas. Rarius etiam ſimul deliria in ſummo æſtu accedunt, diu tamen non durantia. Vidimus, quod rarum eſt ac malignitatem ſapit, quibus in quolibet ferè paroxysmo tormina ventris, convulſiones univerſales, vel anxietas pectoris cum ſuffocationis metu, valdè moleſtum, imò & diſcriminis plenum reddebant paroxysmum. Omnes & extra Paroxysmum, & intra ipſum, laſſitudine totius, appetitu vel proſtrato, vel inſigniter imminuto vexantur. Sunt qui in Paroxysmo poſt ſedatam ſitim dormire poſſunt, alii verò etiam per 16. pluresque horas ita inquieti exiſtunt, ut

dormire prorſus neſciant. Poſtquam, autem hæc Symptomata ad 8. 12 pluresvè horas durârunt, tandem exſpirante calore Sudor utplurimum erumpit largus, per quem febrilis materia magnam partem deflagrans Paroxyſmo finem imponit. Sudor ille plerunque ita fœtet, ut Ægro ipſimet magnum faſtidium pariat. Raræ ſunt illæ Tertianæ, quæ ſine rigore aut frigore incipiant, ac eæ in Glandulis ſubcutaneis nullas obſtructiones agnoſcunt.

Febris *tertiana* autem nunc *ſimplex* eſt, alternis tantùm diebus Hominem affligens; nunc *duplex*, ſingulis diebus eundem exercens, quæ dignoſcitur à *Quotidianâ* intermittente, quod hæc ſtatis quotidie horis iisdem cum ſymptomatibus accedat; *Tertianæ* autem duplicis periodi tales ſint, ut primi diei paroxyſmus reſpondeat quoad omnia tertii diei paroxyſmo; ſecundi autem diei paroxyſmus ſimilis ſit quartæ diei paroxyſmo. Quartana triplex è ſuis quoque ſignis cognoſcitur.

Progno-ſis. Quoad *Prognoſin*, Febris hæc eſt utplurimum abſque periculo; imò in Juvenibus creditur Sanguinis depuratoria. Icterus ſuperveniens eam ſolvit. Vernalis aut æſtivalis Tertiana citius, quàm Autumnalis & hyberna curatur; hæc enim non rarò in *Quartanam* aut *Tertianam duplicem* degenerat. Senibus autem hic Morbus quandoque lethalis evenit. Quo citius in Urinis ſigna coctionis apparent, eo Febris brevior æſtimatur; coctionis præcipuum ſignum eſt nubecula globoſa in medio Urinæ adparens; ſi verò hoc ſignum tardius comparet, tunc Febris quoque longior evadet. Vehementiores in principio Paroxyſmi morbum breviorem fore deſignant.

In *Curatione* primò conveniunt alterantia inciſiva, quæ crudos primarum viarum humores incidunt, atque præparant; v. gr.

℞. *♁nii. diaph.* ʒß.
Nitr. ♁niat.
Flor. Sal. arm. hæmatit. ana. gr. xv.
M.f. Pulv. ſubt. in 2. *doſ. æqu. ad ch. divid. Dentur ſpatio* 12. *horarum cum hauſtu Aquâ Cichor. vel Taraxaconis.*

Vel ℞. *Ocul. ♋. ppt.*
Nitr. ♁niat.
Salis Cent. min.
Abſynth. ana. ℈j.
M. f. Pulv. ſubtil. divid. in 4. *doſ. æqu. ad ch. ſumantur m. ac veſp. cum Aqu. Card. bened. vel Juſculo non ſalito.*

Poſtmodum ſi ex ſecundo vel tertio paroxyſmo certus es de præſentia hujus Febreos, *Vomitorium* dandum; v. gr. in Adulto:

℞. *Oxyſacch. emet.* ℥ß.
Aqu. Borrag.
Plantag. ana. ʒiij.
Cinam. bugloſſ. ʒij.
M. f. Potiuncul. d. ad Vitr. & exhibeatur unâ vice mane diei vacui, vel 6. *horis ante paroxyſmum, ſuperhauriendo Juſcula aliquot.* Vel, ſi malit Æger pulverem, ſequentem da:

℞. *Crem. ♀ri gr.* xv.
Salis Centaur. min.

Bezoard.

Bezoard. min. ana. gr. v.
♀*ri emet. gr.* ij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. & exhibeatur pro doſi.

Vel *Infuſum Croci Metallor.* aut *Vitri* ♁*nii, ad duas uncias* mane jejuno ſtomacho bibendum exhibetur. Vel *Ipecacuanhæ pulvis ſubtiliſſimus ad* ʒß. concedi poteſt, ſuperhauriendo frequentia *Juſcula carnium non ſalita*, aut *Infuſum folior. Thée.* Ruſtici noſtrates verno quidem tempore *Gemmas Sambuci duodecim* plus minus, recentes ſumunt, inſtar Acetariorum accomodant, ac ita comedunt, indeque ἄνω καὶ κάτω purgantur. Aliâs autem fruſtum *Tabaci* per noctem immergunt tribus quatuorve unciis *Vini albi*, hocque poſtridie mane bibunt, ac ita vehementer purgantur, ut Febrim hinc omnem omittant ſæpius.

Quando autem per vomitum rejici nequit ſaburra primarum viarum, tum catharticum dabitur, v. gr.

℞. ♁*n. diaphoret.*
Salis eſſent. Card. ben. vel
Acetoſell. ana. ℈ß.
Diagrydii.
Nitri ♁*iat. ana. gr.* viij.
M. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi mat.

Vel ℞. *Radic. Jalapp.* ℈j.
Crem. ♀*ri.*
Mercur. dulc. opt. ana. ℈ß.
Scammon. ſulphur. gr. iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. pro doſi mat.

Poſt hæc ſi Plethora aliqualis adſit, & Æger magnum in paroxyſmo æſtum, vehementiaque ſymptomata patiatur, tum aliquot horis ante paroxyſmum Vena ſecari poteſt; quæ tamen abſente Plethorâ, Cephalalgiâ, aliisque vehementibus Symptomatibus nullum locum habet. Poſtmodum aliquot horis ante Paroxyſmum ſequens vel ſimilis potio haurienda propinabitur:

℞. *Aqu. Card. bened. Fumar.*
Naſturt. ana. ℥j.
Syrup. Rub. id. ℥ß.
♀*ri* ⊖*lat.*
Bezoard. miner. ana. ℈j.
Miſc. f. Potio d. ad Vitr.

Dein *antifebrilia* in uſum vocentur, qualia ſunt nobis uſitatiſſima & omnium optima.

℞. ♁*nii diaph.*
Specif. antifebr. Croll.
Ocul. ♋*. ppt.*
Flor. Sal. arm. hæmat. ana. ʒß.
Caryphyllor. aromat. gr. xij.
Sacch. opt. gr. xxiv.
M. f. Pulv. ſubtil. in 6. doſ. æqu. ad ch. divid.

Sumantur m. ac v. extra paroxyſmum cum *Juſculo*, vel *Aqu. Cherefol. Endiv. Fœnic.* aliave.

Vel ℞. *Conchar. ppt.*
Bezoard. min. ana. ℈ij.
Salis Card. bened.
Centaur. min. ana. ℈j.
Ol. ſtill. Garyoph. gutt. iij.
Sacch. alb. ʒß.
M. f. Pulv. ſubtil. dividendus in 6. doſ. æqu. ad ch.

Vel ℞. *Ebor. ppt.* ʒij.
♁*nii diaph.* ʒiß.
Salis Abſynth.
Cichor.
Flor. Sal. arm. hæmat. ana. ʒß.

Ol. ſtillat. Garyoph. gutt. viij.
Sacch. alb. ʒj.
M. f. Pulv. ſubtil. in 12. *doſ. æqu. ad ch. divid.*

Vel ℞. *Regul.* ♄ *n. medicinal. aut*
Magiſt. ♄ *n. diaphor.*
Corall. rubr. ppt.
Salis Tabaci ana. ℈ij.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 4. *part. æqu. ad ch. Sumantur m. ac veſp. cum Aqu. Taraxac. Ulmar. Naſturt. Urtic. aut ſimili.*

Quod ſi Pulverum formam quis faſtidiat, huic magno cum ſucceſſu ſimiles pulveres cum *Extracto Abſynth. Gentian. Helen.* &c. & *Eſſentiâ Myrrh.* in *Pilularum* formam reducere, harumque dein ℈j. vel ʒß. cum vehiculo aliquo ſuprà dicto concedere poſſumus.

Si *Decoctum amarum Æger* non reſpuat, ei ſequens parabimus:

℞. *Radic. Gentian. Ariſtol. rot. ver.*
Calam. aromat. ana. ℥ß.
Herb. Anſerin. Scabioſ.
Card. bened. ana. Mj.
Summit. Centaur. min.
Flor. Calendul. ana. Mß.
Semin. Aniſ. Naſturt. hortenſ. ana. ʒij.
Cortic. Peruv. opt. ℥j.
Inciſ. & cont. coqu. in Menſuris duabus Vini & Aquæ: de Colaturâ m. ac veſp. hauriantur Unciæ quatuor.

In Paroxyſmo ipſo ad mitiganda ſymptomata cochleatim præſcribe:

℞. *Aqu. Scabioſ. Plantag.*
Borrag. ana. ℥j.
Syrup. Rub. idæi.
Flor. Tunic. ana. ʒiij.
Confect. Alk. inc. ʒj.
Matr. perl. ppt.
Bezoard. min. ana. ℈j.
M. ad Vitr.

Quando *Anxietas* & *Dyſpnœa* hancce Febrim comitantur, tum *Sperma Ceti ad* ʒj. aliquot horis ante Paroxyſmum in Juſculo dabitur. In ipſo autem Paroxyſmo:

℞. *Aqu. Conſol. regal.*
Ulmar. ana. ℥ij.
Syrup. Acetoſell. ʒvj.
Succi Citr. rec. expr. ʒij.
Spirit. Salis arm. aniſ.
Cinnab. nat. opt. ana. ʒß.
M. d. ad Vitr. capiatur cochleatim.

Si *Convulſiones* erumpant, ſequens Mixtura præſcribitur;

℞. *Aqu. Fl. Til.*
omn.
Calendul. ana. ℥j.
Syrup. de Semperviv.
Pæon. ana. ℥ß.
Tinct. Caſtor. cum Spirit. Sal. arm. par. ʒß.
Eſſent. Opii liquid. ℈ß.
Ungul. Alc. ppt.
Cinnab. ♄ *n. corr. ana.* ℈j.
M. d. ad Vitr. cochleatim præbeatur. Extus adhibe, quæ ſub titulo de Convulſionibus laudata ſunt.

Quod ſi his per octiduum uſurpatis Febris non minuatur, tum ad fortiora antifebrilia deveniendum, qualia ſunt; v. g.

℞. *Radic. Gentian.*
Cortic. Chinkinn. ana. ʒij.
♄ *n. diaph.*
Flor. Sal. arm. hæmat. ana. ʒj.
M. f.

M. f. Pulv. ſubt. in 6. doſ. æqu div. ad ch. Sumantur m. ac v. cum hauſtu Vini generoſi, in quo prius per aliquot horas Pulvis immerſus jacuit. Vel

℞. *Flor. Centaur. min.*
♁n. diaph.
Alum. rup. ana. ʒß.
Ol. ſtill. Garyoph. gutt. ij.
Sacch. opt. ℈j.

M. f. Pulv. ſubtil. in 3. doſ. æqu. ad chart.

Vel ℞. *Fol. Card. bened.*
♁n. diaph. ana. ℈ij.
Nuc. moſchat.
Flor. Sal. arm. hæmat. ana. ℈j.
Piper. alb. ℈ß.
Sacchar. alb. ℈j.

M. f. Pulv. ſubtil. in 4. doſ. æqu. ad chart.

Vel quod nunquam penè fallit:

℞. *Cortic. Peruv. opt.* ℥ß.
Salis Abſynth. ʒß.

M. f. Pulv. ſubtil. in 6. doſ. æqu. ad ch. div. Utere mane ac veſperi extra Paroxyſmum, cum hauſti *Vini albi generoſi.*

Ruſtici Helvetii ſubinde *mediam pulveris Piperis nigri* vel *albi drachmam* cum hauſtu *Vini*, vel cum *Cochleari pleno Spiritûs Vini* mox in rigoris febrilis principio deglutiunt, & ita Febrim abigunt.

Uſus talium remediorum, inprimis *Corticis Peruv.* continuandus eſt, etiam poſt abactam Febrim, ne redeat amplius, quod aliâs fieri aſſolet.

Vel dentur *Juſcula ſuccis Herbarum antiſcorbuticarum* alterata, aut ipſi etiam *ſucci* ſoli ſumantur, expreſſi è *Plantis recentibus Urticæ urentis, Naſturt. aquat. Plantaginis utriusq;, Cherefol. Cochleariæ, Beccabung. Taraxacon. Apii Macedonic. Raphani ruſtican.* &c. quorum ſuccorum doſis ad ℥ij. vel plures extenditur, atque pro lubitu etiam Saccharo edulcoratur, hincque per decem aut plures dies m. ac v. bibitur. Vel *Infuſum Chinkinnæ* ſeqq. modo paratum hauriri poteſt, ceu infallibile Febrifugum:

℞. *Cortic. Chinkin. opt.* ℥ß. *vel* ʒvj.
Cinnam. opt. ʒj.
Salis Centaur. min. ʒß.

M. f. Pulvis ſubtiliſſ. cui affunde Vini albi veteris Menſ. j. *Stent in Vitro clauſo per plures dies, & quotidie bis agitentur.* Tertio hinc die m. ac v. extra paroxyſmum cyathus hauriatur unciarum 5. vel 6. *liquoris* agitatione probè turbati, quia ſimul *Pulvis* ipſe ſumendus eſt ad Febrim optimè fugandam. Etſi autem ab hauſtis ſic aliquot hujus remedii doſibus febriles Paroxyſmi emaneant, redeunt tamen plerunque poſt aliquot hebdomadas, ad quod præcavendum ulterius in uſu ejusdem medicaminis eſt perſiſtendū; donec appetitu perfectè redeunte, omnis recidivæ metus ſit abactus. Succedanea Chinkinnæ ſunt varia, ſed ſuo tamen effectu non ita probata.

℞. *Cortic. median. Fraxin.*
Radic. Gentian. ana. ʒiij.
Summit. Abſynth.
Centaur. min. aa. ʒiß.
Flor. Sal. arm. hæmat. ʒj.

M. f. Pulv. ſubtiliſſ. cui affunde Vini alb. generoſ. ℔iv.

Stent in loco tepido, ſubinde agitando; poſtmo-

poſtmodum ſume ſicuti Infuſum Chinkinnæ.

Vel ℞. *Lign. Colubrin.* ʒij.
Cortic. median. Sambuc.
Radic. Gentian. ana. ʒiß.
Salis Abſynth. ʒj.
Sacch. alb. ℥iij.
M. f. Pulv. ſubtiliſſ. cui affunde
Vini alb. optim. tenuis ℔iij.

Stent in loco tepido, hinc m. ac v. ℥iij. *vel* ℥iv. *de Liquore turbido hauriantur.*

Si Homo plethoricus vel pituitoſus fuit, ſimul ipſi commendari poterit uſus Balnei alicujus mineralis aluminoſo-argillacei, cui etiam ferventi Æger in ipſo febrili Rigore inſidere, & poſtea in eo manere poterit per æſtum ipſum febrilem, quoad vires permiſerint. Expertus hoc ſum in memet ipſe, plurimisq; aliis hucusq; fui. Si verò Cholericus, aut Melancholicus fuerit, tunc poſt antifebrilium uſum *Acidularum potus* concedatur, quibus alii ſubſtituunt *Serum Lactis* cum *Tamarindis* factum, in quo bullierint *Herbæ* quædam *antiſcorbuticæ*, v. g. *Fumaria, Cherefol. Agrimon. Urtica, Apium ſelinum, Plantago* &c.

Ad minimum ſex horis ante paroxyſmi inſultum nihil ciborum aſſumere convenit. Piſces, Caſeus, Ova, Caro ſuilla, Lac, Fructus horæi, Placentæ, omniaque pinguia fugiantur. Die vacuo Vinum concedatur, ni caput inde gravetur, die febrili autem omittatur. In rigore febrili nihil bibatur, in æſtu autem potus non ita gelidus concedatur. Subinde *folia Cochleariæ, Acetoſæ, Naſturtii, Sempervivi major.* vel orbiculi pomi Citri ingerantur ſicco Ori ac maſticentur ad fallendam ſitim.

Externè ſæpius de collo ſuſpendunt *Camphoram* nodulo incluſam; Carpis manuum verò applicabis ſeqq.

℞. *Telas aliquot Aranear.*
Diaſcord. Fracaſt. ʒij.
Fuligin. ſplendid. ʒiß.
Radic. Allii ℥ß.
Rad. Raphan. ruſtic. rec. ʒj.

Inciſ. & contuſ. in formam Cataplasmatis redige; linteo ſuperinduc, & applicato tam carpis manuum, quàm plantis pedum, ubi addi poteſt inſuper fermentum Panis, atq; Acetum. Quidam *radices* inciſas *Plantaginis* carpis manuum quotidie ſemel apponunt. Alii ad ſuperſtitioſa confugiunt, quæ interdum citò ſupprimunt Febrim, ſed cum ſequenti Ægrotantis damno, & hecticâ ſæpius Diatheſi ſubſequente.

Quando Cardialgia cum Paroxyſmo ſimul accedit, linimentum ſequens ſcrobiculo Cordis, Manuumque carpis inungito, bis vel ter de die.

℞. *Terebinth. clar.* ℥j.
Fuligin. ſplend. ʒij.
Telas aliquot Aranear.
Milleped. viv. numer. 20.
Flavedinem cortic. unius Citr. recens raſpatam.
Ol. Scorpion. q. ſ.
M. f. Linimentum, d. ad Pyxid.

Plantis verò Pedum *Herbæ recentes Burſæ Paſtor. Eryſim. Gratiæ Dei, Millefol. Plantag. Heder. terreſtr.* in formam *Cataplasm.* cum *Albumine ovor.* & *Farinâ* redactæ tepidè applicantur.

In

In *duplici Tertianâ* eadem conveniunt remedia, modò extra paroxyſmum & in paroxyſmo decenti ordine dentur.

FEBRIS QVARTANA eſt Febris intermittens, ſive Effervescentia ſanguinis præternaturalis, quarto quoque die cum horrore, calore, reliquisque ſymptomatibus febrilibus Hominem affligens, eumque mitius, quam Tertiana ſolet, exercens.

Subjectum ſeu *Focus* hujus Febreos communiter eſt Ventriculus, Pancreas, Lien vel Hepar, quarum partium glandulæ in hoc malo plerunque obſtruuntur.

Eſt autem Febris quartana aliquando *ſimplex*, in quâ paroxyſmus quarto quoque die tantùm contingit: aliquando eſt *duplex*, quando poſt duos quosvis febriles dies vacuus intercedit: tandem etiam eſt *triplex*, quando ſingulis diebus novus paroxyſmus accedit, ita quidem ut paroxyſmus primæ diei reſpondeat paroxyſmo quartæ, paroxyſmus ſecundæ diei paroxyſmo quintæ diei &c.

Originem ducit Quartana *proximè* à ſucco acido-auſtero pituitoſo, nonnihil viſcido, qui in ſanguinem ſingulis quatuor diebus, quocunque demum ex foco emiſſus, ejus mixturam turbando, novum paroxyſmum ſuſcitat, tamdiu durantem, donec febrilis materia, quâ datâ commodiore portâ deflagrârit. Ut adeo hunc facilè in Morbum labantur, qui per aliquod tempus vitioſa uſi diætâ, cruditates pituitoſas, acido-auſteras, plus minus viſcidas in ſanguine collegerunt, easque ad hoc aut illud viſcus glanduloſum præcipitari conceſſerunt.

Si *Diagnoſin* ſpectes, paroxyſmi quarto quoque die ſtatis periodis, diverſâ vel eâdem diei horâ accedunt, atque Hominem eo ferè modo, licèt non adeo vehementi, quo Tertianæ prehendunt, cum horrore nimirum ultra horam ſemper durante, hinc ſequente æſtu, ſiti &c. Præcedunt tamen quemlibet paroxyſmum multæ oſcitationes, pandiculationes Lumborumque moleſti dolores. Paroxyſmi ſæpè ad 24. horas extenduntur, atque utplurimum terminantur in ſudores largos, acidum olentes. In principio Morbi anorexia ferè adeſt, deinceps autem intermiſſionis diebus Ægri evadunt famelici, quo fit, ut non tam emacientur, quàm in Tertianâ. Febris hinc etiam diuturnior exiſtit Tertianâ, quandoque ultra annum durans. Urina multum variat, modò enim cruda, aquoſa, tenuis, albicans; modò craſſa, lixivioſa, turbata; modò cum pauciore, modò cum copioſiore ſedimento apparet. Pulſus in paroxyſmo major, citatior, febrilis, extra eum verò tardus, & lentus eſt. Color faciei pallidus redditur. Affligit magis Adultos, quàm Pueros, eos verò potiſſimùm, qui vitioſâ diætâ quoad cibum potumve Stomachi chylificationem turbârunt, ac inde crudum, viſcido-pituitoſum chylum cumulârunt. Diagnoſis.

Quartana Febris ſemper diuturna, Prognoſis.

præprimis circa Autumnum affligens, quæ non raro per totam inſequentem Hyemem, nullis obediens remediis durat. Reperiuntur etiam qui ultra annum, imò ad biennium usque hoc malo excruciantur. Periculo tamen caret in Subjecto minus impuro; in ſordido autem corpore Scirrhos viſcerum, Atrophias, Hydropes, Cachexias, Hecticas, aut ſi mitius agitur cum Ægro, Scabies fœdas poſt ſe trahit. Solutio felicior circa Æquinoctia contingit. Ex Quartanis ſimplicibus, duplices vel triplices redditæ, periculoſæ aut valdè diuturnæ ſunt.

Curatio. In *Curatione* obſtructiones glandularum reſerandæ, eumque in finem remedia incidentia, attenuantia, aperientia atque volatiliſantia ſunt præſcribenda. In principio hinc dabis purgans; v. g. ſequens:

℞. *Mercur. dulc. opt.* ℈j.
Vitæ correct. gr. ij.
Extract. cathol. ℈ß.
Bezoard. min. gr. iv.
Ol. ſtillat. Garyoph. gutt. j.
F. l. a. Pilulæ num. xv. *inaur. d. ad ch. & ſumantur 6. vel 8. horis ante paroxyſmum pro doſi.*

Vel ℞. *Mercurii dulc. opt.* ℈j.
Flor. Sal. arm. martial. gr. iv.
🜍*ris* ♁*nii correct. gr.* ij.
♁*n. diaph. gr.* vj.
Conſerv. Roſ. rubr. non 🜖*lat.* ʒj.
M. cum Sacchare f. Bolus pro doſi.

Vel ℞. *Radic. Ipecacuanh.* ʒß.
F. pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi mat.

Vel pro re natâ *Infuſum Fol. Sennæ* atque *Rhabarbari* propinetur. Nonnulli etiam *Vinum medicatum purgans* expetunt, quibus ſeqq. vel ſimile ordinari poteſt.

℞. *Radic. Ariſtol. rot. ver.* ℥ß.
Fœnicul.
Vincetox. ana. ʒij.
Cortil. Cappar. Tamaric. aa. ʒj.
Herb. Agrimon. Anſerin.
Chamædr. ana. Mj.
Summit. Centaur. min.
Abſynth. ana. Mß.
Fol. Senn. opt. mund. ℥j.
Fibr. rad. Helleb. nigr.
Rhab. elect. ana. ʒij.
Cortic. Winteran. ʒj.
Semin. Aniſ.
Salis Card. bened. ana. ℈ij.
Inciſ. & contuſ. indantur nodulo ex Sindone rubrâ, cui affunde
Vini albi Veteris Mj.
Aqu. fontan. fervent. Mß.
Poſtea ſingulis matutinis, exceptâ die febrili Cyathus unciarum ſex vel 8. exhauriatur.

Deinceps ad Paroxyſmos diſſipandos *Antipyretica* ſeqq. præſcribi poſſunt, vel quotidie danda, vel aliquot duntaxat ante paroxyſmum horis capienda, quibus accenſeri poſſunt & ea, quæ in Febri tertianâ commendata notantur:

℞. 🜿*ri* 🜖*lat.* ℈j.
Flor. Sal. arm. Ente Veneris aut Martis imprægnator. ℈ß.
Cinnab. ♁*n. opt.*
Bezoard. min. ana. gr. v.
M. f. Pulvis ſubtil. aliquot horis ante paroxyſmum cum Aquâ aliquâ deſtillatâ capiendus.

Vel ℞. *Bezoard. min. gr.* xv.
Flor. Sal. arm. hæmatit.

Cinnab.

Cinnab. nativ. opt. ana. ℈ß.

M. f. Pulv. ſubt. pro doſi.

Vel ℞. ♁nii *diaph.*

Salis Centaur. min. aa. gr. xv.

Ol. ſtill. Garyoph. gutt. ij.

Sacch. alb. ℈ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. pro doſi ad ch.

Vel ℞. *Cortic. Chinkinn. ſubt. pulv.* ʒj.

Flor. Sal. arm. hæmat. gr. iv.

Conſerv. Bellid. min. ℈iiij.

Cum Sacch. f. Bolus pro doſi quotidie bis capiendus, donec Febris diſpareat.

Vel ℞. *Cortic. Chinkinn. opt.* ℈iiß.

Ol. ſtillat. Garyoph. gutt. ij.

Salis Abſynth. ℈ß.

Conſerv. Beton. ʒj.

Cum Sacharo f. Bolus d. ad ch.

Magis æſtimare ſoleo liquidam hujus remedii formam, quæ certò Febrim tollit, ita ut rarò amplius redeat; aut ſi redeat, mox iterum tribus vel quatuor remedii doſibus aſſumtis profligabitur; v. gr.

℞. *Cortic. Chinkinn. ſubtil. pulv.* ℥j.

Cinnam. opt. pulv. ʒij.

Salis Card. bened. ʒj.

Mixtis affunde Vini albi veteris & generoſi ℔iv. *ſtent in loco calido, ſubinde agitando, hinc quotidie m. ac v.* ℥iv. *ad* ℥vj. *Liquoris turbidi bibendas offer, idq; per octiduum; ſecundâ ſeptimanâ Æger ſemel duntaxat quotidie Infuſum hauriet, etiamſi jam Febri liberatus exiſtat. Tertiâ autem hebdomadâ alternis ſolùm diebus ejusdem Remedii doſis exhibebitur.* Atque hâc certè methodo Æger in totum à Febri ita liberabitur, ut non amplius poſtea recurrat, quemadmodum poſt alia medicamina, ipſumque etiam Peruvianum Chinkinnæ corticem avarâ manu, aut minus frequenter uſurpatum fieri aſſolet. Opiatæ etiam formâ Galli eundem Corticem aſſumunt; v. gr.

℞. *Conſerv. Roſ. pallid.*

Violar. purp. ana. ℥j.

Pulv. Cort. Chinkinn. ʒvj.

Diaph. martial. ʒij.

Syrup. aperit. Minder. q. ſ.

F. Mixtura molliuſcula d. ad Oll. de quâ Æger vacuis diebus ſingulis trihoriis Caſtaneæ magnitudinem capiat.

Circa *Corticem Peruvianum* notabis, eum ſi adulteratus fuerit, & effœtus planè, effectum nullum laudabilem edere, Febrimque minimè tollere. Quamobrem ſemper præſcribendus eſt optimus. Dein redit ſubinde Febris, poſtquam aliquandiu remiſit; verùm abigenda ſemper eodem remedio. Si appetitus bonus, Urina naturalis, alvus reſpondens, ſomnus tranquillus, vix amplius redeunt Paroxyſmi febriles.

Febri abactâ ſequens vel ſimile *Remedium laxativum* exhibere neceſſe eſt, ad reliquias educendas.

℞. ♁*n. diaph. non elutriat. gr.* XXV.

Crem. ♀*ri* ℈ß.

Scammon. ♀*rat. gr.* v.

Ol. ſtill. Fœnicul. vel Garyophyll. gutt. ij.

Sacch. alb. ℈ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi.

Vel ℞. *Mercur. dulc. opt.* ℈j.

Bezoard. min. ℈ß.

Reſin. Jalapp. gr. viij.

Crem. ♀*ri gr.* ij.

Conſerv. Roſ. rubr. ſ. ⊖*l.* ʒj.

Cum Saccharo fiat Bolus d. ad ch. pro doſi matutin.

Vel ℞. *Aqu. Taraxac. vel Cichor. vel Cent. min.* ℥iv.

Syrup. Violar. ℥j.

Salis polychreſt. ʒij.

M. f. Julepus pro doſi matutinâ.

Sudori poſt Quartanam nimium excrucianti occurrere licet ſeqq.

℞. *Conſ. Roſ. rubr.* ℥iß.

Confect. Hyac. ʒiß.

Conditur. Nuciſt.

Cynosb. ana. ʒj.

Unicorn. foſſil.

Terr. ſigill. ana. ℈ij.

Syrup. Cydon. q. ſ.

M. f. Electuar. d. ad Oll. ſingulis ſex horis capiatur magnitudo Nuciſtæ.

Vel ℞. *Tinctur. antiphthiſ. Garm.* ʒij. *d. ad Vitr.*

M. ac Veſp. ſumantur xviij. *guttulæ cum Aquâ Plant. & Syrupo Viol. purp.*

Vel ℞. *Terr. ſigill.*

Corall. rubr. ppt.

Unicorn. foſſil.

Diaph. martial. ana. ℈ij.

Rad. Tormentill.

Caryophyllat. ana. ℈j.

Sacch. cand. alb. ʒij.

M. f. Pulv. ſubtil. d. ad Scat. Doſis m. ac v. ʒß.

Si diuturnæ Quartanæ Anaſarca ſupervenit, *Decoctum Granorum Coffée toſtorum* ſæpius uſurpandum, ac interea ſeqq. *Pilulæ purgantes* ſemel vel aliquoties ſumendæ ſunt:

℞. *Maſſ. pilul. hydrop. Bont.*

Mercur. dulc. opt. ana. gr. xv.

Crem. ♀*ri gr.* ij.

♁*ris Antimon. correct. gr.* j.

M. f. cum Ol. ſtillat. Garyophyllor. Pilulæ num. xij. *pro doſi.*

In Diætâ ab acidis, fixis, nimium ſalitis, concoctu difficilibus; imò à nimiâ ciborum aſſumptione cavendum. *Naſturcina hortenſia*, prout ſunt *Paludapium*, *Cherefol. Naſturt. hortenſ. Raphanus ruſticanus*, *Borrago* &c. ſint in deliciis. Denique ad profligandam tanto certius efficaciusque hanc Febrim etiam *Balnea Aquæ dulcis* proſunt, aut *Thermæ* in Balneo quotidie ſemel aut bis per aliquod tempus uſurpatæ; illarum enim ope viſcida noſtri corporis fortiter reſolvuntur, obſtructiones glandularum reſerantur, ac ita febrilis materia prorſus deſtruitur.

Ad profligandam Febrim quartanam *Medici* cujusdam *Angli* ſequens Remedium fuit:

℞. *Vini rubri boni* ℔ix.

Infuſum Ollæ terreæ probè vitratæ coque ad ebullitionem unam, poſtea immitte

Corticis Peruvian. optimi pulveriſat. ℥ij.

Baccar. Juniper. contuſ.

Summitat. Centaur. min. inciſor. ana. ℥j.

Olla hinc probè tecta ſtet in Cineribus calidis per octo horas; Liquorem poſtea decantatum in Vitris benè clauſis ad uſum repone; relictis autem ſpeciebus adhuc quatuor Vini libras affunde, frigideq; affuſas ſine, donec potio prior abſoluta fuerit, ac dein mane & veſperi ad uncias quatuor bibe; Prius autem coctum & præparatum Vinum ſequenti modo in uſum trahe.

Nimirum

Nimirum unâ vel duabus horis ante finem paroxyſmi febrilis Æger bibet Liquoris ſupra dicti quatuor circiter uncias, atque ita ſingulis trihoriis vel quadrihoriis continuabit, cibos ſuis temporibus capiendo, ut inter potionem & paſtum ſemper ſit intervallum duarum horarum.

Notandum autem, decem aut duodecim acceſſus Febreos eſſe prætermittendos, antequam hoc Remedium uſurpetur. Corpus etiam prius debet eſſe purgatum, atque Venæſectio præmiſſa. Per duos quin & menſes poſt uſum remedii neque purgandum eſt corpus, neque Clyſteres dandi, neque Venæſectio adminiſtranda. Abſtinendum à Cibis crudis, Lacticiniis, Acetariis, Fructibus horæis, & omnibus dyſpeptis. Vino utendum albo, penetrante, bono, diuretico, ſed non immodicè aut intempeſtivè. Omnis triſtitia & melancholia procul abſit, & animus ſemper ad hilaritatem ſit compoſitus.

Ad deſtruendum autem penitus fermentum febrile, impediendamque recidivam, Liquor de novo eſt componendus, atque poſt ablatam etiam Febrim, per plures adhuc dies bis vel ter quotidie cyathus exhauriendus. Denique aliquot adhuc Vini Menſuræ reſiduis ſpeciebus affundi, atque ſine coctione præcedaneâ bibi poſſunt; quâ certè methodo Recidivæ metus omnino diſcutietur. Si Pueri aut Infantes hâc Febri laborent, idem Remedium juvare poterit, fractâ pro ætatis ratione doſi exhibitum, cumq; Vino Aquâ diluto paratum.

Febris quintana, ſextana &c.

FEBRIS QVINTANA, SEXTANA, OCTANA, &c. ſunt Febres intermittentes, quæ ſingulis quinque ſex, octo &c. diebus recurrunt, & Hominem placidè affligunt. Rariſſimæ ſunt hæ Febres, & eodem modo, quo reliquæ Intermittentes producuntur, videnturque habere fomitem non ita amplum, unde febrilis materia tardius ipſi Sanguini ad ſufficientiam præbetur pro excitando novo paroxyſmo. Curatio eodem modo eſt inſtituenda, quo ſanari poſſe & ſolere Quartanam ſupra notavimus.

Chloroſis.

FEBRIS ALBA, CHLOROSIS, *Pallidus Virginum Color, Icter usalbus*, eſt febricula continua lenta, ab intemperie ſanguinis pituitoſo-acido-viſcoſâ ortum ducens, atque pallidum corporis totius colorem, cum aliquali tumore oedematoſo, artuum laſſitudinem, menſes non rarò ſuppreſſos, lumborum frequentem dolorem, cordis palpitationem, aliaque ſymptomata poſt ſe trahens.

Pars affecta.

Primariò itaque vitium hæret in ipſâ maſſâ humorali; ſi quid verò ſive obſtructionis, ſive mutati coloris, in reliquis contingat partibus, id non niſi *ſecundariò* accidit. Plerunque tamen accuſari heic ſolet Uterus cum Vaginâ uterinâ, vel etiam Partibus ſeminis elaborationi dicatis, à quarum obſtructione reliqua ferè humorum labes deducitur.

Cauſa.

Cauſa proxima Chloroſeos eſt Intemperies ſanguinis pituitoſo-acido-viſcoſa & ſalina, in quâ nimirum particulæ

ticulæ balſamico-oleoſæ volatiles ſunt ſuppreſſæ, aut inviſcatæ; moleculæ autem pituitoſæ, viſcidæ, ſalino-acidiuſulæ nimium prædominantur, ſimulque levem humorum turbationem continuam inſtituunt. *Antecedens* cauſa plerunque ſunt eſt glandularum Vaginæ uterinæ, Uterive ipſius obſtructio, hincque liquoris genitalis in ſanguine retentio: ſtimulatio quoq; ad Venerem, quæ cùm non conceditur, triſtitiam parit Menſium item ſuppreſſio, nunc ſponte facta, nunc arte etiam nefandâ à meretricibus impregnationem præpedire conantibus procurata: imò & Fœtûs vix dum concepti artificioſa exturbatio. Utplurimum tamen in Virginibus innocentibus chylus nimis pituitoſus, & viſcidus ſubinde & acriuſculus ad ſanguinem delatus, prædictæ Sanguinis intemperiei, hinc & turgeſcentiæ ejusdem leni, atque glandularum Vaginæ uterinæ obſtructioni, nonnunquá & ipſi Menſium emanſioni anſam ſuppeditat. *Procatarcticæ* cauſæ ſunt victus ſive eſus craſſus admodum & pituitoſus, fructuum horæorum olerum ſ. herbarum hortenſium, aquoſo magis & terreſtri, quàm volatili aut ſulphureo principio gaudentium, aliorumque ciborum nimis ſalſorum acidorum, fumo induratorum, vel ſimilium difficilis digeſtionis, & ſucci viſcido-pituitoſi exiſtentium. Vina vappida, craſſa, auſtera, vel Cereviſia ſimilis qualitatis. Aëris craſſioris & frigido-humidi frequentior uſus. Triſtitia, Mœror, Terrores, & Anxietates Cordis, Somni longiores. A quibus omnibus cauſis Intemperies ſive Cacochymia illa induci valet, in quâ Spiritus vitales ita ſunt irretiti, ut ſufficientem quantitatem ſpirituum animalium exhibere minimè poſſint. Ab iſtâ autem Spirituum penuriâ, non ſecus atque à ſulphureo-balſamicarum molecularum depreſſione omnia, mox in ſignorum diagnoſticorum numero recenſenda, ſymptomata producuntur.

Cognoſcitur haud difficulter Affectus ex Faciei, totiusque corporis colore pallido & ſubalbido, interdum etiam plumbeo, livido atque vireſcente. Cui junguntur in his aut illis ſubjectis tumor vel inflatio hypochondriorum; membrorum gravitas & laſſitudo; reſpiratio nonnihil difficilis; frequens ciborum faſtidium; pedum circa malleolos intumeſcentia; corporis totius laxa mollities, ac levis, quaſi oedematoſa, inflatio, adeoque & faciei tumor tantillum aquoſus, palpitatio cordis, palpebrarum, perceptio pulſationis arteriarum in temporibus, atq; collo; pulſus nonnihil celer & parvus; creber dolor capitis gravans; ſenſuum tarditas & aliqualis torpor; ſomnolentia; ructus frequentes; borborygmi ventris, præprimis à paſtu; crebræ horripilationes cutis; excreta inconcocta, ac pituitoſa; urina craſſa, plerunque cruda, ſubinde magis ſplendens, raró plus tincta; menſium obſtructio tandem ſimul interdum jungitur.

Affectus diuturnus magis, quàm periculoſus, præſertim ſi nondum altas egit radices. Inveteratus autem

ad

ad graviores etiam morbos anſam præbet, velut ad Aſthma, Cachexiam, Anaſarcam, Hydropem, Sterilitatem, Febrim lentam, Phthiſin. Si menſtruus Fluxus ſtato quoque tempore contingit, atque debitâ etiam quantitate prodit, tametſi colore minùs naturali appareat, meliorem tamen ſpem priſtinæ ſalutis facit. Suppreſſi verò ſi ſunt menſes, difficulterque revocari poſſint, malum deterius eſt. Si Filia Veneri indulgeat, atque per liquoris vaginalis acrimoniam ad eandem ſtimuletur, conjugio morbum curabit, ni in melancholiam hyſtericam, vel uterinum furorem incidere velit.

Curatio ferè inſtituitur, quemadmodum in Febri lentâ. Ante omnia *Vomitorium* exhibeatur, ſi Ventriculus ſcateat viſcidis admodum, pituitoſisque humoribus, & quidem in hunc finem dabuntur vel *Syrup. emet. Ang. Sal.* ad ℥ß. vel *grana duo* ♀*ri emet.* cum *Salis Angel.* aut *Abſynth. granis ſex* & *decem Crem.* ♀*ri*: vel *Ipecacuanhæ pulvis ad* ʒß. vel aliud etiam exhibebitur. Si tamen magis in Inteſtinis cruditates deprehendantur, tum *Vinum medicatum* potius juvabit, v.g. paratum ex *Radicib. Enul. Angelic. Calam. arom. Scill. Ariſtol. rot. ver. Chelidon. maj. Caryophyllat. Petaſitid. Herb. Betonic. Artemiſ. Fumar. Scabioſ. Borrag. Cochlear. Naſturt. Origan. Meliſſ. Thée, Agrimon. Veron. Hyſſop. Flor. Roſ. rubr. Calendul. Bacc. Laur. Semin. Aniſ. Fœnic. Naſturt. Aquileg. Fol. Senæ, Rhabarb. Agar. trochiſcat. Hellebor. nigr. Cortic. Winter. Cinamom. Zingib. Spic. ind. Sale Abſynth. Centaur. min. Card. bened. Limatur. Chalyb.* in petiâ ligat. &c. Ex quibus debitâ doſi inter ſe combinatis *ſacculus* conſiat, atque *Vinum album vetus, Aquaq́ fontana* æquali menſurâ ſuperaffundantur, hincque ſingulis matutinis cyathus exhauriatur.

℞. *Radic. Angel.*
Ariſtol. rot. ver.
Vincetox. ana. ℥ß.
Herb. Meliſſ.
Trifol. fibr.
Card. bened. ana. Mj.
Bacc. Laur.
Semin. Fœnic. ana. ʒij.
Fol. Sen. opt. mund. ℥j.
Rhab. elect. ʒiij.
Radic. Helleb. nigr. ʒij.
Cortic. Winter. ʒj.
Salis Artemiſ. ℈iiß.
Inciſis, contuſis & ſacculo inditis affunde
Vini albi opt. ℔iiiß.
Aquæ font. ℔iß.
Stent per noctem in loco tepido, dein quotidie mane cyathus unciarum quatuor exhauriatur.

Si quæ verò ejusmodi remedium faſtidiat, huic aliquoties *Pilulæ purgantes* offerentur ex *Extract. cathol.* vel *Pilul. cochiar.* cum *Mercur. dulc.* & *Ol. ſtillat. Piper.* vel *Macis.*

℞. *Extr. cathol. vel*
Maſſ. pilul. maroc. ℈j.
Mercur. dulc. opt. gr. xv.
Reſin. Scammon. gr. iij.
Ol. ſtillat. Mac. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ num. 15. *inuratæ dentur pro doſi matut.*

Imò

Imò ipſa *Jalapæ reſina* ad 7. vel 8. grana in *Spiritu Ceraſ. nigr. Meliſſ. Aniſ.* vel *Aquâ vit. Matthiol.* ſoluta, & aliquot drachmis *Syrup. violacei* aut *flor. Tunic.* diluta atque edulcorata feliciſſimè corpus purgabit.

℞. *Spirit. Anth. vel*
Aqu. vit. Matth. ℥j.
Reſin. Jalapp. gr. viij.
Solutis leni igne adde
Syrup. viol. purpur. ʒij.
D. ad Vitr. pro doſi.

Suaſores tamen ſumus, ut purgationi præparantia quædam, cruditatumque inciſoria remedia præmittantur, quemadmodum ſunt *Crem.* ♀r. *Flores Salis armon. martial.* vel *hæmatit. Salia Abſynth. Card. bened. Cent. min. Angel. Tamar.* ♀*rus* ◷*lat. Ocul.* ♋. & ſimil. ad ℈j. vel ʒß. data. Imò ipſum *Elix. propriet. ſ. acido* cum *Tincturâ Antimon.* vel *Martis aperit.* Vel *Sal volatil. oleoſum Sylv. ad gutt.* 20. *m. ac veſper.* optimè quoque præparat. Poſt purgationem, ſubinde repetitam, alterantia incidentia atque volatiliſantia in uſum diuturnum vocabuntur, quæ inter maximi æſtimamus *Deſtillatum* ex *Herb. Beccabung. Meliſſ. Naſturt. aquat. Cochlear. Raph. ruſtican. Fimo Caballi avenâ nutriti,* quorum invicem miſtorum *Aqua deſtillata* ad 3. vel 4. uncias m. ac v. hauriri poteſt. Hujus loco tamen alii malunt *Juſcula Herbis naſturcinis alterata*, vel *Succos* iiſdem ex *herbis expreſſos, filtratosq;* ad 2. vel 3. uncias pro doſi m. ac veſp. per plures hebdomadas propinatos. Quandoque & *Decoctum Radic. Bryon. Ariſtoloch. Vincetox. Chelidon. maj. Pimpinell. Petaſitid. Doronic. Enul. Ireos florent. Aron. Herb. Veronic. Anſerin. Meliſſ. Agrimon. Sabin. Amarac. Roriſm. Thym. Marrub. alb. Cortic. Aurant.* vel *Citr. Semin. Dauc. Aniſ. Cardamom. Flor. Roſ. rubr. Geniſt. Calendul.* &c. bono cum ſucceſſu in uſum trahi poteſt. Sequens Infuſum aut ſimile chalybeatum rarò fallit in hoc Affectu:

℞. *Radic. Mutellin.*
Ireos flor.
Ariſtoloch. ana ℥ß.
Herb. Betonic.
Meliſſ. ana. Mj.
Summit. Amarac.
Roriſmar. aa. Mß.
Spic. Indic.
Cinam. opt.
Semin. Anis. ana ʒij.
Inciſ. contuſis & ſacculo illigatis affunde
Vini alb. vet. ℔iiij.
Aqu. fontan. ℔j.
Mane ac veſperi hauriantur unciæ tres poſt paſtum.

℞. *Rad. Galang. Cyper. ana* ʒiij.
Fol. Marrub. alb. Agrim. aa. Mj.
Cardamom. Mac.
Cort. Winter. ana ʒij.
Semin. Fœnic. ʒiß.
Scoriar. Ferr. vel Magnet. ℥vj.
Inciſ. & contuſ. affunde Vini alb. ℔iij.
& utere ut ſupra.

Verùm hiſce aut ſimilibus remediis jungimus quoque nunc *Eſſentias*, nunc *Pilulas* aut *Pulveres* Sanguineæ maſſæ balſamicum florem exaltantes: qualia ſunt v. g. *Tinctura Mart. aperit. Tinct.* ♁*nii. Elix. vitæ Matthiol.*

Spirit.

Spirit. Salis armon. aniſat. aut *fœnicul. Sal. volat. oleoſ. Sylv. Spiritus matrical.* qualiscunque, *Spirit. Sanguinis humani*, *Cochlear. Meliſſ. Naſturtii*, vel aliud quodvis haud ingratum, *Eſſent. Cort. Aurant. Croci, Helen. Galang. Zedoar. Cinamom.* vel *Garyophyll. aromatic. Extract. Gentian. Abſynth. Calam. aromat. Marrub. alb. Beton. Artemiſ. Diaph. mart.* vel ♃*vial. Crocus Mart. aperit. Vitriolum Mart. Ocul.* ♋*. ppt. Ebur. ppt. Sal. volat. C.C. Succin. Viperar. Corall. rubr. ppt. Terr. ſigillat. Caſſia lignea vera*, *Radix Aron.* vel *Ireos flor. Species aromat.* & quævis aromata, *Pulv. ſtom. Birckmann.* E quibus etiam cum *Conſerv. Roſ. rubr.* ⊖*l. Beton. Flor. tunic. Calend.* & *Condit. Nuc. indic. Zingib.* &c. *Electuarium* concinnari, atque ter vel quater de die magnitudine nuciſtæ exhiberi poteſt.

Quod ſi Fœmina aliâs plethorica fuerit, ac ſubinde æſtibus volaticis torqueatur, *Venæſectionem* adminiſtrare haud metuimus. Æſtivo tempore autem tales perſonas, convenientibus prius remediis præparatas, nunc ad *Thermas* ♀*reas*, ſi frigidiores ſint, nunc ſi calidiores bonoque ſtomacho gaudeant, ad *Acidulas Sualbacenſes* ablegare ſolemus. Cum *Acidulis* tamen ſubinde *Balneo* quoque inſideant; vel abſoluto *Acidularum* potu, *Thermarum* quarundam *Balneo* per octiduum, vel longius tempus utantur.

[Di]æta. In *Diætâ* fugiantur omnia dyspepta, cruda, ſalſa, fumo ſiccata, acida, aquoſum & pituitoſum chylum præbentia. *Cibi* verò *Aromatibus*, atque *Plantis naſturcinis* ſint ſemper alterati. Pro *potu* concedendum *Vinum rubellum*, *bonum*. A ſingulis paſtibus utatur vel *Decocto gran. Coffée toſtor.* vel *Infuſo folior. Thée*, vel *Rore Solis, Elixir. Citr.* aut *Apii ſelin.* aliove Liquore ſulphureo non admodum forti, ſed digeſtionem tamen juvante. *Animus* curis, triſtitiâ, odio, ſit vacuus. *Exercitia* corporis commendantur frequentia. *Laconica* quoque & *ſudatoria Balnea* ſingulis *hebdomadis* in uſum trahantur.

FEMORIS LVXATIO, vid. *Luxatio*.

FICVS, FICOSIS, & FICATIO eſt Excreſcentia carnea, non ita magna, plerunque indolens, nonnihil ſubinde pruriens, rubeſcens, à ſucci nutritii lenti ac viſcidi copioſiore admiſſione & ſtagnatione, in Palpebris, Mento, Digitis, Ano, Pudendis muliebribus, ubi aliâs etiam *Condylomata* vel *Mariscæ* appellari ſolent, enaſcens. *Ficus.*

Ficus appellantur hæc Exanthemata, vel quòd colore fructum Ficuum æmulentur; vel quòd materia è ſuppuratis talibus excreſcentiis prodiens, acinos Ficuum referat. Productio autem ejusmodi Tuberculorum, non ſecus atque eorum Curatio cum Condylomate coincidit, ut adeo Lectorem eo loci ablegare cogamur, ubi de *Condylomatibus* agitur.

FICVS CANCROSVS eſt Excreſcentia carnoſa, dura, lividis atq; *Ficus cancroſus.*

 vari-

varicoſis venis conſita, nunc major nunc minor, cum acerbiſſimo dolore ſcindente & pungente Hominem miſerè excrucians, & nunc in Oculi Bulbo, nunc in Mammis, nunc in Labiis, nunc in aliis glanduloſis locis exurgens, & à ſero ſalſo, acido-corroſivo plus minus fixo, ſpiculis ſuis acutiſſimis ſcindente, nervoſasque fibrillas jugiter pungente proveniens.

Cùm ergo Affectus hic ab ipſo *Cancro* quoad geneſin, diagnoſin, prognoſin, & curam nihil differat, huc quoque trahenda erunt, quæ ſuo loco notavimus.

Fiſſuræ Papillarum.

FISSURÆ PAPILLARUM, ſ. *Rhagades*, ſunt rimulæ, ſciſſuræ vel Ulcuſcula in Papillis lactantium Puerperarum utplurimum enaſcentia, & partim ab ipſâ Infantum ſuctione fortiore, partim à ſuccis circulantibus acrioribus, è corpore Nutricis eo delabentibus, oriunda. Occaſionem ſimul præbentibus fibrillis affectæ partis nimium teneris atque delicatis.

Affectus Puerperis primiparis ferè proprius, ſubinde tamen etiam Virginibus, aliisque Fæminis contingens.

Cauſa.

Producuntur tales Fiſſuræ à lymphâ qualicunque ſalſa acri, ſub tempore ſuctionis ſtagnante, ſenſim hinc tubulos erodente, ſicque findente & exulcerante. Quandoque & ipſum Lac ſalſo-fervidum ad incommodum contribuit. Si teneri ſunt papillarum tubuli, Infansque fortius ſugat, tum eo facilius roduntur, aut rumpuntur. Antecedenter verò accuſatur ſanguis, chylusve maternus, ſalibus acribus nimium refertus, & imprægnatus; vel etiam motu inteſtino ſatis rapido fervidior redditus; unde febricitantibus quoq; Fœminis facilius hoc malum obtingit. Tandem & Cacochymia ſcorbutica aliave ſalſo-acris; ſicut & ipſa lactentis Infantis ſaliva juſto acrior, & fervidior ſimiliter ad Affectum contribuere valet.

Di… ſis

Facilè cognoſcuntur ex Fæminarum querelis, dolent maximè papillæ, cum Infans ſugit, aliquid ſubinde ſanguinis emanat. Quin ſi cacochymia ſalſo-acris in Puerperis hæreat, aliquando prorſus eroſæ decidunt, aut in ſuctione ab Infantibus auferuntur. Durant ſubinde diu, nec ita facilè ſanantur, quoniam conſolidatio à ſuctione frequenti impeditur, non ſecus atque à ſuccis allabentibus. Quæ Fœminæ autem dulcem ſanguinem habent, aut fibras Papillarum admodum firmas, in illis hòc malum citius ſanatur.

Cur…

Ad ſanandas Papillarum Rhagades intus quidem humores edulcorandi vel abſorbendi ſunt, in quem finem *Emulſiones* frequentes ex *Seminib. Lactuc. Endiv. Melon. Cucum. Cucurbit. Amygdal. dulc.* cum *Aqu. Nymph. Endiv. Portulac. Succiſ. Ulmar. Lactuc. Fumar.* paratæ & potæ maximè conducunt. Sed inſimul *Pulveres* dentur *abſorbentes*, ex *Unicorn. foſſil. Coralliis ppt. Ebore ppt. Terr. ſigill. Bolo armenat.* ♁*nio diaph. Bezoard. mineral. C. C. ſ. ign. ppt. Ocul.* ♋ *ppt.* & ſimilibus, cum *Emulſione* vel *Infuſ. fol. Thée, Veron.* &c. data. Pro

Potu

Potu ordinario *Decoctum C.C. Hord. Radic. Filic. Graminis, Liquirit. Sem. Aniſ. Lign. Saſſafr.* concedendum. A *Cibis* ſalſis, & acrioris aromatici ſucci abſtinendum. *Vini* uſus intermittendus. *Alvus* quotidie reſpondeat, naturâ vel arte.

Externè Venæſectionem in Plethoricis ſuademus. Dein ipſis Papillis frequenter inungantur hæc aut illa *Linimenta*, qualia v. g. ſequentia eſſe poſſunt:

℞. *Butyr. recent. non ſalit. Aqu. plantag. optim. lot.* ℥vj.
Micilag. Semin. Pſyll. Aqu. Prunell. fact. ʒiij.
Pulv. rad. Conſolid. maj.
Terr. ſigillat. ana. ʒß.
Lapid. Hæmat. ppt. ℈j.
M. f. Ungt. d. ad Oll.

Vel ℞. *Cremor. Lact. dulc.* ℥ß.
Succ. Cancror. fluvial. recent. expreſſ. ʒij.
Pulv. Rad. Alth. ℈j.
Bol. armenat. ʒj.
M. ad Oll. & inungatur frequenter.

Vel ℞. *Mucilag. ſem. Pſyll.* ʒij.
Gumm. Arab. ʒj.
Ceræ alb. novæ ℥j.
Pingued. Gallin. ℥ß.
Ol. roſac. q. ſ.
Miſce & inunge frequenter.

Vel ℞. *Medullam Cruris vaccini, Terebinthinam & Mel; incaleſcant in linteo, eo dein quod inde reſudat, fiſſuras inungito.*

Vel ℞. *Ol. Roſar.*
Lil. alb. ana. ℥ß.
Sem. Pap. alb. expr. ʒij.
Laventur cum ſ.q. Aqu. Sperm. Ran. Plantag. aut Roſar. alb. Poſt admiſce Aqu. Calc. viv. q. ſ.
Agitentur invicem donec fiat Unguentum, cui adde
Sacch. Saturni ʒj.
Magiſt. ♄ *n. diaph.* ℈ij.
Camphor. ℈ß.
Albumin. Ovi parum vel dimidii.
Agitentur iterum probè ad formam Unguenti, quod frequenter Papillis inungendum.

Vel ℞. *Ol. roſac.* ℥ß.
Maſtich. elect. ʒj.
Ceræ flav. ʒß.
Diſſolutis invicem ſuper ignem admiſce
Bol. Armen. ppt.
Extract. liquirit. ana. ʒß.
M. f. Linimentum.

Vel ℞. *Butyr. rec. Aqu. Roſ. & Ulmar. probè loti, & ita cocti, donec nullum amplius ſtrepitum edat* ʒvj.
Album. Ovor.
Mucilag. gumm. Tragac. vel *Semin. Cydon. Aqu. Roſ. fact. ana.* ʒj.
M. f. Linimentum.

Vel ℞. *Medull. Crur. vitulin.*
Axung. canin. aut Muris alpin. ana. ʒiij.
Mucilag. ſemin. Cyd. Aqu. Roſ. fact. ʒij.
M. ad Ollam.

Vel ℞. *Pingued. Hirc.* ʒij.
Olei Ovor. ℥ß.
Amygd. dulc. frig. expr. ʒij.

Tut. ppt. ℨß.
Magiſt. Saturni ℈ß.
M. ad Oll.

Vel ℞. *Ol. Ovor.* ℥ß.
Amygd. dulc. ℨj.
Ceræ ℨij.
Myrrh. ℨj.
M. ad Vitr. Illinatur ſæpè.

Vel ℞. *Ungt. diapomphol.*
nutr. alb. ana. ℨiij.
Ol. Hyperic.
Ovor. ana. ℨiß.
Mucilag. ſem. Cydon. Aqu. Roſ. fact. ℨij.
M. ad Ollam.

Vel ℞. *Fol. Teleph. Brunell.*
Betonic.
Veron.
Origan.
Sanicul.
Rad. Pimpinell. ana. ℨj.
Liquirit. ℨiß.
Inciſ. coqu. in ſ. q. Butyr. recent. Cum Butyri tranſmiſſi percolum ℥iß. *miſce Mucilag. ſem. Pſyll. Aqu. Roſ. fact.* ℥ß.

Nonnullæ Puerperæ melius habent, ſicubi *folia Telephii, Ariſtol. rotund. Quercûs tenera, Plantaginis latifol. Verbaſc. Althææ, Sanicul. Alchymill.* ſimiliave recentia ſæpius applicant. Aliæ levamen percipiunt ex inſperſione Pulverum v. gr. *Sacchari cand. alb.* cum *Tutiâ ppt. Lapid. calam. ppt. Sacchar. Saturn.* ♃*nio diaphoret. Pulvere folior. Saniculæ, Quercûs, Plantag. Verbaſc. Radic. Alth. Liq[illegible]. Rhabarb. Symphyt. Myrrhæ, Maſtichis.* Vel *Linteola Succo Folior. Symphyt. Verbaſc. Plantagin. Solan. Aqu. Spermat. Ranar. Brunell. Plantagin. Solan. Chelidon. major. Hierac.* cum *Mucilag. Gum. Trag. Aqu. Plant. extr.* immerſa ſæpius tepidè applicant.

Præſervationis gratiâ aliquot ante partum hebdomadis vel menſibus Gravida inungat papillas quotidie vel *Oleo Amygd. dulc. rec. expr.* vel *Oleo Ovor.* Vel *Butyro rec. non ſalito*, cum *Spiritu Vini mixto*, vel *Oleo roſaceo*, vel *Calicibus cereis Reſinâ Abietis* plenis, & Papillis impoſitis. Cùm dein ſugendas primùm præbet Mulier papillas, ſtatim à ſuctione *Spiritu Vini camph.* abluantur.

In ipſo puerperio portentur *Calices plumbei*, vel *ſtannei*, vel *argentei* perforati, atque papillâ Vaccæ recens mactatæ obtecti, quâ ratione ſugere Infans commodè poteſt, neque dolorem Matri inferre, cùm labiis ipſam papillam non attingat.

Si his omnibus malum non mitigetur, tum una Papilla erit ſananda ſola, & interea altera Infanti præbenda. Curabitur citò, ſi ſæpius de die *Aqua Plantag.* & *Solani*, vel *Ulmariæ*, in quâ *Mercurius dulcis* eſt ſolutus; vel etiam *Aquâ* noſtra *phagedænicâ* abluatur, atque inſuper *mucilaginoſo* quodam *Unguento* probè inungatur, ſuperimpoſito ſimul *Calice cereo*. Curata ſic Papilla probè vel *Lacte*, vel *Oleo Amygd. dulc.* aut *Ovor.* abluta ſugenda præbebitur; ac deinceps altera quoque curabitur. Sed interna remedia diaphoretica abſorbentia, edulcorantia, minimè omittantur.

Quæ Fœmina ſingulis puerperiis malo hoc excruciatur, illa ad præca-

vendam incommoditatem extra tempus ingravidationis *Potu Acidularum* utatur. Dum verò gravida eſt, ab omnibus ſalſis, acribus, acidisque cibis ſibi temperet, & quandoq; hauſtum *Aqu. Nymph. Cichorii* aut *Lactucæ* capiat.

ra FISSURÆ ANI ſunt ſolutiones continuitatis circa exitum Inteſtini recti ab humoribus ſalſis acribus, cuticulam & cutim exedentibus, exortæ, atque hominem in ſedendi vel obambulandi actu moleſtantes. Humores illi acres quandoque ex Inteſtinis per modum Diarrhœæ defluunt: interdum è Maſſâ ſanguineâ, ſcorbuticam aut veneram cacochymiam adeptâ, ad glandulas cutaneas partis affectæ præcipitantur; aliquando etiam inter equitandum, vel fortiter obambulandum æſtivo tempore, dum corpus ſudat, cutis Ani finditur, & excoriatur, præprimis ſi frictio partis inſtituitur, urgente pruritu.

io. Fiſſuræ iſtæ à *Lue venereâ* oriundæ intus quidem poſtulant remedia antivenerea, extus autem *Unguenta* vel *Linimenta* admittunt, ſub præcedenti titulo commendata, quibus tamen *Mercurium* vel *dulcem*, vel *præcipitatum album* cum *Floribus ſulphuris* permiſcere poſſumus. A *ſcorbuticâ diatheſi* oriundæ Fiſſuræ per interna antiſcorbutica, externa verò abſorbentia balſamica ſanantur. Fiſſuræ ab *excoriatione* per frictionem partis nimiam productæ, aliam non requirunt curam, quàm quidem *Intertrigo*, de quâ ſuo loco.

FISSURÆ LABIORUM ſunt continui ſolutiones itidem à ſalino-acribus humoribus lymphaticis ortum ducentes, quando nimirum illi in tubulis Labiorum anguſtiſſimis, occaſione vel frigoris externi adſtringentis, vel ſanguinis circulantis fervidi, criſpantis, aut exiccantis, obhærent, atque cutis ſuperficiem corrodendo findunt. Adſcribuntur hæ Fiſſuræ à Veteribus ſubinde Hepatis intemperiei calidæ, ab aliis verò ſcorbuticæ cacochymiæ. In Febribus certè continuis non rarò excitantur; ſed & illis ſæpè contingunt, qui calente corpore per aërem frigido-humidum, vel frigidum duntaxat, peregrinari neceſſe habent, & diu antea libero aëre non fuerunt uſi. *Fiſſura labiorum.*

In *Curatione* intus quidem conducunt plures diaphoretico-abſorbentes pulveres, ex *♁nio diaph. Corall. alb. vel rubr. ppt. Ocul. ♋. ppt. C. C. phil. calc. Cryſtall. alb. ppt. Nitr. ppt. Diaph. ♃vial.* &c. compoſiti, & mane atque veſp. cum *Aquâ Plantag. Ulmar. Lactuc. Endiv. Portulac. Syrupo Violar. purp. de Nymph. Portulac. & Capillor. Vener.* dati. Extus autem *Linimenta* conducunt ad *Fiſſuras papillarum* ſuperius commendata; vel *Unguentum pomatum, Ungu. roſac. Axungia hœdina*, cum *Antimon. diaph. Bolo Armen. Mercur. dulc. Album. Ovor. Mucilag. Gumm.* Tragac. permixt. Quibus in pertinaciori malo vel ſubſtitui, vel addi poteſt *Oleum deſtill. Ceræ, Saponis, Philoſoph.* cum *Balſam. de Copaibâ*, vel *Tolutano* aut ſimili. *Curatio.*

Fiſtula in genere. FISTVLA eſt Ulcus ſinuoſum, anguſtum, intus & extus calloſum, ſæpius indolens, ac profundos in partes cuniculos agens, liquorem plus minus aquoſum continuè fundens.

Differentiæ. Variant autem Fiſtulæ pro multitudine *ſinuum*, dum aliæ unicum tantùm, aliæ plures ſinus habent: pro diverſitate *temporis*, quâ aliæ aliis antiquiores: pro *loco* denique, cujus gratiâ aliæ ad tendines & membranas, aliæ ad oſſa ipſa carioſa terminantur.

Cauſa. Sequuntur hæc Ulcera plerunque Abſceſſus profundiores, Exulcerationes ſordidiores, Fracturas, Contuſiones, Puncturas; quatenus maſſa ſanguinea Ægrorum acido-acrior ad partes exulceratas continuè liquorem ſeroſum acido auſterum demittit, qui poſtmodum ſeſe intra muſculorum membranas inſinuat, ac morâ ſui acidior redditus paulatim nutritium allabentem ſuccum ita coagulat, ut ſinum poſtea, calloſum ac duriuſculum efformet. Cumque ipſemet ille liquor acquiſitâ majori acrimoniâ ulterius rodendo ſerpit, nunc rectâ nunc obliquâ lineâ, tum ſimul ſinus fiſtuloſus vel in longum augetur, vel etiam ad latera multiplicatur. Imò tandem quoque ad vicina oſſa tranſit, eaque radendo carioſa reddit.

Diagnoſis. Quòd *Diagnoſin* attinet, labia Ulceris fiſtuloſi plerunque ſunt albicantia, calloſa; quandoque, ſi Fiſtula notæ deterioris ſit, cœrulea, vel livida. Dolor adeſt, quando membranæ ſenſibiles arroduntur; nullus verò percipitur, quando interni ſinus jam ſunt calloſi. Labia dein Fiſtularum interdum ſicca duraq; ſunt, interdum madentia. Materia ſanioſa è Fiſtulâ prodit nunc cum nunc ſine aliquali ſibilo, eſtque modò craſſior, modò tenuior ac limpidior, nunquam tamen verum & perfectè laudabile pus. Stylo ſive plumbeo, ſive cereo exploratus pro more Fiſtulæ ſinus, ſi ad Muſculum tendit, fundum animadvertetur molle, nec admodum ſenſibile, ſed ſæpe tamen ſanguinem fundens, vel leviter tactum. Si ſtylus tendat ad Os, tum durum quid & aſperum ſtyli admotione perſentietur: ſi verò ad Nervos penetret, tum magnus excitabitur dolor, materiaque prodiens nonnihil oleoſa apparebit: imò ipſe motus partis dolorificus exiſtet. Si Oſſa ſtylo deprehendantur aſpera, & inæqualia, ſignum eſt cariei illorum, prodienſque ichor plerunque tenuis, fœtidus, atque nigreſcens erit. Tandem ſi ad vaſa ſanguinea magis terminetur Fiſtula, materia purulento-ſanguinea ſæpius profluet ſine fœtore. Quemadmodum ſi terminatur intra tendines articulorum, ſanies lenta ac viſcida prodibit inſtar albuminis Ovi.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin*, Fiſtulæ omnes curatu pronunciandæ ſunt difficiles, inprimis autem illæ, quæ à ſanguine cacochymico, ſalino-acri foventur: quin ipſa etiam inde effluens ſanies acris ſubinde, multâ ſui parte ſanguini reaffuſâ, in pulmonem, hepar, meſenterium, pancreas præcipitatur, ibidemque Inflammationem & exulcerationem hecticam, Ægris certè funeſtam,

neſtam, parere ſolet. Fiſtula, quæ ad Articulos non ſecus ac ad partes internas terminatur, prorſus incurabilis eſt. Quo diutius duravit, quoque ſanguis Ægri magis impurus eſt, eo etiam minus ſanabilis exiſtit. Quæ ad Os carioſum tendit Fiſtula, non niſi carie extirpatâ curatur. Fiſtulæ ani quoque curatu difficillimæ, præprimis ſi profundius penetrent, haud tamen ſemper impoſſibiles.

atio. In *Curatione* non ſolùm ſinuum calloſitas auferenda, Ulcusque probè eluendum, ac detergendum, ſed & Caries oſſis, ſi quæ adeſt, tollenda; acidum corrumpens, & erodens invertendum; totaque adeo Maſſa ſanguinea edulcoranda, & à particulis acido-acribus ſalino-corroſivis liberanda. Itaque in omni Fiſtulâ, cujuscunque demum loci fuerit, primò *purgans* præſcribi poteſt ex *Maſſa pilul. è ſuccin. Craton. Extract. Cathol.* vel *Panchymag. Croll.* cum *Mercurio dulci* compoſitum: v. gr.

℞. *Extr. Cathol.* ℈ß.
Rhabarb. gr. 8.
Mercur. dulc. opt. ℈j.
Reſin. Scammon. gr. iiij.
Ol. ſtillat. Succin. q. ſ.

F. l. a. Pilulæ num. 15. *Sumantur mane pro doſi, & repetantur aliquoties.*

Sunt qui *Vinum* quoque *medicatum*, vel potius *Apozemata purgantia* non ſine fructu iis præſcribunt, quibus talia non ſunt adverſa. Poſt purgans dein *Fonticulus* quoque in commodiore loco excitetur: & ſimul *Decoctum* aliquod *ſudoriferum*, ac *ſiccans* in uſum quotidianum præſcribatur, compoſitum ex *Radicib. Dictamni Cret. Ariſtoloch. Caryophyllat. Carlin. Apii, Virgæ aureæ, Scrophular. Pimpinell. Biſtort. Scabioſ. Ulmar. Sarſæpa-rill. Chin. Lign. Saſſaphr. Santal. Quercin. Guajac. Herbis Geran. robert. Vinc. pervinc. Alchymill. Beton. Millefol. Virg. aureæ, Sanicul Pyrol. Ophiogloſſi, Veronic. Naſturt. aquat. Flor. Roſ. rubr. Calendul. Beton. Semin. Aniſ. Hyperici, Perfoliat. Urtic. Plantag.* &c. Quorum invicem inciſorum atque contuſorum manipulus *Menſuræ uni* ſive libris quatuor *Aquæ fontis* incoqui, deque colaturâ ℥iv. mane ac veſperi calidè propinari poterunt. Sed hoc *Decocto* Æger per plures menſes utatur, ſi quidem curationem ſperare velit. Quandoque & cum eodem vel ſimili decocto utiliter ſumuntur *Tinctura* ♁*nii, Tinctura* ♂*tis aperitiva; Liquor martialis niger; Tinctura antiphthiſ. Garm. Eſſentiæ traumaticæ* qualescunque, v. gr. è *Gramine Parnaſſi, Balſamo Indico, Myrrh. Storace, Strobilis* aut *Gemmis Pini arboris, Foliis Quercûs teneriorib., Geran. robert. Virgâ aureâ, Hyperico, Numulariâ, Trifolio fibrin. Plantag. Bellid. minor. Ophiogloſſ.* &c. cum ſuperaffuſo *Spiritu Vini tartariſato* paratæ, de quibus 20. vel 30. guttas pro doſi capere licet. Si quis verò malit *Pilulas*, ex ſimilium plantarum *Extractis*, cum *Diaph.* ♃*vial. Succin. alb. ppt. Unicorn. foſſil. Corall.* dabuntur. Imò & ipſi hi *Pulveres abſorbentes* non ſunt contemnendi, inprimis ex ♁*n. diaph. Croc. mart. aperit. Diaph. martial.* vel ♃*vial. Ebor. ppt. Unicorn. foſſil. Co-*

ralliis

ralliis ppt. Succ. ppt. C. C. phil. ppt. Ocuc. ♋. *Matr. perlar. ppt. Terr. ſigill.* vel *Lemn. Bol. armenat. Bezoard. mineral. Pulv. Lichen. petr. Veronic. Betonic. Ophiogloſſ. Virgæ* ☉*reæ. Semin. Hyperic Plantag. Urtic. Abſynth. Card. bened.* &c. parati. Ab horum tamen pulverum uſu aliquandiu continuato deſiſtere iterum oportet, ſi obſervamus appetitum inde imminui, qui autem facilè iterum exhibitione *Pulveris Stomach. Birckm.* vel *Salis eſſential. Card. bened.* aut *Acetoſell. Crem.* ♀*ri*, & ♁*nii diaph.* reſtituitur. Si quis *Thermas Fabarienſes, Plumbarias*, aliasve bibere geſtiat, huic illæ protinus concedi poſſunt, ceu ſatis quoque ad maſſæ ſanguineæ correctionem utiles, ſed neceſſe eſt, ut ſimul illæ Balneo uſurpentur. Nonnullis *Acidularum potus* conveniens eſt, quibus præſertim ſtomachi vigor robuſtus. Aliâs quoque *Succi* vel *Aquæ ſtillat. Plantarum antiſcorbuticarum* conducere poſſunt, quotidie per plures hebdomadas potæ.

Exterius eo ſtatim adnitendum, ut acido-corroſivus humor ſinuum extergatur, & ſic Ulcus ſiccetur. Quo facto calloſitas ſinûs abſumenda, ſicque occaſio danda, quò nutritius bonus ſuccus iterum affluat, & cicatricem funditus acceleret. Ulcus itaque aperiendum, fons ejus explorandus, mundificandus, os carioſum corrigendum, ſeparandum, ſicque tandem conſolidatio promovenda.

Curatio Fiſtulæ non profundæ. Quòd ſi ergo *Fiſtula profunda non ſit*, nec ad Os carioſum, vel tendinem aut nervos, ſed ad ſolos muſculos vel vaſa ſanguinea terminetur, hincque ſanies frequenter rubicunda & cruenta emanet: tunc oſtium Fiſtulæ vel *turundis* è *Gentianâ, Hellebor. nigr. Bryon. Ariſtoloch. Rhabarbar. Medull. Sambuc.* aut *Spongiis, Maſtiche Myrrhave* imbutis, dilatandum. *Turundas* etiam *ſolubiles* (*Quellmeiſſel*) uſurpare licet; v. gr. ℞. *Picis & Ceræ ana.* ℥ß. *Liquatis ſuper ignem immiſce Myrrhæ pulveriſat.* ʒj. *Mercur. præcipitat. rubr.* ℈ij. *Immerge dein ſpongiam, eamq́; ſimul prelo ſubmitte, fortiterq́; preſſam exicca, & in Turundas convenientes diſcinde.* Sic etiam *Turundas* componere licet ex *Melle cocto* cum *Succis recent. expreſſ. Chelidon. Allii, Cochlear. Naſturt. Hellebor. nigr. admiſcendo Cineres Tabaci*, vel *pulverem radic. Angelic. Gentian. Helleb. nigr. Fol. Sabin. Ariſtol. rot. Geran. robert. Myrrh. Aloës* &c.

Lanceolâ tamen etiam cautè ad aliqualem profunditatem oſtium Fiſtulæ incidendum, ſi non ad ipſum fundum & fontem; ſtatimq; more ſolito *albumine Ovi* & *Pulvere ſtegnotico*, vel *Crepitu Lupi* deligandum. Poſtmodum calloſitas aperti ſinûs paulatim auferenda, in quem finem ſequentia ſæpius optima notavimus:

℞. *Aqu. Calc. viv.* ℥vj.
Lixiv. ſarment. Vit. ℥ij.
Unguent. Ægyptiac. ℥iß.
Mellis roſac.
Succi Chelidon. maj. rec. expr. ana. ℥j.
Mercur. ſublimat. gr. xx. *ad* xxx.

Miſce

Miſce & coque ſingula invicem, ad aliqualem diminutionem, poſtmodum applica aut inſperge. Vel

℞. *Mell. roſac.*
Ungt. Ægyptiac. ana ℥j.
Balſam. Indic.
Eſſent. Helleb. nigr. Myrrh. Aloës ana ʒij.
Mercur. dulc. ʒj.

Miſce omnia in formam Unguenti, quod Fiſtulæ cum carptis linteis filis immitti poteſt.

Vel etiam *Aqua phagedænica ad* ℥vj. ſumi poteſt, eaque tepidè inſpergi atque applicari. Componitur ex *Aquâ Calcis vivæ*, cum affuſione *Aquæ mercurialis*, donec *Liquor flavus* atque *turbidus* evaſerit. *Aqua mercurialis* autem nihil eſt aliud niſi ſolutio *Mercurii ſublimati in Aqu. Plantag.* vel *Chelidon.* vel aliûs commodæ. Poteſt & cum eadem *Aquâ phagedænicâ Mel roſaceum* atque *Spiritus vini camphoratus* permiſceri. Vel *Digeſtivo comuni* ex *Terebinth. Ovi vitello ſolutâ* facto ſociabuntur *Ungt. Ægyptiacum, Mercurius præcipitatus ruber, Myrrha, Aloës, Oleum C. C.* vel ♀ri *ſtillatitium fœtidum*, *Cinis Bufonum Ficuum.*

Ad extenſionem verò Ulcerum talium, acidique omnis corruptivi deſtructionem, prodeſt injectio frequens *Decocti Majoran. Plantag. Piloſell. Ulmar. Veronic. Thée, Abſynth. Centaur. min. Croc. Myrrh. Thuris, Rhabarb. Ciner. Bufon. Tabac. in Aquâ fontan. facti*, atque inſuper *Melle roſaceo* vel *rutaceo*, ac *Balſam.* ♁ris *terebinth.* permiſti. Vel *Cauterio actuali* callus exuratur, tandemque ſcalpello eximatur. Vel *Tinctura Aloës, Myrrh. Maſtich. Ariſtoloch. Calam. aromat. Galang. Cyperi*, cum *Spirit. vini* ♀ri*ſato* extracta, in uſum vocari poteſt. Si Callus eſt ablatus, fundum ſinûs fiſtuloſi probè exterſum, nullaque amplius corruptio ſive oſſis, ſive carnis adſit, tum cicatrix conſueto more inducitur, cavendo tamen ſemper ab unctuoſis. Siccæ autem deligationes, ferè optimæ ſunt. *Emplaſtri* loco inſerviet ſemper *Empl. diapalmæ*, vel *diacalcitheos.*

Si *Fiſtula tendat ad Os carioſum*, tum per inciſiones repetitas, aut aliam ſinuum dilatationem, Caries detegenda, eaque, ſi poſſibile, actuali cauterio exurenda, vel inſperſo ſaltem *pulvere Euphorbii*, *Garyophyllorum aromatic.* &c. exiccanda, hincque ſpontaneæ ſeparationi, quæ poſt aliquot ferè hebdomadas demum contingit, permittenda. Carie autem ſeparatâ & expulſâ, ſi Os appareat probæ notæ, atque albicans, ſiccè duntaxat cum filis linteis deligandum, donec accedente ſenſim ſucco nutritio meliore cicatrix ſuperinducatur: oſſe autem jam carne obtecto *fila carpta* ſimplici *digeſtivo* ex *Terebinth. Vitell. Ovor. ſolut. Tutiâ ppt. Caſtor. Melle roſaceo, Axung. Muris alpini, Myrrhâ, Colophon.* &c. inungi poſſunt, antequam ulceri indantur. *Curatio Fiſtulæ cum Oſſis carie.*

Si *Ulcus fiſtuloſum terminatur ad Nervos, Membranas*, aut *Vaſa ſanguinea*, tum detecto ejus fonte, inſperſiones cum blandioribus *decoctis Plantarum aromaticarum* & *traumati-* *Curatio Fiſtulæ tendentis ad Nervos, Tendines, Vaſa.*

carum in *Aquâ* factis fieri poſſunt: in quem finem inſerviunt *Sanicula*, *Alchymilla*, *Plantago*, *Marrubium album*, *Betonica*, *Ariſtolochia*, *Sabina*, *Millefol. Origanum*, *Thymus*, *Majorana*, *Ocymum*, *Geran. rob. Vinca pervinc. Chamomill. Melilot. Semina Fœnicul. Aniſ. Garyophyll. arom. Nux moſch. Camphora.* Decocto etiam ſuperiùs allegatæ *Eſſentiæ*, *amaricantes* inprimis *balſamicæ*, vel *Balſamus Sulphuris terebinthinatus* admiſceri poſſunt. Fila dein carpta liquoribus hiſce immerſa Ulceri immittuntur, donec cicatrix proba induci, & funditus enaſci incipiat.

Fiſtulæ ad carnem fungoſam tendentis Curatio.

Fiſtulâ prodeunte è *carne fungoſâ*, *albicante*, Lardi æmulâ, excreſcentiam hanc paulatim prius abſumes & erodes, pro re natâ vel *Butyro* ♁*nii*, vel *Mercurio ſublimato*, aut *præcipitato*, vel *Pyrapyro noſtro* fermè indolente. Hinc commendata ſuperius *digeſtiva*, vel etiam *Hildani digeſtivum* cum *Balſamo* ♀*ris terebinth.* vel *Fila* ſolùm *carpta Eſſentiæ traumaticæ* alicui cum *Balſamo peruviano* intincta, ad perfectam usque ſanationem uſurpentur.

Fiſtula Articulorum Curatio.

Si *Fiſtula cuniculos egit intra Articulos*, eorumq; tendines, tum c um ſectione cautè eſt procedendum, vel illa etiam prorſus omittenda, atque orificio Fiſtulæ externo probè dilatato, *Tinctura traumatica* quædam cum *Aqua phagedænicâ* inſpergi poteſt, quâ nihil operante Fiſtula naturæ permittenda, ceu incurabilis, & Fonticuli loco habenda, cavendo, ne orificium exterius cicatrice obducatur, ſicque materiæ effluxus præpediatur. Simul tamen Diæta exacta eſt tenenda, cujus ope liquores circulantes ab omni corroſivitate liberi evadant, & ad Fiſtulam appellentes, ulteriorem corroſionem, doloremque non excitent, ac ita Hecticam qualemcunque impediant.

Deligatis verò ſic Fiſtulis ſuperintegitur ab his hoc, ab aliis aliud; quemadmodum ſunt *Emplaſtr. diachalcitheos Hildani*, *diaſulphuris Ruland. de Ceruſſâ*, *Opoteldoch à Cardilucio* in *Officin. Sanit.* deſcriptum, *Diapalm.* aliave. Inter remedia *Illuſtriſſ. Matronæ Fouquet* ſequentia reperiuntur haud contemnenda; v. g.

℞. *Olei Oliv. rec. opt.*
Axung. agnin.
Lithargyr. Arg.
Reſin. Pin.
Sangu. Dracon. aa. ℥iij.
Virid. Æris ʒij.
Ceræ flav. ʒj.
Acet. Vin. ℥iß.

Coque invicem, donec Acetum exhalârit, tandem in Emplaſtri formam redige.

Vel ℞. *Ol. Oliv. opt.* ℔j.
Ceræ nov. ℥iiij.

Solve & coque parum invicem, tandem admiſce
Cinnab. factit.
Minii ana ℥iß.

Agita invicem & miſce, usq; dum refrixerint, ac Emplaſtri formam induerint.

Vel ℞. *Ol. Olivar. opt.* ℔ß.
Ceruſſ. Litharg. ana. ℥j.
Picis Burgund. ℥ß.

Cera

Ceræ flav. ℥iij.
Myrrh. pulv. ℥j.

Picem ac Ceram in Oleo diſſolve, probeq; ſolutis ac parum coctis immiſce reliqua in pulverem ſubtiliſſimum redacta, agita tamdiu, donec frigeſcendo in in Emplaſtrum abierint.

Sunt, qui æſtivo tempore *Thermarum* uſum commendant, de ♀*re* ☉*ari*, *Alumine*, vel ⊖*lo*, & *Argillâ* participantium. Inprimis verò *Fabarienſes Rhætiæ*, *Schintzenacenſes* ſive *Habſpurgicæ ditionis Helvetico-Bernenſis*, *Wisbadenſes* Germanicæ, *Burbonenſes* Burgund. aliæve heic commendabiles ſunt. *Wildbadenſes* Würtenberg. *Carolinæ* Bohem. etiam bonæ.

In *Diætâ* à ſalſis, à concoctu difficilibus, fumo induratis, ſucco acri ſalino gaudentibus, Vino auſtero, alioque largius poto, Cerevisiâ aceſcente: ab Aëre item frigido, humido; à Venere, ab Irâ, Triſtitiâ, à Motibus vehementibus corporis eſt abſtinendum.

[...]la FISTVLA ANI eſt Ulcus ſinuoſum in Ano exortum, nunc uno, nunc pluribus ſinubus gaudens; & modò tenuem aquoſam modò purulentam craſſiorem, albicantem, minus olentem; modò fœtidam obſcuri coloris ſaniem fundens.

Producitur utplurimum ab Hæmorrhoidibus cœcis, inflammatis, in Abſceſſus abeuntibus; ab acceptis, maleque curatis Vulneribus; ab humoribus denique corroſivis, inprimis ex ſanguine venereâ Lue infecto ad Partem afflictam defluentibus, & primò inflammantibus, hinc circumcirca rodentibus, atque exedentibus. Occaſionem malo præbent Temperies vel Intemperies ſanguinis melancholica, Venus nimia, Luesque venerea.

Differentiæ ejusmodi Fiſtularum variæ apparent, dum aliæ aliis profundiores exiſtunt; ita nonnullæ terminantur ſolùm in Muſculos podicis; aliæ ad canalem Inteſtini recti abeunt, illumque nunc imperforatum relinquunt, nunc etiam vel in Sphincteris muſculi tractu, vel ſupra eundem perforant, ut ſic ſæpè excrementitia materia per ſinum fiſtuloſum tranſeat. Aliæ porrò Fiſtulæ ſinum unum eumque rectum, aliæ obliquum; aliæ plures aliæ paucio-res ſinus obtinent. Quandoque ad Os usque penetrant illudque carioſum, vel non carioſum; interdum ad tendines, vaſa, membranas muſculorum terminantur, ſicque diverſam curandi methodum requirunt. Aliæ tandem dulcem, aliæ magis acrem & corroſivam materiam, ſaniemque diverſi ſubinde coloris fundunt. *Differentia.*

Cognoſcuntur facilè tales Fiſtulæ ex oſtio ac ſinu Ulceris calloſo, indolenti, ichoreque ſanioſo, tenui magis & varii coloris, quàm albo, craſſo &c. continuò profluente. Stylis verò immiſſis Ulceris profunditas, inæqualitas, ac multiplicitas explorari & obſervari poteſt, tanto id melius, ſi ſimul inciſiones Syringotomis Inſtrumentis, quibus ad fundum usque Ulceris deveniri debet, fiant, quâ ratione *Diagnoſis.*

tione pateſiet quoque, ad quamnam partem Ulcus terminetur.

Progno-ſis. In *Prognoſi* hoc tenendum, dubios atque diverſos eventus ſortiri Ani Fiſtulas, ac citius faciliusque curabiles eſſe, quæ non profundæ ſunt, quæ ad muſculos magis quàm ad tendines, membranas, aut oſſa terminantur; quæ itidem rectum non perforant Inteſtinum; quando denique ſanguis Ægroti nullâ corroſivâ, venereaque qualitate & cacochymiâ eſt inquinatus; in hiſce enim caſibus Fiſtulæ nunc citò ſatis, ſi benè tractentur, nunc etiam, ſi vel Chirurgus negligentior, vel Æger inobediens fuerit, nonniſi plurium menſium ſpacio ſanantur. Quando autem maſſa humoralis Ægroti jam corroſivâ ſaniei fiſtuloſæ qualitate eſt infecta; quando Fiſtulæ inveteratæ, ſordidæque admodum ſunt, quando profundos egerunt cuniculos, & rectum quoque Inteſtinum penetrârunt, tum illæ plerunque immedicabiles ſunt in ejusmodi ſubjectis, ac tandem Hecticam, Phthtiſin, aliusque generis Tabem lethalem poſt ſe trahunt.

Curatio. In *Curationis* talium Ulcerum principio ſtatim exhiberi debet purgans ex *Rhabarbari* ℥j. cum *Terebinthinâ* in *Bolos* aut *Pilulas* redactâ, vel ex ſeqq. *Pilulis*:

℞. *Extr. panchym. Croll.* ℈j.
Cinnab. ♄ *n. corr.* ℈ß.
Magiſt. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtill. Succ. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 15. *unâ vice mane jejuno ſtomacho ſumendæ, & aliquoties, ſi opus eſſe videbitur, repetendæ.*

Operatione feliciter ſuccedente, ad ordinationem *Decocti traumatici* pergendum, ejusque uſus ad plures menſes ferè commendandus. Parabitur illud partim ex *Lignis quercino, Saſſaphr. Santal. Guajac. Radic. Salſ. parill. Chinæ, Caryophyllat. Ariſtoloch. Petaſitid.* partim ex *Herbis Sanicul. Pyrol. Ophiogloſſ. Ulmar. Alchymill. Thée, Veronic. Artemiſ. Betonic. Trifol. fibrin. Plant. Beccabung. Naſturt. Flor. Bellid. min. Roſar. rubr. Calendul. Semin. Aniſ. Hyperic. Plantag. Urticæ.* Qualia ingredientia invicem inciſa & contuſa in *Aquâ fontan.* per unam vel alteram horam coqui, ac de colato poſtmodum *decocto* ℥iv. vel v. m. ac v. propinari debent. Quod ſi ſimul vel *Tincturas*, vel *Eſſentias*, vel *Pilulas* etiam *traumaticas* aſſumere quis velit, quemadmodum præcedente capite expoſuimus, eidem ſimul illæ cum fructu ordinari poterunt.

Externè verò ſinus fiſtulæ, ſi Anum ejusque Sphincterem non contingat, *turundis* è *ſpongiâ præparatâ*, aut *Radice Gentianæ* factis eſt dilatandus; hinc aliquot poſt diebus Syryngotomo ad fundum usque incidendus; *Vulnus* dein *ſtupâ albumini Ovi intinctâ, pulvereq; Boli armen.* alioque *ſtegnotico* conſperſâ, vel etiam plumaceolis eodem modo paratis replendum, atque *Empl. diachalcith. diaſulph. Rul.* vel *diapalmæ* tegendum. Poſtridie, cum Hæmorrhagiæ metus præteriit, in deligatione ſtylo explorandum, num non alii adhuc adſint ſinus? nam & hi forent poſtea quoque incidendi. Quod ſi autem ad fundum

fundum & radicem ſ. fontem Fiſtulæ hac ratione pervenimus, tum radix iſta probè eluenda venit remediis capite præcedenti allegatis: inſimul tamen *Unguentum digeſtivum Hildani*, vel *commune*, cum *Tutiâ*, *Aloë*, *Myrrhâ* & *Colophonio* mixtum adhibebitur, vel etiam *Unguent. ſaturninum* ſubſtituendum, cui *Elixir* ſive *Tinctura amara aloëtica*, aut *Myrrhæ*, *Aloës*, *Rhabarbari*, *Garyophyllor. aromat.* &c. pulvis pro lubitu ſit permixtus. Si verò magis è re videbitur eſſe, pulvilli vel ſicci, vel pulvere etiam *Folior. Geran. rob. Ariſtol. rot. ver. Sabin. Ophiogloſſ. Radicum Imperator. Rhab. Caryophyllat. Gentianæ maj. Conſolidæ majoris*, *Terræ ſigill. Unicornu foſſil.* conſperſæ immittuntur; quibus tamen pulveribus felicius plerunque caremus quàm utimur, cùm nimis ſiccando dura Ulceris labia utplurimum reddant. Extus imponantur *Emplaſtra* ſuperiꝰ comendata ſub Titulo de Fiſtulis in genere.

Si Fiſtula penetravit ad ipſum *Inteſtinum rectum*, imò illud ipſum quoq; jam perfodit, tum incurabilis à multis habetur, ſolique naturæ permittitur. Ab aliis verò, corpore & ſanguine Ægroti, maximè obedientis, per plures hebdomadas vel etiam menſes optimè præparato edulcorato & correcto, ſanatio talis Fiſtulæ feliciter tentata & abſoluta fuit, per inciſiones debitâ cum circumſpectione factas, uſurpatoque poſt ſedatam Hæmorrhagiam *Unguento de Betonicâ*, *Melli roſaceo*, vel *communi digeſtivo* permiſto, additâ ſemper *Tincturâ Aloës*, *Myrrhæ*, &c. *amarâ*, donec deterſio ſeu mundificatio probè facta ſit. In inciſione cavendum, ne totius Sphincteris muſculus diſcindatur. Tandem per remedia ſiccantia & epulotica conſolidatio & cicatrix talis inducenda, quæ non dura ſit, ſed mollis, quò reliqua Sphincteris pars non diſciſſa ſuo fœces retinendi munere adhuc benè defungi queat.

Si quæ *Caro* in Ulcere *luxuriet*, tum illa vel *Cauterio actuali*, vel *Alumine uſto*, aut *Mercurio præcipitato*, aut *Pulvere radic. Pyrethri*, *Euphorbii*, *Imperatoriæ* &c. frequenter inſperſâ, ſenſim auferetur ac conſumetur.

Fiſtulæ ſupra ſphincterem Ani ad Inteſtinum rectum penetrantes difficulter quidem citra totalem ejuſdem muſculi diſciſſionem curantur. *Celeberrimus* Marquette tamen poſt dilatatum optimè ſinum Fiſtulæ, non niſi partem ſphincteris pertudit, calloſitates dein omnes ignito ferro enecavit, tandem mundato convenienter Ulcere, felicem ſolo cum *Unguento de Tutiâ* ac *de Betonicâ* cicatricem ſuperſtruxit.

Injectiones ſuperius de Fiſtulis in genere propoſitæ & heic quàm optimæ ſunt. Diæta quoque inſtituitur ſicut ſuperiore capite de Fiſtula in genere dictum.

FISTULA LACRYMALIS, vid. *Ægilops*.

FISTULA ARTICULORUM, vid. *Pædarthrocace*.

Fiſtula Tibiæ & Femoris.

FISTVLÆ TIBIÆ AVT FEMORIS, ſunt Ulcera ſinuoſa in iſtis partibus ab affluxu & ſtagnatione humorum ſeroſorum, ſalino-acrium & corroſivorum enata, & ſaniem aquoſam, plus minus ſordidam continuè fundentia. Cùm autem hæ eandem cum Fiſtulis in ſ genere, de quibus ſuprà, geneſin, & curationem ſortiantur, hinc Lectorem eo remittemus.

Fiſtula Thoracis.

FISTVLA THORACIS eſt Ulcus ſinuoſum & calloſum in pectoris quacunque parte hærens, & varios agendo cuniculos, tandem plerunque ad Os carioſum hujus vel illius Coſtæ terminans.

Cauſæ.

Producitur utplurimum ex levi primùm Ulcere, ſed propter Humorum maſſam ſcorbuticam, acido-corroſivam ſenſim cacoëtheo reddito, cujus ichor corroſivâ ſuâ occultâ qualitate paulatim erodendo, cuniculos ſinuoſos egit, imò tandem etiam coſtam carioſam reddit. Obſervavi in Puellâ 15. annorum, nondum menſtruatâ, Empyema ſiniſtri Lateris ex Pleuritide oriundi, cujus pus ſenſim inter coſtam ſextam, ac ſeptimam muſculos erodendo, exedendoque tandem extus ſupra coſtas Abſceſſum formavit, qui ruptus in Fiſtulam Thoracis abiit, Ægrâ curationis omnia requiſita admittere & tolerare nolente; ſerò tamen cùm ſapere inciperet, poſt annum demum inciſis Fiſtulæ ſinubus, ſeparatis coſtis carioſis, exterſo probè Ulcere, ſanguine etiam optimè per interna edulcorato, feliciter curata fuit.

Di[agnoſis] [&] [Prognoſis]

Quòd *Diagnoſin* & *Prognoſin* attinet, cognoſcitur facilè talis Fiſtula ex ſignis Fiſtularum communibus. Sed curatu difficillima eſt, partim quia facilè incidi nequit, propter arterias Cordi propiores, quæ ſimul fortè ſecarentur: partim quia muſculi Pectoris in perpetuo ſunt motu, à quo conſolidatio impeditur. Hinc Ulcus tale manans evadit, ſæpè per plurimos annos inſtar Fonticuli durans, donec tandem vel alius morbus accedens, Hectica imò ſubſequuta Hominem è medio tollat.

Cur[atio]

Curatio inſtituitur ſicut & in reliquis Fiſtulis, *Diætâ* ſiccante, acido-corroſivo reſiſtente: *Potionibus vulnerariis*: *Injectionibus* cum *Unguent. Ægyptiaco* permiſtis: *Inciſionibus*, *exterſoriis*, *ſiccantibus*. Tubulus aureus vel argenteus, vel plumbeus immittitur, foraminibus multis pervius, per quæ ichor transfluere queat. *Spongia* etiã magna, *Vino* & *Aqu. vitæ* imbuta, ſubinde ſi non ſemper applicatur ad Fiſtulæ orificium, ut Æger naribus & ore obturatis per illum ſubinde ſaniem excernat, vel ut ichor ab ejusmodi Spongiâ continuè abſorbeatur. In reliquis eadem, quæ in aliis Fiſtulis remedia uſurpantur.

Fiſtu[la] Ging[iva]rum.

FISTVLA GINGIVARVM eſt Ulcus ſinuoſum in Gingivâ enatum, & ad maxillæ portionem carioſam frequenter tendens, ſubinde etiam inter ſolas membranas calloſo ſinu ſubſiſtens.

Occaſionem huic Ulceri frequenter præbent Dentes corrupti & carioſi,

atque

atque inprimis corroſivus humor ad radicem dentium ex ſanguine depoſitus, & circumcirca exedens: Defluxiones & Stagnationes ſeri ſalſo-acris in tubulis Gingivarum circa Dentes, vel etiam alibi in Tunicâ glandulosâ Os intus cingente factæ, & nunc Abſceſſum, quandoque recurrentem, nunc Ulcus ſemper aut crebrò fluens, primùm ſimplex, mox, ubi Oſſa carioſa evadunt, ſinuoſum & fiſtuloſum producentes. In quibus caſibus ſemper Cacochymia ſcorbutica & ſeroſo-ſalſo-acris præcedere ſolet, tanquam cauſa antecedens.

Quoad *Diagnoſin* & *Prognoſin*, cognoſcitur hic Affectus ex ſignis Fiſtularum generalibus. Si carioſum eſt Os, ſubinde cum Ichore peſſimè olente fruſtula carioſa prodibunt. Curatu facilior eſt, ſi cacochymia humorum non magna, & firmas, profundaſque malum radices nondum egit.

In *Curatione* Dentes, ſi in radicibus ſuis foveant humorem corroſivum, evellendi ſunt, cavitas hinc probè extergenda; ſi maxillæ ſubſint carioſæ, aut perforatæ, injectionibus extergendæ, vel ubi poſſibile, exurendæ; dein ſiccè deligandum Ulcus, quandoque tamen *pulvilli* vel *fila carpta Spiritui Vini camphorato*, cum *Balſamo Peruviano* permiſto immergenda & applicanda. Si verò duntaxat Ulcus in Tunicis ſubſiſtat, tum inciſio primùm illius facienda, dein exterſionibus, atque elotionibus cum *Decocto Agrimoniæ*, *Melle roſaceo*, *Balſamo Indico*, *Eſſent. Myrrh.* & *Garyophyll. Alumine* &c. *Cauterio* quoque *actuali* curatio, cicatricisque inductio maturanda. Intus denique ea, quæ in aliis Fiſtulis, methodus medendi obſervabitur, nec abſimilis Diæta inſtituetur.

FLATVS STOMACHI ET INTESTINORVM ſeu ABDOMINIS ſunt congregationes particularum aëream cum pituitâ viſcidâ in ſpumæ vel bullarum numeroſarum formam coactarum, atq; Ventriculum & Inteſtina promiſcuè diſtendentium, hincque varia, quandoque moleſta atque doloroſa, ſymptomata producentium. *Flatus Abdominis.*

Ab ejusmodi enim Flatibus, quando plus minus copioſè ſunt collecti, non ſolùm ructus aut crepitus Ventris frequentes moleſtique, ſed &, ubi exitum difficilem aut nullum inveniunt, tenſio inflatioque Abdominis, ſive Ventriculi aut Inteſtinorum ſpasmodico-doloroſa, murmura & borborygmi Abdominis crebri, Colica flatulenta ſubinde ſpasmodica, Alvi ſuppreſſio, Anxietas Pectoris, Reſpiratio difficilis, Agrypnia, Inquietudo, Triſtitia atque Melancholia producuntur. Ut adeo hæc ipſa Symptomata totidem *Signa* Flatuum Abdominis *diagnoſtica* eſſe ſoleant. Miros enim ſæpè effectus edit collectus & obſtructus alicubi Flatus, diſtendit valdè membranas vi ſuâ elaſticâ, dolorem ſæpè excitat acerbum tenſivum, diuturnum, ſi nullus Flatui exitus citò concedatur; diu autem ſæpius inter membranas concluſus hærere poteſt. Aliquando dolor *Diagnoſis.*

non

non eſt adeo acerbus, quem excitat, ſed gravantis inſtar, & inquietudinem excitantis.

Ætiologia. Quod *Cauſas* attinet, non arbitror, aliunde produci Flatus quàm à liquore gaſtrico nimis acido, vel auſteriuſculo, viſcido, cibos aſſumtos malè digerente, atque in crudum, lentum, craſſum chylum mutante, cujus particulæ aëreæ dein in libertatem ſuam haud probè vindicatæ aggregantur, atque viſcido quaſi muco ſalino circumdatæ in ſpumam aut bullas majores, minores, plures paucioresque mutantur. Liquorem gaſtricum ſenſim acido-viſcidum reddunt cibi potusque ſimili charactere pollentes, alvi excrementa frequenter retenta, curæ animi ac ſollicitudines, terrores, mœſtitia diuturna, temperamentum melancholicum, graves morbi prægreſſi, ſomnus & quies corporis modum excedentes. Hinc Melancholici, vitam ſedentariam agentes, Helluones & Lurcones, alvi ſegnitie continuâ afflicti, malo huic maximè ſunt obnoxii. Materiam Flatuum copioſam exhibent Cibi ſic dicti flatulenti, Phaſeoli, Fabæ, Piſa, Rapa, Braſſica vel Beta muriatica, Fructus horæi, Cereviſia craſſa, Muſtum vinaceum, Carnes duriores, aliaque in quibus multum aëris compreſſi hæret. Contribuunt huc quoque Aër frigido-humidus, ſi quis in eo diu verſatur, Balnea Aquæ frigidæ, aliæve pedum aut ventriculi refrigerationes. Ova Formicarum comeſta inſignem flatuum copiam exhibent.

Affectus hic non ſimpliciter moleſtus aut doloroſus per ſe eſt Juvenibus, & majoris ætatis, utriusque etiam ſexûs hominibus, obeſos magis quàm macilentos, voraces quàm parciore victu utentes moleſtans. Sed inſuper, niſi corrigatur, pejora mala poſt ſe trahere ſolet, Colicam nimirum flatulentam, aut ſpasmodicam, Paſſionem iliacam, Alvi ſuppreſſionem ac ſegnitiem, Tympanitidem denique funeſtam.

In *Curatione* proin eo maximè reſpiciendum, ut flatus expellantur aut educantur potenter, ut dein etiam Stomachi Liquor digeſtivus emendetur, ac ad naturalem ſuam temperiem ſalſo-volatilem redigatur, ut denique Diæta carminativa vel Flatibus reſiſtens inſtituatur. Educuntur Flatus per *Clysmata carminativa* felici utplurimum ſucceſſu, qualia eſſe poſſunt ſeqq. vel ſimilia:

℞. *Radic. Angelic.*
Lil. alb. ana ℥ß.
Imperator.
Galang. ana ʒij.
Herb. Parietar.
Malv.
Pulegii.
Calaminth.
Summit. Aneth.
Flor. Chamom. ana Mj.
Baccar. Laur. ℥ß.
Semin. Naſturt. ʒiij.
Lin. ʒvj.
Inciſ. & contuſ. coqu. in q. ſ. Aquæ fontan. Colatur. ℔j. *adde*
Elect. de Bacc. Laur. ℥ß.
Mell. anthoſ. ℥j.

Ol. Cha-

Ol. Chamomill. ℥ß.
Salis Gemm. ʒß.
M. f. Clyſter tepidè injiciendus.

Vel ℞. *Radic. Alth.*
Malv.
Meu. ana ℥ß.
Herb. Violar. Mij.
Meliſſ.
Menth.
Origan. ana Mj.
Flor. Chamom. Miß.
Semin. Cannab. ʒiij.
Aniſ. Aneth.
Carv. ana ʒj.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aquæ font. Colatur. ℔j. *adde*
Mellis mercur. ℥j.
Olei Aneth. ℥ij.
Salis ♀*ri* ʒj.
M. f. Clysma tepidè injiciendum, ac pluries repetendum.

Sed & intus danda, quæ flatulentas cruditates eliminare valent, v. gr. in Adultis:

℞. *Syrup. Roſ. ſol. compoſ. cum R. A. & Senn.* ℥ij.
Confect. Hamech. ʒiß.
Aqu. Fœnic. ℥iß.
M. f. Potio d. ad Vitr. Sumaturq; mane pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. de Cich. cum Rh.* ℥iß.
Elect. è Succ. Roſ. ʒij.
Aqu. Cherefol. ℥iß.
Spir. Aniſ. ʒj.
M. detur ad Vitr. pro doſi mat.

Vel ℞. *Spir. Anis* ʒj.
Juniper. ℈j.
Magiſt. Jalapp. gr. viij. vel ix.
Solutis leni igne adde
Syrup. Capill. ♀*r. vel*
Violar. purp. ʒiiß.
Detur ad Vitr. pro doſi mat.

Vel ℞. *Panacææ ſolut. alcal.* ʒvj.
Scammon. ♀*rat. gr.* xij.
Ol. ſtillat. Aniſ. gutt. vj.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. ad chart. Quotidie mane capiatur doſis cum tenui Emulſione Amygd. dulc.

Evacuato ſemel aut pluries corpore, id quod etiam *Vino medicato* pro lubitu expediri aliâs poteſt, ea aliquamdiu in uſum vocari debent, quæ flatus qualescunque potenter diſcutere, acidum primarum viarum deſtruere, & Liquori gaſtrico temperiem ſuam naturalem conciliare valent. *Carminativa* ſunt talia, & blando ſale volatili alcalino, vel antiſcorbutico oleoſo pollentia, è quibus ſequentes aut ſimiles Formulas remediorum componere licet, v. gr. dum maximè torquent Flatus:

℞. *Cortic. Aurant. ſicc.*
Ocul. ♋. *ppt. ana* ʒij.
Elæoſacch. Aniſ. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis m. ac v. ʒj. *plus minus.*

Vel ℞. *Corall. rubr. ppt.* ℥ß.
Specif. ſtomach. Poter.
Diaphoret. ♃*vial. ana* ʒij.
Salis volatil. C. C. vel Ebor. purif. ℈ij.
Flavedin. Cort. Aurant. ʒj.
Elæoſacch. Fœnic. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Aqu. Chamomill.* ℥iß.
Cortic. Aur. cum Vino Malvat. deſtill. ℥j.
Elæ-

Elæoſacch. Fœnic. ʒij.

Miſce detur ad Vitr. Sumatur per cochlearia.

Vel ℞. *Aqu. Fœnicul.*
Anis.
Chamom. ana ℥j.
Puleg. ℥ß.
Spirit. Sal. arm. aniſ. ℈ij.
Elæoſacch. Citr. ʒiiß.
Eſſent. Opii liquid. gutt. xv.

M. d. ad Vitr. Detur per cochlearia frequenter.

Vel ℞. *Aqu. Cherefol.*
carmin. Dorncreil. aa. ℥ij.
Elæoſacch. Aurant. ʒiij.
Theriac. cœleſt. gr. viij.

Miſc. ad Vitr. Detur cochleatim.

Vel ℞. *Aqu. Meliſſ.*
Card. bened. ana ℥iß.
Aneth.
Syrup. de Cinam. ana ℥ß.
Spiritûs theriacal. camphor. ʒiß.
Aniſ. ʒj.
Eſſent. opii Langel. gutt. vj.

M. d. ad Vitr. Sumatur per Cochlearia.

Vel ℞. *Aqu. Naſturt.*
Scabioſ. ana ℥iß.
Syrup. Cort. Aurant. ʒvj.
Spirit. vol. C. C. vel
Succin. vel
Ebor. ℈ij.
Corall. rubr. ppt. ʒß.

Miſc. d. ad Vitr. Sumatur ut ſupra.

Vel ℞. *Aqu. Fumar. Endiv. ana.* ℥j.
Vit. Matth. ʒvj.
Spirit. Nitr. vel Salis dulc. ℈ij.
Elæoſacch. Aniſ. ʒij.

M. detur ad Vitr. Sumatur cochleatim.

Proſunt quoque *Aqua Vitæ rubra Gieſſenſis*, *Aqua Vitæ Mulier. Aqua phyſogona*, *Zedoariæ compoſita*, ſubinde per cochleare unum vel alterum data; *Eſſentia carminativa Wedel.* ad gutt. 20. 30. quotidie aliquoties exhibita; *Tragæa poſt paſtum ad cochleare plenum*; *Species diagalang. dianiſi, diacumini, diacubebar. diacalaminth. diacinamom. diatrion pipereon*, ad ℈j. cum *Saccharo* pro lubitu aſſumta; *Olea deſtillata Aniſ. Fœnic. Cumin. Carv. Angelic. Calam. aromat. Zedoar. Piperis, Cherefol. Cortic. Aurant. Nuc. moſch.* de quibus octo, decem aut duodecim guttæ *Saccharo*, ſi lubet, commixtæ cum *Juſculo*, vel alio Vehiculo aliquoties dari poſſunt:

℞. *Specier. Imper. vel Arom. roſ.* ʒij.
diatr. piper. ʒj.
Pulv. radic. Angel. vel Imperator.
Semin. Aneth.
Aniſ. ana ℈ij.
Corall. alb. ppt.
Raſur. Ebor. ana ʒß.
Sacch. alb. ℥iij. *vel* ℥iiij.

M. f. P. ſubt. d. ad Scat. Doſis ʒj. vel ʒiß. *man. ac veſp.*

Vel ℞. *Specier. Diagalang.*
Dianiſ.
Diacalaminth. vel Diacum. ana ʒj.
Specif. ſtomach. Poter.
Ocul. ♋ *ppt. ana* ʒiij.
Flaved. Cort. Aur. ʒj.
Semin. Fœnic. ʒß.
Sacchar. alb. ℥iij. *ad* ℥iiij.

Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

Externè Flatus Inteſtinorum diſcutere valent *Sacculi* ex *Carminitivis compoſiti*, qui calidè, quantum fieri poteſt, Abdomini ſæpius applicentur. Sacculis induntur *Radices Meu, Angelic. Imperator. Baccæ Juniper. Semina Cannabis, Aneth. Cumin. Carv. Fænic. Avenæ, Milii, Herbæ Anethi, Abſynth. Abroton. Menth. Matricar. Meliſſ. Puleg. Calaminth. Origan. Ocym. Flores Chamomill.* &c. Sacculi ita repleti & calefacti poſtea toti Abdomini applicantur. Vel admovetur *Operculum terreum probè calefactum* ſæpius inter duo lintea. *Olea* itidem *Anethi, Galban. Abſynth. Matricar. laurinum, juniperinum, Chamomill. Carvi, Cumini*, & ſimilia toti Abdomini calidè inunguntur. *Pulvis Seminis Anethi, Carvi*, & *Aniſ.* cum *Ol. deſtill. Chamomill. Bacc. Juiper. Melli* ſubigitur, putamini Nucis Juglandis immittitur, hinc Umbilico alligatur.

Æſtivo tempore ad corrigendum Liquorem ſtomachicum *Thermæ piperinæ, Plumbarienſes*, aut *Carolinæ in potu* ac *balneo* non ita frequenter uſurpatæ proſunt. Vel *Acidulæ* potius conveniunt. Vel *Aquæ deſtillatæ Matricar. Meliſſ. Naſturt. Cochlear. Menth. Beccabung. Trifol. fibr. Cherefol.* quotidie bis ad ℥iiij. plurium hebdomadarum ſpatio bibantur, idque cum aliquâ ſuperiorum *Eſſentiarum* vel *Tincturarum*. Vel *Succi* earundem *Herbarum recent. expreſſ. & filtrati* ad ℥ij. per idem temporis ſpatium hauriantur.

FLUOR ALBUS MULIEBRIS, ſive GONORRHÆA eſt inordinatus ac modò continuus, modò interruptus lymphæ plus minus viſcidæ & acris, è Glandulis Cervicis atque Vaginæ Uteri exſtillantis, per pudenda muliebria effluxus. *Fluor albus.*

Pars affecta ſunt Glandulæ nunc Cervicis Uteri, nunc Vaginæ, inprimis autem glanduloſum Proſtatarum muliebrium corpus à *Graeffio* circa ductum Urinarium detectum & deſcriptum, ichorem illum mucaginoſum effundit. Similis hinc Affectus Gonorrhææ Virorum, in quâ talis quoque liquor è Proſtatis exulceratis continuè effluit. *Pars affecta.*

Gonorrhæa autem hæc alia *ſimplex* eſt ſive *benigna*, in quâ utplurimum ſine notabili dolore, aut vaginæ exulceratione materia profluit; interdum tamen etiam in Lumbis, aut Inguinibus gravans percipitur dolor, vel lancinans in ipſis pudendis, ſi acrior fuerit, & ſalſa nimis materia; quanquam in coitu cum Viris nullum incommodum patiantur, neque ipſis Viris Gonorrhæam concilient. Alia eſt *maligna, virulenta*, & *venerea*, ab impuro coitu contracta, quæ non ſine dolore, exulceratione, ac excoriatione pudendorum contingit, continuò durat, materiam ſubinde liveſcentem profundit, ipſisque Viris ſub coitu ſtatim communicatur; imò tandem, niſi præcaveatur, in Luem veneream abit. *Differentia.*

Cauſa *proxyma* eſt tubulorum glanduloſorum Vaginæ aut Cervicis eroſio, unde Lympham mucoſam *Cauſa.*

per Arterias advectam facilius & continuè propemodum elabi patiuntur, inſtar Fonticuli. Fluor indeſinens eſt, quando tubuli Glandularum excretorii in ſuis extremitatibus diſciſſas prorſus fibras circulares obtinent, ob quam cauſam etiam Fluor hic ſæpè curatu difficilis exiſtit.

Eroduntur autem Tubuli in Gonorrhæâ *ſimplici* quidem ab ipſius lymphæ vaginalis per Glandulas ſecretæ glutinoſitate ſalſuginoſâ & acri; quam Lympham ſanguinis maſſa ſuppeditat Cacochymiâ ſeroſâ, vel ſcorbutico-pituitoſâ infecta: hanc verò Diæta non niſi prava chylum crudum ac pituitoſum exhibens in Fœminis producit. Ipſa dein hæc Cacochymia quo major atq; profundior eſt, eo etiam durabiliorem & longiorem Fluorem ſuſcitat. Contribuunt ad idem malum mollior & laxior fibrarum textura, item Cachexia, excretiones per nares, glandulas ſalivales, &c. imminutæ; Venus immodica; acrimonia ſeminis maſculini; Sterilitas prægreſſa; Partus difficilis; Abortus frequentes. Imò contagium, quando Fæmina eidem Balneo cum aliâ Fœminâ hoc malo laborante inſidet. Reperiuntur Fœminæ, quibus fluor iſte per triduum aut quatriduum ante vel poſt menſes non ſine dolore & cruciatibus lumborum & inguinum obtingit; quando vel ſub orgaſmo menſtruo Lympha illa glanduloſa acrior evadit, & tubulos perrumpit; vel ipſe etiam menſtruus ſanguis acrior exiſtens dilacerat oſtiola tubulorum Vaginæ.

Maligna Gonorrhæa excitatur non niſi ab impuro coitu, in quo per ſemen virile, corroſivo venereo charactere infectum, tubulorum glanduloſorum oſtiola promptè eroduntur, vagina exulceratur, virus etiam venereum tandem cum ipſo circulante ſanguine communicatur.

Quoad *Diagnoſin*, effluit nunc continuo, nunc interrupto etiam curſu, materia utplurimum mucoſa, modò albi aut cineritii coloris magis; modò ſeroſa, modò etiam ſanioſa ac flaveſcens, deterioris ſemper notæ exiſtit. Si Fluor benignus eſt, indolens quoque ſimul apparebit: aliâs autem, ubi humoralis maſſa cacochymiâ ſalſo-acri fuit inquinata, & ipſe fluxus ſimul acris redditur, ſuâque corrodendi vi internam Vaginæ ſuperficiem exulcerat, ac ſubinde odorem fœtidum exſpirat, inprimis ſi virulentus ac ♀ eus eſt fluor, ab impuro coitu contractus. Malum quod profundas jam egit radices, per intervalla quoque magnum lumborum & inguinum cruciatum excitat. Diuturnus etiam Fluxus maciem poſt ſe trahit; Faciei totiusque cutis color in Chloroſi magnâ ac inveteratâ ferè pallet: Menſes evadunt decolores. Affectus adultis promiſcuè Fœminis, Virginibus, maritatis ac Viduis infeſtus. Di[agno]ſis.

In *Prognoſi* tenendum, Malum recens non periculoſum, & facilius curabile eſſe, quàm inveteratum; per plures tamen menſes, annosve ſi benignum, moderatum atque indolens fuerit, Prog[noſis].

fuerit, citra noxam inſignem durare poteſt; ut hinc Fœminæ verecundæ atque Virgines pudibundæ plerunque nullas de eo querelas moveant. Quandoque in Cacochymicis fluor hic ſalubris magis eſt, & circulantium humorum purgamentum, ut, ſi ipſum impedias, natura ſæpe periculoſiorem in pectore aut alibi exitum fonticulumque manantem inſtituat. Præterea Fluor iſte ſterilitatem frequenter inducit. Si materia acris eſt, & corroſiva, non ſolùm moleſtas exulcerationes, inflammationes, aut excoriationes Genitalium excitat, ſed & non rarò Atrophiam, Hecticam, Hydropem, Catarrhos ſuffocativos &c. arceſſit. Inveteratus Fluor longo demum remediorum uſu etiam difficulter ſiſtitur. Si Gonorrhœa eſt virulenta & ♀ea, ſimul Marito per concubitum communicabitur; ſicut viciſſim Maritus Gonorrhœâ virulentâ, aut ipſâ Lue ♀eâ, infectus, ſimili labe Uxorem in coitu inficit. Diutius durans etiam benign⁹ Fluor, cum inſigni Inguinum ac Lumborum dolore, membrorumque laſſitudine, plerunque inſanabilis eſt, & Patientes lentâ morte conſumit.

ratio. In *Curatione* cauſa antecedens, ſive humorum dyſcraſia mox corrigenda, per edulcorantia, volatiliſantia, & balſamicas ſanguinis particulas exaltantia. Vaſcula Vaginæ uterinæ eroſa ſananda, exulcerationes mundificandæ & cicatrice obducendæ. Remedia diu uſurpanda, antequam feliciter operentur.

Quod ſi ergo Fluor blandus eſt, pituitoſus, minus malignus aut doloriſicus, diu etiam durans, tunc Ægræ facilè vomenti *emeticum* exhibeatur, quod non tantùm ſaburram Ventriculi expellit, ſed totum corpus exagitando, maſſamque humoralem invertendo ſubinde Fluorem è veſtigio ſiſtit. *Vomendi* gratiâ dabitur *Gutta gamandra ad gr.* viij. *cum Crem.* ♀*ri gr.* xij. *Ol. ſtillat. Nuciſtæ gutt.* ij. *Sacch. gr.* vj. in *pulverem coactis.* Vel *Tartarus emeticus D. Ludovici ad gr.* ij. cum *Salis Cent. minor.* & *Crem. tart. ana* ℈ß. *Ol. ſtillat. Fœnic. gutt.* j. *Sacch. gr.* iv. vel *Oxyſaccharum emet. D. Lud.* aut *Syrup. emet. Angel. Salæ ad* ʒiij. vel ℥ß. cùm *ſemunciâ Aqu. Borrag.* & ʒj. *Aqu. Cinnamom. bugl.* Si Vomitui locus eſt nullus, tum *catarthica* dabuntur, & quidem ſequ. *Pilulæ* non ſemel tantùm, ſed aliquoties exhibebuntur:

℞. *Extr. panchym. Croll.*
Maſſ. Pil. è Succ. Crat. aa. gr. xij.
Mercur. dulc. opt. ℈ß.
Reſin. Jalapp. gr. ij.
Ol. ſtill. Roriſm. q. ſ.

M. f. l. a. Pilulæ num. 15. *Inaur. d. ad Scat. pro doſi matutin.*

Si quæ Fœmina non faſtidit *Apozemata* vel *Vina emetica*, eidem concedi poterunt, ex incidentibus, reſolventibus, & antiſcorbuticis, cum *Rhabarbaro*, *Foliis Senæ* &c. parata, additâ etiam *Chalybis limaturâ* in *petiâ* ligatâ.

Purgato verò corpore internè plurimùm prodeſt ſequens vel ſimilis *opiata* per menſem, aut etiam diutius uſurpata;

℞. *Conſerv. Fl. Roſ. rubr. vitriol.*
Tunic. ana ℥vj.
Pulv. Fl. Lamii alb.
Roſ. rubr. ana ʒj.
Diaph. martial.
Corall. rubr. ppt.
Unicorn. foſſil. ana ℈ij.
Syrup. Fl. Tun. q. ſ.

F. *Mixtur. ad formam Opiatæ, detur ad Oll. Ter quotidie magnitudo Nuciſtæ capiatur.*

Varia *Decocta* proſunt, inprimis *Lignorum*, cum *plantis aromaticis Rorismarini, Majoran. Origan. Calaminth. Ocym. Meliſſ. Marrub. alb. Veronic. Matriſylv. Scolopendr. Chamædr. Chamæpith. Centaur. min. Semin. Aquileg. Aniſ.* quæ quidem *Vino* & *Aquæ* poſſunt incoqui, & ad ℥iiij. m. ac veſp. quotidie propinari. Si acris ſcorbuticus fluor eſt, proſunt magis *antiſcorbutica*, inprimis *Aqua* è *Naſturt. aquatic. Plantag. Chamædr. Lamii flor. albo, Roremarino, Amaraco, Beccabung. Cochlear. Ulmariâ, Urticâ urente, Trifol. fibrin. Raph. ruſtican. Marrub. alb. Fumar.* &c. *deſtillata*, & quotidie m. ac v. doſi 4. unciarum propinata. Si *Succus* magis arrideat talium *Plantarum*, & is cum fructu potabitur, ſed doſi 2. vel 3. unciarum. Juxta hæc tamen proſunt quoque nunc *Pilulæ terebinthinatæ*, inprimis ſi *acris*, vel etiam ♀*eus* & *virulentus* ſit fluxus; compoſitæ è *Terebinth. Diaph. martial. Succino alb. ppt.* ♀ *n. diaph. Corall. ppt. Terr. ſigill. Camphor. Extract. Marrub. alb. Centaur. min. Trifol. fibrin. Conſolid. Betonic. Abſynth.* cum *Ol. ſtillat. Succin.* vel *Rorismarin.* aut *Chamæpith.* Nunc *Tincturæ* & *Eſſentiæ*, v. gr. *Sal volatile oleoſum Sylv. Spirit. Salis arm. urinoſus*, cum *Oleis deſtillatis Amarac. Chamæpith. Succin. Aniſ.* &c. in *Spiritu vini* prius ſolutis, & demum invicem cohobatis, *oleoſus* redditus. *Tinctura* ♄ *nii, Tinctura Corallor. Martis aperit. Eſſent. aperitiv. Moebii, Tinctur. antiphthiſ. Garm. Elix. propriet. ſ. acid. Eſſent. Galang. Zedoar. Cinamom. Trifol. fibrin. Garyophyll. Elix. vit. Matthiol.* qualia quidem pro diverſitate volatilitatis & efficaciæ guttarum plurium pauciorumque doſi exhiberi poſſunt cum liquoribus ante dictis. *Thermarum Fabarienſium* aut *Plumbariarum potum* in frigidioribus pituitoſis, *Acidularum* autem in bilioſis complexionibus conducere credimus.

Si *venereus* eſt prorſus *Fluxus*, curabitur uti *Gonorrhœa virulenta*, de quâ ſuo loco.

Externè ſuademus nec Venæſectiones, nec Hirudines, ſed, ſi Fluor diu jam duravit, *Fonticulum* unum vel alterum in brachio aut pedibus, excitatum. Dein *Clyſteres uterini* blandè adſtringentes & ſanantes, prius tamen detergentes non ſunt formidandi, ſi antea corpus benè præparatum fuerit. Pro iſtis verò *Clyſteribus* inſervit maximè *Decoctum* cum *Vino rubro* factum *Lignorum*, ut & *Herb. Matriſylv. Sanicul. Alchymill. Rorismarin. Vinc. pervinc. Gratiol. Geran. Robertian. Conſolid. regalis*, vel *mediæ cæruleæ*; quorum uſus convenit maximè hyberno tempore, aut

verno

verno & autumnali. Æſtivo autem proſunt *Balnea* egregiè *ſulphurea* & *aluminoſo-argillacea*, quemadmodum ſunt *Badenſes Helveticæ Thermæ*, item *Carolinæ*, *Plumbariæ*, *Wisbadenſes*, *Schintzenacenſes* ſive *Habſpurgenſes*, *Wildbadenſes*, &c. *Sacculi* ex *Herbis aromaticis* parati *Vino* incocti, & pubi frequenter calidè applicati, haud parum quoque proſunt. Lumbis applicetur *Emplaſtr. de Galbano*, aut de *Cicutâ*, vel *Unguent. Comitiſſæ* inungatur.

In *Diætâ* cavendum à frequentioribus juſculis, lacticiniis, cibis aquoſis, pituitoſi ſucci plenis, ſalſis, acidis, fumo ſiccatis; cavendum ſibi ab Irâ, Triſtitiâ, ab extremorum refrigerationibus nimiis. Venus in principio curationis etiam frequentior permiſſa; ſed in ſubſequenti curatione eſt illicita; poſt quemlibet coitum tamen urinâ propriâ Uteri vagina mox eluatur, etiam per injectionem cum ſiphone. Pro *potu ordinario* prodeſt *Decoctum ligni Buxi*, *Saſſaphras*, *Sem. Aniſ. Rad. Liquir.* cum *Vino bono rubello* miſtum. Poſt quemlibet paſtum vel *Decoctum Gran. Coffée toſtorum*, vel *Infuſ. Thée*, *Beton. Amarac. Rorismarin.* vel *Ros ſolis*, *Liquor citratus* aut *Aurantiorum noſter*, *Vinum Hiſpanicum*, aut *Malvaticum* pro digeſtione promovendâ conducit; quem in finem aliæ quoq; *Elix. vitæ Matthiol.* aliæ *Liquorem Angelicæ*, vel *Corticum* aut *Florum Aurant. Citrive*, vel *Apii ſelini ſpirituoſum ſaccharatum* &c. cochleatim bibunt. Aliæ verò magis inclinant in uſum *Tragematum*, quibus proin ſequens cedat; v. gr.

℞. *Spec. dianth.* ʒij.
diatr. Santalor.
diarrh. Abb ana ʒj.
Pulv. flor. Lamii alb.
Tunic.
fol. Quercûs tenerior. ana ℈iiij.
rad. Caryophyllat.
Tormentill. ana ℈iiß.
Raſur. Ebor. ℥vj.
Terr. ſigillat. ℥ß.
Cinam. opt. ʒj.
Semin. Fœnic. ʒiß.
Sacch. alb. ℥vj.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis m. ac veſper. ʒj. *ad* ʒij. *cum fruſto Panis Vino rubro emollito.*

Vel ℞. *Specier. arom. roſat.*
diamarg. frig. ana ʒiß.
Flaved. Cort. Aurant. ʒiß.
Nuc. moſch. ʒj.
Radic. Biſtort. ℈iiij.
Pulv. fol. Piloſell.
Pyrol.
Sanicul. ana ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Unicorn. foſſil. ana ℥ß.
Diaph. mart. vel lunar. ʒij.
Ol. ſtillat. Rorismar.
Amar. aa. gutt. xij.
Sacch. alb. ℥vj.
M. f. Pulvis ſubt. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

FLVXVS COELIACVS, vid. *Cœliacus Fluxus.*

FLVXVS HÆMORRHOIDVM NIMIVS, vid. *Hæmorrhoidum Fluxus nimius.*

FLVXVS

Fluxus hepaticus.

FLVXVS HEPATICVS, *Dyſenteria hepatica*, eſt frequens materiæ copioſæ fluidæ, carnium loturæ ſimilis, per alvum dejectio. Differt à *Dyſenteria*, in quâ vel ſincerus ſanguis parcus & valdè rubicundus cum teneſmo frequenti rejicitur. A *Fluxu hæmorrhoidali* autem diſcrepat, quoniam in hoc ſimiliter ſanguis floridus, magis minusve copioſus, in cachecticis quoque ſeroſus utplurimum ante fœces excernitur, raro poſt illas; in *Fluxu hepatico* autem non niſi poſt fœces, ac interdum etiam ſine his rejicitur.

Pars affecta.

Hepaticus Fluxus dictus fuit, eo quod Veteres credebant, Viſcus Hepatis in hoc maximè laborare; quod tamen experientiæ atque ſtructuræ corporis mechanicæ repugnare quilibet facilè videt, ſi modò œconomiam ejus examinare volet. Utut enim in Hepate forſan aliqua rumpantur vaſa, ſanguis tamen potius in cavum Abdominis, quàm in Inteſtinorum canalem fluit. Sed rationi ſanæ convenientius eſt, ſi dicamus, ſanguinea vaſcula Inteſtinorum membranas perreptantia, & ad plexus horum glanduloſos diſſeminata heic rumpi, aut erodi, ex iisque deinceps ſeroſum maximè ſanguinem diffluere.

Diagnoſis.

Rarus eſt *Fluxus hepaticus*, à nobis tamen obſervatus; in quo mera ferè aqua ſanguine diluta, adeoque carnium loturæ ſimilis, plus min⁹ copioſè haud infrequenti dejectione excernitur. Tormina heic propemodum nulla adſunt, eaque leviſſima tantùm accedunt, quando ſtimulus dejiciendi adeſt; nulla quoque cum excretis in hoc morbo prodeunt mucoſa Inteſtinorum ramenta. Durat autem Fluxus non ſemper, ſed per aliquot dies remittere, iterumque accedere ſolet. Color faciei in progreſſu hujus Morbi pallidus atque cachecticus evadit, vires enervantur, languor membra prehendit, appetitus minuitur, cor palpitare, tandemque ſimul delinquere incipit. Dejectiones utplurimum ſolæ, vel poſt Fœcum excretionem contingunt. Febris continua ſive maligna, ſive lenta, vel præcedit aliquando, vel ſuccedere profectò poteſt.

Geneſis.

Quod *geneſin* hujus Symptomatis concernit, penè dixerim, in hoc caſu Sanguinis craſin naturalem planè diſſolvi, eumque maximè fluidum, exaltatis particulis aquoſo-ſeroſo-ſalſis, depreſſis verò ſulphureis, reddi, hincque diffluere facilè, & per ruptas eroſasve vaſculorum extremitates in cavitatem Inteſtinorum effundi; non ſecus atque hoc contingere videmus in Hæmorrhagiis Narium, ubi ſponte quoque vaſcula ſanguinea aperiuntur, quando æſtuans nonnihil ſanguis eo decumbit. Sanguinis craſin atque texturam naturalem diſſolvit copioſum Sal volatile acido-acre, paulatim ſive ex aëris intemperie, ſive à cibo potuve, ſive à vehementi frequentique ſpirituum in gravioribus animi pathematibus, ſive à Febri quadam malignâ, ſive ab aſſumto, admiſſoq; Veneno aliquo cumulatum. Quando autem ſal tale ad ſufficientiam coacervatum eſt, tum acrimoniam

niam

niam inducere, atque compagem particularum ſanguinis intimius ſolvere, imò conſiſtentiam ejus lacteam in ſeroſo-aquoſam mutare incipit. Sub hoc autem ſtatu in circulum decurrens Sanguis, ubicunque demum in corpore vaſcula ſatis tenera, & extremitates eorundem in cutim valdè exertas deprehendit, ibi quoque erodit facilè vel rumpit, & ita Hæmorrhagiam inſtituit. Hepaticus itaque tum Fluxus contingit, quando nimirum vaſculum unum plurave in canale Inteſtinorum ſatis patula & prominentia exiſtunt, magis quàm in aliis partibus corporis. Si verò tum fortè in Naribus aut Pulmone, aut Utero patuerint, tum inibi potius quàm in Inteſtinis rumpuntur, atque Narium, Pulmonis aut Uteri Hæmorrhagia, non autem Fluxus hepaticus contingere ſolet. Quo magis interim diſſolvitur Sanguis, eo frequentior & copioſior etiam hic Fluxus evadit, ut à levi etiam corporis mentiſque agitatione de novo vaſcula aperiantur. Tandem cachectico-ſcorbutica Sanguinis intemperies huic Affectui occaſionem præbere poteſt. In morſibus Animalium rabidorum, ſicubi ſaliva eorum ſpirituoſo-acris vulneri immiſſa, ſanguinique circulanti communicata fuerit, ejus mox craſin diſſolvere quoque, ſicque necem inferre conatur.

Prognoſis. In *Prognoſi* non admodum benignè de Morbi hujus exitu judicare licet, utut enim indolens ſit, pernicioſus nihilominus ob ſanguinis diſſolutionem cenſetur, in Leucophlegmatiam, Hydropem aut Tabem facilè tranſiens, vel citius etiam vires exolvens, & vitæ terminum abbrevians; præprimis ſi Febris continua, malignave quoque juncta fuerit.

Curatio. *Curatio* hinc melius inſtitui nequit, quàm ea exhibendo remedia, quæ blandâ vi adſtrictivâ totalem molecularum ſanguinis diſſolutionem impedire, & particulas acido volatiles acres ſalinas inde expellere: imò quæ ſimul fibrarum laxatum tonum corroborare, aut rupta conſolidare vaſcula poſſunt. Primo itaque omnium, ſi Febris nulla adſit, laxante blando remedio acres è ſanguine particulas eliminabimus, quale poteſt eſſe ſequens:

℞. *Radic. Scorzoner.*
Filic. ana ℥j.
Inciſa & mixta coque parum in
Seri Lactis bubul. vel
Aqu. Graminis aut Plantag. q. ſ.
In colaturâ poſtmodum infunde
Myrobalanor. opt. ℥ß.
Rhabarb. elect. ʒij.
Semin. Fœnic. ʒj.
Stent per noctem in loco tepido, ſequenti aurorâ coquantur parum, & colaturæ ℥iij. adde
Syrupi de Nymph. ℥ß.
Detur ad Vitr. Hauriatur mane unâ vice cum regimine Diætæ.

Vel ℞. *Rhabarb. opt.* ʒj.
Crem. ♀ri ℈ß.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. Sumatur pro doſi mane cum Juſculo farinaceo.

Præmiſſo laxante mox dabuntur blandè adſtringentia, vel abſorbentia, diaphoretico-diuretica. *Venæſectio* ſimul

ſimul in Brachio inſtituetur, vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* dorſo applicabuntur, ſicubi quædam ſanguinis abundantia adfuerit:

℞. *Tinct. antiphthiſic.* ʒiij.

Detur ad Vitr. Doſis 20. *vel* 24. *gutt. bis vel ter de die cũ Aquâ Plantag.*

Vel ℞. *Tinct. Martis adſtring. vel ſtyptic. alius* ʒiiß.

D. ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Eſſent. Trifol. fibr.*
Plantag. ana ʒiß.
Catechu ʒj.

Miſc. d. ad Vitr. Doſis 20. *vel* 30. *guttæ cum Aquâ Burſ. Paſtor.*

Vel ℞. *Aqu. Tormentill.*
Plantag.
Polygon.
Urtic. ana ℥ij.
Syrup. de Roſis ſicc.
Myrtin. ana ℥j.
Spirit. Vitriol. ℈ß.

M. d. ad Vitr. Singulis ſex horis duæ hauriantur unciæ.

Electuarii forma ſi deſideretur, ſequens aut ſimilis concedetur:

℞. *Conſ. Roſ. rub.*
Plantag. ana ℥j.
Condit. Cynosb. ʒij.
Bol. Arm. ppt. ʒj.
Sangu. Drac. ver. ℈ij.
Sem. Hyoſc. ʒß.
Syrup. myrt. q. ſ.

M. f. Elect. d. ad Oll. Doſis magnit. caſtaneæ ſingulis ſex horis.

Vel ℞. *Conſerv. Roſ. rubr. vitriol.*
Fl. Tunic.
Acetoſell. ana ℥ß.
Conditur. Cydonior. ʒiij.
Nuc. moſch. ʒj.
Unicorn. foſſil.
Terr. ſigillat. ana ʒiß.
Syrup. Corall. vel Capill. ♀*r. q. ſ.*

M. f. Elect. d. ad Oll. Sumatur magnitudo Nuciſtæ ſingulis ſex horis.

Pulveris formulæ ſequentes inſervire poſſunt:

℞. *Lapid. Hæmat. ppt.*
Bol. Armen. ppt. aa. ℈iiij.
C. C. uſt. ppt.
Ocul. ♋. *ppt. ana* ℈ij.
Pulv. flor. Roſ. rubr. vel Tunic.
Fol. Sanic.
Sem. Plantag. aa. ʒß.
Sacch. alb. ʒij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſ. m. ac v. ʒß. *cum Juſculo farinac.*

Vel ℞. *Radic. Tormentill. Biſtort.*
Terr. ſigillat.
Unic. foſſil. ana. ʒj.
Sangu. Drac. ver. ʒß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. Doſis & uſus ut ſupra.

Vel ℞. *Spec. diatriumſantal.* ʒj.
Gumm. Arab.
Thuris maſcul.
Maſtich. elect.
Semin. Urtic.
Perfoliat. ana ℈ij.
Corall. rubr. ppt. ʒij.
Diaph. martial. vel
Croc. Mart. adſtring. ʒj.
Laud. opiat. gr. vj.
Sacch. cand. alb. ℥j.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ʒß. *vel* ℈ij. *bis aut ter de die cum Emulſione Amygd. dulc.*

His

His addimus *Succos* ex *Urticâ urente*, *Plantagine anguſtifoliâ*, *Trifol. fibrino*, *Borragine*, *Numulariâ*, *Sanicula*, & ſimilibus recenter expreſſos, filtratos, atque duarum unciarum quantitate bis quotidie cum *Conſerv. Roſar. antiquâ* propinatos. Vel ex *Equiſeto*, *Polygono*, *Burſâ Paſtoris*, *Plantag. Urticâ urente*, *Summit. Hyper. Tamar. Cupreſſ. Foliis tenerioribus Quercûs*, *Fimo Caballi* &c. cum affuſione *Aquæ Plantagin. Aqua* deſtillari, hæcque dein m. ac. veſp. ad ℥iiij. per plures Hebdomadas propinari poteſt. Imò & *Acidularum potus* moderatus quovis anni tempore ſimul concedetur.

Externè inter ſympathetica remedia Angli laudant multi *Pulverem è Vitriolo Romano* ſub radiis ſolaribus ad albedinem calcinato paratum, ac *ſympatheticum* dictum, fœcibus excretis immiſſum. Item *Bufonem* ſiccatum, ſacculo ſericeo incluſum, atque ſub alis vel ſupra ſcrobiculum Cordis geſtatum. Nec non fruſtum *Ligni è Fraxino* primùm arboreſcente, ac eâ, quâ Sol Tauri ſignum ingreditur, horâ reſciſſum, atque manu detentum. Alii monile ex *Lapide Hæmatite*, *Coralliis rubris*, ipſoque *Ligno* dicto *Fraxini* factum de collo ſuſpendunt. *Burſa* denique *Paſtoris*, *Foliaq; Urticæ urentis* contuſa atque Plantis pedum & Volis manuum ſæpius applicantur non ſine fructu.

FLVXVS LACRYMARVM CONTINVVS, vid. *Epiphora*.

FLVXVS LOCHIORVM NIMIVS, vid. *Lochiorum Fluxus nimius*.

FLVXVS MENSIVM NIMIVS, vid. *Menſium Fluxus nimius*.

FOETOR *Corporis humani viventis* eſt odor teter & horridus, è membris his illisve quorundam hominum exhalans, atque vicinorum adſtantiumve nares moleſto ſenſu percellens. *Fœtor corporis.*

Equidem in genere totum corpus eorum Hominum fœtere obſervatur, qui ſordidi exiſtunt, multum ſudant, ſudores ſuos non abſtergunt, aut eos in ſuis induſiis ſiccari permittunt, neque induſia valdè mutant; quique corporis ſordes minimè abluunt; quemadmodum Ruſtici, Bajuli, Nautæ, Lignorum Fiſſores, variæque conditionis Opifices ſunt. Sed & aliquando in Febribus malignis atque peſtilentialibus, tranſpirationem vel ſudorem graveolentem fundentibus, in Variolis maturis & jam ſiccari incipientibus, *Fœtor* è toto corpore exhalat. Apud lautioris verò ſortis Homines ſubinde hæc aut illa pars quoque *Fœtorem* ex ſe quendam exſpirare notatur; hinc enim *Fœtor anhelitûs*, ſive *Narium*, *Oris*, *Aurium*, *Capitis* Achoribus fluentibus vel Tineâ, aut Phtiriaſi laborantis, *Alarum*, *Inguinum*, *Pedum*, *Partium ulceroſarum*. *Partes affectæ.*

Fœtor autem ejusmodi variè olet, & modò hircum, modò allium aut cœpas, modo aliâs res graveolentes ſuo odore refert. *Hircus Alarum* vocatur, quando ſub Axillis continuè emanans ſudor Hirci odorem repræſentat.

Cauſa. *Cauſa* Fœtoris cujuscunque noſtri corporis in genere videtur eſſe ſulphur ſanguinis maximè exaltatum, ſive à volatilibus ſalis alcalini acidive particulis ſolutum, & unâ cum illis dein in auras externas exhalans. Quando igitur ejusmodi particulæ ſalino-ſulphureo-volatiles in circulante humorum maſſâ copioſius ſolutæ, per glanduloſas harum illarumve partium vias deinceps exitum continuè inveniunt, tum inibi ſecretæ in auras expirant, fœtentemq́ue odorem excitant. Facit autem certa pororum in glandulis, aut particularum exhalantium configuratio, ut apud hos quidem per omnem cutim, apud alios verò tantùm per glandulas axillares, aut inguinales, aut pedum cutaneas &c. copioſius exſpirent: ita quidem ut quo major talium partium motus & agitatio contingit, eo copioſior quoque fœtorum exhalantium proventus excitetur. Quòd autem à ſulphureo-ſalinis volatilibus, maximè ſolutis, & Hominum nares peculiariter ferientibus, atque moleſtantibus particulis, auram externam inficientibus atque occupantibus producatur, argumento eſſe poteſt acidi & ſulphuris volatilis commixtio, ſtatim enim atque hæc conjunctio fit, particulæ in auras copioſè exhalant, & Fœtorem de ſe ſpargunt.

Narium fœtor unde? *Narium fœtor*, ex anhelitu fœtente cognoſcibilis, atque adſtantibus ferè intolerabilis, vel à purulentâ ſanie in Ozænâ, vel à muci narium viſcido-tenacis morâ atque retentione intra nares anguſtas, vel aliter malè conformatas, diutinâ provenit, ſub quâ particulæ tandem volatiles ſulphureæ reſolutæ id eſt, corruptæ & putrefactæ expirant, anhelitumq́ue fœtidum reddunt.

Fœ[tor] A[urium]. *Fœtor Aurium* originem ferè debet continuo effluxui, vel puris, vel ichoris cujusdam excrementitii, ſordidi, putridi, ac multum ſulphuris reſoluti ex ſeſe emittentis. Infantibus ac Pueris familiaris.

Fœ[tor] Ori[s]. *Fœtor Oris*, indeq́ue ſimul oriens Anhelitus fœtens, à variis cauſis originem ducit; inter illas verò numeramus ante omnia halitus Pulmonis exulcerati putridos, in expiratione vicinum aërem externum petentes; quemadmodum hujus rei teſtimonium præbent invictum Pneumonici aut Phthiſici, præprimis ſi continuè remediis internis utantur, quibus Flores ſulphuris permixti ſunt. Sed & huc contribuunt Liquores & Cruditates Ventriculi corruptæ, nidoroſæ, è cibis facilè putreſcentibus, alliis, cepis, raphanis, carnibus ac piſcibus ſalſis, mollibus, laxâ carne pollentibus enatæ, & per gulam exhalantes. Porrò ejusmodi fœtentem ex ore halitum efficiunt copioſa Fumi Tabaci ſuctio; nec non Dentes carioſi, fœdoq́ue muco tartareo obliniti; Dentitio Infantum difficilis; Salivatio arte procurata, in Scabie, Pſorâ, Lue venereâ &c. Gingivæ Scorbuto corruptæ, Ulcera fœda & cacoëthea Palati; Aphthæ, & Puſtulæ per oris partes diſperſæ.

Fœtor

Fœtor Alarum, *Inguinum*, *Perinæi*, *obſcœnarum Partium* ac *Pedum*, provenit ex earundem partium ſudore ferè continuo, ſulphureo-ſalinas volatiles moleculas ex ſeſe copioſè mittente. Auget hinc talem Fœtorem, ſicubi induſia vel tibialia, fœdo tali ſudore madentia, haud crebrò mutentur. Fluor etiam albus Mulierum ſubinde fœtidum quoque odorem de ſe exhalat, præprimis ſi venereus fuerit.

Fœtor Setaceorum, *Fonticulorum*, *Achorum*, originem debet itidem ſulphureo-ſalinis particulis inde jugiter exhalantibus. Obſervavi ante triginta annos Scaphuſii Helvetiorum, Fonticulum *Excellentiſſ. Hoſpitis mei Dn. D.* Chriſtophori Harderi, piæ nunc mem. copioſiorem, atque ſimul fœtentem admodum ichorem fudiſſe, quoties ipſe tractandos ac viſitandos quotidie habuit Ægrotos Febri malignâ laborantes, ubi certè miaſmata Ægrorum maligna cum ſanguine Medici communicata, ſulphuris atque ſalis volatilis ſolutionem atque diffuſionem moliebantur.

Fœtor denique ex *Utero Puerperarum* non raro prodit inſignis, quando vel ſecundinæ portio intra Uterum relicta, vel pars quædam ipſius ſubſtantiæ Matricis putrefacta, vel ſanguinis grumi corrupti atque in putrilaginem verſi fuerunt, & ita paulatim per ſinum pudoris excernuntur.

Diagnoſis ejusmodi Fœtorum haud difficilis eſt, cum per ſe ex ſuis circumſtantiis cognoſci queant. Neque de eventu illorum tam malè judicandum, cùm plus moleſtiæ apud Adſtantes, quàm periculi in Ægrotantibus procreent. Saltem per ſe Fœtor talis nullum hactenus interemit Hominem; ſed indicium tamen aliquando effectusque eſt Exulcerationis Pulmonis, ſimilisque alius funeſtæ internorum viſcerum. Quandoque curabile eſt malum, ſi cauſa ejus non eſt radicata valdè. Interim odor quoq; ejusmodi fœtens ſive Narium aut Oris, ſive Alarum aut Pedum apud unum vel alterum præprimis obeſum Hominem adeo vehemens, & ingratus exſpirat, ut ſæpè aliquibus Adſtantibus nauſeam, cordis imbecillitatem, animi deliquium, anguſtiam & anxietatem præcordiorum conciliet.

In *Curatione* ad duo attendendum, nimirum ad diverſitatem partium *Fœtorem* exhalantium, & ad varietatem cauſarum producentium. Quando igitur *malus* ejusmodi *odor*, v. gr. *Narium* aut *Oris*, à cauſâ quadam oritur inexſtirpabili, tum non niſi palliativa cura inſtitui debet, in quâ ad Fœtorem vel abſcondendum, vel aliter etiam corrigendum Naribus primò attrahenda præſcribuntur ſuaveolentia; quemadmodum ſub formâ quidem liquidâ ſunt *Spiritus Anhaltinus*, *Angelic. Anthos*, *Meliſſæ*, *Fl. Roſarum*, *Aurantior.* &c. cum immerſione *Cinamom. Garyophyllor. Moſchi* & *Ambræ*. Sub formâ ſiccâ ſunt *Pulveres errhini fragrantes*, è *Radicibus Ireos flor. Cyperi*, *Ligno Rhod. Santal. citrin. Ocymo*, *Meliſſâ*, *Majoranâ*, *Benzoin*, *Storac. calam. Moſcho*, *Ambrâ*,

Curatio.

mentill. &c. applicabitur. *Folia recentia Quercus*, *Plantaginis*, *Hederæ arbor.* & ſimilia imponentur. *Unguentum* de *Cerußâ* vel *diapompholyg.* inungetur.

Fractura. FRACTVRA eſt Morbus ſolutæ unitatis in partibus duris ſive Oſſibus, à cauſis externis ſcindentibus, contundentibus, terebrantibus, aliisve productus.

Differentia. *Species* & *Differentiæ* Fracturarum ſunt variæ, partim ab *oſſium varietate*, partim à *ſymptomatibus*, partim à *cauſis*, partim à *diverſo Fracturæ modo* &c. petitæ. Ratione *Oſſium* Fractura alia eſt in *Cranio*, alia in *Coſtis*, *Vertebris*, alia in *Oſſibus Femoris*, *Cubiti*, *Ulnæ* & *Radii*, *Humeri*, *Tibiæ*, *Claviculæ* &c. Alia in medio Oſſe, alia prope ejus caput, aut finem, vel in ipſâ extremitate: Alia in *Articulo* vel *propè articulum*, alia *longius ab Articulo* facta. Ratione *ſymptomatum* alia quidem ſine his, alia verò cum Vulnere, aut cum Dolore, Contuſione, Inflammatione, Spinarum Oſſium prominentia; alia cum Febre, alia ſine eadem. Ratione *modi primò* alia eſt *ſimplex*, in quâ unum tantùm os frangitur, ſine alius cujusdam partis inſigni læſione; alia *multiplex*, *compoſita* vel *complicata*, in quâ vel plura ſimul oſſa ſunt fracta, vel Luxatio, Vulnus, Contuſio, aliudve inſigne accidens ſimul eſt junctum. Dein etiam ejusdem modi reſpectu exurgunt quinque notabiles illæ *Differentiæ*, quarum *prima* eſt, quando Os in transverſum frangitur; *Secunda*, quando Os ſecundùm longitudinem finditur, ac rimam in dividitur, ita ut partes læſi oſſis ab invicem non prorſus ſeparentur; hæc vocari ſolet *Fiſſura* vel *Rima*, Græcis σχιδακηδὸν κάταγμα. *Tertia* eſt, quando Fractura in unâ quidem ſui parte rectâ linea contigit, in alterâ verò gibboſa eſt ſive lunata, atque eapropter Fractura *Lunaria* vel *Iſonica*, græcis κάταγμα καλαμηδὸν appellatur. *Quàrta*, quando Os fractum in plura tenuia fragmenta inſtar farinæ aut fruſtorum putaminis nucum, comminuitur & confringitur, græc. vocatur κάταγμα ἀλφιτηδὸν, καρυηδὸν vel etiã Σύντριμμα, *Contritio*. *Quinta*, tandem eſt, quando portio quædam Oſſis κατ' ἀποκοπὴν, *per confractionem* à toto planè eſt ſeparata & ablata, unde *Catapotrauſis* nuncupatur.

Producuntur omnes Fracturæ non niſi à *cauſis externis*, violenter in Oſſa incidentibus, ſive dein contundant, ſive pungant, ſive ſcindant, ſive alio modo Oſſium continuititem ſolvant. Occaſionem hinc præbent ſaltus, caſus ab alto, inſtrumenta ſecantia aut contundenita; ictus globulorum ſclopetariorum, unde *Contritio* inprimis contingit. Ca

Quantum ad *Diagnoſin*, deprehenditur Fractura, ſi tacto ejus loco in unâ parte cavitas, in alterâ verò intumeſcentia, vel prominentia percipitur; ſi commoto paulum membro fracto crepitus, vel fragor aliquis in Fracturæ loco auditur: ſi pars vel brevior Di- ſis.

brevior facta, vel contorta à motu muſculorum ſit; ſi dolor adſit, atque impotentia motûs muſculoſi in parte læſâ: ſi ſpinæ fracti oſſis continuè membranas ſuperjacentes pungant, vel per apertam ſimul cutim emineant: ſi cauſæ Fracturarum præceſſerint. Ut autem dignoſcantur ſpecies Fracturarum, ad peculiares circumſtantias eſt attendendum, ac ab illis judicium de ſpecie Fracturæ petendum; omnium autem difficillimè cognoſcuntur *Fiſſuræ* vel *Rimæ*, quæ ſine vulnere contingunt; quod ſi tamen dolor profundus diu admodum Ægrum in loco affecto torqueat, membrum in motu nonnihil impediat, ac denique tumida aliquantum pars ſit in loco Fiſſuræ, citra Inflammationem, tum Os ſubjacens fiſſum eſſe, audacter pronunciabis.

Progno- Quoad *Prognoſin*, minus periculoſæ Fracturæ audiunt, quæ ſunt recentes, ſimplices, & ſine alio quodam ſymptomate factæ: quæ in medio oſſis contigerunt; quæ ſunt transverſæ, quoniam tales, ſi benè ſint reductæ facilius aptâ ligatione contineri poſſunt: in quibus non multæ ſunt prominentiæ acutæ, nec alia fragmenta minutiora: ſi oſſa è ſuis ſedibus non multùm receſſerunt; ſi alterutrum duntaxat os in Brachio aut Crure fractum eſt; ſi Æger adhuc Juvenis, vel aliâs laudabili humorum circulantium diſpoſitione gaudeat. Magis periculoſæ verò ſunt, quæ cum Luxatione, Vulnere, magnâ Contuſione, Dolore, & Hæmorrhagiâ inſigni conjunguntur: quæ prope Articulos eveniunt: quæ denique iis obtingunt, qui malignâ quâdam humorum intemperie & cacochymiâ laborant: vel quibus Febris admodum ardens ſuperaccedit. Lethales tandem plus minus Fracturæ exiſtunt, quæ in Vertebris dorſi accidunt, ac Viſcera quædam interna ſpinis ſuis pungere, ſicque Spasmos, Paralyſes, Febresque acutas excitare poſſunt: vel quæ in Cranio cum læſione Meningum inſigni, aut extravaſatione humorum factæ fuerunt.

In *Curatione* Fracturarum ad quatuor præprimis attendimus; 1. Ut fruſta oſſis fracti, ſi quæ adfuerint prominentia, quàm citiſſimè ſuum in locum reponantur; vel ſicubi ſpina una aut altera prorſus ab oſſe avulſa ſit, eadem per Vulnus extrahatur; vel etiam ſi adhuc Oſſi cohærens ita promineat, ut reſtitui haud poſſit, forfice pars ejus maximè prominens auferatur, quò reliquum dein os introrſum trudi tanto comodius queat. 2. Ut oſſa repoſita per convenientem Ligaturam immota conſerventur, atque internaſcente callo iterum firmiter cohæreſcant. 3. Ut omnibus ſymptomatibus, qualiacunque demum extus ſupervenerunt, tuta citaq; medela afferatur. 4. Ut Febris acuta vel præcaveatur, vel ſi adſit, debitis quoque remediis citò profligetur. *Curatio*,

Repoſitio tamen *Oſſium*, ſi Inflammatio adeſt inſignis, differenda eſt, donec hoc accidens fuerit diſcuſſum, quod quidem obtinetur facilè, ſi *diſcutientia fomenta* inflamatæ parti applicentur, qualia ſunt ex *Camphora* at-

que *Gummi ammoniaco Spiritu Vin.* ſoluto parata; vel alia quoq; ſuo loco contra Inflamationem commendata remedia. Veteres Chirurgi heic peſſimo facto *lintea Aceto immerſa* applicuerunt, etſi enim hoc remedii genus non quidem, ut ſibi imaginabantur, repellebat, ſed tantillum diſcutiebat, quoniam tamen tardè admodum, nec ſemper tutò ſatis effectum iſtum edit, hinc melius longè atque prudentius *Aceti* uſu abſtinemus. Præterea ſi Hæmorrhagia inſignis adfuerit, ei quoque per ſtegnoticorum appoſitionem, uti ſuo habetur loco, ſimul medendum eſt.

Repoſitio autem perficitur à Chirurgo, & quidem primò per oſſis fracti in diverſa extenſionem; cùm enim muſculorum fibræ, oſſis robore deſtitutæ, ſequantur naturalem ſuam determinationem, & in ſe contrahantur, neceſſum eſt, per vim eas ſimul cum Oſſe fracto tantum elongare, quantum à naturali ſtatu receſſerunt. Fit hoc aut ſolis manibus, idque unius, pluriumve Hominum, vel habenis, ſive lineis faſciis circumpoſitis, vel per trochleam trajecto fune. Sed hæc extenſio tamen non nimia ſit, ne Convulſiones inde ſubſequantur. Extenſo ſic ſatis membro ſuccedit διόρθωσις, *conformatio*, ſ. *coaptatio*, quâ Chirurgus membrum, utraque manu comprehenſum ſtudet ad priſtinam figuram reducere, impellendo illud hinc inde, ante, retro, & ad latera, donec extantes particulæ in ſuas cavitates & priſtinas ſedes fuerint reductæ; quod ex doloris ceſſatione, oſſis fracti in ſuperficie æqualitate, & comparatione cum ſano membro factâ, eluceſcit. Coaptata hinc Oſſa conjuncta ſunt tenenda, quod præſtat proba deligatio ſive per duas faſcias ſæpius circumductas (quarum altera brevior à dextris adſiniſtram, ſurſum verſus, altera duplo longior contrario modo incedat ac retrocedat) ſive per aſcialem Faſciationem cum ſpleniis inſtitutam, cujus major eſt uſus, ſi pars affecta crebram requirat inſpectionem, ut cùm Vulnus Fracturæ jungitur, aut cùm Fractura eſt in Femoris medio, partéve ſuperiore. Ante faſciarum injectionem *Emplaſtrum diapalma*, vel *de Bolo*, vel aliud poros apertos tenens imponi poteſt; atque ad Inflammationem impediendam faſciæ prius immergi debent *Spiritui Vini*, in quo *Camphora* aut *Gummi ammoniacum* ſolutum eſt. Tandem ligatum ſic membrum ſive aſſulis ligneis, aut coriaceis involvitur ſive in capſulâ ligneâ, aut coriacea, ſive in pulvinari molliuſculo reponitur, ita tamen, ut ſæpius ratione ſuccedentis, Inflammationis extremitas membri ſurſum erigatur & calcaneus ab omni compreſſione vel alliſione ad lectum liber relinquatur.

In ligatione Aſſularum inprimis cavendum, ne arctè nimis illa fiat, quia ſic facilè humorum impediretur circulatio, & Tumor cœruleus membri infra ligaturam, cum Gangrænâ, intenſiſſimoque dolore ſubſequeretur. Quod ſi verò poſt ligatum membrum nullus ferè dolor amplius adſit,

niſi in Fractionis loco, ubi nonnihil firmius liganda pars eſt, (non tamen ut circulatio impediatur) tum certus eſſe potes de rectâ deligatione. Prima deligatio ita per triduum vel quatriduum relinquitur, niſi quædam ſymptomata ſolutionem ligaturæ requirant. Poſtmodum ad impediendam puſtularum efflorefcentiam, & pruritum ligatæ cutis diſcutiendum, ſingulis diebus ſemel, vel etiam bis Fracturæ ligatura ſolvenda, & de novo repetenda; ſed inſimul totus tractus ligari ſolitus *Oleo roſaceo* vel *chamæmelino* eſt inungendus, *Emplaſtrum* ſuperimponendum, aſciæ hinc & aſſulæ injiciendæ ſunt. Si puſtulæ in parte effloruerint, tum vel *Unguento camphorato albo*, vel *Eſſentiâ Myrrhæ*, *Aloës*, atque *Spirit. Vini camphorato* locus affectus eſt illinendus. Octavo die *Emplaſtrum Oxycroceum* vel ſimile imponi poteſt ad Callum promovendum; intus quoque *Oſteocolla* ſæpius ad ʒß. vel ℈ij. cum *Juſculo* propinanda. Atque hæc quidem in Fracturæ ſpecie, *Schidacidon* dictâ, quæ ſine Vulnere aut Luxatione contingit, obſervari poſſunt & debent.

Si *Os* eſt *fiſſum*, quod Germani vocant *ein Klackbruch*, tum tantillum materiæ ſucculentæ è Fiſſurâ effluit, quæ paulatim dein ſæpius juxta ductum fibrarum verſus Oſſis articulum protruditur, inibique exitum ſibi quærit, quem ſi non brevi obtinet, acrimoniâ adquiſitâ tendines, glandulas, oſſaque ipſa arrodit, ſpinamque tandem ventoſam inducit, quam imperitiores ſive Medici ſive Chirurgi hactenus pro *Catarrho cephalico*, aliove neſcio quo Affectu venditare, maleque curare non erubuerunt. Hæc itaque Fiſſura non ita ſtatim, ut aliæ Fracturæ ſanantur, quoniam nulla hic manualis operatio, extenſio aut coaptatio requiritur, ſed Chirurgus duntaxat ſymptomata vel præcavebit, vel debitis remediis diſcutiet, reliquumque ſoli Naturæ permittet. In principio hinc ſtatim *Emplaſtrum oxycroceum*, vel aliud *catagmaticum diſcutiens* & *roborans*, non tamen inflamans aut exulcerans imponi, ſimulque faſciæ commodæ, prius *Spiritui Vini camphorato* immerſæ injici debent, ita quidem ut os ſic arctè ligatum, ſuccos amplius nullos emittere, callique generationem longius extendere poſſit. Quod ſi tamen hâc deligandi formâ intra aliquot hebdomadas, quemadmodum fieri aſſolet, non omnis tumor cum dolore auferatur, ſed hæcce ſymptomata protrahantur, tum *Emplaſtra* magis *diſcutientia* reddi, ſimulque *Fomenta* ex *Herbis cephalico-aromaticis*, *Vino rubro* cum *Camphorâ* incoctis fieri, & aliquandiu applicari debent: non neglectis, quæ intus ſiccare & ſanare valent, *Lignorum decoctis*, ipſaque etiam *Oſteocollæ* exhibitione. Sed nec omittatur quoque *Venæſectio* in principio ſtatim inſtituenda, unâ cum uno vel altero *Clyſmate*. Quin & ſi diu admodum totalis ſanatio fuerit protracta, atque Tumor ab incraſſata materia ſubſtiterit, vel etiam *Callus nodoſus* genitus ſit, protinus ſuademus

 uſum

uſum *Thermarum ſulphurearum* qualiumcunque, aliquoties inſtitutum, præprimis autem *Plumbariarum Lotheringiæ, Wisbadenſiũ Haſſiæ, Aquisgranenſium Belgii, Piperinarum Rhætiæ, Badenſium Helvetiæ, Leucenſium Valleſiæ, Burbonenſium, Carolinarum, Schlangenbadenſium*, aliarumve.

Quod ſi verò Æger *Fiſſuram* fortè leviorem in principio nauci fecit, & ex hâc negligentiâ rorida quædam materia è fiſſo oſſis ac perioſtii lacerati loco effluens tumorem quendam produxit, tum hic, ſi poſſibile, citò aperiendus, antequam ichor acquiſitâ fortè corroſivitate circumcirca corrodendo fiſtuloſum, incurabileque Ulcus excitaverit, & quidem inciſio eo præciſè in loco eſt facienda, ubi Fiſſura contigit, ſicque inflictum etiam profundum Vulnus ex arte curandum; curatio tamen ita inſtituenda, quemadmodnm in *Fractura cum Vulnere*; videndumque num non ipſum os *Carie* infectum ſit, antequam cicatrix inducatur, eaque propter Vulnus ad os usque priùs dilatari convenit, tumque fruſtula oſſis flaveſcentia aut nigra carioſa vel forcipe auferes, vel cauterio exures, vel exſpectabis, donec per fruſtula minora paulatim cum pure prodierint. Separantur autem & prodeunt intra 30. & 40. dies, ſi Æger Juvenis, & fruſtum parvum; Ægro verò exiſtente ſene, carioſa fruſta ante 60. diem vix ſeparabuntur. Quando denique in fine oſſium ſanorum ſana caro incipit creſcere, ſignum eſt, brevi ſeparatam fore carioſam oſſis portionem. Ulcus interea, quemadmodum in Carie ſuo loco inſtructionem dedimus, deligabis; ſed ſimul Ægro prædicere non intermittes, ex tardâ admodum hâcce curationis methodo frequenter Contracturas articulorum provenire, claudoſque Homines reddi.

Oſſ. Con.

In *Oſſis Contritione*, quæ ſpinæ adhuc cohærent, neque punctionis ſenſu moleſtæ ſunt, eæ debitâ membri extenſione & coaptatione, ſi poſſibile, ſuo iterum reſtituuntur loco, debitiſque ligaturis retinentur. Si autem feſtucæ ab Oſſe penitus ſeparatæ fuerunt, atque muſculos ſuperjacentes, (niſi Vulnus ſit factum, per quod prominent) continuè pungunt, tum locus ſtatim inciſione eſt aperiendus, atque feſtucæ inſtrumentis extrahendæ; quod tanto facilius fit, ſi per Vulnus ſimul factum eminuerint. Niſi verò auferas, protinus Inflammatio, Gangræna, Convulſiones, aliaque mala ſubſequentur periculoſa. Notandum tamen, quod in Contritione oſſium per ſclopetarios globulos ſubinde Ulcus ad plures annos apertum maneat, donec omnia contriti oſſis fruſtula, plus minus pungentia, fuerint eliminata.

Fract. cum V. nere.

Quando igitur Fractura eſt cum Vulnere, curatio ſemper diutius protrahitur, ob diverſa Vulnus ſubſequentia ſymptomata, incommodioremque deligationem, quæ ſequenti modo peragitur: exemptis nimirum aut reſectis ſpinis oſſium prominentibus, membrum extenditur, oſſa fracta coaptantur, labia Vulneris, ſi nimis amplum, adducuntur, vel conſuuntur;

ſuuntur. Si autem Vulnus, in contuſâ præprimis parte, nimis arctum fuerit, tum inciſione magis ampliatur, quò ſanguini extravaſato & coagulato exitus pateat. Vulnus ab aëris præcipuè frigidi, humidi, aut maligni acceſſu præcavendum, neque ſtylorum exploratoriorum ope & immiſſione exaſperandum; nulla *pinguia* & *oleoſa* apponenda, quorum loco extus applicantur *Balſamum Indicum*, vel *de Copaiba*, &c. cum *Maſtiche*, *Oleo Terebinthin.* & *Eſſent. Caryophyllor.* quibus *fila carpta* immerguntur. Tandem *Emplaſtr. Opoteldoch*, perforatum undique, circa Vulnus & Fracturam applicatur, prius tamen Partem *Oleo roſaceo* vel *Lil. convall.* illinendo. *Pulvilli* hinc *Lintei* deſuper ponuntur; deinceps *linteum*, in extremitatibus utrinque fiſſum, *Spirituiq́ꝫ Vini camphorato* immerſum, toti membro obvolvitur, ita quidem, ut fiſſæ extremitates latus membri vulneratum reſpiciant. Porrò faſciæ ita injiciuntur, ut vulneratus locus nonnihil apertus maneat, quò ſic Vulnus quotidie bis deligari poſſit, abſque reliquarum faſciarum ſolutione. Aſſulis tandem membrum involvitur, eâ quoque ratione, ut dum Vulnus deligatur, non opus ſit, omnes ſimul tollere aſſulas. Aſſulæ autem vel capſulæ ligneæ ejus longitudinis eſſe debent, quâ quidem ſupra & infra Fracturam ſanas quoque membri partes involvant, imò ſimul ipſos Articulos ſuperent, quò ſic membrum in juncturis per pavores tempore ſomni contingentes flecti nequeat, quoniam ab ejusmodi flexione facilè partes oſſis fracti repoſitæ & coaptatæ iterum elaberentur, atq; hinc vel tardiorem ſanationem, vel informem callum producerent.

Quoad *Symptomata*, primum ratio habenda *Inflammationis*, *Tumoris* atque *Doloris*, quæ quidem vel præcaventur vel diſcutiuntur, ſi *Faſciæ*, uti ſæpiùs monitum, *Spiritui Vini camphorato* immergantur, calideque circumvolvantur. Loco *Spiritus Vini* alii quoque *Rorem mineralem* ſive *Phlegma* ⊖*li ſpirituoſum*, alii *Elixir Balſamicum Joh. Hellfrici Jüngken* commendant, quod hoc modo parare ſolet: *Sympto-mata.*

℞. *Radic. Angelic.*
Imperat.
Zedoar. ana ℥ß.
Cubebar. ʒij.
Garyophyll. arom. ʒj.
Croc. oriental. ʒß.
Caſtor. ℥ß.
Gumm. Galban.
Aſæ fœtid. ana ℥j.
Benzoin. Storac. calam. ana ʒj.
Camphor. ʒij.
Inciſ. & contuſ. affunde
Tinctur. ♀*ris* Mß.
Stent ita Infuſa ſemper in Vitro benè clauſo.

Victus immoderatus, & deligatio nimis laxa ſæpius occaſionem præbent *Callo* nimis *magno*, ſive *excreſcentiæ oſſis* in loco Fracturæ, à nutrimenti oſſei copioſiore affluxu vel admiſſione, provenienti, quæ ſuâ præternaturali eminentiâ incommoda varia, *Callus oſſeus.*

varia, inprimis autem dolorem, quando tangitur producit, imò & nonnihil muſculorum motum impedit. Callum hunc imminues impoſitione *Emplaſtri de Ranis Vigonis cum Mercurio*, cui deſuper ſimul applicari debet *lamina plumbea*: Tandem & *fomentum emolliens* atque *diſcutiens* ſimul applicatur, & in Diætâ Ægro victus tenuis præbetur; hac enim ratione Callus ſex menſium ætatem nondum excedens ſubinde intra 15. dierum ſpatium ita mollis reddi poteſt, ut Chirurgus poſtea membrum denuo extendere, ac in meliorem figuram aptare valeat.

Quandoque *Macies* & *Atrophia* in parte læſâ obſervatur, præcipuè cùm ligatura in deligatione nimis ſtricta fuit: cui malo medemur *laxiore* tantillum *deligatione*, & *Fomentis* ex *decocto Althææ*, *Salviæ*, *Majoranæ*, *Chamomill. Puleg. Malv. Mercurial. Meliſſ.* &c. in *Aquâ facto* paratis.

Quod ſi Membrum fractum difforme, aut curvum intortumque evaſerit, Chirurgi id ſive imperitiæ ſive negligentiæ adſcribes, niſi Æger admodum impatiens fuerit, membrumque benè aliâs repoſitum haud immotum tenuerit. Os femoris tamen paulò infra coxendicis juncturam ruptum, propter muſculos nimis craſſos & robuſtos ſicque deligationem vix poſſibilem bonam, non niſi curvè & informiter quandoque curari poteſt, ut hinc claudicatio, propter pedem breviorem redditum, ſubſequi neceſſe habeat.

Notandum quoque, dum Articulis in Fracturæ curatione, nulla flexura permittitur, ſub qualibet deligatione tendines eorum *Oleis emollientibus* & *roborantibus*, v. gr. *Chamomill. Hyperic. Aneth. Roſar. è floribus Slotani*, &c. eſſe illinendos, ne per longam adeo quietem *Contractura* ſubſequatur.

Pruritus, & *Mordicationes* à ſalſo oriundæ ſero, ſicubi in loco doloris & læſionis perſentiantur, abluente *Aquâ calidâ*, vel etiam *muriaticâ*, aut ipſâ quoque *Urinâ* tolluntur. Si verò *puſtulæ exulceratoriæ* effloruerint, inunctione *Olei Hyperic. Lil. alb. roſacei*, vel *Unguenti albi camphorati* diſſipantur.

Febri continuæ Fracturis ſupervenienti occurritur *Pulveribus* & *Mixturis diaphoreticis* per aliquot dies uſurpatis.

In *Diætâ*, præter *Decoctum Traumaticum* per aliquod tempus m. ac v. bibendum, atque *Oſteocollam ad* ℈ß. *cum C. C. phil. ppt.* aliquoties exhibitam, in principio vix niſi *Juſcula* optima, etiam conſumata, nec non *Hordeum*, *Orizam* &c. concedes; à *Vini* uſu abſterrebis; quandoque noctu ad conciliandum placidum ſomnum vel *Emulſionem Seminum frigidor.* vel *Julepum* ex *Aqu. Nymph. Lactuc.* & *Syrup. Violar.* propinabis. Ab Irâ, Terrore, ac aliis denique vehementioribus animi Pathematibus Ægrum tutum præſtabis.

Atque hæc in genere de *Fracturis* obſervanda cenſemus, quæ deinceps ad Species quasvis earum applicari

cari poterunt. Harum verò ſingularum deligationes, deligationumque & Faſciationum modi non tam ex libris, quàm ex ipſâ autopſiâ addiſci debent.

FUNGUS eſt Tumor vel Excreſcentia mollis, ſenſim ac ſenſim incrementum capiens, ex dilatatione vel laceratione tubulorum membranaceorum, ac inde extravaſato ſucco nutritio plus minus ſincero proveniens, & circa articulos utplurimum imò & in oculis, cerebroque vulneratis, oboriens.

Quoad *Partem affectam*, enaſcuntur è Pericranio, Perioſtio, Membranis, aliisve nerveis tunicis, in Capite, Oculis, circa Articulos, & aliis locis.

Viſui & Tactui facilè cognoſcendus occurrit *Fungus*, cujus ſubſtantia non dura, ut in Ganglio aut Scirrho, exiſtit, ſed mollis, albicans, digito cedens, nullam tamen impreſſi digiti foveam relinquens, penè indolens. Primò exiguus exiſtit, ſed nunc citius nunc tardius incrementa capiens. Circa genu & molam ſ. patellam frequens, ipſumque non rarò Genu ſuo loco movens, & ita ad flexionem, ſive contractionem, extenſionem, ac ambulationem ineptum reddens.

Generantur Fungi è ſucco Nutritio, gelatinoſo, è membranis laceratis, nimiumque diſtenſis copioſius effluente, qui hinc ſenſim auctus, atque exhalantibus particulis aquoſioribus condenſatus in ſubſtantiam carnoſam, ſpongioſam, mollem, *Fungi* nomine antiquitus expreſſam, faceſſit. Hinc non infrequenter è Vulneribus aut contuſionibns Cranii, Meningum, Articulorum, aliarumque partium membranoſarum, ni caveamus, emergunt. Pro diverſâ autem quantitate aut qualitate extravaſati ſucci etiam Fungus *major minorve* apparet; vel *benignior* aut *malignior* certè evadit. Si ſucci dulces ſunt minusque acres, etiam Tumor *benignus* erit, ſi verò acres illi fuerint, & corroſivi, tum Fungus erit *malignus*, magis dolens, imò cancroſus, deterior ſemper redditus, quamprimum applicueris remedium corroſivum.

Quoad *Prognoſin*, Fungus benignus, ac indolens, ad plures ſæpè annos ſine ulteriore incommodo durare poteſt. Curatu ſanè difficilis, diuturnitate verò temporis, ſi acrior fuerit redditus ſuccus, in Cancrum, non ſecus atque Scirrhus, degenerare, vel etiam Tabem inſenſibiliter poſt ſe trahere valet. Qui è Vulneribus recens prodit Fungus, non adeo difficulter & brevi quoque temporis ſpacio diſſipari poteſt, modò rectè tractetur. *Prognoſis.*

In *Curatione* Fungorum diuturnorum citra Vulnera contingentium *internè* quidem ante omnia *Purgans* aliquod *mercuriale*, cum *Mercurio* nimirum *dulci*, exhibendum, illudque aliquoties repetendum venit; paratum ex *Maſſ. Pilul. hydrop. Bont. Extract. panchymag. Croll. Mercurio dulc. Scammonii*, & *Jalappæ reſinâ*, aut ſimilibus aliis. Vel *Vinum* medicatum *Curatio.*

catum, verno & autumnali præprimis tempore concedatur, in hunc aliumve modum; v. gr.

℞. *Radic. Sarſæparill.*
Scrophular.
Scabioſ. ana ℨiij.
Herb. Numular.
Ceterach.
Pyrol.
Scord. ana Mß.
Lign. Santal. citr.
Saſſaphr. ana ℥ß.
Semin. Dauc. ℨiß.
Fol. Sen. opt. mund. ℥j.
Agar. trochiſcat.
Rhab. elect. ana ℨiij.
Cortic. Vinteran.
Salis Card. bened. ana ℨj.

Inciſ. & contuſ. d. ad Nodul. ex ſindon. rubr. cui affund. Vini albi veteris & Aqu. fontan. ana ℔ij. *Poſtea ſingulis matutinis Cyathus* ℥vj. *exhauriatur.*

Purgato autem ſic corpore *intus* quidem paulatim ſiccantia traumatica, & viſcoſos humores reſolventia exhibeantur: quemadmodum ſunt *Tinctura Mart. aperit. Tinct.* ♄ *nii, Spirit. C. C. eſſentif. Tinctur.* ♀ *ri eſſentif. Eſſent. Lignor. Ireos flor. Chelidon. maj. Imperator. Cinamom. Piper. Cubeb. Pil. marin. uſtæ, Spongiæ uſtæ, Lapides ſpongit. calcinati, Cochleæ uſtæ, & pulveriſat. Ocul.* ♋. *ppt.* ♄ *n. diaphor. Bezoard. min.*

Externè commendamus *Thermarum* ♀ *earum* uſum diuturnum, applicationem *Emplaſtrorum* maximè *reſolventium*, v. gr. *de Galbano, de Ran. Vigon. cum tripl. Mercur. de Cicut. de Succo Nicotian.* cum *Sale ammoniac. Sale Gemmæ*; vel *Cochleis* unâ cum teſtis calcinatis & pulveriſatis; *Emplaſtrum* item è *Cicut. Betonic. Alliar. Menth. Meliſſ. Pulegio, Gumm. ammoniaco Spirit. Vin. ſolut. Camphorâ, Succ. Solani inſpiſſato, Rad. Bryon. Ariſtoloch. Angelic. Scrophular. Imperator. Pimpinell. Jalapp. Hellebor. nigr. Spongiis combuſtis, Cinnabar. communi, cum Pice, Terebinth.* atque *Cerâ* invicem miſtis concinnatum, & ita coctum, ne cuti nimis tenaciter adhærendo ejus poros maximè conſtringat & obſtruat. Si his nihil profeceris, ad extirpationem eſt accedendum, Ferris chirurgicis, peritaque manu peragendam, quâ quidem ſecundùm artem debitè ac circumſpectè factâ, ſi quid reſidui hæret in Vulnere materiæ, aut ſi quæ radix in fundo lateat, è quâ malum repullulare denuò poſſet, candente ferro exuratur, tandemque Vulnus ſolito more ſanetur. In hâc tamen operatione præter externam cutim nihil incidendum, foramen autem amplum faciendum, ut materia omnis exprimi tanto commodius poſſit. Cavendum per omnia, ne nervoſi tendines quocunque modo lædantur.

Quòd ſi autem *Fungus* è *Vulnere membranoſarum partium* ſubitò, & vel unius noctis ſpatio enaſcatur: tum eidem ſtatim *ſicci* inſpergantur *pulveres* ex *Rad. Ariſtoloch. rot. ver. Irid. florent. Angel. Calam. aromat. Aron. Garyophyll. aromaticis, Fol. Sabin. Lapid. & Chelis cancrorum combuſt. Cochleis cum ſuis teſtis combuſtis*, quibus etiam aliquid de *Sacch. Saturni*

turni vel *Terrâ* ⊖*li dulci*, pro re natâ addere licet. A fortioribus autem Cathæreticis abſtinendum, dum ab iis malum valdè irritari ſolet.

Si *Fungus* tandem eſt *cancroſus*, intus quidem Cacochymiam ſcorbutico-acrem corrigentibus, velut in Scorbuto docetur, remediis, extus verò non niſi ſectione, citò tutoque inſtitutâ, malum extirpabis.

ʳ inus. FVROR VTERINVS eſt Delirium ſubinde rabioſum, cum immani Veneris appetitu, à Spirituum animalium per corruptam ſeminalem materiam alteratione & agitatione perverſâ oriundum.

ſa. Originem huic animi Morbo præbet frequens titillatio, & irritatio Clitoridis, vicinarumque partium genitalium venerea, à quâ Spiritus animales in talem usque motum cientur, unde appetitus ad Venerem exercendam ac ſatiandam ferè continuus, isque cum furore quodam & delirio excitatur. Titillatio verò illa pudendorum contingit à ſero quodam ſpecificè acri, ſive, ut loqui malunt, corrupto ſeminali ſucco, è glandulis vaginalibus, vel etiam cervicis Uteri extillante, & determinato quodam modo fibras Clitoridis vicinarumque partium aſſiduè propemodum lancinante, ac ad venereorum amplexuum deſiderium potenter ſtimulante. Affectus tamen non niſi Libidinoſas prehendit ſive Virgines ſive Viduas, concubitum venereum anhelantes, ac ſuâ cogitatione frequenter ruminantes. Alii cauſam Affectûs altius petunt, nimirum ex ſero acido-auſtero ovula teſticulorum corrumpente, indeque liquorem ad Sanguinem atque Spiritus animales transmittente, à quo poſtmodum deliræ venereæque cogitationes, æſtu quodam in vitalibus humoribus oborto, excitantur.

Non ſtatim hic cognoſcitur Affectûs, quia Fœminæ adhuc rationis compotes gravem atque inſolitum, quo excruciantur, æſtum venereum aliis aperire, & confiteri nolunt. Unde omnibus deſtitutæ remediis, malum firmiores quotidie radices agit, triſtitiam animi, ſuſpiria, melancholiam, inſomnes noctes, faciei pallorem, maciem &c. producit, tandemque ſpiritus ad impetuoſum motum evehendo, delirium & furorem excitat. In quo ſtatu dum miſera exiſtit Fœmella, nullum amplius ratiocinationi locum præbet, inquieta eſt, ſubinde garrula, & libidinoſorum conſortia affectans, non niſi Venerem meditans, venereasque cantilenas amans, legens, canens. Tandem ipſos quoque Viros ad concubitum trahere haud erubeſcit, quo denegato in furorem, ſeu Rabiem atque Maniam, perdito planè rectæ rationis uſu, miſerè delabitur; vel etiam penitus ad deſperationem adigitur, in quâ niſi cuſtodiatur, ſibimet haud rarò necem inferre conatur. *Diagnoſis.*

In *Curatione* ad ſpirituum æſtum temperandum ante omnia *Venæſectio* ordinanda eſt. Poſtea verò ſtatim *Vomitorium* exhibeatur mediocre, ex ♀*ro emetico*, vel *Radice Ipecacuanhæ*, *Curatio.*

 Aſari,

Aſari, cum *Cremor.* ♀*ri*, *Terr. ſigillatâ* &c. Vel *Aqu. benedicta Ruland.* aut *Oxyſacchar. emetic.* propinetur. Cujus finitâ operatione ſufficiente *Elixir* quoddam *uterinum*, cum *Eſſentiâ Caſtitatis Mynſichti* in uſum vocabitur, paratum ex affuſione *Spiritus Vini tartariſati* ſuper *Radic. Biſtort. Cichor. Scolopendr. Filic. Herb. Rut. Agrimon. Menth. Calaminth. Origan. Semin. Agn. caſt. Fœnicul. Carv.* Vel iisdem ſpeciebus affundi *Vinum album bonum*, & poſt aliquot dies deſtillari poteſt. Si ex *Seminibus Agni caſti Aneth. Rutæ*, *Lactuc. Cannab. Hyperic. Carv. Aquileg. Herbis Menth. Meliſſ. Smaragd. ppt. Terr. ſigill. Bol. Armenat. Unicorn. foſſil. Arcan. duplicat. Mynſ. Lapid. prunell. Nitro* ♁*iato. Nuce moſchat. Mac.* atque *Saccharo* ad pondus omnium, pulverem conficies, ejusque m. & v. ℥j. cum *Aqu. Nymph. Lactuc. Portulac. Solani*, exhibeas, ſenſim levamen ſperare poteris. Vel

℞. *Nitr.* ♁*iat.*
Bol. Arm. ppt. ana ʒiß.
Sacch. Saturn. ℈j.
Camphor. gr. xvj.
Ol. ſtill. Rut. gutt. iiij.
Sacchar. alb. ʒiß.
M. f. Pulvis ſubtil. divid. in 8. *doſ. æqu. mane ac veſperi capiendas.*

Vel *Tinctura antiphthiſ. Garm.* per plures dies ad *gutt.* xij. aut xv. m. ac v. exhibeatur. Vel etiam *Clyſſus* ♁*nii*, *Spiritus Salis* vel *Nitri dulc. Spiritus aperit. Penoti*, *Aqu.* vel *Eſſent. Caſtitat. Elixir.* ⊖*l. Mynſ. Tinctura Martis* cum *Aquâ* & *Cremore* ♀*ri* per decoctionem & filtrationem ſolam parata, ad 10. pluresque guttulas uſurpetur ſæpius. Prodeſt dein quoque *Acidularum*, *Juleporum*, *Emulſionum*, *Succorum acidorum* potus. Hinc *Julepi* ex *Aquis Portulac. Lactuc. Nymph.* cum *Syrup. Rub. id. Rib. Berb. Emulſiones* ex *Seminibus Cannab. Aneth. Aquileg. Lactuc. Citr.* 4. *frigid. major.* cum iisdem *Aquis* parari & exhiberi poſſunt. Neque contemnendus venit uſus *Balneorum Aquæ frigidæ. Sal eſſentiale Acetoſellæ*, *Rutæ*, cum *Unicorn. foſſil.* & ſimilib. in pulvere ſæpius ſumtum pariter conducit. Inter hæc tamen per intervalla *Extracti Hellebor. nigr. grana* 8. *ad* 10. ad corpus leniter expurgandum, cum *Vino* & *Cremore* ♀*ri* ſumantur. *Externè* Lumborum regio quotidie vel *Oleo Nymphææ*, *Roſar. Lilior. alb.* vel *Unguento ſaturnino* aut *ſantalino* cum *Camphorâ* illinatur. Vel *Folia Salicis*, *Nymph. Lactuc. Portulac. Rut. Vitic. Aneth. Menth. Solani* invicem recenter contuſa, ac *Aceto* quoque perſperſa, regioni Pubis & Lumborum frigidè, aut tepidè applicantur.

In *Diætâ* vel Matrimonium cum robuſto, vegetoque Homine concedatur; vel omnes cibi, multum & acre ſemen flatuoſum exhibentes planè vitentur. A *Vini* uſu abſtineatur; *Aromata* fugiantur. Corpus *laboribus* quotidianis fortibus delaſſetur. *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* ſingulis menſibus applicentur. Animus à *rerum venerearum cogitatione* abſtrahatur.

FVRFV-

FVRFVRES, FVRFVRATIO, PORRIGO, eſt Scabies ſicca ſ. ſquamoſa aut furfuracea Cutis capillatæ capitis, ab excrementitiis ſalſo ſulphureis particulis in ſuperficie extimâ cuticulæ coagulatis oriunda.

Afficitur plerunque cutis capillata capitis, quandoque & ipſa facies immunis non eſt. Adultos æquè ac Juniores, neutros tamen frequenter prehendit. Conſiſtit autem totus Affectus in numeroſis ſquamulis albicantibus, capillatam cutim Capitis inter ipſos crines occupantibus, eamque tegentibus; quandoque ſine, quandoque cum pruitu moleſtis. Interdum ultra capillos etiam frontem, faciemque invadit & defœdat. Squamulæ nunc majores, nunc minores ſunt, nunc copioſiores, nunc pauciores. Decidunt nonnunquam è crinibus per ſe, copioſius verò, ſi pectinentur illi. Fœminis quàm Viris familiariores Furfures, quoniam illæ capillos ſuos quotidie haud pectinant. Nonnullis etiam Viris haud infrequentes, qui videlicet, quòd capillamenta portant, capillatam Capitis cutim negligenter extergunt, licèt facilè ac multum ſudent.

Producuntur autem furfuraceæ illæ Squamulæ à particulis ſalino-acidis ſulphureis lentis per poros capillatæ cutis Capitis transſudantibus, & circa radices pilorum ſtatim inſpiſſatis. Hinc qui capillos negligenter curant, ſordesque capitis non quotidie pectinis ope auferunt, facilè tales Furfures colligunt; proveniunt autem illæ particulæ è maſsâ humorum ad glandulas ſubcutaneas circulante; in ſuperficie dein Cutis ſubſiſtunt facilè, propter ſui aliqualem lentorem; inſpiſſantur etiam, & in formâ albicantium cruſtularum condenſantur, dum plurimæ particulæ aquoſæ ob ſuam volatilitatem unâ cum ſubtiliſſimis alcalinis liberam citò petunt auram, atque craſſiores ſaponiformes poſt ſe relinquunt.

Affectus exigui eſt momenti, dum præter defœdationem nec periculum, nec alium ferè morbum portendit: poteſt tamen, ſi prorſus negligatur, ipſaque Squamularum ſalia acriora reddantur, in fœdam Capitis exulcerationem & Scabiem, vel Achores mutari, tantoque id magis, ſi in victûs ratione multum peccetur, ac inde ſanguis cacochymicus, acido-ſalino-acris cumuletur. Prognoſis.

In *Curatione* intus *purgans* aliquod, per inferiora ſufficienter evacuans, in principio ſtatim ad cauſam antecedentem minuendam eſt præſcribendum, v. gr. ex *Tabulis diacartham. Aniſo laxativ. Paſſulis laxat. Extr. catholic.* &c. paratum. Poſtmodum externè ſtatim *mundificantia* in uſum trahenda, in quem finem conducit *Lixivium* qualecunque, vel etiam *Vinum*, cui *Apium*, *Nicotiana*, *Chelidonium majus*, *Scillæ radix*, *Beta recens*, *Cochlearia*, *Naſturtium*, *Gratiola*, *Salvia*, *Lupinorum grana*, *Centaur. min. Semin. Sinapi*, *Bacc. Juniperi* incocta ſint. Aliis pro *lotione* placet *Urina*, vel *Aqua* etiam *muriatica*. Williſius *Oleum* ♀*ri per deliquium Oleo Nucum* anaticâ doſi permiſcet, Curatio.

miſcet, atque ſæpè illinit affectis locis. Prodeſt & *Decoctum Saponariæ, Perſicariæ, Agrimoniæ, Parietariæ, Radic. Cucum. aſinin.* &c. poſt ablutionem verò vel *Unguentum medicamentoſum Mynſicht.* vel *Oleum* ſuperius inungi poteſt. Vel *Furfures triticei*, aut *ſiliginei* nonnihil calefacti Capiti affricantur, ſicque ſquamulæ una cum Furfuribus poſtea decident, & pectinando auferentur. Laudant alii inunctionem *Olei Amygd. amarar. Olei* item *balanini, ſeſamini* &c. Dolæus ſuadet *Liquorem ex Sale ♀ri & Myrrhâ* in cellâ liquefactum, quo pars furfuracea illinatur, ac dein *decocto Lupinorum cum urinâ parato* abluatur. *Spiritus Reginæ Hungariæ, Spirit. Meliſſæ, Vini rectificatus & ♀riſatus* quoque Furfures auferre poſſunt. Tandem internè *ſimul* ſanguinem depurantia in uſum vocentur remedia, quemadmodum ſunt blanda diaphoretica, ac præcipitantia: v. gr. *Ebur ppt. ♁n. diaph. Bezoard. miner. Pulv. Viperar. ppt. Tinctura ♁nii tartariſata: Eſſentia Fumar. Lignor. Aquilegiæ, Betonicæ.*

Furunculus. FVRVNCVLVS, DOTHIEN, Δοθιὴν, eſt Tumor plerunque inflammatorius, ovi columbini magnitudinem vix excedens, in hâc vel illâ corporis parte cutaneâ à lymphæ ſanguinisve extravaſatione ac ſtagnatione oriundus, tandemque, niſi diſcutiatur, in Abſceſſum & Ulcus terminans.

Diagnoſis &c. Promiſcuè varias affligit Cutis partes, inprimis autem Glandulas ejus, è quibus propullulare ſolet. Magnitudinem ovi columbini rarò excedit; rubicundus, & ardente, acuto, pungente, aut pulſante admodum dolore inſtar Inflammationum moleſtus eſt. Pueros, quandoque & Adultos intemperato, ſordidoque victu gaudentes prehendit. Rarius diſcutitur, ſed plerunque ſuppuratur, inque Abſceſſum, & Ulcus convertitur. Si materia ſtagnans fuerit acrior, ſimul Febrim accendit continuam, non rarò malignam; interdum tamen Febreos ephemeræ criſis exiſtit. Reperiuntur etiam, qui pluribus ſimul Furunculis infeſtantur, vel qui Scabiem quoque conjunctam habent. Qui Variolis laborârunt, neque perfectè ab illis purgati fuerunt Infantes, ejusmodi Tubercula quoque plura vel pauciora ſubinde adquirunt. Obſervavimus & nos haud paucos, qui ſalſo-pituitoſâ intemperie laborantes, poſt uſum Balneorum ſive domeſticorum, ſive mineralium, in *ephemeras* inciderunt *Febres*, & nunc Scabiem, nunc Furunculos ſimul contraxerunt. Hærent autem aliquando talia Tubercula in extimâ cute, interdum verò profundius deſcendunt ad ipſam muſculorum ſubſtantiam. Contagioſis quoque temporibus, vel ubi ſanguinis maſſa corroſivis ſcatet particulis, malignitate non carent.

Cauſa. *Cauſa* ejusmodi Tuberculorum *proxima* eſt humor ſanguineo-pituitoſus, ſalibus acido-viſcoſis plus minus inquinatus, atque in tubulis Glandularum cutanearum his illisve ſtagnans,

gnans, vaſcula diſtendens, ſicque circulationem ſanguinis eo loci impediendo Inflammationem producens. Stagnans dein humor, ſi nimium expanſi rumpuntur tubuli, confluit, atque per inteſtinum quendam ſive fermentationis, ſive putrefactionis motum in pus mutatur, Abſceſſumque format, mox ſui apertione in Ulcus abeuntem. *Antecedenter* occaſio huic morbo naſcitur à circulante Maſſâ humorali, quando in hâc, propter advenientem chylum minus perfectè elaboratum, ſalſoque-pituitoſum, plures particulæ ſals-acidæ, fixiores, atque viciſſim pauciores alcalino-volatiles fuerunt collectæ; unde in ſero Sanguinis facilè quædam craſſities & viſcoſitas tandem producitur, quæ datâ poſtliminiò anſâ conſtrictionis alicujus, in his illisve magis diſpoſitis cutanearum glandularum tubulis Sanguini transfluenti obicem ponit, atque ſuperiùs dictam accumulati humoris ſtagnationem efficit. Quod ſi autem Sanguinis vitium majus foret, tum etiam, loco Furunculi unius vel alterius, magni Bubones & Abſceſſus producerentur. *Benignus* eſt Furunculus, ſi materia ſtagnans magis dulcis & chyloſa exiſtit: *Malignus* verò, ſi ſalibus acido-acribus, plus minus volatilibus & corroſivis imprægnata fuit.

Prog-no. Quòd *Prognoſin* concernit, niſi malignitas ſubſit, periculo omni iſta Tubercula vacant; licet aliâs plerunque tardius ſuppurentur, neque facilè in Gangrænam aut Sphacelum abeant, modò ſcitè tractentur. Si impura admodum ſit apud Ægrum humoralis Maſſa, tum vel plures ſimul efflorescunt Furunculi, vel uno curato, in alio mox loco novus emergit; unde Pueri non rarò ad Maciem diſponuntur.

Curatio proin modò brevis modò diuturna eſt, & ultra menſem protrahitur, pro diverſâ nimirum circulantium humorum diſpoſitione & craſi. Attamen heic ſtatim attendendum, utrum Febris aliqua præſens ſit, vel abſit? Etenim prægreſſâ aut præſente adhuc Febri alvus quotidie vel naturâ, vel arte laxa eſſe debet; internè verò *blandorum diaphoreticorum*, &, ſi opus fuerit, *alexipharmacorum* medicaminum uſui eſt inſiſtendum. Si abſit Febris, *mediocre purgans* ante omnia, niſi inſignis Furunculi inflammatio impedimento ſit, exhibere oportet. Poſtea verò nihilominus *internè* quidem unum vel alterum diaphoreticum dabis, ex ♁n. *diaph. Bezoard. min. C. C. phil. ppt. Ebor. ppt. Bezoard. mart.* & ſimil. cum *Electuar. diaſcord.* vel *Roob Sambuc. Juniper.* & *Aqu. Fumar. Ulmar. Card. bened. Cheref. Scabioſ. Agrimoniæ*, permiſtis. *Externè* verò in omni Furunculo primum *diſcutientia* ac *reſolventia*, his verò nil operantibus *maturantia* ſive *Emplaſtra*, ſive *Cataplasmata* ſunt adhibenda; quæ inter nobis hactenus ſatisfecerunt modò *Empl. Norimberg. Gruberianum, Diach. cum Gum̃is, de Mucilaginibus, Gumm. ammoniac. Aceto ſolutum*, & *Emplaſtri* formâ impoſitum; modò *Cataplasmata* ex *Melle*, *Succo Ceparum*,

 vel

vel *Chelidoniæ*, ac *Farinâ ſecalinâ*. Vel ex *Semin. Lini*, *Micâ pânis*, *Herb. Malv. Parietar. Alth. Chamomill. Flor. Sambuc. Verbaſc. Melilot. Malv. hortenſ. Ficub. Camphorâ*, *Croco* &c. in *Lacte* decoctis parata. Si ſuppuratus inde eſt Furunculus, apertusq; ſponte aut arte, tum *digeſtivo* vel *ſimplici* & *communi*, vel *compoſito Hildani* cum turundis diligenter immiſſo, ſubinde & *injectione* cum *Urinâ* aut *Decocto Gratiolæ*, *Pyrolæ*, *Virgæ aur. Hyperici*, *Centaurii minoris*, ſi opus videbitur, factâ, atque impoſito ſimul ſemper *Emplaſtro Diapalma*, vel *Opoteldoch* perſanatur. Conſule quoque de his Titulum de *Abſceſſu*.

GALLICA LUES, vid. *Lues venerea*.

Ganglion. GANGLION, NODUS, Germanis *Uberbein* eſt Tumor plus minus renitens, durus atque indolens, cuti concolor, à tubulorum tendinoſorum expanſione atque induratione poſt laborem inprimis, aut uſum vehementem, in manibus pedibusque obveniens. Vel etiam aliquando nihil aliud eſt, quàm inſignioris ductus aquoſi, involucrive nervorum aut tendinum larga diſtenſio, ab externâ contuſione, aut niſu oriunda, in quâ tanquam in cyſtide Lympha ubertim congeritur, incraſſatur, induratur, & ſubinde in tantam molem excreſcit, ut ratione ſuæ geneſeos pro Aneuriſmate vaſorum Lymphaticorum poſſit.

Locus affectus. Ex quibus nunc patet, Affectum hunc circa Articulos magis, quàm alibi progigni, imò ipſos tendinum tubulos, aut involucra, non ſecus atque vaſa lymphatica occupare. Sed inſimul clarum eſt, falſò à Veteribus, ipſoque *Dolæo* perhibitum eſſe, *Ganglion* à contorſione & induratione tendinum provenire, cùm tale quid citra magnum dolorem, aut citra Paralyſin, qualis in Ganglio verò nunquam obſervatur, contingere nequeat.

Cognoſcitur autem hic Morbus ex tumore duro, indolente, (niſi quod inter laborandum tendines premendo laſſitudinem membri gravativam producat) cuti concolore, tendinibus articulorum præcipuè inhærente; primùm quidem majoris piſi magnitudinem non admodum excedente, ſed poſtea ſenſim adaucto, ita ut magnam ſæpè molem exæquâſſe viſus ſit: Tunc autem Tumor non ſolùm durus & renitens, ſed & inæqualis exiſtit. Ad latera dein magis, quàm ad anteriora aut poſteriora ſub Cute mobilis eſt, quo quidem ſigno non ſecus ac ſui duritie à Meliceride, Fungo, atque Atheromate facilè dignoſcitur. Cui adde, quòd Fungi etiam profundius lateant, atque ob latiorem baſin in nullam ferè partem moveri commodè poſſint. Di-ſi.

Producitur ferè Ganglion à *Causâ* aliquâ externâ violentâ; v. gr. ictu, caſu, niſu tendinum vehementi, membrorum diſtenſione, atque intorſione validâ, à motibus ſpaſmodicis, ſive convulſionibus; à pandiculatione, inciſione, atque ſimilibus; unde Lympha quædam pituitave Ca-

tave

tave dulcis, vel ſub involucro tendinum, vel in tubulo quodam lymphatico obhærere, cumulari, inſpiſſari, ſicque Tuberculum ejusmodi durum excitare queat. Quin etiam eadem cauſa morbifica frequenter extravaſari, iisdem in locis poteſt, & cùm de ſucco cartilaginum vel oſſium nutritio multum participet, tanto magis condenſari, ac indurari, propriaque ſimul cyſtide includi valet.

In *Curatione* unicè ad indicationem curatoriam, quæ Tumoris eſt extirpatio diverſimodè inſtituenda, attendere oportet.

Recentia proin Ganglia, in quibus materia nondum eſt indurata, ſæpè per attenuantia, incidentia, atque reſolventia protinus diſcutiuntur: in quem finem imponuntur *Laminæ plumbeæ, Hydrargyro illitæ:* aut *Emplaſtra* de *Ranis Vigonis*, vel *de Cicutâ, Nicotianâve* cum triplo *Mercurii:* qualia Emplaſtra quoque *Oleis ſtillatitiis è Lateribus, Sapone, Cerâ, Ligno heraclio, Ligno ſancto, Fungis,* aut *Spongiâ* paratis exaltari ſimul poſſunt. Nonnunquam evaneſcunt, ſi validâ compreſſione cyſtis rumpatur, ſed tum radice nondum obliteratâ brevi nova incrementa ſumit. Sequens etiam *Fotus* maximè utilis eſt:

℞. *Lixiv. Sarmentor. part.* iiij.
Aceti opt. part. j.
♁n. crud. Alumin.
Tutiæ, Ærug.
Lign. Saſſaphr. ana q. ſufficere putabis.

Coque invicem probè, atq; lintea poſtmodum huic liquori calefacto immerſa ter vel quater quotidie applica, usq; ad Tumoris diſcuſſionem.

Majora verò *Ganglia*, quæ diſcuti nequeunt, omnium optimè exſcinduntur; nimirum Cutis ad panniculum carnoſum usque cruciatim inciditur, hinc elevato panniculo modò dicto, vel integra cyſtis Ganglii evellitur; vel filum circa radicem Ganglii trajicitur, quo totus poſtea Tumor conſtringitur, atque reſecatur, radicem *Butyro ♁nii,* vel *Lapide infernali* tangendo. Vel tandem abſcinditur, quantum commodè poteſt, & materia hinc omnis evacuatur, relictumque Vulnus aut Ulcus *Unguento Ægyptiaco, Tutiâ, Mercur. præcipitato,* cum *Digeſtivo* ordinario permixtis ſanetur.

Quòd ſi autem de Articulorum v. g. Genuum, Cubitorum, horumque Tendinum vicinitate ita certus ſis, ut ſine eorundem manifeſtâ læſione exciſio Ganglii fieri nequeat, tum à *ſectione* protinus abſtinebis, & ſola *reſolventia* atque *diſcutientia,* contra *Fungos* ſuo loco commendata, uſurpabis; in quem finem quoque ſequens valdè *reſolvens*, & *diſcutiens* convenit *Emplaſtrum.*

℞. *Colophon.* ℥iij.
Ceræ nov.
Picis naval. ana ℥ij.
Terebinth. ℥j.
Gumm. Tacamahac. ʒvj.
Elem. ℥ß.
Oliban.
Maſtich. ana ʒij.
Bol. armen. ppt.
Spongiar. uſt. ppt.

Cochlear.

Cochlear. cum teſt. calcinat. & ppt. ana ℥ß.
Flor. Balauſt. ʒiß.
Lumbr. terr. ppt. ʒij.

M. f. ſ. a. Emplaſtrum Oleo philoſoph. vel Lumbr. terreſtr. malaxand. Cui quoque ſi opus videbitur, *Mercurius vivus* ſubigi poteſt. Hoc autem *Emplaſtrum* alutæ ſuperinductum imponatur, impoſitumque per octiduum relinquatur, donec novum applicetur: ſicque continuandum eſt, usque dum Tumor ſubſideat. & evaneſcat. In diminutione Tumoris *Emplaſtrum diachalciteos*, vel *Diaſulphuris Rulandi*, vel *de Sapone Tackenii*, cui *Mercurius* quoque *vivus*, ac *Oleum* quoddam *ſtillatitium* addetur, eſt admiſcendum. Attamen ante *Emplaſtri* cujuscunque impoſitionem pars affecta inungi poterit *Oleo C. C. rectificato*, vel *Oleo deſtillato Succini*, *Ligni heraclini*, *Baccarum Lauri* aut *Juniperi*, vel *Scorpion. Matthiol.* Aut præmitti per plures dies debet *Fomentum ex Vino*, cui incoctæ fuerunt *Radices Ariſtol. rot. Scrophular. Gentian. Herb. Abſynth. Abroton. Solan. Tabac. Artemiſ. Sabinæ, Meliſſ. Menth. Bacc. Laur. Juniper. Semina carminativa.*

Gangræna. GANGRÆNA eſt partium corporis mollium inflammatio & incipiens corruptio cum livore, dolore ſummè ardente & pungente Hominem affligens, à ſanguine ſtagnante acriore, circulationem humorum etiam in vicinis quibuscunque tubulis impediente, oriunda.

Cauſa. *Cauſa proxima* eſt ſanguinis lymphæque acrioris acido-corroſivæ ſtagnatio, atque maxima efferveſcentia in capillaribus quamplurimis mollium partium tubulis contingens; quæ ſi diu ſtagnet ac ſubſiſtat, ſimul non ſolùm humorum per vaſa circulationem, ſed & ſpirituum animalium per nervos vel diſciſſos, vel nimis conſtrictos aut compreſſos influxum impedit, ſicque mortificationem aut Sphacelum tandem integrè producit. *Antecedens* verò cauſa eſt vel humor aliquis corroſivus, acido-auſteroacris, tubulos & fibrillas vaſculorum, in ſpaſticas conſtrictiones, varicesque cogens, unde facilè poſtmodum circulatio præpeditur, humoresque ſtagnant. Vel etiam eſt res aliqua externa comprimens, incidens, contundens, aut porrò frigus intenſum congelans; quoniam hæc omnia & humorum & ſpirituum influxum hebetare, impedire, atq; hinc ſtagnationem inducere valent. Sic enim nihil novi eſt, à fortiore v.g. pedis fracti luxative ligaturâ Gangrænam membro induci. Nil novi quoque, hominibus per nives atque intenſum frigus diu proficiſcentibus, extremas ita congelari partes, ut vel ſtatim ſine præcedaneâ Gangrænâ ſphacelatæ emoriantur ac decidant, vel quando poſt intenſum frigus illæ ſtatim igni admoventur, Gangrænam prius, quàm mortificentur, acquirant, inductâ in congelatum tubulorum humorem ſubitaneâ efferveſcentiâ, circulationem ſimul impediente.

Diagnoſis ſic habet. In principio Gangrænæ Inflammatio partis adeſt *Diagnoſis.*

cum

cum ardentiſſimo dolore, intenſiſſimo purpureo rubore, atque majore minoreve tumore. In augmento mali dolor ferè igneus redditur, rubor partis in livorem aut cœruleo-nigricantem colorem mutatur, vel etiam hinc maculæ lividæ, illinc verò non rarò puſtulæ & veſiculæ efflorescunt, & in gangrænatâ parte comparent. Tandem ſi adhuc deterior reddatur Affectus, ac in Sphacelum abeat, pars nigreſcere, dolorque omnis evaneſcere incipit. Neque verò ſolùm partes corporis externæ tali Morbo affliguntur, ſed ei etiam obnoxiæ ſunt partes internæ; ita enim in Phrenitide quidem Meninges, in Febribus malignis autem, Variolis, & ſimilibus, non rarò Pulmones, Hepar, Lien, Inteſtina, Meſenterium, Pancreas, Omentum &c. gangrænantur atque ſiderantur, quod ipſa ſæpius Anatome & exenteratio cadaverum nos docuit.

Quòd *Prognoſin* ſpectat, Affectus ſi internas in variis morbis occupat partes, non niſi ardore quodam percepto interno cognoſcendas, plerunque funeſtus eſt, aut certè difficulter admodum curatur. Non nihil facilius autem ſanatur, ſi externam quandam, eamque non ita magnam partem occupavit, neque diu adhuc duravit. Sed ſi intra primum vel ſecundum diem debita remedia non fuerunt adhibita, tum in Sphacelum Gangræna talis incurabilem tranſit. Quando igitur membrum incipit nigreſcere, omnique ſenſu doloreque privari, ſignum eſt incipientis jam mortificationis moxque ſecuturi perfecti Sphaceli.

Curatio.

In *Curatione* attendendum probè, an ab internâ vel externâ cauſâ Affectus originem duxerit? Etenim qui ab internâ profectus eſt cauſâ, *internè* quidem ea requirit, quæ ſudorem movendo ſanguini debitam fluiditatem ac volatilitatem reſtituere, ſpaſticas particulas obtundere, ſicque motum circulantem humorum reſtituere valent. Atque in hunc finem *antifebrilia diaphoretica*, præprimis ♁niata, conveniunt *remedia*, quæ cum *Aquis deſtillatis*, ac *Diaſcordio Fracaſtorii*, aut *Mithridatio Damocratis*, *Roob Sambuci*, vel *Juniper.* exhiberi poterunt.

Externè autem locum habent *Fomenta ſpirituoſa*, tubulos conſtrictos relaxantia, poros cutaneos aperientia, & ſubtili, pernicique particularum ſuarum motu vel calore viſcidum quodvis reſolventia; qualia ſunt *Spiritus Vini camphoratus*, *Eſſentiâ Croci* pro lubitu ſimul tinctus, vel cum *Eſſentiâ Myrrhæ*, *Aloës*, *Abſynth.* &c. permixtus. *Ros mineralis*, *Decoctum Scordii*, *Meliſſ. Salviæ*, *Serpilli*, *Majoran. Menth. Betonicæ*, aliarumque plantarum aromaticarum, cum *Myrrhâ*, *Aloë*, *Abſynth. Camphor.* &c. in *Vino* paratum. *Decoct. Scordii*, *Fumar. Card. bened. Scabioſ.* &c. cum *Aquâ muriaticâ*, vel etiam *Vino* factum. *Stercus vaccinum*, *caballinum*, vel etiam *humanum Cataplaſmatis* inſtar impoſitum. Vel

℞. *Radic. Ariſtol. rot.*
Imperator.

Valerian.
Petaſitid. ana ℥ß.
Herb. Abſynth.
Meliſſ.
Scord. ana Miß.
Flor. Calendul.
Chamom.
Melilot.
Baccarum Junip. ana Mß.
Semin. Lupinor. ℥ß.
Myrrh. elect. ʒij.
Camph. ʒiß.

Inciſa & contuſa coque in Vini albi veteris q. ſ. in vaſe duplici, colatura hinc calida linteis excepta applicetur.

Vel ℞. *Aqu. Calc. viv.*
Spirit. Vin. camph. ana ℔ß.

M. & calidè applica, frequentiſſimè repetendo.

Vel *Spiritus matricalis Blancardi* in hunc finem ſolus adhiberi poteſt, aut aliis etiam permiſceri. Vel

℞. *Aquæ Calcis viv. cum Liquore ſolutionis Mercurii ſublimati in croceum colorem tinctæ* ℔j.

Adde pro lubitu
Spiritus Vini camphor. ℥iij.

M. d. ad Vitr. & uſurpetur frequentiſſimè applicando.

Prodeſt & *Cataplasma* factum è *Scordio, Card. bened. Salviâ, Meliſſâ, Roremarino, Flor. Chamomill. Melilot. Radic. Ariſtol. Imperator. Angelic. Fim. equin.* &c in *pulverem* redactis, & cum *Vino* coctis, hinc linteo craſsè inductis, inſuperque, antequam calidè applicentur, *Spir. Vini camphorato*, vel *Spiritu matricali* conſperſis. Ruſtici laudant *Cataplasma è Pomis dulcibus putridis*, cum *Vino*. Ita quoque *Th. Bartholinus* ſolam *Aquam marinam* pro fomento calido commendat: *Ettmüllerus* autem ſeqq laudat:

℞. *Radic. Imperator.*
Valerian.
Angelic. ana ℥j.
Herb. Scord.
Salv.
Abſynth.
Flor. Sambuc.
Chamom.
Bacc. Juniper. ana Mj.
Myrrh. Camph. ana ʒij.

Inciſ. & contuſ. coque in Vini albi veteris Menſuris duabus, in vaſe probè clauſo, hinc cola & utere pro Fomento. Sunt qui è *Cancris fluviatilibus, Ranis, Lumbricis terreſtribus, Cochleis vivis*, cum *Herbis Alliariæ, Agrimon. Geran. rob. Brunell. Solani, Sempervivi, Meliſſ. Scordii* &c. contuſis, atque cum tantillo *Vini* coctis Cataplasmata componunt & applicant.

Quod ſi Gangræna jam ad Sphacelum tendat, imò cutaneæ portiones jam ſphacelatæ exiſtant, tum ſcarificatio partis profunda eſt adhibenda, ad ſanguinis usque miſſionem, & dein *Cataplasmata* jam memorata in uſum trahenda, usque dum ſideratæ portiones abſceſſerint, vel reſcindi potuerint, & nova hinc cutis regenerari inceperit.

Si Gangræna à Frigore nimio originem traxerit, prius fricanda eſt pars *Nive*, aut *Aquâ gelidâ*, hinc demum inungenda ſequenti *Ungu.*

℞. *Axung. cervin.* ℥j.
Olei Amygd. amar. ʒiij.
Spirit.

Spirit. Vin. campb. ℥ij.
M. ad Ollam.

Tandem & ſuperiora quoque remedia applicari poterunt.

In *Gangrænâ à cauſâ externâ*, v. g. Ictu aut Morſu animalium, Contuſione &c. tum Scarificatio, & quidem cultellis profundè adactis, prodeſt, cum ſanguinis probâ extruſione: poſtea Fomentum aliquod ſuperius in uſum vocetur.

Victus ratio inſtituatur tenuis, ſicut in Febribus: à Vino & Acidis abſtineatur: frigida aura nusquam ad partem admittatur.

ga- s vel la m- o, GARGAREONIS, *Gurgulionis*, *Uvulæ*, vel *Columellæ* Inflammatio eſt ejusdem Partis tumor, cum rubore, ardore, deglutiendi difficultate, & dyſorexiâ conjunctus.

Pars affecta eſt Caruncula illa glandulosa coloris rubentis, figuræ oblongæ, ſupra rimam Laryngis, inter duas Amygdalas Palati propendens, vocis tono & articulationi formandæ, non ſecus atque exhibendo alicui muco pro lubricanda contignatione Palati dicata.

Producitur non niſi inſtar aliarum Inflammationum, à Lymphâ acido acri in glandulosâ ſubſtantiâ Uvulæ ſtagnante, ſimulque ſanguiferos capillares tubulos ita conſtringente, ut hinc circulatio ſanguinis impediatur, ipſaque pars à cumulato magis, ſtagnanteque humore præternaturaliter tumeat, rubeat, ardeat, atque difficultatem in deglutiendo pariat; quoniam ſub hac actione non poteſt non ipſa Uvula inflammata doloroſè commoveri. Occaſionem huic malo antecedenter & remotè præbent ſalia acido-rigida vel auſtera circulantem maſſam ſubingreſſa, & ita ſpecificè inviſcantia, ut per tubulos Columellæ tranſire nequeant, ſed inibi facilè obhæreant, cauſamque proximam excitenti tanto id magis, quando ſimul Aër externus vel nimis æſtuans per inſpirationem ad Uvulam appellens, nimis ſiccare, vel frigidus admodum ejus fibrillas criſpare, aut conſtringere potuit. Salia verò illa auſtera ſanguini communicantur à potu Vinorum ſive auſterorum, ſive etiam generoſorum largo; ab hauſtu Spiritûs Vini, Ceraſ. nigror. aut Liquoris ſimilis ſpirituoſo-ſulphurei exceſſivo; ab eſu multo Fructuum horæorum, Caſei, Ciborumque nimis ſalitorum, vel etiam fumo induratorum. Jungitur ſubinde Febricula, dum aliqualis per totam Maſſam ſanguineam turbatio ſimul contingit: vel certè Febreos alicujus continuæ ſymptoma, imò ſubinde Criſis eſſe ſolet.

Affectus facilè cognoſcitur ex tumore, rubore, imò & ardore partis afflictæ; ubi tamen ſimul contingit difficultas deglutiendi, licet ob Uvulæ tumorem frequenter ad deglutiendum ſtimulentur. Præterea ſubinde Oculi lachrymas invitas emittunt; inſpecta verò Columella inſtar baccæ uvæ rotundæ atque rubentis deprehendetur. Interdum ſimul Febris continua, vel præceſſit, vel conjungitur, cum vel ſine dolore Capitis, ſiti Diagnoſis.

ſiti aliquâ, dyſorexiâ, & laſſitudine membrorum. Nonnulli homines obeſi propter anguſtiam tubulorum Uvulæ huic malo præ aliis ſunt obnoxii, ut vel levi occaſione eodem prehendantur.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin*, Inflammatio hæc periculo vacat, niſi alius in corpore Affectus periculoſus ſimul exiſtat. Poteſt tamen, ſi cauſa ſit corroſiva, in Abſceſſum & Ulcus mutari tædioſum, nec ita citò curabile; imò ſi venerei quid ſubſit, non rarò planè conſumi & auferri ſolet, cum ſubſequente poſtliminiò Vocis raucedine quadam, & locutione, uti vulgus ait, per nares.

Curatio. In *Curatione* ante omnia, ſi alvus ſegnior fuerit, *Clyſma emolliens* & *detergens* injiciatur: hinc ſtatim *Venæſectio* in alterutro brachio inſtituatur, poſtea quoque, ſi opus videbitur, raninæ ſub Linguâ Venæ incidantur; ac demum *Gargariſmate diſcutiente* malum abigatur. In quem finem aliqui gargarizant cum ſolo *Lacte*, *Aqu. Hordei mucilaginoſâ*, aut *decocto Raparum* diluto. Alii verò ſequens uſurpant:

℞. *Herb. Brunell. Scord.* *ana* Mj.
Plantag. Scabioſ.
Flor. Malv. hortenſ. *ana* Mß.
Cancror. fluviat. rec. contuſ. *no.* iiij.

Inciſ. & mixta invicem coqu. in ſ. q. Aqu. fontan. Colatur. ℔j. *adde*
Roob dianuc. ℥iß.
Nitr. purif. ʒj. *vel*
Roob Moror. ℥j.

M. ad Vitr. & calidè ſæpius blandeq; non fortiter nimis palatum gargariſetur.

Alii ſolam *Brunell. Aquam* cum *Succo Semperviv. Cancror. fluviatil. Mucilag. Sem. Pſyll.* aut *Cydon.* & tantillo *Aceti* vel *roſacei*, vel *Rubi idæi* &c. permiſcent, & ſic gargariſationem inſtituunt.

Quod ſi Uvula fuerit excoriata, tum *Nitrum* & *Acetum* in Gargariſmate eſt omittendum, ejusque loco *Mellis roſacei* ℥j. adjicienda.

Vel poteſt *Aqu. Fl. Liguſtr. Brunell. Succiſ. Fumar. Ulmar. Leviſtici* &c. cum *Melle roſac. Roob dianuc. Mucilag. Semin. cydon. Aqu. Plantag. fact. Spirit. Vini Camphorat.* permiſceri, & ſic pro *Gargariſmate* uſurpari. Poſt ſingulas verò gargariſationes, & aliâs ſæpiùs aliquid de ſeqq. *Eclegmate* lambatur:

℞. *Syrup. Violar. purpur.* ℥iß.
Granat. acid. ℥j.
Mucilag. ſemin. Cydon. Aqu. Roſ. fact. ʒij.
Aqu. Brunell. ℥j.
♁*n. diaph.* ʒj.
M. d. ad Ollam.

Mane ac veſperi quoque *Mixtura* quædam *diaphoretica* exhibeatur, v. gr.

℞. *Aqu. Agrimon.*
Plantag.
Scabioſ. *ana* ℥j.
Syrup. Gran. acid. ℥ß.
Bezoard. min.
Ocul. ♋. *ppt.*
Terr. ſigill. *ana* ℈ß.
M. f. Potio, d. ad Vitr, pro doſi quotidie bis repetendâ.

Vel

Vel ℞. *Aqu. Brunell.* ℥iß.
Succiſ.
Ulmar. ana ℥vj.
Syrup. Rub. id. ℥ß.
Roob Sambuc. ℨj.
♁*nii diaph.* ℈j.
C. C. phil. ppt.
Ebor. ppt. ana ℈ß.
M. f. Potio d ad Vitr. pro doſi.

Vel ſaltem ipſi *Pulveres diaphoretici* m. ac v. cum hauſtu *Aquæ* alicujus *diaphoreticæ* capiantur: v. gr.

℞. *Dent. Apr. ppt.*
Corall. alb. ppt.
Ebor. ſ. ign. ppt.
Mag. ♁*n. diaph. ana* ℈ij.
Nitr. ♁*iat.* ℈j.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu.

Extus ſubinde collum anterius *Oleo Chamomill. Amygd. amar. Violar. Verbaſc. Hyperic. Melilot. hortenſis*, aut ſimili illinatur, deſuperque *vel Emplaſtrum de Meliloto* aut *Baccis Lauri*, vel *Lana nigra ſuccida* recens abſciſſa applicetur.

Quòd ſi verò Inflammatio ad *ſuppurationem* vergat, tum *Lacte tepido* tantillum *ſaccharato* frequenter gargariſandum eſt, vel *Lacti* etiam priùs incoqui poſſunt *Malva, Althæa, Chamomilla, Ficus, Jujubæ, Crocus, Meliſſa, Parietaria, Rad. Lil. alb.* &c. Atque ſic brevi vel ſponte ſuppuratus rumpetur Tumor, vel inflictâ cautè lanceolâ apertus purulentam frigidiſſ. materiam fundet. *Ulcus* autem ſic factum *Gargariſmate ex Melle roſaceo, Roob dianucum, Mucilagin. Gumm. Tragacanth.* aut *Cydonior. Aqu. Roſ. fact.* cum permiſtione *Tutiæ ppt. Cretæ rubræ*, ſeu *Rubricæ fabrilis*, ♁*n. diaph.* &c. perſanabitur; addi tamen etiam in caſu neceſſitatis poteſt *Eſſentia Lignorum*, vel *Myrrh.* & *Aloës.*

Aliquando autem talia Ulcera *venerea, fæda* ac *ſordida* exiſtunt, quæ proin non niſi admotione *Aqu. viridis Plateri*, vel *Hartmanni*, ac poſtea *Gargariſmate* cum *Eſſentiâ Lignorum* & *Myrrhæ* extergentur & conſolidantur: intus non negligendo *Decoctum Lignorum* ſiccans, aliaque humorum acrimoniam ſcorbuticam & veneream abſorbentia, & edulcorantia, prout in curatione *Luis venereæ* & *Scorbuti* recenſentur.

In *Diætâ* vitanda ſunt omnia acida, & aromatica, proſunt verò Juſcula carnea, hordeacea, avenacea, &c. Pro potu ordinario cedat loco Vini decoctum *Agrimon. Scabioſ. Brunell. radic. Gramin. Acetoſ. Hordei*, bibatur verò hoc per canalem fiſtuloſum *Leviſtici.*

GARGAREONIS RELAXATIO eſt moleſta quidem, ſed indolens tamen Uvulæ intumeſcentia atque elongatio, cum deglutiendi difficultate, & loquelæ offenſione, facta à Lymphæ viſcoſæ & pituitoſæ cumulatione. *Gargareonis relaxatio.*

Producitur nimirum à Lymphâ juſto viſcoſiore & tenaciore, è glandulis affectæ partis quidem ſecretâ, ſed tamen propter viſcoſitatem in ſpongioſâ ejusdem ſubſtantiâ obhærente, ſicque magnitudinem elongante. Occaſionem hinc præbent iſti malo partim ſerum ſanguinis viſcoſius *Cauſa.*

ſcoſius & pituitoſius, à chylo ſimilem qualitatem per diætæ errores varios adepto, redditum: partim etiam ipſum frigus aëris externi excretorios Uvulæ porulos conſtringens; inprimis ſi ſimul Verticem capitis affecerit, ac tranſpirationem ibidem inſenſibilem ſufflaminârit, unde regurgitantes halitus ſerum ſtatim ſanguineum incraſſant, ſicque modò ad hanc modò ad illam Capitis partem defluxiones pariunt, ſeroſorumque humorum ſtagnationes producunt.

Diagnoſis. Quoad *Diagnoſin*, haud difficulter ab Inflammatione dignoſcitur: dum in Relaxatione Uvula juſto longius in palato pendula ferè tranſlucens, albicansque apparet, pituitâ glutinosâ, interdum in baſin Linguæ deſtillante, undique circumcincta, citra tamen ullum ardorem vel notabilem dolorem, aut ruborem. Æger interea continuè propemodum ad muci exſcreationem ſtimulatur, vel etiam ad deglutiendum ſollicitatur, dum tumida Uvula, inſtar alicujus boli in faucibus hærens, aut Linguæ baſin lambens, fibrillas muſculorum pharyngæorum jugiter, atque moleſtè titillat. Nulla dein Febris, imò pauciſſima vel nulla alia ſymptomata Ægrum ſimul afficiunt.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin* Affectus hic omni periculo vacat: ſolet tamen, ſi Uvula nimiùm irritetur, non rarò ſimul Inflammationem cum ſuis ſymptomatibus poſt ſe trahere. Si Corpus cacochymicum eſt, non ita facilè citòve curatur; quin interdum in Ulcus cacoetheum mutatur.

Cu- In *Curatione* primùm ſtatim *Pilulas mercuriales*, ex *Extract. Cath. Maſſ. pilul. è Succ. Craton.* &c. cum *Mercur. dulc.* & aliquot granis *Cremoris* ♀*ri*, exhibebis, ſi merè pituitoſa ſit Uvulæ intumeſcentia, citra Febris præſentiam: poſtmodum verò ſequens *Gargariſma* adſtringens uſurpetur:

℞. *Rad. Ir. florent.*
Ariſtol. rot. ver.
Vincetox. ana ℥iß.
Herb. Majoran. Mj.
Calaminth.
Ocym.
Salv. ana Mß.
Flor. Sambuc. Pij.
Bacc. Laur. ʒij.
Semin. Leviſt. ʒiß.
Naſturt. ʒß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. Fl. Sambuc. Colaturæ adde
Spirit. Vin. camph. vel
Aqu. theriac. ſimpl. ℥ß.
Spirit. Sal. arm. ℈ij.
Roob Sambuc. vel
Oxymel. ſquill. ℥j.
Miſc. d. ad Vitr.

Vel ℞. *Radic. Pentaphyll.* ℥ß.
Flor. Roſar. rubr.
Balauſt. ana Mß.
Semin. Acetoſ. ʒj.
Piperis ℈ij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in
Aqu. fontan. ℔j.
Ad quart. part. conſumtionem, Colaturæ adde
Syrup. Plantag. ℥j.
M. f. Gargariſma, quo ſæpiùs calidè conſpergatur vel eluatur Uvula. Poſtea

ſtatim

ſtatim tangatur ſpatulâ plenâ Piperis albi vel nigri pulveriſati ; vel talis Pulvis per tubulatum cochleare inſuffletur. *Verzaſcha* ſequentem hoc fine *Pulverem* concinnari juſſit:

℞. *Cortic. Granator.* ℈j.
Rad. Irid. florent. Tormentill. Biſtort.
Flor. Roſar. rubr. Balauſt. ana gr. v.
Alumin. uſt. gr. iij.
M. f. Pulvis ſubtil. d. ad ch.

Vel ℞. *Succ. Acaciæ inſpiſſat.*
Radic. Tormentill. ana ℈ij.
Piper. long. ℈j.
M. f. pulvis.

G. Hier. Velſchius *Hecatoſt.* 2. *Obſ.* 12. Prolapſum Columellæ in plurimis citiſſimè curari vidit linteolo Vertici impoſito, cui *fermentum Piſtorum* ſive *panis vulgare in vino ſolutum*, ac pro lubitu *Succini pulvere* adhuc permiſtum, ſuperinductum fuerat: & *Gargarismate* ſimpliciſſimo adhibito, ex *Aqu. fontan. Nitro fixo acuatâ.*

Quod ſi Verticis capilli paulò fortius in altum trahantur, idque aliquoties repetatur, non raro etiam citiſſimè laxatio Uvulæ, & ad miraculum usque tollitur; inprimis ſi ſimul de ſuperioribus pulveribus, aut *Semine Roſarum pulveriſato*, tantilloque *Aluminis uſti* acuato Uvula conſpergatur. *Joh. Hartmannus Ovum* recens ad duritiem coctum per medium dividit, atque calidiſſimè ſic vertici imponit, inibique per aliquot horas relinquit, donec laxitas Gargareonis remiſerit.

Quod ſi ſubitò ab eſu Panis recens è clibano extracti Uvula intumuerit valdè, tum lanceolâ aperiatur, vel inflicto notabili colapho rumpatur, ac poſtmodum *Gargariſmate* è *Melle roſaceo, pulvere Myrrhæ, Aloës, Rubricæ fabrilis,* & *Aqu. Plantaginis* ſanetur.

Si conjuncta ſimul eſt Inflammatio, ac Febricula, tum Venæ ſtatim Raninæ incidantur, vel etiam Brachii Vena ſecetur, & ea præterea uſurpentur, quæ in Inflammatione jam commendata ſunt. Extus in Uvulæ prolapſu conducunt, quæ itidem in ejus Inflammatione conveniunt, atque ſuo loco laudavimus.

In caſu graviſſimo, & Uvulâ tumidâ mucum copioſum ſtillante, nec ullis medicamentis cedente, Columella usque ad naturalem magnitudinem abſcindatur; ſi verò inde Hæmorrhagia ſequatur nimia, tum excavatâ ſpatulâ, vel cochleari tubulato ſequens adhibeto:

℞. *Farin. Tritic. Lapid. Hæmat.*
Lini combuſt. ana quantum placet.
Adde Spiritus ⊖*li q. ſ. ad conſiſtentiam Pultis craſſioris. Detur ad Pyxid.*

Poſtmodum non niſi *Melle roſaceo* curatio tota abſolvatur.

GARGAREONIS VLCVS eſt ſolutio continui in Columellâ per humorem quendam acido-acrem erodentem excitata. *Gargareonis Vlcus.*

Pars affecta, ipſeq; morbꝰ ex ſolâ inſpectione patet, dum continuò ſanioſam *Pars affecta, & Diagnoſis.*

ſam quandam materiam fundit, colore, conſiſtentiâ, atque acrimoniâ pro cauſæ diverſitate variantem, quâ Æger modò exſpuit, modò in Ventriculum deglutit. In Lue venereâ ac Leprâ frequens eſt, ſæpè & Inflammationi ſuccedit in illis, qui ſcorbuticâ ſanguinis cacochymiâ, aliave acri intemperie ſunt inquinati. Deglutitio moleſta evadit, ob anguſtatum paratam. Hinc &, ſi *Prognoſin* conſideremus, mutari non rarò ſolet in Cancrum vicinas ſimul partes exedentem, Gangrænam, Sphacelum, ac mortem. Subinde per continuatam eroſionem Uvula tota prorſus auffertur, raucamque vocem reddit.

Prognoſis.

Cauſa.

Producuntur autem talia Ulcera ab humore acido-acri corrodente ſalino, quem inquinata Maſſa ſanguinea vel in Scorbuto, vel in Lue Gallicâ, vel in aliâ texturæ ſanguinis dulcioris mutatione ſuppeditat: unde fibrillæ pororum Uvulæ eroſæ liquorem ibi ſecretum plus minus craſſum, pungentem, liquidum aut fœtidum emittunt.

Curatio.

In *Curatione* ante omnia *Infuſum Foliorum Senæ* & *Rhab.* cum *Radicibus Scorzoner. Cichor. Caryophyll.* nec non *Crem. ♀r. Semin. Fœnic.* &c. ad minuendam cauſam antecedentem eſt propinandum. Deinceps verò Intus acrimonia circulantium humorum edulcoranda & corrigenda per *ſiccantia*, *abſorbentia*, *diuretica*, & *diaphoretica*; atque hunc in finem partim *Decoctum Lignorum* & *Plantarum vulnerariarum* eſt præſcribendum; partim *Eſſentia traumatica*, vel *Tinct.* ♁ *n. Corallor.* vel *Pilulæ* quoque è *Plantarum vulnerariarum*, *Trifolii* inprimis *fibrini*, *Betonic.* atque *Conſolid. maj. Extractis* factæ; vel etiam *Pulveres* è *Diaphor. martial.* ♃*vial. Corall. ppt. Unicorn. foſſil. Ocul.* ♋. *ppt. C. C. phil. ppt. Ebor. ppt. Pulv. Conſolid. maj. Lichen. petr. Bol. arm.* &c. ſimul in uſum vocantur.

Extus conveniunt frequentia *Gargariſmata*, è *Decocto Lignorum* cum *Melle roſaceo*, *Roob diamor. Roob Dianuc. Eſſentiâ Myrrh. Aloës*, *Succ. Apii*, *Liguſtr.* &c. parata, à quibus ſi Ulcus probè deterſum reddi non queat, tum tangetur *Aquâ virid. Plateri*, dein eluatur vel *Aqu. Calcis viv.* cum *Succ. Chelidon.* & *Apii*: vel *Lacte bubul.* cum *decoct. Hordei*, *Rad. Conſolid. Fol. Lichen. petr.* adjecto *Sacch. cand.* Aliàs ſequens *Decoctum* in hocce caſu pro *Gargariſmate* multum ſervit.

℞. *Rad. Ariſtol. rot. ver.*
Caryophyllat.
Tormentill. ana ℥iij.
Herb. Marrub. alb.
Veronic.
Scord.
Gratiol. ana Mj.
Lichen. petr. Mß.
Semin. Meſpilor.
Hyperic. ana ℥iß.
Bol. armen. ℥ß.
♁ *n. diaph.* ℥ij.
Myrrh. elect.
Aloës ſoccotr.
Maſtich. elect. ana ℥iß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Vini albi veter. In Colaturâ dein adhuc diſſolve
Mellis

Mellis roſac. ℥iß.
Roob Dianuc. ℥j.
Miſc. detur ad Vitr.

In *Ulcere cancroſo* & *exedente* interna plus quàm externa proſunt medicamina: commendari ſolet *Pulvis* è *Cancris fluviatil. Ranis aquatil.* aut *Bufonibus uſtis*, nec non è *C. C. uſto*, *Radicib. Ariſtol. rot. ver.* paratus, hinc cum *Melle roſaceo* ſubactus, atque impoſitus, vel crudè tantùm inſperſus.

In *Diætâ* ab omnibus alimentis chylum acido-acrem præbentibus eſt abſtinendum. Potus *Thermarum Fabarienſium*, *Embſenſium*, aliarumve, vel etiam *Acidularum* quarumvis calefactarum, debito cum regimine victûs æſtivo tempore convenit. Aliâs tamen pro potu ordinario inſervit *Vinum album vetus*, *tenue*, *Lignorum decocto* dilutum. *Aër* frigidohumidus multum nocet; qualiscunque verò is fuerit, vel *flammâ* accenſi *Ligni Juniperi*, vel *fumo Maſtichis*, *Thuris*, ac *florum Beton.* corrigi frequenter poteſt.

GARGAREONIS TUMOR eſt Uvulæ magnitudo præternaturaliter aucta, quæ ſi à Lymphâ acri, ſanguineque ſtagnante provenit, *Inflammatio* nuncupatur, de quâ ſuperius actum. Si verò à pituitâ tantùm viſcidâ ſpongioſam Uvulæ texturam infarciente oboriatur, *Relaxationem* nominamus, quam itidem ſupra expoſuimus.

GARGAREONIS ABSCESSUS vel *Apoſtema*, eſt tumor inflammatorius Uvulæ ad ſuppurationem paulatim tendens, hinc ſub titulo Inflammationis paulo ſupra explicatus. *Abſceſſus* autem ſi tandem vel per ſe ruptus, vel lanceolâ apertus fuerit, *Ulcus* exhibet, de cujus naturâ & curatione ſuperius quoque actum eſt.

GIBBOSITAS, GIBBUS, *Gibberoſitas*, *Gibber*, Græcis κύφωσις, κυφὸς, eſt morbus vitiatæ conformationis, in quo dorſi figura naturalis, propter rectilineum vertebrarum ſubluxatarum ſitum plus minus immutatum, ita vitiatur, ut in alterutro latere magis intumeſcat. *Gibboſitas.*

Autopſia hinc facilè cognoſcendam præbet hanc malam conformationem; ubi ſimul *differentiæ* Gibborum patefiunt. Etenim pro plurium vel pauciorum vertebrarum dorſi ſubluxatione, Gibbus nunc major, nunc minor evadit. Utplurimum autem evenit, ut, dum v. g. dorſum in latere dextro magnopere excreſcit, anterius pectoris latus ſiniſtrum viciſſim tumidum reddatur, atque præternaturaliter elevetur, vel ſaltem elatius latere oppoſito compareat. Dum enim coſtæ in dextro latere dorſi retrorſum magis extenduntur vel attolluntur, ſterni ſimul dextram partem retrorſum quaſi trahunt, ut hinc minus antrorſum promineat, quàm ſiniſtra ejus pars, hæcque propterea tumida magis credatur. Minor interim Gibbus parum Homini creat moleſtiæ; major autem reſpirationem plus minus offendit, & aliquando periculum ſuffocationis excitat. *Diagnoſis.* *Prognoſis.*

citat. Cumque hæc ipſa pectoris vitiata ſtructura Pulmonis ſufficientem dilatationem impediat, aut Cordis quoque motum nonnihil offendat, Homines hinc tales obnoxii facilè redduntur Catarrhis ſuffocativis, Aſthmati, Phthiſi, Cordis palpitationi, atque Thoracis Hydropi; quoniam ſub hâc Pectoris conſtitutione vitiatâ circulatio humorum in tali parte facilè ac levi datâ anſâ nonnihil impeditur, ſicque ad ſtagnationem diſponitur. Gibboſitas ſi minor ac junior adhuc fuerit, curationem certè ſæpius integram, aut correctionem ſaltem notabilem admittit. Si verò major extiterit, atque inveteraverit, pro inemendabili habebitur. Qui Pueri gibbam habent ſupra diaphragma Spinam dorſi, hi crura quidem ac brachia adipiſcentur perfecta, pectus autem non latum & amplum, ſed magis prominens, acutum, breve, macilentum, atque excarne obtinebunt; imò reſpiratio talibus haud facilis continget, ſtridulâ propemodum voce pollebunt, ac propter anguſtatam thoracis cameram Cordis facilè palpitatione vexabuntur, denique Catarrhis pectoralibus, ac Tuſſi reddentur obnoxii. Quin imò etiam Cervicem juxta atlantem repandam habere coguntur, non ſine faucium anguſtiâ præternaturali. Pueri autem infra Diaphragma gibboſi redditi, ſubinde magis ad Renum & Veſicæ morbos proclives erunt, ſpinam longiorem, & coxas magis excarnes habebunt, quàm qui ſupra ſeptum transverſum gibbi exiſtunt; denique & minus, fœcundi evadent, barbamq; tardius atq; imperfectius ſibi creſcentem experientur. Quanquam autem nonnulli Gibboſi, ſi carnoſi facti ſunt, iſtud conformationis vitium etiam ad ſenectutem usque ſani ſatis portare ſoleant; mihique nota ſit adhuc vivens lautioris conditionis Matrona, gibboſa, quatuordecim liberorum mater, optimè habens, regula tamen hæc non eſt generalis, cùm pauci profectò, vel ipſo jam *Hippocrate* obſervante, gibbos ſuos ultra ſexageſimum ætatis annum portârint.

In *Curatione* probè examinanda venit Gibbi natura & conditio, utrum nimirum una vel altera vertebra introrſum vel extrorſum, dextrorſum vel ſiniſtrorſum ſubluxata ſit? Qualiſcunque tamen exiſtat hæc mala conformatio, eo omnis cura eſt dirigenda, ut Vertebræ omnes naturalem ſitum adipiſcantur, atque in eo etiam contineantur. Curatio ſanè difficilis, imò in inveterato Gibbo impoſſibilis, in juniore autem apud Puerum, Puellamque ſubinde adhuc Gibboſitas emendari valet, modò Patiens fuerit obediens.

Itaque heic ante omnia intus quidem corpus aliquoties expurgandum eſſe judicamus *Infuſo Fol. Senn. cum Rhabarb.* vel *Radice Jalapp.* cum *Mercurio dulc.* aut *Cinnab.* ♁ *n. opt.* Deinceps *Pulvis abſorbens* incidens, atque *nervos roborans* aliquamdiu uſurpabitur, v. gr.

℞. *Radic. Caryophyllat.*
Ireos florent.
Pæon.

Doronic.

Doronic. ana ʒiß.
Unicorn. foſſil.
Bezoard. min.
C. C. phil. ppt. ana ʒij.
Diaph. martial. ʒj.
Semin. Aniſ.
Aquileg.
Fol. Majoran. ana ℈ij.
Sacch. alb. ad pondus omn.
Miſc. f. Pulv. ſubtil. d. ad Scatul. Doſis ʒj. *m. ac veſp.*

Extus autem, ut Vertebræ in naturalem ſitum reponi, inibique contineri queant, primò inungi per plures dies debebit Spina dorſi v. gr. *Oleo è flor. Slotani, Lumbric. terr. Chamomill. Roſar. Verbaſc. Meliloti, Violar. Amygdalar. dulc. vel amar. Unguento de Alth. Axungiâ Taxi, Sciuri, Vulpis, Cati, Muris alpin.* ac ſimilibus. Deinceps verò commodis inſtrumentis, v. gr. mantilibus, quorum unum ſub axillis, alterum ſupra coxas alligari debet, Spina dorſi extenditur validè, eâque extensâ ſimul manus Chirurgi præſtantis plus minùs facilè, ſi quidem erit poſſibile, vertebras ſubluxatas in ſitum ſuum naturalem premendo reponet & aptabit. Cùm verò hoc opus non ſimul & uno actu perfici queat, repetendum erit quotidie, donec ſcopum definitum attigerimus. Interea pectus totum, præprimis autem locus affectus, *Axungiâ Cati* cum *Oleo Laurino, anethino,* & *Ungu. de Alth.* bis quotidie inungendus eſt; atque hinc Pectus arctè noctu diuque ligatum tenendum, Thorace nimirum obvoluto, qui vel è laminis ferreis, vel è chartâ forti, vel ex oſſibus Ceti, vel ex corio picato, vel è ligneis lamellis, panno obductis concinnari poterit, ita quidem ut in loco gibbi vel lamina, vel quid ſimile affixum hæreat, cujus ope gibbus magis premi, atque in ſuum locum protrudi, inibique contineri queat.

In nonnullis ſuſpenſio trunci corporis artificialis quotidie non ſine ſucceſſu inſtituitur, vinculis ſubter axillas injectis, vel adhibito alio commodo inſtrumento penſili. Jubentur quoque Pueri ſeſe de manibus ſuſpendere crebrò. Juxta hæc tamen, interdum planè inutilia tentamina conducunt ferè magis Emplaſtra nervina, acidum deſtruentia, atque coagulum omne diſſolventia; quemadmodum ſunt *Empl. de Baccis Lauri. Diachalcitheos, diapalma, diaphoretic. Mynſ.* vel ſequens:

℞. *Gumm. Tacamah.* ℥ß.
Radic. Scrophular.
Caryophyllat.
Maſtich. el. ana ʒiß.
Thuris maſc.
Succin. flav.
Myrrh.
Ol. Nuciſt. expr. ana ʒj.
Picis naval. ℥iß.
Ceræ q. ſ.
Miſc. f. Emplaſtrum Oleo deſtillato Lavendulæ irrorandum.
Vel ℞. *Gumm. Elem.*
Bdell.
Oliban. ana ʒj.
Roob Sambuc. ℥ß.
Radic. Symphyt. ʒij.
Bol. Armen. ppt. ℥ß.

Cinnab. commun.
Lumbr. terr. ppt. ana ʒij.
Picis naval. ℥j.
Ceræ ac Tereb. ana q.ſ.
M. f. leg. artis Emplaſtrum, Oleo Spicæ vel Majoran. deſtill. irrorandum.

Uſum Thermarum quarundam ſulphureo-aluminoſarum non improbamus, modò reliqua medicamina externa ſimul in uſum vocentur, atq; inprimis Emplaſtrum cum Thorace geſtetur.

GINGIVARUM CARO LUXURIANS, vide *Epulis*.

GINGIVARUM EXCRESCENTIA, vid. *Epulis*.

Gingivarum Fiſtula.

GINGIVARUM FISTULA eſt Ulcus ſinuoſum, in Gingivis à lymphâ acido-corroſivâ enatum, & ad os maxillæ, vel dentis carioſi radicem terminans, continueque ſaniem plus minus liquidam fundens. Cùm itaque hic Affectus geneſin atque curationem eandem admittat cum *Fiſtulâ in Genere*, Lectorem quoque eo remittimus.

GINGIVARUM INFLAMMATIO, vid. *Parulis*.

Gingivarum corruptio.

GINGIVARUM CORRUPTIO eſt tunicæ carnoſæ, extremitates Maxillarum circa dentes inveſtientis, paulatina *eroſio*, *exulceratio* atque *conſumtio*, à lymphâ ſalſo-acri, occultè corroſivâ, huc è ſanguine delatâ, originem trahens.

Cauſa.

Solet hoc malum iis maximè contingere, qui ſcorbuticâ, leproſâ aut venereâ cacochymiâ, ſalino-acri corroſivâ laborant; hancque ſibi è malâ diætâ, aliquandiu continuatâ, vel è contagio adquiſiverunt. Cibi ſalſi, acres, aromatici pluriumm, ſaccharati, melliti quotidie comeſti, potus Cereviſiæ, vel Vini aceſcentis diutinus, uſus remediorum mercurialium frequens, ſalivatioque ab iis excitata, Gingivarum ſubſtantiam valdè corrumpere, putrefacere, erodere, atque conſumere ſolet.

D[iffe]
ſi[gna].

Non ſimplex proin incommodum eſt iſta corruptio, quin dicta ſimul mala ſecum fert, *eroſionem* videlicet, *exulcerationem*, *conſumtionem* vel etiam *cruentationem*, ubi laxior Gingivarum ſubſtantia vel levi attactu fiſſa ſanguinem fundit. Facilè hinc talia vitia cognoſcuntur, cùm in conſpectum prodeant, & commodè ab invicem diſcerni poſſint. Si laxa eſt, ab admiſſione copioſi humoris facta, ſubſtantia Gingivarum, ferè albicans, mollis, & facilè cruentans, ſubinde & pruriente dolore moleſta evadet. Si planè eroditur, atque conſumitur ſubſtantia Gingivarum, tum tandem Dentes in ſuis alveolis continere amplius nequit, unde Mobilitas ac Vacillatio Dentium, de quâ ſuo loco actum eſt, oboritur, ac Dentes cum maxillæ extremitate propemodum denudantur.

Pro[gno]
ſis.

Non contemnendum proin hæc Gingivarum corruptio malum eſt; certè enim Fœtorem oris, Dentium nigredinem, vacillationem, cariem, atque elapſionem maturam poſt ſe trahit,

trahit, non ſine deformitate, ac diſtinctæ loquelæ mutatione.

In *Curatione* proin intus quidem mox dabuntur remedia, totam ſanguinis maſſam depurantia, edulcorantia, abſorbentia, diaphoretica & diuretica. Adultus nimirum Homo, ſicubi ſaburram in Ventriculo vel Inteſtinis obhærentem circumgerere notabitur, *emeticum* ſequens deglutire debet:

℞. *Pulver. rad. Ipecacuanhæ vel*
Aſari ʒß.
Crem. ♀*ri gr.* ij.
Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matutin.

Poterit hoc remedium adhuc ſemel aut bis, ſed fractâ doſi, uſurpari. Vel *Catharticum* ejus loco exhibebitur, per epicraſin blandè educens, & ſanguinem depurans, verbi gratiâ;

℞. *Radic. Polypod.*
Apii.
Cichor.
Sarſæparill. ana ℥iij.
Fol. Betonic.
Sanic.
Anſerin.
Card. bened. ana Mj.
Senæ opt. mund. ℥iß.
Bacc. Juniper.
Semin. Fænic. ana ʒij.
Agaric. trochiſc.
Rhab. elect.
Rad. Helleb. nigr. ana ʒiß.
Cortic. Winter. ʒj.
Salis Ononid. ℈ij.
Juniper. ℈j.
Inciſ. contuſ. & in nodulo ligatis affunde
Vini alb. veteris ℔iiiß.
Aqu. font. ℔iß.
Stent per noctem in loco tepido, poſtea ſingulis mane hauriantur unciæ tres vel quatuor cum regimine Diætæ.

Vel *Maſſa pilularum Emanuelis*, *Marocoſtinarum*, aut è *Succino Craton.* per tres pluresve dies mane ad gr. 25. vel 30. capiatur. Vel *Panacea ſolutiva alcalina à* ʒiß. *ad* ʒß. quotidie per 12. dies uſurpetur, ceu indolens aliquod & optimũ laxans, ſanguinemq; ſimul edulcorans. Juxta hæc tamen ſub veſperam ſemper *Tinctura Corallorum*, vel ♁nii, cum *Eſſentiâ Lignorum*, *Trifolii fibrin.* aliave *antiſcorbuticâ*; *Spiritus* quoque *Cochleariæ*, in Vehiculo *Infuſi fol. Thée* ad 20. *pluresve guttulas* dabitur. Sequens tamen *Opiata* cum fructu ejusmodi ſpirituoſis ſubſtituetur:

℞. *Conſerv. Fumar.*
Borrag. ana ʒvj.
Nuc. Ind. cond. ʒj.
Conditur. rad. Symph. ʒij.
Terr. ſigillat.
♁*n. diaph.*
Specif. ſtom. Poter. ana ℈ij.
Syrup. Capill. ♀ *r. q. ſ.*
M. f. Elect. d. ad Ollam; ter quotidie magnitudo Caſtaneæ ſumatur.

Extus Gingivæ primùm *Aquâ Calcis viv.* cum *Spiritu Cochlear.* & *Eſſentiâ Aloës* ac *Myrrhæ*, quotidie bis vel ter abluantur, & tantillum quoque exprimantur; deinceps verò ſequens *Mixtura* Gingivis ſubinde affricetur, iterumque expuatur:

℞. *Mellis roſac.* ℥iß.
rutac. ℥ß.

Tinct. Lacc. florent. ℥ij.
Eſſent. Myrrh.
Aloës.
Catechu.
Abſynth. ana ℥j.
Rubricæ fabril. ℥ij.
M. d. ad Pyxid.

Vel ſi *Cruentatio* crebra occurrat, ſequens conducet:

℞. *Mellis roſac.* ℥ij.
anthoſ. ℨvj.
Eſſent. Galang.
Myrrhæ ana ℨj.
Spirit. Vitrioli ℈ß. *ad* ℈j.
Miſc. d. ad Pyxid.

Quod ſi hoc remedio ſufficienter deterſæ creduntur Gingivæ, ad novam harum carnem generandam ſequens conducet:

℞. *Mell. roſac.* ℥ij.
Rubric. fabril. pulv. ℨij.
Myrrh. pulv.
Maſtich. pulveris.
Succ. Catechu ana ℈ij.
Tinct Lacc. flor. ℨij.
M. d. ad Ollam, atq; Gingivæ ter vel pluries quotidie illinantur.

Cucurbitulæ cum ſcarificatione ſingulis ſex hebdomadis dorſo applicentur. *Venæſectio* in Plethoricis inſtituatur. Purgans remedium ſingulis hebdomadis ſemel repetatur. Æſtivo tempore *Thermarum* harum illarumve, vel *mineralium Acidularum Aquæ* potentur. Aut *Serum Lactis caprilli*, vel integrum hoc *Lac* potabitur, cum incoctione *Herbar. Scabioſ. Fumar. Borrag. Veronic. Beton.* Omni tempore etiam *Infuſum fol. Thée*, *Trifolii fibrin. Naſturt. aquat. Plantag. aquatic. Betonic. Chamædr.* frequenter potetur. *Fonticulus in Brachio*, ſi malum contumacius fuerit, excitetur.

GLAUCOMA, *Glaucoſis*, *Glaucedo*, eſt coloris naturalis Humoris oculorum cryſtallini in glaucum mutatio, cum Viſûs imminutione ac depravatione. Glaucoma

Provenit hoc vitium à particulis quibuſdam ſive acido-auſteris, ſive ſulphureo-ramoſis ac viſcidis, corpuſcula Humoris cryſtallini è ſuo ſitu naturali nonnihil deturbantibus, vel magis condenſantibus, ſiccantibus, & lapideam ferè duritiem conciliantibus. Anſam hinc aliquam præbent nocturnæ lucubrationes frequentes; temperamentum melancholicum, aut cacochymicum; victus craſſus, chylum ſpiſſum, lentum reddens; contuſio vel ictus acceptus. Cauſa.

Cognoſcitur facilè, ſi circa pupillam inſignis in profundo deprehendatur albedo, ſi perſpicuus Humoris affecti color cryſtallinus obſcurus, atque in glaucum mutatus obſervatur; ſi omnia tanquam per nebulam aut fumum conſpiciantur; ſi denique indurato prorſus Humore cryſtallino Viſus omnimodè pereat. Quale exemplum nobis Ann. 1694. Norimbergæ in Viro quodam Nobili videre contigit, qui anno ætatis quinquageſimo Glaucoma in utroque Oculo fuit adeptus, cum duritie inſigni Bulborum. Aliâs Affectus hic Senibus eſt magis quàm Junioribus familiaris; & illis quidem maximè, quorum fibrillæ oculorum valde ſunt teneræ, molles, Diagnoſis.

molles, quique alienos humores pituitoſos in ſeſe haud difficulter admittunt, ac retinent.

Prognoſis heic inſtituitur minùs favorabilis: rarus eſt Affectus, atque ob partis vitiatæ ſitum, & teneritudinem, difficillimamque virtutis remediorum penetrationem, curatu vix poſſibilis; quin cœcitas plerunque totalis ſubſequitur, eaque immedicabilis.

Curatio internis magis quàm externis remediis perficitur; aperientibus nimirum, reſolventibus, ac diſcutientibus. Ante omnia ſequentes *Pilulæ* ſemel vel aliquoties exhibendæ ſunt purgantes:

℞. *Maſſ. Pilul. hydrop. Bont.* vel *marocoſt.* ℈j.
Mercur. dulc. opt. ℈ß.
Reſin. Scammon. gr. iij.
Ol. ſtillat. Fœnic. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 12. *Inaur. d. pro doſi.*

Purgato ſic corpore nullum meſius remedium eſt, quam Tragema quoddam ophthalmicum, quale v. g. ſequens eſt:

℞. *Radic. Pœon. Valerian.*
Chelidon. maj.
Herb. Euphraſ. ana ʒij.
Semin. Fœnic. ℥ß.
Cubebar. ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Ocul. ♋. *ppt.*
Ebor. ſ. ign ppt. ana ʒij.
Sacch. alb. ℥iiß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. *Doſis* ʒj. *m. ac veſp.*

In *Potu ordinario Vinum album* vetus probè defœcatum conceditur, *Aquâ* nonnihil dilutum. In *Vino* autem continuè immerſa teneatur *Euphraſiæ* herba ſiccata cum *radicib. Chelidon. major.*

Extus ſingulis noctibus linteola *Spiritui Vini* aut *Ceraſ. nigr. camphorato*, & calefacto immerſa & expreſſa oculis applicata tenebuntur. In *Spiritu Vini* autem infuſe ſint *Radices Valerian. Chelidon. maj. Pœon. Meu, Herbæ Euphraſ. Majoran. Hierac. Roriſmar. Bacc. Juniper. Laur. Semina Fœnic. Aquileg.*

GONORRHOEA BENIGNA ſ. VERA aut SIMPLEX

Gonorrhœa benigna.

GONORRHOEA BENIGNA ſ. VERA aut SIMPLEX ex γονὴ, *ſemen genitale*, & ῥέω, *fluo*, compoſitâ voce, eſt frequens & involuntarium ſeminalis materiæ per Urethram & Virgam apud Viros aut Juvenes profluvium, à læſione Veſicularum ſeminalium aut Proſtatarum glandularum oriundum.

Differentia.

Contingit hic Affectus vel cum *frequentiore* & *largiore*, vel cum *remiſſiore* materiæ profluvio. Dein etiam eſt vel *gravior* & citra veneris imaginationem aut voluptatem Homini eveniens, vel *levior*, & cum tentigine, ac venereis cogitationibus accidens, qualis aliâs *Pollutio nocturna* vocari ſolet. Quæ autem apud Fœminas ſimiliter contingit mucoſo-pituitoſæ, materiæ per pudenda excretio, eadem etſi olim *Gonorrhæa* quoque nuncuparetur, melius tamen nomine *Fluoris* vel *Fluxus albi* de quo ſuo loco, effertur.

Dicitur

Dicitur hæc Gonorrhœa *benigna* & *vera* vel *ſimplex*, quia verum, nullâ malignâ atque corroſivâ qualitate inquinatum ſemen ſimpliciter effunditur ac profluit, ad diſtinctionem *Virulentæ* Gonorrhœæ, de quâ poſtea agetur.

Pars affecta. *Pars affecta* ſunt Veſiculæ partim ſeminales, partim & Glandularum proſtatarum oſtiola in Urethræ ductum hiantia, quibus exulceratis aut excoriatis, vel laxioribus redditis humor continuè effluit.

Cauſa Pollutionis nocturnæ. Cauſa *proxima nocturnæ Pollutionis* eſt ſeminis naturalis intra Veſicularum ſeminalium capacitatem abundantis turgeſcentia, venereas primùm cogitationes per Spirituum animalium placidiorem in Genitalibus motum excitatum, producens, mox virgæ tentiginem, tandem ſeminis plus minus voluntariam, in ſomno contingentem, voluptuoſam ejaculationem efficiens. Evenit hoc magis Juvenibus ſupinè decumbentibus, quàm aliis. *Antecedenter* autem ad hunc Affectum contribuunt Juventus; Temperies ſanguineo-cholerica; victus plenus; vita ſedentaria, curarum expers, multum otioſa, unde multa in ſanguine gignitur ſeminalis materia; fibrarum in Veſiculis ſeminalibus ſenſibilitas tenera, titillationem facilè perſentiens; meditatio rerum venerearum & converſatio cum ſubjectis amabilibus frequens.

Cauſa Gonorrhœa benignæ. Cauſa *proxima* autem *Gonorrhœæ benignæ* eſt vel nimia laxitas, vel etiam eroſio fibrillarum, oſtiola tum Veſicularum ſeminalium, tum Glandularum proſtatarum cingentium, unde neceſſe eſt ſecretam in Teſtibus materiam ſeminalem invitè effluere. *Antecedenter* autem concurrit huc ſimul partim Seminis nimia aquoſitas, partim quoque acrimonia illius blandè corroſiva; quæ quidem vitia Semen contrahit ex ipsâ maſsâ humorum circulante, atque originaliter è chylo crudiore, & aquoſiore, qualem victus copioſus, principio ſulphureo-ſalino-balſamico, & quaſi lacteo maximè deſtitutus, ſuppeditat. Hinc Cachectici omnes; Obeſi multi, atque pituitoſo temperamento præditi huic præ aliis Affectui ſunt obnoxii.

Diagnoſis. Quod ſi igitur per Virgam maſculam flaccidam liquor talis plus minus aquoſus albicans, ſpumoſus aut mucoſus, ſine illius voluptuoſâ erectione, frequenter aut etiam continuè & invito Homine, tam dormiente quàm vigilante, effluit: ſi materia illa ſeminalis minus eſt acris, internamque Urethræ ſuperficiem neque erodit, aut excoriat, neque admodum pungit, irritat atque titillat: ſi quoque citra venereas cogitationes promanat, tum profluvium hoc vocatur *Gonorrhœa vera*, *ſimplex* aut *benigna*. Si autem tempore ſomni cum venereis cogitationibus, ſub virgæ libidinoſâ erectione ſemen ejaculetur plus minus frequenter, indeque membrum rurſus flacceſcat, *Pollutio* magis *nocturna* appellari conſuevit.

Prognoſis. *Nocturna* hæc *Pollutio* nil in ſe periculi habet, quin Spirituum atq; ſeminalis materiæ copiam, uberemque proven-

proventum hactenus deſignat. Si autem nimis frequenter Juvenibus obtingat, tum etiam laſſitudinem, ſpirituum animalium vitaliumque penuriam, aliaque hinc ſubſequentia ſymptomata inducere valet. Si Gonorrhœa mitis eſt, & neque continua, neque frequens, in receſſu quoque nihil habet. Succedit talis aliquando ipſi *Gonorrhœæ virulentæ* perſanatæ, ubi interdum per plures adhuc hebdomadas ſeminalis ſubſtantia citra ullum dolorem ſponte profluit. Quod ſi verò continua ſit, larga, atque diutius duret, tum abſumptis ſpiritibus animalibus Homines ſenſim ad Tabem præcipitat dorſalem, vel Cachexiam, Febrim hecticam, aut Hydropem poſt ſe trahit. Nonnunquam, ſi Affectus negligatur, & ipſe interea Homo cum Fœminâ Fluore albo, aut Menſtruis laborante concumbat, ſemen poſtea effluere pergens, acquiſitâ qualicunque acrimoniâ, in graviorem, tantumque non prorſus malignam Gonorrhœam degenerare poteſt.

ratio. In *Curatione* Pollutioni nocturnæ remedia vix adhibentur, niſi frequenter affligens Juvenem valdè incommodet, ac fatigare vel emaciare incipiat, tum enim demum *medicamina ſemen imminuentia* in uſum vocanda ſunt, v. g. præter *Diætam* nonnihil frigidam, victumque parcum, alimenta acidiuſcula, aquoſa, refrigerantia, minimè flatulenta, aut ſuccum lacteo-aromaticum ſpumoſumque præbentia; exercitia corporis fatigantia; lucubrationes Spirituum quantitatem exhaurientes, Vigiliæ; *Julepi* aut *Emulſiones ſeminum frigidorum* crebrò hauſtæ; *Nitrum* ſæpius cum tantillo *Camphoræ* & *Sacchari Saturni* exhibitum; *Tinctura antiphthiſica Garmanni*, *Aqua Caſtitatis*; & quæ hujus farinæ ſuo loco de Satyriaſi aut Tentigine ſunt commendata. Sed in horum tamen uſurpatione cautius procedas, ne Semen imminuere ſtudendo, virilitatem ſimul omnem extinguas.

In *Gonorrhœâ* autem *verâ* primò ſequentes dabis *Pilulas purgantes*: Cura GonorrhϾ veræ.

℞. *Maſſ. Pilul. è Succ. Craton.* gr. xviij.
Mercur. dulc. opt. gr. x.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Crem. ♀*ri gr.* j.
Ol. ſtillat. Rut. q. ſ.

F. l. a. Pilulæ num xij. *Inaur. dentur ſummo mane pro doſi, cum regimine Diætæ.* Dein *Vena ſecetur*, ſi Homo ſufficiente ſanguinis quantitate inſtructus ſit, appetitumque ciborum conſtantem habuerit. Poſtea ſequentes *Pilulæ* longo uſu ſumantur; v. g.

℞. *Terebinth. venet.* ℥ij.
Oſſis Sepiæ ppt.
Corall. rubr. ppt. ana ℥j.
Diaph. martial. ℈ij.
Sacch. Saturn. ℈j.
Camph. ℈ß.
Ol. ſtillat. Succ. q. ſ.

F. l. a. Pilulæ piſi minoris magnitudino, de quibus mane ac veſp. 8 *vel* 10. *ſumantur*, cum hauſtu ſequentis aut ſimilis *Emulſ.*

℞. *Nucl. Perſic.*
Amygd. dulc. rec. excort. aa. ℥iß.

Semin. Melon. ʒij.
Cucum.
Cucurb.
Lactuc. ana ʒj.
Aqu. Nymph. ℥iiß.
Portulac.
Cichor. ana ℥ij.
F. l. a. Emulſio, cui adde
Sacch. roſ. tabul. ℥ß.
D. ad Vitr. Sumatur duabus vel tribus doſibus.

Vel *Pulvis* ex *Semine Rut. Agn. caſt. Lactuc. Nymph. Unicorn. foſſ. Oſſ. Sepiæ ppt. Nitr.* ♁ *iat.* ♁ *n. diaph. Croc. Martis aperit.* ⊖*lo Mart. Terr. ſigill.* vel *Lemn. Camphor. Sacch.* vel *Magiſter. Saturn. Succin. ppt.* &c. parabitur, & frequenter exhibebitur. Prodeſt in hunc quoque finem *Tinctura antiphthiſica* ſuperius jam laudata; item *Eſſentia Caſtit. Mynſ. Tinctur. Corall. cum Nitr. parat. Decoct. Granor. Coffée toſtor.* Sed nec ſequentes Morſuli ſunt contemnendi:

℞. *Semin. Hyperic.*
Portulac. ana ʒiij.
Diaph. martial.
Succin. alb. ppt.
Oſſ. Sepiæ ppt.
Terr. ſigillat. ana ʒij.
Flor. Lamii alb.
Tunic. ana ʒj.
Succ. Catech. ʒiß.
Camphor. ℈j.
Sacch. Aqu. Roſ. ſolut. ℥iiij.
M. f. l. a. Morſelli, de quibus duo pluresve quotidie ſumantur.

Extus totum dorſum *Oleo roſaceo*, vel *Unguento refrigerante Galeni*, aut *albo camphorato*, cum *Sacch. Saturn.* mixto quotidie bis inungatur.

In *Diætâ* ſufficiens quidem illudque bonum nutrimentum aſſumatur, ſed quod ſeminis quantitatem non adaugeat. Potus ſit Cereviſia probè defœcata, tenuis, non ita fortis; vel Vinum rubellum tenue. Decocto Lignorum ſubinde dilutum. A Veneris uſu aliquamdiu abſtineatur. D

GONORRHOEA VIRULENTA,

Go- rh- ru-

GONORRHOEA VIRULENTA, ſ. *maligna*, eſt involuntarius & malignus ſeminis vel lymphæ purulentæ, ſordidæ atque acris effluxus cum dolore & ardore urinæ, ab Inflammatione ac eroſione Glandularum per concubitum venereum contractâ oriundus.

Morbus hic æquè Fœminas atque Viros affligit; in Fœminis enim glandulæ vaginæ, cervicisque Uteri læduntur: in Viris autem Proſtatæ, interiorq; Penis tunica ſpongioſa afficitur. Gonorrhœa alia *mitior*, alia *gravior*, prout cauſa plus minus acris eſt, & corroſiva: nunc *recens*, nunc *inveterata*; modò *cum*, modò *ſine Lue venereâ*. Di- tia

Cauſa *proxima* malignæ Gonorrhœæ eſt inflammatio atque eroſio vel exulceratio Glandularum proſtatarum, harumque extremitatum in Virgæ canalem hiantium, imò & internæ ſpongioſæ Glandis Penis ſubſtantiæ apud Viros: apud Fœminas autem tunica Vaginæ Cervicisque Uteri glanduloſa, ſæpius & ipſe ſphincter Veſicæ eroditur; unde neceſſum eſt, ſemper mucoſo-lymphaticam, Ca-

ticam, vel etiam ſeminalem materiam profluere. Ad hanc verò genitalium exulcerationem, velut antecedentes cauſæ, contribuunt humores maligno corroſivo venereo charactere inquinati, qui nonniſi per concubitum cum Perſonâ vel ſimili malo aprehensâ, vel prorſus Lue Gallicâ affectâ ad Partes afflictas accedunt: cùm enim genitales partes ſub coitu incaleſcunt, & dilatantur, facilè ſeminalis materiæ venereum virus intra poros ſuos admittunt, iſtaque ſimiliter labe poſt aliquot inde dies infeſtantur, ita tamen, ut pro variâ texturæ ſuæ diſpoſitione diverſos quoque in ſeſe effectus experiantur; nunc enim in ipſis Ulcuſcula excitantur & apparent; nunc Porri ſeu Verrucæ venereæ; nunc Bubones virulenti ibidem naſcuntur; nunc demum ipſa planè Gonorrhœa maligna ſubſequitur. Quando enim in Pudendorum ſuperficie tantùm obhæret admiſſa in coitu impuro ſanies mucoſo-acris, tum non niſi Verrucæ aut Condylomata venerea enaſcuntur: ſi verò maligna atque volatilis corroſiva ejusdem ſaniei aura intimius penetrans oſtia Glandularum proſtatarum inſenſibiliter arrodit & exulcerat, tum Gonorrhœa maligna oboritur: ſi eadem profundius adhuc penetrando vicinorum vaſorum humores inficit, tum Bubones venerei ſuccreſcunt; deniqúe ubi cum totâ maſſa humorali lymphæ ſeminalis acrimonia communicata fuerit, tum Luem perfectè Gallicam efficiet. Itaque Glandularum proſtatarum Inflammatio & Exulceratio fieri nequit, niſi particulæ maligni corroſivique ſeminis in coitu impuro per genitales partes eo penetraverint, atque non ſolùm acrimoniâ ſuâ eroſionem inſtituerint, ſed & ſuis halitibus ulterius penetrando in ipſâ Glandularum ſubſtantiâ fermentationem corruptivam; vaſculorumque ſanguineorum obſtructionem, atque tumorem, produxerint.

Affectus haud difficulter cognoſcitur vel ab ipſo Ægroto, qui conſcius ſibi impuri cujusdam coitûs, poſt unum abhinc vel alterum etiam diem Urinas non ſine ardente dolore mingere incipit, ac ita pergit, donec inde facta Urethræ excoriatio vel exulceratio perfectè rurſus ſanata fuerit. Itaque hoc malo laborantes ſæpiùs à ſanie per genitalia decurrente acri ad mingendum ſtimulantur, atque Urina excoriatas partes præterfluens non niſi magno cum ardore excernitur. Interim continuè atque involuntariè è glandulis exulceratis effluit ſordida, mucoſa, purulenta, modò cineritii, modò flavi aut etiam virideſcentis coloris, materia, prout ipſæ virulentæ particulæ nunc acutiores, nunc obtuſiores habent aculeos. Glans etiam Virgæ apud Viros non rarò inflammatur, aut intus à repoſitâ in ſuo circulo materiâ purulentâ excoriatur; apex autem illius albâ primùm illuvie madet, quæ poſtea indies augetur, acrior redditur, & colorem album in flavum, viridemque mutat, atque ſæpius importunam, dolorificamque Tentiginem, noctu potiſſimum inducit; tantâ ſæpè cum duritie, Diagnoſis.

duritie, atque cruciatu, ut Penis ob ingentem ligamentorum aut muſculorum inflammatorum tenſionem incurvetur, ſicque talis *Gonorrhœa* excitetur, quam *chordatam* nonnulli appellant, quæ ſi diu duret, omnium peſſima eſt, & poſt ſe indelebilia Ulcera non rarò relinquit.

Prognoſin. Quantum ad *Prognoſin* ſpectat, licèt Morbus hic per ſe non ſit periculoſus, per negligentiam tamen, aut imperitam tractationem talis reddi, inque Ulcera cacoëthea, exedentia, Fiſtulam, imò Luem ipſam veneream promtè mutari poteſt.

Curatio *Curatio* inſtituenda per evacuantia, lenientia, adſtringentia & conſolidantia; ante omnia igitur ſequens aliquod *purgans* exhiberi, poſtque elapſos 6. dies repeti debet; v. g.

℞. *Pulp. Caſſ. recent. extr.* ℥ß.
Confect. Hamech. ʒiij.
Mercur. dulc. opt. ℈j.
Crem. ♀ri ʒß.

M. f. cum Sacchare Boli aliquot mane unâ vice devorandi.

Vel ℞. *Fol. Senæ opt. mund.* ʒiij.
Tamarind. ʒvj.
Crem. ♀ri ʒß.
Semin. Fœnic. ℈ij.

M. Coque in ſ. q. Aqu. fontan. In Colaturæ ℥iiij. *diſſolve*
Pulp. Caſſ. rec. extr. ℥j.
Syrup. Roſ. ſol. ſ. ℥ß.
M. ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Maſſ. Pilul. ſ. quib. aut*
Extract. panchymag. Croll.
Mercur. dulc. opt. ana ℈j.
Magiſt. Jalapp.
Crem. ♀ri *ana gr.* ij.
Ol. ſtillat. Succin. q. ſ.

M. f. Pilul. num. xv. *Inauratæ deglutiantur unâ doſi.*

Poſt purgans ſtatim *Venæſectio* in Brachio vel Pede inſtituatur, extrahendo ſanguinem ad ℥viij. eaque poſt aliquot dies repetatur. Interea ſequens *Emulſio* frequenti hauſtu bibatur ad demulcendam acrimoniam Seminis, ac Urinæ, Ulcusque proſtatarum detergendum:

℞. *Radic. Nymphææ.*
Fragariæ ana ℥j.
Cichor. ℥ß.
Folior. Portulac. Artemiſ.
Agrimon. Saponar.
Dent. Leon. ana Mß.

Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. ad remanent. ℔iß. *Dein*

℞. *Semin. Cucum. Melon. ana* ʒij.
Cannabin.
Amygd. dulc. rec. exc. ana ʒij.
Sem. Papav. alb. ʒiß.
Decoct. ſuperior. ℔iß.

F. l. a. Emulſio d. ad Vitr. de quâ ſubinde tres unciæ pro doſi hauriantur.

Laudatur & *Succus Citri* recens cum æquali pondere *Olei Amygdal. dulc.* mixtus, & ad ℥ij. pro doſi m. ac v. per aliquot dies ſumtus.

Vel prodeſt ſequens eundem in finem ordinatus *Julepus*:

℞. *Radic. Plantag.*
Nymph.
Caryophyllat.
Fragar. ana ʒvj.
Fol. Endiv.
Lactuc.
Dent. Leon.
Capillor. ♀. *ana* Mj.

Semin.

Semin. Cucum. ℥iij.
Agn. Caſt.
Papav. alb. ana ℥iß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in ſ. q. Aqu. fontan. Colaturæ ℔iß. *adde*
Syrup. Violar. purp.
de Alth. Fern. ana ℥j.
Lapid. prunell. ℥j.
Miſc. ad Vitr. Sumantur m. ac veſp. tres unciæ pro doſi.

Sed inſimul m. ac veſp. ſeqq. in uſum vocentur *Pilulæ*:

℞. *Terebinth. venet.* ℨiij.
Succin. alb. ppt.
Corall. rubr. ppt.
Extract. Conſol. ana ℨj.
Diaph. martial. ℈ij.
Ol. ſtill. Succin. q. ſ.
M. f. Pilulæ piſi minor. magnitud. conſperſ. pulv. Liquirit. d. ad Scatul. Doſis 8. 10. vel 12. cum vehiculo conveniente.

Sunt qui in recenti adhuc malo *Terebinthinam venet. crudam* nuciſtæ magnitud. *Saccharo* involvunt, ac m. & v. deglutiunt, ſicque citò ſæpiùs curantur. Ditiores de *Opobalſamo* vel *Balſamo de Copaibâ* ℈j. *vel* ℨß. aſſumunt, unde ſordities Ulceris feliciſſimè extergitur & ſanatur.

Vel ℞. *Spirit. Terebinth.*
Tinct. Succin. ana ℨiß.
M. ad Vitr. 10. *ad* 20. *gutt. ſumantur pro doſi cum Emulſione.*

Vel ℞. *Balſ.* ♀*ris terebinth.* ℨij.
Eſſent. Succin. ℨj.
M. ad Vitr. Doſ. m. ac v. 20. *gutt.*

Vel ℞. *Eſſent. Succin.*
Ol. Terebinth.
Balſam. de Copaib. ana ℨj.
M. ad Vitr. Doſ. 15. *gutt. m. ac v.*

Pro potu ordinario loco *Vini* vel *Cereviſiæ* bibatur *Decoctum Lignorum*, & ab omnium ſalitorum nimis aut acrium ciborum uſu abſtineatur. Poſt ſex quosque dies *Purgans mercuriale* reiterari poteſt, vel ſuperius dictâ, vel ſequenti formâ:

℞. *Terebinth. Chiæ Vitello ovi ſolut.* ℥ß.
Syrup. Violar. ℨvj.
Mercur. dulc. opt gr. xv.
Aqu. Cinam. bugl. ℨij.
M. f. Potio d. ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Tereb. vitell. ovor. ſolut.*
Elect. Hier. pic. Gal. ana ℥ß.
Syrup. Roſ. ſol. ſ. ℥j.
Salis polychr. ℨj.
Aqu. Meliſſ. vel
Cham. q. ſ.
M. f. Potio d. ad Vitr. pro doſi.

Vel excavetur *Ovum*, & cochleare plenum *Syrupi Violarum* infundatur, dein *Terebinth.* ℥ß. & demum *Syrupo Violarum repleatur*, ſicq; hauriatur, quod fit ſine ingrato *Terebinthinæ* ſapore. *Mercurius* autem *dulcis* per ſe poſtea cum *Syrupo Roſ. ſol. ſimpl.* ſuperingeri poteſt. Vel ſequenres *Pilulæ uſuales* concinnabuntur, ac in uſum trahentur.

℞. *Mercur. crud. ritè purgati, & cum pauc. Terebinth. probè ſubacti* ℨiß.
Conſerv. Roſar. Damaſcen.
Mell. roſac. ana ℨj.
Pulv. fol. Senæ.
Rhabarb. opt.
Radic. Jalapp. ana ℈ij.

Scammon. ♁rat. ℨß.
Cinam. opt. ℈j.
M. f. cum Elix. propr. ſ. acid. Pilulæ ex ℨj. 10. *vel* 15. *unâ vice deglutiendæ.*

Quod ſi vel *Emulſio*, vel *Julepus* ſuperior non videantur ad palatum eſſe, oportebit nihilominus ſequens *Coloſtrum* haurire;

℞. *Terebinth. clar. non lot.* ℥j.
Solvatur Vitell. ovor. q. ſ. & adde
Syrup. de Alth. Fernel.
Elect. catholic. ana ℥ij.
Aqu. Artemiſ. q. ſ.
M. f. Liquamen tenuius, de quo m. ac v. duo vel tria cochlearia ſumantur.

Sequentes *Pilulæ* quoque egregiè abſtergunt:

℞. *Terebinth. Chiæ.*
Reſin. lign. Guajac. ana ℥ß.
Eſſent. Artemiſ. ℨij.
Croc. ☉*li Mart.*
Salis Corall. ana ℨj.
Caphuræ, Ol. Succ. alb. ana ℈j.
M. f. Pilulæ num. CCXL. de quibus m. ac veſper. 5. 6. *vel* 10. *capiantur.*

Si partes ſufficienter deterſæ ſunt, ipſaque Stranguria ceſſavit, de ſeqq. Pulvere m. ac v. ℨß. detur;

℞. *Thur. maſcul.*
Succin. alb. ppt. ana ℨiß.
Sanguin. Drac. ver.
C. C. phil. ppt.
Diaph. martial.
Salis Corallor.
Unicorn. foſſil.
Gumm. Tragacanth. ana ℨj.
Camphor. gr. viij.
Sacchar. ℥ß.
M. f. Pulv. ſubtil. d. ad Scatul. cum Conſerv. Roſ. rubr. aut Syrup. Viol. ſumendus.

Inveteratis Gonorrhœis opponi poteſt *Aqua deſtillata Ulmariæ*, ſuper novam herbam ſecundâ vice cohobata, vel *Aqu. deſtillata contra Gonorrhœam Quercetani* m. ac veſp. ad ℥ij. pota.

Si *Priapiſmus* vel *Tentigo* Ægrum valdè moleſtat, tum vel *Lactis tepentis*, vel *Decocti Malv. Alth. Violariæ, Parietar. Salviæ, Rutæ, Semin. Lin. Pſyll.* aliorumque emollientium fotu deprimenda.

His verò præſtitis, ne malum altius ſerpat, & Luem veneream accerſat, reliquiæ ejus ſequenti *præſervatorio Decocto*, quod ſimul conſolidationem deterſorum Ulcerum præſtat, exhauriendæ ſunt:

℞. ♄*nii crudi craſſiuſculè triti & in nodulo ligati* ℥vj.
Radic. Sarſæparill. ℥iv.
Infunde per 24. *horas ſupra cineres calidos in* 12. *libris Aqu. fontan. dein coque ad mediæ partis conſumtion. & colentur. De colaturâ hâc capiat Æger ſingulis diebus cyathos tres; unum mane tribus ante paſtum, ſecundum tribus horis poſt prandium, & tertium duabus horis poſt cœnam, continuando per* 15. *vel* 20. *dies.* Dein

℞. *Remanentiam Decoct. prædict.*
Aqu. fontan. ℔xv.
Coqu. ad conſumptionem 5. *partis. F. Bochetum, quo Æger utatur pro Potu ordinario.*

Inter uſum hujus remedii nihilominus aliquoties ſupra dicto modo corpus purgandum eſt.

Semi-

Semicupia dein poſt *Venæſectiones* & *Purgationes* aliquas præmiſſas, jamque per plures dies durante uſu Remediorum internorum non ſunt contemnenda, parata ex *Aquâ fluviatili*, cum incoctione *Herbarum emollientium*, addito quoque *Solano*, *Roſis*, *Hyperico* aliisque ſimilibus, quibus humorum ardor temperatur, & partium genitalium empyreuma à venereo viru inductum tollitur. Simul etiam *Injectiones* in Penem aut Vaginam fiant, & quidem ubi ſemen adhuc acre fluit, ex ſolo *Lacte* cum incoctione *Radic. Conſolid.* & *Herb. Lich. petræi*, addendo *Aquam Calc. viv.* cum tantillo *Sacch. candid. alb.* Ubi autem ſemini & puri omnis acrimonia ferè adempta eſt, ſequens vel ſimilis *Injectio* parari poterit:

℞. *Radic. Nymph. Irid. flor. aa.* ʒij.
Herb. Plantag. Scord.
Flor. Roſ. rubr. Salv. ana Pij.
Thuris maſcul. ʒij.
♄ *n. crud.* ℥ß.

Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. fontan. ℔iß. *ad tertiæ partis conſumtionem. Colatura clara injicienda eſt calidè.*

Vel ℞. ♄*nii crudi craſſius triti, in nodulo ligati, atq; in olla ſuſpenſi* ℥iv.
Radic. Sarſæparill. ℥iß.
Ariſtol. rot. ʒiij.
Summit. Hyper.
Flor. Roſ. rubr.
Herb. Lichen. petr. ana Pij.

Coqu. in Aqu. fontan. ℔ij. *ad med. part. conſumpt. In colatura diſſolv.*
Mell. roſac. ℥ij.
M. f. Injectio *bis de die.*

Si verò per ejusmodi Injectiones dolor exacerbatur, tum ab illis abſtinendum erit, & ſequens potius adhibenda:

℞. *Hordei integr.* Miß.
Flor. Roſ. rubr.
Summit. Hyperic. ana Pij.

Mixt. coque ad ℔j. *In colatur. diſſolv. Mell. roſac.* ℥j. *vel* ℥ij. *M. f. Injectio*; cui ſi ſordidius fuerit Ulcus & deterſione majore adhuc opus habeat, *Aqua calcis vivæ prima ad* ℥ij. ulterius admiſceri poterit.

Notandum tamen, non multum ſemper fidendum eſſe *Injectionibus*, quocunque tempore uſurpentur; licèt enim Urethram vel Vaginam expurgent, & detergant, non attingunt tamen ſemper Proſtatas, in iisq; latitantem mali radicem. Interim tamen ſi extremitates vel oſtia Proſtatarum ſint cicatrice obducenda, ſicque benignior adhuc reſtitans Gonorrhœa ſiſtenda, tum Injectio nihilominus diligens fieri poterit cum *Decocto fortiori Lignorum & Lacte*, in quo *Semen Cydon. Pſyll. Hyperic. Herb. Sanic. Pyrol. Lich. petr.* cocta ſint, addendo vel *Sacchar. cand.* vel tantillum *Aluminis uſti*, vel utrumque; & ſic ſenſim Fluxus Seminis ceſſabit.

Denique ut reſtitantes omnes latentis in genitalibus partibus Ulceris reliquiæ expurgentur, *Aquarum mineralium*, *de* ⊖*lo Martis* participantium, aliarumve *Potus* concedendus, prout ſunt *Sualbacenſes*, *Spadanæ*, *Egranæ*, *Rhætenſes* &c. frigidæ; item *Piperinæ Helveticæ*, *Plumbariæ Lotharingicæ* &c. calidæ.

Durante

Durante Curatione omnes Potus frigidi, Aqua gelida, Vinum, inprimis recens, non defœcatum & acidum; Exercitia corporis nimia, principaliter Equitatio & Concubitus venereus vitentur. Aër hinc frigidus externus, pedum infrigidatio, Cibi ſalſi, acres, fumo indurati &c. hunc Affectum maximè augent, & Stranguriam intenſiorem reddunt.

Gonagra.

GONAGRA, è Græc. γόνυ, *genu*, & ἄγρα, *captura*, compoſito vocabulo, eſt dolor arthriticus ſive articularis in Genuum articulis à ſucco craſſo, viſcido, acido-acri ſtagnante oriundus. Cùm igitur ſpecies ſit *Arthritidis*, hinc Lectorem ad Titulum de hoc Morbo tractantem remittimus.

Grando.

GRANDO eſt tuberculum rotundum, indolens, in Palpebrâ oculorum enaſcens. Vid. *Oculorum Palpebrarum Grandinem* ſuo loco.

Gravidarum Cura.

GRAVIDARUM CURA eſt peculiaris Diæta, quæ gravidis ſive prægnantibus Fœminis præſcribi ſolet, eum in finem, ut & ipſæ à variis præſervari vel liberari morbis, & Fœtus, quem utero gerunt, ſimul corroborari, atque ad juſtam maturitatem deduci queat.

Graviditas.

Gravidæ, *Prægnantes* ſive *Utero gerentes* Fœminæ dicuntur, quæ ſub fœcundo coitu conceperunt, i. e. in quibus ſub congreſſu venereo unum vel alterum Ovarii ovulum fœcundatum atque vivificatum, hincque per tubam Fallopianam in Uteri cavitatem demiſſum eſt, ut inibi poſtea Fœtus in ovulo formatus ac vivus per continuatam ſemper nutritionem ad juſtam magnitudinem & molem aſſurgere, tandemque maturus ex Uteri clauſtro in hunc mundum protrudi queat.

Partus tempus.

Protruſio hæc vel excluſio Fœtûs appellatur *Partus*, contingit autem hic, in ſtatu naturali & ordinariè quidem, menſe poſt conceptionem nono, videlicet circa hujus finem aut decimi initium, ſive circa hebdomadam quadrageſimam, ita ut Fœminæ ſecundùm communem Naturæ curſum per quadraginta circiter ſeptimanas gravidæ maneant, antequam parere cogantur, vel ad Fœtum excludendum ſtimulentur.

Signa impragnationis.

Quomodo autem cognoſci poſſit, Utrum Fœmina prægnans ſit nec ne, hoc opus, hic labor, præprimis in illis, quæ non maritatæ in ſuſpicionem imprægnationis ceciderunt, & ſe utero gerere mordicus negant. Multa autem vulgo circumferuntur imprægnationis ſigna, quorum aliqua etiam ex Urinâ peti poſſe Uromantes protervi aſſeverant, quando ex Avicennæ, Arabum Medicorum Principis, oraculo dicunt, Fœminam certò gravidam eſſe, in cujus Urinâ ſedimentum compacto tenui goſſypio ſimile ſit, aut filamenta alba ſimul appareant. Alii juxta Veteres id ex retentione plus minus diuturnâ ſeminis maſculini in congreſſu venereo hariolari voluerunt. Sunt qui chalybeam novam acum patinæ novæ

ligneæ infigunt, atque urinam Fœminæ ſuperfundunt, cumque dein nubecula quædam acui adhærebit, prægnantem eſſe audacter pronunciant. Idem ſignificari volunt, quando ſimilis acus in lebete aurichalceo per noctem Urinæ fœmininæ immerſa, nullâ vel rubigine vel nigredine tingitur, ſed nonnihil rubella deprehenditur. Mulierculæ etiam aliquæ elixis piſcibus adhuc ferventibus Acetum ſuperfundunt; quod ſi dein odorem inde exhalantem Fœmina tolerare nequit, imprægnatam eſſe volunt. Nonnulli etiam Medici ſtatuunt, Mulieres paulo poſt conceptionem ſentire nunc horripilationes per dorſum aſcendentes, nunc laſſitudinem artuum, capitis obtuſos dolores, oculos nonnihil cavos, frequentem pallorem faciei, Nauſeam, Menſium emanſionem ſine Febri aut horrore. Deinceps alii ex *Hippocrate* etiam dixerunt, Fœminam, ſi cubitum itura cochleare plenum Mellis in Aquâ pluviali ſolutum deglutiat, ac poſtridie mane nauſeâ, vomitu, torminibus atque tenſione abdominis affligatur, certò gravidam eſſe. Sed hæc omnia ſigna incerta, fallacia, & communia eſſe ſolent tam Gravidis, quàm non Gravidis malè alias ob cauſas habentibus.

Certiora ſigna ſtatûs gravidi.

Certiora autem indicia imprægnationis hactenus deprehenſa ſunt, v. gr. Menſium emanſio ſine Febri, Pallor faciei, Dyſorexia, Nauſea, Vomitus matutinus aut veſpertinus quaſi regularis, per aliquot menſes, Faſtidium carnis, aut Vini, aliqualis Emaciatio, Mammatum induratio & tantilla intumeſcentia cum aliquo interdum dolore, Abdomen quoque paulatim majus aut tumidum evadens; tandem ſenſatio quædam motûs membrorum Infantis circa ſeptimanam imprægnationis vigeſimam. Prehendit etiam interdum Gravidas quædam imbecillitas Cordis, nec non Pica & Malacia; aut ſi aſſuetos deſiderant cibos, illos magis frigidos, quàm calentes expetunt. Cervix Uteri in principio imprægnationis percipietur longa, & arctè clauſa, in progreſſu nonnihil brevior evadit, in fine tandem, appropinquante Partu plana valdè, & quaſi una cum Utero rotunditas globoſa redditur.

Signa Hydropis Uteri.

Si *Hydrops* adeſt *Uteri* loco veræ conceptionis, paulatim quoque cum Utero intumeſcit Abdomen, & prægnantem Fœminæ ſtatum mentitur, ſed dignoſcitur hoc à vera imprægnatione, dum in Hydrope non indureſcunt Mammæ, non averſantur hæc aut illa peculiariter edulia Fœminæ, non appetunt abſurda, nec motum Infantis poſt vigeſimam hebdomadam à Menſium emanſione percipiunt; ſubinde urinam non ſufficienter excernunt, & pedes earum intumeſcunt, aut oedematoſi redduntur.

Mola indicia.

Quandoque *Mola* in Utero loco Infantis naſcitur, & eadem propemodum cum verâ imprægnatione ſymptomata parit, ſed cognoſcitur tamen ex pondere Uteri, ſi Mola increverit, cervicem gravante, ex defectu motûs, quem Infans vivus percipere

cipere facit, & aliis ſignis ſuo loco exponendis.

Quòd ſi porrò Abdomen Fœminarum, quæ ſuſpicantur ſe gravidas eſſe, modò intumeſcat plus minus, aut infletur promtè, modò iterum detumeſcat; quòd ſi Mammæ quoque talium Mulierum nunc indureſcant, & tumeant, nunc molles iterum, minoresque reddantur. Si juxta hæc interdum animo propemodum linquant, atq; hyſtericis paſſionibus affligantur; tum iſtæ certæ eſſe poſſunt, ſe Prægnantes non eſſe, ſed, cùm menſium defectu laborent, ſuſpicionem habere debent vel de Molæ alicujus præſentiâ, vel de ſanguinis intra vaſa uterina accumulatione, unde plerunque, ni præcaveatur, Uteri Hæmorrhagia ſequitur.

Quid Utero gerat Fœmina?

An autem Gravida maſculum vel femellam, unum vel duos Fœtus geſtet, non facilè divinabis, niſi quòd vulgo credatur, Mulieres Fœtum maſculum gerentes utplurimum eſſe alacriores, lætiores, ac meliore faciei colore gaudere. Somnium verò eſt, quando dicunt, maſculos in dextro, femellas autem in ſiniſtro magis latere Abdominis hærere. Gemellorum verò præſentiam non niſi ultimis impraegnationis menſibus, ex Abdominis majore intumeſcentiâ, ejus lateribus ambobus valdè repletis aliquo modo cognoſcere licet. Somnium iterum eſt, maſculinos Fœtus è dextro, fœmininos autem è ſiniſtro magis ovario prodire. Fortè plus habet fundamenti, quando dicimus, ex ſeminis maſculini maximè copioſi & volatilis actuoſiſſimi robuſtiſſimâ ejaculatione vel maſculos, vel etiam gemellos Fœtus concipi atque gigni ſolere, niſi præexiſtentia rudimentorum fœtûs in ovo obſtet.

Dia[eta] Gra[vi]dar[um]

Quod *Diætam* Gravidarum nunc attinet, generales ipſis regulæ diæteticæ præſcribi poſſunt, quarum obſervatione diligenti ab Abortu & pluribus aliis ſymptomatibus morboſis præſervari, atque Fœtus inſuper corroborari queat. Ubi ſtatim regula *Hippocratis* minimè contemnenda venit, quando *Libr. II. Aphoriſm.* 50. & 52. dixit, conſueta licèt deteriora ſint, inſuetis, utut melioribus, ſalubriora eſſe, vel minus ſaltem nocere. Ac iterum, quòd ſanis conveniat, non ſatiari Cibis, & impigrum eſſe ad laborem, ſaltem moderatum; quodque omne nimium vertatur in Vitium, ſi apud quoscunque alios Homines, certè apud imprægnatas quoque Fœminas, quæ non unius tantùm, ſed duarum vel trium ſimul vitarum rationem habere debent.

Dia[eta] Grav[i]daru[m] quoa[d] Aëre[m]

Quòd igitur in ſpecie concernit *Res non naturales*, ante omnia *Aër* Gravidis convenit maximè temperatus, ab odoribus fortibus Croci, Carbonum accenſorum, Candelarum extinctarum, aliisque ſive fragrantibus, ſive fœtidis & graveolentibus olfactui valdè adverſis, Fœtuique nocivis, liber. Tales enim odores, cùm olfactorios Gravidæ nervos maximè percellant, hincque ſpiritus & maſſam ſanguineam valdè exagitent, facilè hyſtericas paſſiones, ſpasmos uterinos, & Abortum excitare, vel Fœtum necare poſſent. In-

m. Inter *Cibos* aſſueti quidem concedantur, ſed moderatâ tamen quantitate heic appetitui ſatisfiat. *Fructibus* proin *horæis* ne nimium indulgeant Prægnantes, à quibus facilè præternaturalis in Inteſtinis fermentatio, Diarrhœa, Dyſenteria, Colica funeſta excitari poſſent. *Aromatum* uſus quidem conceſſus eſt, ſed & ille parcus, inprimis acriorum, ſpirituoſiorumque, quoniam ab his maſſa quoque ſanguinea nimium commoveri, hincque fluxus Menſium, Abortus, Lochia exceſſiva excitari haud difficulter ſolent. *Acida* dein Utero & Fœtui maximè nociva, toto geſtationis tempore fugiantur, ab illis enim frequenter & copioſè comeſtis ſi non Uteri nervoſæ tunicæ facillimè irritabiles ad Spasmos irritantur, ſaltem Fœtui talis imprimitur ſuccus nutritius, qui ipſum poſtliminiò ad Epilepſiam, Colicam, Atrophiam, Scabiem, & alia plus minùs gravia Corporis Vitia diſponit.

um. Quoad *Potum*, *Vini* quidem aut *Cereviſiæ* bonæ uſum non denegamus Prægnantibus, ſed tamen ſi in horum liquorum potatione frequentes committantur exceſſus, inprimis quando vel nimis generoſi & ſpirituoſi, vel facilè fermenteſcibiles, flatulenti, aut aceſcentes exiſtunt, Abortus quoque acceleratur, vel Fœtui maligna diverſorum Morborum ſemina imprimuntur; imò ipſi Gravidæ Paſſiones hyſtericæ, Tormina, Diarrhœa, Cholera, Vomitus, Anguſtia pectoris, aliave conciliantur.

Vigiliæ nimiæ Prægnantes ad Febrim ephemeram, & Abortum diſponunt. *Veneris exercitium*, præprimis ultimis menſibus ob compreſſionem ventris nimiam Fœtui ſitum alienum, eumque Partui dein nocentem conciliare valet. In principio autem imprægnationis coitus exceſſivus & æſtuans valdè in Fœcundioribus ſubinde vel Gemellorum conceptionem, & Superfœtationem, vel Molæ generationem producit.

Motus omnis vehemens corporis porrò, curſu inprimis aut Rhedâ inſtitutus ſecundinam Fœtûs ab Utero avellendo, vel æſtum ſanguini ac ſpiritibus nimium conciliando, elateremque fibrarum matricis augendo: manuum extenſiones violentæ ſurſum verſus, aut ponderum graviorum elevationes Abdomen contrahendo, Diaphragma per fortiorem inſpirationem valdè deprimendo, & ſic Uterum comprimendo, Abortum accelerant. Saltus item gravis in pedes ex ſcamno deorſum factus, in ſpecie primis imprægnationis menſibus, Secundinam avellit. Pedum divaricationes magnæ & crebræ haud difficulter membranas Fœtûs dilacerant. Ultimis tamen menſibus moderatum corporis exercitium Fœtum blandè ad Cervicem devolvit, ſicque Partum facilitare poteſt. Motus.

Inter *Animi pathemata* Ira præprimis ac Terror vehemens nocent, maſſam ſanguinis & ſpirituum laticem valdè turbando, hinc elaterem fibrarum uterinarum nimis augendo, nunc vaſa aperiunt ſanguinea & Hæmorrhagiam excitant, Abortûs prodromum, Animi paſſiones.

dromum, nunc Fœtum necant ſubitò, vel ei etiam ſemina futurorum Inſultuum epilepticorum ac ſpaſmodicorum imprimunt. Moderatum hinc gaudium mentis, animusque curis vacuus Gravidis optimè conducit.

Excreta & retenta.

Quoad *Excreta* & *Retenta* eo eſt adnitendum ſtudioſè, ut Alvus quotidie aperta exiſtat, ne ſcybala excrementorum in Inteſtinis retenta periculoſa excitent tormina. Clyſmata tamen & ſuppoſitoria præcipuè acria ſunt vitanda, ne factâ in Inteſtino recto irritatione ſimul Vagina Uteri arctè connexa irritetur, & Spaſmum matricis producendo Abortum acceleret. Ad fluidam Alvum ſervandam conducunt ante omnia Cibi emollientes Olerum hortenſium quotidie comeſti, *Juſcula* varia, in quibus *Malva*, *Beta*, *Braſſica*, *Blitum*, *Mercurialis*, *Cherefolium*, *Lactuca*, *Portulaca*, *Endivia* fuerunt decocta, *Phaſeoli*, *Piſa*, *Fabæ*, *Pruna Damaſcena* ac ſimilia. *Butyrum* etiam cum *Melle* quotidie mixtum, imò *Oleum Olivarum* ſæpius aſſumtum idem præſtat. *Syrupus macrobius* ſive *præſervativus*, ſingulis diebus mane ad cochleare plenum deglutitus, alvum quoque tenet apertam. Alii hoc efficere & conciliare beneficium nituntur, ſubinde *Cremorem Tartari* ad ʒß. cum vel ſine *Salis* ♀*ri* ℈ß. mixtum in Juſculo exhibendo. Aliquæ Fœminæ interdum pro laxitate Alvi conſervandâ etiam *Oleum Amygdalar. dulc. rec. expr. ad* ℥j. *vel* ℥ij. deglutiunt. Idem faciunt *Ova ſorbilia* frequenter hauſta, nec non *Pruna* vel *Paſſulæ minores* cum *Foliis Sen. Tamarindis*, & *Cremore* ♀*ri laxativæ* redditæ: Commendare etiam licet uſum *Panaceæ ſolutivæ alcalinæ*, citra Tormina alvum expedientis. Vel poterit *Pulvis laxans* in fractâ doſi ſubinde uſurpari: v. gr.

℞. *Crem.* ♀*ri* ʒj.
Semin. Aniſ. ℈j.
Sacch. cand. alb. ʒiij.
Radic. Jalapp. ℈ij.
M. f. Pulv. ſubtil. d. ad ch. ac inde ſumatur neceſſitate urgente cuſpis cultri major vel minor pro re natâ.

Quod ſi Prægnans malit formam *Electuarii*, huic ſequens concedere poterimus:

℞. *Pulpæ Paſſular. minor.* ℥iß.
♁*ii. diaphor. non edulcorat.* ʒj.
Succi Tamarind. ℥ß. *vel*
Crem. ♀*ri* ℈ij.
Semin. Fœnicul. pulveris. ʒß.
Syrup. Fl. Acac. q. ſ.
M. f. Elect. d. ad Pyxid. Doſis ſubinde magnitudo duplicis Caſtaneæ.

Vel *Bolus* etiam *laxans* frequenter deglutiri poteſt ad aperiendam Alvum:

℞. *Pulpæ Tamarindor.* ʒiiß. *ad* ℥ß.
♀*ri vitriol. gr. vj. vel viij.*
Radic. Jalapp. gr. ij. vel iij.
Syrup. de Cich. cum Rhab. q. ſ.
M. f. Bolus unâ vel duabus eadem die vicibus deglutiendus.

Quod ſi quotidie mane vel veſperi cochleare plenum *Syrup. de Cich. cum Rhabarb.* vel *Flor. Perſic.* aut *Acac.* cum multiplici Infuſione paratum, deglutiendum præbebis, effectus etiam quæſitus ſequetur. Horſtius in *Obſer-*

Obſervationibus ſuis commendat *Electuarium de Tamarindis* pro laxandis Gravidarum primis viis. *Aloë* & *Aloëtica* omnia, *Caſſia*, *Manna*, *Sena* in pulvere Prægnantibus valdè nocent. *Rhabarbari* autem *radix* magis amica deprehenditur; atque hinc ſequens *Pulvis* uſualis ſuaderi poſſet:

℞. *Rhab. elect.* ʒiß.
Radic. Jalapp. ℈ij.
Crem. ♀*ri* ʒj.
Semin. Aniſ. ʒß.
♁*n. diaphor.* ℈iiij.
Macis. ℈j.
Sacch. alb. ʒvj.

M. f. Pulvis ſubt. d. ad chart. Doſis ſubinde ʒß. *ad* ℈ij. *plus minus cum regimine Diætæ.*

Vel ℞. *Rhab. elect.* ʒij. ad ℥ß.
Herb. Card. bened.
Scabioſ. Malv. ana Mß.
Semin. Fœnic. ʒiß.

Inciſis, contuſis & in nodulo ligatis affunde
Vini albi veteris Menſ. j.
ſive ℔iiij.

Singulis dein paſtibus illius duæ vel tres plus minùs unciæ exhauriantur; ſubinde novum Vinum ſuperfundendo, quousq; virtus ingredientium aliqua affuerit.

...tuum ...boran-...a. Deinceps Gravidæ plures ſolent eſſe ſollicitæ de Fœtuum, quos geſtant, robore & vivacitate, quam quidem non ſolùm Diætæ exactæ obſervatione, ſed & aliquibus medicamentis quærere ac obtinere ſolent. In hunc proin finem Officinæ habent *Balſamum Embryonum*, de quo frequenter cochleare plenum aſſumunt. Vel hujus loco concedi poteſt *Aqua Cinamomi cydoniata*, *borraginata*, aut *bugloſſata*, per cochlearia etiam interdum danda. *Syrupus*, *Succus* & *Miva Cydoniorum*, *Cinamomo*, *Macere*, *Nuce moſchatâ* aromatiſata ſimiliter conveniunt. Vel de *Vino aromatiſato* quodam ſubinde aliquid in paſtu bibant; v. gr. *Cinamomum*, *Nucem moſch. Cardamomum Cubebas*, *Calami arom. Caryophyllat. Biſtortæ*, *Leviſtici*, *Scorzoneræ*, *Angelicæ radices* in ſacculo ligando, hinc *Vinum* deſuper affundendo, atque *Saccharum* pro lubitu etiam addendo. Vel *Amygdalas dulces rec. excorticatas* cum *Mellis* tantillo quotidie vel ſæpè deglutiendas comedant. Laudant aliæ *Amygdalata*, ex *Amygdalis dulc.* cum *Paſſulis min. Syrupo pauco Cydoniori*, & *Seminum Fœniculi* ſubactis, parata, & crebrò exhibita. Interdum poſt paſtum cochleare tantùm *Vini Malvat.* vel *Hungarici*, vel *Frontiniaci* aut ſimilis aliûs exhauriant. Externè proſunt *Epithemata* varia Umbilico applicata; ita enim ſolent *fruſta Panis Malvatico* ſubinde *Vino*, aut *Spiritu Ceraſorum nigrorum*, *Aquâ vitæ Mulierum*, *Balſamo Embryonum*, *Spiritu matricali*, aut ſimilibus irrorare, & calidè multoties applicare. Vel Fruſta *panis communis* toſta pulvere *Cinamomi*, *Galangæ*, *Nucis moſchatæ*. *Calam. arom. Cyperi* &c. conſperguntur, & aliquo Spirituum modò laudatorum irrorata calidè admoventur. Poteſt & eundem in finem *Emplaſtrum diapalma* cum *Nuce moſchatâ*, *Maſtiche*, *Radice Tormentillæ*,

 Terrâ

Terrâ ſigillatâ, Tereb. Pice & *Cerâ* permiſceri, ſicque in formâ *Emplaſtri* lumbis applicari. Vel *ſacculus* interpaſſatus conſtruatur, *Herbis Majoranæ, Ocymi, Meliſſæ, Menth. Matricar. Anethi, Abrotoni, Seminib. Aniſ. Fœnicul. Carv. Coriandr. Aneth. Florib. Chamomill. Anth. Spic. Stœchad.* Radicibus *Zingiber. Cyperi, Zedoar. Cinamomo, Macire, Nuce moſch. Garyophyllis arom.* & ſimilibus replendus, ac ita calefactus vel ſiccè, vel *Spiritu* quodam generoſo conſperſus umbilicali regioni applicetur.

Venæſectio in Gravidis. Quæſtio heic incidit, annon Fœtui quoque conducat, ſi Mater ſubinde venam ſibi curet aperiri, & ſanguinis ſex plus minus uncias effluere? Reſpondemus autem, *Venæſectionem* nonnullis quidem Gravidis utilem imò neceſſariam eſſe, ad Fœtum retinendum, ac roborandum, Abortumque præcavendum; aliis verò inutilem, imò noxiam exiſtere. Diſtinguendæ nimirum ſunt Fœminarum complexiones, quæ enim Plethoricæ ſunt, habitu athletico præditæ, & ſanguinem etiam acriorem habent, ac eapropter ad abortiendum proclives exiſtunt, illis Venæſectio non ſemel tantùm, ſed bis vel ter, aut etiam pluries toto geſtationis tempore venit inſtituenda, tertio, quinto & octavo menſe, in Brachio, non in Pede. Conducit etiam *Venæſectio* in Plethoricis paulo ante partum ad hunc facilitandum. Quæ autem Fœminæ ſucculentæ non admodum ſunt, adeoque ſanguinis quantitate non ſunt præditæ, quibus venæ artuum non tument, in his *Phlebotomia* plus damni quàm utilitatis affert.

Nauſea ac Vomitus. Inter *Symptomata* Gravidarum primò occurrit *Nauſea*, horum illorumq; *Ciborum faſtidiũ*, atq; *Vomitus*, adeo interdum miſeras primis utplurimum, ſed & interdum aliis ingravidationis menſibus, & quidem nunc mane, nunc veſperi exercens, ut inde emacientur valdè, & in periculum Abortûs delabantur. Cùm autem hæc mala ab acribus humoribus, propter ſuppreſſos menſes in Ventriculi cavitatem labentibus, inibique fibras nerveas ſpasmodicè criſpantibus oriantur, neceſſe eſt, ejusmodi humorum acrimoniam ſalſam deſtruere, aut invertere, vel etiam per vias urinæ aut inſenſilis tranſpirationis blandè expellere. Equidem primis geſtationis menſibus ipſi Naturæ permittitur hæc Affectio, quoniam per ſe tandem circa medium tempus ceſſare ſolet, & quidem eo citius, quo crebrius Gravidæ vomunt, hincque felicius etiam Puerperium conſequuntur. Quando autem diutius protrahitur Vomitus, tum *Venæſectio* adminiſtrata prodeſt, atque ſimul remedia abſorbentia & præcipitantia in uſum trahenda; præmiſſo tamen laxante aliquo remedio Rhabarbarino, v. gr.

℞. *Rhabarb. elect.* ʒj.
Crem. ♀*ri* gr. iv.
Ol. ſtill. Mac. gutt. j.
M. f Pulv. ſubtil. d. ad ch. pro doſi cum Juſculo farinaceo ſumendâ.

Vel ℞. *Extract. Rhabarb.* gr. xij.
Maſſa pilul. Marocoſt. gr. vj.
Reſin. Scammon. gr. ij.

Ol.

Ol. ſtillat. Carv. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 12. dentur pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. de Cichor. cum Rhab.* ℥ij.
Elect. è Succ. Roſ. ℈ii. *ad* ʒj.
Aqu. Meliſſ. ʒvj.
Fœnic. ℥ß.
Cinam. cydoniat. ʒij.

M. f. Potio, detur pro doſi matut.

Conducit etiam *Syrupus Fl. Perſic.* & *Acac.* aut *Infuſum fol. Senn.* & *Rhabarb.*

Deinceps verò ſequentes *Pulveres* egregiè Vomitus compeſcunt, v. gr.

℞. *Corall. rubr. ppt.* ℈iiij.
Ocul. ♋. *ppt.*
Diaph. ♂ *ial. ana* ℈ij.
Nuc. moſch.
Semin. Fœnic. ana ℈j.
Sacch. alb. ℥ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Ter quotidie cuſpis cultri plenus capiatur.

Vel ℞. *Pulv. ſtom. Birckm.*
Specif. ſtomach. Poter.
Ebor. ſ. ign. ppt. ana ℈iiij.
Maſtich. elect.
Semin. Aniſ. ana ℈ij.
⊖*li* ♂ *tis* ℈j.
Sacch. cand. alb. vel
Elæoſacch. Citr. ʒvj.

M. f. Pulv. ſubtil. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Bol. Arm. ppt.*
Unic. foſſil.
C. C. uſt. ppt. ana ʒij.
Salis Abſynth. vel
Cichor. aut Cent. min. ʒj.
Elæoſacch. Cort. Aur. ʒvj.

M. f. Pulv. ſubtil. d. ad Scat. Doſis ut ſupra.

In formâ liquidâ prodeſt *Liqu. Terræ fol.* ♀*ri ad* ʒj. *vel* ℈ß. aliquoties cum *Syrup. flor. Aurant.* & *Aqu. Plantag.* ſumtus. Vel *Spirit. Salis arm. aniſ. ad guttas* 15. *aut* 20. pluries cum ſimili vehiculo propinatus. Vel

℞. *Aqu. Fœnic.*
Meliſſ.
Card. bened. ana ℥j.
Cinam. cydon. ℥ß.
Balſ. Embryon. ʒiij.
Syrup. Card. bened. ʒvj.
Liqu. Terr. fol. ♀*ri.*
Tinct. Mart. aperit. ana ʒß.

M. d. ad Vitr. Ter vel pluries quotidie cochleare plenum hauriatur.

Vel *Aqua Menth. Pulegii, Plantaginis, Borrag. Burſ. Paſt. Naph.* pro vehiculis ſumuntur. *Syrupi* etiam *de Abſynth. Pulegio, Menthâ, Cinamom. Cydonior, Ribium, de Agreſt. flor. Tunic.* addi poſſunt. Laudamus quoque uſum *Spiritûs Vitrioli Martis Zwelf. Spirit. Maſtichis, Tinctur. Corall.* ♁*nii, Salis volat. oleoſ. Sylv. Eſſent. carminat. Wedel, Zedoar. Abſynth.* Vidimus etiam ſæpius ab hauſtu repetito *Acidularum* quàm feliciſſimè ſedatos eſſe Vomitus, præcipuè in cholericis complexionibus. Vel

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ℥j.
Menth. ℥ß.
Conſ. Hyac. inc. ʒj.
Pulp. Cydon. cond. ʒij.
Unic. foſſil.
Bol. Arm. ppt.
Specif. ſtom. Pot.
Cond. Nuc. Ind. ana ℈ij.
Syrup. de Card. ben. q. ſ.

M. f.

M. f. Elect. d. ad Oll. Ter quotidie magnitudo nuciſtæ capiatur.

Externè regio ſtomachi inungi poteſt *Balſamo Peruv. Oleo expr. Nuciſtæ*, & *deſtillato Macis*, *Cumini*, *Menthæ*, *Carvi*, *Maſtich.* &c. Imponitur quoque *Emplaſtrum ſtomachale Cratonis* cum *Tacamahaca*, *Theriaca* &c. Vel *Cruſta panis Vino malvatico*, aut *rubro bono* alio immerſa, atque pulvere *Nucis moſch. Zingib. Cinam. Garyophyll. Cubeb. Piperis*, *Calami arom. Galangæ*, *Maſtich.* conſperſa, admixto ſimul ſi velis *Fermento Panis.*

Malacia & Pica. *Malacia* & *Pica* Gravidarum à Liquoris gaſtrici ſpecificâ quadam alteratione, per accedentes ex ſanguine moleculas ſalſo-acriuſculas certâ configuratione præternaturali inſtructas, producuntur, ita ut in *Malaciâ* quidem appetitus ac deſiderium rerum eſui aliâs conſuetarum, ſed crudarum ac minimè præparatarum, v. gr. carnis crudæ Animantium, ac ſimilium; in *Picâ* autem cupiditas edendarum rerum planè abſurdarum, v. gr. carbonum, arenæ &c. excitetur. Uterque Affectus nihil periculoſi alit in receſſu, ita quidem, ut appetitu nimium urgente ſubinde uſum vel deglutitionem rerum eſui aliâs non ineptarum, tanquam morbi remedium concedere poſſimus, cùm non raro Prægnans tales Cibos, quorum deſiderio tantopere flagrat ſtomachus, facilè ferat ac digerat, quæ non Prægnans maximè reſpueret, aut tolerare neſciret. Commendant verò aliâs in his Symptomatibus *Succos Cydonior. Citr. Limonum*, *Aurant. Syrupos de Abſynth. Card. bened. Matricar. flor. Aurant. Cinam. Cortic. Citr. Aurant. Granator. Ribium*, *Berber. Aquam Pampinor. Vit.* vel *tenellorum foliorum Vitis deſtillat. Menthæ*, *Puleg. flor. Aurant. Card. bened. Centaur. minor.* Corpus tamen etiam laxandum eſt *Syrupo* v. gr. *de Cich. cum Rhab.* ad ℥iiß. dato; hinc verò abſorbentia in uſum vocentur, quemadmodum ſub Titulo de *Pica* ſuo loco monuimus.

Coli[ca] *Tormina Ventris* aut *Colica* Prægnantium ab humoribus acido-acribus vel flatibus quandoque Inteſtinorum oriunda, abſorbentibus, diaphoreticis & carminativis abiguntur, poſtquam primæ viæ *potione Rhabarbarinâ*, vel aliquot doſibus *Panaceæ ſolut. alcalin.* evacuatæ fuerunt. Heic igitur ſequentia conveniunt: v. gr.

℞. ♁ *n. diaphor.*
Cryſtall. alb. ppt.
Pulver. Viper. ppt. ana ℈ij.
Cinnab. ♁ *n. rectif.* ʒß.
Ol. ſtill. Fœnic.
Carv. ana gutt. iv.
Sacch. alb. ʒj.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. ad ch. m & veſp. capiendas.

Vel ℞. *Ocul.* ♋. *ppt.*
Corall. rubr. ppt. ana ʒij.
Radic Zedoar. ℈ß.
Semin. Fœnic.
Aniſ. ana ʒj.
Flaved. Cortic Aurant. ℈ij.
Laud. opiat. gr. vj.
Sacch. alb. ℥ß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis ter quotidie cuſpis Cultri cum Vino, aut alio vehiculo.

Vel

Vel ℞. *Aqu. carminat. Dorncr.* ℥ij.
Chamomill. ℥j.
Cinam. bugl. ℥ß.
Eſſent. carminat. Wedel. ʒiß.
Syrup. de Cort. Aurant.
Capill. ♀r. *ana* ʒiij.
M. d. ad Vitr. Singulis ſex horis aliquot cochlearia plena hauriantur.

Vel ℞. *Aqu. phyſogon.* ℥iiß.
Card. bened. ʒvj.
Syrup. Capill. ♀r.
anodyn. ana ℥ß.
Spirit. Nitr. dulc. ʒß.
Eſſent. Zedoar. ʒj.
Miſc. d. ad Vitr. Sumatur cochleatim.

Vel ℞. *Deſtillat. Hippenteror.* ℥vj.
Aqu. Puleg.
Meliſſ. ana ℥j.
Ol. ſtillat. Cumin. gutt. xij.
Cort. Aurant. gutt. vj.
Sacch. alb. ʒiij.
M. d. ad Vitr. Sumatur tribus vel quatuor doſibus.

Aqua etiam *Vitæ Mulierum*, *Elixir Vitæ Matthiol. Balſam. Embryon.* conveniunt, ſi ſubinde cochleare plenum de illis ſumatur. Poteſt verò cum hiſce commodè etiam quoddam *Oleum deſtillatum carminativum* permiſceri.

Extus totum Abdomen, ac inprimis Regio umbilicalis quotidie bis vel pluries calidè inungi poteſt *Oleo Rutæ*, *Aneth. Chamomill. Abſynth. Menth. Lauri*, *è floribus Slotan.* expreſſo *Seminis Hyoſcyam* ac *Papav. alb.* aut ſimili, quod acuari adhuc poteſt *Ol. deſtill. Chamomill. Carv. Aniſ. Angelic. Fœnic. Rutæ*, *Aneth.* Vel *Sacculus Herbis*, *Radicib.* & *Seminibus carminativis* repletus atque interpaſſatus, calefactusque Abdomini imponitur, deſuper ulterius applicando *Pellem* vel *felinam* vel *leporinam*, vel *cygneam*.

Diarrhœa Gravidarum, ab humoribus ſeroſo-ſalſis, aut bilioſis excitata, in principio quidem aut progreſſu geſtationis non diu ferenda, quia Teneſmum & Abortum facilè poſt ſe trahit, ſi nimia fuerit. In fine autem, niſi vehemens admodum ac laborioſa extiterit, naturæ permitti poteſt, tanquam res facilem poſtliminiò, felicemque Partum procurans, quoniam cum euphoriâ ſæpius Diarrhœas Gravidæ ferunt. Tale itaque ſymptoma, ſi laborem Ægrotanti pariat & periculum Abortûs inferat, vires atterendo, ſpiritusque diſſipando, tunc ſedandum eſt illud, ſtomachusq; roborandus. Poterimus tamen ſtatim *Rhabarbarum* in ſubſtantiâ ſolum ad ʒj. cum *Juſculo hordeaceo*, *avenaceo*, aut *farinaceo* exhibere: deinceps verò blanda adſtringentia, & aromatica confortantia conveniunt, v. gr. *Roob Cydoniorum*, *Cydonia condita*, *Syrupus Cydoniorum*, cum *Aquâ Cinnam. cydoniat. Terra ſigillat. Bolus Armen. ppt. Unic. foſſil. Mater Perl. ppt. Corall. rubr. & alb. ppt. Sanguis Drac. ver. Ebur. uſt. ppt. Radices Tormentill. Biſtort.* Quibus etiam *Theriacam*, *Electuar. Orvietan.* ac *Diaſcordium Fracaſt.* non ſecus atque *anodyna* blanda jungimus. Sequentes formulæ hinc convenienter præſcribuntur: Diarrhœa.

℞. *Conſerv. Roſar. rubr. ☉lat.* ℥iß.
Nuc. moſch. condit.
Conf. Hyac. inc. ana ʒj.
Conditur. Carn. Cydon. ʒij.
Unic. foſſil.
Corall. rubr. ppt. ana ℈ij.
Syrup. Myrt. vel Corallor. q. ſ.
M. f. Elect. d. ad Ollam, ac ſæpius inde magnitudo Nuciſtæ deglutiatur.

Vel ℞. *Conſ. Fl. Tun.* ℥j.
Plantag. ℥ß.
Condit. rad. Symph. ʒj.
Bacc. Cynosb. cond. ʒij.
Theriac. Andr. vel
Elect. Orviet. ʒj.
Matr. Perl. ppt.
Bol. Arm. ppt. ana ʒß.
Syrup. Cydon. q. ſ.
F. Mixtura ad formam Opiatæ, de quâ ſubinde magnitudo Caſtaneæ ſumatur.

Vel ℞. *Extr. Symphyt.* ℈j.
Cort. Tamar. ℈ß.
Corall. rubr. ppt. ℈ij.
Succ. Catechu. gr. vj.
Laud. opiat. gr. ij.
Ol. deſtill. Mac. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 40. *Inaur. d. ad ſcat. Doſis num.* 8. *man. ac veſp. cum Decocto ordinario.*

Vel ℞. *Extract. Tormentill.* ℈j.
Abſynth. ℈ß.
Sangu. Drac. ver. gr. xvj.
Maſtich. elect. gr. xij.
Croc. Mart. adſtring. gr. viij.
Ol. ſtillat. Mac. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ num. 32. *Inaur. d. ad ſcat. Doſis* 8. *mane ac veſper. cum Emulſione Amygd. dulc.*

Vel ℞. *Conſerv. Roſ. antiqu.* ʒj.
Extract. Tormentill. gr. vj.
Elect. diaſc. Frac. ʒß.
Terr. ſigillat. ℈ß.
Cum Sacch. alb. f. Bolus d. ad chart. Sumatur pro doſi, & aliquoties repetatur.

Externè *Theriaca* vel *Mithridatium* cum *Pulvere Maſtichis, Tacamahacæ, Nucis moſchat. Oleo myrtin. Cydonior. Cerâ* & *Pice* in *Emplaſtri* formam redigatur, & ſtomacho atque Umbilico applicetur. Vel *Cataplasma* fiat è *Cydoniis* aut *Pyris auſteris* in *Vino rubro* coctis, cum *Fermento panis, Maſtiche, Myrrhâ, Macere, Nuce moſchatâ, Radic. Calam. aromat. Biſtort. Tormentill. Garyophyll. arom. Menthâ, Ocymo*, & calidè linteo obductum applicetur.

Odontalgia Gravidas etiam non rarò valdè excruciat, originem non niſi à Lymphâ ſalsâ, acri, ſubinde ſcorbuticâ, in Tunicâ oris glandulosâ cumulatâ, ſtagnante, & hinc fibras nerveas plus minus potenter irritante atq; criſpante ducens. Ad ſedandum proin hunc cruciatum primæ viæ blando laxante, ſicut in ſuperioribus Symptomatibus invenitur, ſtatim mundandæ ſunt: hinc Decoctum *Radic. Alth. Malv. Imperator. Zingiber. Cyperi, Herbar. Abſynth. Aneth. Abroton. Meliſſ. Salviæ, Oxylapath. Urtic. major. Flor. Chamom. Melilot. Ficuum, Semin. Aniſ. Fœnic.* in *Aquâ* & pauco *Aceto*, vel ſi ſcorbutici quid ſubeſt, loco *Aceti* in *Lacte* factum ſæpius in ore calidè detineatur. Vel *Nicotianæ*, aut *Solani folia* cum *Florib. Chamom.* in *Aquâ* Dentium dolor.

coquan-

coquantur, hocque *decoctum* poſtea ſæpius ore teneatur, nihil prorſus deglutiendo, ne Vomitus excitetur. Vel grana aliquot *Laudani opiati* in *Eſſentiâ Lignorum* ſolvantur, & Goſſypio excepta dentibus dolentibus applicentur, addi poteſt *Spiritus Vini*, vel *theriacalis camphorat.* cum *Oleo deſtill. Buxi*, *Gar ophyll. arom. Piperis*, *Roriſmar. Thym. Cepæ* aliquoties volâ manuum teneantur, donec valdè incaluerint, ſic dolor frequenter ſedari obſervatur. *Emplaſtra* quoque è *Tacamahacâ*, *Maſtiche*, *Styrac. calamit. Pice*, *Cantharidibus*, & *Terebinthinâ* concinnantur, atque magnitudine thaleri temporibus applicantur, inibique relinquuntur, etiamſi forſan elevent veſiculas, & hinc ſerum fundant plus minus copioſum.

olor xendiis umbo- m & ubus.

Quando Uterus Gravidæ à contentis ſuis valdè diſtenditur, tum ligamenta ſimul ipſius in Lumborum & Coxendicum regione præternaturaliter expanduntur, & Uterus quoque magis ſubſidet ac ad anteriora protruditur; unde *Dolores Pubis*, *Coxendicis* & *Lumborum* enaſcuntur; pro quibus leniendis & diſſipandis *Venæſectio* in Plethoricis valdè conducit, non ſecus atque alvum ſubducens blandè remedium, quemadmodum eſſe ſolet *Panacea ſolutiva alcalina*, quæ tutiſſimè à Gravidis æquè ac à Puerperis uſurpari & aſſumi poteſt. Deinceps verò *litus* inſtitui debent *anodyni* & *emollientes*, quem in finem

℞. *Olei è flor. Slotan.* ℥j.
Chamom. ℥ß.
Lumbr. terr.
Sem. Papav. alb. expreſſ.
ana ʒij.
M. d. ad Vitr. Uſurpetur bis vel ter quotidie.

Vel ℞. *Olei Aneth. Verbaſc.*
Chamomill. ana ℥ß.
deſtill. Juniper. ʒj.
Sem. Hyoſc. expr. ℈iiij.
Miſc. d. ad Vitr.

Vel laventur Partes dolentes ſubinde *Spiritu Juniper. Anthos*, *Lil. conv. Anhaltino*, *Lumbric. terr. Eſſent. Opii liquid.* ac *Tincturâ Succini.*

Fit quandoque, ut unum alterumve Ligamentum Uteri, ob nimiam expanſionem rumpatur, quod etiam cum aliquo fragore contingere poteſt. In hoc caſu perpetuum ferè dolorem atque cruciatum Ægræ patiuntur, ut nullo ſibi meliore auxilio levamen afferre queant, quàm Faſciâ aut Subligaculo Abdomen involvendo ac ſuſpenſum tenendo, ſimulque *Oleo* quodam ſuperiore quotidianum *Litum* inſtituendo.

Lipothymia, Palpitatio Cordis.

Non eſt infrequens dein quibusdam Prægnantibus *Cordis Lipothymia* ac *Palpitatio*, quarum illa quidem originem ferè debet teneræ admodum fibrarum nervoſarum texturæ, & hinc interdum debilitatæ ſanguinis circulationi; hæc verò à ſanguinis exundantiâ atque commotione vehementiore utplurimum certè derivari poteſt. Ad *Palpitationem* itaque curandam ac radicitus extirpandam, ſi Fœmina ſucculenta exiſtat, *Venæſectio* ſtatim præſcribenda venit; poſt illam verò conducunt *diapho-*

diaphoretica alcalina, cum blandis volatilibus miſcenda; v. gr.

℞. *Matr. Perlar. ppt.*
Corallor. rubr. ppt.
Bezoard. miner. ana ℈iiß.
Cinnab. nat. opt. ℈ij.
Salis volat. C. C. ℈j.
Sacch. alb. ℥ß.
Semin. Aniſ. ʒß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Quotidie ter inde ſumatur ʒj.

Vel ℞. *Spirit. Cochlear.* ʒiß.
Tinct. Corallor. cum Spirit. Cordis Cerv. vel cum Nitr. parat. ʒij.

M. d. ad Vitr. Sumantur m. ac v. 20. vel 25. gutt. cum Aqu. Card. bened. Borrag. Fl. Til.

Vel ℞. *Aqu. Meliſſ. Scabioſ. Fl. Acac. ana* ℥j.
Syrup. Capill. ♀ r. ℥ß.
Spirit. C. C. volat. ſine oleo ʒß.
Conf. Alk. compl. ℈ij.

M. d. ad Vitr. Sumatur cochleatim.

Conducunt etiam *Balſam. Embryon. Confectio Alkerm.* cum *Succo Citri*, *Solutio Corallorum* vel *Matris Perlar.* cum eodem *Succo* facta, & *Saccharo edulcorata*; *Elixir Citri*, *Aqua cordialis temperata Herculis Saxon. Aqua Cordis Cervi compoſita*, vel *Cynamomi cydon.*

Externè regioni ſcrobiculi Cordis applicari poteſt linteolum *Spiritui Anthos*, *Meliſſæ*, *Anhaltino*, *Aquæ vitæ Mulierum* immerſum, cum *Confect. Alkerm. incompl.*

Syncope. In *Syncope* ea aguntur, quæcunque ſub titulo de *Lipothymia* ſunt adnotata; inprimis autem *internè* quidem proſunt *Tinctura Succini*, *Aqua vitæ cum Caſtoreo*, *Spiritus Salis armon. urinoſ. volatil. Balſam. Embryon. Tinctur. Caſtorei cum Spiritu Salis armon. parat. Ambræ gryſeæ*, aliis permiſcenda, *Spiritus theriacalis camphorat.* & ſimilia. *Externè* verò Naribus admovenda, quæ ſub Titulo de *Lipothymia*, & *Paſſione* vel *Affectione hyſtericâ* fuſius laudata ſunt.

Tuſſ. *Tuſſis* Gravidis quandoque conſuevit eſſe moleſtiſſima, etiam ad Partum usque ſæpius ſine intermiſſione durans; à Lymphâ tenui, vel craſſâ acri, perpetim è Sanguine in veſiculas & glandulas pneumonicas deſtillante oriunda. Quandoque & à muco acri, ſive cruditate Ventriculi viſcidâ mucilaginoſâ originem ducit. In priore Tuſſi, quæ noctu præcipuè Gravidas torquet, temperantia, ac demulcentia maximè conveniunt, præprimis ſi primæ viæ aliquot *Panaceæ alcalinæ ſolutivæ* doſibus ſumtis purgatæ fuerint. Commendamus itaque heic frequentia *Juſcula hordeacea*, *avenacea*, ex *Orizâ* facta, *Lac* item & *Lacticinia*. Pro *Potu ordinario* conducit maximopere *Decoctum Radic. Liquirit. Filic. Tuſſilag. Sarſæparill. Chin. Alth. Herb. Veronic. Beton. Ligni Guajac. Saſſafr. Hordei integr. Raſur. C. C. Ficuum*, *Paſſular. major. excort. Jujubar. Semin. Aniſ. Fœnicul.* Deinceps *Linctus* vel *Eclegmata* magni fiant: v. gr.

℞. *Diacod. Mont.*
Looch. de Pulm. Vulp.
Syrup. Bell. min. ana ℥j.
Ol. Amyd. dulc. rec. expr. ʒvj.

Specier.

Specier. diatrag. frig. ʒj.
Miſc. d. ad Ollam, & lambatur cum baculo Liquirit.

Vel ℞. *Pulpæ Paſſular. min.* ℥vj.
Syrup. de Farfar. de Liquir.
Viol. purpur. ana ℥j.
Aqu. Veronic.
Scab. ana ℥ß.
Balſam. Embryon. ʒvj.
M. d. ad Vitr. Sumatur frequenter cochleare plenum.

Vel ℞. *Ol. Amygd. dulc. rec. expr.* ℥iß.
Axung. Can. rec. ʒiij.
Spermat. Cet. rec. ʒj.
Eſſent. Croc. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥ß.
Syrup. de Jujub. ʒvj.
M. d. ad Ollam, ac crebrò aliquid cum Baculo Liquiritiæ lambatur.

Vel ℞. *Spec. diair. ſimpl.*
diatrag. frigid. ana ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Bol. Arm. ppt. ana ʒiß.
Radic. Alth. pulveriſ. ʒvj.
Spermat. Cet. rec. ʒj.
Conf. Alk. incompl. ʒij.
Sacch. cand. alb. ℥iiij.
Mucilag. Gum. Trag. Aqu. Veron. fact. q. ſ.
M. f. l. a. Trochiſci d. ad Scatul. & frequenter lambantur.

Euporiſton eſt, neque contemnendum tamen, ſi vel *Ficus*, vel *Paſſulæ*, *Saccharum cand. rubr.* aut *Cremor. Hordei Saccharatus*, ſuper quæ *Spiritus Ceraſor. nigr.* aut *Vini* rectificatus deflagravit, lambantur. *Infuſum folior. Thée, Betonic. Veron.* atque *Chamædr.* cum *Hordei Cremore ſaccharat.* ſæpius bibatur. Nocte cubitum ituræ de ſequentibus *Pilulis Catarrhalibus* quoque capiant:

℞. *Maſſ. Pilular. è Styrac.* ʒß.
Gumm. Guajac. ℈j.
Flor. Benzoin.
Extract. Beton. ana ℈ß.
Ol. ſtillat. Aniſ. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 70. Conſperſ. Pulver. Liquir. d. ad Scatul. Sumantur 7. 8. aut 9. pro doſi.

Si Tuſſis fuerit *humida*, *ſtomachica*, magis *diurna*, tum ſtomachica potius conducunt eaq; alterantia, incidentia, v. gr. *Species diair. ſimpl.* aut *compoſ. Species Imper. Radices Helenii, Aronis, Angelic. Cyper. Ariſtol. rot. ver. Succus Cepar. Raphan. hort. Raparum, Semina carminativa, Aquæ antaſthmat. qualeſcunq;, Syrupi de Hyſſopo, Hed. terr. Marrub. Helen. Polio, Eſſent. Helen. Beton. Galang. Zedoar. Balſ. Sulphuris aniſat. Spirit. Ceraſ. nigr. Ros Solis, Liquor Spirit. Angelic. Aurantior. Aqu. Vit. Balſam. Embr.* unde ſequentes formulæ conveniunt: *Tuſſis humida, ſtomachicæ.*

℞. *Aqu. Veronic. Scabioſ. ana* ℥iß.
Hyſſop. ℥ß.
Spirit. Meliſſ.
Angelic.
Eſſent. Helen. ana ʒj.
Sacch. cand. alb. ʒiij.
M. d. ad Vitr. Sumatur cochleatim.

Vel ℞. *Aqu. Fœnic. Leviſtic.*
Fl. Acac.
Syrup. Sceletyrbic.
pectoral. balſamic. aa. ℥j.
M. d. ad Vitr. Doſis ſubinde cochleare plenum.

Vel ℞. *Spec. diair. ſimpl.*
aromat. roſ. ana ℈ij.
Radic. Aron.
Helen.
Angelic. ana ʒß.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒij.
Diaph. ♃ *vial.* ʒj.
Semin. Aniſ.
Fœnic. ana ℈iiß.
Sacch. cand. alb. ℥iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Bis vel ter quotidie capiatur ʒj. *plus minus.*

Vel ℞. *Radic. Helen. Ariſtol. rot. ver.*
Scillæ ana ʒiij.
Herb. Veronic. Mj.
Hyſſop.
Flor. Bell. min. ana Mß.
Semin. Aniſ. ʒij.
Paſſular. maj. exac. ℥iß.
Inciſ. & contuſ. coqu. in mediâ parte Vini albi, & Aqu. font. De Colaturâ ter quotidie ℥ij. *vel* ℥iij. *Syrup. Jujubino edulcoratæ hauriantur.*

Vel ℞. *Looch. ſan. & expert.*
Syrup. de Hyſſop.
Sceletyrb. ana ℥j.
Elix. Vit. Matth. ʒvj.
Aqu. Scab. ℥iß.
M. d. ad Vitr. Hauriatur cochleatim.

Vel ℞. *Elix. Angelic.* ℥vj.
Eſſent. Helen.
Trifol. fibr. ana ℈ij.
M. d. ad Vitr. Mane ac veſp. duo cochlearia hauriantur.

Prodeſt & *Vinum Malvaticum, Hiſpan. Hungar* aliudve ſimile generoſum, quotidie ad aliquot uncias ſumtum.

Hæmorrhagia Pudendorum. Accidit etiam aliquando Plethoricis *Fluxus Sanguinis è pudendis*, qui ſi periodicè, primis aliquot menſibus, tempore menſtrui Fluxûs ordinarii, ſine cruciatu aut dolore, pedetentim & modicè è Vaginâ Uteri contingit, matricis cervice interea probè clauſâ, tum non ſiſtendus eſt, ſed naturæ permittendus tanquam res non inutilis, & Abortum præcavens. Si autem confertim & continuè vel interruptè per plures dies ex ipſo Utero profluat Sanguis, isque modò floridus, modò aquoſus & liquidus, modò grumoſus, tum hoc non ſine doloribus Lumborum aut Hypogaſtrii lancinantibus, parturientium ſimilibus contingit, & ſive primis, ſive mediis geſtationis menſibus Abortûs periculum inducit, ſi quidem verè prægnans Mulier fuerit. Aliquando enim non niſi collectio facta fuit in Uterinis vaſis, quæ dein per ruptum unum alterumve tubum copiosè ſanguinem profundit: ſubinde etiam *Mola* tantùm aliqua loco Infantis genita fuit, quæ occaſionem iſti Hæmorrhagiæ præbet. In hisce verò caſibus non ſtatim ſiſtendus eſt ille Sanguinis fluxus, ſed eo usque permittendus, donec evacuata planè, & ab heterogeneis corporibus liberata Matrix ſit, ac interea non niſi confortantia Juſcula & Medicamina danda, v. gr.

℞. *Conſerv. Fl. Bugloſſ. Beton.*
Tunic. ana ℥ß.
Nuc. Ind. cond.
Conf. Hyac. inc. ana ʒj.
Corall. rubr. ppt.
Terr. ſigillat. ana ℈iiß.
Syrup. Capill. ♀*r. q. ſ.*

M. f.

M. f. Elect. d. ad Oll. Doſis ſubinde magnitudo Nuciſtæ.

Vel ℞. *Aqu. Cardiac. offic.*
Plantag. ana ℥iß.
Naph. ℥ß.
Syrup. Rub. id. ʒvj.
Conf. Hyac. inc. ℈ij.
Matr. Perl. ppt. ʒß.
M. d. ad Vitr. Sumatur cochleatim.

Expurgato autem Utero, ſi nihilominus continuaret Hæmorrhagia, tum remediis mox enarrandis ſiſti deberet.

Nimirum ſi verè concepit Uterus, Fœtusque vivus in eo hæreat, Hæmorrhagia quocunq; etiam menſe geſtationis accedens, & nunc ab internâ ſanguinis abundantiâ aut effervescentiâ, nunc à caſu aliquo ex alto, percuſſione, Irâ, Terrore, Vino, Cibis aromaticis & acribus, vehementi corporis motu, nunc denique à medicamentis producta, per irritationem fibrarum Matricis ulteriorem ſpasmos, hincque ſecundinæ avulſionem, Fœtum ſive vivum ſive mortuum Abortu facto expellit. Quin ipſa illa Hæmorrhagia incipiens avulſionis dictæ principium eſſe ſolet; ut adeo ſi continuetur, atque conſtrictâ planè Uteri ſubſtantiâ ulterum perſpiciatur, Fœtus mori, & unâ cum Secundinâ extrudi neceſſe habet. Hæc extruſio ſi maturè contingat, Fœtus adhuc vivus erit, ſi autem poſt ſecundinæ avulſionem adhuc aliquandiu Fœtus in Utero maneat, denegato vitali matris ſucco, demtaque Sanguinis circulatione, moritur. Extruditur etiam vivus, ſi prodeat, antequam Secundina penitus ab Utero avulſa erit. In hoc itaque ſtatu cùm Fœmina prægnans verſatur, ac ſe laſſam eſſe percipiat, ad conſervandam in Vitâ prolem ſtatim *Vena* quædam *Brachii ſecanda* eſt, dein verò blanda adſtringentia, vel incraſſantia, abſorbentia, demulcentia, in uſum trahenda, quem in finem ſequens *Electuarium* confert:

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ⊖*lat.* ℥j.
Fl. Tunic. ℥ß.
Condit. Cydon.
rad. Symphyt. ana ʒij.
Lapid. Hæmat. ppt. ℈iiij.
Sanguin. Drac. ver.
Bol. Arm. ppt. ana ℈ij.
Succi Japon. ℈j.
Syrup. Myrtin. q. ſ.
F. Mixtura ad formam Opiatæ d. ad Oll. Doſis ſingulis trihoriis magnitudo Nuciſtæ.

Vel ℞. *Aqu. Polygon.*
Urtic. ana ℥j.
Burſ. Paſtor. ʒvj.
Conf. Hyac. inc. ℈ij.
Matr. Perl. ppt.
Unic. foſſil.
Terr. ſigill. ana gr. xv.
M. d. ad Vitr. Sumatur cochleatim per vices.

Vel *Tinctura antiphthiſic. Martis adſtringens*, *Catechu*, aliave ſtyptica, m. ac veſp. ad gutt. 12. 15. 20. cum vehiculo conveniente ſumatur; in quem finem prodeſt præ aliis *Aqua Burſ. paſt.* & *Urtic.* vel *Infuſum fol. Sanicul. Pyrol Alchymill. Milleſ. Trifol. fibr. Lamii purpur.* &c. *Radicumq. Tormentill.* & *Biſtortæ*, inſtar *Thée* accommoda-

modatum. In Cibis conveniunt Cremor Hordei, Juſcula farinacea, blanda acidula, cydoniata &c. Pro *Potu ordinario* conducit *Decoct. rad. Tormentill. Herb. Anſerin. Agrimon. Millefol. Hordei integr. Paſſul. min. Raſur. Ebor. C. C.* Inde fieri poteſt quoque *Emulſio Amygd. dulc.* Vide præterea, quæ de *Hæmorrhagia Narium* & *Uteri* laudavimus. Si verò Infans in Utero mortuus eſt, ac Hæmorrhagia ſiſti nequit, tum Partus non amplius impediri, ſed naturæ, quam confortare ſtudebimus, relinqui debet, aut hæc etiam juvanda eſt in extruſione Fœtûs non quidem per interna pellentia, ſed potius per dilatationem Cervicis Uteri digitis ſubinde tentandam ac promovendam.

Suppreſſio urinæ. *Suppreſſio Urinæ* Prægnantibus contingit interdum ultimis geſtationis menſibus ob Uteri molem Veſicæ nimis incumbentem; ſolent enim Fœminæ quædam ſuos Fœtus inferiora verſus geſtare, hincque ob compreſſum Veſicæ collum urinam ſtantes vix poſſunt reddere niſi cum magno nixu, jacentes autem aut abdomen in altum tollentes melius reddunt. In hoc itaque caſu diuretica nihil valent, quoniam Urinæ copiam exhibent, quæ dein reddi nequit commodè. Potius externè compreſſio Veſicæ eſt mitiganda, hinc tales Fœminæ *Balnea Aquæ dulcis* ex incoctione *emollientium Plantarum* ſubinde ingredi, Regionem pubis *Oleis Verbaſci, Scorpionum, Roſar. Melilot. Chamomill.* frequenter illinire, *Cataplaſmata* è *Malvâ, Parietariâ, Violariâ, Betâ, Petroſelino, Cherefol. Cepis, Baccis Juniperi*, recentibus, inciſis & contuſis cum *Axungiâ Anatum* vel *anſerinâ* & *Oleo Chamomill.* permiſtis componere, & calidè regioni Pubis applicare poſſunt.

Stranguria. *Stranguria* Gravidarum ab acrimonia Urinæ aceſcentis, Sphincterem Veſicæ, nimis ab Uteri mole etiam compreſſæ, continuè ſtimulantis originem trahit, & Abortui non rarò portas aperit, ſi diu nimis Fœminas torqueat, quoniam Uteri fibræ tandem in conſenſum trahi, ac ſeſe ſpasmodicè contrahendo Secundinam avellere, ſicque Fœtum necare, vel cum vi quadam extrudere poſſent. Ad mitigandam proin ejusmodi ardentis, atque guttatim ferè prodeuntis Urinæ moleſtiam, vel eam prorſus tollendam conveniunt poſt *Venæſectionem* in abundantia Sanguinis acris inſtituendam, *Emulſiones* crebræ *Semin. quatuor frigid. maj. Decocta* itidem *Radic.* & *Herbarum emollientium* ac *mucilaginoſarum*, cum *Pulveribus abſorbentibus, acidum deſtruentibus*, quibus ſubinde vel *Balſamum* ♀*ris terebinthinatum*, vel *Eſſentiam Balſami de Copaibâ* intermiſcere poſſumus: v. gr.

℞. *Amygd. dulc. rec. excort.*
Semin. 4. frig. major. ana ℥j.
Lactuc. ℈ij.
Aqu. Portulac. ℥iij.
Malv. ℥iiß.
F. l. a. Emulſ. cui adde
Syrup. de Portulac. vel
Nymph. ℥vj.
Ocul. ♋. *ppt.* ℥j.
M. d.

M. d. ad Vitr. Sumatur duabus vel tribus doſibus, & quotidie reiteretur, usq; dum mitigata fuerit Stranguria.

℞. *Corall. alb. ppt.*
Lapid. Percar. ppt.
Radic. Liquir. ana ℈iiij.
Filic.
Semin. Papav. alb. ana ℈ij.
Aniſ. ℈j.
Sacch. alb. ℥ß.

M. f. Pulvis ſubt. d. ad ſcat. Doſis mane, veſperi & noctu ʒß. *ad* ℈ij.

Vel ℞. *Tinctur. Balſ. de Copaib.*
Olei Terebinth. ana ʒiß.
Eſſent. Opii liquid. ʒß.

M. detur ad Vitr. Doſis 15. *vel* 20. *guttæ cum Decocto ordinar. quale ſequens eſſe poterit:*

℞. *Radic. Gramin. Filic. Alth.*
Liquirit. ana ℥ß.
Raſur. Lign. Guaj.
Saſſafr. ana ℥iß.
Semin. Aniſ. ʒij.

Inciſ. & contuſ. d. ad ch. Cochleare plenum harum ſpecierum in 5. *libris Aquæ ad Ovi duritiem coquitur, hinc Aqua colata frigidè pro ordinario potu uſurpatur.*

[Sp]aſmus [fla]tulen[tu]s.

Spaſmus Gravidarum *flatulentus*, crura ac ſuras præcipuè torquens, atque à vaporoſâ acriuſculâ lymphâ, in Cruribus quandoque ob compreſſionem, à mole expanſi Uteri factam, ſubſiſtente proveniens, requirit ante omnia *Venæſectionem* in Plethoricis adminiſtrandam, poſtea verò ſequens *Pulvis* intus ſumatur aliquoties:

℞. ♁*n. diaph.*
Dent. aprin. vel Hippopot. ppt.
Unic. mar. ppt. ana ʒj.
Ungul. Alc. ppt.
Cinnab. nativ. opt.
Semin. Pæon.
Fœnic. ana ʒß.
Sacch. alb. ʒvj.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Quotidie hinc ſemel capiatur ʒß. *ad* ℈ij. *vel* ʒj. *cum Aqu. Card. bened. Scab. flor. Til. Pæon. expectando lenem ſudorem.*

Extus Crura ſubinde in Spaſmi paroxyſmo, præprimis ſupra genua, fortiter ligentur, iterumque relaxentur. Dein & *Lotio* eorundem calida & frequens inſtituatur, cum *Spiritu matricali, Lil. convall. Anthos, Lumbric. terr. Aquâ Hirund. cum Caſtor. Spiritu theriacali camphor. Formicar. Baccar. Juniper.* Ettmüllerus magni facit *Aquam articularem* ſic dictam *ad extra* cum *Spiritu Lumbr. terr.* & *Formicar.* Vel Crura *Oleo Rutæ, Lumbr. terr. Scorpion. ſimpl.* aut *Matthiol. Aneth.* è *Florib. Slotan. Amygdal. dulc. Chamomill. Melilot.* calidè ſæpius illinantur.

Dolor Abdominis tenſivus, cum intertrigine cutis.

Obeſis Fœminis, vel quæ primùm Utero gerunt, non rarò ultimis ingravidationis menſibus, ex diſtenſione Abdominis validâ non ſolùm dolor Inguinum tenſivus contingit, ſed & interdum ſimul à fricatione nimiâ ſudantium earum partium tenera cuticula *excoriatur*, ac *fiſſuras* agit, æſtivo inprimis tempore valdè moleſtas atque dolentes, pro quibus ſanandis conveniunt præcipuè *Inunctiones* diligenter inſtituendæ v. g. cum *Axungiâ hœdinâ, cervinâ, gallinaceâ, Unguento pomatum, albo camphor. Oleo Roſar.*

Lil. alb. Amygd. dulc. rec. expr. Violar. Verbaſc. Mucilag. Semin. Lin. Fœni græci, Pſyll. cum Aqu. Plantag. extractâ, Radicis Alth. Symphyt. maj. Medullâ Crur. vitulin. Vide Titulum de *Fiſſuris.*

Tumor Crurum oedematoſus.

Si quæ Mulieres fuerint cachecticæ, aut Temperie ſeroſo-phlegmaticâ ſint præditæ, præterea ſimul albo Fluore laboraverint, illæ etiam ſubinde duobus poſtremis geſtationis menſibus Crurum oedematoſum adipiſcuntur Tumorem, moleſtum certè illum, & greſſui libero facilique adverſantem, ut tales Fœminæ plus in lecto decumbere, quàm extra illum verſari cogantur. Equidem periculo caret omni talis Tumor, & plerunque usque ad Partum futurum durat, atque, ſi non nimius ſit, intactus relinquitur, ubi demum in Puerperio cum Lochiis effluentes copioſæ aquæ citò eundem diſparere faciunt, ad quod tamen non parum decubitus in lecto diuturnus, adeoque & poſitus Crurum horizontalis contribuit. Si verò Tumor ejusmodi nimium evadat grandis, ut metus ſit, ne Lympha tamdiu in vaſis Crurum ſubſiſtens in Gelatinam tandem vix amplius diſſolubilem vertatur, tum intus quidem *Tinctura* ♀*ri*, vel ♁*n.* vel ♂*tis aperit.* cum *Aquâ Naſturt. Flor. Sambuc.* &c. ad guttas 20. 25. aut 30. capiatur; & aliquoties Alvus blandè cum *Syrupo Fl. Perſic.* aut *de Cich. cum Rhab.* laxetur; Pulvis eriam ſequens capiatur:

℞. *Ocul.* ♋. *ppt.* ℨij.
♁*n. diaphor.*
Semin. Dauc.
Naſturt. hort.
Pulv. rad. Ononid.
Virg. aur.
Salis Juniper. ana ℨj.
Sacch. alb. ℥j.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſis man. ac veſperi ℨj. *cum Potu ordinario, vel cum Decoct. Gran. Coffée.*

Extus autem non melius reperitur medicamen, quàm *Fomentatio* cum *Decocto* conveniente inſtituta, quemadmodum ſequens optimè conducit:

℞. *Radic. Pimpinell. Ononid.*
Vincetox. Eryng. ana ℥ß.
Herbar. Ebul. Majoran.
Alliar. Roriſmar.
Flor. Geniſt. Hyperic.
Summit. Lavendul. Abſynth.
Centaur. min aa. Miß.
Baccar. Laur. Juniper.
Alkekeng. ana ℨvj.
Raſur. Lign. Juniper.
Cort. median. Ebul.
Sambuc. aa. Mj.
Salis ♀*ri* ℥j.
Inciſ. & contuſ. coque benè in
Aqu. Calc. viv. &
Lixiv. Sarmentor. Vit. aa. q. ſ.

In decocto hoc immerguntur Lintea vel Spongiæ, quæ dein expreſſæ ſtatim calentes applicantur, bis vel ter quotidie repetendo.

Vel *Salvia* tantùm, *Anethum, Abſynthium Geranium robert.* aut quodvis aliud, *Flores Samb. Cham. Fimus anſerinus*, atque *columbin.* in *Lixivio* qualicunque coquuntur, hocque Decoctum poſtea pro Epithemate uſur-

uſurpatur. Nonnunquam ſolus *Fumus* ſequentis *Pulveris fumalis*, linteis exceptus, & calidè frequenter applicatus Tumorem omnem diſcutit.

℞. *Radic. Angelic. Vincetox.*
Folior. Solan. Menth. Thym.
Meliſſ. Puleg.
Flor. Cheir.
Sambuc. ana ʒij.
Storac. calam.
Maſtich. elect.
Ladani ana ℥j.
Semin. Carv. Cumin. Leviſt. ana ʒiiß.
M. f. Pulvis d. ad Scatul.

[Hy]drops [Pu]dendi [M]ulie[r]is.

Vidimus etiam ſemel Pudenda alicujus Mulieris gravidæ usque adeo intumuiſſe, ut molem ferè Capitis infantilis æquârint. Ettmüllerus vocat *Hydropem Pudendi muliebris*, qui ſi non diſſipatur ante Partum, eum non ſimpliciter tantùm difficilem reddere, ſed & Matrem cum Infanre in diſcrimen vitæ maximum conjicere poteſt. Diſſipavimus illum Tumorem, qui clarus atque Hydroceles inſtar transparens albus erat, ſolo *Fomento* ex *Aquâ Calc. viv. cum Lixivio Sarmentor. Vit.* in quibus *Scordium*, *Solanum*, *Abſynth. Centaur. min. Salviam*, *Flores Sambuc. Melilot. Geniſt. Baccas Juniper.* atque *Stercus anſerinum* decoximus. Aliâs certum eſt convenire quoque heic *Cataplasmata* ex *Stercore caballino*, *columbino*, *Herbis Abſynth. Calaminth. Scabioſ. Anſerin. Geranii* &c. *Flor. Samb.* cum *Sal.* ♀*ri* in *Aquâ ſimpl.* decoctis compoſita, & calidè ſæpius applicata. Sunt qui ſolum *Stercus vaccinum Cataplasmatis* loco calidè quotidie imponunt cum fructu. Si talibus in uſum vocatis nihil in melius proficitur, tum vel *Hirudines* applicandi, qui forſan Lympham è Tumore omnem exugent; vel acu Tumor iſte, ſicut in Paracentheſi, perfoditur pluries, donec omnis diſparuerit, aut Lanceolâ hinc inde inflictâ aperitur; & ubi omnes dein effluxerunt Aquæ, ſtatim *Spongia* applicabitur calida, atque immerſa *Decocto Betonic. Scord. Alliar. Salv. Meliſſ. Abſynth. Flor. Balauſt.* &c. in *Vino* facto.

Varices.

Varices in Cruribus quarundam Gravidarum, Sanguine craſſo ac fœculento pollentium, apparent, quæ ſi minores ſint, nullumque incommodum afferant, relinquuntur intactæ, utpote in futuro dein puerperio iterum diſparituræ. Si autem adeo increſcant, ut jam dolorem, moleſtiamque incedendi pariant, ac præterea metum incutiant, ne fortè rumpantur atque Ulcera varicoſa inferant; tum verò inungendæ ſunt bis quotidie *Oleo Aneth. Laur. Chamom. Lumbric. terr. Unguento de Alth. de Ranis*, ab infra ſurſum verſus ungendo. Deinceps Faſciâ latâ *Vino*, *Acetove* calenti, cui adſtringentia prius incoques, intinctâ conſtringendi ſunt Pedes usque ad Puerperium.

Hæmorrhoidum tumor.

Hæmorrhoidum Vaginæ uterinæ, aut Ani tumor, nunc doloroſus, nunc indolens, aliquando etiam Gravidas affligit circa ultimum geſtationis tempus, qui Tumor partum laborioſum reddere poſſet, ni diſcuteretur;

retur; perfici autem hoc poteſt remediis variis, tam *Unguentis* & *Oleis*, quàm etiam *Epithematibus*. Commendantur hinc *Oleum Momordicæ per infuſionem paratum*, *Oleum Roſ. rubr. Lumbr. terr. Ovor. Maſtich. Lil. alb. Unguent. album camphor. de Linar. Aqu. Roſar. alb. Spermat. Ranar. Solani, Scabioſ.* cum *Pulpâ Pomor. coct. Mucilag. Semin. Pſyll. vel Cydon. Aqu. Plant. fact. Tutiâ ppt.* ⅙ *n. diaph. Lapid. calamin. ppt. Camphor. Spirit. Vin. camphor. Succo Cancror. fluviatil. vel Cochlear. contuſ. Cremor. Hordei.* Vide etiam caput de *Hæmorrhoid. cæcis.*

Dolor Mammarum.

Subinde Fœminæ quædam Gravidæ *Dolore* quoque *Mammarum* affliguntur, quem non niſi expanſio earundem à dilatatis Glandularum vaſculis producta excitat, dum ſcilicet poſt intermiſſum Menſium Fluxum ſenſim Lymphâ quadam lacteâ implentur, ita ut hæc non raro ex nimiâ abundantiâ per tubulos Papillarum laxatos & emollitos effluat, præprimis, quando Prægnans jam ad medium geſtationis tempus pervenit. In principio ferè hoc malum naturæ permittitur, nec uſurpatur quidquam, cavebit ſibi tamen Gravida à nimiâ Mammarum compreſſione, vel ab ictu aut percuſſione qualicunque, unde Inflammatio, Abſceſſus, Scirrhus, aliaque ſubſequi poſſent. *Venæſectio* in hoc caſu quoque neceſſaria. Mammæ autem vel *Butyro cocto*, vel *Oleo Chamomill. Roſar. Hyperic. Verbaſc. Melilot.* quotidie bis vel ter illinantur, ſimulque *Sparadrapum* ex *Cerâ* & *Oleo roſac.* Mammis imponatur.

Fiſſur. Papillarum.

Quòd ſi autem *Papillæ* mammarum in Gravidis findantur ab allabente lymphâ ſalſo-acri, id quod eo tempore contingit, quo ſeroſum Lac jam fluere incipit, tum intus quidem loco *Vini Decoctum radic. Graminis, Liquirit. Raſur. C. C. Lign. Saſſafr.* cum *Paſſulis* & *Hordeo* bibatur aliquandiu ordinariè, ſubinde hauſtum *Vini albi* intercalando; imò & interdum cyathus *Aquæ deſtill. Endiv. Cichor. Lactuc. Portulac. Graminis Agrimon. Scabioſ.* bibatur. *Acidulæ* quoque non ita largâ doſi guſtentur. Extus autem Papillæ variis *Unguentis* aut *Linimentis* inungantur, quemadmodum complexio certa cujuscunque Perſonæ hoc vel illud magis tolerabit; ſequentia verò à nobis cum fructu etiam in Puerperarum fiſſis Papillis uſurpata fuere:

℞. *Olei roſac.* ℥ß.
Ceræ flav. ʒij.
Solutis invicem ſuper ignem admiſce
Vitellum ovi unius.
Tutiæ ppt. ʒiß.
Miſc. f. Unguentum, bis vel ter quotidie inunguendum: prius tamen ſemper Papillas abluere oportet Vino, in quo *Folia Plantagin. anguſtifol. Millefol. Hyperic. Flor. Roſ. rub.* cocta fuerint; atque tum demum, quando iterum ſiccatæ ſunt, Unguentum adhibeto.

Vel ℞. *Folior. rec. Nicotian.*
Geran. robert.
Virg. aur.
Rubi ſylveſtr. aa. Mj.

Inciſa

Inciſa & mixta invicem coque lento gradu ſuper ignem lenem in Butyro majali, exprime dein per linteum, & quando in Unguenti formam refrixit, inunge.

Vel ℞. *Ceræ alb.* ℥j. *Solve & miſce*
Axung. caprinæ non ſolut. mediam partem.

Mixtis affunde
Aqu. Roſar. & Lavend. ana part. æqu.

Coque per quadrantem horæ, ſtet dein donec refrixerit, atq; hinc Papillis inunge.

Cremor Lactis & *Aqu. Roſarum* invicem mixta & parum cocta cum ſucceſſu ſimiliter applicantur. Vel

℞. *Olei Hyperic.*
Roſac. ana ℥ß.
Maſtich. ʒij.
Bol. Arm. ppt.
Magiſt. ♁*n. diaph. ana* ℈ij.
Sacch. Saturn. ℈ß.
Ceræ flav. ʒij.
Terebinth. clar. ʒj.

M. f. Unguent. d. ad Oll. Inungatur frequenter.

oci- ntia ginæ erinæ Uteri.

Tandem etiam aliquando Gravidis valdè moleſta contingit *Vaginæ uterinæ*, Uterive ipſius *procidentia*, non ſine Lumborum cruciatu, & dolore gravante regionis Pubis atque Vaginæ, in quâ velut rotundus aliquis globus percipitur, Viro quidẽ in concubitu, ipſi autem Gravidæ in inceſſu incommodus atque dolorificus. Oritur hæc Procidentia tempore quidem imprægnationis, vel ab ingenti mole Fœtûs, Cervicem Uteri deprimentis, vel à laxatione & emollitione nimiâ Tunicæ Vaginæ, aut ligamentorum Uteri, per affluxum copioſæ lymphæ ac muci productâ. Cùm itaque Prolapſus talis futuro proximè partui impedimento eſſe, ac fortè genitalia valdè oblædere poſſet, hinc neceſſaria eſt illius longè ante partum emendatio, utut non adeo facilis. Quòd ſi enim à mole Infantis Utero concluſi proveniat, quis hanc diminuere poſſet, niſi fortè Matrix ſimul cum Fœtu quantitatem Aquarum contineat, & velut hydropica exiſtat, in hoc enim caſu blanda diuretica atque diaphoretica apprimè convenirent, quemadmodum in *Hydrope Uteri* ſuo loco deſcripta & commendata extant, ſi modò excipias acriora purgantia, quæ tempore ingravidationis mitiganda ſunt.

A laxitate autem nimiâ tunicarum orta Procidentia requirit ſiccantia, extergentia, & tonum fibrarum roborantia. Hinc v. gr. vel Clyſmate emolliente & blandè extergente, non acri, vel blando laxante *Syrupo de Cich. cum Rhabarb. Flor. Perſ.* aut *Paſſulis laxativis* primas vias expurgare convenit. Dein etiam Gravidæ *Balneo Aquæ dulcis*, in quâ *Herbæ Agrimon. Anſerin. Numular. Lapathi acut. Scabioſ. Plantag. Saponar. Chamomill. Majoranæ, Parietar. Sphondyl. Violar. Mercurial.* &c. decoctæ fuerint, aliquoties ad eluendum è Vaginâ copioſum mucum immittantur. Poſtmodum elapſa plus minus Vagina *Mucilagine Seminis Cydonior.* vel *Gumm. Tragac. Aquâ Plant.* aut *Burſ. Paſtor.* factâ illinatur, moxque ſimul

 Pulver.

Pulver. ſtyptico, qualis ex *Florib. Roſ. rubr. Balauſt. Radic. Tormentill. Cortic. Granatar. Gallis*, *Succo Japon. Muſco corallino*, ac ſimilibus componi poteſt, conſperſa cum linteolo molli in ſuum locum naturalem, Gravidâ in lecto decumbente, retrudatur; ubi tamen linteolum prius *Oleo Hyperic. Cydon.* vel *maſtichino* immerſum eſſe debet. Quo facto lintea ſicca, adſtringente *fumo Maſtichis*, *Thuris*, *Storacis*, *Myrrhæ*, *Nucum Cupreſſ. Gallar. Virgæ aureæ*, *Fol. Solani*, *Menth. Senecion.* imbuta calidè applicentur. Imò ſimul *Spongia Liquore* quodam *ſtyptico ebria* imponatur, quem in finem adſtringentia modò recenſita, pluraque in *Vino rubro*, vel *Aquâ ferratâ* coquantur. Tandem & *Annuli* vel *Globuli*, quorum in Curâ Procidentiæ ſuo loco mentio eſt facta, intra Vaginam aliquamdiu portentur. Gravida autem interea parum obambulet, ita ut Vagina ſemel intruſa deinceps immota manere, neque amplius elabi queat.

Guſtus læſus. GVSTVS LÆSVS eſt ſymptoma ſenſûs Guſtationis vitiati, quo ſapores rerum ſapidarum vel planè non ſentimus, vel imminutè percipimus, vel depravatè apprehendimus. *Primum* ſymptoma *Guſtus* dicitur *abolitus* vel *ablatus*, in quo ſubinde ſimul ſenſus Tactûs in Linguâ amittitur, aliâs verò remanente Tactu ſolus labefactatur Guſtus. *Secundum* appellatur *Guſtus imminutus*, in quo leviter tantùm guſtabilium rerum ſapores deprehendimus. *Tertium* denique *Guſtus* audit *depravatus*, quando nimirum ſapores rerum aliter percipimus, quàm quidem in ſtatu natu naturali ſolemus; veluti cum amara, dulcia, ſalſa, acida, inſipida eſſe nobis imaginamur, quæ alio prorſus ſapore prædita ſunt.

abolitus, *imminutus,* *depravatus,*

Imminuitur vel *aboletur* Guſtus, quando papillulæ Linguæ nerveæ *nunc* flaccidæ nimis redduntur, velut in paralyſi aut humectatione earum exceſſivâ; *nunc* muco nimio obliniuntur, ut ſapidarum particularum ἐνεργειαν & vellicationem admittere nequeant; nunc ob defectum ſalivalis humoris exiccantur valdè atque indurantur, ſicq́; ineptæ ad recipiendum motû evadunt, quem quidem ſapidæ rerum particulæ imprimere conantur. Siccitas ejuſmodi ſcabritiem & aſperitatem gignit, ac frequenter ab aëre in inſpiratione tranſeunte producitur, quando videlicet ore aperto munia noſtra obimus, aut quando hiante oris rictu dormimus; aër enim, præprimis calidus, abſorbet magnopere humiditatem Linguæ ac Faucium. Os apertum tenemus ſive vigilantes ſive dormientes ex conſuetudine malâ, vel propter nares muco viſcido & craſſo obſtructas, ita ut aër in inſpiratione per nares attrahi aut penetrare nequeat. Non rarò & in æſtu corporis nimio, ſive Febris quædam ardens, ſive corporis exercitatio nimia, ſive calefacientium valdè, aut ſpirituoſo-ſulphurearum rerum, Vinique generoſioris, inprimis rubicundi, uſus illum excitaverint, dicta Linguæ ſiccitas & ſcabrities oboritur. *Saliva deficit*, quando ſerum humoralis *Cau*

Maſſæ

maſſæ nimis craſſum lentum ac viſcidum evaſit, unde per poros Glandularum ſalivalium Lympha nulla transmittitur vel ſegregatur; aut ſi quid Salivæ ſecernitur, illud mucoſum, craſſum ac viſcidum exiſtit, vel tale mox ab aëre forſan externo calido & ſicco, aut aëre fervido in exſpiratione transeunte evadit; vel etiam ita ab exhalantibus è ventriculo per gulam vaporibus redditur, formamque pituitæ nunc ſubflavæ, nunc nigræ, nunc albæ viſcidæ induit, partibusque oris inſtar glutinis adhæreſcit.

Depravatur autem Guſtus, quando Lingua imbuitur ſalivâ, aut qualicunque alio humore viſcido, saporem alienum in ſe habente vel producente, ita ut quicquid dein aſſumitur, eodem ſapore præditum eſſe creditur. Subinde & Cibi quidam aſſumti ſaporem ſuum adeo fortiter tenaciterque imprimunt Papillis Linguæ, ut diu poſtea ſubſiſtat, ac ita rerum aliarum deguſtationem impediat. Si quis enim v. gr. poſt comeſtum caſeum putrem, poſt acetum in acetariis aſſumtum, vel poſt alimentum maximè adverſum ori ingeſtum, aut alia ſpecificè contraria Vinum aliaque alimenta deguſtet, revera hæc non obſervabuntur nativũ ſuum obtinere ſaporem. Quòd ſi mucus palatinus, aut ſaliva præternaturaliter ſit conſtituta, aut pituita quædam vaporoſa è malè digeſtis in Ventriculo cibis in rictum palati aſcendat, & eructetur, quale quid in Febribus ſæpè contingit, tum modò dulcis, modò viſçoſus, modò acidus, amarus, ſalſus, vitriolicus, aut neſcio quis alius ſapor præternaturalis in aſſumtis cibis deprehenditur, imò & in Linguâ percipitur, etiamſi nihil ori ingeratur. Hinc enim Ægrotantes de oris amarore, ſalſedine, aciditate, &c. conqueruntur.

Curatio Affectûs.

Symptoma hoc per ſe nihil habet in ſe, vel portendit periculi, quin ſi cauſa ejus fuerit correcta, per ſe promtè diſparebit. *Curatio* proin juxta cauſarum diverſitatem inſtituitur; quod ſi hinc à *Nervorum debilitate* aut *reſolutione* proveniat, *intus* quidem, ſicut in Paralyſi, corpus unâ vel alterâ vice purgabitur per ſuperiora aut inferiora, prout id naturæ inclinatio poſtulabit. Deinceps *Sal* quoddam *volatile oleoſum* m. ac veſperi cum *Infuſo fol. Thée, Beton. Majoranæ* & *Chamædryos* ad gutt. 15. vel 20. exhibebitur; etiam baſis Linguæ bis vel ter quotidie *Ol. ſtillat. Roriſmar. Lavend. Thymi, Amarac.* illinetur. *Extus* autem *Veſicatorium* Nuchæ applicabitur.

à Nervorum debilitate.

Si à *cruditatibus* Ventriculi aut primarum viarum producatur, *Vomitorium* ex *Ipecacuanhæ* vel *Aſari radicis* 3ß. cum *granis duobus Cinamomi* dabitur, imò etiam, ſi opus videbitur, poſt aliquot dies, fractâ nonnihil doſi, repetetur; ac deinceps *Elixir propriet. Clauderi* cum *Eſſentiâ Zedoar. Abſynthii* & *Calami aromat.* bis quotidie ad 25. pluresve guttas cum vehiculo congruo ſtomachico dabitur.

à Cruditatibus.

Si à *Salivâ* aut *Muco viſcido* trahat originem in Febribus, tum alvo

à Salivâ viſcidâ.

quotidie

quotidie apertâ diaphoretica plus minus volatilia exhibeantur, ex ♁*nio diaphor. Ocul.* ♋. *ppt. Bezoard. min. Viperarum Spinis ppt. Ebore vel C. C. philoſ. ppt. Sale volatil. C. C. Viperar. Ebor. Cinnab. nativ.* &c. cum *Aquâ deſtill. Naſturtii, Card. bened. Flor. Sambuc. Scab. Succiſ. Taraxac.* Et in uſu talium remediorum per plures dies continuandum eſt, donec ſalivæ tenuioris proventus, & leviuſculi madoris cutanei ſucceſſus apparuerit, tũ enim Guſtatio paulatim naturalis redibit.

à Lingua ariditate.

Quando *ariditas Linguæ* in culpâ eſt, v. gr. ex ore frequenter aperto per conſuetudinem pravam, tum corrigenda hæc eſt, & ab illo more deſueſcendum; quod quidem fiet tanto facilius, ſi nares forſan à muci copiâ obſtructæ reſerentur ante ſomnum, idque per uſum remediorum *errhinorum*; v. gr. *Pulveris è Foliis Thymi, Betonic. Majoran, Lavendul. Floribus Aurant. Lil. convall. Radic. Angel. Caryophyll. Ireos flor. Cyperi,* &c. compoſiti, ac naribus ſæpè attracti. Aut *Liquoris errhini*, v. gr. *Decocti fol. Beton. Meliſſ. Majoran. Lil. convall.* cum *Succo Betæ, Atriplic.* &c. permiſcendi, & naribus immittendi. *Ariditas* verò & *aſperitas* Linguæ à Salivæ defectu oriunda in Febribus aut aliâs, præter antifebrilia, maſſæ ſanguineæ viſciditatem corrigentia & reſolventia, emendari poteſt *mollibus, pinguibus* & *mucilaginoſis* Linguæ affricandis, vel ad lambendum, colluendum, maſticandumque traditis. Plebeji hunc in finem *fruſto Lardi* ſubinde linguam & os fricant non ſine fructu; vel *Paſſulæ minores, Pruna damaſcena, Tamarindi, Poma recentia, Folia Sempervivi majoris, Lactucæ, Acetoſæ, Portulacæ, Quercuum teneriora ſucculenta,* ſæpius maſticata, ſimiliter proſunt. Alii *Melonum, Cucumerum*, vel *Cucurbitarum* carnem maſticandam, ſed iterum exſpuendam præbent. Vel *Mucilaginem Seminis Cydonior. Pſyllii, Malvæ, Pomor.* aut *Radic. Alth. Aquâ Roſar.* extractam cum *Syrup. Viol. de Nymph. Gran. acid.* aut *Melle roſac.* permiſcere, ac lambendam dare poſſumus. Vel *mixtiones* has *ſpiſſiores* reddere, *nodulo* includere, huncque *Aquâ Roſarum* ſubinde conſperſum Linguæ imponere & aliquandiu ore retinere licet. *Lacte butyroſo* frigido oris partes ſæpè etiam colluuntur. *Albumen ovi* cum *decocto Hordei* miſtum & gargariſatum eſt præſtans. Alii cum tantillo *Mellis Butyrum* miſcent & hinc lambunt. Si cum *ariditate ardor* ſimul jungatur, tum ea, quæ in *Faucium Ardore* commendavimus, heic maximè conveniunt.

Guſt depr vatu

Quod ſi à *muco viſcido* Guſtus depravatus fuerit, frequenter extergendus ille erit, hincque os colluendum, v. gr. *Sero Lactis, Melle, Aceto roſaceo,* aut *ſcillitico*; vel *Hordeum, Ciceres, Radices Cichor. Ireos Fl. Liquirit. Acetoſ. Paſſulæ minores, Folia Salviæ, Hyſſop. Lactuc. Portulac. Agrimon. Malv. Meliſſ. Scab.* & ſimilia in Aquâ decoquantur cum tantillo *Aceti roſac.* hocque decocto calente Os frequenter colluatur. Interna dein diaphoret. in uſum vocari non negligantur.

GVLÆ

GVLÆ ANGVSTIA vel OBSTRVCTIO, eſt Canalis à palato in Ventriculum deſcendentis per quamcunque cauſam facta anguſtia, ſubinde cum difficultate reſpirandi conjuncta.

Cauſa mali eſt vel res aliqua dura, v. g. oſſiculum, ſpina piſcium, acus, aliaque per incuriam in palatum deglutita, inibique acutis ſuis eminentiis in canalis introitu aut progreſſu, non ſine magnâ moleſtiâ, puncturâ, atque deglutiendi difficultate, obhærens. Vel aliquando eſt Ulcus, aut induratio Tunicarum, aut Tumor aliquis ſive ſcirrhoſus, ſive alius, intra Gulam, à collectâ inſpiſſataque nunc dulciore, nunc acriori Lymphâ enatus, & Oeſephagum vel planè conſtipans, vel ita anguſtum reddens, ut, ſi quid deglutitur, ad locum Tumoris quidem facilè demittatur, ſed ubi ulterius in Ventriculum eſt protrudendum, id non niſi cum magno labore atque dolore fieri queat, quin ſæpiùs per violentum rejiciatur vomitum. Atque Tumores quidem inflammatorios, Abſceſſus & Ulcera Oeſophagi Cadaverum exenteratio non infrequens ſubinde detexit: ita enim ante aliquot annos heic Baſileæ Ruſticæ cujusdam mulieris cadaver, poſtquam ex deglutiendi difficultate in lethalem Hecticam incidit, & mortua fuit, luſtrabamus, & ejus quidem interanea omnia ſana deprehendimus, ſolo excepto Oeſophago & Gulâ, in cujus medio ferè tractu ſcirrhoſam tunicæ interioris glanduloſæ intumefactionem, atque duritiem conſpiciebamus, eamque ſtatim unicam mali, quo laborabat ægra Mulier, cauſam pronunciabamus. Similem caſum non ita pridem obſervavit *Clariſſ. Dn.* D. Claudius Paſſavant, *Practicus* apud nos *feliciſſ.* in apertione Cadaveris Viri alicujus Lucisvallenſis, cujus Oeſophagus ob Tunicæ mucoſo-glanduloſæ ſcirrhoſam indurationem adeo anguſtatus fuit, ut ſtylum tranſmittere non niſi cum labore potuerit. Scirrhus verò talis à concretione Lymphæ acidioris & auſterioris originem ducit, cui anſam præbet inprimis gelid⁹ ſemper Aquarum aliorumve Liquorum potus, & acidorum comeſtio frequens, inprimis frigidorum. Sic *Conſulis* apud nos *Ampliſſimi* Ann. 1690. deglutitionem maximè difficilem, cum dolore & vomitu frequenti rerum nondum planè in Ventriculi cavum demiſſarum, indeque neceſſariò ſecutam Atrophiam funeſtam (famelico licèt ſemper exiſtente ſtomacho) Medici ſcitè adſcripſerunt ſcirrhoſæ tunicarum Oeſophagi conſtitutioni, ſenſim à potibus glaciatis, cui Vir ditiſſimus per plures annos æſtivo, hybernoque tempore maximè indulſit, productæ, unde ſi quid in Ventriculi cavum deglutire voluit, magnâ cum vi, nec ſine dolore regionis Oeſophagi ingenti illud præſtare coactus fuerit, argumento certo, maximè anguſtatum, ſimulque ſcirrhoſum & induratum fuiſſe Stomachi introitum.

Si quid igitur Gulæ illapſum eſt, & ſimul Epiglottidem in ſuo libero motu offendat, tum non ſolùm punctorius *Diagnoſis.*

ctorius in illis partibus dolor, ſed & loquelæ ſimul ac deglutiendi difficultas producitur; imò ſi res illapſa fortius pungat, nec citò eximi queat, etiam Inflammationem, Tumoremque excitat, Hominem brevi ſuffocantem, niſi cauſam maturè abſtuleris. Aliâs verò anguſtia Gulæ ex eo quoque cognoſcitur, quando Homo facilè quidem alimenta in rictum Palati, aut in ipſum fortè Gulæ introitum demittit, ſed quando poſtea ulterius in Ventriculum ipſum planè detrudere vel nequit, vel non niſi cum dolore ac difficultate poteſt. Interdum etiam Cibi aliquamdiu in Gulâ anguſtatâ obhærent, ac demum vel delabuntur in Stomachi cavum, vel cum Vomitu iterum ejiciuntur.

Prognoſis. Quicquid proin in Gulam delabitur, ac in conſpectum venit, chirurgicis facilè inſtrumentis eximi poteſt. Si verò profundius intra ipſum gulæ canalem demiſſum obhæreat, difficilius aufertur. Scirrhus Gulæ aut Oeſophagi inveteratus, vel etiam Ulcus confirmatum immedicabile eſt, Hominesque per maciem paulatinam conſumit. Inflammatio quoque Gulæ periculoſa eſt, & in Abſceſſum facilè tranſit.

Curatio. *Curatio* pro varietate cauſarum inſtituitur. Oſſicula, Spinæ piſcium, vel alia Gulæ illapſa inſtrumentis chirurgicis, Acantabulo nimirum curvo, vel Volſellâ, vel Fiſtulâ aut Cannulâ curvâ perforatâ & oleo oblitâ extrahuntur, ſi conſpici queant. Si autem *Inflammatio*, vel leve aliquod *Vulnus* fuerit in affectâ parte factum, promptè malum hoc curabitur *Melle roſaceo*, ſi cum *Mucilag. Semin. Cydon. Aqu. Leviſt. factâ* miſtum ſæpiùs lambatur. Si res illapſæ in conſpectum non veniant, tum Cervix Ægri pugno percutitur; vomitus etiam *Oleo Amygdal. dulc.* aut *Jure pingui* movetur. Vel *Boli majores panis* deglutiuntur. Vel *Candelâ* etiam *cereâ*, aut *Stylo plumbeo incurvato*, *Melle* aut *Oleo* oblito, detruditur in ſtomachum. Tuſſis denique aſſumtis acidis excitatur.

Scirrhus autem *incipiens* in mediâ vel extremâ Gulâ diſcutitur, ſi *potus Thée*, *Betonic. Malv. Parietar. Salv. Veronic. Ocymi*, vel *Coffée* quotidie bis vel ter hauriatur; ſi *ordinarius potus* magis *calidus*, quàm *frigidus* exiſtat; ſi ſingulis quoque noctibus per plures hebdomadas doſis *Pulveris contra Botium* vel *Strumam* cum *Melle* aut *Aqu. Fœniculi* ſumatur; ſi æſtivo tempore *Thermarum* quarundam *potus* debito cum regiminæ diætæ uſurpetur, atque corpus ſimul iisdem balnei loco immittatur, aut potius ſi quotidie ſemel Laconicum ingrediatur; ſi tandem in Victu nihil admittatur, quod ſerum ſanguinis viſcoſum reddere queat. Inprimis autem liquores glaciatos, vel è ſaxis defluentes Aquas fontanas in potu ordinario, non ſecus atque acida, ſalſaque omnia in cibis damnamus.

Si obſtructio gulæ eſt ab *Inflammatione*, tum curatio eſt inſtituenda prout in Febribus. In *Abſceſſu* autem vel *Ulcere* jam formato probamus uſum *Decoctorum vulnerariorum*, cum

Eſſentiis traumaticis diligenter hauriendorum, quemadmodum ſuo loco prolixius in *Vulneribus* & *Ulceribus* traditur. Si *Thermæ* Rhætorum *Fabarienſes* haberi poſſunt, nec eorum potum diſſuaderemus.

Quando verò Anguſtia Gulæ & Oeſophagi provenit à muco quodam acido-auſtero, fibras nervoſas adducente, & velut ſpasmodicè conſtringente, tum nil melius eſt, quàm *pulvis abſorbens* aliquis v. gr. ſeqq.

℞. *Spec. diacret. Mynſ.* ℥iß.
♁ *n. diaph.* ℥ß.
Cinnab. ♁ *n. opt.*
Nuc. moſch. ana ℈j.
Sacch. alb. ℥ij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. indeq; ter vel pluries quotidie cuſpis cultri plenus ſiccè ſumatur, vel cum Aqu. Fœniculi hauriatur.

In omnibus ejusmodi Affectibus externè prodeſt impoſitum *Emplaſtrum de Baccis Lauri*, vel *Norimbergenſe camphoratum* cum *Nuc. moſchatâ*, vel *diaphoreticum Mynſ.* aliudve ſimile.

Gutta Serena.

GUSTA SERENA, *Amauroſis* eſt omnimoda Viſionis abolitio, nullo in oculis apparente perceptibili vitio, ortâ à denegato ſpirituum animalium per nervum opticum influxu, tonoque fibrarum Retinæ tunicæ maximè debilitato.

Differentia.

Eſt autem vel *incipiens*, ubi ſentiunt Ægri gravitatem circa oculos, & quaſi muſcas ante eos volitantes; vel *conſummata*: vel *ſubitò* orta, vel *tractu temporis* contracta: vel ab *externâ* vel ab *internâ* cauſâ producta.

Cauſa.

Cauſa hujus Affectûs *proxima* varia eſt, nimirum *vel* Nervi optici retinæque Tunicæ induratio; *vel* ejusdem nimia flacciditas, mollities, aut obſtructio ab humore viſcido oriunda; *vel* compreſſio à tumoribus in cerebro exiſtentibus, & nervo optico incumbentibus; *vel* humor extravaſatus à Vulneribus aut Contuſionibus capitis; *vel* alius denique Morbus Cerebri, unde debitus ſpirituum animalium influxus per Nervos opticos intercipitur, aut denegatur. *Antecedenter* contribuunt ad Affectum Aër nocturnus, frigidus, pluvioſus, Crapula frequens, Victus crudior, Vigiliæ protractæ, Somnus intempeſtivus, inprimis ſub jove frigido, Exercitia inſolita corporis; ſubitanei & graviores Animi affectus, Excretiones ſubitò ſuppreſſæ; Ictus & Caſus ab alto, Vulnus atque Contuſio capitis.

Diagnoſis.

Ex eo inprimis cognoſcitur, quòd utut Homines nihil planè videant, imò ne quidem luminis externi qualemcunque effectum percipiant, nullum tamen in Oculis vitium pateat, neque in Pupillâ, niſi quod hæc aliquando amplior ſolito, ac magis nigricans obſervetur, & minimè mutetur, licèt opponatur lumini. In utroque ſimul oculo plerunque contingit, etſi non ſemper in principio; ac utplurimùm ſubitò, rarius verò paulatim oritur, atque producitur. Sine dolore tandem affligit, Hominesque ſibi imaginantur ſe in cymmeriis tene-

bris latere, cum nullum plenè lumen percipiant.

Amauroſis recens, vel modò incipiens, & ſubitò orta, niſi à graviori cauſâ provenerit, curatu adhuc poſſibilis, licèt difficilis; inveterata autem, quæque Morbos ſequitur graviores, planè incurabilis, vel certè periculoſa exiſtit.

Curatio. *Curatio* pro diverſitate cauſarum varianda eſt, ſi enim *Amauroſis* ſubitò orta & Homo plethoric⁹ ſit; ut & ſi ab ictu & caſu ab alto, vel ab accepta contuſione aut vulnete provenerit, ita ut metus ſit factæ cujusdam extravaſationis, tum *Venæſectio* ſtatim celebretur in Brachio, Capitique *Sacculus Herbarum cephalicarum*, inprimis *Verbenæ, Abſynth. Abroton. Betonic. Veronic. Majoran. Thym. Origan.* &c. *Vino* incoctus, & expreſſus frequenter calidè applicetur. *Veſicatoria* ſtatim ſimul pro re natâ nuchæ apponantur.

Si ſubitò à Defluxione quadam, aliisque cauſis magis internis, orta fuerit, tum in plethorico quidem Homine ſimiliter *Venæſectio* non formidetur; deinceps verò *Pilulæ purgantes cephalicæ è Maſſ. Pilul. de Succin. Craton. de Sagapen. Marocoſt. Extr. cathol. panchymag.* aliisq; cum *Mercur. dulc.* vel *Cinnab.* ♁ *n. opt.* & *Ol. ſtillat. Roriſmar. Lavend. Thym. Fœnic.* bis in ſeptimanâ exhibeantur. *Veſicatoria* ſtatim in Vertice Capitis, imò & retro utramque Aurem applicentur. *Cucurbitulæ* quoque *cum ſcarificatione* dorſo admoveantur. Poſtmodum *cephalicum Decoctum* propinetur in *Aquâ communi* poſt macerationem prægreſſam factum ex *Radic. Valerian. Chelidon. maj. Chin. Sarſ. parill. Lign. Saſſaphr. Cortic. Lign. Guajac. Herbb. Beton. Roriſmarin. Ocym. Origan. Euphraſ. Calaminth. Chamædr. Semin. Fœnicul. Coriandr.* De hoc *Decocto* ter quotidie ſumat ℥iij. vel iv. cũ aliquot *guttis Spirit. Sal. arm. fœniculat. Tinctur. Caſtor. cum Spirit. Sal. arm. parat. Spiritûs Formicar. Spirit. magnaminitat. Salis volat. oleoſ.* vel *Liqu. C. C. ſuccinat.* Præterea *Errhina* naribus admoveantur ſub formâ vel *Pulveris Tabaci*, vel *Liquoris* è *Succo Betæ, Braſſicæ, Naſturtii* cum *Aqu.* vel *Spirit. Meliſſ. Anth.* &c. Ita quoque *Apophlegmatiſmi* boni ſunt, inprimis ſub formâ *Trochiſcorum ſublingual.* è *Maſtich. Cinamom. Rad. Pyrethr. Garyophyll. Radic. Angelic. Valerian.* &c. cum *Oleo deſt. Fœn. Sacch.* & *Mucilag. Gum̃. Trag. Aqu. Roſ. fact.* paratorum, qui continuè maſticentur. Veſperi etiam cum ſuperiore *decocto* poſſunt ſumi *Millepedes præparati ad* ℈j. Capitis vertici raſo autem inungatur *Oleum deſt. Succini*, atque *Lavend. Amarac.* imponatur ſimul *Emplaſtrum cephalicum noſtrum*, cum *Semine Sinapi pulveriſato* acuatum. Toti verò capiti *Cucupha* quoque applicetur è *Plantis cephalicis* & *Aromatibus* concinnata. Ac denique *Setaceum* in Nuchâ, vel *Fonticulus* in utroque Brachio excitetur.

Quibus nihil juvantibus, ad *Salivationem* excitandam protinus eſt deveniendum; quæ poſt exhibitionem *Pilularum mercurialium* purgantium

tium, uti ſupra monitum, optimè inſtituitur ſequenti modo;

℞. *Cinnab. nativ. vel ♁ n. opt.*
Myrrh. rubr.
Succin. alb. ana q. v.

M. f. Pulvis ſubt. cujus, quantum cuſpide cultri capi poteſt prunis injiciatur, & fumus inde exhalans ope infundibili ore exceptus, aliquandiu in eo detineatur, ac poſtea efflетur, iterumque novus excipiatur. Hoc opus ter ad minimum de die repetatur, donec ſalivatio probè ſequatur; ſed nulla hoc tempore oculorum Inflammatio adeſſe debet. Æger in calido maneat loco, quamdiu ſalivatio durat; ſi verò eadem cunctetur, poterit *Mercurius dulcis ter ſublimatus*, cum *Conſervâ Roſar.* vel *Beton.* ſub formâ *Boli*, ſemel aut bis deglutiri, ut tanto melius ſequatur Salivatio; hanc verò inſtare, patet ex tumore Faucium, Linguæ, Gingivarum, & Dentium incipiente ſtupore aut vacillatione.

[Di]æta. *Diæta* in hoc Morbo inſtituenda eſt contraria cauſis. *Cibus* ſit parcus, inprimis veſperi, multum plantis cephalicis & ophthalmicis conditus. Pro *Potu* ordinario concedatur *Decoctum Herb. Euphraſ. Betonic.* aliarumque *cephalicar.* Vel *Vinum* aut *Cerevisia* probè defœcata iisdem affuſa propinetur. *Aër* ſerenus, ſiccus, calidus; Alvus reſpondens: Mens hilaris exiſtat.

Gutta roſacea. GUTTA ROSACEA, eſt rubor Faciei puſtuloſus, fructûs Cynosbati colorem referens, à diuturno Vini abuſu, aut intempeſtivâ venere, aut contagio etiam hæreditario obortus.

Affectus vel *incipiens* eſt, vel *confirmatus*: *recens*, vel *inveteratus*; cùm vel *ſine Puſtulis* & *tuberculis ulceroſis rubentibus*: *gravior*, vel *levior*: vel *totam Faciem*, vel *Naſum* duntaxat infeſtans: alia *adventitia* ſ. *acquiſita*, alia *congenita* & *hæreditaria*: alia *indolens*, alia *dolens*, *pruriginoſa*, *inflammatoria*, *cruſtoſa*, *ſquamoſa*. Differentia.

Cauſa. Cauſa *proxima* eſt humoris ſanguineo-fœculenti, plus minusve ſalſi & craſſi intra varios tubulos & glandulas cutaneas Faciei obhærens & ſtagnans. *Antecedentes* verò & *procatarcticæ* cauſæ ſunt Maſſæ ſanguineæ intemperies ♀eo-ſalina fixior, quæ tartareas ſuas, atque fixiores, viſcidas, fœculentas partes in Faciei magis cute, quàm in aliis corporis partibus deponit, quoniam tranſpiratio ibi non tam feliciter procedit, quàm alibi, cùm Facies aëri cuicunque ſit ſemper expoſita, ſicque halitus per poros nunc exprimantur largiter, nunc ſubitò etiam retropellantur. Dum itaque latex humoroſus vel poſt largum Vini potum, vel in Irâ, aut ſubitaneo Motu ac Terrore, in motum ebullientem ſuſcitatur, caput mox incaleſcit, ipſeque ſanguis in capillaribus Faciei tubulis ſiſtitur, & ſic facilè glandulas ibidem minimas ſuis ſpiculis ſalinis diſtorquere, fœculentumque humorem in illis deponere poteſt, qui dein ſtagnando ſenſimque augeſcendo cutim in *Tubercula* ſuaverubentia elevat, ita ut hæc

hæc quandoque exulcerata pus concoctum ex ſeſe fundant. In *Facie* magis exoritur hic *Affectus* apud Bibulos, quando ab intempeſtivo potu frequenter etiam ſanguinis æſtus & rarefactio augetur, unde vaſa pneumonica aliave diſtenduntur, valdeque diſtenta & expanſa compreſſione ſuâ impediunt, quò minus Sanguis in Faciei venis debitâ promptitudine ad Cor deſcendere queat; hic proin tardius ſic profluens facilè incraſſatur, ſpiſſioresque ſuas particulas hinc inde in poris cutaneis relinquit; ut adeo in Hominibus Vino obrutis majorem Faciei, intenſioremque ruborem obſervare liceat. Contribuit tamen etiam ad hocce vitium ipſarum Faciei glandularum peculiaris ſtructura, ob quam tubuli anguſtiores exiſtunt, & ſic faciliùs in ſeſe fœculentias intemperati ſanguinis admittunt, atque coërcent. Quod ſi Rubedo ſimplex eſt ſine puſtulis aut tuberculis, quemadmodum in principio hujus Morbi evenire ſolet, tum ſanguis fœculentus intra vaſcula adhuc coërcetur, tardeque per ea ſine effuſione decurrit, vel leves Varices in iiſdem excitat. Si autem jam *Puſtulæ* efflorueruent, utplurimum extravaſatus eſt ſanguis, qui ſuppuratus dein *Ulcera manantia* exhibet. Ubi autem concreſcit & induratur, tum *nodoſam* vel *tuberoſam* efficit *Guttam roſaceam*, in quâ ſæpè Naſum duplo majorem videre licet.

Diagnoſis. Affectus uti externus eſt, ita unicuique in conſpectum promtè venit: principium ejus ferè eſt exiguum, natum vel in ipſâ Naſi extremitate, vel in ſummitate Genarum prope Nares. Primò quidem rubedo adeſt, eaque inſtar maculæ purpuraſcentis, quæ nunc floridioris evadit, inprimis à poto Vino, coloris, nunc iterum pallidioris. Paulatim verò illa rubedo conſtantior fit, majoremque portionem Genarum occupat, tandem cauſâ etiam auctâ & cutim inflante, in *Puſtulas* & *Tubercula* rubicunda mutatur. Hæc Tubercula vel Puſtulæ quandoque exulcerantur, atque ſaniem fundunt. Contingit verò ſimul in hoc Affectu, ut etiam Naſus variis Tuberibus rubicundis curioſè donetur, & ſic duplo interdum major, atque nodoſus evadat.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin*, incipiens Affectus in Juvenibus adhuc curabilis eſt, confirmatus autem vix medicabilis exiſtit, præprimis ſi jam majores Puſtulæ aut Nodi fuerint geniti. Sic & hæreditarium exiſtens malum curationem vix ullam admittit. Nonnullis tamen cum Ætate diſparet Rubor, ſi exactam nimirum in Vini aliarumque rerum uſu diætam ſemper obſervârint. Aliis verò Vino abutentibus cum ætate increſcit, atque in ſordidum tandem ſpectaculum mutatur.

Curatio. In *Curatione* primùm ſeroſi infarctus & obſtructiones tam per *evacuantia*, ſerum acrius & viſcidius per quaſcunque vias educentia, quàm etiam per *topica*, diaphoreſin partis affectæ promoventia, ſunt aperiendæ ac reſerandæ. Dein etiã cauſæ antecedentes ſunt emendandæ, totaque adeo ſanguinis maſſa à particularum ſalſo-

auſtero-

auſtero-ſulphurearum quantitate liberanda; tandem & procatarcticæ cauſæ per obſervatam probè diætam evitandæ ſunt.

Ante omnia itaq; *Vinum medicatum*, è *plantis nitroſo ſale abundantibus* rectè paratum aliquandiu concedantur bibendum, v. g.

℞. *Radic. Cichor.*
Endiv.
Nymph.
Polypod. ana ℥iiß.
Herb. Agrimon.
Hepat. nobil.
Scolopendr.
Pimpinell.
Ulmar. ana Mß.
Flor. Bellid. min. Pij.
Fol. Senæ Opt. mund. ℥j.
Agaric. trochiſc.
Rad. Helleb. nigr. ana ℥iiß.
Spic. indic.
Semin. Lactuc.
Salis Prunell. ana ʒj.

Inciſ. & contuſa inſuantur nodulo ex Sindon. alb. cui affunde Vin. albi veteris & Aqu. fontan. ana ℔ij. ac ſingulis inde diebus mane ℥iv. vel ſex hauriantur. Durante uſu hujus remedii, ſubinde reiterati, etiam *Venæſectio* in Brachio vel Pede ſemel aut bis inſtituatur. Prodeſt dein, loco *Vini medicati* repetiti, aliquoties doſin *Pulveris polychreſti* exhibere cum inſigni hauſtu *Ptiſanæ* ordinariæ. Poſt hæc diuturnus uſus *Diaphor.* ♂*ial. Ocul.* ♋. *ppt.* & *Lapid. prunell.* vel *Nitri* ♁*niat. Pulv. hepat. rubr. Spec. lætif. Galen. ac diatr. ſantal.* cum *Conſerv. Roſ. Acetoſell.* aut *Radicis Cichorei* commendandus venit. Huic tamen remedio, ne appetitum dejiciat, intercalare poteris uſum *Tincturæ* ♁*nii*, vel ♂*tis aper.* & *Corall.* vel *Spirit. aper. Penot.* Quin & *Spirit. vitriol. Mart. ad guttas* iv. vj. *vel* viij. ſingulis veſpertinis per unam vel alteram ſeptimanam hauſtus, noſtrâ experientia brevi feliciterque *Guttam* ſuſtulit *roſaceam*. Adde his *Acidulas* æſtate præprimis potas, vel *Caprilli Lactis ſerum* menſe Majo hauſtum, *nitroſisq;* ulterius *Plantis* incoctis alteratum. Vel etiam *Juſcula plantis aperitivis* alterata, v. g. *Radic. Cichor. Scorzoner. Apii Selin. Hepat. nobil. Fragar. Ulmar. Eupator. Nymph. Endiv. Lactuc. Acetoſæ, Borrag. Bugloſſ. Naſturt. Cherefol. Fumar. Scabioſ.* &c. Ita quoque *Conſervæ Acetoſellæ, Fumariæ, Portulacæ, Meliſſæ, Roſar. Conditura radic. Cichorei* &c. cum *abſorbentibus pulveribus* frequenter ſumtæ non parum boni operantur. Novimus aliquos, qui ſingulis matutinis horis per menſem integrum *Aquæ fontanæ optimæ*, vel *Aquæ Portulac. Endiv. Nymph. Lactuc. Cichor.* hauſtum biberunt, & ſimul *pugillum Paſſularum minorum* probè lotarum, iterumque in Aëre ſiccatarum manducârunt, hacque ratione à *Guttâ roſaceâ* feliciter liberati fuerunt & poſtea manſerunt.

Quod autem *externa* concernit, *topicave* remedia, ſi Puſtulæ jam majores fuerint, & pus concoctum habuerint, eo, quo *Furunculi*, modo curabuntur. Aliâs autem ſeqq. in his illisve proficua fuerunt remedia:

℞. *Flor.*

℞. *Flor.* ♀*ris.*
Alum. cryſtallin. ana ℥vj.
Pulveriſatis affunde
Aqu. Roſac. ℔j.
Maneant ſic mixta, & cubitum iturus Faciem hac Aquâ tepidè lavet, poſtridie mane autem eandem *Aqu. Fragor.* aut *Roſar.* tepidâ abluet.

℞. *Aceti Vini albi* Mj.
Camphor. probè trit. ℥j.
Flor. ♀*ris* ʒij.
Axung. Porci maſcul. ℔j.
Mixta inde omnia Ollæ terreæ novæ, coque ſuper prunas per horam integram, cavendo ne empyreuma adquirat; effunde poſtea in patinam, in quâ, cùm refrixit, reſiduum Aceti ſeparetur, hinc de novo ſolvatur, ut omne Acetum abſcedat. Hoc *Unguento* cubitum iturus Rubedinem Faciei inunge, & ſeqq. mane vel linteis mollibus leniter abſterge, vel *Oleo roſaceo*, aut *Aqu. Fragor. Flor. Fabar. Spermat. Ranar.* calefactâ ablue.

Aliis magis convenit ſeqq. *Lac Virginis:*

℞. *Aſæ dul. Myrrh. elect.*
Styrac. calamit. ana ℥ij.
Salis ♀*ri ſicciſſ.* ℥ß.
Campb. ʒij.
Spirit. Vini rectificatiſſ. ℥xvj.
Species ſingulæ in ſubtilem pulverem redigantur, hinc Spiritu affuſo ſtent in vaſe clauſo & loco tepido, usq; dum Tinctura rubicundiſſima fuerit extracta, omnisq; Reſina ſoluta, quæ dein per chartam emporeticam filtrata in uſum externum ſervetur. Sunt qui ad fragrantem magis reddendam hanc Tincturam, ſimul aliquid *Cinamomi, Caryophyll. Moſchi & Ambræ* cum *Spir. Roſar. ſolut.* addunt. Poſtea

℞. *Aqu. Fl. Fabar.*
Lil. alb.
Fragor.
Spermat. Ranar. ana ℥j.
Miſceantur & Liquor lacteus mox evadet; hoc verò *Lacte* poſtmodum Facies, Mentum aut Frons lavari poterunt. Sequens etiam *Mixtura* non eſt contemnenda, quâ difformis ſæpè lavetur Facies.

℞. *Aqu. Sperm. Ran.*
Flor. Fabar. cum. Vin. deſt.
Fragor.
Flor. omnium ana ℥ij.
Ol. ♀*ri per deliquium* ʒj.
Salis Saturni ʒß.
Camphor. pauxill. Spirit. Vin. ſolut. ℈j.
Miſc. d. ad Vitr.

Sic etiam *Sulphur Thermarum Badenſium Helveticarum* cum *Spirit. Vin. camphorat. Aquis cosmeticis* diluto, in *Pulticulam tenuiorem* redactum & Faciei ſæpiùs affrictum vel inunctum conducit. Pariter & *Linimentum anteryſipelatodes Helmontii* è *Cremore Lactis dulci*, cum *Aceto Saturnino* confectum, ac ſæpius illitum prodeſt. Sunt &, qui *Acetum deſtillatum Saturno* parum impraegnatum *Aquis cosmeticis* diluunt, & eodem Faciem lavant. Plures *Urinâ propriâ* Faciem detergere ſolent ſingulis noctibus.

In *Diætâ* nimium ſalita & aromatica fugiantur: Vinum aquâ ſit dilutum, & hoc quoque parcius bibatur; vacuo inprimis ventriculo à Vini potu eſt *Diæta*

eſt abſtinendum. Thermæ, Balnea, ac Stufæ ſudatoriæ multis nocent. Motus corporis ſit moderatus, Conſortia vinolenta ſpernantur.

mo- **HÆMODIA**, Ἁιμωδία, ex αἷμα, *Sanguis* & ὀδὼς, *Dens*, compoſito vocabulo, ſignificat *Dentium dolorem* vel *ſtuporem*, de quibus ſuo loco fusè actum eſt.

nop- **HÆMOPTOE, HÆMOPTYSIS, SANGVINIS SPVTVM**, ex αἷμα *ſanguis*, & πτύω *ſpuo*, compoſitâ voce, eſt Sanguinis ſinceri, majori ex parte ſpumoſi, per Tuſſim excreatio, utplurimum cum Dyſpnœâ, ac reſpiratione ſtertoroſâ conjuncta.

ars ecta. *Pars affecta* ſunt Vaſa ſanguifera capillaria, vel etiam majora, venoſa magis quàm arterioſa, in aſperâ Arteriâ, Pulmonibus & Thorace ſita. Quod enim ſanguinis ſputum è Faucibus, Palato, Gulâ, Columellâ, Ductu naſali, Gingivis, aut Ventriculo ipſo per Vomitum excernitur, *Hæmoptoë* appellari non ſolet.

uſa. *Cauſa proxima* eſt Vaſorum ſanguivehorum dictis in partibus affectis vel ruptio, vel eroſio, unde Sanguis in Pulmonis veſiculas effluens, intra ramulos & canaliculos tracheales ſuſcipitur, & inde paulatim cum Tuſſi rejicitur ſive excreatur; Reſpiratione interea propter Veſicularum pulmonalium impletionem nonnihil difficili, ac ſimul ob aërem per extravaſatum ſanguinem cum ſibilo vel alliſione penetrantem, ſtertoroſâ redditâ.

Cauſa antecedens eſt vel humor acris erodens, aut pus quoque acre in Phthiſi Vaſa majora minorave aperiens: vel Tuſſis violenta quacunque demum à causâ proveniens, atque vas quoddam rumpens: vel tandem nimia tenerorum Vaſorum in Pulmonibus Plethoricorum diſtenſio atque ruptura, à ſanguine multum rarefacto producta, quemadmodum hoc in Viris ſubinde, in Fœminis autem frequentius contingit, præprimis tempore menſtrui fluxûs, qui ſi per ordinarias vias obſtructas fieri nequit, ſæpè per ruptos Pulmonum canaliculos, ſub formâ *Hæmoptoës* excitatur.

Externæ cauſæ ſunt Corporis incaleſcentia; nimius Vinorum generoſorum potus, præprimis ſi Aſthma, Tuſſis, atque Plethora ſimul adfuerint; inſpiratio aëris gelidi, vel potus gelidus affatim ingurgitatus poſt ingentem corporis æſtum; Ictus, Lapſus, Contuſio, Vulnus, nimia Vociferatio, & ſimilia violenta exercitia, quæ vaſa rumpere, ſanguiniſque ſputum producere valent.

Facilè Hæmoptyſis ex ſputo cognoſcitur, dum per Tuſſim modò ſanguis ſpumoſus, rutilus, floridus ac ſincerus è ruptis vaſis cum ſtertoroſâ quadam reſpiratione plus minus copioſè ejicitur; modò ſanguineæ ſtriæ plures vel pauciores, purulentæ aut viſcoſæ materiæ permiſtæ, in Vomicâ aut Ulcere pulmonum &c. exſcreantur; quanquam hæc ſtriarum Diagnoſis.

tantùm ſanguinearum cum aliâ materiâ rejectio propriè non mereatur *Hæmoptoë* vocari. Quod ſi verò ſine Tuſſi ſanguis ſive è glandulis palatinis, ſive è Faucibus, (ad quas in Hæmorrhagiâ narium ſubinde per ductum naſalem corpore ſupino jacente delabitur) ſive tandem è Gingivis proveniens excreatur, magis Sputum cruentum quàm Hæmoptoë appellabitur; quemadmodum, qui è Ventriculo per gulam excernitur Sanguis, *Vomitus ſanguineus* nuncupatur. Notus fuit nobis ante complures años Viennæ Auſtriacæ *Vir Nobiliſſ.* Dn. Goldſchleger, *Profeſſor* olim *Marpurgenſis*, *S. Cæſ. Pal. Com.* qui quotannis verno atque autumnali tempore Hæmoptoën patiebatur, eaque non ſine diſcrimine Vitæ ultra quatuor libras ſanguinis ſpumoſi, floridique rejiciebat. Quo quidem malo per decem pluresve annos conflictabatur, donec tandem ex uſu *Fumi Tabaci* quotidiano ab eo prorſus liberatus fuerit.

Progno-ſis. Quantum ad *Prognoſin* attinet, non omnis Hæmoptoë æquè periculoſa eſt, ſed ea tantùm, quæ ab Ulcere Vomicaque Pulmonis provenit; quæ vires admodum debilitat, quæque Tuſſim, Pulmonis exulcerationem, & lethalem Phthiſin poſt ſe trahit. Reliqua verò omnis Hæmoptoë faciliorem admittit ſanationem.

Curatio. In *Curatione* ſi Phthiſis & Ulcus Pulmonis adeſt, tunc ſuo modo curatur, remedia ſemper admiſcendo, quæ ſanguinis ſimul fluxum ſiſtere poſſunt. Ubi autem in Plethoricis, aliiſque tenerioris texturæ Hominibus *Hæmoptoë* per Vaſorum rupturam contingit, ibi omiſſis *purgantibus*, *Venæſectio* ſtatim eſt inſtituenda: deinceps verò *Conditum* è *Conſerv. Bell. min. Radice Alth. Fl. Roſ. rubr. Roob Paſſular. Corall. rubr. ppt.* ♁ *n. diaph. Lapid. Hæmat. ppt. Semine Urtic. Sanguine Drac. ver. C. C. uſto*, *Unicorn. foſſil.* & *Syrup. Capill.* ♁ *is* vel *myrtin.* concinnatum, ſæpius exhibendum eſt, v. gr.

℞. *Conſ. Roſ. rubr.* ⊖*lat.* ℥j.
Fl. Tunic. ℥ß.
Condit. rad. Symph. ʒij.
Conf. Hyac. inc.
Lapid. Hæmat. ppt.
Terr. ſigillat. ana ʒj.
Semin. Hyoſcyam. ℈j.
Syrup. de Roſ. ſicc. q. ſ.
M. f. Electuar. d. ad Pyxid. Doſis ſingulis trihoriis magnitudo Nuciſtæ.

Vel *Tinctura antiphthiſic.* ad *gutt.* xvj. pro doſi exhibeatur m. ac veſp. Sic etiam *Rotulæ è Corall. rubr. ppt. Sanguin. Dracon. ver. Lapid. Hæmat. ppt. Gum̃. Samb. Semin. Hyoſcyam. Papav. alb. Violis recentibus*, ſi haberi adhuc poſſunt, vel ſiccis etiam, & *Sacchare*, tantillo *Succi Berberum* & *Aquâ Roſar. ſoluto*, confectæ præſtantes ſunt. Sed juxta hæc aliquandiu *Becchicis* detergentibus depletiones quoq; Pulmonum ſunt inſtituendæ, ne relicto cruore in eorum receſſibus tandem ulceroſi Sinus cum purulentâ materiâ progignantur. Ad quos præcavendos *Decoctum pectorale traumaticum* aliquandiu eſt bibendum, ex *Radicibus* Gly-

Glycirrhiz. Tuſſilag. Lappæ min. Nymphææ, Scorzoner. Fragar. Herbis Veronic. Chamædr. Chamæpith. Piloſell. Numular. Plantag. Sanicul. Vinc. pervinc. Geran. robertian. Flor. Bellid. min. Semin. Acetoſ. Paſſulis minoribus, Tamarind. & *Sacchar. cand. rubr.* in *Aquâ fontis* invicem coctis, v. gr.

℞. *Radic. Caryophyllat.*
Ulmar. ana ℥ß.
Herb. Artemiſ.
Sanic.
Pyrol.
Summit. Virg. aur.
Flor. Bell. min. ana Mß.
Semin. Hyper.
Aniſ. ana ʒij.

Inciſ. & contuſ. coque in Vini albi veter. Aqu. font. ana ℔ij. *ad Ovi duritiem, de Colaturâ poſtmodum ter quotidie hauriantur tres pluresve unciæ cum* ʒj. *Conſervæ Roſar. rubr.*

Vel *Decocti* hujus loco *Mixtura* propinari poteſt ex *Aqu. Veronic. Polygon. Urtic. Alchymill. Plantag. Burſ. paſtor. Scabioſ. Eſſentiis Flor. Bellid. min. Tuſſilag. Hyperic. Numular. Gramin. Parnaſſ.* & *Sacch. cand. alb.*

℞. *Aqu. Polygon.* ℥iß.
Urtic.
Burſ. Paſtor. ana ℥j.
Syrup. flor. Tunic.
de Roſ. ſicc. ana ℥ß.
Eſſent. traumat. ℈iiij.
Corall. rubr. ppt.
Bol. Arm. ppt. ana ʒß.

M. d. ad Vitr. Singulis ſex horis duo cochlearia plena capiantur.

Poſſunt quoque parari *Succi* recentes è *Bellid. Numularia, Plantagine, Urticâ urente, Gramine Parnaſſi, Hyperico, Veronica, Bugloſſo, Beccabungâ, Geranio robertiano*, ac ſimilibus *Plantis vulnerariis*, atq; de horum uno alterove ſeorſim, vel aliquibus ſimul junctis m. ac v. tria aut quatuor cochlearia cum *Jure carnium* aſſumi.

Deterſo autem & evacuato cruore, qui extravaſatus fuit, *conſolidantia* & *glutinantia* aliquandiu uſurpari debent, concinnata è *Conſervis Acetoſ. Roſ. rubr. Lichenis petr. Flor. Tunicæ, Bellid. Syrupis capillor.* ♀. de *Symphyt. Fernel.* de *Polyg.* de *Roſ. ſicc. Bol. armen. Unic. foſſil. Spec. diatr. frig. Terr. ſigill. C. C. uſt. Sanguin. Hirc. ppt. Sale Corallor. Syrupo* & *Pulvere Lichen. petr. Gramin. Parnaſſ.* Extract. *fol. Querc. Eſſentiis vulnerariis* ſupra nominatis, è quibus variæ in rem præſentem formulæ adornari poſſunt. *Subacida* inprimis omnia in hoc Affectu cum fructu capiuntur; quibus admiſceri tamen debent *abſorbentia* & *opiata. Salia volatilia* autem, & *acria* qualiacunque nocent, utpote à quibus ſanguinis conſiſtentia nimis fluida redditur.

In *Diætâ* porrò à nimio corporis æſtu, à Vinorum generoſorum ingurgitatione largâ, à Vociferatione inſigni, ab eſu acrium ſalinorum & aromaticorum exceſſivo &c. eſt abſtinendum. *Venæſectiones* bis vel ter in anno ſunt inſtituendæ. *Potus Coffée* rarò parceque bibendus, ab uſu *Aloëticorum* ſibi cavendum. *Acidulis* ſuo tempore, ſed cum cautelâ utendum; in plerisque uſus *Lactis caprilli* vel *aſinini* eſt præferendus. Tandem & *Fumus Tabaci* frequens præ- Diæta.

præſervationis loco non eſt contemnendus.

Hæmorrhagia narium.

HÆMORRHAGIA NARIVM, ex αἷμα, *ſanguis* & ῥηγνύω, *rumpo*, compoſitâ *voce*, eſt fluxus ſanguinis qualiſcunque per utrasque vel alterutras tantùm nares, à vaſculorum ſanguineorum apertione oriundus.

Cauſa.

Cauſa ergo *proxima* eſt venulæ alicujus in naribus prominentis apertio, ſive hæc à rupturâ & dilaceratione, ſive ab eroſione contingat. *Antecedentes* cauſæ autem ſunt Plethora, Menſium vel Hæmorrhoidum obſtructio, unde natura excretionem per vaſcula narium molitur; Venularum in naribus prominentia, & teneritudo, ob quam facilè aperiuntur, vel eroduntur: earundem expanſio nimia, unde haud difficulter rumpuntur ac diſſiliunt; ad quod contribuere poſſunt vel Sternutatio, vel violenta nimis muci narium excuſſio, aut ſi durius obhæreſcat, & pruritum excitet, ejusdem extractio, vaſculum ſanguineum, cui adglutinatus eſt, ſimul dilacerans; æſtus ſanguinis ebullientis, atque hinc tardius per vaſa, inprimis frontis & narium, circulantis, unde ſimul Cephalalgia, in Febribus aliâs Hæmorrhagiam narium criticam præcedens, oboritur; acrimonia tandem ſanguinis juſto magis ſalſi & ſeroſioris exiſtentis, vel etiam in ſuâ compage diſſoluti, & vaſcula erodentis, unde narium Hæmorrhagiæ non raró incurabiles producuntur, quæ licèt quandoque ſiſtantur, brevi tamen iterum recurrunt. Cauſæ *procatarcticæ* & *externæ* ſunt Æſtivi aëris calor, ac nimia corporis exæſtuatio per exercitationes vehementes: Victus plenior & copioſior; temperamentum plethoricum; uſus ciborum nimis ſalitorum aut acidorum: Potus rubri Vini largus & frequens, unde paulatim ſcorbutica, vel ſeroſo-ſalſo-acris Cacochymia Plethoræ jungitur: Iracundia, & corporis incaleſcentia non ſolùm à Sole, & vehementi corporis motu, ſed & à *Balneis*, inprimis ♀*reis* excitta, unde ſanguis turgeſcens vaſcula Narium valdè expandit, talemque moleſtiam excitat, quâ Homines Narium membranam vel leviter fricando, vel digiti intruſione expandendo, vaſcula rumpunt; quanquam & ſternutatio ex pruritu accedens ſimul vaſculum diſſilire faciat. Lapſus in nares aut caput, inflicti colaphi, ſternutatoriorum attractiones crebræ tandem haud abſimilem effectum producunt.

Diagnoſis.

Quoad *Diagnoſin*, facilè Affectus hic ad oculos patet; notandum tamen, utrum effluens ſanguis in floridè rubentes concreſcat grumos, quod ſignum eſt Plethoræ, atque ſanguinis non adeo malè habentis. Vel an ſanguis effluens ſtatim in partes ſuas, ſeroſam nimirum ſalſamque copiâ exundantem, & grumoſam diſcedat, quod ſignum eſt ſanguinis admodum ſeroſi, atque ad ſui diſſolutionem deleteriam maximè proclivis. Diſtinguitur autem Hæmorrhagia in *criticam* & *ſymptomaticam*,

maticam, quarum *illa* in Febribus tempeſtivè nec immodicè eveniens ſalutem promittit; intempeſtivè autem & immodicè accidens, vel etiam ſæpè per vices rediens, lethalem morbi eventum portendit. *Hæc* verò ſ. *ſymptomatica* etiam citra Febrim ab aliquâ cauſarum ſupradictarum contingit.

gno- In *Prognoſi* notandum eſt, quod *Hæmorrhagia modica ſymptomatica* in Plethoricis ſæpè Cephalalgiam adimat, & à Febribus, Apoplexiâ, aliisve morbis Hominem præſervet. *Hæmorrhagia* etiam *critica*, intra terminos mediocritatis ſubſiſtens, ac ubi ſimul ſanguis floridus, nec diſſolutus aut valde ſeroſus & acris eſt, ſanitatem Ægris conciliat. Si verò *Hæmorrhagia nimia* ſit, ſive in Febribus, ſive extra illas, ſi frequentius occurrat, ſi diu durans vires exolvat; ſi pallorem vultui & labiis inducat; ſi Sanguis effluens valdè ſeroſus ſit, acris & confeſtim in ſuas partes ſecedat; ſi acrimonia ſuâ nares exaſperet, & exulceret; ſi denique redeat ſubinde, tunc metus eſt, ne Hominem tandem interimat, ob continuum ac ſiſti impoſſibilem Sanguinis fluxum; néve etiam ſedatam Hæmorrhagiam Cachexia vel Hydrops lethalis ſubſequatur. In Febribus malignis Hæmorrhagia narium ſtatim à principio accedens, ac ſubinde licèt modicè rediens, magnam ſanguinis acrimoniam, dubiumque morbi eventum indicat.

ratio. *Curatio* pro diverſitate circumſtantiarum inſtituitur. Quod ſi enim *Criticè* in Febribus obtingat, non ſtatim ſiſtenda venit, ſed naturæ permittenda, ita tamen ut *roborante* interno *remedio*, *Mixturave cardiacâ* ſuccuramus. Si autem in iisdem Febribus magis *ſymptomaticè* à Sanguinis abundantiâ citra milignitatem eveniat, viresque fortes, plethoraque adſint, ad *ſanguinis miſſionem* tuto accedimus; atque mox ſimul diaphoretica præſcribimus, ea miſcendo, quæ æſtum ſanguinis minuere ac reſtinguere poſſunt; ſed externa ſimul non negligentur paulo pòſt enarranda. Ubi verò in Febribus Hæmorrhagia ſanguinis acrimoniæ adſcribenda venit, tunc *abſorbentia* & *edulcorantia internè* quidem, juxta *Emulſiones*, præſcribentur; *externè* verò ea applicabuntur, quæ poſtea in omni narium Hæmorrhagia commendantur.

In *Hæmorrhagiâ* nimiâ primo omnium *Venæſectio*, præcipuè in Plethoricis convenit, quæ uti ſanguiuis abundantiam & æſtum, ita ſimul ejusdem per nares fluxum imminuens ac ſiſtens. Poſtmodum internè conveniunt *Julepi refrigerantes* ex *Aquis Portulac. Urtic. Lactuc. Endiv. Burſ. paſtor. Syrupus de Acetoſell. Rub. id. Cydonior. Flor. Papav. rhead.* Vel *Emulſio refrigerans* exhibeatur. *Hæmorrhagiâ nimiâ.*

℞. *Aqu. Plantag.* ℥iij.
Endiv. ℥ij.
Syrup. Cydon.
Acetoſell. ana ℥j.
Spir. ⊖*li q. ſ. ad grat. acid.*
M. f. Julepus, d. ad Vitr. pro duabus doſibus.

 Vel

Vel ℞. *Amygd. dulc. rec. exc.* ℥j.
Aqu. Urtic.
Burſ. paſt. ana ℥iiij.
F. l. a. Emulſ. cui adde
Syrup. de Nymph.
Diacod. Mont. ana ʒvj.
Unic. foſſil. ℈iiij.
M. d. ad Vitr. Potetur tribus doſibus.

Si ſæpius in Plethoricis obtingat, metusque ſit, ne accedente quadam præternaturali acrimoniâ, tandem quocunque modo lethalis evadat, tunc præſervationis loco vel *Lac caprillum integrum* per plures hebdomadas eſt propinandum una cum ʒiß. vel ʒij. *Conſervæ Roſ. rubr. ſ.* ◷*l.* Vel *Acidularum potus* æſtate concedendus; vel *Electuarium* aliquod ſicuti in *Hæmoptoë* eſt præſcribendum, inque ejus uſu aliquandiu continuandum. Neque tamen in caſu neceſſitatis *externa* negligantur. Si verò in Plethoricis talis Hæmorrhagia ſubinde recurrat, nec diu duret, aut vires exolvat, tunc non eſt ſiſtenda, quia plus juvat, quàm nocet.

Quando autem Hæmorrhagia non tantùm ſæpius recurrit, ſed & diu durat, vires exolvit, pallorem vultus poſt ſe relinquit, & è ſero copioſo acri, ſalſo, ſanguineam maſſam prorſus diſſolvere conanti, provenit, tunc neglectâ etiam *Venæſectione*, quies corporis & animi eſt imperanda, atque Potio ſtatim ſequens adulto homini eſt propinanda:

℞. *Aqu. Fl. Acac.*
Plantag.
Burſ. paſtor.
Syrup. Corallor. ana ℥j.
Lapid. Hæmatit. ppt.
Sanguin. Drac. ver. ana ℈j.
Laud. opiat. gr. j.
M. f. Potio d. ad Vitr. pro doſi quotidie repetendâ.

Vel hujus loco exhibeatur *Emulſio* ex *Aquis Borrag. Bugloſſ. Plantag. Burſ. paſtor. Polygon. Ulmar. Sanicul. Chamomill. Nymphææ, Portulac.* cum *Seminib. frigid. major.* ut & *Papav. alb.* additis tandem *Pulveribus C. C. uſt. Unicorn. foſſ. Corall. alb. ppt. Magiſt.* ♃*n.* &c. Sic & *Lanugo Baccarum Cynosbat.* vel *Semen Urtic.* aut *Hyperic. ad* ʒj. in *Pulvere* exhibitum talem Hæmorrhagiam quoque ſiſtit. Imò & *Pulveres è Terr. ſigillat. Bol. armenat. Croc.* ♂*t. adſtring. Diaph. martial.* ♃*n. diaph. Ocul.* ♋. *C. C. uſto. Ebor. uſt. Unicorn. foſſ. Corall. rubr.* vel *alb. ppt. Semin. Urtic. Hyoſcyam.* vel *Papav. alb. Matr. perl. ppt.* ac ſimilibus concinnati, vel per ſe ſub doſi ʒß. cum *Emulſionibus* aut *Aquis deſtillatis*; vel cum *Conſervis Urticæ, Plant. Flor. Tunic. Roſ. rubr. Fol. Polygoni* permiſti, exhiberi ſedulò poſſunt. Sunt qui & *Succum Catechu, Flores Balauſtiorum pulveriſ.* aliave fortiter adſtringentia internè præſcribunt, à quibus tamen vix ſemper laudabilis ſperandus eſt effectus. Commendamus magis *Tincturam antiphthiſicam Garmann.* vel *Tincturam è Radic. Tormentill. Biſtort. Herb. Polygon. Urtic. Geran. robertian. Flor. Balauſt. Roſ. rubr.* & ſimil. cum *Spiritu ſanguinis hircin.* extractam. Aliquando etiam *Ichtyocolla* ad ʒj. vel ultra in Juſculo ſoluta

ſoluta propinari ſolet. Si *Julepi* deſiderentur, concedi etiam poterunt, ſed non nimis *acidi*, in quem finem præter *Aquas deſtillatas* ſuperiores, ſimul commendamus *Syrup. de Succ. Urtic.* ut & *Papav. rhead. Flor. Tunic. Cydonior. Acetoſell. de Roſ. ſicc. de Symph. Fenel.* cui & *Tinctura Fl. Papav. rhead.* admiſceatur. Porrò *Juſcula Succo Plantarum recent. Urtic. Borrag. Polygon. Apii ſelin. Naſturt. Plantag. Millefolii, Roſ. rubr.* &c. alterata non ſunt contemnenda. Ita & ſeqq. *Pulvis* cum fructu uſurpari poteſt in deſperato quoque caſu:

℞. *Semin. Portulac.* ʒj.
Plantag.
Urtic.
Hyoſcyam. ana ʒß.
Radic. Conſolid. major. ℈ij.
Sacch. cand. alb. ℥ß.

M. f. Pulv. ſubt. cujus doſis eſt ʒj. ſingulis ſex horis cum *Emulſione* propinanda. Si placet eidem addere *Lapid. Hæmat. Unicornu foſſil. Sanguin. Dracon. verum.* &c. non è re erit. Poterunt etiam ex eodem *pulvere* & *Sacchara Aqu. Roſ. ſoluto Rotulæ* fieri, atque ſæpius lambendæ exhiberi. Nec diſplicent mihi ſequentia quorundam hoc in caſu ſecreta:

℞. *Hippenteror. num.* iij.
Aqu. flor. Acac. ℥iv.

Stent infuſa per bihorium; colatura poſtmodum filtrata & ſacchari tantill. vel Syrup. de Papavar. rhead. edulcorata exhibeatur pro doſi, & aliquoties repetatur. Vel

℞. *Fimi porcin. rec.* ℥j.
Aqu. Fl. Acac. ℥iiiß.
Roſ. ʒß.

Stent in infuſ. per horam; colatura dein filtrata & Rotulis Berberum ac Man. Chr. ſimpl. nonnihil edulcorata detur pro doſi ſæpius repetendâ. Addi his poteſt quoque ʒß. *Confectionis Alk.* vel *Hyac. compl.*

℞. *Sanguin. Hirc. ppt.* ℈iiß.
Pulv. viperin. ℈j.
Semin. Hyoſcyam. alb. ℈ß.

M. f. Pulvis ſubtil. in 2. doſ. æqu. ad ch. m. ac veſperi exhibend. cum Juſculo avenac. vel farinaceo.

Ita ex *Semine Hyperic. Cortic. Tamaric. Granat. Radic. Tormentill. Conſolid. Biſtort. Florib. Balauſt. Roſ. rubr. Herb. Polyg.* &c. cum *Aqu. Fabrorum* extrahitur vis adſtringens, & ad *Mellis* ferè conſiſtentiam coquitur; de quo *Extracto* ʒj. vel plus cum *Aquâ Plantaginis* ſubinde exhiberi poteſt. Denique præſervationis loco inſervit etiam *Potus Acidularum* vel *Lactis caprilli* integri, vel *Aquarum* è *naſturcinis Plantis deſtillatarum*, vel denique *Juſculorum Herbis naſturcinis, Urticâ, Millefolio,* &c. alteratorum.

Externè plura ad ſiſtendum hunc ſanguinis Fluxum adhibentur, qualia ſunt v. gr. *Emplaſtrum è Rubricâ fabrili adſtringens* factum, & radici narium inter duos oculos impoſitum; *Acetum frigidum* vel per ſe vel cum *adſtringente* ſive *ſtegnotico pulvere* in pultem redactum, atque collo, fronti, ſcroto, quatuorque artubus frigidè applicatum; *Pulvis adſtringens* naribus attractus, qualis è *Laccæ Florentin. Alumin. rup. Cretæ colonienſ.* ana partibus *Externa remedia.*

partibus æqualibus concinnari poteſt; *Liquor* etiam *ſtypticus* naribus ſubinde immiſſus, quemadmodum eſt ſequens:

℞. *Aqu. flor. Acac. Plantag. aa.* ℥iß.
Alumin. rupei.
☉*li* ♂*tis aa.* ʒß.
Lacc. florentin. ℈j.
M. ad Vitr. Vel coletur poſt aliqualem digeſtionem.

Manibus teneri poteſt *Lapis Hæmatites*, vel alius *Lapis frigidus*, donec incaleſcat. *Ferrum* etiam *candens* naribus propinquè admovetur, ut ſanguis in illis coaguletur. Juvat non rarò *Turunda* è *carbaſo* facta, *albumine Ovi* imbuta, *pulvereq́;* ☉*li*, ac *Terræ ſigillatæ*, vel alio *ſtegnotico* conſperſa, naribusque intruſa. Naſus ſupremus, ipſaque frons, continuè *Aquâ gelidâ*, vel *Aceto frigido* fomentatur. *Cucurbitulæ* magnæ, cum magnâ flammâ Hypochondriis ſine ſcarificatione applicantur. *Frigidæ aquæ* ſubitanea in Cervicem Ægri profuſio inſcii, ut ita terrorem incutiat, laudatur, à quo ſæpè confeſtim Fluxus narium ſiſtitur. Vel Cervix quoque *Aceto frigido*, uti ſupra, continuè foveatur. Aliquando & *Fons ſaliens* in nares ſanguine ſtillantes aliquandiu intromitti ſolet tamdiu, donec Hæmorrhagia ſiſtatur. *Stercus ſuillum*, vel *Muſcus tectorum* recens naribus etiam admovetur, quorum certè halitus quandoque fluxum ſedant. Sunt & qui in caſu deſperato *linteola Spiritui* ☉*li immerſa* naribus intrudunt. *Aqua gelida*, vel *Acetum* tale carpis manuum affunditur, ſi Febris abſit. Sic & *Aqua gelida* frequenter in ore teneri poteſt. *Crepitus Lupi* naribus quoque intrudi ſolet, vel per ſe, vel *Pulvere Lapid. Hæmat.* aut *Cretæ alb.* aut *Cinerum Chartarum*, vel *Pappi*, aut ipſius etiam ☉*li* conſperſus. *Spongia Aceto immerſa*, vel *Bufo exiccatus* & *Aceto* conſperſus Axillis ſubmittitur frigidè. *Radix Pæon. Burſæ paſtoris, Polygon.* vel *Nigellæ* ſub linguâ tenetur, aut etiam maſticatur. Commendant alii *Lapidem Carpionum* ore detentum. Tandem & Ligaturæ brachiis, pedibus, vel eorum digitis injectæ, ac per vices reiteratæ, etiam ad fluxûs ſanguinei ſedationem contribuunt.

HÆMORRHAGIA VTERI,

Hæmorrhagia Uteri. HÆMORRHAGIA VTERI, eſt Fluxus ſanguinis plus minus copioſus per Vaſa Uteri ſanguiveha, quacunque à causâ rupta, lacerata aut eroſa contingens.

Diverſitas. *Diſtinguitur* non niſi gradu à *nimio Menſium fluxu*, in quo non tam per Uteri, quàm per Vaginæ uterinæ vaſcula majora aperta ſanguis profluit. Quod ſi enim ex ipſis Uteri vaſis provenit, *Hæmorrhagiam* magis *uterinam* vocabis. Deinde Menſium fluxus immodicus ordinario quatuor hebdomadarum tempore obtingit, Hæmorrhagia autem quocunq; tempore Fœminis accidere poteſt.

Pars affecta. *Pars affecta* proin ſunt Venæ per Uteri ſubſtantiam numeroſè diſſeminatæ, eæque majores apertæ: è minoribus enim ramulis fluxus ejusmodi enormis provenire nequit.

Cauſa proxima. *Cauſa proxima* autem eſt apertio

Venæ

Venæ unius vel plurium majorum in Uteri fundo præprimis exiſtentium; unde ſanguis non tantùm, ut plerunque contingit, floridus, ſed ſubinde etiam coagulatus intra capacitatem ejus, ſub formâ grumorum nigricantium non ſine inſigni teneſmo, & egerendi conatu excernitur. *Antecedentes* cauſæ ſunt *vel* humor acris corroſivus, (velut à nobis in Uteri cancro obſervatus eſt ann. 1695. & 96. in Fœminâ quadragenariâ) qui vaſa etiam majora erodit: *vel* ruptio, à nimiâ diſtenſione vaſorum, & ſimul ſuperaccedente improviſâ rarefactione ſanguinis, aut etiam à ſaltu, aliove inſigni motu corporis, brachiorum vel crurum expanſione, ponderiſve gravioris elevatione proveniens: *vel* eſt dilaceratio, à ſimili corporis agitatione, aut violentâ Secundinarum ab Uteri fundo avulſione, unde non poſſunt non plura etiam majora vaſa diſcerpi, producta. Occaſionem remotius præbent diatheſis ſanguinis ſalino-ſulphureo-acrior, Plethoræ conjuncta, Vaſorum uterinorũ teneritudo & elater debilis, Cibi multi aromatici & ſalino-acres, Balnea calidiora, vel etiam Stuphæ ſive Laconica corpus incalefacientia.

Diagno- & Progno-ſis. Quoad *Diagnoſin* & *Prognoſin*, Affectus hic ſignis peculiaribus multiſque opus non habet, quando Symptoma eſt, de quo Ægri conqueruntur, quodque Medico curandum, ſiſtendumque offertur. Malum certè non contemnendum, quia vires magnopere exhaurit, Ægras flore balſamico ſanguinis, ſpirituumque vitalium neceſſariâ quantitate privat; animi Deliquia, Gangrænam, Convulſiones, Febres, Cachexiam, Hydropem, mortemque lentam poſt ſe trahit. Si Uterus cancroſo tumore eſt affectus, Hæmorrhagia frequenter ipſi jungitur, propter crebram vaſorum eroſionem.

In *Curatione* ea quidem *intus* exhiberi poſſunt, quæ in Hæmorrhagia v. gr. *Narium* commendavimus; modò non nimium adſtringendo Ulceri uterino anſam præbeant. *Externè* verò proſunt heic *Ligaturæ artuum*, *Venæſectio*, *Emplaſtri Comitiſſæ*, aliusve *adſtringentis* applicatio ad Lumbos & Inguina, *Chalybis frigidi* detentio in manibus, *Corporis* maxima, diuturnaque *quies*; Linteorum Aceto immerſorum appoſitiones ad Lumbos & Abdomen. Si quæ præterea externè contra Hæmorrhagiam Narium ſuo loco commendata ſunt, & heic pro re natâ uſurpari poſſunt. Curatio.

HÆMORRHAGIA VULNERUM, eſt ſanguinis copioſi effluxus è partibus carnoſis quocunque modo vulneratis, ex apertione unius vel plurium vaſorum ſanguivehorum majorum oriundus. Hæmorrhagia Vulnerum.

Equidem in quovis Vulnere ſanguinis profluxus obſervatur, quando ſemper vaſcula quædam rumpuntur: verùm ſi minores tantùm canaliculi aperti ſunt, & exigua ſolùm minuſque notabilis quantitas liquoris circulantis profunditur, nomen *Hæmorrhagiæ* nec meretur, nec invenit: ſed tum demum ita vocatur, quando inſignis

inſignis quantitas ſanguinis è ruptis vaſis majoribus profunditur, ut, niſi ſiſtatur, magna virium jactura, ipſaque adeo mors inde metuenda ſit.

Cauſa. *Cauſa proxima* talis Hæmorrhagiæ eſt, quicquid ſive pungendo, ſive ſecando, ſive contundendo vaſa partium mollium venoſa arterioſave rumpere, dilacerare, vel alio quocunque modo aperire poteſt.

Diagnoſis & Prognoſis. Hæmorrhagiam Vulnerum cognoſcit quilibet, neque contemnenda illa eſt; quod ſi enim arteriæ, majores inprimis, fuerint apertæ, præcipuè ſecundùm longitudinem, non ita facilè Hæmorrhagia ſiſtitur; ſi quoque è Venis majoribus v.g. Colli, Inguinum, Femorum ſanguis profluens intra horæ ſpatium non ſiſtitur, mortem plerunque infert, aut Ægrum ita viribus atque ſpiritibus exhaurit, ut poſtliminiò in Cachexiam aut Hydropem lethalem facilè incidat, vel lentam ad minimum Febrim incurrat, à quâ non niſi poſt longum temporis intervallum ad priſtinam ſanitatem redire valet.

Curatio. Quoad *Curationem*, ad Hæmorrhagiam Vulnerum ſiſtendam *Pulveres ſtegnotici* ſtupæ albumini Ovi immerſæ inſperguntur, & Vulneri ſtatim applicantur. *Pulveres* illi uſitatè componuntur è *Terr. ſigill. Terr.* ⊖*li dulci*, *Pulvere Equiſeti*, *Gallar. Bol. Armen. Lapid. Hæmat. ppt. Sanguin. Dracon. Pilis leporinis pulveriſ. Vitriolo cypr. Amylo alb. Colophon. Myrrhâ, Lacc. Florentin. Telis Aranear. Usneâ*, aliiſve *Muſcis ſiccatis* & *pulveriſat. Thure*, *Calce viv. Farin. volatil. Gypſo*, *Succo Catechu*; quibus etiam *Crepitus Lupi* ſubſtituitur, præprimis *albumine Ovi* conſperſus. Vel ſtatim *Plumaceolus*, aut *Linteum quadrupl.* aut *Stupa*, aut *Crepitus Lupi liquori* cuidam *ſtyptico*, ſi ſtatim ad manus eſt, immergatur & applicetur. Tales autem *ſtyptici Liquores* variè à variis concinnantur, & in uſum adhibentur, quorum deſcriptiones videantur apud Dolæum *Encyclopæd. Chirurg. Ration. pag. m. 413. in Curatione Hæmorrhagiæ narium.* Quibus adde *Liquorem magneticum* Waldſchmidii, aut etiam ſolum *Vini Spiritum optimè dephlegmatum*, aut cum hocce extractam *Tincturam Catechu*, vel *Prunorum ſylveſtrium* nondum perfectè maturorum. *Wedelius* commendat *Pannum Xylinum uſtum albumine Ovi* exceptum, ſicque applicatum, ſuperimpoſito adhuc *Crepitu Lupi*.

Quod ſi tamen his nihil efficias, atque etiam continuato eorum uſu nullum tibi effectum promittere queas, tum vaſis majoris aperti orificium vel compreſſione digitorum eſt occludendum, donec thrombus concreſcat; vel ſi arripi Vena aut Arteria poſſit, ligetur; imò Arteria, ſi tantùm aperta ſit, prorſus diſſecetur, hincque vel ligetur, vel *actuali cauterio*, quod ſæpè præſentiſſimum atque tutiſſimum eſt remedium, aduratur, atque nihilominus adhuc deſuper applicetur *Stupa*, aut *Crepitus Lupi* cum *albumine Ovi*. *Cauteria* verò *actualia* juvant partes aduſtas criſpando, corrugando, & cruſtam inducendo. Quando Hæmorrhagia ſedata,

ſedata, Vulnusque deligatum eſt; ligatura ante aliquot dies perfectè ſolvi non debet, ne recens Hæmorrhagia ſubſequatur. Sicubi etiam è re videbitur eſſe, *ſanguinis Miſſio* in Brachio inſtituatur, atque internè exhibebuntur, quæ ſupra contra *Hæmorrhagiam Narium* commendavimus.

Hæmorrhoides coecæ.

HÆMORRHOIDES COECÆ ſunt tubercula venarum nodoſa, majora minorave, rubicundo-cœrulea, vel intra anum latitantia, vel extus conſpicua, plus minus dura aut mollia, atque dolore nunc gravante, nunc urente etiam valdè moleſta, à ſubſiſtente in vaſis ſanguine craſſo oriunda.

Differentiæ.

Differunt hinc maximè inter ſe; Hæetenim 1. ratione *magnitudinis* Hæmorrhoides cœcæ nunc *valdè* nunc *minùs tumidæ* exiſtunt. 2. Ratione *numeri*, aliæ *unico* ſolùm *nodo*, aliæ *pluribus nodis* vel tuberculis varicoſis eminent. 3. Ratione *ſitûs* & *partis affectæ*, aliæ hærent *intra anum*, vel etiam apud Fœminas intra *vaginam uteri*, & *internæ* vocantur; aliæ *extra anum* vel *vulvam* eminent & conſpiciuntur, *externæ* proin nuncupatæ. 4. Ratione *originis*, aliæ ſunt *hæreditariæ*, aliæ *adventitiæ*. 5. Ratione *temporis*, aliæ ſunt *recentes*, aliæ *inveteratæ*, quædam eriam *periodicè*, atque certis temporibus, vel poſt commiſſos in diætâ errores recurrunt. 6. Ratione *durationis*, aliæ *facilè citoq;* diſpereunt, aliæ *diutius* affligunt. 7. Ratione *figuræ*, aliæ ſunt *longæ*, verrucis ſimiles, hinc *verrucales* dictæ; aliæ *rotundæ* nonnihil & *latæ*, baccæ Uvarum magnitudine, hinc *uvales* vocatæ; aliæ *mori* fructûs *formam* æmulantes, *morales* proin vel *mariſcæ* appellatæ; aliæ denique *veſiculis ſimiles* ſunt, *veſicales* eapropter nuncupatæ. 8. Ratione *modi*, aliæ *mites* ſunt, aliæ *malignæ*, vel etiam *cancroſæ*. 9. Ratione *Symptomatum*, aliæ ſunt cum *majore* vel *minore dolore*, eoque nunc *gravativo*, nunc *inflammatorio* & *urente*; aliæ etiam *cum Teneſmo ani* frequenti; aliæ *cum Abſceſſu*, & *Exulceratione*, vel *Febri*. Aut etiam Ani vaginæque uterinæ Procidentiâ, aliisque ſymptomatibus conjunctæ.

Pars affecta.

Subjectum, ſeu *Pars affecta* ſunt Venæ hæmorrhoidales, ceu Vaſorum iliacorum propagines, in quarum valvulis, ſi craſſior, viſcidiorque humor circulans ſubſiſtat, Nodos illos, vel Varices hæmorrhoidales progignit. Quidam Neoterici credunt, & extremos Arteriolarum tubulos quandoque inrumeſcere, ultra quos nimirum ſanguis ille lentus in venulas tranſmitti nequit; atque tum non ſolùm gravativum, ſed & pulſantem ſimulq; urentem cum Inflammatione dolorem produci; atque hoc quidem reſpectu ſententiam hanc admittimus, quanquam plauſibile ſit, ordinarias cœcas Hæmorrhoides non niſi *Venularum ani Varices* exiſtere.

Cauſa proxima.

Cauſa proxima Hæmorrhoidum cœcarum, eſt ſuppreſſio earundem fluxûs à ſanguinis viſciditate oriunda, ob quam in extremis tubulis ſtagnat & coacervatur. Stagnationem hanc magis

magis promovent tum Venularum minimarum præcedens obſtructio; tum earundem compreſſio facta à duris fœcibus harumque difficili excretione, aut à Tumore quodam vel Inflammatione in muſculis podicis natâ. Hæc verò coacervatio ſanguinis in tumentem unum alterumve nodum contingit, quatenus ille ob lentorem retro valvulas Venularum urgetur & cogitur, ut ita in ipſo valvularum loco dicti nodi vel tubercula appareant magis patentia, quamvis & reliquus Venarum tractus ſimul tumeat. Dolor inde gravativus vel ſubinde etiam lancinans ſentitur, propter membranarum circumjacentium valdè ſenſibilium nimiam expanſionem, vel fibrillarum nervearum à ſalis acris aſperitate factá irritationem. Poſt ſcybalorum alvinorum duriorum difficilem excretionem, indeque factam ſanguinis in Venis propinquis retropulſionem dolor etiam augetur. Quod ſi verò Tumor diu durans ardente pulſanteque dolore moleſtus evadat, tum non amplius ſub *Hæmorrhoidum cœcarum*, ſed ſub *Inflammationis veræ* nomine venit, quæ ubi humorum circulatio non maturè reſtituitur, propter ruptos canaliculos minimos, effuſumq; ſanguinem putreſcentem in *Abſceſſum, Ulcusq;* haud rarò mutatur.

antecedens. Cauſa *antecedens* hujus mali partim in ſanguine eſt quærenda, partim in ipſis tubulis ſanguinis juſtam ſuam configurationem, & debitam amplitudinem vel conformationem amittentibus, quale quid non rarò à remediis aloëticis, aliiſque ſpecifico quodam ſale acri prædicta vaſcula criſpantibus, vel etiam planè diſcindentibus producitur. Inprimis autem heic accuſamus ſanguinis copiam nimiam, ejuſdemque ab intercurrente aliquo acido fixo enatam craſſitiem ac viſciditatem; quâ quidem vitioſâ qualitate imbutus, in aliis certè omnibus vaſis ſanguiferis utcunque benè circulatur, in hæmorrhoidalibus autem vel eapropter etiam facilius obhæret & ſtagnat, quòd Homo forſan multum ſedeat, aut equo rhedisve diu vehatur, ſicque vaſa illa plus quàm quævis alia comprimat. Ipſi hinc Melancholici atque Scorbutici ob ſanguinem minùs mobilem, fixis quippe ſalibus valdè imprægnatum, huic malo multum ſunt obnoxii; ſicut Cholerici ob Sal volatile oleoſum & acre ſanguinis Hæmorrhoidibus magis fluentibus infeſtantut. Malum præterea audit *hæreditarium*, ſi liberi eandem cum Parentibus craſin atque texturam humorum ſortiuntur. Qui nimium Veneri indulgent, ac ſuum ita ſanguinem ſpirituoſis valdè partibus depauperant, humorum quoque craſſitiem adipiſcuntur, in quâ particulæ, ob ſuam ponderoſitatem majorem, ſibi invicem fortius graviusque incumbentes lentum motum adquirunt, & ita in hæmorrhoidalibus tubulis facilè obhærent. Proin Itali, Hiſpani, atque Galli, Veneri maximè inhiantes ad hoc malum præ aliis proclives exiſtunt, ſi reliqua ſimul conſenſerint.

procatarctica. In Cauſis *procatarcticis* ea omnia

ad

ad hunc Affectum contribuunt, quæcunque vel ſanguini lentorem acido-fixum imprimere, vel hæmorrhoidalia Vaſa criſpare atq; comprimere valent.

Cognoſcuntur Hæmorrhoides cœcæ ex dolore ani magis vel minus gravante; crurum longuore; tuberculo uno alterove rubicundo-livido juxta anum exurgente, nonnunquam cum ardore ac pruritu conjuncto. Nodi illi variæ quandoque ſunt figuræ; Dolor eſt nunc mitior, nunc, poſt alvi excretionem præprimis, gravior. Si internæ ſunt Hæmorrhoides cœcæ, ad oculum haud patent, ſed ſolo plerunque dolore gravativo, & aliquali teneſmo, circa os ſacrum ſeſe produnt. Color faciei, ſi malum pertinax eſt, etiam mutatur in citreum aut luridum.

Non omni ſemper periculo cœcæ vacant Hæmorrhoides, quia neglectæ haud difficulter Inflammationem, Gangrænam, Sphacelum; vel ſaltem Abſceſſum, Ulcus, Fiſtulamque Ani difficulter medicabilem poſt ſe trahunt. Præ dolore nimio vidimus quoque Homines in animi Deliquia incurriſſe.

In *Curatione* Hæmorrhoidum cœcarum præ *Venæ ſectione* etiam *largiore*, aliquoties, ſi opus videbitur, inſtitutâ, præſentius vix datur remedium. Cùm autem ſæpè ſanguis in nodis hæmorrhoidalibus propter ſcybala excrementorum alvina, extus prementia, circulari vix poſſit, tum in *Jure carnium de Electuar. catholico uncia dimidia* vel *integra* diſſolvatur, & unâ doſi hauriatur; hoc enim facto ſcybala inteſtinorum duriora emollientur, atque blandè evacuabuntur. Vel hujus loco de *Paſſulis laxativis cochleare unum* aut *alterum* comedatur. Poſtea non ſine fructu ter vel pluries potandus offertur *expreſſus filtratusq; Fimi recentis* & adhuc *calentis Vaccæ nigræ ſuccus ad duas vel tres uncias* cum *Aqu. Fl. Acac.* & *Saccharo*. Vel quotidie propinabitur ſemel aut bis cyathus *Aqu. Plant. Naſturt.* atq; *Fumar.* repletus, cum vel ſine *pulvere* quodam *diaphoretico*, v. g. ex *Antimon. diaph. Ebor. ppt. Ocul.* ♋. *ppt. Dent. Hippopotam.* vel *Apri ppt.*

Extus verò frequenter inungi poteſt *Linimentum Norimberg. de Hyoſcyam.* vel *de Linariâ*; nec non *Oleum roſac.* vel *Ovor. Amygdal. dulc. Nucl. perſic. Semin. Papav. alb. expreſſ. Populeum*, *Lil. albor. Violar. Verbaſc. Camph.* cum *Tutiâ*, *Lapid. calaminar. Mercur. dulc.* aut *præcipitat. alb.* Vel *Succus Ceparum* aut *Cepæ ipſæ*, *Allii radices*, *Tuliparum bulbi*; *Folia Hederæ arboreæ*, *Alliariæ*, *Chelidon. maj. Scrophular. rec. Quercus* &c. cum *Oleo roſaceo*, aut *Butyro recenti non ſalito* parum coquantur, indeque per linteum expreſſus *Balſamus* in hunc finem uſurpetur. Sed caveto ne frigidè remedia applices, quia nil magis nocet, quàm actu frigida, unde non rarò Gangræna ſuperinducta fuit. Nonnulli *radicem Telephii* contuſam in hoc Affectu oſſi ſacro applicant. A *ſectione* vel *puncturâ Hæmorrhoidum* cœcarum per *Hirudines* prudenter abſtinebis, quando Fluxus inde nimius ſanguinis, vel

etiam Ulcus hæmorrhoidale fiſtuloſum metuendum eſt. Si verò tutioribus & blandioribus remediis earum apertionem & lenem fluxum procurare poſſumus, neutiquam id intermittamus; hunc autem in finem commendamus tumentium Vaſorum *frictionem* aſperiuſculo cum linteo factam; vel cum *foliis Mercurialis*, *Parietariæ*, *Centaurii minoris*, *Borragin. Betæ*, *Cyclamin. Cepar. Alliar.* inſtitutam. Qualia tamen folia ſæpiùs per ſolam applicationem nodos hæmorrhoidales aperiunt, atque fluere faciunt. Vel *Pellicula* ſubinde quædam *Ceparum albar.* aut *aſſatæ* cum *Oleo Lilior. alb.* *Cepæ Emplaſtri* formâ apponuntur. Quidam *Radicem* & *folia Alth.* cum *Radic. Petroſelini*, *Vincetoxic. Ariſtol. rot. ver.* & *Foliis Malv.* in *Vino* coquunt, & de hoc *Vino* colato m. ac veſp. hauſtum trium pluriumve unciarum propinant ad Hæmorrhoides aperiendas. *Oſſicula* quoque *Malorum Perſicor.* pulveriſata prunis inſperguntur, fumuſque ad Anum tamdiu admittitur, donec Hæmorrhoides aperiantur, quo facto *Oleum ovorum* illinitur. *Liquor è floribus Verbaſci inſolatis in vitro factus*, mirè quoque dolorem lenit; poteris eidem pro lubitu permiſcere *Spiritum Vini camphoratum*, vel *Spirit.* ⊖*li philoſophicum.* Laudant alii *Oleum florum Sambuc.* atque *Hyperici* vel ſolum, vel cum *Calcis vivæ pulvere* miſtum. *Unguentum* dein prodeſt *album camphoratum*, *Suffitus* ♀*ris vivi*, vel *Vapor Aquæ calidæ per ſellam perforatam* admiſſus. Quidam *Suberis lignei cinerem* cum *Oleo roſaceo* & *Vitello Ovor.* ſubactum applicuit, & ſic enormem dolorem miraculosè citoque diſſipavit. *Amatus Luſitanus*, cùm cœtera gratis uſurparentur, *Pomum aurantium excavatum Oleo roſaceo*, & *Semine Lavendulæ* impletum, ad cineres calidos admovit, ſicque calidè applicuit, ſæpiuſque renovavit. Vidimus etiam, per *ſuppoſitoria* tria quatuor vel quinque è *bulbis Ceparum* adornata, *Oleo Ovorum* vel *Roſar.* intincta, & ſucceſſivè ano intruſa, hæmorrhoidales Venulas apertas, vel aliâs dolorem commodè diſcuſſum fuiſſe. Sequens etiam *Balneum* aperit & ſanat Hæmorrhoides:

℞. *Herbar. Abroton.*
Leviſtic.
Malv.
Mercurial.
Violar.
Valerian.
Chelidon. maj.
Rorismarin.
Lavendul.
Rut.
Artemiſ.
Puleg.
Menth.
Flor. Chamom.
Linar.
Calendul, *ana* Mj.

Inciſ. inſue Sacculo, qui coquatur in Aquâ fluviatili, cui dein aliquoties Æger inſidebit.

Proſunt etiam ſequentia: *Flores Chamomill. Lamii alb. Gallii Lutei, Linariæ*, *Verbaſc. Roſar. alb. Melilot. Sambuc.* nodulo illigati in *Lacte* coquuntnr,

quuntur, expreſſus hinc Nodulus calidè ſæpius applicatur. *Linteum Aquæ calenti Plantag. Fl. Sambuc. Sperm. Ranar. Chelidon. maj. Scabioſ. Solan.* cum *Mucilagine Semin. Cydon.* miſtæ immergitur, & ſæpius admovetur cum fructu. *Lupulus* etiam, quo Zytopœi utuntur, in Aquâ probè decoquitur, indeque emergens vapor calidè admodum ano excipitur. Sunt porrò, qui *Vitriolum viride* ſeu *Hungaricum* in *Aquâ Plantagin.* atque *Flor. Sambuc.* diſſolvunt, Spongiamque huic calenti liquori immerſam frequenter apponunt. *Folia Sempervivi major.* contuſa, ollulæque terreæ indita ſuper ignem lenem tepeſiunt, & linteo impoſita ſæpius applicantur Cum ſucceſſu etiam *Mucilago Seminum Hordei* & *Avenæ* in *Aqu. Spermat. Ranar.* ac *Solani* probè decoctorum Linteolo illinita frequenter imponitur. *Fimus* tandem *vaccinus* applicatus aliquoties mirè compeſcit dolores.

Hæmorrhoidum dolor.

HÆMORRHOIDUM DOLOR nihil aliud eſt, quàm accidens Hæmorrhoidum cœcarum, à diſtenſione vaſculorum, & membranarum ſenſibilium, vel etiam ab eorundem moleſta roſione procedens; cujus medela in præcedenti Affectu indigitata eſt.

Hæmorrhoidum fluxus nimius.

HÆMORRHOIDUM FLUXUS NIMIUS, eſt ſanguinis puri ac ſinceri per extremitates protuberantes venularum vel arteriolarum Inteſtini recti immodica atque intempeſtiva, cum virium imminutione, aliiſque ſymptomatibus contingens excretio.

Differentia.

Diſtinguimus hunc Affectum à *Fluxu Hæmorrhoidum ordinario* atque *naturali*, eoque *modico* & *parciore*, certis periodis, & quidem ſæpè menſtruis, velut menſes apud Fœminas, nonnullos Homines afficiente, quod egregium eſt habendum naturæ beneficium, præprimis in Hypochondriacis, Plethoricis, Cholericis &c. Diſcernitur etiam à *Fluxu hepatico*, quoniam in hoc ſanguis ante fœces, imò quandoque ſine his excernitur; in *Hæmorrhoidibus* autem nimiùm, aut etiam ordinariò fluentibus fœces alvinæ plerunque præcedunt: cui adde, quod ſanguis in *Fluxu hepatico* longè aquoſior, ac citra dolorem aut Teneſmum profluat, *ſanguis* verò *hæmorrhoidalis* magis floridus exiſtat, atque ob acrimoniam ſuam Teneſmum in ſphinctere ani producat.

Pars affecta.

Affectam partem nos extremitates Arteriolarum, vel etiam Venulas ſtatuimus, à ramis meſentericis aut iliacis oriundas; & intra canalem Inteſtini recti magis patulas; unde fit, ut faciliùs rumpantur, ſuumque ſanguinem profundant.

Cauſa.

Cauſa Hæmorrhoidum nimis fluentium *proxima* eſt Vaſculorum modò dictorum, inprimis majuſculorum apertio. Ad quam *antecedenter* contribuunt *partim* obſtructio, vel ſtagnatio ipſius ſanguinis, hincque vaſorum patentium à durioribus fœcibus transeuntibus diſruptio ſive dilaceratio: *partim* Sanguinis ipſius nimium fortè æſtuantis acrimonia vel

rarefactio erodens, aut valdè diſtendens. Quando igitur vaſcula hæmorrhoidalia admodum in alvo patent, tum non ſecus atque tubuli in Plethoricorum naribus ſanguinei, propter effervescentiam ſalſedinemq; acriorem Maſſæ humoralis, levemque aliam datam occaſionem rumpuntur, & ſuum ſanguinem effundunt eousque, donec plethora aut ebullitio ſanguinis ſit imminuta, omnesque particulæ ad priſtinum æquilibrium cum aëre externo fuerint deductæ; hoc enim facto orificia ruptorum tubulorum ab eodem liquido elaſtico circumfluo quaſi comprimuntur, & clauduntur, idque eo magis, quando interea minuto inteſtino humorum motu, naturalis ſuccus nutritius balſamicus ſtatim vaſculis cicatricem obducit.

Diagnoſis. Affectus tum ex Ægrorum relatione, tum ex ſanguinis floridioris poſt fœces excretione nimiâ, tum ex præſente ſimul teneſmo haud difficulter cognoſcitur. Sed cùm excretio hæc nimia evadit, tum ſuccedunt pallor totius corporis, virium dejectio, appetitus immunitio, crurum languor, lumborum & coxendicum dolor cum tenſione abdominis, chylificatio debilior, è quâ non niſi ſanguis crudior, & aquoſior provenit, alvi procidentia haud infrequens, aliave ſymptomata. Quoties verò alvus deponit Fœces, toties ferè copia ſanguinis Hæmorrhoidalis ſubſequitur. Interim primò ſanguis fluit niger, fœculentus, & craſſus, qui antea ſtagnabat in nodis cœcarum fortè Hæmorrhoidum, isque chartaceo emunctorio ſæpiùs deprehenditur; poſtea floridus magis, & copioſus, tandem etiam pallidior, ſed vix unquam ſine dolore excernitur.

Prognoſis. In *Prognoſi* tenendum, quòd Fluxus hic diutius durans, & frequentius largâ copiâ recurrens omnem ſanguinis florem balſamicum adimat, ſpirituum laticem maximè enervet, & hinc, ſtomachi fermentum debilitando, chylificationem tantùm non planè deſtruat, ſicque Cachexiæ, Hydropi, Maraſmo, Tabi, Febri hecticæ aliisq; Affectibus portam aperiat. Ordinarius autem, periodicus, isque moderatus fluxus ſalutaris eſt, Melancholicis inprimis; ac ſæpè à magnis morbis Homines vel liberat, vel immunes præſtat. Unde Hippocrates *Aphoriſm. Sect.* 6. *Aph.* 21. Inſanis Hæmorrhoides ſupervenientes rejectionem quamcunque malam, infernam verò, etiam nigram, bonam eſſe ſtatuit. Præſervant hinc à Pleuritide, Peripneumoniâ, Furunculis, Terminthis, Leprâ, Arthritide, Nephritide. Tandem nimius Fluxus propter humorum acrimoniam non raró occaſionem præbet Fiſtulæ ani.

Curatio. In *Curatione*, qui Fluxus eſt naturalis, modicus, periodicus, is minimè ſiſtendus: diuturnus autem, largus, & vires atterens, ante omnia *Venæſectionem* Brachii requirit, quâ præmiſſâ remedia dentur humorum acrimoniam demulcentia, ſalſedinem abſorbentia, & traumatica: quem in finem intus quidem proſunt *Electuaria* è *Conſerv. Roſ. rubr. Plantag. Flor.*

Flor. Tunic. Beton. Borrag. Nymph. Urtic. urent. Polygon. Condituris Cydonior. Rad. Symphyti, Bacc. Cynosbatos, Myrobolan. Nuc. moſchat. Quibus addere licet *Pulveres*, aliàs ſimpliciter in hoc quoque affectu uſurpabiles; v. g. *Corallor. Unicorn. foſſil. Terr. ſigillat. Boli armenat. Magiſt.* ♄ *n. Lapid. Hæmat. ppt. Sanguin. Drac. ver. Croc.* ♂ *t. adſtring.* Imò proſunt quoque *Emulſiones amygdalar. dulc. Seminum frigid. major.* ac *Semin. Papav. alb.* In pertinaci dein malo ad *opiata* ſimul confugiendum eſt; v. grat.

℞. *Conſerv. fol. Myrt.* ℥vj.
flor. Roſ. rubr. ⊖*l.*
Plantag. ana ℥ß.
Condit. rad. Symph. ʒij.
Bacc. Cynosb. cond. ʒiß.
Conf. Hyac. inc. ʒj.
Lapid. Hæmat. ppt. ℈iiij.
Corall. rubr. ppt.
Terr. ſigill. ana ℈ij.
Semin. Hyoſcyam. ℈j.
Syrup. Fl. Tunic. q. ſ.
M. f. Electuar. d. ad Oll. Singulis ſex horis capiatur magnitudo Caſtaneæ.

℞. *Amygd. dulc. rec. exc.* ℥j.
Aqu. Burſ. Paſt.
Plantag. ana ℥iiij.
F. l. a. Emulſio, cui adde
Syrup myrtin. ℥ß.
Unic. foſſil. ʒiß.
Eſſent. Opii liquid. ℈ß.
M. d. ad Vitr. Sumatur quatuor doſibus ſpacio ſedecim horarum.

Si purgatione ad eliminanda ſalia acria opus videbitur, præferenda ſunt in hunc finem *Rhabarbarum*, in ſubſtantiâ ad ʒj. vel *Myrobolanorum decoctum, Serum Lactis tamarindinatum*, & pro lubitu *Rhabarbaro* affuſum; *decoctum* quoque *Paſſularum cum Santalo* paratum. Ab *aloëticis* autem, aliiſque reſinoſo-acribus in Hæmorrhoidum morbis eſt abſtinendum. Subinde *Pilulæ* conferunt, ex ſupra jam dictis pulveribus cum *Extract. fol. Quercus*, aut *Plantag. Betonic. Tormentill. Corticum Tamaric. radic. Symphyti* concinnatæ. Commendantur præterea heic *Tinctura antiphthiſ. Garmann. Tinct. flor. Bellid. Tinctur. Lapid. Hæmat.* aut ⊖*li Martis, Succus Urtic. urentis*, ut & *Plantaginis recent.* expreſſus ac filtratus, ad ℥ij. ſæpè pro doſi exhibitus.

Externè Lumbis atque Pubi applicabis *Unguentũ Comitiſſæ*, vel *Empl. de Baccis Lauri*, ac *Bol. armenate.* Alvo autem inungatur *Unguentum de Linariâ, Linimentum contra Hæmorrhoides Norimbergenſium, Succo Acaciæ* nonnihil impraegnatum, *Oleum Hyoſcyami* aut *Semin. Papav. alb. expreſſ.* quibus ceu euporiſton Dolæus addit. ſeqq.

℞. *Alcool Lapid. Sciſſil. q. v.*
Miſc. cum Butyro rec. non ſalit. in formam Unguenti & illinatur.

Sunt etiam, qui *Crepitum Lupi, Fuliginem, Terram Vitrioli dulcem pulveriſat.* cum *Albumine Ovi* atque *Telis Aranear.* applicant. Laudant alii *Unguentum roſaceum*, vel *album camphoratum*, cum *Oleo Saturni, Ceræ, Roſar. Populeon. Verbaſc. Croco, Opio.* Poterit & *Spongia Liquori* cuicunque *ſtyptico* non corrodenti immergi, & ſic tepidè applicari, ad ſubitò ſiſtendum

dum Fluxum. Melius autem à nonnullis deprehenſum eſt, ſi *lateritius Lapis ardens* ſellæ perforatæ immittatur, ejusque calor, non fervor, ad anum Ægri exhalare permittatur. Ad Teneſmi dolorẽ mitigandum non ſolùm modò dicta *Unguenta* varia, ſed & *Unguentum Millepedum* vel *Oleum* eorundem cum *Pulpâ Pomorum dulcium* proſunt. Valdè etiam Fluxum mitigant *Fotus è Foliis floribusq; Verbaſci, Heder. arbor. Hyperic. Linar. Chamomill. Flor. calendul. Melilot. Alth. Malv. Radicibus Allii, Cepar. Alth. Lil. albor. Lapath. Seminib. Pſyllii, Nymph. Lini, Fœn. græc. Fimo porcin.* ſimilibusque in *Lacte* coctis, facti & applicati.

Hæmorrhoidum ſuppreſſio.

HÆMORRHOIDVM SVPPRESSIO, *Obſtructio, Retentio, Conſtipatio*, eſt Fluxus Hæmorrhoidalium vaſorum periodici & conſueti in Homine ceſſatio, cum Sanitatis majore vel minore detrimento. Notandum enim, non paucos Mortalium reperiri, inprimis autem Scorbuticos, ſanguineo-pituitoſâ ac ſalſacidâ intemperie laborantes, quibus hæmorrhoidalia vaſa, non ſecus ac uterina apud Fœminas, per certas periodos trium, quatuor, pluriumve ſeptimanarum, magno cum incolumitatis ſtabilimento fluant; quando enim hoc tempore alvum exonerant, tum vel ante, vel plerunque poſt excrementa ſanguis plus minusve copioſus ſimul exprimitur, ſine tamen ullo virium lapſu.

Diagnoſis.

Quoties igitur hic ipſe ſalutaris ceſſat Fluxus, quemadmodum id quilibet in ſeſe haud difficulter obſervare & cognoſcere, Medicoque indicare poteſt, tum periculum ſtatim imminet gravioris alicujus morbi. Hoc enim tempore non ſolùm Anxietates pectoris, Triſtitia, Inquietudines, ſed etiam gravans Alvi Lumborumque dolor, Phlogoſes crebræ totum corpus pervagantes, Cephalalgiæ, Hæmorrhoides cœcæ, tandem & Febres ipſæ continuæ Hominem prehendere & per vices torquere ſolent.

Cauſ.

Cauſa proxima Mali eſt Vaſculorum hæmorrhoidalium impedita apertio; cui anſam præbent ex *antecedentium* cauſarum numero modò ſtrictus nimis fibrarum in Vaſis tonus, ab auſteritate liquoris transeuntis proveniens, modò eorundem vaſorum conſtrictio à muco quodam externo viſcido auſtero producta; modò ipſa turgeſcentia ſanguinis periodica ablata idq; propter craſſitiem & viſciditatem liquorum circulantium, à chylo crudo, pituitoſo, nonnihil auſtero & viſcido contractam. Chylum verò talem ſubminiſtrant Victus ſimilib' crudis particulis conſtans, Aër frigido humidus, vita ſedentaria, lucubrationibus crebris ſociata. Quibus adde Morbos qualescunque prægreſſos, Sanguinem torpidum craſſumque poſt ſe relinquentes.

Progn. ſis.

Quoad *Prognoſin*, in principio quidem hic Affectus notabilibus ſymptomatibus minimè ſtipatus eſt, nihilq; adeo in ſemet deprehendit Homo, de quo conqueri poſſit; ſed ubi diu conſuetus hicce Fluxus ceſſavit, tum verò graves Morbos excitare valet,

let, Febres nimirum continuas plus minus ardentes, aut etiam malignas: Melancholiam intenſam, ipſamque Maniam; Cephalalgias horrendas; Anxietates præcordiorum, Cordisque Palpitationes acerbas, Cachexiam, Aſthma, Hydropem, Ficus ani cancroſos, tandem & Fiſtulas difficillimè curabiles, ſæpius lethalem Hecticam poſt ſe trahentes.

ratio. In *Curatione*, ſi unum alterumve talium ſymptomatum jam comparere incipiat, Hæmorrhoidum apertio matura indicatur, quæ quidem haud difficulter fieri & conciliari poterit per Remedia Sanguinis craſſitiem & auſteritatem tollentia, atque corrigentia. Ante omnia proin Alvo ſive naturâ ſive arte laxâ exiſtente, ſanguis è Venâ quacunque Brachii vel Pedis ſectâ extrahatur ad octo vel plures pro re natâ uncias. Hinc internè uſurpabuntur *Salo volatil. oleoſ. Sylv. Elix. propr. Parac. Eſſent. Aloës cum Aqu. Cinamom. Spirit. C. C.* aliusque *volatil. Spirit. Sal. armon. aniſ.* vel *fænicul. Tinct. Mart. aperit.* vel *helleborata* Wedelii, *Fæculæ Aronis, Bryon. Diaph. martial. Croc. mart. aperitiv. Vina medicata purgantia* ex *Radicib. Ariſtoloch. Vincetox. Aſar. Carlin. Calam. aromat. Zedoar.* Herbis *Chamædr. Sabin. Meliſſ. Abſynth. Agrimon. Betonic. Artemiſ. Florib. Calendul. Cinamom. Croc. Seminib. Aniſ. Dauc. Fænic. Naſturt. Fol. Sennæ, rad. Hellebor. nigr. Rhab. elect. Sale Rutæ, Artemiſ.* parata. Hiſce tamen remediis præmittere licet aliquod, vel illud etiam ſi placet, poſt aliquot dies repetitum *remedium purgans*, ex *Maſſa Pilular. angelicar.* vel *hydrop. Bont. Extract. catholic.* ſimilive cum *Mercurio dulci* permiſtâ paratum, atque ſub *Pilularum* formâ exhibitum. V. gr. præſcribi poterit ſequens primò remedium:

℞. *Maſſ. Pilul. marocoſt.*
Extr. Pilul. cochiar. ana ℈ß.
Reſin. Jalapp. vel Scammon. gr. iij.
Mercur. dulc. opt. vel
Cinnab. ♁ *n. rectif.* ℈ß.
Ol. ſtillat. Garyoph. q. ſ.
M. f. l. a. Pilulæ num. 15. *Dentur pro doſi.* Vel

℞. *Radic. Rhab. Monach.*
Rub. Tinct.
Gentian.
Bryon. ana ℥iij.
Herb. Artemiſ.
Beton. ana Mj.
Summit. Cent. min. Mß.
Fol. Sabin. ℥iij.
Baccar. Laur.
Semin. Aniſ. ana ℥ij.
Caſſiæ Lign. ver. ℥j.
Croc. orient. ver. ℥ß.
Rad. Helleb. nigr. ℥iij.
Jalapp. ℥iß.
Fol. Sen. opt. mund. ℥x.
Borac. venet. ℥j.
Scoriar. Ferr. ℥ß.
Inciſ. & contuſ. inſuantur nodulo ex Sindon. rubr. Affunde Vini alb. veter. ℔iiiiß. *Aqu. fontan. calent.* ℔ij. *Dein quotidie mane hauriantur* ℥iij. *vel quatuor.*

Præmiſſis his guttatim ſumenda ordinabuntur ſequ.

℞. *Salis volat. oleoſ.*
Elix. aperit. Claud. ana ℨij.
Eſſent. Galang. Artemiſ. aa. ℨj.
M. d. ad Vitr. Doſ. m. ac veſp gutt. 25. *ad* 30. *cum Decocto Gran. Coffée toſtor. vel alio vehiculo.*

Externè conveniunt Hæmorrhoidum externarum apertiones per *Hirudinum* applicationem, aut per *Balneorum ſulphureorum* uſum. Quibus adde *Cucurbitulas* ſæpius *cum ſcarificatione* applicandas. Tandem *Diæta* concurrat ſimul ſanguinis maſſam reſolvens, attenuans, & edulcorans. *Vini* v. gr. uſus *rubelli*, aut *rubri generoſioris* minus auſteri; *Ciborum arom.* ſale blando aromatico, & balſamico multum pollentum. *Corporis exercitia* crebra & modica. *Somnus* non largus. *Animus* curis & triſtitiâ vacuus. Quæ denique in Menſium ſuppreſſione commendata ſunt remedia, ea & heic conveniunt.

Hæmorrhoides uteri. HÆMORRHOIDES VTERI ſunt dolorificæ expanſiones vaſculorum in Cervice ac Vaginâ uterinâ, cum vel ſine apertione, ſanguinisque effuſione, oriundæ à craſſo, fœculento aut acri ſanguine in iisdem ſtagnante.

Pars affecta. Pars affecta ſunt Vaſcula ſanguinea plerunque capillaria in Cervicem atque Vaginam uterinam diſſeminata, ac ſatis in tunicæ extimâ ſuperficie prominentia.

Cauſa proxima. *Cauſa proxima* & *immediata* eſt ſanguis craſſus, fœculentus, quandoque ſimul acris & ſalſus, in vaſculis capillaribus ſtagnans, eaque diſtendens, atque hinc inde prope venularum valvulas nodos excitans, ſicque dolorem nunc gravantem, nunc ardentem, nunc etiam plus minus acutum & pungentem producens. Si vaſculum unum aut alterum (plura enim ſimul heic affici credendum) nimioperè diſtendatur, tum facilè rumpetur & effundet, quicquid in ſeſe continuit ſanguinis fœculentti, & ſi hic fuerit juſto acrior, aut etiam ſi novus fluidior ſubſequutus fuerit, tunc fluxus ſanguinis nonnihil durabit, & quidem cum dolore partis affectæ gravativo ac lancinante; atque hoc ipſo ſigno facilè diſcernetur à *menſtruo Fluxu* ordinario. Si nihil amplius humoris effluat, vaſcula ſponte ſtatim obducentur cicatriculâ, quæ niſi firmior evaſerit, poſtliminiò novâ oboriente ſtagnatione facilimè rumpetur, novamque denuo Hæmorrhagiam dolorificam ſuſcitabit. Quando autem Canaliculorum fibræ nimis robuſtæ & firmæ exiſtunt, tunc ruptio illarum nulla contingit, & *Hæmorrhoides* tales *cæcæ, dolentesq;* admodum manebunt, donec ſtagnans in illis ſanguinea portio adeptâ fluiditate diſſipata fuerit, ipſaque ſic vaſcula priſtino ſtatui reſtituta.

Cauſæ antecedentes ſunt illæ omnes, quarum mentio jam ſupra in Hæmorrhoidibus aliis eſt facta. Inprimis heic accuſamus retentos Menſes, vel etiam Semen Maris Luem veneream perpeſſi admodum acre, & malignâ qualitate adhuc præditum, unde non raro Vaſculorum capillarium fibræ criſpatæ ſanguinem circulantem *Cauſa antecedens.*

lantem diutius intra ſeſe retinent, & ita *Varicibus hæmorrhoidalibus* admodum *dolentibus* anſam exhibent. His adde Uteri tumorem à Fœtu Molave incluſis oriundum, & ſuo pondere Vaſa inguinalia venoſa valdè prementem, unde ſæpius quidem Varices pedum, ſed & non rarò ipſa quoque vaſa uterina compreſſa intumeſcunt.

gno-

Equidem Hæmorrhoides iſtæ ex dolore *nunc* gravativo, quando ſanguis ſtagnans nec copioſus adhuc nec valdè acris extiterit, *nunc* magis lancinante, pungente, ardente, quando ille ipſe magis acris & copioſior vaſa plus diſtenderit, cognoſci poſſunt; præprimis ſi cum ejusmodi cruciatibus ſimul ſanguis è ruptis fortè vaſculis profluat, fœculentus ille, nigricans, minusque floridus, quemadmodum plerunque in Menſtruo fluxu cerni ſolet, qui ſine cruciatu Vaginæ Uteri contingit, niſi ſimul albo Fluori ſociatus fuerit, à pituitâ acri, vel etiam Gonorrhœa oriundo. Maximè tamen cognoſcuntur tales Hæmorrhoides uterinæ per ocularem inſpectionem, quam ſibi Medicus conciliare poteſt, ſi ſpecillo uterino Vaginam paululum diſtenderit; tum enim ad oculos mox intus patebunt Vaſa ſanguine diſtenta, ſæpè etiam nodis cœruleis interſtincta, nunc in Cervice magis, nunc in ipſâ Vaginæ tunicâ comparentia, coloris lividi aut cœruleo-nigricantis. Affectus Gravidis plus quàm non Prægnantibus familiaris; illis etiam, quæ Lue venereâ laborant, aut Sanguine ſcorbutico-melancholico, acido-auſtero ac pituitoſo ſalino inſtructæ ſunt.

Malum proin hoc minimè eſt contemnendum, non enim ſolùm dolore acerbo moleſtum, ſed & Parturientibus quandoque funeſtum evadit, quando in ipſis parturiendi conatibus magis diſtenta vaſa longè adhuc acerbiore cruciatu miſeras torquent, ſicque vel ipſum Partum præpediunt, vel certè Gangrænam aut Sphacelum quandoque lethalem poſt ſe trahunt. Non rarò etiam hic Morbus in Fœminis Lue venereâ laborantibus transmutatur in Cancrum uterinum, nefandis cruciatibus ſenſim miſellas emaciantem, atque è medio tollentem, quemadmodum hujusce rei exempla nobis in Praxi jam aliqua occurrerunt. Progno-ſis.

In *Curatione* ante omnia Alvus *Clysmatibus emollientibus* aliquoties eſt eluenda; hinc Sanguis per Venæ brachialis ſectionem ſufficienti quantitate extrahendus. Poſtea intus quidem *diſſolventia*, *rarefacientia* atque *diſcutientia* in uſum vocentur: hunc in finem conducunt *Aquæ deſtillatæ Paludapii*, *Ononidis*, *Chelidonii*, *Beccabungæ*, *Cichorii*, *Naſturtii aquatici*, *Card. benedicti*, *Plantaginis*, *Ulmariæ*, *Pimpinellæ* &c. de quibus m. ac veſp. per aliquot hebdomadas propinabitur hauſtus 4. 5. aut 6. unciarum. Vel etiam *Eſſentia Martis aperitiva*, *Tinctura* ♄ *nii*, vel *Corallorum* ſimul ad *guttas* 12. *vel* 15. dabitur. Imò *Pulveres* quoque acidum auſterum *abſorbentes* heic non ſunt contemnendi ex *Radic. Chelidon. maj.* Curatio.

Aron. ♄*n. diaph. Diaph.* ♃*vial.* vel ♂*ial. Ocul.* ♋. *Milleped. ppt. Viperis ppt. Cryſtall. alb. ppt. Cinnab. nat.* vel ♄*n.* ⊖*ibus lixivioſ. Artemiſ. Abſynth.* ipſaque tandem *Camphora* ad aliquot *grana pro doſi* reliquis ſociatâ. Si Prægnans haud fuerit Ægra, concedere licebit ſimul *potum Acidularum*, vel *Thermarum Fabarienſ.* aliarumque *Aquarum mineralium* debito cum regimine Diætæ, quocunque etiam anni tempore hauſtum, ſi modò ad manus poſſint haberi.

Externè autem conducunt *Fomenta* ex *Decocto Malvæ*, *Althææ*, *Solani*, *Plantaginis*, *Violariæ*, *Salviæ*, *Ulmariæ*, *Scordii*, *Meliſſ. Perſicariæ*, *Conſol. mediæ*, *Flor. Chamom. Calendul. Melilot. Hyperic. Cheiri*, *Liguſtri* &c. in *Vino albo* vel *Lacte* facta. Quin & *Balnea* ſive *mineralia aluminoſo-ſulphurea*, ſive *artificialia* ex *Decocto* ſuperiùs jam nominatorum ingredientium cum fructu uſurpantur, ſi Inflammatio interna nulla adfuerit, nec metuenda ſit. Aliâs *Unguenta* & *Linimenta* in uſum vocari poſſunt *blandè diſcutientia* & *refrigerantia*; cui ſcopo inſerviunt *Unguent. de Alth. Unguent. album camphor.* vel *roſat. Olea Violar. Roſar. Lil. alb. Amygd. dulc. frigidè expreſſ. Verbaſci*, *Chamomillæ*, *Meliloti*, *Hyperici*, *Lumbricor. terreſtr. Scorpion. Ovorum*, *Linim. de Linariâ*, ex *Succi Linariæ* & *Butyr.* ana mixtis compoſitum. Vel *Linimentum* fiat ex *Album. Ovor.* cum *Alumine* conquaſſato, *Tutiâ*, *Lapid. calaminar. Croco*, *Magiſt.* ♄*n. diaph. Aqu. Solan.* & *Chelidon.* vel *Leviſtic.* mixtis par.

Quod ſi non fluant, & apertionem urgeant, tum *Unguentis ſuccus Ceparum* permiſceri poterit, & ſi nec ſic aperiantur, tùm *Hirudinum* in aquâ depuratorum applicatione ſanguis extrahetur.

HEMICRANIA, Ἡμικρανία, ex ἡμὶ & κρανίον *calvaria*, eſt dolor plus minus acerbus mediam tantùm capitis partem, eamque vel ſiniſtram, vel dextram occupans, à ſpasmodicâ tenſione vellicationeve membranæ ſenſibilis, aliisq; cauſis oriundus; & nonnunquam per certas periodos Hominem diutius aut brevius affligens, ſtatasque horas invaſionis atque ceſſationis obſervans. *Hemi- cran-*

In hoc affectu *primariò* quidem *affligitur* caput quoad varias ſuas membranas admodum ſenſibiles; & quidem vel ſiniſtrâ tantùm, vel dextrâ illius parte; imò interdum frontem ſolum dolor occupat, & verſus oculi orbitam quaſi infixus hæret clavus. Quandoque etiam occiput tantùm tenet, & membranas, quæ ſive extra calvariam, ſive ſub illâ hærent, dolorificè tenſas occupat. *Secundariò* autem ſæpè heic ſimul vel primò affliguntur Ventriculus, Inteſtina, Uterus, aut alia infimi Ventris viſcera, in quibus ſi cauſa hæret, *ſympathicam* ſic dictam *Hemicraniam* excitat; quemadmodum *Idiopathica* nominatur aliâs, cujus cauſa in ipſo Capite verſatur. *Parti affecti*

Dantur Homines plures, quibus hoc malum adeo familiare eſt, ut levi quacunque occaſione apud eos reſuſcitetur,

ſcitetur, priſtinumque ſemper locum occupet; ac per ſex, octo, duodecim, imò 24. horas continuè duret, demumque poſt intervallum aliquot hebdomadarum aut dierum recurrat. Novimus Fœminam, quæ ſingulis tribus hebdomadis eodem per 24. horas afficiebatur pluribus inſequentibus annis, nec niſi ſubſequuto vomitu à Paroxyſmo liberabatur, unde *ſympathicam* Hemicraniam pronunciabamus. Novimus aliam, quæ ſingulis octiduis ſimili ratione per 12. horas ſine intermiſſione excruciata fuit, tandemque ſenſim levamen ſenſit, etiam ſine vomitu, & hæc fuit Hemicrania *idiopathica*. Novimus adhuc aliam, cui malum ſingulis annis aut bienniis recurrebat, & per duas, tres, vel quatuor hebdomadas quotidianis paroxyſmis ita miſeram vexabat, ut dolor v. g. horâ undecima antemeridianâ accederet, atque bihorii, vel trihorii ſpatio immaniter augeretur, ferè ad Convulſionum ſuſcitationem; poſtea verò paulatim remitteret, ac quintâ ſextave horâ præciſè in totum ceſſaret, ſine ullâ vel nauſeâ, vel vomitu.

Aitiologia & Curatio. De *Aitiologiâ*, atque *Curatione* hujus morbi vide ſis *Cephalalgiam*. Quibus tamen heic addimus, *Potum Infuſi fol. Thée* m. ac veſp. per plures hebdomadas continuatum, ſæpè hoc malum radicitus extirpâſſe. Sed & *Thermarum Fabarienſium* in *Rhætiâ*, vel *Plumbariarum* in *Lotharingiâ* aliarumve in Subjectis pituitoſis; vel *Acidularum* quarumcunque in Cholericis, Scorbuticis, & Melancholicis æſtate aliquot annorum, vel etiam bis in año reiteratus potus non leviter conducit, tanto magis, ſi ſimul pili capitis deradantur, & abraſi ſerventur portando ſemper capillamentum.

Hepatitis. **HEPATITIS**, ab Ἧπαρ, *Hepar*, *Inflammatio Hepatis*, eſt Tumor ejusdem cum dolore intenſo pulſante, & ardente, plerunque etiam Febri acutâ conjunctus, à Sanguinis viſcido-acris in variis Hepatis tubulis capillaribus ſtagnatione originem ducens.

Pars affecta. *Afficitur* autem heic non totum præciſè Hepar, Viſcus illud glanduloſum, ſed ejus ſolùm portio, eaque nunc major nunc minor, pro diverſâ humoris obſtruentis quantitate.

Cauſæ. *Cauſa proxima* eadem eſt, quæ Inflammationum in genere; imò & *antecedentes* inter ſe conveniunt, ut adeo eædem ex titulo de Inflammationibus peti, hucque trahi poſſint. Notabimus tamen heic, non raro hunc Affectum ab externâ quadam concuſſione, ictu, aut vulnere ſimiliter excitari poſſe. Quin & Febres malignæ interdum ſuam morbificam cauſam, ſuumque virus, humores nimirum acres, & heterogeneos ad Glandulas hepaticas, plures paucioresve deponere, ſicque occaſionem tali Inflammationi, & fortè ſimul ſubſequenti Abſceſſui, Ulcerique præbere conſueverunt.

Diagnoſis. *Cognoſcitur* hic Affectus ex dolore ardente pulſanteque, in regione Hepatis præciſè affligente, cum Febri continuâ, ſiti, anorexiâ, agrypniâ, laſſitudine, anxietatibus frequentibus.

Dolor

Dolor autem ille pungitivus fixusque in loco Hepatis affecto hæret, non vagabundus, qualis indicium aliûs Morbi eſſet; non cum nauſeâ aut vomendi conatu junctus, vel aliquo ſingultu comitatus, qui foret potius Ventriculi affecti. Neque etiam Convulſionibus aut ſpasmodico Aſthmate, quale eſſet τεκμήριον Diaphragmatis inflammati, ſtipatus. Tamdiu Febris heic durat continua, quamdiu ipſa perſiſtit Inflammatio; alternis tamen diebus hæc ipſa Febris exacerbationem patitur. Si in Abſceſſum Inflammatio abit, tunc dolor tantillum minuitur, iterumq; per periodos gravior evadit. Pus autem in Abſceſſu contentum aliquando ruptâ Hepatis pertuſaque ſubſtantiâ in cavum Abdominis exoneratur: aliquando etiam intra hiantia venularum dilaceratarum oſcula ſenſim abſorbetur, postmodumque factâ unâ alterave circulatione per Urinam aut ſeceſſum è corpore ſecernitur, quemadmodum hujus rei indicia ex diligenti Fœcum aut Urinæ inſpectione haberi poſſunt.

Progno-ſis. In *Prognoſi* grave hoc malum, periculique plenum eſt enunciandum, inprimis ſi maligna ſimul adſit Febris, in quâ Ægri plerunque excitato Sphacelo moriuntur, niſi in Abſceſſum Inflammatio abierit. Sed nec tum omni periculo vacat, quando talis metamorphoſis plerunque hecticam eamque funeſtam poſt ſe trahit Febrim. Si Convulſiones ſupervenerint, aut Sopor extraordinarius, imminentis indicium eſt Mortis.

[Cu]ratio. Qui morbum hunc feliciter curare cupit, in principio ſtatim omnem lapidem movere debet, ad Inflammationem promptè diſcutiendam; quoniam neglecto hoc morbi tempore fruſtrà laborabis. Itaque primo ſtatim mali inſultu Alvum *Clyſmate emolliente*, eoq; etiam *domeſtico* atq; *euporiſto*, ex *Decocto Malvæ, Parietar. Violar. Portulac. Chamomill. Scord. Mercurial. Betæ, Bacc. Juniper. Semin. Cumin.* in *Juſculo carnium ſalito*, cum *Oleo Olivar.* atque *Melle roſac.* vel *ſimpl.* concinnato, eluere oportet. Hinc ſtatim *Vena* brachii dextri maximè tumida ſecabitur, atque ſanguis ad uncias octo pluresve extrahetur; propinato antea *Juſculo carnis.* Poſtmodum internè *diaphoretica* tam *fixa* quàm *volatilia* doſibus certis m. acv. cum vehiculo conveniente exhibeantur, ſicut in Febribus docuimus ardentibus; quibus jungi ſemper poteſt *Mixtura cardiaco-ſudorifera.* Inprimis autem heic extollimus uſum *Pulveris Viperar. ppt.* aut etiam Sal earundem *volatile* cum ♁ *n. diaph. Bezoard. miner. Cinnabar.* ♁ *nii*, vel *nativ. opt. Nitr.* ♁ *iat. Camphorâ*, repetitis doſibus exhibendum. Quin & *Sanguis Hirci ppt.* cum *Bezoard. mineral. Pulv. Pannon. rubr.* heic quoque non contemnendus, additâ, ſi placet, *Myrrhâ pulveriſat.* vel *tantillo Croci.* De cœtero omnis curatio ſicut in Febri continuâ malignâ abſolvitur. *Externè* Hepatis regio inungatur frequenter *Oleo Roſar. Lil. alb. Chamom. Violar. Hyperic.* atque ſimul deſuper imponatur *Emplaſtrum de Cicutâ, ſantalinum*, vel *de Meliloto*

invicem

invicem ſubacta & permixta. *Diæta* quoque ea eſt obſervanda, quæ in malignis requiritur Febribus. Pro potu ordinario inſerviet *Decoctum Radic. Cichor. Acetoſ. Gramin. Scorzoner. Herb. Agrimon. Succiſ. Scabioſ. Hordei integr. Paſſul. min. C.C. raſpat.* &c. Si in Abſceſſum & Ulcus abierit Inflammatio, conveniunt *Decocta vulneraria*, & *Pulvis Radic. Ulmar. Symphyt.* aut *Sigilli Salomonis* per Urinam valdè pellens, quotidie bis vel ter ad ℈ß. exhibitus; Diætaque Ulceribus conveniens obſervetur.

[H]epatis [Ob]stru[ctio]. HEPATIS OBSTRUCTIO eſt Morbus meatuum & Glandularum Hepatis, quo tubuli & canaliculi ejus ſecretorii ab humoribus viſcidis & craſſis ita infarciuntur atque occluduntur, ut hinc Actiones corporis variæ lædantur, ſymptomataque hæc aut illa excitentur.

[Dia]gno[ſis]. Et reverâ occaſionem hæc Obſtructio præbet nunc Cachexiæ, nunc Hydropi, nunc Ictero flavo, nigrove, nunc Atrophiæ, Febrique lentæ aut hecticæ, tandem & ipſi Scirrho. Adeo ut qui Diagnoſin, Prognoſin atque Curationem illius deſiderat, petere eam poſſit ex ſubſequentium Symptomatum modò dictorum capitibus. *[Ae]tiolo[gia].* Quòd ſi autem geneſin talium Obſtructionum requirimus, dicendum erit, non niſi humores acido-auſteros, viſcidos, ſeroſo-ſalinos cum ſanguine ramorum Venæ portæ ad Hepar delatos, atque inteſtino ſuarum particularum motu nonnihil hebetatos in pluribus vaſculis capillaribus, maximè tamen in Glandulis hepaticis, earumque canaliculis excretoriis obhærere, & ſenſim novarum molecularum acceſſione cumulatos infarctum, obſtructionem, tumoremque etiam non rarò pituitoſum producere. Humores autem illi acido-auſteri viſcidi è primis viis, ſub formâ non abſimilis Chyli, ad ſanguineum laticem deveniunt. Chylo iſti originem præbent non ſolùm plurium ciborum dictis particulis ſalino-auſteris præditorum frequens devoratio, ſed & alii errores Diætæ, imò ipſamet debilitata Ventriculi chylificatio, propter liquorem gaſtricum, minùs volatilem ſalſum, ſed auſteriuſculis, undecunque acquiſitis, moleculis pollentem. De quibus autem hinc inde plura in Praxi hâc occurrunt.

HEPATIS SCIRRHUS eſt tumor Hepatis durus, indolens, cum obtuſo gravante dolore conjunctus, ab infarctu Glandularum oriundus, & lentam Febrim, Atrophiamque poſt ſe trahens. *Hepatis Scirrhus.*

Afficitur heic ſæpè totum Hepar, ſubinde verò ſolùm major ejus, minorve portio, quoad Glandulas & Vaſcula, interſtitiaque membranularum fibroſa. *Pars affecta.*

Cauſa proxima eſt materia pituitoſa, viſcida, minùs ſalina acris, primùm quidem fluida ſatis, hinc verò ſenſim aquoſis flexibilibus particulis exhalantibus, incraſſata atq; indurata, idq; propter quamplurimas moleculas fixas, plus minùs terreſtres, atque tar- *Cauſa.*

 tareas

tareas conjunctas. Iſta autem materia primò quidem in paucis canaliculis ſtagnare, colligi, infarctumq; producere ſolet, deinceps verò quotidie accedentibus novis aliis valdè augetur, majorem Obſtructionem efficit, molem partis auget, arreptaque tandem duritie in Scirrhum ſenſim mutatur. Quod ſi hæc ipſa materia terreſtiores, atque alcalino-ſalinas fixas, vel etiam lapideas in ſe moleculas habuerit, ſimul intra ipſum Hepar hinc inde calculoſæ concretiones generabuntur.

Antecedens proprior cauſa non eſt niſi ſerum circulantis Maſſæ ſanguineæ, pluribus particulis heterogeneis viſcidis, lentis, crudis, ac plus minus terreſtribus fixis, ſalino-auſteris inquinatum; hoc enim Serum ſicubi ob ſpecificam ſuam figuram magis in Hepatis quàm aliarum partium tubulis obhærere aptum fuerit, cauſam Affectus noſtri proximam faciliùs, quàm aliam læſionem inducet. Ad tale ſerum in ſanguine producendum contribuunt Chylus ipſe ſimili charactere præditus ac è primis viis ad Cor translatus. Chylum verò talem reddunt, partim hepaticæ Bilis inertia, partim Succi pancreatici, Lymphæque ſive ſalivalis, ſive gaſtricæ aut inteſtinalis viſciditas; partim denique *cauſæ procatarcticæ*, nimirum Aër frigido-humidus, Potus aquarum glacialium vel ſaxatilium, aut etiam liquorum acidorũ frequens; Cibi dyspepti, pluribus tartareis, & fæculentis acidis particulis præditi; Vita ſedentaria, otioſa; ſomnus largior, torpor ad actiones; triſtitia protracta.

Hic Affectus, obſtructioque Hepatis obſcura ſui indicia in principio exhibet; non curat enim, neque ſentit Æger mali tanti initium. Procedente autem & increſcente jam morbo, illius præſentiam nonnihil conjecturare poſſumus ex Alvi excrementis minùs flavis, & Artuum inchoante laſſitudine, à chylo propter bilis defectum craſſiore inductâ; maximè verò ex dolore obtuſo plus minùs gravante, tumoreque duro admodum, ac ſenſibili, dum Scirrhus formatus eſt, in regione Hepatis ſive ad Oculum comparente, ſive digitis peritis palpabili. Subſequuntur hinc paulatina conſumptio corporis cùm vel ſine tantillâ Febri lentâ, Pallor faciei, Laſſitudo artuum increſcens; Reſpiratio propter compreſſum diaphragma aliquatenus offenſa ac difficilis. Diagnoſis.

Quod *Prognoſin* attinet, Scirrhus confirmatus vix curabilis, cùm nec interna, nec externa remedia ſuas vires in Partem affectam immediatè exercere queant. Quin ille poſt ſe trahit utplurimum Atrophiam ſive Maciem, vel Cachexiam, Aſcitem, aut alia etiam æquè funeſta mala. Si autem tumor nondum adeo induratus fuerit, tum adhuc aliqualem ſpem ſanationis facere poterimus, modò Æger diuturnum remediorum uſum non reformidet. Prognoſis.

Quoad *Curationem*, in principio Morbi, quo Obſtructio nondum adeo firma, induratave erit, præſente cruditate ventriculi, aut liquoris gaſtrici, lene *Vomitorium* proderit è *Radice* Cura…

dice Ipecacuanhæ, vel *Aſari*, vel *Gemmis Sambuci ſiccatis & pulveriſatis ad* ʒß. cum *Cremore* 🜿*ri* exhibitis : vel fracta doſis *Syrupi* aut 🜿*ri emetici* dari poteſt. Ubi autem Vomitui locus non eſt, tunc non ſecus ac in confirmatâ Scirrhi duritie, *Catharticum mercuriale* exhiberi debet; v. g. ex *Rhabarb. elect. Radic. Jalapp. Mechoacann. Extract. panchym. Croll. cathol. Maſſ. pilul. Hydrop. Bontii*, vel *Coch. Scammom.* 🜍*rat.* &c. cum *Mercurio dulci* vel *Cinnabar. Antim. corr.*

℞. *Maſſ. Pilul. coch. maroc. aa.* ℈ß.
Mercur. dulc. gr. 12.
Reſin. Scamm. gr. iij.
Ol. ſtillat. Mac. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 13. *pro doſi mat.*

Vel ℞. *Radic. Jalap.* ℈j.
Mercur. dulc. gr. 15.
Crem. 🜿*ri gr.* vj.
Scamm. 🜍*rat. gr.* iij.
Ol. ſtillat. Cinam. gutt. j.
M. f. Pulv. ſubtil. pro doſi matut.

Poſt purgans internè præſcribentur uſurpanda per vices, nunc *Aqua antihectica compoſita*, nunc *Succi Plantarum antiſcorbuticarum*, nunc earundem *Eſſentiæ*, ſicut & *Tincturæ* ♁*nii*, *Mart. aperit. Corallor. Myrrhæ, Croci, Aloës, Ariſtoloch. Sabinæ, Rhabarbar. Gratiolæ. Salia volatilia oleoſa* quæcunque. Nunc etiam *pulveres* ex *Diaphor.* ♃*vial.* ♂*ial. Specif. ſtomach. Poter. Radicibus Sigilli Salomon. Aron. Ariſtoloch. rotund. ver. Galang. Calam. arom. Bryon. Ireos flor. Zedoar. Cyperi, Scrophular. Spongiis ppt. Lapid. Spongiar. calcinat. Oſſe Sepiæ ppt. Spinis Serpentum aut Viperarum ppt. Cochleis calcinatis* ac *pulveriſ. Seminib. Naſturt. Aquileg. Aniſ. Dauci, Fœniculi* &c.

℞. *Radic. Scrophular.* ʒiß.
Ireos Flor. ʒj.
Diaph. ♃*vial.* ℈ij.
Specif. ſtom. Pot. ʒj.
Ebor. phil. calcin. ʒij.
Semin. Thlasp.
Fœnic.
Spic. Indic. ana ℈ij.
Sacch. alb. ℥j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſ. ℈ij. *ad* ʒj. *m. ac veſp. cum vehiculo conven.*

Externè tandem præter *Inunctionem Olei Lacertarum, Scorpionum Matth. Capparum, Perſicariæ, Sabinæ*, conducunt *Cataplasmata* ex *Herbis* recentibus *Perſicariæ, Verbenæ, Sabinæ, Ariſtoloch. Rutæ, Sigilli Salomon.* &c. cum *Farinâ Fabarum* atque *Albumine Ovorum* concinnata, & quotidie ſemel impoſita. *Balnea mineralia* proſunt quandoque, inprimis *ſulphureo-aluminoſa* blanda; aliquando plus nocent. In *Diætâ* nimis refrigerantia, acida, auſtera, ſalina nimia, lentum crudumque chylum præbentia ſunt fugienda.

HERNIA INTESTINALIS, ENTEROCELE, ab ἔντερον, *inteſtinum*, & κήλη, *ramex*, eſt Morbus magnitudinis auctæ ſive Tumor in Inguine vel etiam Scroto unius alteriusve, quandoque etiam utriusque lateris comparens, & à prolapſu Inteſtinorum vel Omenti per duplicaturam Peritonæi proveniens. Quòd ſi Inteſtina in Scrotum delabantur oſche-

Hernia inteſtinalis.

Oſcheo - enterocele, ſi verò Omentum procidat, *Oſcheo - epiplocele* nuncupatur.

Pars affecta. *Pars* itaque heic *affecta* eſt Inguinis alterutrum vel utrumque latus, ipſumque etiam apud Viros ſæpiſſimè Scrotum. Sed maximè duplicatura Peritonæi in Inguine ſita, & per Scrotum diſperſa in Viris, ut teſticulos ſimul includat, quam duplicaturam Anatomici etiam Proceſſum Peritonæi, alii verò elytroidem ſive erythroidem Tunicam appellant. His enim partibus læſis, Inteſtinorum vel Omenti procidentia contingere debet.

Cauſa. *Cauſa proxima* hujus Herniæ eſt vel Omenti vel Inteſtini vel utriusque decidentia, quæ ſi ſolùm leviter contingat in Inguen, tunc inibi Tumorem factâ quadam expanſione producit, eumque non adeo magnum, quoniam major portio Inteſtini prolabentis ibi non contineretur, ſed in Scrotum usque decumberet, hujusque Tumorem ſimul efficeret. *Antecedens cauſa*, ob quam illæ res delabuntur, eſt vel ruptura, vel emollitio & laxitas duplicaturæ Peritonæi, eaque nunc major & amplior, nunc minor & ſtrictior. Si major eſt & amplior, procul dubio major portio Inteſtinorum elabi, & Scroti ipſius capacitatem replere valet. Si minor eſt, tum Inteſtinum ſæpè ultra Inguen non prolabitur; hoc verò malum ſi negligatur, facilè augeri, & occaſione nactâ etiam ſubitò ingentem rupturam poſt ſe trahere valet. Sunt nonnulli Recentiorum Medico-Chirurgorum, qui nullam rupturam, ſed ſolam laxationem Peritonæi heic admittunt; aſt obſervationes haud paucæ nos contrarium docuerunt, quando Hominibus ex gravi aliquo lapſu Peritonæum cum fragore ruptum fuit deprehenſum. Apud Fœminas tamen & Pueros credimus plerunque Hernias per laxationem; apud Viros autem nunc per laxationem, nunc etiam per veram rupturam Peritonæi contingere. *Remotiores antecedentes* cauſæ hinc ſunt vel laxior textura corporis atque membranarum, quemadmodum apud Infantes, & plures Adultos, atque Fœminas; vel Clamor & Vociferatio, Saltatioque nimia, Inſufflatio exceſſiva Tubarum, Cibi admodum flatulenti, Colica flatulenta, Frequens per alvum egerendi conatus, Nixus parturientium crebriores, Tuſſis violenta, Vomitus, Saltus ex alto &c. Vel violentæ quoque aliæ cauſæ, Peritonæum aliâs ſatis tenſum rumpentes, quemadmodum ſunt Equitatio fortis, Lapſus ex alto, Contuſiones, Vulnera, &c.

Differentia. Differunt Herniæ vel *inter ſe* ipſæmet, vel *ab aliis* vicinis Tumoribus. Inter ſe differunt ipſæmet, dum v. g. ratione *magnitudinis* alia eſt *major*, ſæpè Scrotum ad capitis puerilis magnitudinem extendens; alia *minor*, pomi minoris majorisve magnitudinem in Inguine vel Scroto vix attingens, imò ſæpè in Inguine ipſo ſubſiſtens, ſicuti in Fœminis, in quibus tamen ob Scroti defectum non

rarò

rarò molem tantam acquirit, quanta in Viris ſine deſcenſu in Scrotum ipſum contingere haud poſſet. Ratione *Ætatis* Hernia vel eſt *Infantum* & *Puerorum*, vel *Adultorum* & *Senum*. Ratione *Sexûs*, alia *Virorum* eſt, *Fœminarum* alia. Ratione *durationis*, hæc quidem Hernia *recens* eſt, illa autem *inveterata*. Ratione *Symptomatum*, alia eſt *ſimplex*, alia *conjuncta* cum *Sarcocele*, *Hydrocele*, *Cirſocele*, vel cum *Dolore*, frequenti *Colica*, &c. ubi Inteſtina nonnunquam Scroti tunicis ita adnexa ſunt, ut in cavum Abdominis retrudi amplius nequeant. Ratione *partis affectæ*, alia in *ſiniſtro*, alia in *dextro*, alia in *utroq; latere*. Differt dein Hernia ab aliis *Tumoribus* Scroti, *Enterocelen* mentientibus, v. gr. 1. à Tumore Inguinis *Bubonocele* dicto, in quo Glandula inguinalis intumuit, hæc enim vel duritie ſuâ, vel Inflammatione quadam, aut dolore ſeſe dignoſcendam præbet; neque heic ullum veſtigium laxationis aut rupturæ peritonæi occurrit. 2. Differt à *Pneumatocele*, ſ. *Hernia ventoſâ*, aut *flatuoſâ*, in quâ Inguen ſubinde ſimul cum Scroto intumeſcit, ſed ſine ullo Peritonæi laxati, aut Omenti vel Inteſtinorum prolapsûs veſtigio, quin tenſiva expanſio, interdum & dolorifica, magis flatuum quàm prolapſorum Inteſtinorum præſentiam arguit. 3. A *Sarcocele* ſ. *Herniâ carnoſâ*, in quâ ſecus ac in Herniâ inteſtinali Teſticulus alteruter, ſi non uterque, intumeſcit, ipſumque Scrotum valdè durum ac ſolidum reddit. 4. Ab *Hydrocele* ſ. *Herniâ aquoſâ* quisque per ſe diſcernere valet, quando Scrotum ſine Inguinis conjuncto tumore, aquis diſtentum videre poteſt. 5. A *Cirſocele*, ſ. *Herniâ varicoſâ*, quâ ſpermatica ſolùm Vaſa, cum adjacentibus tunicis in tumorem attolluntur durum, maximè dolentem, & tractum Inguinis usque ad Teſticulum occupantem, ob varicoſas Venas inæqualem; quæ ſigna in Enterocele non habentur.

Quòd attinet *Diagnoſin*, ſi Peritonæum fuerit ruptum, quemadmodum id magis in Adultis, quàm in Pueris evenit, tunc Hernia hæc ſubitò oritur, & quidem tantâ magnitudine, quantam ruptionis foramen concedit; hoc enim ſi majus eſt, Hernia quoque grandior, ſi minus, eadem minor evadet. Quando autem Peritonæum duntaxat laxatur, tunc Tumor primùm in Inguine parvus comparet, ſed qui ſenſim poſtmodum auctâ laxitate augetur, & tandem Inguen atque Scrotum ſimul occupat, inque magnitudinem prægrandem, niſi præcaveamus, excreſcere poteſt. Præterea Inteſtina, quæ prolabuntur, in principio & progreſſu facilè, licèt non ſine aliquali dolore ac murmure, in Abdomen retrudi poſſunt; quin ſuâ etiam ſponte, inprimis apud Homines in lecto decumbentes, intra abdomen ſimili cum murmurve retrahuntur. Sed hoc ipſum ſi neque naturâ neque arte, vel Ægri curâ diligenti fiat, tunc tandem Inteſtina tunicis Scroti adnaſcuntur, Diagnoſis.

ſcuntur, ac ab iisdem inſeparabilia evadunt.

Prognoſis. Hic Affectus in principio facilè curabilis eſt. Si verò inveteratus, ſi inteſtina jam Scroto adglutinata fuerint, tunc immedicabilis evadit. Quando vel flatus, vel craſſa materia copioſè in portione Inteſtinorum prolapſâ colligitur, eademque portio ſic à tenſione præternaturali, non ſecus atque ab humorum acrimoniâ valdè irritatur, tunc ſpasmodicè ſimul conſtringi atq; criſpari, & ita *Chordapſum* ſive *Iliacam paſſionem* inducere ſolet, ex quâ intra 12. dies Ægri plerunque ſphacelati moriuntur, niſi intra hoc tempus Inteſtinorum canalis fuerit pervius redditus. Quandoque tamen obſervatum eſt à nobis aliisve, obſtructum ſic in Herniâ canalem Inteſtini inprimis Coli, magno cum dolore in Inguinis Inflammationem, Abſceſſum, atque Ulcus tranſiiſſe, per quod apertum ipſa excrementa exierint; Ulcere tandem nunc perfectè, nunc imperfectè (i. e. cum permanente foramine Inteſtini peritonæo interea circumcirca adnati) curato. Qui Hernioſi ſunt, frigus pedum hybernum difficulter ferunt, quin ab eodem penetrante Colica, Inteſtinorum prolapſorum conſtrictio, conſtipatio, Inflammatio, ſæpè & Sideratio, atque Iliaca paſſio oboriuntur.

Curatio Herniæ minoris. Quoad *Curationem*, in Adultis æquè ac Pueris ſi Hernia ovi gallinacei, vel anſerini magnitudinem non exceſſerit, ſupereſt curatio ejusdem citra ſectionem. In hoc itaque caſu ante omnia conveniens Faſcia ſtruatur, ſive Subligaculum, *Bracherium* dictum, Ægri corpori ita accomodatum, ut appenſus ei nodus ſatis durus & juſtæ magnitudinis atque figuræ locum peritonæi laxatum probè tangere, & ita Inteſtinum, dum applicatur, intra Abdomem validè continere queat. Ejusmodi ergo Subligaculum è goſſypino panno, *von Barchet*, imò ſi commodè Æger portare queat, etiam è Cupro aut Chalybe, panno linteo, vel holoſerico ſuperinducto, fabricari, & poſtea diu admodum portari ſolet. Dum itaque Subligaculum unum, & alterum, (duo enim ferè, imò apud Infantes plura requiruntur propter frequentem humectationem ac permictionem) ad manus eſt, tunc Inteſtinum elapſum in Abdomen, non vi magnâ, eaque forſan inflammatoriâ, ſed placidâ digitorum applicatione retruditur, Ægro ſupinè nonnihil decumbente. Quo facto ſcitè ſtatim induitur Bracherium, illudque ſtrictè ita ligatur, ut adſutus ei nodus holoſericeus, aut è Panno goſſypino ſive xylino factus, Inteſtina in loco rupturæ intra Abdomen retinere queat. Quòd ſi fortè laxetur Subligaculum, tum ſtringendum denuò magis eſt. Interea notandum, ut conſtringatur probè atque ad naturalem firmitudinem reducatur Peritonæi duplicatura, Ægrum per plures hebdomadas, quatuòr nimirum, quinque vel ſex pluresve lecto affixum manere debere. Atque hæc ligatura, ſi probè ſciteque facta, & per plures menſes geſtata fuerit, tum

etiam

etiam ſine decubitu Hernia talis perfectè curari poterit, modò in Diætâ à ſaltibus, ab equitationibus, aliisq; corporis validis exercitationibus, ab Irâ etiam, à Cibis acidis, flatulentis, concoctu difficilibus Herniosus ſibi ſtudiosè caverit. Præter ligaturam tamen etiam nonnulli, quanquam ſemerè gratis & præter neceſſitatem, externè adhuc *Emplaſtrum* validè *exiccans* corio inductum hernioſo loco applicant, ſicque tanto citiorem curationem ſperant: aſt non omnium cutis æquè benè fert talia Emplaſtra. Hinc alii, quod & ego pluris facerem, *Aceto Lithargyrii* quotidie mane ac veſperi affectam partem calidè lavant. In eundem finem nonnulli quoque *Eſſentiam* componunt, vel Tincturam ex *Aloë*, *Myrrhâ*, *Maſtiche*, *Galbano*, *Gumm. ammoniaco*, *Tacamahacâ*, *Sandarachâ*, *Hyperico*, *Tormentillâ*, *Virgâ aureâ*, *Gratiolâ*, *Rhapontico*, *Catechu*, *Ariſtolochiâ*, *Calamo aromat. Pimpinellâ*, *Clemate daphnoide*, *Foliis Myrti*, *Quercuum*, *Camphorâ*, *Betonicâ*, *Flor. Balauſt. Gallis*, & ſimilibus, cum *Spiritu Vini* ♀*riſato* extractam, eaque quotidie ac veſperi ſolùm frigidè illinunt, atque *Subligaculum* denuò adhibent. Intus verò pulverem *Herniariæ*, *Lunariæ botryitis*, *Seminis Perfoliatæ*, *Fonariæ botryitis*, *Radic. Ulmar. Caryophyll. Conſolidæ* cum *Bolo armenate* & *Sacchare*, *ana partibus æqualibus* mixtum, ter quotidie cum *Lacte ad* ℈ij. vel ʒß. vel cum *Roob Sambuc.* aut *Ebuli* dant. *Specificum* verò in hoc etiam caſu *remedium* ſolet eſſe *Pulvis Nauci* ſive *loculorum interſtitialium*, (*deß Sattels der Nüſſen*) quibus Nucleus in juglandis Nucis putamine inſidere ſolet, qui *Loculi* ante pulveriſationem in loco moderatè calido, quemadmodum in clibano poſt extractos panes, torrefaciendi ſunt. De hoc autem *Pulvere* ter quotidie ℈j. vel etiam plus ſumi debet ab Ægro 6. 7. 8. vel plurium pauciorumve annorum ætatem agente.

Si verò Hernia nimis magna ſit, quàm ut ita commodè per Cingula curari poſſit, tum ne magis Inteſtina delabantur, vel intruſa in Abdomen Subligaculo commodo retinentur, vel ſi ruptura amplior ſit, quàm ut illa intra Abdomen ſemper contineri queant, etiam Scrotum convenienti Subligaculo ita ſuſpendi debet, ne pendulum ex Abdomine dolorem inferat, Inflammationemque ſuſcitet. Atque hæc *palliativa curatio* tum in illis, quibus Inteſtina vel Epiploon, vel utraque ſimul unâ cum proceſſu Peritonæi, Scroti membranæ vaginali ſucceſſu temporis, quo Subligaculum nullum fuit uſurpatum, ſunt adnanata, adeoque Sectionem difficulter admittunt; tum in reliquis, qui Sectionem quanquam poſſibilem prorſus reformidant, eſt adhibenda. *Curatio Herniæ majoris.*

Sectio autem ſive *Herniotomia* in tali caſu, ubi Bracherio reſtitui priſtina conformatio nequit, omninò neceſſaria eſt, atque inſtitui ſolet non tantùm in *Oſcheo-enterocele*, quæ *Hernia completa* ſive *perfecta* à Gallis vocatur, ſed etiam aliquando in *Bubonocele* *Herniotomia.*

cele ſive *Herniâ inguinali*, quam *incompletam* ſive *imperfectam* nuncupant, in quâ videlicet nihil ex Inguine in Scrotum delabitur. Operationi dein ſubjiciuntur Pueri non minus quàm Adulti, ſed variis omninò illa perfici ſolet modis, videlicet *cum* vel *ſine Teſticuli exciſione*. Si Teſticulus exſcinditur ſimul, Operatio non ſolùm *Herniotomia*, ſed inſuper *Caſtratio* nuncupari conſuevit. Fœminæ magis Subligaculis, quàm Sectione curantur. *Caſtratio* communiter ita peragitur: ante omnia Æger per laxans internum conveniens purgatur, aut ſaltem ejus Inteſtina per unum alterumve *Clyſma emolliens* & *detergens* eluuntur. Hinc matutino aliquo tempore, aëre non æſtuante, Æger convulſionibus non obnoxius, & Tuſſi Febrique carens, ſuper aſſerem locatur, genua ipſius aſſeri, nec non Brachia colligantur; atque ſic Æger ſupinè jacere debet, quo Caput pulvinari incumbens nonnihil profundius pedibus exiſtat: retro caput ipſius Miniſter vel Famulus aſſidet, qui ſuo gremio caput Ægrotantis fovebit, ac inſimul brachia ipſius fortiter tenebit, ſicubi ligata forſan nolit. Dein Chirurgus Inteſtina è Scroto vel Inguine in Abdominis cavum retrudit, atque illa dein, quamdiu operatio durabit, à præſente alio Miniſtro intra abdomen coërcentur. Hinc Operator unâ cum Miniſtri alterâ manu elevat Scroti cutim cum ſubjectis membranis, & quidem prope Inguen, eamque benè prehenſam accutiſſimâ novaculâ adeo profundè lateque incidit, prout res & magnitudo eximendi Teſticuli requirunt. Foramine ſic facto Operator ſtatim ſuis digitis Vaſa ſpermatica prehendit, cumque iis Teſticulum, cautè à membranis, quibus involutus hæret, quantocyus ſeparatum ac liberatum, extrahit, quo exemto, Vaſa ſpermatica, quæ ex Abdomine ob metum futuræ convulſionis multum extrahi non dehent, retinaculo prope Inguen includit, ſicque impedit, quò minus Inteſtina in Scrotum denuò prolabi queant. Interea acum filo forti cannabino aut ſericeo prope retinaculum inter Vaſa ſpermatica transmittit, ſæpius circumducit, injectoq; duplici nodo, ne decidat, valdè non tamen ob metum ſpasmi funeſti nimis, ſtringit, ac tandem forfice acuto Teſticulum cis nodum transverſi digiti ſpatio abſcindit; quo facto ad omnem Inflamationem impediendam, Hæmorrhagiamque præcavendam ſtatim Stupa *Albumine Ovor. Bolo armenate*, & *Lardo*, invicem *Vino albo* incoctis, imbuta calidè imponitur; ac poſtmodum debita ligatura injicitur, ſicque Æger ſuis vinculis liberatus in Lectum deportatur, in quo conveniente decumbat usque ad Vulneris conſolidationem, quod intra trium ſeptimanarum ſpatium fieri ſano in corpore utplurimum ſolet. Durante operatione & poſt eam Mixtura *cardiaco-antiſpasmodica* ſæpè per cochlearia datur ex *Aquis deſtill. Flor. Acac. Til. Beton. Borrag. Syrup. Pœon. Rub. id. Confect. Alk. inc. Matr. perl. ppt. Corall. rubr. ppt. Cinnab. nativ.*

vel

vel $\frac{1}{6}$ n. *Sacch. roſat. tabul.* vel *perlat.* Ante operationem poſt ſumtum Juſculum, etiam adulto Ægro hauſtus *Vini boni* conceditur. Quando Inteſtina, cum vel ſine Epiploo membranis Scroti vel etiam Teſticuli ita adhærent, ut in Abdomen retrudi nequeant, meo arbitratu tutius Operatio intermittitur, utpote quæ non niſi longa, laborioſa, ac plerunque funeſta evadere ſolet.

ratio ca- tione.

Hodiernâ die *Sectio Herniæ* fieri ſolet à pluribus Gallis, aliisque citra Teſticuli excisionem, dum inciſo Inguine ſolum Peritonæi proceſſum quærunt, eundem pro poſſe & nôſſe non ſine prudenti circumſpectione à membranis Scroti, hinc & ab ipſo quoque Teſticulo, qui liber intra proceſſum exiſtere debet, undique ſecernunt, ac ita magnam hujus dilatati proceſſûs partem, reclinatis ad latera vaſis ſpermaticis, prope factam inciſionem prehendunt, eam acu filo inſtructâ perforant, aliquoties hinc filum circa prehenſam proceſſûs partem circumducunt, hacq; ratione vel relinquunt, vel ejus portionem cis ligaturam reſcindunt, tandemque Vulnus ſic factū conſueto more ligant & ſanant. Vocari ſolet hæc operatio *Punctum aureum*, vel *Punctura aurea*, cujus varios modos Chirurgi tradunt, ita quidem ut, ſi à peritis atque exercitatis Chirurgis debitâ cum circumſpectione & cautelâ inſtituatur, neq; crudelis adeo, neque funeſta ſemper evadat. Quod ſi autem multis illa difficultatibus obnoxia exiſtat, Ægerque periculum Convulſionis futuræ propemodum certum incurrat, tum melius eſt, Herniam talem vel prorſus non ſecare, & quantum poſſibile, ſolo cingulo Ægros perſanare, vel ſi aliter fieri nequeat, Ægerque magnis incommodis moleſtetur, ſectionem cum Teſticuli cautâ exemtione perficere.

Hernia inguinalis, ſ. Bubonocele.

HERNIA vel RAMEX INGUINALIS ſ. BUBONOCELE eſt Tumor in Inguine alterutro, vel utroque comparens, & nunc à flatu nunc ab humoribus Glandulam inguinalem ſtipantibus, nunc ab Inteſtinis aut Omento in Inguen prolabentibus, nunc denique à Vaſorum ſpermaticorum expanſione nimiâ proveniens, atque dolorem plus minus intenſum ſuſcitans.

Quanquam autem varii Auctores nomine *Bubonoceles* nihil aliud indigitatum velint, quàm eam Enteroceles ſpeciem, in quâ Inteſtini portio in Inguen, non autem in ipſum Scrotum delabitur, quæque adeo Bubonem inflammatorium mentiatur; haud minore tamen jure omnem ferè Inguinis Tumorem, à causâ quadam conſtante oriundum, *Herniæ inguinalis* nomine comprehendimus, eundemque poſtea *Tumorem* ratione cauſarum differentium diſtinguimus.

Pars affecta.

Etenim quoad *Partem affectam*, Bubonocele aliam in genere non agnoſcit, quàm Abdominis inferioris ſive Hypogaſtrii partes laterales, quas Anatomici *Inguina* vocant. In ſpecie autem in ipſis Inguinibus nunc duplicatura Peritonæi, nunc Membranæ

branæ Muſculorum, nunc Glandula inguinalis, nunc Cutis cum Membranâ adiposâ, nunc denique funiculi ſpermaticorum Vaſorum affliguntur.

Cauſæ & Diagnoſis. Si *Cauſas* ſpectemus, atque *Diagnoſin* ſimul, dicimus varias illas eſſe, tum *proximas* tum *remotas*, & hinc etiam variis ex ſignis dignoſcendas. De ipſius enim Tumoris præſentia viſus atque tactus explorantis Medici aut Chirurgi ſufficienter teſtari poteſt. Itaque Tumorem ejusmodi producunt *nunc Laxatio*, vel levis etiam ruptio Peritonæi, cui originem dant antecedentes variæ cauſæ præcedenti in Affectu ſatis deſcriptæ; laxato enim ſic vel rupto Peritonæi proceſſu quædam Omenti vel Inteſtini, vel ſimul utriusque portio elabi & Tumorem producere poteſt: *nunc humor* aliquis viſcido-lentus pituitoſus, vel etiam ſalinus, poros & tubulos Glandulæ inguinalis infarciens, obſtruens, ſicque ſimul expandens, & in Tumorem indolentem, nonnihil durum, imò ſæpè ſub cute inſtar Scrophularum mobilem, attollens; ad cujus humoris collectionem eæ contribuunt cauſæ *antecedentes*, quæ aliâs etiam Scrophulas vel Scirrhos producere valent, uti ſuo loco explicabitur: *nunc flatus* inter membranas cutaneas, aut muſculoſas, vel etiam in ipſo Proceſſu Peritonæi collectus, & pro majore aut minore ſui quantitate Tumorem magis vel minus tumentem ac dolentem producens; quemadmodum id fieri ſolet à nimio fortè motu aut divaricatione crurum, vociferatione, ac forti per alvum urinamve egerendi conatu: *nunc* tandem à *funiculi* ſpermaticorum Vaſorum expanſione varicoſâ, per nimiam venerem, aut in Pueris per vociferationes, aliosque Diætæ errores inductâ, maximè dolente, ac ſæpè etiam Inflammationem ſubeunte.

Quoad *Prognoſin*, Bubonocele inteſtinalis nihil in ſe habet periculi, niſi deterior evadat per varios errores, curaturque eo modo, quem præcedenti in Affectu expoſuimus. Reliquæ ſpecies hujus Affectûs pro cauſarum varietate nunc diuturniores, nunc breviores ac minùs periculoſæ exiſtunt. Si quâ ad Inflammationem Tumor neglectus deveniat, etiam in Abſceſſum, imò quandoque in Gangrænam & Sphacelum immedicabilem mutatur. *Progn[oſis].*

Quòd *Curationem* attinet, *Bubonocele* cum *Inteſtini* aut Omenti procidentiâ curatur eâ prorſus methodo, quam in proximè præcedenti Affectu indigitavimus. *Curat[io].*

Hernia inguinalis autem à *Flatu* oriunda *Sacculos* vel *Cataplasmata carminativa* requirit extus applicanda, quæ quidem concinnari poſſunt ex *Decocto Radicum Angelic. Imperat. Valerian. Galang. Cyper. Herbar. Aneth. Abſynth. Chamomill. Menth. Origan. Meliſſ. Puleg. Ocym. Centaur. min. Semin. Cumin. Carv. Dauci, Aniſ. Fœnicul. Naſturt. Napi*; addito *Sale armoniac.* ad meliorem penetrationem. Hæc verò ſingula minutim inciſa, & mixta vel *Sacculo* indi, vel in *Cataplasma* cum Vino ſcil. paulum cocta redigi, & calidè frequenter adhiberi *Bubo[no]celes [fla]tuoſæ.*

hiberi poſſunt. Quod ſi loco talium placeat *Epithema* ſive *Fomentum* ex *Spirit. Aniſ. Fœnic. Meliſſ. Menth. Angel. Matricar. Aneth.* admixtis *Spiritibus Lumbric. terreſtr. Sal. armon. C. C. volat. Spir. Vin. camphorat.* &c. ſuperinde nobis erit. Ita quoque ſuperius nominata ſimplicia unâ cum *Camphor. Cubebis*, aliisve *aromatibus*, nec non *Myrrhâ*, *Thure* &c. paululum in *Vino* intra clauſum quoddam vas coqui, hincque lintea eidem liquori calenti immerſa jugiter applicari poſſunt. Interea intus quidem Pueris dabuntur laxantes *Trochiſci hermetici*, Adultis verò *purgans* aliud cum *Mercurio dulci* exhibetur; poſt purgans autem pro lubitu vel *Potus Thée*, vel *Decoctum* aliarum *Plantarum* v. g. *carminativarum* propinare licet. Juxta hæc à Motu corporis vehementi, à Crurum divaricatione nimiâ; à Vociferationibus, à validâ nimis Fœcum alvinarum extruſione, ab eſu flatulentorum Ciborum abſtinebitur; ac interdum ſimul *Clysmata carminativo-emollientia* & *detergentia* in uſum trahentur, quò ſic alvus ſemper facilis & lubrica ſit.

Poſt Fœtum cum labore magno enixum ſi caſus iſte appareat, ſimiles quoque *fotus*, atque *ſacculi* conveniunt, prout ſupra deſcripti ſunt. Reperiuntur etiam, qui *Oleis Chamomill. Rut. Aneth. Abſynth. Fœnic. Carv. Aniſ. Angelic. Succin. Petræ, Caſtor. Melilot.* &c. partem affectam diligenter inungunt, ſimulque *fomentum* conveniens ſuperimponunt.

Bubonoceles humoroſæ.

Bubonocele ab *obſtructione pituitoſâ* Glandulæ inguinalis oriunda, intus quidem deſiderat aſſumtionem *purgantis mercurialis*, etiam reiterati; extus verò applicationem *Cataplasmatis* è *Plantis recentibus ſale volatili alcalino* præditis concinnati: quem in finem ſimpliciter *Rutam hortenſ. Cochleariam*, *Perſicariam*, *Ariſtolochiam rotund. Verbenam, Sabinam, Cepas* vel *Allium*, *Sigillum Salomon.* cum *radic.* invicem minutim conciſ. & contuſ. non ita frigidè ſub *Cataplasmatis* formâ quotidie admovemus. Alii tamen heic contenti ſunt impoſitione *Emplaſtrorum de Ranis Vigon. cum triplo Mercur. De Cicut. Bacc. Laur. Meliloto*, *Ammoniac.* aut ſimilium diſcutientium. Reliqua vide ſub Titulo de *Scrophulis* vel *Scirrho.*

Bubonoceles varicoſa.

Bubonocele cum *inflatione Vaſorum ſpermaticorum* doloroſâ curatur per *Sacculos* vel *Cataplasmata diſcutientia* ex *Radicib. Ariſtoloch. Pimpinell. Filic. Ruſc. Fœnicul. Apii*, *Herbis Meliſſ. Scord. Salviæ*, *Majoran. Geran. robert. Perſicar. Sigill. Salomon. Aneth. Solan. Abſynth. Gratiol. Summit. Chamom. Centaur. min. Thym. Lavendul. Seminib. Naſturt. Card. bened. Aquileg. Aloë*, *Myrrh. Croc. Camphor. Fimo caballin.* &c. *Vino* incoctis, parata, & calidè frequenter applicata; prius tamen Partem affectam *Oleis Roſar. Lil. alb. Rutæ*, *è florib. Slotan. Chamomill. Scorpion. Violar. Perſicar. Aneth.* &c. inungendo. Intus proſunt *diaphoretici pulveres*, ſicut in Febribus,

bribus, exhibiti. *Clyſmata* quoque *emollientia* ac *detergentia* haud negligenda ſunt. Si quid inflammatorii ſubſit, diligenter admodum *diaphoretica* usque ad ſudoris prolectionem exhibebuntur. *Vini* uſui interdicetur; & extus poſt *Clyſmatis* unius vel alterius *detergentis* infuſionem, affecta pars foveatur calidè ſæpius *Rore* ⊖*li*, cum vel ſine *Spirit. Vini camphor. Eſſent. Myrrh. Aloës, Hyperic. Plantag. Numular. Violar. Roſar.* ſuperimponendo *Ceratum* ex *Oleis Roſar. Lil. albor. Violar. Camph.* & *Cerâ.*

Bubonoceles inflammatoria. Si *Glandula inguinalis* fuerit *inflammata*, metuaturque *Abſceſſus*, tunc Affectus curandus inſtar aliorum Apoſtematum ſive Bubonum, prout ſuo loco fuſius adnotatum eſt.

Hernia aquoſa. HERNIA AQVOSA, ſ. HYDROCELE, OSCHEO-HYDROCELE, eſt Tumor in alterutrâ vel utraque parte Scroti, minus dolens, ſplendens, ſæpè etiam transparens ac mollis, à ſero extravaſato & inter membranas Scroti collecto originem ducens.

Pars affecta. Patet itaque, in hoc morbo non niſi Scrotum affici, atque eapropter Morbum Viris eſſe peculiarem; quanquam & ipſæ Fœminæ interdum etiam oedematoſo Pudendorum tumore affligantur. Scrotum verò pars eſt illa corporis in Virili ſexu è pube dependens, pilis, cuticulâ, cute, membranâ adipoſâ, & peculiari aliâ, *Dartos* appellatâ, duplicaturâ Peritonæi ſ. *erythroide* & ſepto intermedio, Teſticulos binos à ſe invicem dividente, conſtans.

Cauſa. *Cauſa proxima* Tumoris eſt ſeroſo-ſalſi & aquoſi humoris extravaſatio & collectio inter membranas has illasve Scroti plus minus copioſa, unde pars neceſſariò magis dilatatur, inque præternaturalem magnitudinem attollitur. Serum verò illud colligitur nunc inter productionem peritonæi & membranam Scroti carnoſam; nunc ſub membranâ Teſticulorum propriâ; nunc in peculiari cyſtide; nunc ſub aliis Scroti Tunicis. *Antecedens* cauſa frequens eſt vel ruptura, vel compreſſio Vaſorum lymphaticorum quorundam; rumpuntur vaſcula, ſi nimium expanduntur à tardiore admodum tranſitu Lymphæ craſſioris, & magis ſalſæ. Etenim Sanguinis ſerum, ſicubi à diætâ inconvenienti ſalſam, lentam, viſcidam, mucoſam ac pituitoſam intemperiem contraxit, facilè in his illisve Tubulis lymphaticis, quales quidem hinc inde in ſuo curſu deprehendit anguſtiores, tardius decurrit, hinc magis incraſſeſcit, ſtagnare, atque canaliculos extendere incipit, ſicque eorundem rupturæ paulatim anſam præbet. Et quemadmodum ab ejusmodi circulantium Humorum dyscraſiâ Cachexiæ atque Hydropis generatio dependet, ita ſæpè ab eadem particularis ille Scroti Hydrops producitur. Comprimuntur Vaſcula lymphica dein non rarò in Hydrope Aſcite à mole Abdominis ſero repleti, unde propter impeditum lymphæ refluxum

fluxum pars ſenſim intumeſcit, ipſiusque etiam Virgæ aquoſa intumeſcentia atque incurvatio contingit, à quâ Æger plus fortè, quàm à toto reliquo morbo excruciatur. Aquæ tandem nunc in unâ, nunc in utraque ſimul Scroti parte colliguntur; prout id quidem autopſia demonſtrat, & non ita pridem in Viro ſexagenario à nobis viſum eſt, cujus ſiniſtra tantùm Scroti camera oedematoſo tumore affecta comparuit.

Diagno-

Quoad *Diagnoſin*, Hydrocele vel ex ſolo adſpectu facilè & cognoſcitur, & ab aliis Scroti Tumoribus diſcernitur. Hydrocele enim tumor eſt mollis, albicans ſæpè, transparens, in quo ſeri aquoſi fluctuatio haud difficulter deprehenditur; ac, etiamſi prematur, nihil tamen in cavum Abdominis retrudi poteſt. Pelluciditas autem ſimul ſignum eſt, aquas intra Scrotum haud profundius latere, inque hoc caſu ſimul Teſticulus ſubter aquas naturali ſuâ magnitudine digitis deprehenditur. Si verò Aquæ inter membranam Teſtis erythroidem colliguntur, tunc Tumor magis dolens ac ovalis eſt, non transparens; neque etiam ad tantam magnitudinem aſſurgens, in cujus contactu Teſticulus haud deprehenditur. A *Sarcocele* dignoſcitur facilè, cùm hæc durus ſoleat eſſe Teſticuli magis quàm ipſius Scroti tumor. In *Enterocele* autem neque tumoris pelluciditas deprehenditur, neque tumor in ſolo Scroto viſitur, ſed in Inguine ſimul, per quod etiam elapſa Inteſtina utplurimum in cavum Abdominis ita retrudi poſſunt, ut Tumor omnis Scroti diſpareat, quod in *Hydrocele* minimè contingit. In *Pneumatocele* tumor eſt magis tenſus ac, ſi major extiterit, doloroſus, non itidem ſplendidus aut transparens; digitorum tactui facilè cedit, ſed inſtar tympani tenſi, ſi digitum removeris, priſtinæ ſtatim figuræ reſtituitur. Conjungitur Hydrocele vel ſupervenit utplurimum Hydropi Aſciti, in quo quidem vaſa Scroti lymphatica admodum preſſa, tranſituram Lympham retardant. Aliquando ſerum tanta quantitate ſubter cutim Scroti & partium genitalium colligitur, ut etiam Virgam ipſam corripiat, eamque nimis intumefaciendo, incurvam & valdè expanſam reddat, unde propter anguſtatum meatum liquor Urinæ vix excerni poteſt.

Quòd *Prognoſin* concernit, Hydrocele per ſe affligens ſine Hydrope, aut alio morbo gravi, periculo omni caret. Si verò Hydropem comitatur, tunc mortis diſcrimen auget, & plerunque lethalis evadit. Rariſſimum enim eſt illud contingens; quo quidem heic *Baſileæ* Scrotum oedematoſum Viri hydropici quadragenarii, poſt applicatum ſæpius *Cataplasma ex Fimo equino*, *Perſicariâ recent.* aliiſque concinnatum, intra paucos dies corruptum, ſphacelatumque totum decidit, hincque Teſticulis cum Virgâ reſtantibus ſanis, & Urinæ copiam per viam ordinariam jugiter fluente, Ulcus vulnerariis detergentibus ac conſolidantibus perſanatum, ipſeque ſimul Æger Hy- *Progno-ſis.*

dropis morbo perfectè liberatus fuit.

Curatio. *Curatio*, ſi Hydrops aſcites ſimul adfuerit, per interna remedia debitâ methodo inſtitui debet, non omiſſis tamen, quæ extus ſimul Scroto convenienter admoventur. Si verò Hydrocele ſola Hominem prehenderit ſine Aſcite, aut cum Sarcocele ſit conjuncta, tunc ante omnia *Pilulæ hydropicæ Bontii*, vel *Maſſa Pilul. Emanuelis*, vel *Extract. diacarth.* aut *Radic. Hermodactyl.* cum *Mercurio dulci*, ſemel vel aliquoties exhibebuntur. Hinc *internè* præter *Potum Thée* vel *Coffée*, aut *Decoctum nephrocatharticum Foreſti*, aliudve diureticum etiam ex *Cineribus Stipitum Fabarum* factum, dari poſſunt vel *Pilulæ* vel *Pulveres* ex *Oculis ♋. ppt. Croc. ♂t. aperit. Cochleis ppt. Diaphor. ♂ial. Milleped. ppt. Radic. Sigill. Salom. Ononid. Virg. ☉reæ, Chelid. maj. Sem. Napi, Raphani hortenſ. Naſturt. Thlaſpios, Lithoſperm. Saxifragiæ, Salib. volatil. Succin. C. Cerv.* Verb. grat.

℞. *Radic. Virg. aur.*
Scrophular.
Rhab. Monach.
Rubiæ ana ℥ß.
Summit. Virg. aur. Mj.
Cent. min.
Flor. Geniſt. ana Mß.
Bacc. Junip. ʒiß.
Semin. Aniſ.
Thlaſp. ana ʒij.
Ciner. Fabar. Mj.

Inciſa & contuſ. coque in Vini albi veter. vel Cereviſiæ opt. & Aquæ font. ana ℔iij. *de Colaturâ m. ac veſp. potentur unciæ tres.*

℞. *Extract. Virg. aur.*
Ononid.
Rhabarb. ana ℈ij.
Specif. ſtom. Poter. ʒij.
Milleped. ppt. ʒi.
Eſſent. Onon. q. ſ.

M. f. l. a. Pilulæ magnitud. piſi minor. conſperſæ pulv. Liquir. d. ad ſcatul. Doſis m. ac veſp. 10. *ad* 15.

℞. *Radic. Scrophular.*
Cichor.
Bryon.
Saxifrag.
Summ. Virg. aur. ana ʒj.
Semin. Aniſ.
Thlaſp. ana ʒiß.
Ocul. ♋. ppt. ʒiij.
Diaph. ♂ial. ʒiß.
Salis volat. Fulig. ʒj.
Sach. alb. ℥iß.

Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſ. m. ac veſp. ℈ij. *ad* ʒj. *cum vehiculo conveniente.*

Sæpè etiam *Tinctura Salis ♀ri, Mart. aperit. Aperitiv. Moeb.* vel *Penot. Eſſentiæ Ononid. Virgæ aureæ, Aronis, Sigill. Salomon. Card. bened. Radic. Aſar. Cyclamin. Rhabarb.* &c. ad plures quotidie guttas diu exhibitæ proſunt. Plura vide in Curatione Hydropis. *Exterius* omnium optima deprehendimus *Cataplaſmata* ex *Herbis recentibus Sabinæ, Rutæ, Sigilli Salomonis cum Radice, Perſicariæ, Ariſtolochiæ, Verbenæ, Radic. Allii, Cepar.* invicem minutè inciſis & contuſis, cum *Fimo* quoque *caballino*, ſi placet, mixtis, compoſita, & quotidie

tidie diligenter tepidè applicata. Sunt, qui iiſdem non ſine fructu ſubinde admiſcent *Nicotianæ* atque *Solani herbas*, ut & *pulverem Cochlearum cum teſtis exuſtarum*. Alii *Calcis vivæ Aquam* vel per ſe calidè cum Spongiâ vel Linteis applicant; vel in eadem prius ſupra dictas herbas, non ſecus atque *Card. bened. Abſynth. Centaur. minus*, *Althæam*, *Mercurialem*, *Violariam* &c. nec non *Aloën*, *Myrrham*, *Cineres Fabarum*, *Sal Tartari*, decoquunt. Si hiſce nihil proficimus, Scrotum acu vel lanceolâ perforandum eſt, ſicque exitus ſero procurandus, ſed Vulnus ſic factum *Cataplasmate* ex *Herb. Scord. Card. bened. Hyperic. Salv. Polygon. Equiſet. Meliſſ. Melilot. Abſynth. Lavendul. Artemiſ. Piloſell. Sanicul. Gratiol. Aloë, Myrrh. Maſtich. Fimo equino* &c. *Vino* incoctis, compoſito eſt percurandum, ſicque omnis Gangræna & Sphacelus præcavendus. Etiam in hoc caſu Vulnuſculum *Eſſentiâ Ariſtoloch. Aloës*, *Myrrh.* ſingulis deligationibus eſt eluendum. Si ad perforationem *Acu* velis uti, uſurpabis talem, quæ aliâs ad Paracentheſin Abdominis in Hydrope ſumi ſolet. Verùm hanc operationem cautè inſtitues, ſi Aſcites ſimul immedicabilis adſit, aut ſi aquæ non ſub cute Scroti immediatè, ſed ſubter tunicam vaginalem ſ. erythroidem, Teſticulum propius cingentem, collectæ fuerint, quoniam ita ſideratio promptè ſubſequi ſolet.

Quando aquæ immediatè ſub cute & adipoſâ membranâ Scroti hærent, quod ex perſpicuitate Tumoris patet, tum *Setaceum* aliquando transfigi, inibique relinqui poteſt, donec nullæ amplius ibidem Aquæ colligantur. Sed incommoda tamen hæc eſt, ſæpiusque doloroſa operatio, iteratæ hinc Scroti paracentheſi poſtponenda.

Si Aquæ cyſtidi peculiari incluſæ ſint, tunc ferè ſolemus corroſivum applicare, ubi incidere Tumorem volumus, eſcharam hinc factam poſt aliquot dies, niſi ſponte deciderit, lanceolâ pertundimus, aquas emittimus, ac deinceps folliculum cauterio potentiali conſumere ſtudemus; quod ſi obtinebimus, aquæ de novo haud colligentur in Scroto. Apud Infantes Scrotum lanceolâ incidi ſolet, in Adultis autem melius Acu pertunditur, ſemper ſtudioſè cavendo, ne Vaſa ſpermatica, aut Teſticuli lædantur.

HERNIA CARNOSA, ſ. **OSHEO-SARCOCELE** eſt Tumor alterutrius Teſticuli durus, parum vel nihil dolens, paulatim à ſeminalis vel nutritii humoris retentione, collectione, atque inſpiſſatione ortus, & paulatim citra Inguinis tumorem viſibilem, in majorem molem auctus. *Hernia carnoſa.*

Affligitur proin hoc in Morbo Teſticulus alteruter utplurimum dexter, rarius ſiniſter, rariſſimè uterque. *Pars affecta.*

Cauſa proxima eſt retentio, ſtagnatio, atque collectio vel liquoris ſeminalis, vel lymphatici dulcis aut nutritii humoris intra poros atque tubulos vel membranas Teſticuli paulatim *Cauſa.*

tim facta. Retinetur autem Semen, quando vel in ipſo coitu non ejaculatur, vel aliâs in Tubulis quomodocunque anguſtatis retardatur. Sæpè hinc Lymphæ aut Seminis craſſities, à vitioſâ digeſtione primarum viarum orta, ejusdem ſtagnationi anſam præbet, tantoque id magis, quando ſimul animales ſpiritus ſufficienti quantitate ad Teſtes non adfluunt, ipſamque ita ſeminis profluxionem aut ſecretionem non ſatis promovent. Dein etiam Cacochymia venerea ex impuro coitu contracta, nec non Venus ipſa nimia, libidoque exceſſiva; Teſticulorum contrectatio fortis, aut etiam equitatio valdè moleſta & laborioſa, vel eorundem teſtium percuſſio aut contuſio inopinata tubulos valdè anguſtando, comprimendo aut dilacerando, hincque ſuccos in motu ſuo retardando, ad Tumoris ejusmodi productionem multum confert.

Diagnoſis. Quòd ſi proin alteruter Teſticulus, vel uterque præternaturaliter intumuit; ſi Tumor parum vel nihil doleat; aut ſi doleat tantùm, cum major evaſit, aut duriter contrectetur; ſi nulla ſub Scroti membranis veſtigia aquoſi humoris, flatusve appareant; ſi nullus ſimul in Inguine tumor adſit, tum Adfectum hunc audacter *Sarcocelem* ſive *Oſcheo-Sarcocelen*, voce ex ὄχεον *ſcrotum*, σάρξ *caro*, & κήλη *ramex* de compoſitâ, pronunciabis, in quâ velut Teſticuli ſubſtantia ſive caro præternaturaliter aucta videtur. Quod ſi autem Tumor Scroti, ipſiusque Teſticuli ſenſim increſcit, atque lancinante, pungenteque dolore moleſtus evadat, cum duritie inæquali, & colore livido Cutis, tum *Hernia* talis *cancroſa* exiſtit.

In *Prognoſi* hoc ſtatim dicendum, quod cùm Sarcocele utrumque Teſticulum occupavit, ſterilis inde reddatur Homo, ſi non prorſus impotens. Aliâs Tumor hic facilè toleratur, ſi nec magnus nimis fuerit, nec dolens; quo utroque modo valdè moleſtus evadit Homini, eundemque ad *Herniotomiam* ſenſim allicit, ſine quâ vix ulla ſupereſt ſanatio. Aliquando etiam in *Cancrum* mutatur, eumque immedicabilem, qualem ante aliquot annos funeſtum vidimus. *Prognoſis.*

Etenim in *Curatione*, ſi recens adhuc, nec ita durus fuerit Tumor, tentanda eſt aliqua diſcuſſio, quam promovere valet *purgans* aliquod cum *Mercurio dulci* ante omnia exhibitum, imò illud etiam repetitum: *Curat.*

℞. *Radic. Jalapp.* ℈j.
Mercur. dulc. opt. gr. 15.
Crem. ♀*ri gr.* vj.
Scammon. ♁*rat. gr.* iij.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi matut. Vel

℞. *Extr. Pilul. coch.* ℈j.
Cinnab. ♁*n. opt. gr.* viij.
Reſin. Jalapp. gr. iij.
Ol. ſtillat. Succin. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 13. *Sumantur pro doſi matut.*

Dein *intus* quidem *Tinctura Antimon. Succin. Eſſentia Martis helleborata Wedel. Eſſent. Rutæ, Chamædryos, Virgæ ☉reæ, Caſtitatis Mynſ.* cum *Aquis deſtill. Endiv. Portulac. Taraxac.*

Lactuc.

Lactuc. Cichor. &c. propinari poſſunt. Vel etiam *Pulveres* ex ♁*n. diaph. Bezoard. mineral. Ocul.* ♋*. ppt. Cinnab.* ♁*n. Semin. Rutæ, Agni caſti* &c. exhiberi. Huc dein facit *Decoctum Radic. Ariſtoloch. Vincetox. Pimpinell. Filic. Ulmar. Fœnic. Apii, Ruſci, Rubiæ, Chin. Sarſæparill. Lign. Guajac. Saſſaphr. Herb. Solani, Hepatic. nobil. Cuſcut. Capill.* ♀*ris, Eupator. Semin. Rut. Agni caſti* &c. *in Aquâ fontanâ factum, & quotidie m. ac veſp. potum, doſi* ℥v. *vel* vj. Huic decocto ſubſtitui poteſt vel uſus *Thermarum Fabarienſium, Leuccenſium, Plumbariarum*, aliarum, in *potu* & *balneo*; vel etiam *Potus Acidularum* valdè penetrantium. *Externè* conveniunt *fomenta* vel ex *Spirit. Vin. camphorat.* in quo etiam *Gumm. ammoniac.* diſſolvi poteſt; vel ex *Elixiri* quodam *balſamico volatili* parata: quemadmodum *Myrrha, Maſtiche, Aloës, Camphora, Crocus, radices Hellebor. nigr. Angelic. Valerianæ, Imperatoriæ, Fœniculi, Chelidon. Aronis, Herbæ Sabinæ, Card. bened. Solan. Nicotian. Artemiſ. Sigill. Salomon. Semin. Rut. Naſturt. Aquileg. Cochlear.* &c. in *Spiritu Vini dephlegmato* in hunc finem macerari ſolent. Aliâs quoque *Cataplaſma* ex *Radicibus Herbisq; recentibus Ariſtoloch. Perſicar. Rutæ, Verbenæ, Sabinæ, Sigill. Salomonis, Geranii Robertian. Gratiolæ, Ceparum, Allii bulboſ. Alliariæ* &c. invicem contuſis & mixtis confectum m. ac v. calidè applicari maximo cum fructu poteſt, modò per aliquod hebdomadas continuetur. Quòd ſi verò his aliisve fruſtra aliquamdiu uſi fuerimus, nulla ſupereſt cura certior, quàm *Teſticuli exciſio*, ſive *Caſtratio*, perito hâc in re Operatori commendanda, poſtquam Æger benè præparatus, & ab omni Cacochymiâ, quantum poſſibile, liberatus fuit.

HERNIA VARICOSA, OSCHEO-CIRSOCELE, eſt Vaſorum ſeminalium ad Teſtes abeuntium dilatatio & intumeſcentia varicoſa, nunc dolens, nunc indolens, ita ut tertium quandoque Teſticulum mentiatur. *Hernia varicoſa.*

Pars affecta ſunt Vaſa lymphatica, magis tamen Venæ ſpermaticæ per duplicaturam Peritonæi ad Teſticulos demiſſæ. *Pars affecta.*

Proximè verò hunc Tumorem producit dictorum Vaſorum dilatatio varicoſa, ſive nodoſa; quando enim valvulæ quædam in Venulis ejusmodi nimium tenſæ ab humore craſſo rumpuntur, aut ab acri eroduntur, tum ſanguinē in circulatione refluum non poſſunt adigere atque commodè ulterius propellere; hinc eſt, quod tardius procedens vaſa diſtendat, & quidem in loco valvularum magis quàm alibi, quoniam ibidem aliqualis eſt fibrarum ſtrictura, ob quam canaliculus eo loci anguſtior evadit, cis autem fibras ipſum ob preſſum valdè ſanguinem magis dilatari neceſſe habet. Contribuunt verò *antecedenter* ad hunc Affectum omnes ferè illæ cauſæ, quarum mentio ſub Titulo de *Varice* prolixior fit. Vidimus tamen etiam in Pueris ſubinde funiculum *Cauſa.*

ſpermaticorum Vaſorum per tractum Inguinis usque ad Teſticulum, à ſaltu, compreſſione, contuſioneque, non ſine inſigni dolore, atque inflammatione intumuiſſe. Inprimis è cauſis *procatarcticis* heic nominanda venit nimis frequenter exercitata Venus, dum ſub actu venereo ſpermaticæ Venæ diu admodum diſtentæ tenentur à ſanguine, per talia vaſa vel nihil vel parum circulante; unde hic diuturniore morâ nonnihil craſſior evadit, atque poſtliminiò etiam tardius transcurrit; ut adeo talia vaſa paulatim ſic nimiæ dilatationi adſueta ad priſtinam naturæque convenientem anguſtiam haud amplius deducantur; non ſecus atque aliâs Ureteres, pluries à Calculis transeuntibus ampliatos, tales poſtea manere ex Anatomicis ſæpè obſervationibus didicimus.

Diagnoſis. Affectus hic facilè cognoſcitur ex viſu & tactu, & quidem in loco decurrentium vaſorum ſpermaticorum; ibi enim tumorem cuti concolorem, ſed inæqualem, viſu & magis adhuc tactu deprehendere licet, qui, ſi membranas ſenſibiles earum, aut vicinarum partium valdè diſtendat atque comprimat, doloroſus evadit, & interdum magnam Inflammationem, præprimis ſi à Venere non abſtinetur, aut impuri etiam coitus exercentur, vel contuſio quædam accedat, incurrit. Affectus Hominibus Venereis, Lue Gallicâ laborantibus, virgam frequenter erectam atque tenſam habentibus, magis quàm aliis quibuscunque familiaris.

In *Prognoſi* hinc tenendum eſt, hunc morbum plerumque citra Teſticuli exſtirpationem ſ. Herniotomiam exiſtere curabilem, nec unquam eſſe lethalem, niſi occaſione infeliciter datâ Teſticulus cum Vaſis ſeminalibus maximè inflammetur, ſphaceletur, atque convulſiones poſt ſe trahat. Mutatur ſæpè *Cirſocele* in *Sarcocelem*, aut ſaltem hanc comitem adipiſcitur, tumque hæc non rarò convertitur in *Cancrum*, ſi ſcilicet Ægrotantis maſſa ſanguinea ad producendum talem Affectum diſpoſita eſt. Vidimus etiam, quibus paulatim vaſa iliaca venæque lymphaticæ Inguinum preſſæ à tumentibus vaſis ſpermaticis fuerunt, unde crura tantillum oedematoſa, imò ſimul varicoſa fuerunt reddita. *Prognoſis.*

Curatio. In *Curatione* Morbus hic, ſi quidem remediis curari poteſt, deſiderat primùm *Vina medicata* ex *aperientibus* & *laxantibus* parata; dein internè *Remedia martialia*, in *Liquore* aut *Pulveribus* ſæpè data, *Vinum* quoque *martiale aperiens*, ac inſimul *ſale blando volatili naſturcino* impraegnatum. Quin & *cinnabarina*, *camphorata*, *rutacea* reliquis cum fructu permiſceri queunt. Formulæ ſequentes aut ſimiles inſervire poſſunt:

℞. *Radic. Scrophular.*
Pimpinell.
Ruſci ana ℥ß.
Taraxac. ℥iij.
Herb. Agrimon.
Anſerin. ana Mj.
Beton.
Card. bened. ana Mß.

Baccar.

Baccar. Laur. Juniper. ana ʒj.
Semin. Aniſ. Thlaſp. ana ʒij.
Fol. Senn. opt. mund. ʒx.
Radic. Hellebor. nigr.
Rhab. elect. ana ʒiij.
Cortic. Winter.
Salis Juniper. ana ʒj.
Inciſ. contuſ. & in ſacculo ligatis affunde Vini alb. veter. ℔iiij. p. c.
Aqu. fontan. vel Gramin. ℔ij.

Stent per noctem in cineribus calentibus, hinc quotidie mane hauriantur unciæ quatuor.

℞. *Tinctur. Martis aperit. ʒiiß.*
☿*ri.*
♄*n. ana ʒiß.*

M. d. ad Vitr. Doſis quotidie m. ac veſper. 30. gutt. cum Infuſo fol. Thée, Betonic. Trifol. fibr. aut ſimil. Vel

℞. *Spirit. theriac. camphor.*
Eſſent. Trifol. fibr. ana ʒij.

M. d. ad Vitr. Uſurpetur ut prior.

Vel ℞. *Spir. Sal. arm. aniſ. aut fœnicul.*
Cochlear. ana ʒiß.

M. d. ad Vitr. Doſis m. ac veſp. gutt. 25. ad 30. vel plures cum Aquâ Naſturt. Gramin. Fumar. Scabioſ.

℞. *Radic. Pœon. mar.*
Vincetoxic.
Caryophyllat. vel
Carlin. ana ʒiß.
Ocul. ♋. *ppt.*
♄*n. diaphor.*
Spod. ex Ebor. ppt. ana ʒij.
Vitriol. Mart.
Semin. Aniſ.
Sal. volat. Fulig. ana ʒj.
Sacch. alb. ℥ij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcatul. Doſis ʒj. m. ac veſp. cum Infuſo fol. Thée &c.

Vel ℞. *Radic. Borrag.*
Dictamn. alb.
Pimpinell. ana ʒj.
Unicorn. mar. ppt.
Diaphoret. martial.
Dent. apr. ppt. ana ʒiß.
Semin. Urtic. Dauc.
Aquileg.
Fœnic. ana ℈ij.
Sacch. alb. ℥iß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Specif. ſtomach. Poter. ʒij.*
Diaph. ♃*vial. vel* ☽*ar. ʒj.*
Corall. rubr. ppt. ℈iiij.
Radic. Ireos flor.
Sigill. Salom.
Liquirit. ana ℈ij.
Semin. Seſeleos. Maſſ.
Aniſ. ſtellat. ana ʒj.
Sacch. penidior. ℥j.

M. f. Pulv. ſubtil. d. ad ſcat. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Ebor. ſ. ign. ppt.*
Bezoard. min.
Corall. alb. ppt. ana ʒj.
Cinnab. nativ. opt. vel ♄*n. corr.*
Diaph. ♂*ial.*
Arcan. dupl. Mynſ. ana ʒß.
Camphor. ℈j.
Sacch. roſat. tab. ℈iiij.

M. f. Pulv. ſubt. div. in 10. doſ. æqu. ad chart. Mane ac veſp. capiatur doſis cum Aquâ Borrag. Scabioſ. &c.

℞. *Radic. Apii, Aſparag.*
Ulmar. Ruſc. ana ℥ß.
Herb. Succiſ.
Hepat. nobil.
Chamædr.
Bugul. ana Mj.

Flor. Calend. Geniſt. ana Mß.
Baccar. Alkekeng. ℥j.
Cortic. Tamar.
Cappar. ana ℥iß.
Semin. Fœnic. ℥ij.
Limat. Chalyb. ℥ß.
Terr. foliat. ♀ri ℥ij.
Cinnam. opt. ℈iiij.

Inciſ. contuſ. & ſacculo inditis affunde Vin. alb. vet. & Aqu. Succis. ana ℔iiß. *Stent primâ nocte in Arenâ vel Cineribus calentibus, poſtea mane ac veſperi unciæ tres hauriantur.*

Externè commendamus *Emplaſtra de Mucilaginibus*, vel *Ammoniac. de Cicutâ, de Ranis Vigon. cum Mercur. de Bacc. Lauri, ſtict. Croll.* Vel *Fotus ex decocto aromaticarum Plantarum, adſtringentiumq;* paratos in *Vino rubro chalybeato. Thermæ* etiam, quibus *Vitriolum martis* naturaliter ineſt, non ſunt contemnendæ. Dein Teſtes in Sacculo ſuſpendendi, atque geſtandi veniunt, ita tamen ut ſimul hâc ratione *Emplaſtrum de Cicutâ, Solano quadrifolio, Nucibus Cupreſſi, Foliis Quercuum* &c. cum *Bolo Tacamahacâ, Maſtiche, Myrrha, Cera* atque *Terebinth.* paratum applicetur. Si verò his nihil operantibus, Æger valdè ab hoc morbo incommodetur, tum *Caſtrationis* operatione medendum eſt. Hernia cancroſa per hanc ipſam ſectionem quoque curari poteſt, modò Cancer nondum ad Vaſa ſeminalia in Inguine ſerpſerit; in hoc enim caſu tutior eſt Cura palliativa Cancri.

HERNIA VENTOSA, OSCHEO-PNEVMATOCELE, eſt Tumor Inguinis vel etiam Scroti plus minus tenſus ac dolens, à flatu inter membranas earum partium intercepto oriundus; atque ſub ſpecie *Herniæ inteſtinalis* ſubinde imponens. Hernia ventoſa.

Flatum aëreo-ſpirituoſum ibi ſubſiſtere aut colligi facit Vociferatio nimia, Onerum graviſſimorum portatio aut ſublevatio frequens, excrementorum Alvi cohibitio diuturna; coitus creber ac fortis, buccarum valida inflatio continuata; equitatio in equo ſubſultante diuturna; Ciborum flatulentorum comeſtio, indeque flatuum retentio, & ſimilia. Curari hinc debet citò, antequam aliam Herniam, Colicam, aliave ſymptomata vehementiora poſt ſe trahat. Cauſa.

Curatur autem facilè per diſcuſſionem *Clyſteribus carminativo-detergentibus, Cataplaſmatibus* ſimilibus, *Spiritu Aniſi*, vel *Anthos, Baccar. Juniper. Meliſſ.* & ſimil. cum *Butyro* frequenter applicatis. *Balneum* quoque ex *decocto Herb. carminativarum* in uſum pluries vocabitur. Imò & impoſitio *Emplaſtri de Baccis Lauri* ſæpè conduxit. Curatio.

HERNIA OMENTALIS, OSCHEO-EPIPLOCELE eſt Tumor Inguinis aut etiam Scroti, à delapſu Omenti in Proceſſum Peritonæi laxatum oriundus. Cùm autem hic Affectus quoad partem læſam, fiendi modum & ipſam Curationem cum *Herniâ inteſtinali* conveniat, Lectorem eo remittimus. Hernia omentalis.

HERNIA

HERNIA VMBILICALIS ſ. OMPHALOCELE eſt Tumor Umbilici, ab ejusdem tunicarum ac funiculi laxatione tantâ proveniens, ut intra illas tunicas nunc Omentum, nunc Inteſtinorum portio elabi, nunc etiam Serum ibidem colligi, vel Carnoſa quædam excreſcentia progigni queat.

Pars itaque *affecta* eſt Umbilicus, ex variis tunicis atque canalibus in Homine recens nato adhuc perviis, poſt paucas verò hebdomadas vitæ jam obliteratis, ſive coalitis & imperviis redditis, compoſitus.

Producitur hoc malum *proximè* à laxitate magis quàm à rupturâ membranarum Umbilici; hisce enim mollioribus atque laxioribus redditis ſimul facilitas jungitur expandendi ſeſe, & intra ſuam capacitatem vel Omenti, vel Inteſtini cujusdam tenuis portionem, vel etiam Serum undecunque è glandulis vicinis exudans admittendi, ipſumque adeo Umbilicum in majorem minoremve Tumorem attollendi; prout vel laxitas membranarum major minorve, vel humor extravaſatus parcior aut copioſior fuerit. Sæpè tamen etiam humor ejusmodi ſeroſus, vel quandoque ſimul cruentus intra vaſa Umbilici, denuò præternaturaliter ampliata, atque pervia reddita, aut eorundem interſtitia membranis concluſa colligitur, qui, cùm in extremitate Umbilici oſtia neutiquam aperta, ſed firmâ cicatrice clauſa offendit, hactenus ibidem ſubſiſtit, atque ejus extremitates expandit, valdeque tumidas reddit. Tandem Succus Tuborum vel Membranarum Umbilicalium nutritius, ſi copioſè admodum per laxatos qualitercunque porulos affluit, atque in ſubſtantiam ſolidiorem convertitur, *Omphalocelen carnoſam* producit. Ad laxandos autem tubulos, membranarumque poros multum contribuunt Cacochymia Hominis pituitoſa, Vociferatio crebra & magna, diſpoſitio affectæ partis à naturâ tantillum laxior; niſus fortes in Alvo ſolvendâ, Urinâ mittendâ, aut Fœtu excludendo adhibiti.

Tumor hic facilè ex ſolo intuitu cognoſcitur; neque is dolens eſt, niſi aliud quoddam interveniat accidens, quod membranas ſenſibiles vel nimium diſtendat, vel acriter pungat aut vellicet. Si autem Tumor oriatur ab Omenti portione elapſâ, tunc ille quidem ad baſin eſt latus, in vertice autem anguſtus. Si proveniat ab Inteſtinis procidentibus, Tumor nec admodum mollis erit, nec durus, ſuppreſſo hinc ſpiritu increſcit; ac ubi Æger ſupinus decumbit, Inteſtina, niſi adnata fuerint, plerunque cum ſtrepitu & rugitu ſenſim in ſuum locum regrediuntur. Si ab aquis vel ſero fuerit orta talis Hernia, tunc laxa illa eſt cum fluctuatione, ac preſſa nec minuitur nec augetur; quemadmodum aliâs Inteſtina intra corpus immiſſa Tumorem ſtatim minuere obſervantur. Præterea ad candelam nonnihil lucidus, & extus ſæpius ſplendens apparebit ejusmodi Herniæ Tumor, præprimis ſi major evaſerit. *Omphalocele* tandem *carnoſa* ex

Diagnoſis.

ex ſolâ duritie cognoſcitur, dum ad digiti attactum neutiquam cedit, neque etiam Ægro ſupinè jacente, quicquam minuitur; indolens præterea eſt, ſi cauſa mitior fuerit; ſi autem materia ab affluente paulatim acriore humore corroſiva evaſerit, doloroſus redditur, atque *Scirrhum cancroſum latentem* minitatur. Etiam *Omphalocele inteſtinalis* doloroſa per ſe non eſt; ſed quando materia humoroſa aut flatulenta in portionem Inteſtini elapſam copioſius translata fuit, ac eam nimium diſtendendo loca ejus propè peritonæum anguſtiora reddidit, tunc verò dolor jam acerbus producitur, tamdiu excrucians Hominem, donec materia diſtendens per Inteſtini canalem magis laxatum ac pervium redditum retroceſſerit.

Progno-ſis. Quoad *Prognoſin*, Omphalocele inteſtinalis æquè ac omentalis per ſe periculo vacant, modò probè curentur, ac debitis ſubligaculis muniantur. Aſt ubi vel à Cibis flatulentis, vel ab equitatione aut Clamore vehementi, vel à Potu Cibisve acidis viſcoſis nunc flatus copioſior, nunc humor viſcoſo-acrior nimium fuerit transmiſſus, aut etiam major Inteſtini portio in Tumorem neglectum demiſſa, ſicque Canalis inteſtinorum prorſus impervius evaſit; tunc nòn ſolùm immanis ibidem dolor, naſcitur, ſed & non rarò ſimul Convulſiones, Inflammationes, Gangræna, Sphacelus, Paſſioque Iliaca cum Ægri promptâ nece accedunt. *Omphalocele aquoſa* in Pueris minus periculoſa, in Adultis autem ſi cum Hydrope Aſcite afflixerit, periculi magnitudinem portendit, neque adeo curationem ſalutarem promittit. *Omphalocele carnoſa*, quæ indolens eſt, omni diſcrimine vacat; quæ autem dolorem habet comitem, eumque profundum, lancinantem, aut quæ incipit colore alieno, rubicundo-cœruleo parum tingi, ea verò eſt, quæ *Fungi cancroſi*, illiusque, niſi forſan exciſione quid præſtare velis, immedicabilis præſentiam denunciat.

In Infantibus & Pueris *Herniæ* hujus *curatio* facilior quàm in Adultis; nimirum *Clyſmatibus emollientibus* ac *detergentibus* primæ viæ probè eluuntur: dein repoſitis Inteſtinis *Emplaſtrum oxycroceum* corio rubro ſuperinductum applicatur, ac tres adhuc rotulæ ex eodem corio confectæ deſuper ponuntur, faſciâ commodâ firmiter ligantur; & ita per quatriduum, ſi poſſibile eſt, relinquuntur; finito illo tempore ligatura ſolvitur, rotulæ tolluntur, novæque iterum applicantur, Umbilico tamen prius *Oleo Roſarum* vel *Ovorum* inuncto. Alii *Perfoliatam* cum *Semine contuſam*, item *Herniariam*, *Pulverem radicis Symphyti* ac *Tormentill. Bolum armenat. Terram ſigillat. Succum Japonicum*, *Cortic. granat. Gallas*, *Flor. Balauſt.* ac *Roſar. Lignum ſantalinum*, *Semin. Hyperic. Plantag.* & ſimil. cum *Cerâ* ac *Gummatib. liquatis* in *Emplaſtri formam* redigunt, atque hinc fortiter affectæ Parti alligant. Vel etiam, quod *Engelbergeri*, *Lindavienſis Medici* arcanum fuit, *Pulvis Maſtichis* cum *Album.* Cura.

Ovi

Ovi in *Unguentum* redigitur, in quo liquato intincta lintea Herniæ, poſt retruſa Inteſtina, applicantur, faſciisque fortiter ligantur. Ante applicationem tamen Pueros *lavari* præcipit Auctor ille in *Balneo*, quod ex *Decocto Herbar. Malv. Naſturt. aquat. Alſin. Radic. Alth.* & *Symphyti* in *Aquâ ferratâ* fieri debet. In Adultis hæc ipſa *remedia* quoque in uſum vocari poſſunt, ſed impari cum ſucceſſu. Apud utrosque *Sectio* fugienda, niſi Operator certiſſimus de felici eventu exiſtat. Neceſſe igitur eſt, ut Adultiores ſolo *Subligaculo*, *Emplaſtroq́; ſiccante* extus quidem utantur, ſive ad curandum malum adhuc recens, ſive ad præſervandum deterius. Intus verò ſi curationis ſpem habeat, ea uſurpet, quæ contra Herniam inteſtinalem ſuo loco commendavimus; ſubinde enim eâdem methodo & *Omphalocele inteſtinalis* vel *omentalis*, & *Enterocele* citra ſectionem curari poteſt.

Omphalocele aquoſa eandem prorſus curam poſtulat atque *Hernia aquoſa*, ſic & *Omphalocele ventoſa* iisdem quibus *Hernia ventoſa*, remediis diſcuti poteſt. Aſt *Omphalocele carnoſa* ſive *ſcirrhoſa* cautè admodum eſt tractanda, imò, ſi quædam Cancri latentis indicia ſubſint, quemadmodum id aliquando obſervatur, tunc malum hoc tutius intactum relinquitur, quàm verò minus ſecurè tractandum ſuſcipitur. Quod ſi autem nihil cancroſi heic adſit, tum remedia in uſum trahentur, quæ aliâs contra Herniam cancroſam feliciter uſurpantur, quibus ſi malum non diſcutitur, tum hoc in ſtatu quo relinquitur, & non niſi faſciâ munitur ad incommoda præcavenda. Quando autem magnas illud procreat moleſtias, videlicet ſi ſubinde doleat, ac majus quotidie incrementum capiendo pejora præſagiat, tunc à perito Operatore Tumor omnis exſcindendus, ac poſtea debitè perſanandus, Ægro ante operationem ſcitè præparato. Ad *præcavendam* talem Herniam in Infantibus atque Parturientibus umbilicum commodis faſciis firmiter ligare ſolemus.

HERNIA VTERI dicitur à nonnullis Tumor Inguinis, ab Utero in Inguen laxatum illabente enatus. Aſt hoc impoſſibile videtur, neque hactenus res vel unico exemplo demonſtrari potuit, ſi excipias unam alteramve obſervationem dubiam apud *Sennertum* & *oringium* occurrentem. Alii per Herniam uterinam nihil aliud intellectum volunt, quàm Uteri procidentiam, de quâ ſuo loco agetur. *Hernia uteri.*

HERNIA GVTTVRALIS, vid. *Bronchocele.*

HERPES MILIARIS ſ. PVSTVLARIS, *Græc.* κέγχριας, Celſo *Ignis ſacer*, Avicennæ *Formica corroſiva* dictus, eſt exulceratio extremæ cutis pruriginoſa, cum pluribus veſiculis parvis hinc inde per corpus numeroſè invicem efflorescentibus, ſero acri, pungente & lancinante repletis, affligens, ac plerunque cineritio, *Herpes miliaris.*

neritio, ſæpè etiam flaveſcente colore apparens.

Diagnoſis. Facilè ex jam dictis Affectus cognoſcitur. *Scabiei* ferè ſpecies eſt; in extremâ nimirum cute tales veſiculæ, ſive minutæ puſtulæ, plerunque intra paucas horas, confertim uno in loco, ac ſi Milii ſemen adſperſum fuerit, efflorescunt. Quandoque manum duntaxat unam alteramve, vel utramque occupat, nunc etiam pedes ſimul, aut Cutim reliqui corporis invadit. Moleſtus eſt Affectus pruriente, vel ſæpius etiam ardente dolore. Non ſerpit tamen, niſi ichor ſalſus ex apertis per frictionem Puſtulis vicinam Epidermidem quoque arroſerit. Si verò ſerpat in vicina paulatim, tunc *Herpes exedens* nominatur. Pro varietate ſeri, quod in Puſtulis continetur, varios colores ſuſcipit; atque etiam, ſi negligatur, Scabiem poſt ſe trahere valet.

Cauſa. Gignitur hic Affectus non niſi ex particulis ſeroſo-ſalſo-acribus, è maſſâ ſanguineâ per has illaſve Glandulas cutis miliares, præcipitatis, atque ſub Epidermide ob aliqualem ſui craſſitiem poris penetrandis ineptam ſubſiſtentibus, eamque in leves Puſtulas elevantibus. Colliguntur autem tales particulæ ſalinæ in Maſſâ ſanguineâ ſenſim ex Potu atque Cibis tali materiâ nimium turgidis. Quandoque etiam Aër externus frigidiuſculus ſubito corpori æſtuanti occurrens; vel attactus ſordidarum fortè Aquarum, aut Liquorum auſteritate quadam pollentium ac frigidorum, corpore calente, Epidermidis poros, ipſiusque Cutis extremos canaliculos anguſtando huic Affectui gignendo anſam præbere poteſt.

Quòd *Curationem* attinet ſi in unâ parte Malum effloruerit, ſimpliciter externè *Vino calido* vel *Spiritu* etiam *Vini* ſæpius lavari, hinc verò *Emplaſtrum diapalma* aliudve *exiccans* imponi uſque ad conſolidationem poterit; intus tamen, ſi lubeat, aliquoties *diaphoreticum Pulverem* ♄ *ialem* cum *Aquâ Fumariæ* hauriendo, & operationem magis per diaphoreſin, quàm per ſudorem exſpectando. Si plura malum loca cutanea prehenderit, tunc corpus benè expurgandum eſt *cathartico convenienti*: hinc etiam vel *ſecanda Vena*, vel *Cucurbitulæ cum ſcarificatione* applicandæ. Poſtea intus per octiduum & ultra *Pulvis meus antipſorus*, aut *Tinctura* ♄ *nii*, cum *Aqu. Scabioſ. Endiv. Plantag. Fumar. Card. bened.* &c. m. ac v. exhibeatur. Vel ſi tota ſanguinis maſſa ſalibus heterogeneis nimium turgida deprehendatur, *Acidularum potus* cum regimine Diætæ commendabitur. Extus autem ea uſurpabuntur, quæ in *Scabie* commendamus. Cura.

HERPES EXEDENS ſ. SERPIGINOSUS, eſt exulceratio hinc inde pluribus conglomeratis puſtulis per cutim efflorescens, atque in vicinas partes ſuâ acrimoniâ corrodente ſerpens, non ſine dolore plus minus ardente. Herpes exedens.

Producitur autem hic Morbus, quandocunque plurima ſalia acidoacuta Cauſa.

acuta

acuta in Maſſâ humorali undecunque collecta, & viſcoſo cuidam humori irretita, per glandulas cutis miliares, forſitan à frigido externo auſtero aëre, aliisve cauſis anguſtiores poros adeptas, commodè transire, atque probè ſecerni nequeunt, ſed ibidem ſubſiſtentes, & paulatim amplius congregatæ extimam Cuticulam non ſolùm in Puſtulas attollunt, ſed inſuper acrimoniâ ſuâ eandem ſimul atq; Cutis ſubjectæ fibras, ſæpè & Panniculũ carnoſum, arrodunt, exedunt, ac ita Ulcuſcula fœda ſerpentia producunt, quæ continuò ſic magis ſerpunt, niſi debitis id remediis præcaveamus.

Diagnoſis. *Cognoſcitur* Affectus facilè ex ipſa inſpectione, ubi non ſolùm fluens exulceratio cutanea, poſt prægreſſas Puſtulas conſpicitur, ſed & ejusdem ſerpiginoſa propagatio animadverti poteſt. Dolor interdum adeſt inſigniter pruriginoſus, imò ardens, atque inflammatorius. Affecta loca rubore plerunque, & aſperitate præternaturali ſunt contaminata. In principio ſerum nonnihil flaveſcens & acerrimum, poſtmodum autem, quando jam Cutis exulcerata eſt, etiam purulenta cum ſero materia effluit.

Prognoſis. Malum proin hoc ſi negligentius tractetur, etiam in *Fiſtulas* degenerare poteſt, parum vel difficulter curabiles, præprimis ſi Æger admodum cacochymicus fuerit. In principio autem curatio Morbi longè facilior evadit, quàm in progreſſu demum & augmento ejus.

Curatio. In *Curatione*, ſi Febris aliqua adſit inflammatoria, intus præſcribentur *remedia antifebrilia* ſub titulo de *Febri malignâ* commendata. Si abſit Febris, ſtatim *Vinum medicatum purgans* eſt ordinandum, cujus ingredientia poterunt eſſe præter *Rhabarbarum*, *Helleborum* atque *Folia Sennæ*, etiam *alterantia*; v. g. *Radices Filicis*, *Pimpinell. Ariſtoloch. Cichor. Enulæ campan. Scorzoner. Biſtort. Petaſit. Herb. Agrimon. Hepatic. nobil. Sanicul. Pyrol. Scabioſ. Card. bened. Veronic. Cent. min. Chamædr. Semin. Plantag. Hyperici, Perfoliat. Aniſ. Spica Indica, Sal Tamaric.* vel *Abſynth.* Quod ſi Æger magis appetat *Pilulas*, præſcribi poterunt ex *Maſſâ pilul. Hydrop. Bont. Extract. panchymag. cathol.* &c. cum *Mercurio dulci*. Deinceps verò ſola *alterantia* per plures hebdomadas uſurpanda præſcribentur, præmiſſâ tamen, ſi Ægri conſtitutio permittat, *Venæſectione* aut iteratâ *Scarificatione* cum *Cucurbitulis*. Alterantia talia erunt vel *Pulveres* ex ♁*n. diaphoret. Bezoard. mineral. Pulver. pannon. rubr. Terr. ſigill. Bolo armenate, C. C. uſt. Spodio, Lapid.* ♋. *ppt. Diaph.* ☽*ial.* aut ♃*vial.* &c. compoſiti. Vel Liquores, v. g. *Tinctura* quædam *traumatica, Tinct.* ♁*nii, Mart. aperit.* ut & *Corallor. Eſſent. Succin. Betonic. Gramin. Parnaſſ.* Æſtivo tempore, vel *Juſcula alterata Herbis naſturcinis*, vel *Acidulæ*, aut *Thermæ Fabarienſes* potari poſſunt, quarum ſuccedaneum huc usque fecimus *Aquas naſturcinarum Plantarum deſtillatas*, quæ ſingulis anni temporibus vel ſolitariè, vel cum aliis etiam abſorbentibus atque edulcorantibus dari poſſunt. *Extus*

Ulcuſcula frequenter *Eſſentiâ Myrrhæ*, *Aloës*, *Thuris*, *Hellebor. Rhabarb. Gratiolæ*, *Meliſſ. Abſynth.* &c. vel *Aquâ Calcis vivæ* per ſolutionem *Mercurii ſublimati phagedænicâ* redditâ; vel ſolo etiam *Lixivio ſarmentorum Vitis* cum *Spiritu Vini camphorato*, aut *theriacali* elui poteunt. Hinc verò ſiccantia atque abſorbentia, acidum corroſivum deſtruentia applicanda, quem in finem *Unguentum pomatum* cum *Tutiâ*, *Antimon. diaph. Unicorn. foſſil. Florib.* ♀*ris*, *Mercurio præcipitato* &c. permixtum commendare haud veremur. *Emplaſtra* deſuper ponenda ſunt v. gr. *Empl. diapalma*, *de Cicut. Diachalcit. de Bolo* &c. *Aquapendens* ſæpè uſus eſt ſeqq. ℞. *Succ. Tabac.* ℥iij. *Ceræ citrin.* ℥ij. *Reſin. Pin.* ℥iß. *Terebinth.* ℥j. *Olei Myrrh. q. ſ. M.* F. *Ceratum. Foreſtus* autem ac *Paræus Unguentum enulatum* cum *Mercurio* feliciter uſurpârunt; deſuper ſimul poſitis *Foliis recent. Tuſſilag. Quercûs*, *Ariſtolochiæ rotund. Calthæ paluſtris*, aut *Lappæ* cujuscunque. Quod ſi his non obſtantibus *Serpigo* pergat, tunc margines vel *Aquâ forti*, vel *Oleo Vitrioli* ſunt tangendæ, & hactenus dicta remedia poſtmodum continuanda.

Hordeolum.

HORDEOLVM, HORDEVM, CRITHE, eſt Tuberculum in ſumma palpebrâ propè cilia ortum, quod primò rubeſcit, & pruriginoſo ardente dolore moleſtum eſt, deinceps verò ſuppuraſcens, ſimile grano hordei atque album evadit, propriaque cyſti ſ. pelliculâ includitur.

Cauſa.

Gignitur à falsâ quadam ſanguinis atque lymphæ craſſioris guttâ in tubulo porove aliquo propè Cilia fortè ſubſiſtente, ulterius meare haud potente, à variis novis ſuccedentibus particulis paulatim auctâ, & hinc per ſtagnationem continuatam non ſolùm parvum Tuberculum efficiente, ſed etiam ſuppurationem ſubeunte, tandemque ſui rupturâ, puriſque candidi effluxu, Ulcuſculum paucis horis durans reddente.

Quippe Tuberculum hoc illis eſt admodum familiare, apud quos viſcoſa quædam acriſque lympha in Ciliorum poros vel tubulos, fibrillarum tono infirmiore præditos, facilè deponitur; inprimis quando tales Homines ſalſo multum victu gaudent, fructibus horæis apprimè delectantur, aut lucubrationibus nocturnis frequenter indulgent, ſub quibus fumus candelarum acriuſculus Palpebras atque Cilia frequenter lambit. Adde his Ciliorum pilos forſan duriores, porulorum vicinorum cavitatem preſſione quadam anguſtantes, unde haud difficilis anſa præbetur quibusdam particulis ibidem moram nectendi, tandemque prorſus ſtagnandi.

Diagnoſis.

Quoad *Diagnoſin*, Tuberculum hoc propè Cilia conſpicitur, magnitudine ac, ſi ſuppuratum eſt, colore Hordei grano haud abſimile: in principio tamen rubet magis & ardet, inſtar parvularum Inflammationum. Differt à *Grandine*, quæ tuberculum eſt non propè Cilia, nec inflammatorium, ſed in medio Palpebrarum ſubter

ter cutim utramque mobile, durum, cuti concolor, rotundum, ſubinde etiam pellucidum, uti ſuo loco fuſius deſcriptum eſt.

Progno-ſis. In *Prognoſi* nihil eſt valdè heic metuendum, niſi quòd, ſi malum frequentius occurrat, tandem *Lippitudo* exſpectanda ſit; ab iis præſertim, quibus maſſa ſanguinea ſalſior, & Oculorum membranulæ molliores teneriores que obtigerunt.

Curatio. In *Curatione Purgans* ex *Extracto Pilular. cochiar.* vel *cathol.* cum *Mercurio dulc.* & Oleo *Anet. Rutæ* vel *Fœniculi* aliquoties poterit exhiberi; ac deinceps aliquot doſes *Bezoardici mineralis*, *Ebor. ppt.* aliorumve *diaphoreticorum* concedi. *Externè Saliva jejuna* cum *papyro* impoſita admodum prodeſt. Vel *Hordeum*, *Caſeusve Salivâ jejunâ* inter maſticandum imbutus adhibeatur. Commendant alii *Ceram albam*, *Adipem Gallinarum Aquâ Roſar. lotam*, vel *Corpus Muſcæ abjecto capite* affricatum; *Sanguinem* item *Columbar. Turturum*, *Perdicum*; *Succum Semperviv. Geran. Robertian.* &c. *Melli* ac *Farinæ* permiſtum & calidè impoſitum. Etiam *Lac* cum incoctione *Chamomillæ*, *Meliloti*, *Hordei*, *Malvæ*, *Althææ* &c. conducit, ſi linteola ei calido intincta frequenter applicentur. Quod ſi ſponte non rumpatur *Hordeolum* jam *ſuppuratum*, ſcalpello pertundendum, hinc *Melle roſaceo* extergendum atque ſanandum eſt. Si verò non ſuppuretur, ſed materia potius in Tuberculo lapideſcat, quemadmodum ſic peculiari nomine *Chalazion* nuncupatur, tunc

Chala-zion.

inciſâ epidermide cuteque materia exprimenda, hincque *Melle rutaceo* vel *roſaceo* cum *Eſſentiâ Myrrhæ* & *Balſamo peruan.* vel *tolutan.* cicatrix inducenda venit.

Horror. HORROR, HORRIPILATIO, eſt frigus cutaneum, quòd ſubitò plerunque Hominem cum convulſivo quaſi tremore panniculi carnoſi, per dorſum maximè corripit, & ab auſteris ſalſis acriuſculis particulis fibras nerveas laceſſentibus atque criſpantibus oritur.

Ætiologia. Hic *Affectus* levis quidem eſt, ac ſæpè homines affligit maximè ſanos, quandocunque ſudante ac æſtuante corpore fortè ſubitò frigidus aër, gelidusve liquor ad Cutim aliquâ parte accedere, ſicque ſudorem repercutere poteſt; imò ſi ſudorem in Induſio non exuto refrigerari permittitur, tum ab hoc ipſo frigido induſio cutim tangente ſimiliter ſudor atque inſenſilis transpiratio repellitur, hinc à ſudoris particulis ſalſis atque pungentibus fibrillæ Cutis & Panniculi ſubjacentis criſpari, hacq; ratione Horripilationes excitari ſolent. Aliâs autem *Horror* iſte vel Febribus jungitur, præprimis Quartanarum paroxyſmis incipientibus, aut Febribus ephemeris inchoantibus. Quin & ſæpè in febrili ſanguinis diatheſi, imò ipſis Febribus continuis omnibus Horrores haud infrequentes ſunt. Usque adeo ut, ſicubi ſanus aliâs Homo talibus Horripilationibus ſubinde citra cauſam manifeſtam corripiatur, ſuæ conſtitutioni haud fidere, ſed potius ad

præcavendam Febrim aliquoties remedia ſudorifera in uſum trahere, indeque ſudorem cum debito regimine prolicere debeat; quoniam ejusmodi Horripilationes ſignum eſſe ſolent, crudos humores ſive auſtera atque viſcoſa ſalia, ceu antecedentes Febrium cauſas, in maſsâ Humorum circulante eſſe collecta. Quod ſi proin vel inſenſilis tranſpiratio, ſudorve ab uſu aëris nocturni frigidioris, inque peregrinationibus intempeſto aëre & corpore malè munito factis, maximè ſupprimatur; vel Cibi ſalſi, dyspepti, immodicè aut intempeſtivè aſſumti, viſcoſum ſalſum chylum exhibuerint; vel Potus liquorum aceſcentium nimis ingurgitatus ſit; vel terror ſubitaneus incuſſus fuerit, cruditates prædictæ facilè colligi & in maſsâ humorali cumulari ſolent.

Curatio. Quod igitur *Curationem* attinet, Horror in Febribus ipſis peculiaria non deſiderat remedia; extra Febres autem alios ve morbos, ea ſunt uſurpanda, quæ vel Sanguinem diminuere, vel ſaltem ſimpliciter per Cutis poros ſuperfluum ſerum ſalſum commodè in auras propellere, ſicque Morbos præcavere poſſunt. Itaque in Plethoricis convenit *Venæſectio*, præmiſſo, ſi opus videbitur *Clysmate emolliente & detergente*. In aliis quoque lene *purgans* ſub formâ *Infuſi Folior. Senæ* ac *Rhabarb.* cum *Crem.* ♀*ri* ac *Semin. Aniſ.* vel ſub Formâ *Pilular.* aut *Potionis* exhibendum eſt. Ac deinceps *Diæta* proba ſervanda, quâ quidem non tantùm chylus ſincerus, & dulcis balſamicus procurari, ſed inſenſibilis tranſpiratio in ſuo vigor teneri poteſt.

HVMERI LVXATIO eſt Morbus compoſitionis, quo caput Oſſis Humeri ſuo ex articulo violenter extruditur, ſicque motum brachii naturalem vel inſigniter lædit, vel prorſus impoſſibilem reddit. Hume luxati

Pars affecta heic eſt Os Humeri, cujus caput Scapulæ per diarthroſin ſ. dearticulationem, coracoide ejusdem proceſſu cum acromio ſecuritatem articulo præbentibus, jungitur. *Pars affecta*

Cauſa autem *proxima* luxati hujus Oſſis ferè non eſt niſi externa, eaque violenta, v. g. ictus, atque contuſio, lapſus ex alto, nimia excuſſio brachii in Sphæriſterii ludo, vel ponderum magnorum elevatione. Rarum eſt, ſi humor intra articulum collectus, vel ſub axillâ in tumorem congregatus Humerum ſuo loco dimoveat. Fit autem hæc Luxatio vel cum Tendinum, quibus Os Humeri articulo ligatum tenetur, ruptione; vel ſine eorum læſione, vel cum vel ſine fracturâ Oſſis ſive Humeri ſive Scapulæ. Aliquando etiam conjungitur Vulneri à globis ſclopetariis aliisve cauſis ſimul & contundentibus & vulnerantibus. Tandem laxati ab humiditate nimiâ Tendines occaſionem Luxationi præbent, ſi non *perfectæ*, quâ os planè excidit è ſuo articulo, ſaltem imperfectæ ſive *Sublaxationi*, quâ tantillùm Os prolabitur. Cauſa.

Cognoſcitur Humeri luxatio non ita difficulter ex figuræ Axillæ mutatione, Diagnoſis.

tione, flexuræ ejuſdem impotentiâ, tumore quodam articuli præternaturali, eâ parte quâ oſſis caput depulſum fuit, cavitate verò plus minus ſenſibili circa ſinum in quo os jacebat. In Luxatione *imperfectâ* non omnis prorſus flexio eſt ablata, ſed ea adhuc tantillum poſſibilis, licèt dolorifica, atque hæc Luxationis Humeri ſpecies dolorem poſt ſe tum maximè trahit, quando violento aliquo ictu facta eſt. Cùm autem non niſi à laxitate tendinum nimis humefactorum eſt oborta, tum brachium aliquantillo longius evadit, ac flexura illiusdem ſufficiens adeſt, ſed robore nihilominus tanto non gaudet, quanto oppoſitum brachium erit inſtructum. Si Luxatio *perfecta* eſt, indeque tendines vel torqueantur, vel expandantur nimium, tunc dolor non levis adeſt, præprimis cùm flectere Humerum volumus, ita ut, ſi citò membrum non reſtituatur in priſtinum locum, inflammatorius quoque Tumor, articuli repoſitionem magnopere retardans, accedat. Si tendines rupti penitus fuerint, tunc Humerus quantumvis centies repoſitus, iterum leviſſimâ brachii agitatione excidit. Præterea in *Luxatione perfectâ* brachium longius evadit quàm in *Subluxatione*, ſive *imperfectâ Luxatione*, niſi Os Humeri in altum fuerit retractum, quod tamen contingere nequit ſine proceſſûs Scapulæ Fracturâ.

Prognoſis. Quoad *Prognoſin*, Luxatio ſimplex ſine aliis accidentibus orta, facilè ſanabilis exiſtit, ac citò per Chirurgi manum peritam curatur. Si verò Luxatio cum Fracturâ, Vulnere, aut Contritione oſſis Scapulæ contigerit, vel etiam ſi Os Humeri prope juncturam, aut in ipſo capite ſuo ſimul fractum fuerit, tunc malum & tardius & difficilius curatur, ac etiamſi ſanetur, vix tamen ſimul reſtituetur Humeri flexura, quoniam fractæ partes ab interveniente callo ita coaleſcunt, ut potentia flectendi omnis tollatur. Quod ſi præterea Humor ſeroſo-acido-corroſivus ſubierit articulum, ejuſque oſſa non ſolùm ſede ſuâ dimoverit, ſed & tendines paulatim varios eroſerit, tum Fiſtulam immedicabilem ſimul producet. Quando autem Tendines à nimiâ humiditate valdè laxantur, tum Subluxatio inde orta per remedia ſiccantia ſenſim corrigitur. Rupti autem planè aut eroſi tendines ſuæ nunquam integritati reſtitui poſſunt, unde Luxatum Os Humeri, ſi centies in ſuum locum repoſueris, centies iterum excidet.

In *Curatione* ſi Luxatio ſimplex ſine alio comite Affectu exiſtat, tunc ſtatim repoſitio Oſſis in ſuum articulum tentanda atque perficienda eſt, hâc quidem ratione, ut prius ipſum brachium retro cubitum vel Chirurgi manibus, vel faſciis arreptum, quocunque commodiore modo extendatur, cumque ſufficienter extenſum erit, tum caput Oſſis Humeri, ſubmiſſo Axillæ inſtrumento convenienti nonnihil duro ac rotundo, intra Articulum repellatur. Vel ſi aliter luxatum os fuerit, per eam Curatio.

retrudendum eſt viam, quâ quidem elapſum eſt. Repoſitione peractâ locus vel *Spiritu Vini camphorato*, alióve *ſpirituoſo Liquore* calente per aliquot dies diligenter fovendus, ac interea quietus relinquendus eſt, donec robur omne redierit, nullusque amplius Inflammationis metus adſit. Sunt etiam Chirurgi, qui non malè applicant *Decoctum Herbarum aromaticarum* in *Vino*, ſub formâ vel *Cataplasmatis*, vel *Fomenti* maximè *diſcutientis*. Alii verò ſolum ſuum *Emplaſtrum contra rupturam* Axillæ prius *Oleo roſaceo*, vel *violaceo* inunctæ admovent, inibique relinquunt aliquandiu, donec Articulus firmus denuò evaſerit. Quod ſi autem ſive Vulnus, ſive Fractura ſimul adfuerit, tunc quocunque poſſibili modo pars affecta ad priſtinam figuram deducenda ac Faſciis debitè immiſſis coercenda eſt; ubi certè *Faſciæ* omnes non niſi *Spiritui Vini* intinctæ applicentur; relinquetur interea foramen inter illas, ut ſine harum ſolutione ipſum Vulnus quotidie bis curari ac deligari queat. Sed in hoc caſu, difficili admodum, præter *Venæſectionem* etiam interna partim *diaphoretica* ſub *Pulverum*, partim *traumatica* ſub *Decoctorum* formâ ſunt exhibenda, non aliter ac in gravibus Vulneribus. Abſtinendum interea ab omni potu Vini, ut & ab Irâ, omnibusque Cibis acidis, ſalſis, atque dyspeptis. Alvum, ſi naturâ non fuerit libera, *Clysmatum* aut *Suppoſitoriorũ* ope laxabis. Si verò Symptomata quædam Ægro obtingant, iis occurrendum erit per Remedia talibus accidentibus congrua, ſuisq; hinc inde locis indigitata. *Imperfecta* Luxatio, à laxatis admodum tendinibus oriunda, *Balnei* & *Embrocationis ſulphureo-aluminoſæ* calentis ope, nec non impoſito *Emplaſtro catagmatico*, *adſtringente* reſtituitur. Si Caries ac fiſtuloſum Articuli Ulcus ſimul præſens ſit, *Pædarthrocace* nominabitur hic Affectus, & methodo, ſuo loco expoſitâ, curabitur, ſed ſine flexuræ Oſſis reſtitutione, quæ in tali caſu difficillimo impoſſibilis planè eſt.

HUMORUM OCULORUM VITIA, vid. *Oculorum Humorum Vitia*.

HUNGARICUS MORBUS, vid. *Febris Maligna*.

HYDATIS PALPEBRÆ eſt Tumor mollis Palpebræ Oculi, plerunque ſuperioris, ſæpè ſplendens, rubicundus ac transparens, à ſeroſo aquoſo humore, copioſè inter membranas Palpebræ collecto & extravaſato, ſine notabili dolore, cum Oculi clauſurâ oriundus. *Hydat.*

Cauſa. Gignitur inprimis, quando Lympha lacrymalis, ob irritatas glandularum fibrillas, nimium ſecreta ac profuſa per anguſtatos hinc, vel planè occluſos tubulorum lacrymalium porulos effluere nequit; quod ſæpè Infantibus obtingit, Inflammationem aliqualem Palpebræ antea perpeſſis; nec non aliis, in quibus à pituitâ viſcoſâ ac tenaci poruli illi infarcti & occluſi fuerunt. Contribuit huc

proin

proin ſalſa & auſtera diatheſis ſanguinis, undecunque contracta; non ſecus atque aëris externi rigiditas Palpebrarum tubulos conſtringens; ploratus item nimius Oculis exiſtentibus inflammatis.

Affectus, Infantibus & Pueris familiarior quàm Adultis, ex ſignis in definitione exhibitis cognoſci ſufficienter poteſt. Neque adeo notabilis exiſtit, ſi citò admodum remedia in uſum trahantur. Neglectus autem facilè poteſt Inflammationem, Abſceſſum, ac tandem Ulcus Fiſtuloſum poſt ſe trahere; vel ſaltem Palpebræ cicatricem moleſtam & fœdam inferre.

In *Curatione intus* quidem, abſente Febre, Pueris *Trochiſci hermetici*, vel *lene* aliud *purgans* exhibeatur; poſtmodum *diuretica* vel *diaphoretica* in uſum vocentur; v. g. *Ocul.* ♋. *ppt.* ♁*n. diaph. Succin. alb. ppt. Cinnab. nat.* vel ♁*n.* &c. cum *Aquis Fœnic. Succiſæ, Scabioſ. Ononid. Fragor. Card. bened.* ac *Syrupo Violar. Capill.* ♀*r.* permixtis. Si adſit Febris, alvus ſolùm *Clyſmate* uno alterove eluatur, & hinc dicta reliqua remedia m. ac v. diligenter uſurpentur. *Extus* verò ad diſcutiendum præſcribi debet *Collyrium* vel *ſiccum*, è *Pulveribus Lactis Lunæ, Lapid. Calaminar. ppt. Oſſis Sepiæ, Radicis Filicis* &c. paratum, cum ſacculis applicandum; vel *humidum*, ex *Aquis deſtillat. Leviſtic. Chelidon. maj. Naſturt. aquat. Beccabung. Fœnic. Euphraſ.* cum *Ocul.* ♋. *ppt. Tut. ppt. Oſſ. Sepiæ ppt. Lapid. calamin. ppt. Bol. armen.* compoſitum. Addere licet vel *Aqu. Calc. vivæ*, vel ipſum quoque *Crocum pulveriſatum*. Hinc alii leve *Cataplaſma* ex *Aqu. Calcis viv. Albumin. Ovi* cum *Alumin. conquaſſ. Croco*, ac *Spirit. Vin. camphor.* vel *theriacal.* concinnant, & continuè applicant. Si verò quis deſideret *Cataplaſma* ex *Herbis diſcutientibus Scordii, Calaminth. Artemiſ. Solan. Scabioſ. Salv. Rut. Fœnicul. Agrimon. Seminib. Dauc. Fœnic. Pſyll. Lin.* &c. inter ſe tenuiter admodum inciſis, contuſis, ac in *Vino albo* vel potius *Lacte* coctis paratum, calideque applicatum, per nos licebit. Quod ſi verò Affectus cum Inflammatione conjunctus ſit, tum *Collyrium ſiccum* maximè prodeſt, ex *Pulvere Tutiæ ppt. Oculor.* ♋. *ppt. Cretæ albæ, Bol. Armen. Terræ ſigill. Radicis Liquirit. Lactis Lunæ, Florum Sambuc.* &c. paratum & cum ſacculo interpaſſato applicandum, donec intumeſcentia diſcuſſa ſit, quod plerunque per effluxum humoris contingit. Ubi autem inflammata Hydatis ad ſuppurationem tendit, tunc *Cataplaſma* ex *Malva, Althæâ, Ficubus, Chamomill. Croco, Micâ panis* &c. cum *Lacte* coctis eſt applicandum, continuandumque, donec ruptus Abſceſſus ſuum pus reddiderit. Hinc verò Ulcus *Melle roſaceo* atque *Eſſentiâ Myrrhæ*, cum *Tutiâ, Lapid. Calaminari* &c. eſt ſanandum. Intus in omni hoc Affectu pro *potu ordinar.* convenit *Decoctum Lignorum cum Semin. Fœnic. Raſur. C.C. Radicib. Graminis* & *Liquirit.*

HYDROÆ, vid. *Papulæ.*

HYDROCELE, vid. *Hernia aquoſa.*

Hydrophobia.

HYDROPHOBIA, ab ὕδωρ *aqua* & φόβος *metus*, compoſitâ voce, eſt Morbus convulſivus cum vel ſine Rabie, liquidorum ac ſplendidorum fugâ, anxietate pectoris, deglutiendi, reſpirandique difficultate, Febri acutiſſimâ, aliisque ſymptomatibus gravioribus Hominem affligens, à morſu Canis rabidi oriundus, plerunque intra bidui, tridui aut quatridui ſpatium Ægrotantem è medio tollens.

Pars affecta.

Afficitur in hoc morbo nunc latex magis ſpirituoſus, nunc Maſſa potiſſimum humoralis, nunc utrumque ſimul fluidum corporis. Si animales tantùm ſpiritus affliguntur, *Rabies* producitur, cum liquidorum metu non admodum notabili, ſed convulſivis tamen motibus inſignibus conjuncta. Si Maſſa tantùm humoralis affecta eſt, tunc *Hydrophobia ſine rabie* vel *delirio* contingit. Tandem ſi utrumque fluidum inquinatur; & Rabies, & Hydrophobia ſimul graviter Hominem invadunt. Ut adeo non malè diſtinguatur ipſa *Rabies canina* ab *Hydrophobiâ*, cùm hæc ſine illâ quandoque evenire ſoleat; quemadmodum hanc rem prolixius in Obſervatione quadam *Ephemeridibus German. Curioſ.* inſertâ expoſuimus.

Cauſa.

Hydrophobia ſine Rabie producitur immediatè non niſi a ſanguine intra Vaſa pulmonum ſenſim ſtagnante, imò etiam extra eadem profluente, veſiculas de horâ in horam magis implente, bronchia hinc anguſtante, & acrimoniâ quoque ſuâ fibras nerveas atque membranaceas criſpante; unde convulſivi corporis motus, cum reſpirandi, deglutiendique difficultate oboriuntur. Horrent proin liquida, horrent auram tales Ægri liberam, quoniam ab hiſce omnibus irritantur Faucium qualeſcunque nervuli, & hinc criſpati ſive convulſi Anxietatem maximam atque periculum ſuffocationis vel ſtrangulationis præſentaneæ ſuſcitant. Ob ſanguinem illum ſtagnantem, indeque impeditam humorum circulationem debitam, ſanguis in corpore toto turbatur, effervescit, ac ita Febrim continuam malignam vel acutiſſimam excitat. Inflammantur enim in hoc caſu Lobi Pulmonis, inde Febris accendi neceſſariò debet.

Sanguinem ſtagnare atque grumeſcere facit admiſſum quoddam Venenum animale, quod quidem à rabidis Animantibus præcipuè Canibus, Lupis aut Felibus, in vulneratas partes cum Salivâ projicitur. Saliva autem propter iram ac furorem Animalis particulis instructa eſt valdè mobilibus, ſalino-acribus & volatilibus acidis, quæ ſi in Vulneribus ac Morſibus Sanguini venoſo communicantur, ejus paulatim, hincque totius Maſſæ ſanguineæ diſſolutionem moliuntur, unde illa in partes ſuas, grumoſam ac ſeroſam ſecedens, intra pneumonica Vaſa vel ideo primum ſtagnare & accumulari incipit, quoniam Vaſa talia ab ingrediunte ſub actu reſpirationis aëre

multum

multum comprimuntur. Accumulatur de horâ in horam magis ille ſanguis, quoniam lege motûs circulatorii continuè novus affluit, qui cùm transfluere nequeat, ſimiliter ſtagnat & grumeſcit. Convulſivi motus frequentes circa pectus inprimis contingunt, quoniam ibi nervoſæ fibræ qualescunque magis per vices irritantur & criſpantur. Anxietas adeſt maxima propter impletas Pulmonum Veſiculas, ſicque libertatem ſufficienter eas expandendi ademtam.

Hydrophobia cum Rabie producitur, quando ſaliva Animalis venenata in morſu ſeu Vulnere cum latice Spirituum ſimul & Sanguinis, ob nervos æquè ac vaſa ſanguiveha dilacerata, communicatur; unde excitato talium Spirituum ſimul & nervorum motu irregulari delirium cum furore producitur, quemadmodum id quidem ſub titulo de *Canis rabidi morſu* fuſius explicatum invenitur.

Sæpiſſimè tamen accidit, ut immiſſum Vulneri Venenum neque cum ſanguine, neque cum ſpiritibus ſtatim permiſceatur, ſed aliquandiu adhuc, etiam poſt curatum & cicatrice firmâ obductum Vulnus, in parte jaceat, ac demum poſt elapſum aliquod tempus in apricum prodeat, ſanguini vel ſpiritibus communicetur, ſuamque ita tragœdiam exerceat. Ita enim obſervatum à nobis, aliiſque eſt, latitans ejusmodi Venenum poſt elapſos non ſolùm aliquot menſes, ſed forſitan annos demum in ſanguinem aut nervos penetrâſſe, & Hydrophobiam lethalem excitâſſe.

Quod *Diagnoſin* & *Prognoſin* concernit, Homines, in quibus dirus hicMorbus latitat, vel in apricum prodire incipit, primò conqueruntur de plus min' gravi laſſitudine ſpontaneâ omnium membrorum; ſequitur hinc dolor, in locis antea vulneratis aliqualiter torquere incipiens; progredi autem hunc dolorẽ ſentiunt deinceps juxta ductum vaſorum & nervoſi generis verſus Cor & Cerebrum, cumque hinc ſpatio paucarum horarum eousque pervenit, tunc ſtatim Anxietas pectoris, atque præcordiorum anguſtia Hominem miſerè torquere incipit, cum Inquietudine perpetuâ, Vigiliis, Reſpirandi difficultate, ſingulis horarum momentis augeſcente, indeque proveniente crebrâ membrorum calcitratione. Horrent Ægri omnia liquida oblata, nec non liberum aërem, & luminis diurni ſplendorem nimium; quando enim liquor qualiscunque offertur bibendus, vel quando feneſtra quæpam aperitur, tunc illicò quaſi motibus convulſivis agitati, majoreque reſpirandi difficultate prehenſi pedibus manibusque calcitrant, resque oblatas vitare atque à ſeſe amoliri conantur, quaſi ſingulis momentis ſuffocandi. Solida verò oblata melius deglutire nonnihil, ſed nec dum & illa facilè ſine metu ſuffocationis poſſunt. Si Rabies ſimul adeſt, tum Ægri tales obvios quosque ſuis impetunt morſibus, & ſi forſan vulneraverint tales, ſimilem in illis morbum excitare valent. Interea

Diagnoſis & Prognoſis.

terea propter inſignem Dyspnœam Hydrophobi non niſi verba dimidiata pronunciant, & ea etiam inſtar canum latrantium efferunt, voce quaſi ululante. Siti interim tantaleâ quoq; torquentur, appetentes continuè potum, quem tamen vel eminus adhuc monſtratum aut oblatum horrent, utpote deglutire neſcientes citra metum ſuffocationis. Febris acutiſſima ſimul adeſt cum agryphiâ; reſpiratio de momento in momentum difficilior redditur; ſudor primùm quidem calidus & largus toto è corpore profluit, poſtea ſenſim frigidus redditur. Atque talibus Symptomatibus horrendis affligitur Æger, donec poſt elapſum unum alterumve, rarius tertium aut quartum diem planè ſuffocatus intereat. Hactenus enim neminem notavimus, qui ex hoc Morbo, ſi perfectè prehenſus fuerit, reconvaluerit, & priſtinam ſanitatem recuperaverit. Vidimus tamen, & tractavimus plures, qui, cùm morſi fuiſſent à Canibus rabidis, ab Hydrophobiæ metu per uſum remediorum immunes per Dei gratiam manſerunt.

Curatio. Etenim quod *Curationem* attinet, ad præcavendam Hydrophobiam ipſe Morſus Canis rabidi probè eſt curandus, quemadmodum id ſub titulo de Canis rabidi morſu indigitavimus. Præſens autem hic Morbus in primo ſtatim inſultu requirit *Venæſectionem*, ſemel aut bis in pede aut brachio iteratam: dein autem mox potentia *alexipharmaca* in uſum trahenda; quem in finem commendamus *Spirit. volatilem* aut *Sal volatile C. C. Viperarum*, *Eboris*, nec non *Spiritum theriacalem camphoratum*, *Mixturam ſimplicem Danj. Lud.* ad 20. 30. pluresve guttas ſingulis quatuor horis concedenda. Vel *Theriaca Andr. Mithrid. Damocr. Diaſcord. Fracaſt. cum Conſerv. Bell. min. Fumar. Beton. Amarac. Borrag. Violar.* permiſceri ac ſæpius exhiberi poteſt; v. gr.

℞. *Conſerv. Meliſſ.*
Fumar.
Bugloſſ.
Violar. ana ℥ß.
Confect. Alk. compl. ʒj.
Elect. Diaſcord. ℈iiij.
Salis volat. Viperar. ℈j.
Bezoard. min.
Matr. perl. ppt. ana ʒß.
Syrup. Fl. Tunic. q. ſ.
M. Mixtur. ad formam Opiatæ, d. ad Fictil. Doſis ſingulis bihoriis magnitudo Nucis moſch.

Vel ℞. *Conſerv. Amarac.*
Fl. Tunic. ana ʒvj.
Succi Citr. rec. ℥ß.
Conf. Alk. compl. ʒiß.
♁ *n. diaph.*
Ebor. phil. ppt. ana ℈ij.
Syrup. Capill. ♀*r. q. ſ.*
M. f. Electuar. d. ad Oll. Uſurpetur, ut ſupra.

Vel ℞. ♁ *n. diaph.* ℈iß.
Nitr. ♁ *iat.*
Salis volat. Ebor. vel Viperar.
Cinnab. ♁ *n. corr. ana* ℈ß.
Camphor. gr. vj.
Sacch. alb. ʒß.

M. f.

M.f. Pulv. ſubt. in tres doſ. æqu. div. ad chart. Sumatur ſingulis trihoriis doſis cum *Roob Sambuci*, vel alio vehiculo.

Alimenta ſint *Cremor Hordei, Juſc ula avenacea, carnium, farinacea.* Si *Infuſum fol. Thée* non planè reſpuatur, illud quoque concedendum largiter. Si his nil minuantur Accidentia, brevi morietur Æger; ſi verò mitigentur, ſpes aliqua adeſt convaleſcentiæ, quam uſus diaphoretico-alexipharmacorum & cardiacorum diligens promovere poteſt.

drops tes. HYDROPS ASCITES eſt Tumor Abdominis atque Crurum, nonnunquam ſimul Scroti vel Pudendorum, ab Humore ſeroſo intra Abdominis cavum copioſius extravaſato, hinc & lymphaticis tubulis Crurum ubique ſtagnante cutisque ac membranæ adipoſæ poros replente oriundus, cum Febri hecticâ ſimul conjunctus. ὕδρωψ græcè ab ὕδωρ, *aqua* & ὤψ, *facies* componitur, & latinè aliâs ſonat *Aqua intercus.* Aſcites autem à Græco ἀσκὸς, *uter, utris,* originem trahit; ut Hydrops aſcites ſit velut *Uter aquâ repletus, Aqualiculus.*

ars fecta. *Afficiuntur* in hoc morbo quàm maximè ipſius Abdominis, hinc & reliquarum partium tumentium Glandulæ, lymphaticique ex his prodeuntes Canaliculi.

ausa. Tumor itaque producitur, quandocunque Lympha ſive ſeroſus humor, à Sanguine jam ſecretus, & gelatinoſo-mucoſus redditus, intra Glandulas Abdominis varias, præprimis autem Meſenterii, Pancreatis, Hepatis, aliasve ſtagnare incipit neque per ſuos tubulos progredi poteſt; unde Hydrops in Abdomine ſæpiſſimè initium ſumit. Dum autem ſerum ita ſtagnans jugi acceſſione novarum particularum paulatim magis cumulatur, expandit tandem nimium Glandulas ac tubulos, eosque, cum cum reſiſtere amplius nequeunt, rumpit; è ruptis verò hinc inde tubulis pluribus paucioribusve ſerum effluit in Abdominis cavum, illudque ſenſim replendo expandit, tumidumque reddit. Quâ expanſione primùm quidem inſenſibili, poſtliminiò autem magis notabili factâ, comprimuntur & anguſtantur ſimul Canaliculi lymphatici, membranoſam Cutis & panniculi adipoſo-carnoſi texturam perreptantes, ut adeo in his omnibus tardius procedens Lympha ſubſiſtat, atque oedematoſam Abdominis integumentorum intumeſcentiam producat. Hoc autem facto Seri in Abdominis cavo ſtagnantis quantitas & pondus non ſolùm Renum ſubſtantiam premendo ſecretionem Urinæ maximè impedit; ſed etiam per compreſſionem Trunci lymphatici, à Ductu thoracico usque ad Inguina continuati, inibique in ramos crurales divaricati, Lymphæ neceſſarium è cruribus ac partibus pudendis reditum difficiliorem reddit, unde liquor ille ſolito tardius ad Chyli receptaculum aſſurgit, ſicque Vaſa Pedum lymphatica nimis expandendo,

dendo, ad Femorum Crurumve intumeſcentiam oedematoſam ſimul contribuit. Quod ſi in morbi hujus progreſſu ſerum Abdominis nimis ſalſum & acre redditum fuerit, tum Viſcera ibidem arrodendo corrumpit, ac paulatim ſiderat, unde tandem ſerum illud ipſum, quod primùm Lymphæ inſtar clarum limpidumve fuerat, flaveſcens, craſſum, fœcibusque etiam Vini prorſus ſimile quoad colorem & conſiſtentiam redditur. Sub quâ tragœdiâ Glandulæ Meſenterii intumeſcunt, indurantur, ac velut gelatinoſo humore quodam oblinùntur, qui humor tamen nil videtur aliud eſſe, quàm pinguedo ab interveniente ſero ſalſo in Gelatinam verſa. Cùm autem rebus ſic ſtantibus, tota Maſſa ſanguinea magis ac magis corrumpatur, omniq; dulcedine balſamicâ privetur, neceſſariò hinc Febris hectica, corporis naturalem habitum lentè conſumens, oboriri debet, quemadmodum iſta conſumtio in partibus ſuperioribus corporis, Pectore nimirum, Capite atque Brachiis manifeſtè apparet, licèt in artubus inferioribus, ob Aquam intercutem tumentibus, non adeo clarè deprehendatur.

Quæ verò Symptomata huic Morbo ſucceſſivè junguntur, ea omnia hinc facilè ex tali ſanguineæ Maſſæ conſtitutione vitiatâ, Lymphæ craſſitie, partibusque tumentibus explicari poſſunt. *Antecedenter* autem ipſa humoralis Maſſa heic accuſanda venit, intemperie nimirum ſeroſo-pituitoſâ, ſive Cachexiâ laborans, quam quidem producunt Febres diuturnæ, inprimis quartanæ, ut & nimiæ Venæſectiones, largiores Hæmorrhagiæ qualescunque, florem ſanguinis depauperantes, ac eapropter liquorem ſtomachicum ita debilem reddentes, ut hinc è Cibis aſſumtis non niſi ſeroſus admodum Chylus progigni ſoleat. Etenim ipſa Chylificatio taliter à prædictis Affectibus vitiata, Chylum ſimilem per aliquod temporis ſpatium continuè producens, ſanguinem non niſi ſeroſum efficit. Quanquam etiam Menſium vel Hæmorrhoidum naturalium obſtructio non ſecus atque Hecticæ Febres, Phthiſis, Empyema, & alii Morbi Tumorem Abdominis poſt ſe trahant. Inter *Cauſas procatarcticas* recenſere oportet Aëris humidi continuum in vitæ genere uſum, crapulam quotidianam, cibos frequentes copioſo principio aqueo turgentes, vitam ſedentariam, ſomnum prolixum, præprimis meridianum.

Diagnoſis. In principio Morbus vix poteſt cognoſci, quando Tumor in Abdomine tum nec ſenſibilis, nec ullâ ferè ratione moleſtus eſt. Etenim incipiens glandularum Obſtructio incommoda tanta non parit, ut ullis ſignis ſeſe manifeſtent. Solet tamen ſæpè tumor extremorum pedum, ſub veſperam magis quàm manè viſibilis, in corpore aliâs ad Cachexiam inclinante principium eſſe Hydropis, dum progreſſu temporis non ſolùm ille tumor ſtabilis evadit, ſed & paulatim verſus genua aſcendit, ac interea ſimul in ipſo Abdomine accreſcit.

Urina

Urina primitus ſatis naturalis, in progreſſu verò Morbi tincta magis, atque lixivialis emingitur, ſaliumque in corpore fixorum cum 🜍earum incoctione copiam, non ſecus atque obſtructiones glanduloſarum partium arguit. Interim Urina heic ſemper juſto parcior ſecernitur, & profluit. Reſpiratio libera eſt, ſi nullæ in Pectoris glandulis obſtructiones, nullæque ſeri extravaſati in cavitatem thoracis effuſiones contigerunt. Appetitus quandoque laudabilis exiſtit, plerunque tamen imminutus vel planè ablatus. Sitis utplurimum urget, ſed quo plus ſunt potæ plus ſitiuntur aquæ. Tumor partium læſarum augetur quotidie, usque dum tandem ipſa crura non tantùm ſplendida ac velut oleo oblinita videantur, ſed & aliquando rubicunda, aut maculis ſaltem dolentibus rubris, grandibus, ceu Gangrænæ, ſequuturique Sphaceli exordiis hinc atque illinc afficiantur. Hæc tamen ſymptomata non in omnibus Hydròpicis ante mortem conſpiciuntur, ſed ſæpè ipſa mors eadem antevertit. Sunt etiam, quibus puſtulæ in cruribus nimium tumidis erumpunt, quæ ſi aperiantur aut rumpantur, ſponte humorem fundunt ſeroſum acrem, ita quidem ut nonnunquam à continuato tali fluxu omnes aquæ totius hydropici corporis profluant, ſicque Tumor omnis diſpareat, ſed ſimul ipſa vita cum aquis effluat, quando ſpiritibus ſic diſſipatis, atque in fibras omnes diffundi haud amplius ſufficientibus, circulatio ſanguinis imbecillior ſingulis horis redditur, tandemque prorſus ceſſat. Partes ſuperiores, Facies nimirum, Pectus, atque Brachia plerunque in hoc morbo valdè emaciantur; quanquam ſub finem morbi ſæpè etiam Brachia ac Facies oedematoſo tumore prehendantur. Aliâs paulo ante Morbi inſultum, & in ipſo morbo Facies admodum pallida, imò totum corpus præternaturaliter albicans redditur. Conqueruntur Ægri in hoc ſtatu cachectico ſæpè de laſſitudine, quantumvis cæterà benè ingerant atque egerant. Atque talis profectò color pallidus cum aliquali oedematosâ intumeſcentiâ in corpore cachectico certum ferè præſagium eſſe ſolet Hydropis ſequuturi, niſi maturè præcaveamus. Quandoque Pudenda aut Scrotum ſimul valdè intumeſcunt, aquisque ſtagnantibus aut extravaſatis replentur.

Quoad *Prognoſin*, hic Affectus præcaveri facilius, quàm curari poteſt; etenim ſi glandulæ pertinaciter fuerint obſtructæ, ſi Urinæ ſint paucæ, lixiviales, ac tinctæ; ſi appetitus valdè poſtratus; ſi ſitis magna, vires debiles, nulla ad ſudandum inclinatio; ſi non obſtante remediorum uſu Tumor in Abdomine & Cruribus augeatur indies; ſignum eſſe ſolet Morbi non niſi per mortem finituri. Quando autem Reſpiratio eſt libera, Urinæ utcunque profluunt, atque coctionis ſignum monſtrant; ſi appetitus bonus, ſomnus tranquillus, tranſpiratio corporis laudabilis, & quandoque ſudor adeſt, tum ſpes afful- *Prognoſis.*

affulget futuræ ſanitatis. Verùm in Senibus, aut illis, qui laudabili Diætæ indulgere neſciunt, Hydrops poſt aliquod tempus rediens, vel apoplecticus Inſultus accedens Homines è medio tollit. In Hydrope autem ſubinde Crura puſtulas tandem acquirunt, è quibus ruptis Aquæ profluunt continuè, tandem verò accedentibus rubicundis ac lividis ſtriis, ceu Gangrænæ & Sphaceli indiciis, moriuntur Ægri. Febricula per totum ferè morbi decurſum adeſt lenta.

Curatio. Quoad *Curationem* in principio & progreſſu hujus Morbi ſæpius eſt purgandum, & quidem, niſi Febris admodum obſtet, *hydrotico* vel *hydragogo* ſatis potenti, quemadmodum ſunt *Jalappæ radix ad* ℨß. vel amplius, cum *Sale Geniſtæ*, *Ononidis* vel *polychreſto*, aut *Cremore* ſaltem *Tartari* exhibita. Quin *Magiſterium Jalappæ* ad octo pluraque grana in *Spirit. Aniſi*, *Fœniculi* aut *Juniperi* ſolutum atq; *Syrupo Capillorum Veneris* edulcoratum ſingulis ſex vel octo diebus propinari poterit. Præſtans quoque eſt *Syrupus de Spinâ cervinâ*, cochleatim per vices exhibitus, & per pluras dies continuatus; *Succus* item *Ireos noſtratis ad aliquot uncias* aliquoties hauſtus. Imò *Pilulæ Hydropicæ Bontii ad* ℨß. cum *Mercurio dulci* pluries aſſumtæ non minorem effectum habent. Commendant quoque *Infuſum Hellebor. nigr. Gratiolæ*, *Radic. Cyclamin.* & *Aſari* cum *Radic. Gentianæ cruciatæ*, *Vincetox. Ononid. Rub. Tinctur. Ariſtol. rotund. ver. Herbar. Anſerin. Veron. Thée* &c. Formulæ poſſunt eſſe variæ, v. gr.

℞. *Maſſ. Pilul. hydrop. Bont.*
♀rear. Qu. ana ℨß.
Reſin. Jalapp. ℈ß.
Cinnab. ♁ *n. opt.* ℈j.
Eſſent. Trifol. fibr. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. XLVIII. Conſperſ. pulv. Liquir. d. ad ſcat. Doſis num. 12. *quotidie mane cum Aqu. flor. Sambuc.*

Vel ℞. *Magiſt. Jalapp.* aut *Scammon.* gr. ix.
Nucl. Perſicor. ℨij.
Invicem probè contuſis affunde
Aqu. Plantag.
Ononid. ana ℥j.
M. f. Emulſio, cui adde
Syrup. Capill. ♀r. ℨiij.
Julep. roſac. ℨj.
Miſc. d. ad Vitr. Sumatur pro doſi, repetatur aliquoties.

Vel ℞. *Radic. Jalapp.* ℨß.
Salis Juniper. vel Onon. ℈ß.
M. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi aliquoties, ſi opus videbitur, iterandâ.

Vel ℞. *Maſſ. Pilular. de Ammoniac.* gr. xv.
Extract. Hellebor. nigr. gr. vj.
Mercur. dulc. opt. ℈ß.
Ol. Tereb. q. ſ.
M. f. Pilul. num. 15. *Sumantur pro doſi matutinâ, repetendâ pluries, ſi è re eſſe judicabitur.*

Vel ℞. *Maſſ. Pilul. Emanuel. gr.* xv.
Extract. Trochiſc. alband. gr. j.
vel Eſulæ gr. iij.
Eſſent. Succin. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. xij. *Dentur pro doſi.*

Vel ℞. *Mercur. dulc. optim. gr.* xxv.
Magiſt. Jalapp. gr. viij. *vel* ix.
Crem.

Crem. ♀ri gr. vj.
Ol. ſtillat. Fœnic. gutt. ij.
M. f. Pulv. ſubtil. d. ad ch. pro doſi matut.

Vel ℞. *Spirit. Ceraſ. nigr.* ℈ij.
Aniſ. ℈j.
Juniper. ℈ß.
Magiſt. Jalapp. vel
Scamon. gr. viij. *vel* ix.
Solutis leni igne adde
Syrup. Violar. purp. vel
de Nymph. vel
Julep. roſat. ʒiiß.
Detur ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Salis polychreſt.* ʒß.
Mercur. corallat. Helmont. gr. vij.
M. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi mat.

Vel ℞. *Oxymel. hellebor. Geſner.*
Syrup. de Rhamn. Cathart.
Aqu. Alkekeng. ana ℥j.
M. d. ad Vitr. Sumatur mane ac veſper. Cochleare plenum.

Vel ℞. *Radic. Gentian. cruciat.*
Ariſtol. rot. ver.
Eryng. vel Fœnic. vel
Rubiæ ana ℥ß.
Herb. Betonic. Mij.
Flor. Geniſt. Mj.
Bacc. Alkek.
Juniper.
Semin. Petroſ. vel
Naſturt. vel
Raphan.
Fœnic. ana ʒij.
Fol. Sen. opt. mund. ℥j.
Radic. Helleb. nigr. vel
Hermodactyl.
Rhab. el. ana ℥ß.
Spic. Indic. ʒiß.
Salis Tartar. ʒj.
Inciſis, contuſis, & in nodulo ligatis affunde Vini albi veter. ℔iiij.
Aqu. fervent. ℔ij.
Quotidie mane exhauriatur Cyathus unciarum ſex.

Vel ℞. *Succi Ireos noſtratis recenter expreſſ. ac filtrati* ℥ij. *plus minus.*
Spirit. Cochlear. vel
Tinctur. ♄ *n.* ℈j.
M. d. ad Vitr. Sumatur pro doſi mane aliquoties pro re natâ repetenda.

Sunt, qui *Ovum gallinaceum* aperiunt, albumen effluere permittunt, ejusque loco dein Succum Ireos infundunt, cum Vitello probè ligneâ ſpatulâ permiſcent, tantillum in Cineribus calidis calefaciunt, & ita exhauriunt, aliquoties repetendo, ac per tres pluresve horas deſuper jejunando. Poteſt & *Sal polychreſtum* aliquoties ad ʒij. cum *Decocto radicis Urticæ, Virgæ aur.* & *Ononid.* exhiberi.

Vel ℞. *Radic. Ebul.*
Aſar.
Vincetox.
Gratiol. ana ʒij.
Herb. Heder. terr.
Fragar.
Pimpinell. ana Mj.
Bacc. Heder. arb.
Laur. ana ʒij.
Semin. Aniſ.
Dauc. ana ℥ß.
Petroſ. ʒij.
Cinam. elect. ʒiß.
Salis Junip. ʒj.

Agaric.

Agaric. trochiſc.
Radic. Helleb. nigr.
Rhab. elect. ana ℥ß.
Limat. Chalyb. in nod. lig. ʒvj.
Inciſis, contuſ. & in nodulo ligatis affunde
Vini alb. Veter. ℔iiiß.
Aqu. fontan. Calent. ℔ij.
Stent per noctem in loco tepido, poſtmodum quotidie mane Cyathus unciarum quatuor exhauriatur.

Purgato autem ſic pluries corpore, intercalanda ſunt Remedia non ſolùm viſcidam pituitam reſolventia, ſed & inſimul per Glandulas renales, aut cutaneas præcipitantia. Atque huic ſcopo ſatisfacere creduntur *Decoctum Granor. Coffée toſtor. frequentiſſimè potum: Decoctum* item *Radicum* ſuperius jam commendatarum cum *Herbis* inſuper *Agrimoniæ, Matriſylvæ, Virgæ aureæ, Hederæ terreſtris, Ononid. Bacc. Juniper. Alkekeng. Cynosbat. Semin. Milii ſolis, Dauci cretic. Naſturtii, Fœnicul. Petroſelin. Paludapii.* Imò *Radix Sigill. Salomon. Virg. aureæ*, vel *Semina Paludapii ſ. Apii ſelini, Naſturtii*, aut *Thlaſpios ad* ʒj. ſæpius aſſumta cum Juſculo mira interdum præſtare viſa ſunt. Aliquando *drachma una Salis Geniſtæ, Polychreſti, Abſynthii, Ononidis, Virgæ aureæ* cum *Juſculo* ſumta effectu laudando non caruit. *Elixir proprietatis ſine acido* etiam *ad* ʒj. frequenter ſumtum cum *Decocto* aliquo ſuperius nominato, aut *Decocto ſaltem lignorum* exiccante atque diaphoretico utile nonnullis fuit. Inprimis autem pro *ſpecificis* habentur *martialia*, v. gr. *Diaph. ♂tial. Crocus ♂t. aperit. Mars cum ♀re ppt. Vitriolum Martis*, ſæpius ad gr. xv. exhibita, cum *Cancrorum telis* vel *lapidibus ppt.* Quin *Conchæ* aut *Cochleæ* unâ cum ſuis *teſtis exuſtæ*, ac in *pulverem* redactæ *ad* ℈ij. *vel* ʒj. ſpecificè Hydropicos curare dicuntur. Juvant nonnunquam & *Spiritus Terebinth. ad* ℈ß. *Tinctura Salis ♀ri, Spirit. aperit. Penoti, Eſſent. Succini, Tinctura Martis aperitiv. ♁n. Corallor. cum Nitr. Tinctura traumatica, ad* ʒß. non rarò propinata.

Quòd ſi ex uſu talium remediorum Cutis reddatur ad ſudandum apta, imò ſudores jam prodire incipiant, tunc aliquoties Ægri *Laconico* immittantur, in quo cum ſudor largiter excutitur, ſignum eſt futuræ ſalutis haud contemnendum; præprimis ſi Tumor Abdominis & Pedum inde minuatur. Rarum eſt exemplum Fœminæ plus quam ſexagenario-majoris, quam anno 1698. ex Ictero flavo Hydropicam redditam poſt plures ſudores, Tumorem utcunque minuentes, *Balnei mineralis Schauenburgenſis*, in viciniâ noſtrâ ſcaturientis, ope & uſu per menſem continuato ab Aſcite prorſus liberatam, & integræ ſanitati reſtitutam non ſine ſtupore vidimus; poſtquam ante uſum Balnei per aliquot menſes antihydropicis remediis ſine alio, quàm ſudoris ſucceſſu, uſa fuerit, Urinâ ſemper eâdem, i. e. lixivioſo-nonnihil turbidâ, ac ſæpius adhuc ictericâ exiſtente. Ab eo autem reconvaleſcentiæ termino adhuc per decem annos commodè & benè vixit,

vixit, donec tandem ex Febri hecticâ, & Maraſmo ſenili ſupremum diem obierit.

Si Formulas deſideres ejusmodi incidentium, aperientium, deobſtruentium atque diureticorum remediorum, qualia quidem in hoc morbo, ubi Glandulæ & Vaſculorum extremitates mucilaginoſo vel gelatinoſo-viſcidâ lymphâ infarctæ ſunt, requiruntur, en varias, quas ſubinde apud Hydropicos cum ſucceſſu haud pœnitendo uſurpavimus, & adhuc occaſione datâ in uſum trahere ſolemus; v.g. ſi nulla adeſt Febris inſignis,

℞. *Radic. Ariſtol. rot. ver.*
Gentian. cruciat.
Eryng.
Carlin. ana ℥ß.
Herb. Beton.
Marrub. alb.
Trifol. fibr. ana Mj.
Bacc. Juniper.
Semin. Fœnic. ana ʒiij.
Salis Juniper. ʒiß.
Inciſis, contuſis atq; in nodulo ligatis affunde Vini alb. veter. ℔iij.
Aqu. fontan. calent. ℔iß.
Hinc mane ac veſperi horâ ante paſtum exhauriatur calix unciarum quatuor.

Vel ℞. *Radic. Pimpinell.*
Fœnic. ana ʒvj.
Ruſc.
Rhab. Monach.
Ebul. ana ℥ß.
Baccar. Alkekeng. ʒiij.
Semin. Naſturt.
Aniſ. ana ʒvj.
Inciſa & contuſa uſurpentur ut ſupra.

Vel ℞. *Radic. Apii, Aſparag. ana* ℥ß.
Rubiæ, Ruſc.
Bryon. Aſar. ana ʒiſ.
Herb. Meliſſ. Scolopendr. aa. Mj.
Anſerin. Agrimon. aa. Mß.
Bacc. Juniper.
Semin. Apii, Urtic.
Thlaſp. ana ʒij.
Limat. Chalyb. in nod. ligat. ℥ß.
Inciſ. & contuſ. accommodentur ac uſurpentur ut ſupra.

Vel ℞. *Radic. Ononid.*
Scrophular. ana ℥ß.
Cortic. median. Sambuc.
Tamar. ana ʒiij.
Herb. Meliſſ.
Card. bened. ana Mj.
Summit. Cent. min.
Virg. aur.
Abſynth. ana Mß.
Semin. Napi, Raphan.
Urtic. ana ℥ß.
Salis Fabar. ʒj.
Spic. Indic. ʒiß.
Inciſa & contuſa uſurpentur ut ſupra.

Vel ℞. *Radic. Calam. arom.* Liquirit.
ana ʒiij.
Cichor. vel Taraxac.
Ireos noſtrat. ana ʒvj.
Herb. Naſturt. aquat. cum tot.
Siderit. arvenſ.
Calaminth. ana Mj.
Semin. Aniſ. Fœnic.
Cumin. Dauc. ana ℥ß.
Ficuum pingu. par. vj.
Inciſ. & contuſ. d. ad Nodul. *ex Sindone rubrâ. Affunde Vini alb. vet.* ℔iiij.

Aqu. font. ℔ij.

Coque per horam integram ferè ad medias; Colatur. d. ad Vitr. De hoc Vino dein m. ac veſper. cyathus propinetur unciarum trium vel quatuor.

Vel ℞. *Radic. Bardan.*
Card. bened.
Saxifrag. alb. ana ℥ß.
Bacc. Juniper. ʒij.
Semin. Naſturt.
Petroſelin.
Milii Solis ana ʒiij.
Herbar. Heder. terr. Miij.

Inciſ. & contuſa accommodentur, & uſurpentur ut ſupra cum leni coctione, vel infundantur in liquorem convenientem, ac ita bibantur.

Solent alii *Baccas Alkekengi, Cynosbat.* & *Juniperi, Herbas Abſynth. Abroton. Plantag. aquat. Trifol. fibrin. Sanicul. Pyrol. Alchymill. Virgæ aureæ, Fragariæ, Anſerinæ, Piloſellæ, Bellidis minoris, Pentaphylli, Radices Urtic. Carlin. Filic. Sarſæparill. Chin.* &c. in *Vino albō veteri* coquere, deque hoc poſtea *Decocto* quotidie mane cyathum unciarum quatuor exhaurire.

Vel ℞. *Herbar. Scab. Heder. terr.*
Flor. Roſar. Damaſc.
Sambuc. ana *part. æqu.*

Inciſa pone in Cucurbitam vitr. Affunde Fœces Vini, ut ſupereremineant; ſtent per 14. dies. Deſtilla hinc per Alembicum vitreum, ac de Liquore deſtillato quotidie cochleare plenum exhibe, horâ ante paſtum, ſuperbibendo Decoctum Granor. *Coffée toſt.*

Vel ℞. *Herbar. rec. Naſturt. aquat.*
Beccabung. Chereſ.
Apii Macedon. ſive ſelin.
Plantag. latifol. vel aquat. aa. Miij.
Cochlear. vel
Trifol. fibr. Mij.

Incide, contunde, ſuccum exprime, & filtra per chartam emporetic. vel in Ollâ terreâ probè tectâ pone per bihorium in Clibanum, vel Cineres calentes, poſtea ſuccum clarum decanta & uſui aſſerva, de quo poſtea mane ac veſperi duæ unciæ cum vel ſine Sacharo per duas vel tres hebdomadas propinentur, intercalando hebdomadatim purgans aliquod ſupra præſcriptum.

Subinde Plantæ tales cum *Sero Lactis caprilli* coquuntur, colatusque *Liquor* bibendus traditur, quotidie iterandus per ſpatium aliquot hebdomadarum. Vel *Juſcula* iisdem alterata ſimiliter hauriuntur; videlicet aliquot ejusmodi *Plantarum antiſcorbuticarum manipulis* mane ac veſperi recenter conciſis *Juſculum* carnis aliudve affunditur, hinc relinquitur donec non amplius ferveat, colatum dein hauritur.

Vel ℞. *Radic. Dulcamar. cum Ligno & Fol.* Mj.
Taraxac. ʒiß.

Inciſis affunde Aquæ fontan. ℔vij. *Tege probè, coque per quadrantem horæ plus minus, & de colato decocto mane quidem hauſtum calentem trihorio ante prandium, veſperi autem bihorio ante cœnam & cubitum ituro frigidum* pro-

propina; unde Æger quantum poſſibile ſudabit; in Potu etiam ordinario *Vini albi* vel *Cereviſiæ optim. defœcat.* immerſas continuè habebit *Herbas ſiccas Fragariæ*, *Matriſylvæ* atque *Pentaphylli*.

Multis profuit *Vinum*, cui *Cineres Fabarum*, *Abſynth. Calaminth. Ononid. Juniperi*, *Centaur. min. Geniſt. Agrimon. Anſerin. Menthæ ſylveſtr. Urticæ* &c. immerſi fuerunt, filtratum, & ad uncias quatuor m. ac v. potum. Hujus Vini loco ipſum *Sal lixiviale* talium Plantarum ad ʒß. vel ʒj. aliquoties cum Vehiculo conveniente exhibetur.

Vel ℞. *Cochlear. combuſt. & ſubtiliſſ. pulveriſ.* ʒij.
Radic. Vincetoxic.
Hepatis canin. vel lupin. ppt. ana ʒj.
Cinam. opt.
Macis. ana ʒß.
Zingiber. ℈j.
Sacch. alb. ℥iß.
Miſc. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis ʒj. *m. ac v.*

Vel ℞. *Ocul.* ♋. *ppt.* ʒij.
Diaph. mart. vel
Chalyb. 🜍*re ppt.*
Radic. Ononid.
Bryon.
Fol. Veron.
Semin. Geniſt.
Naſturt.
Anis. ana ʒj.
Sacch. ad pondus omn.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ſcat. Doſis mane ac veſperi ʒj.

Subinde *Succus foliorum Sambuci*, *Ulmariæ*, ac *Verbenæ* cum *Melle* coquitur, deque hoc *Succo* per aliquot dies, Lunâ decreſcente quotidie *uncia una* vel altera exhibetur.

Præprimis autem commendantur quoque *Tincturæ*, v. gr. ♃*nii*, *Corall. Martis aperit. Zwelf. Martis cœrulea Etner. Spirit.* ⊖*li phil. Glauber. Eſſentia Pini*, *Trifol. fibr. Sal. volatil. oleoſ. Sylv. Spirit. Salis armoniac. urinoſ. aniſatus* aut *fœniculatus. Tinctura Martis helleborata* Wedel. aut ſimiles alii *Liquores*, *ad* ℈j. pro doſi, mane ac veſp. cum *Aqu. flor. Sambuc.*

Quod ſi *Febris* adfuerit *lenta major* cum appetitu proſtrato, aut valdè imminuto, ſiti, urinâ lixivioſâ, tumore pedum oedematoſo ſplendente, reſpirandi difficultate, anxietate frequenti pectoris, tum verò *purgantis* loco non niſi *Panacæa ſolutiva alcalina* per plures dies quotidie ſemel aut bis *ad* ʒj. vel ʒiß. cum *Emulſione Amygdal. dulc. dilutiore* exhibebitur; quæ enim *reſinoſa acria purgantia* ſunt, internas glandulas magis inflammant, & ſic Morbi magnitudinem intendunt potius quàm minuunt, *Panacæa* verò illa ſine omnibus torminibus per alvum & urinam blandè evacuat. Ejus proin uſu præmiſſo, & ſubinde etiam reiterato, *Succi Plantarum antiſcorbuticarum* & *aperitivarum* aliquamdiu in uſum trahi poſſunt, ex *Apio communi* & *Macedonico*, *Fœniculo*, *Cherefolio*, *Cardamine*, *Plantagine*, *Urticâ*, *Fragariâ*, *Naſturtio qualicunque*, *Beccabungâ*, *Trifol. fibrin. Ulmar. Hederâ terreſtr.*

Cochlear. Piperitide, Eupatorio cannab. & ſimilibus expreſſi ac filtrati, atque *duarum* vel *trium unciarum doſi* propinati. *Pulveres* etiam proſunt *diaphoretico-diuretici*, quales ſunt v. gr. ſeqq.

℞. *♁n. diaphor.*
Ocul. ♋. ppt.
Specif. ſtom. Poter.
Radic. Taraxac.
Ononid.
Vincetox. ana ʒj.
Salis Juniper.
Fabar.
Nitr. ⊖lat. ana ʒß.
M. f. Pulv. ſubtil. in 15. *doſ. æqu. divid. ad chart. Mane ac veſp. capiatur doſis.*

Vel ℞. *Roob Sambuc.*
Ebul. ana ℥ß.
Cochlearum cum teſtis calcinatar. & ſubtiliſſ. pulveriſatar. vel Milleped. ppt.
Ocul. ♋. ppt. ana ʒj.
Summit. Virg. ☉reæ ſubtiliſſ. pulveriſ. ℈ij.
Syrup. aperit. Minder. q. ſ.
Miſc. f. Electuar. d. ad Pyxid. Doſis ſingulis trihoriis magnitudo Nuciſtæ.

Fieri quoque *Decocta* poſſunt, & diligenter propinari, v. gr.

℞. *Radic. Ulmar. Vincetox. ana* ℥ß.
Scrophular. Saxifrag. ana ʒiij.
Herb. Anſerin. Scabioſ.
Summit. Virg. aureæ ana Mj.
Flor. Geniſt. Mß.
Semin. Urtic. Thlaſp.
Aniſ. ana ʒij.
Inciſ. & contuſ. coqu. in Aqu. fontan. ℔vj. *& Vin. alb. vet.* ℔j *Colatura dein Albumin. Ovor. clarific. detur ad Vitr. Doſis m. ac v. unciæ quatuor.*

Ex *Cineribus Plantarum* ſupra dictarum etiam *Lixivium* cum affuſâ Aquâ fontanâ calente, & poſtmodum filtratâ fit, hujusque *Lixivii* aliquot unciæ mane ac veſperi per aliquod tempus propinantur, cum fructu ſæpius, niſi malum valdè radicatum ſit.

Extus ad tumorem Pedum, aut Scroti, niſi ſplendens admodum fuerit, discutiendum *Fomentationes* inſtitui poſſunt, quem in finem *Folia Sambuci, Ebuli, Nucum, Solani, Hederæ arbor. ac terreſtr. Artemiſ. Juniperi, Pini, Salicis, Pyrorum, Ceraſor.* ac *Prunorum* in *Aquâ* & *Lixivio* coquuntur, hoc poſtea *Decoctum* lagenæ immittitur, indeque Vapor per tabulam ſive aſſerem perforatum ad corpus pedesque admittitur tamdiu, quamdiu Æger ſine moleſtiâ tolerare poteſt. Vel Æger quotidie *Laconicum*, aut *Scamnum ſudatorium* ingrediatur, & per horulæ ſpatium in eo leniter ſudare conetur. Vel *Lixivio communi* incoquuntur ſequentia: *Remedia externa.*

℞. *Radic. Vincetox. Sigill. Salom. ana* ℥j.
Scrophular.
Eryng. ana ℥ß.
Fol. Card. bened.
Anſerin.
Sideritid. arvens.
Chamædr.
Verben. ana Mj.

Salis

Salis ♀ri ℥j.

Bacc. Laur. Alkek. Junip. aa. ℥ß.

Inciſa & contuſ. coque in

Lixivii communis ℔vj. vel viij.

In Colaturâ calefactâ ſæpè lintea immerguntur, eaq; expreſſa integris Cruribus applicantur.

Vel ℞. *Radic. Dulcamar. Bryon.*

Caryophyllat. ana ℥j.

Raſur. Lign. Juniper.

Fagin. ana ℥vj.

Herb. Artemiſ.

Marrub. alb.

Urtic. urent.

Perſicariæ ana Mj.

Salis ♀ri ℥ß.

Inciſ. & contuſ. coque in Aqu. Calcis viv. ℔viij. ad quartæ partis conſumtionem, in colaturâ dein Lintea immerſa calidè applicantur ſæpiſſimè.

Vel ℞. *Lixiv. Ciner. Sarmentor. Vit.* ℥xx.

Olei è Lathyrid. Fernel. ℥iiij.

Miſce & agita tamdiu, donec in lacteum Liquorem Mixtura iſta fuerit redacta; cujus dein uſus eſt, lintea ei calenti immergere, exprimere, & Cruribus frequenter applicare, usque dum ſudor copioſè per guttulas è poris cutaneis extillare notabitur.

Alii *Saccum lineum mollem Furfure & Pulvere flor. Sambuci* implent, hinc *Vino albo* ad aliquot ebullitiones incoquunt, dein exprimunt, & toti Abdomini admovent, poſtquam alteram *Sacci* partem *Pulvere Seminis Cumini* adſperſerunt. Vel *Gemmar. Juniperi, viridibus* atque *perfectis baccis inſtructar. Manipulos duos* coquunt in *Aquâ*, indeque emergentem vaporem, ſæpius ſi feret Æger, ad corpus admittunt pro ſudore eliciendo. Vel ex *Farinâ ſecalinâ* & *Furfure* Panes coquunt, eos dein adhuc calentes per medium ſecant, vaporem in ſellâ perforatâ ad corpus & pedes admittunt, aliquoties hoc opus peragendo, ſi benè tulerit, indeque levamen ac diminutionem Tumoris perſenſerit Ægrotans. Poſſunt & *Herb. Abſynth. Abroton. Aneth. Centaur. min. Sambuc. Ebuli, Rubi ſylveſt. Solani Heder. arbor. Geran. robert. Perſicar. Folia Pini, Sabin. Nucum jugland. Juniper.* &c. *Lixivio Sarmentorum Vitis* incoqui, & *Vapor* inde exhalans ad partes tumentes admitti.

Quando membra Ægrotantis talia non ferunt, ac inde metuenda eſt Inflammatio periculoſa cum variis ſymptomatibus; tum vel *Herbæ recentes Geranii Robert. Perſicar. Folia Lappæ, Solani, Verbaſci, Tabaci, Rubi ſylveſtr. Sambuci, Ebuli*, &c. flaccida nonnihil ſuper calentem focum reddita, *Cruribus*, ac ipſi quoque Abdomini frequenter adplicantur: vel dictarum modò *Herbarum*, ſimiliumve aliarum *ſiccatarum Pulvis* ſubinde inſpergitur prunis, ſive ardentibus carbonibus, fumoque hinc emergente lintea imbuta calidè tumentibus partibus applicantur.

Quod ſi ſplendeant, & quaſi oleaginoſo humore obducta ſint Crura, tum certè melius, vel tutius non reperitur medicamen ad Gangrænam præcavendam, vel etiam diſſipandam, quàm *Farina ſecalina* aut *triticea, probè ſiccata*, pro lubitu *Cretæ albæ*,

albæ, *Bolo communi*, & *Pulveri radic. Liquir.* permiſcenda, atque Cruribus bis de die adſpergenda. Quando *Puſtulæ* efflorescunt, rupturam ſui & ſeri profluvium minantes, tunc nihilominus pergendum in uſu Pulveris.

Ubi autem *Puſtulæ* hinc inde majores effloruerunt, ac hæ tandem ruptæ ſerum fundant, ſicque Pedes ſero ſtillantes evadant, tum plerunque cum ipſis Aquis Anima prodit, & Hominem exanimem poſt ſe relinquit. Aut antequam Aquæ omnes effluxerunt, ſtriæ vel maculæ rubicundo-lividæ in Cruribus enaſcuntur, tanquam certa Gangrænæ, Sphacelique præſentis, ac brevibus poſt diebus ſubſequuturæ mortis indicia. Ad manantia autem Crurum loca vix melius deprehendi remedium, quàm *Unguentum album camphoratum*, vel etiam *Farinam triticeam* cum *Cretâ albâ pulveriſatâ* & *Oleo Lilior. albor.* vel *roſaceo* permiſtam, & inunctam.

Symptomatibus aliis urgentibus occurrendum, quemadmodum ſub titulis peculiaribus talium Affectuum indigitatum reperietur. Præcaveri Hydrops ſæpè poteſt, ſi *Fonticulus* unus aut alter in brachio aut pede excitetur. In Diætâ ea ſunt concedenda, quæ eupepta ſunt, & laudabilem chylum exhibent. A potu exceſſivo ſemper abſtinendum. Alvus quotidie reſpondere debet. Somno non nimis indulgendum. *Potus Coffée* frequentiſſimè bibi poteſt.

HYDROPS ANASARCA, ſ. LEVCOPHLEGMATIA, eſt Tumor oedematoſus totius corporis cum pallore, & laſſitudine conjunctus, originem trahens à ſero viſcido in cutaneis glandulis atque tubulis copiosè ſtagnante, Cutimque ſic nonnihil attollente ac intumefaciente. *Hydrops anaſarca.*

Usque adeo ut pro Parte affectâ maximè habere debeamus totam Cutis peripheriam: quanquam & in partibus internis glanduloſis aliqualis obſtructio contingere queat. *Pars affecta.*

Producitur autem morbus, quandocunque ſanguis Ægri valdè cachecticus, ſive Cacochymiâ ſeroſo-pituitosâ inquinatus, occaſione qualicunque nactâ in tubulis cutaneis, per quos partim tranſpirare, partim circulare deberet, quoad lymphaticas ſuas particulas in Glandulis Cutis miliaribus ſecerni conſuetas, obhæreſcit. Nimirum vel ipſum Serum ſanguinis copioſum, craſſius atque nonnihil viſcidum, ob intercurrens aliquod acidum auſteriuſculum, reddi hâcque ratione in Glandulis cutaneis ſtagnare poteſt. Vel etiam Cutis ipſa cum ſuis poris atque tubulis à frigore Aëris externi ſimul ita conſtringi & anguſtari valet, ut ſerum illud copioſum, utut non ita craſſum, penetrare tamen cum omnibus ſuis moleculis nequeat, ſed transmiſſis tenuioribus, ſpiſſiores ibidem relinquere neceſſe habeat. Ad collectionem copioſi talis Seri ea contribuunt, quæcunque in Cachexiâ ſuperius indigitata *Morbus.*

digitata fuerunt. Hoc ſolùm addendum, Viduas atque Virgines non menſtruatas probè, vel etiam Pueros helluones, & horæis Fructibus nimium indulgentes, huic morbo valdè obnoxios exiſtere.

[Di]agno[ſis].

Cognoſcitur facilè ex pallido Tumore universæ Cutis corporis. Tumor hic licèt oedematoſus ſit, non tamen ingens adeo eſt, ut inſigniter admodum naturalem magnitudinem partium excedat. Vocare ſolent hinc Germani *ein Verblunſenheit*. Color autem floridus atque naturalis per totam Cutis circumferentiam mutatur in pallidum, vel albicantem.

Progno[ſi]s.

Affectus non periculoſus, ſi in externis ſolùm partibus, cuteque hoſpitetur; ſi verò internas ſimul glandulas, easque tenaciter occupaverit, tum periculum eſt, ne in *Aſcitem* atque *Tympanitem* convertatur. Quin & vidimus, eidem poſt obſervatum deterius vitæ regimen, *Apoplexiam* ipſam lethalem ſucceſſiſſe.

[C]uratio.

In *Curatione* Corpus ante omnia *Pilulis hydropicis Bontii* cum *Mercurio dulci* aliquoties eſt purgandum; vel *Vinum medicatum purgans* ex *diureticis* & *amaris* eſt propinandum. Verb. grat pro Puero decem vel duodecim annorum:

℞. *Maſſ. Pilul. hydrop. Bont.* ʒj.
Mercur. dulc. opt. ℈ij.
Reſinæ Jalapp. ℈ß. *ad gr.* xv.
Ol. ſtillat. Lavend. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 60. *Inaur. d. ad ſcat. Doſis quotidie mane* 6. 7. *vel* 8. *cum vehiculo convenienti.* Adultus autem decem vel duodecim illarum capere poteſt:

Vel ℞. *Extract. panchymag. Croll.*
Maſſ. Pilul. marocoſt. ana ℈ij.
Magiſt. Scammon. ℈j.
Eſſent. Myrrh. q. ſ.

M. f. Pilulæ num. 60. *Inaur. d ad ſcat. Doſis pro Puero* 5. 6. *vel* 7. *Pro Adulto decem.*

Vel ℞. *Radic. Jalapp.* ℈j.
Crem. ♀*ri vel*
Salis eſſent. Card. bened.
Mercur. dulc. opt. ana gr. vj.
Scammon. ♀*rat. gr.* ij. *vel* iij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. pro doſi mane ſumendâ ab Adulto.

In complexionibus delicatis *Ptiſanam laxativam* concedere poſſumus, non ſine fructu operantem, ſi per aliquot dies mane aſſumatur, aut etiam veſperi; ſequentem verò in modum concinnari poteſt:

℞. *Fol. Senn. opt. mund.* ℥ij.
Paſſular. minor. ℥iß.
Semin. Coriandr.
Fœnic. ana ʒij.
Crem. ♀*ri* ʒß.

Inciſ. & contuſ. coque in Aquæ fontan. Libris tribus p. c. ad tertiæ partis conſumtionem. In Colaturâ diſſolve
Mannæ calabrinæ ℥x.
Clarifica cum Albumine ovor. & adde
Aquæ Cinamom. ℥j.

Detur ad Vitr. Doſis quotidie mane unciæ duæ plus minus in Pueris, unciæ quatuor autem in Adultis.

Vel *Vinum medicatum purgans* ordinari poterit, v. gr.

℞. *Radic.*

℞. Radic. Vincetox.
Eryng.
Calam. arom. ana ℥ß.
Herb. Agrimon.
Anſerin.
Summit. Cent. min. ana Mj.
Flor. Calend. Geniſt. ana Mß.
Fol. Senæ opt. mund. ℥j.
Agaric. troch.
Rhab. elect. ana ʒij.
Semin. Anis.
Spic. Indic. ana ʒij.
Salis Juniper. ʒj.

Inciſis & in nodulo ligatis affunde Vini albi veteris ℔iij. & Aqu. fontan. ℔iß. p. c. Hinc quotidie mane unciæ quatuor plus minus hauriantur ab Adulto.

Subinde *Panacæam ſolutivam alcalinam* per plures dies cum *Diaphoret. martial.* exhibui ; vel ejus loco quotidie mane *Syrupum macrobium* ad ℥ß. vel ʒvj. dedi.

Dein Serum ſanguinis copioſum & craſſum partim attenuandum, partim per vias Urinæ ac Sudoris præcipitandum venit. Attenuabitur exhibitione frequenti *Decocti Radic. Herbarum & Seminum* contra *Aſcitem* commendati. Vel ſolum *decoctum Granorum Coffée toſtor.* aut *Infuſum Fol. Thée* quotidie ter quaterve per plures hebdomadas potum optimè confert ; quibus tamen intercalare debemus partim ſolutionem *Succolatæ* in *Aquâ* vel etiam *Lacte* tenuiore factam ac potam : partim *Pulveres Oculor. ♋. ppt. Diaph. ♂ial.* vel *♃vial. Spodii ppt. Radic. Sigill. Salomon. Ir. flor. Irid. noſtr. Taraxacon. Aron. Summit. Virg. aureæ, Sal. polychreſt. Fabar. Juniper. Ononid. Tamaric. Milleped. ppt. Cinam. acut. Cubebar. Cardamom. Semin. Napi, Paludapii, Petroſel. Fœnicul. Dauc. Milii Solis* &c. Quæ quidem vel per ſe ſub *Pulverum* aut *Tragematum* formâ, vel cum permiſtione *Extract. Ariſtoloch. Vincetox. Centaur. min. Gentian. cruciat. Abſynth. Ononid.* ſub formâ *pilularum* diu uſurpari poſſunt. Conducunt tamen etiam alterantia ſingula in Hydrope Aſcite laudata. A *Venæſectione* abſtinendum. *Laconica* & *Sudatoria* ſicca non contemnenda. In *Diætâ* Cibi magis ſicci, iique principio ſulphureo-balſamico turgentes magis quàm aqueo in uſum vocandi; contra ab omnibus acidis, ſalſis, fumo induratis, dyſpeptis eſt abſtinendum. Aër frigido-humidus, triſtitia gravis, ira fortis, quies & ſomnus nimii ſunt fugiendi.

HYDROPS PECTORIS ſ. **THORACIS**, eſt extravaſatio & collectio humoris ſeroſo-ſalſi in cavitate thoracis alterutrâ vel utraque, cum reſpirandi difficultate per vices ingraveſcente, aliiſque ſymptomatibus conjuncta, atque à rupturâ vaſculorum lymphaticorum, vel eorundem eroſione oriunda. *Hydrops Pectoris.*

Pectoris hinc cavitas heic vitiata eſt quatenus ab admiſſâ ſeri plus minus aquoſi quantitate anguſtatur. In ſpecie tamen Glandulæ qualeſcunque Thoracis, indeque emergentes tubuli lymphatici læduntur. *Pars affecta.*

Etenim extravaſantur humores *Cauſa.* illi

ſeroſi, quandocunque Vaſa lymphatica in Pectore aperiuntur, ſive dein hæc apertio per *ῥῆξιν*, *ruptionem*, ſive per *διάβρωσιν*, *eroſionem*, facta fuerit. Rumpuntur vaſa *nunc* per vim iis ab externâ quadam cauſâ illatam, in Vulneribus, Contuſionibus, Tuſſi violentâ, vociferatione nimiâ, aut ſimili quadam re: *nunc* per nimiam diſtenſionem, ab extraordinariâ quadã Lymphæ transeuntis copiâ factam; quando videlicet ſerum maſſæ ſanguineæ in Glandulis ſecretum ſtatim inviſcatur, incraſſatur, atque in Tubulis earum excretoriis ſubſiſtit, ſicque Glandulas in Tubercula plus minus dura attollit, unde accumulatum, quod de novo ſemper ex arterioſo ſanguine accedit, ſerum vaſcula tandem nimis diſtendendo rumpit, & in Thoracis cavum effluit. Ut adeo geneſis hujus Morbi cum geneſi Aſcitis prorſus conveniat. Obnoxii hinc ſunt eidem, qui Pectore obeſo ſunt præditi, qui Baccho & Cereri ſtrenuè litant, qui in aurâ nebuloſâ ſive humido-frigidâ diu vel habitant, vel peregrinantur, qui denique gelidis liquorum hauſtibus frequenter delectantur.

Diagno- Cognoſcitur hujus Morbi præſentia ex reſpirandi difficultate & præcordiorum anxietate per vices, præprimis ſub veſperam, ingraveſcente, tuſſiculâ ſiccâ, laſſitudine membrorum, ſomno inquieto, appetitu paulatim imminuto, urinâ parcius prodeunte, utplurimum crudâ & nonnihil lixivioſâ; denique & Aquarum in pectoris cavitate fluctuantium murmuribus, ſicubi de latere in latus Æger decumbens ſeſe provolvat. Quod ſi dextrâ cavitate Thoracis collectum eſt ſerum, tum benè reſpirabit Æger, ubi in dextro latere decumbit; ſiniſtro autem lateri incumbens, ob aquas pulmonem nimis prementes, pejus reſpirabit, atque pectoris anguſtiam adquiret. Si verò in ſiniſtrâ cavitate accumulatæ ſunt Aquæ, tum Æger ſiniſtro lateri melius incumbet atque dormiet. In utraque tandem cavitate collectæ Aquæ id producunt, ut Æger non niſi ſupinè decumbens ſpiritum commodè ducere queat. Porrò id notandum, quod ſerum ſiniſtram pectoris cavitatem occupans Ductum thoracicum premat, ſicque promtum chyli & lymphæ adſcenſum vel tranſitum impediendo, occaſionem facilem præbeat expanſioni præternaturali lymphicorum tubulorum in pedibus exiſtentium, adeoque & oedematoſo horum Tumori. In dextrâ verò cavitate hærentes Aquæ, cùm ductum illum premere nequeant, hactenus adeo citò & maturè crurum Tumorem minimè producunt. Si magna ſeri copia in Pectore hæreat, tum illud, cui ineſt, latus ſubinde tumidum comparebit, oppoſito latere depreſſiore manente.

In principio hic Affectus non adeo facilè cognoſcitur, neque Medenti cognoſcendus offertur, antequam notabilia ſymptomata & moleſtias Homini inferat. Tacitè nimirum gliſcit hoc malum, radiceſque paulatim firmas ſine Ægrotantis incommodo

 agit;

agit; etiamſi enim forſan interdum aliqualem reſpirandi difficultatem perſentiat, non curat tamen eam, quia lenis adhuc eſt, per intervalla accedens & diu non durans. Quando autem vires eundo majores paulatim adquiſivit hic Morbus, tum frequenti demum pectoris anxietate, & ſpirandi difficultate, per incertas periodos redeunte, ac plus minus diu durante, ſeſe cognoſcendum præbet. Augetur hoc tempore ſenſim cauſa illius, niſi efficaci medicamine radicem extirpaveris. Ingraveſcunt quotidie magis ac magis ſymptomata, reſpirandi nimirum difficultas & anxietas, quæ, dum ſalſedo Aquarum extravaſatarum nervos ſubinde pneumonicos aut diaphragmaticos magis criſpat, vellicat, atque ſpasmodicè aliquandiu contrahit, convulſiva & periodica evadit; hincque temporis ſucceſſu, auctâ ſeri in pectore copiâ, major usque & usque reddita Dyſorexiam, Febriculam lentam, Sitim aliqualem, carnis Conſumtionem, noctes graves, faciei pallorem, tandem & Hydropem quoque Aſcitem poſt ſe trahit.

Prognoſis. Morbus proin in principio ſui adhuc curabilis, in augmento & progreſſu difficilis, in ſtatu tandem ſuo, ubi jam hectica Febris ſeſe junxit, planè immedicabilis & lethalis exiſtit. Diuturnus tamen, atque per annos interdum integros in Homine gliſcens, antequam corporis funeſtam cum lentâ Febri maciem inducat. Conſumptio hæc corporis paulatina quoque eſt, & ad plures ſeſe menſes plerunque extendit, quibus certè miſeram Æger vitam inter frequentes Anxietates graviſſimas transigere cogitur. Tandem Aſcites quoque Hydrops utplurimum jungitur, antequam mors, tantæ finem impoſitura miſeriæ, appropinquet.

Curat. *Curatio* proin in principio requirit medicamina aperientia, deobſtruentia, purgantia, incidentia, reſolventia, quibus videlicet ſerum craſſum attenuari, viſcidum ac lentum incidi, ſalſum & acre edulcorari, ac ita Glandularum obſtructiones reſolvi, ſtagnantesque jam Aquæ quâ datâ portâ commodiore eliminari queant. In hunc finem commendare debemus *Ptiſanam è Mannâ laxativam*, aliave purgantia ſub præcedente proximè Titulo ordinata.

Purgante præmiſſo, ac ſubinde iterato, ſtatim Fonticulus in Brachio aut Pede excitandus eſt, & quidem eo in latere, in quo hærere Aquas notabimus. Deinceps verò quotidie mane per longum tempus ſequens exhibebitur non ſine ſucceſſu:

℞. *Syrupi macrobii* ℥vj.
Oxymelit. hellebor. Gesn. ℥ij.
Tinctur. ♄ *n.* ʒj.

M. d. ad Vitr. Doſis cochleare plenum. Mane ac veſperi dein modò *Infuſum fol. Thée*, modò *Decoctum Granor. Coffée toſtor.* cum 25. vel 30. guttis *Tinct. Salis* ♀*ri* vel *Mart. aperit.* vel ♄ *nii* propinari poteſt. Vel *Succi Plantarum antiſcorbuticarum filtrati*, aut *Deſtillatum hippenteror.* ad ℥ij. vel iij. commendabitur. Aliquando ſequens

quens

quens Infuſum conducit m. ac veſp. per aliquot hebdomadas datum :

℞. *Milleped. vivor. contuſ. num. 20. ad 30.*
Croc. oriental. ver. gr. vj.
Radic. Helen. inciſ. ℥ij.
Sacch. cand alb. ℥iß.

Mixtis affunde Vini albi veteris ℥iij. *ſtent per bihorium in loco tepido, colatus poſtea liquor potetur.*

Vel ℞. *Radic. Helen.*
Vincetox.
Bryon.
Aſar.
Cucum. ana ℥iij.
Herb. Veron. Marrub. alb. ana Mj.
Hed. terr.
Hyſſop. ana Mß.
Baccar. Juniper.
Laur.
Semin. Aniſ.
Fœnic. ana ℥ij.
Croc. oriental. ver.
Cortic. Winteran. ana ℥j.
Limat. mart. in nodulo ligat. ℥ß.

Inciſis, & in nodulo ex Sindon. rubr. ligatis affunde Vini albi veter. ℔iiiß.
Aqu. Gramin. Hed. terr. aa ℔ß.
Fœnicul. ℥iij.

Stent per noctem in Cineribus calidis, poſtmodum m. ac veſp. ℥iij. *vel* ℥iiij. *hauriantur.*

Sub *Pulveris* formâ ſequens conducit :

℞. ♁*nii diaph.*
Ocul. ♋. *ppt.*
Diaph. ♃*vial.*
Milleped. ppt. ana ℥j.
Salis volat. Viper. vel C. C. pur.
Cinnab. ♁ *n. corr. ana* ℥ß.

Miſc. f. Pulv. ſubt. div. in 10. *doſ. æqu. ad ch. Man. ac veſp. capiatur doſis cum Aquâ Veronicæ, flor. Sambuci Naſturt. aquat. aut Infuſo fol. Thée & Betonic.*

Vel ℞. *Dent. Hippopot. ppt.*
Corall. alb. ppt. ana ℥iß.
Radic. Ireos flor.
Helen. Liquir.
Semin. Naſturt. Urtic.
Thlaſp. Fœnic. ana ℥j.
Salis volat. Succin. aut Fuligin. ℈ij.
Croci orient. ver. ℈j.

M. f. Pulv. ſubtil. divid. in 12. *doſ. æqu. ad ch. m. ac v. ſumendas.*

Vel *Salia lixivialia* Plantarum, v. gr. *Onon. Juniperi, Fabar. Abſynth.* ad ℥ß. *quotidie mane ac veſperi* cum *Juſculo* dabuntur. Imò ſingula *Sale lixiviali* condientur. Proſunt quoque ea alterantia ſingula, quæ in Curatione Hydropis Aſcitis laudata ſuperius fuerunt.

In Paroxyſmo Anxietatum magnarum ſequens non rarò levamen inſigne attulit :

℞. *Ol. Amygd. dulc. rec. expr.* ℥iß.
Axung. canis rec. ℥iij.
Spermat. Cet. rec. ℥iß.
Eſſent. Croc.
Spir. Sal. arm. aniſ. ana ℥ß.
Syrup. de Hyſſop. vel Heder. terr. ℥x.

Miſc. d. ad Fictile, ac ſingulis bihoriis cochleare plenum capiatur.

Vel *Sperma Ceti rec.* in *Juſculo* qualicunque ſolutum aliquoties exhibeatur.

 Si

Si redeat frequenter Paroxyſmus, & quidem cum metu convulſionis, *anodyna* dari poſſunt, v. gr.

℞. *Spir. Sal. arm. aniſ. vel fœnic.* ℥iß.
Eſſent. Opii liquid. ℥ß.
M. d. ad Vitr. Singulis ſex horis 20. aut plures guttæ capiantur cum *Julepo* ex *Aquâ Veronic.* & *Syrupo Bellid. min.* vel *Capill.* ♀ r.

℞. *Maſſ. Pilul. de Styrac. gr.* iv.
Theriac. cœleſt. gr. iij.
Balſam. Peruv. q. ſ.
M. f. Pilulæ num. 7. *ſumantur noctu horâ ſomni.*

Quandoque *Clyſmata emollientia* & *detergentia* injiciuntur. Si his nihil proficiamus medicamentis, tum *Paracentheſis* thoracis inter ſextam & ſeptimam coſtam debito modo inſtituenda eſt, atque ſic exitus Aquis procurandus; quod ſine omni periculo fieri poteſt, ſi non diu nimis expectaveris. Sed ſcire debes quonam in latere inſtituenda ſit. Si Æger tali Operationi reſiſtit, & Affectus immedicabilis evaſit, tum *Cura* tantùm *palliativa* eſt obſervanda, atque Symptomata mitiganda, quemadmodum ſub titulis eorum demonſtatur. Diæta tandem conveniens præſcribenda.

Hydrops tympanites.

HYDROPS TYMPANITES

eſt Tumor Abdominis valdè tenſus doloroſus ac retinens; ſonitum ferè inſtar Tympani edens, ac ortum à Membranis Inteſtiniſque flatu diſtentis, ſimulque interdum Lymphâ acri extravaſatâ, & in cavum Abdominis effuſâ trahens. Etenim Tympanitem vix abſque Aſcitis conjunctione evenire poſſe credimus, quanquam non ſemper crura pedesque ſimul intumeſcant, niſi circa finem & paulo ante mortem.

Cauſa. Geneſis ſ. productio hujus Morbi obſcura adhuc eſt, ac difficilis indaginis: quantum tamen conjecturâ aſſequimur, neceſſe eſt, ut tubuli membranacei tam Inteſtinorum, quam Abdominis integumentorum à ſucco quodam acri, acido atque auſtero vellicati criſpentur, ac ſpasmodicè nonnihil conſtringantur, unde Spiritus animales, de Aëreâ naturâ maximè participantes, copioſius influant, atque hinc in tranſitu ulterioreque progreſſu impediti ſubſiſtant, ſicque partes illas flatuosè diſtendant. Experientiâ quoque didicimus, eos, qui Cholerici, & ad ſpasmos proclives exiſtunt, qui flatus ventris admodum retinent cohibentve, qui vitæ ſedentariæ, ac lucubrationibus nocturnis valdè indulgent, qui Baccho Cererique non malè litant, qui Cibis ſalſis, acidis, ac flatulentis quotidie delectantur: quæ denique Fœminæ menſtruum fluxum non ſine torminibus ac flatuoſis expanſionibus ventris, quanquam brevi iterum diſparentibus, patiuntur, in huncce Affectum facilè incidere.

Diagnoſis. Quoad *Diagnoſin*, tumor Abdominis heic eſt renitens, valdè tenſus, acerboque lancinante, urente, & ſcindente dolore per vices ſæpè excrucians, ſimulque pectoris anxietatem, & inquietudines poſt ſe trahens.

Tumor iſte non ſine Febri continuâ intra paucas utplurimum horas gignitur, & magnopere tenſum ſtatim Abdomen efficit, ita quidem ut, ſicubi digito pulſaveris, ſonum ferè inſtar tympani edat. Somnus propter continuos dolores rarus, exiguusque eſt, appetitus verò nullus, ſitis varia, plerunque juſto major. Urina parcius excernitur, eaque ſemper lixivioſa valdè exiſtit, nonnunquam etiam acris & ardens. Pulſus deprehenditur juſto celerior, parvus, debilis, planeque hecticus. Alvus nunc ſegnis, nunc reſpondens, ſed plerunque ſine flatibus ſimul prodeuntibus; ſicubi autem hi quandoque prodeant, tunc inſigne Ægris levamen conciliant. Pedes niſi ante morbi inſultum tumuerint, in principio ejuſdem omni Tumore carent; illo autem per aliquot hebdomadas jam graviter affligente, demum intumeſcere ſed abſque dolore incipiunt; hinc paulatim ſimul Abdomen oedematoſo ulterius tumore, circa lumbos præprimis conſpiciendo, afficitur; qui quidem tamdiu increſcit intra ac extra corpus, donec Æger amiſſis omnibus viribus naturæ debitum exolverit. Tenſio ventris ſæpè Ventriculum adeo comprimit, ut multum retinere nequeat, ſed illud ſæpè per vomitum reſpuere cogatur.

Prognoſis. *Prognoſis* Affectum hunc non ſolùm valdè periculoſum, ſed plerunque incurabilem facit, pauciſſimi enim ac rariſſimi ſunt, qui illius vehementiam naturæ bonitate eludere, adque priſtinam ſanitatem revertere potuerunt. Neque morbus adeo diuturnus eſt, atque alia ſpecies Hydropis, quin continui dolores atque inquietudines unâ cum aſitiâ, haud multarum ſeptimanarum intervallo, Hominem penitus emaciant, excitataque internarum partium Gangrænâ ac Sphacelo, viventium conſortio eripiunt.

Curatio. In *Curatione* criſpationes membranarum ſpaſmodicæ ſunt demulcendæ, flatus diſcutiendi, urina promovenda. Sed hoc opus hic labor; ut neſciat plerunque Medicus, quid agere, præſcribereque, quid linquere velit. *Purgantia* heic certè nociva, *Venæſectiones* inutiles, *diaphoretica*, *diuretica* atque *antiſpaſmodica* valdè debilia; plus enim hoc, ſi ullum, valet Arte malum. Nihilominus tamen Ægri animus venit erigendus, & quantum poſſibile, etiam remediorum ope refocillandus. Quem in finem *Clyſmata carminativo-emollientia* ſæpius ſunt injicienda, cavendo ne quid aëris ſimul ſubintret. Componentur autem illa ex *Aquâ fontanâ*, vel *Urina humanâ*, cui incoctæ ſint *Radices Angelic. Vincetoxic. Imperator. Petaſitid. Chelidon. major. Herb. Naſturt. Malv. Parietar. Meliſſ. Menth. Puleg. Ocym. Calaminth. Matricar. Origan. Sabin. Beccabung. Cochlear. Semina Fœn. græc. Dauc. Aniſ. Fœnic. Carvi, Paludapii, Bacc. Juniper. Laur. Flor. Chamomill. Melilot. Salv. Roriſmar. Lil. convall. Decocto* autem colato dein infundi debet *Mel anthoſatum, roſatum, rutaceum, Ele*ctuar.

Electuar. è *Bacc. Lauri*, cum tantillo *Salis polychreſti.*

Extus toti Abdomini *Cataplasma* imponi poterit ex *Roob Ebuli*, *Sambuci* ac *Juniperi* cum *Sale prunellæ*, *Radicibus Allii*, *Cepar. Sigilli Salomonis*, *Herbisq; recentibus Verbenæ*, *Ariſtolochiæ*, *Ocymi*, *Rutæ*, *Agrimoniæ*, *Anſerinæ*, *Pimpinellæ*, *Ulmariæ*, *Fol. Sabinæ*, *Meliſſ. Salviæ*, *Scordii*, invicem contuſis, & calidiuſculis redditis. Forſan *Emplaſtrum de Meliloto* ac de *Baccis Laur.* ſimul conducet impoſitum.

Intus concedi poſſunt præter duodecim, vel plures etiam doſes *Panacææ ſolutiv. alcalin.* mane videlicet ac veſperi ad ʒj. exhibendæ, *Spirit. Salis armoniac.* quomodocunque *oleoſus* redditus, *Tinctur. Caſtor. cum Spirit. Salis ammon. parat. Spirit. volat.* C. C. *Viperar. Lumbricor. terreſtr. Eſſent. Croc. Elix. propr. ſ. acid. Tinctur.* ♄ *n.* nec non *Tinctur. Martis helleborata Wedelii* cum *Aqu. Cinnam.* Quibus adde *Diaph.* ♂ *ial.* ♃ *vial. Lunare*, ☉ *are. Bezoard. miner. Lapid. Bezoard. occidental. Cinnab nativ.* vel ♄ *n. correct. Unicornu marin. ppt. Cryſtall. alb. ppt. Ægagropilam ppt. Lumbr. terr. ppt. Semen Rut. Naſt. Pæon. Aniſ. Fænic. Dauc. Carv. pulveriſat. Radic. Sigill. Salomon. ppt. Aurum fulminans* &c. ſub formâ pulverum.

Symptomatibus urgentibus ſimul eſt occurrendum, neque heic formidanda *anodyna* & *opiata* aliis permiſcenda. Pro potu ordinario inſerviat *Decoctum Scabioſ. Meliſſ. Hordei*, *Ulmar. Agrimon. Raſur.* C. C. *Paſſular. min. Juſcula* ſubinde *naſturcinis Herbis* alterata concedantur. Imò *deſtillatum equinum ad* ℥iij. *cum Tincturæ Caſtor. gutt.* xv. *vel* xx. ſæpius aſſumtum prodeſſe poteſt.

HYDROPS VTERI, & OVARII MVLIEBRIS, eſt Tumor præternaturalis ſive Uteri, ſive Muliebris Ovarii, oriundus à ſero aquoſo plus minus ſalſo, intra cavitatem tunicasve dictarum partium extravaſato & collecto. *Hydrops Vteri & Ovarii.*

Itaque partim ipſius Uteri cavitas, partim illiusdem non ſecus ac Ovarii tunicæ heic afficiuntur. Rari ſunt hi morbi, ſed tamen ſub inde notati à Practicis. Datur autem alia quoque ſpecies *Hydropis uterini*, ubi ſeroſæ aquæ intra proprias tunicas collectæ, ſenſimque magis auctæ nunc unam nunc plures *Hydatides* ſive *Veſicas aquoſas* componunt. Talis *Hydrops* eapropter audit *veſicalis*, alii etiam *Molam aquoſam*, de quâ ſub Molæ titulo, nuncupant, quod ſubventanea, corruptaque Ovula ei occaſionem præbeant. Ejusmodi Hydatides, Ovulave tumentia aquoſoque liquore turgida in Ovariis non rarò deteguntur per exenterationes cadaverum. *Pars affecta.*

Cauſa proxima eſt Seri è vaſculis lymphaticis, quæ per tunicas affectarum partium naturaliter diſcurrunt, ruptis extravaſatio, &, cùm ulterius progredi nequeat, coacervatio, quæ proin fieri nequit ſine tunicarum dictarum diſtenſione. Diſtenduntur autem hæ ad amplitudinem *Cauſa.*

ſæpè ſtupendam ac nihilominus ſimul præternaturaliter ita incraſſantur, ut triplo etiam craſſiores evadant, idque propter plures particulas gelatinoſo-pituitoſas intra poros ſuæ ſubſtantiæ admiſſas. Sic ante decennium in exenteratione Mulieris Hydrope Ovarii ſiniſtri defunctæ non ſine maximâ admiratione conſpeximus, illud Ovarium ratione ſubſtantiæ ſolidioris ad magnitudinem dimidii alicujus capitis increviſſe, ac præterea ſimul intra tunicas ſuas maximè incraſſatas ultra 15. libras ſeri limpidi flaveſcentis continuiſſe. Ante bieñium aperuimus quoque Cadaver alius Matronæ, cui abdomen ſpatio ſeptemdecim annorum paulatim ad ſtupendam amplitudinem excreverat ſine ullo Crurum tumore; heic verò integumenta Abdominis tympani inſtar validiſſimè extenſa, dum incideremus, maximè tenuia & unâ tum muſculis ſummè emaciata; Ovarii autem dextri tunicas valdè craſſas, atque in ſtupendam amplitudinem expanſas, ſedecim propemodum menſuris aquæ fœculentæ, tenuis tamen, repletas deprehendimus, quibus effuſis, Ovarium ſive Teſticulus, quoque ad pugni magnitudinem & molem increviſſe, Scirrhumque varii coloris exhibuiſſe notatus eſt.

Gignitur autem Hydrops talis à cauſis *antecedentibus* eo modo, quo Hydrops Aſcites in aliis Abdominis partibus. Hoc tamen notandum, quod Virgines cachecticæ, aliæque Fœminæ cacochymicæ, ſicubi fuerint imprægnatæ, facilè ſimul cum aucto in Matrice Fœtu Hydropem uterinum adquirant. Suppreſſio hinc menſtrui fluxus, læſio qualiſcunque glandularum Ovarii, Uterique in Cachecticis aut Cacochymicis, anſam huic Morbo facilem præbere poſſunt.

Quoad *Diagnoſin*, Hydrops Uteri non rarò ipſam mentitur imprægnationem; ab hâc tamen diſtinguitur, quòd Hydrops iſte æqualiter juxta amplitudinem Uteri extendatur, ſecus atque fit in ſtatu prægnante; quòd præceſſerit Cachexia, & diſpoſitio hydropica; quòd fortè menſtruus ſanguis ab aliquo tempore nimis fuerit pallidus; quòd ultra decimum menſem ab amiſſo fluxu illo Tumor ſubſiſtat, cum macie quidem ſuperiorum pectoris partium, pedum verò oedematoſâ intumeſcentiâ; quòd ſymptomata in Hydrope uterino paulatim augeantur & ingraveſcant, cùm è contrario minuantur, ſi vera eſt imprægnatio. Præterea Mammæ, ſi Hydrops adeſt, molles ſunt, vel molliter tumidæ, ſi prægnans Fœmina, duriuſculæ magis evadunt ac tumidæ. In Hydrope Ovarii Tumor Abdominis magis in latere affecto, quàm in oppoſito deprehenditur, quin ſi v. gr. ſiniſtrum Ovarium hydropicum fuerit, crus etiam ſiniſtrum, ob preſſuram Trunci lymphatici ejusque cruralis rami, & hinc refluxum lymphæ nonnihil impeditum, intumeſiet. Sed in Uteri ſolius Hydrope à principio nullum crus tumidum apparebit. In utroque autem Hydrope, ſicubi Abdominis cavitas nimium fuerit impleta, maciesque Diagnoſis.

cieſque jam manifeſta cum hecticâ Febri apparuerit, tunc pedes ſimul intumeſcere incipiunt, quotidieque magis augeri pergunt. Ubi verò Uteri Hydrops impraegnationi jungitur, res difficulter admodum cognoſcetur, Fœtu exiſtente debili, ſed ſi ille vivax fuerit, tum ex illiusdem motu atque calcitratione partim, partim quoq; ex aliis comunibus graviditatis ſignis cognoſcetur. In hoc autem caſu, æquè ac in ſimplici Uteri Ovariique Hydrope plerunque etiam Pudenda oedematoſo Tumore expanduntur, difficilemque admodum Urinæ, aliâs etiam juſto parcioris, excretionem reddunt. In principio & progreſſu Morbi appetitus ſatis conſtat, neque Febris ulla hectica adhuc moleſtias parit: hinc eſt, quòd Mulierculæ talem Affectum ſæpè per plures annos circumferre poſſint, citra magnum incommodum. Ubi verò tandem confluente aquarum copiâ augetur Hydrops, tunc etiam Febris lenta gliſcere, atque paulatim Miſeras ad mortem deducere incipit; ſymptomatibus nimirum ſenſim accedentibus, quibus Aſcitici aliâs obnoxii eſſe ſolent. Diſtinguitur dein *Hydrops Uteri* à *Molâ* per ſolum hujus pondus: nec non ab *Inflatione*, Uteri pondere & ſonitu, cum dolore tenſivo; ab Aſcite, etiam, quòd in hoc ipſius Abdominis integumenta molli ſimul tumore afflicta ſint.

Progno-ſis. In *Prognoſi Hydrops Ovarii* ſummè periculoſus, imò incurabilis eſt dicendus. *Uteri* autem *Hydrops* ſæpiusculè ſanatur, præprimis ſi nulla glandularum internarum corruptio, ſideratio, vel ſcirrhoſa intumeſcentia adfuerit. Sæpè Hydrops Uteri Fœtum ſimul præſentem vel enecat prorſus, vel debilem valdè reddit, minusque vividum ac vegetum.

Curatio Hydropis Uteri vel Ovarii inſtituitur ad eum prorſus modum, quo Aſcitis curationem ſuſcipi debere diximus. Nimirum *purgandum* corpus probè; *diuretica*, inprimis *martialia*, intus exhibenda. Extus verò in Uterum *Aqua calcis* cum incoctione *plantarum diureticarum* ſiphonis ope injicienda calidiuſculè. Vel *Peſſaria* purgantia ex *Melle roſaceo*, cum *Colocynthide* &c intrudenda. *Vomitorium* etiam exhibitum ſubinde prodeſt; non ſecus atque *ſternutatoria*, & *Clysmata alvina*. Tandem miſcenda quoque ſunt fortia *emmenagoga* ex *Sabinâ* aliisque, ni Fœtus præſens obſtiterit. *Sabina* autem pulveriſata ſimul peſſaria ingredi poteſt. Imò *Fotus* ſive *Vapor* ex *decocto aperientium* & *diureticorum* admiſſus ſæpè prodeſt, aquasque educit. Sunt quoque Fœminæ, quæ *lateritium lapidem igniunt*, ejusque *Vino* conſperſi vaporem calentem ad Pudenda admittunt ſæpius. *Diæta* quemadmodum in Aſcite inſtitui ac ab Ægrotante diligenter obſervari debet. Curatio.

HYDROPS CAPITIS, ſive HYDROCEPHALUS eſt Tumor capitis, ejusque præcipuè partis, quâ cranium comprehenditur, oedematoſus, à Lymphâ ibidem ſtagnante, vel etiam extravaſatâ, ac ſuper- Hydrocephalus.

membra-

membranas effuſâ exortus. Afficitur ergo heic Capitis pars ſuperior, nunc ſupra nunc infra Cranium.

Pars affecta.

Cauſa.

Gignitur morbus, quandocunque Lympha viſcida lenta in tubulis lymphaticis integumentorum capitis ſtagnat, vel etiam ex iisdem nimiâ expanſione ruptis inter membranas colligitur, ita quidem copioſè, ut ad ſenſum externum occurrat, manifeſteque videri poſſit, niſi ipſi humeres ſeroſi ſubter Cranium collecti fuerint, quoniam tunc morbus non ita in Viſûs ſenſum incurrit. Ut autem Lympha talis in parte affectâ colligi ſtagnareque poſſit, neceſſe eſt, ut materia ejusdem ex primis digeſtionum viis ſub formâ Chyli crudioris & aquoſo-pituitoſi ſanguini ſubminiſtretur: requiritur etiam, ut Lympha illa Sale acido-fixo, minus tamen acri ſit prædita; requiritur porrò, ut tubuli Capitis lymphatici è poris quidem Glandularum ejusmodi humorem admittant, ſed tamen propter anguſtiam ſuam, atque irreguralem dicti modò humoris particularum figuram, tenacitatem, atque ſpiſſitudinem indebitam non transmittant, verùm intra ſeſe retineant; usque adeo ut accedentibus novis jugiter particulis lympha magis ac magis cumuletur, ſicque plurima vaſcula nimis diſtendendo partem in Tumorem attollat. Idem contingere ſolet, ſicubi lymphatica quædam rumpantur vaſcula; qui enim ex illis dein effluit humor, non poteſt non auctâ ſui quantitate membranas ab invicem diſterminare, ſicque Tumorem efficere. Sed non rarò heic ſimul præternaturalis quædam anguſtia, ſive à ctiſpante quodam ſale auſtero permeante, ſive ab externis injuriis frigidi aëris, rerumque aliarum exorta, ſtagnationi Lymphæ, ac ſubſequenti Hydrocephalo anſam præbere valet. Obnoxii ſunt huic morbo plerunque Pueri, quibus ſerum ſanguinis admodum viſcidum, lentum, ac ad motum valde ineptum contigit, proindeque intra tubulos tunicarum Capitis facilè conſiſtere poteſt: vel quibus Caput à violento partu nimis compreſſum aut intortum eſt. Pro diverſo autem ſtagnationis ſeri loco triplicem Auctores faciunt Morbi differentiam, quarum *prima* eſt, quando ſerum inter Cutim & Pericranium accumulatur: *ſecunda*, quando illud colligitur inter Pericranium & Cranium: & *tertia*, quando colligitur inter Meningem duram & Cranium ipſum, ita ut ſuturæ Cranii hinc divellantur.

Diagnoſis.

Cognoſcitur *prima* Morbi *ſpecies* ex Tumore capillatam capitis partem undique æqualiter occupante, & extus facilè comparente, eoque molli, indolente, in quo veſtigia impreſſorum digitorum facilè & aliquandiu manent, non ſecus ac in pedibus œdematoſis. *Secunda* ſpecies cognoſcitur ex Tumore ſimili, ſed magis tamen renitente, & ob pericranium diſtenſum magnopere dolente, cum lentæ ſimul Febris junctæ ſymptomatibus. *Tertiæ* ſpeciei ſigna ſunt Tumor capitis manifeſtus, ſed ubi extus cutis firma nec ita craſſa, cranio ſuperjacens deprehenditur; in loco ſuturarum autem cranium divulſum

ſum notatur, non ſine dolore plus minus gravi, & obtuſo, cum perpetuâ ferè ſomnolentiâ, & oculorum illacrymatione. Communia omnibus ſigna ſunt cachecticus ſ. pallidus lividuſve totius corporis, maximè autem Faciei color, laſſitudo, ſenſuum torpor aliqualis, ſomnolentia frequens, appetitus imminutus, urinæ utplurimum parciores, & nunc lixivioſæ, nunc crudæ craſſæque; macies corporis lenta.

Prognoſis. In *Prognoſi* hic Affectus, qualitercumque contigerit, periculoſus eſt cenſendus, imò lethalis ſimpliciter *ille*, qui ſubter cranium exiſtit, utpote apoplectico plerunque ſomno Hominem interimens. *Secunda* etiam *ſpecies* ob nimium dolorem diſtenti Pericranii convulſiones poſt ſe facilè trahit mortiferas. Qui autem extra Pericranium Cutis membranas, glandulas atque poros occupavit, ſanitatem faciliorem promittit.

Curatio. In *Curatione* ad id inprimis eſt attendendum, ut ſeri copia imminuatur, & quicquid hinc inde ſtagnavit, incidentibus ac volatiliſantibus corrigatur. Quibus indicationibus ſi quis ſatisfacere cupiat, primo omnium ad blennam in primis viis hærentem exterminandam *Syrupum* quendam *laxantem* exhibebit, vel aliud *purgans lene* cum *Mercurio dulci ſexies ſublimato*. Proſunt in hunc finem *Syrup. flor. Perſic. Syrup. de Cichor. cum Rhab. Syr. de Spinâ Cervin.* Vel *Inſuſ. Fol. Senn.* cum *Rhab. Semin. Dauc.* ac *Fœnicul.* Addendo *Syrupum* quendam *antiſcorbuticum* ſive *ſceletyrbicum*. *Trochiſci Hermetici* quoque non contemnendi: imò *Radix Jalapp. Scammon. ♀rat.* cum *♁n. diaph. Ocul. ♋. Sale Geniſt.* & *Mercur. dulc.* apprimè conducunt. Pro Puero decem annorum v. gr.

℞. *Syrup. Roſ. ſolut. comp. cum R. A. S.* ℥iß.
Aqu. Gramin. Urtic. ana. ℥ß.
Cinam. bugloſſ. ʒj.
Elect. è Succ. Roſar. ℈ij. *ad* ʒj.
M. f. Potio detur ad Vitrum pro doſi matutinâ.

Vel ℞. *Diacydon. lucid.* ʒij. *ad* ʒiij.
Aqu. Ononid.
Scabioſ. ana. q. s.
M f. Potiuncula, d. ad Vitr. pro doſi.

Vel ℞. *Syrup. flor. Perſic.*
de Cich. cum Rhab. ana. ʒvj.
Conſ. Hamech. ʒj.
Aqu. Plantag. ʒvj.
Fœnic. ʒij
M. f. Potio d. ad Vitr. pro doſi mane jejuno Stomacho propinandâ.

Vel ℞. *Radic. Scorzoner. Carlin. ana.* ʒij.
Rhab. elect. ʒj.
Fol. Senn. opt. mund. ʒij.
Semin. Fœnic. Dauc.
Cinam. el. ana. ℈ij.
Crem. ♀ri vel
⊖is eſſential. Card. bened. ʒß.
Inciſis, contuſ. atque in nodulo ligatis affunde Aqu. fontan. vel Gramin. q. s. Stent per noctem in loco calido, ſequenti mane bulliant parum, hinc Colaturæ ℥ij. *adde*
Syrup. ſceletyrbic.
flor. Perſic. ana. ʒiij.
M. f.

M. f. Potio pro doſi matutinâ.

Qui Pulverum formam præfe-runt, ſequentes vel ſimiles aſſumere poterunt decem vel duodecim anno-rum Pueri:

℞. *Radic. Jalapp.*
Mercur. dulc. ſexies ſublim. ana. ℈ß.
Scammon. 🜍rat.
Crem. 🜿ri ana. gr. iij.
M. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi.

Vel ℞. *Panacææ ſolutiv. alcalin.* ʒß. *ad* ʒvj.
Scammon. 🜍rat. gr. vj.
M. f. Pulv. ſubt. div. in 6. doſ. æqu. ad ch. quotidie mane doſis cum tenui Amygdalarum dulcium Emulſione capiatur.

Vel ℞. *Radic. Jalapp.*
Crem. 🜿ri. ana. ℈ß.
Cinnab. ♁n. rectif. gr. iiij.
Diagrydii gr. ij.
Ol. ſtillat. Fœnic. gutt. j.
M. f. Pulv. ſubt. d. ad ch. capiatur unâ doſi.

Vel ℞. *♁n. diaph. vel*
Bezoard. min.
Ebor. ſ. ign. ppt. ana. gr. vj.
Rad. Jalapp. ℈ß.
Crem. 🜿ri. gr. iiij.
Scamm. 🜍r. gr. ij. *vel* iij.
M. f. Pulv. ſubt. detur pro doſi.

Forma *Emulſionis* ſubinde placet.

℞. *Reſinæ Jalapp. vel*
Scammon. gr. v.
Contuſis cum duabus vel tribus Amygdalis dulcibus excorticatis, vel Nucleis Perſicorum affunde
Aquæ flor. Acac.
Sambuc. ana. ℥ß.
F. Emulſio, cui adde
Syrup. Capill. veneris ʒij.
vel ſi rubram Potiunculam malis
Syrup. fl. Papar. rh. aut Tunic. ʒij.
Detur ad Vitrum pro Doſi.

Vel ℞. *Magiſt. Jalapp. aut*
Scammon. gr. iv. *ad* vj.
Spirit. Aniſ. vel Anth. ʒß. *ad* ℈ij.
Solutis leni igne adde
Julep. roſac. vel Syrup. fl. Tunic. ʒj.
Detur ad Vitrum pro Doſi.

Morſulorum formula aliquando commodior eſt pro Pueris, adeoque præſcribi poteſt v. gr. ſequ.

℞. *Pulv. radic. Jalapp.* ℈ij.
Crem. 🜿ri.
♁n. diaphor. ana. ʒß.
Cinam. elect.
Conf. Alk. inc. ana. gr. vj.
Reſin. Scammon. ℈j.
Sacchar. albiſſ. Aqu. Roſ. ſolut. ℥j.
M. f. Confectio in Morſulis conſpergendis, dum effunduntur, Succo oleoſo Cortic. Citri. Doſis eſt à ʒj. *ad* ℈iiij. *vel* ʒiß.

Qui minore vel majore, quàm duodecim annorum ſunt ætate, apud eos doſis talium purgantium augeri aut minui poterit.

Præmiſſo autem *laxante*, m. ac v. imò & noctu *Pulvis* aliquis *reſolvens* ac *diaphoretico-diureticus* præberi debet, compoſitus v. g. ex *Radicib. Ireos florent. Sigill. Salomon. Aronis, Chelidoniæ major. Ariſtol. rot. ver. Cinamom. Cubeb. Semin. Fœnicul. Dauc.*

 Cretic.

Cretic. Diaph. ♂ *ial.* vel ♃ *vial.* ♁ *n. diaph. Unicorn. marin. ppt. Raſur. Ebor. Ocul.* ♋. *ppt. Sale volat. oleoſ.* quocunque, *Sale Ononid. Geniſt. &c.* cum *Sacch. cand. alb.* Formulæ eſſe poſſunt ſeqq.

℞. *Radic. Ireos florent.*
Chelidon. maj. ana. ʒj.
Ebor. ſ. ign. par.
Ocul. ♋. *ppt. ana.* ʒij.
Semin. Milii Sol. ℈iiij.
⊖ *is Ononid. vel*
Artemiſ. ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥ij.

M. f. Pulvis ſubt. d. ad ch. Doſis ʒß. *vel* ℈ij. *mane ac veſperi horâ unâ ante paſtum.*

Vel ℞. *Rad. Vincetox. Cichor. ana.* ℈iiij.
Sigill. Salom. ℈ij.
Cyperi, Galang. ana. ℈j.
Semin. Fœnic. Dauc. ana. ʒj.
Diaph. ♂ *ial. vel* ♃ *vial.* ℈ij.
C. C. phil. ppt. ʒij.
Sacchar. roſ. ℥ij.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scat. Doſ. ʒj. *man. ac veſper.*

Vel ℞. ♁ *n. diaph.*
Unic. mar. ppt. ana. ʒiiß.
Cochlearum cum Teſtis calcin.
Chelar. ♋. *ppt. âna.* ʒiß.
Semin. Thlaſp.
Naſturt.
Anis.
⊖ *is volat. Succin. ana.* ʒj.
Sacch. cand. alb. ℥iß.

M. f. Pulv. ſubt. d. ad Scatul. Doſis ℈ij. *ad* ʒj. *m. ac v. cum Aquâ flor. Sambuc. aut. Saxifragiæ.*

Vel ℞. *Tinct.* ♁ *nii.*
♂ *tis aperit. ana.* ʒij.

M. detur ad Vitr. Doſis m. ac v. 30. *guttæ cum Decocto Gran. Coffée toſtor.*

Vel ℞. *Salis vol. oleoſ. aut*
Spir. Salis armon. anis. ʒiij.

Detur ad Vitr. Doſis 20. *ad* 30. *gutt. m. ac veſp. cum Aquâ Gramin.*

Vel ℞. *Tinctur.* ♂ *tis helleborat. Wedel vel Cœruleæ Ettner.* ℥ß.

Detur ad Vitr. Doſis 20. *ad* 25. *gutt. m. ac v. cum Aqu. Ononid. Fragor. aut Naſturt.*

Vel ℞. *Spirit.* ⊖ *is* ♀ *ri volat. vel*
C. C. ſuccin. ʒiij.

M. Detur ad Vitr. Doſis ut ſupra.

Vel ℞. *Aqu. Naſturt. Petroſelin.*
fl. Sambuc. Fragor. ana. ℔.ij.
Roob Juniper. Samb. ana. ʒiij.
Tinctur. ♀ *ri.* ℥ß.

Miſc. detur ad Vitr. ſingulis trihoriis vel quadrihoriis hauſtus unciarum duarum aut trium propinetur.

Vel ℞. *Radic. Onon. Virg. aureæ, vel*
Saxifrag. Urtic. Ebul.
Taraxac. ana. ʒiij.
Herb. Anſerin.
Hepat. nob.
Chamædr.
Flor. Calendul.
Geniſt. ana. Mß.
Baccar. Juniper.
Alkekengi ana. ʒij.
Cortic. Lign. Guajac.
Raſur. Lign. Saſſafr. ana. ℥ß.
Semin. Fœnic. ʒiß.

Inciſ. & contuſ. coque parum in Aquæ font. q. s. Colaturæ ℔. vj. *vel* viij. *dentur ad Ampullas vitreas, ſenſim hauriendæ.*

Vel ℞. *Panac. ſolut. alcalin.* ℥iß.

Pul-

Pulveriſat. à divid. in 12. partes æqual. ad ch. man. ac veſp. capiatur doſis.

Poſt ſingulos quindecim dies *laxans* repetatur, ita ut, quod interea temporis ex illo ſero ſtagnante reſolutum erit, ac in Maſſam ſanguineam reſuſceptum, per alvum depurgetur. Loco *pulverum* proſunt ſubinde *Liquores volatil.* ac *diuretici*, quales ſunt *Liqu. C. C. ſuccinatus*, *Spirit. Salis armon. aniſat. Tinctura ♂t. aperit. Spirit. ⊖is ♀ri volatilis*, ac ſimilia, quorum portio cum *Aquis deſtillatis* ac *Syrupo* conveniente, *aperiente* nimirum, diluta per cochlearia m. ac v. propinari poterit.

Externè faſciæ ac vittæ, quibus caput Pueri involvitur, *pulvere* aliquo *fumali* accenſo ſuffumigetur, parato ex *Maſtiche*, *Succino*, *Floribus Sambuc. Herb. Menth. Meliſs. Solan. Semin. Aneth. Petroſelin. Carv. Raſur. Lign. juniperin.* &c.

℞. *Radic. Cyper.* ʒiß.
Angel. ʒij.
Raſ. Lign. Junip.
Fol. Menth.
Meliſs.
Puleg.
Artemiſ. ana. Mj.
Flor. Chamom.
Sambuc. ana. Mß.
Storac. calam. ℥ß.
Benzoin. ʒj.
Maſt. el. ℥j.
Thur. ℥ß.
M. f. Pulvis groſs. d. ad Scatulum.

Si ſerum ſit ſtagnans extra Cranium, *Veſicatoria* Nuchæ applicata reliquis palmam præripiunt. Quum autem aqua inter Meninges & Cranium collecta eſt, *Setaceum* cum fructu ſtatim in Cervice applicabitur. Si tandem Aquæ hæreant inter Meninges & Cerebri ſubſtantiam, malum eſt prorſus immedicabile.

Aliàs Capiti quoque *Spiritus vini camphoratus*, quartâ parte *Aqu. Scabioſ.* & *Aqu. Calc. vivæ* dilutus, calidè cum linteis ſæpè applicatur. His verò nil proficientibus *Cauterium* bregmati inurunt. Sunt qui *Sectionem* vel *Inciſionem* tentant, ſed cùm per ejusmodi operationem malum vel deterius reddatur, vel raró admodum curetur, tutius omnino intermittitur. Fortè *Emplaſtrum de Ranis Vigon. cum Mercur.* vel *Emplaſtrum de Cicutâ*, *de Betonicâ*, *diachalciteos*, *de Baccis Lauri*, &c. cum *Calce vivâ pulveriſatâ*, & ſimil. mixtum ac impoſitum præſtat.

In *Diætâ* aër frigido-humidus eſt vitandus, ſi frigeant aliâs membra exteriora. Cibi boni ac laudabilis ſucci, eupepti, concedendi. A quiete ſomnoque nimiis ſibi cavendum. *Errhina* medicamina naribus m. ac v. diligenter attrahenda, v. gr.

℞. *Folior. Betonic. Salv.*
Meliſs. Majoran. ana. Mß.
Semin. Fœnic. Dauc.
Nigell. ana. ℥ß.
Inciſa coqu. in ſ. q. Aquæ fontan. Colaturæ ℔. I *adde Succi è foliis Betæ recenter expreſſi ac filtrati* ℥iiij.
Detur ad Vitrum, ac ſæpè aliquid naribus attrahendum offeratur.

Alvus quotidie ſit aperta, ſive naturâ, ſive arte per *Suppoſitoria*, *Clyſmata*, aut laxantes cibos. Animi pathemata fugienda. *Laconica* per aliquot dies viſitari tandem poſſunt, non ſine ſucceſſu Sudoris.

Hypercatharſis. HYPERCATHARSIS, SVPERPVRGATIO, eſt vehemens admodum creberque Alvi fluxus, utplurimum cum ſanguine miſtus, ab eroſione fibrarum & glandularum inteſtinalium per aſſumtum Purgans nimis forte oriundus.

Cauſæ. Malo huic obnoxii ſunt illi maximè, qui vel tenerâ fibrarum ſtomachicarum texturâ gaudentes, vel utcunque firmiore prædititi, catharticum nimis vehemens aſſumſerunt, quemadmodum v. g. ſunt *Purgantia* admodum *acria* & *reſinoſa*, *Scammonii* vel *Jalappæ reſina*, *Colocynthidis* vel *Trochiſcorum Alhandali Extractum*, *Helleborus niger* vel *albus*, *Turbith*, *Hermodactyli radix*, *Tabulæ* vel *Trochiſci ſtibiati*, & ſimilia grandiore doſi exhibita, quæque adeo non tantùm vi ſuâ ſalino-detergente mucum Ventriculi & Inteſtinorum abradunt, ſed & reſinoſis particulis ſeſe affigendo fibrillis glanduloſis aliisve, tandem vaſcula corrodunt, ſicque unâ cum ſero copioſo ſimul extravaſatum ſanguinem exhibent, idque non ſine frequentibus & acerbis Ventris torminibus, aut etiam Teneſmo alvi. Cumque talia corpuſcula ſalino-purgantia, ſimul maſſam humoralem ſubingreſſa, laticem ſeroſum fundunt, atque hic deinceps per irritatas Inteſtinorum glandulas copioſius effluit, tum ſerum quoque exhibet largius per alvum fluens.

Cognoſcitur malum per ſe, verum notandum, quòd Hypercatharſis ſæpè fiat cum Inflammatione tunicarum inteſtinalium, adeoque cum Febre continuâ, ſiti, anorexiâ, inquietudine, vigiliis, ſimilibuſque aliis ſymptomatibus; quodque eapropter non raró Gangræna & Sphacelus Inteſtinorum lethalis ſubſequi poſſit, perinde ac ſi Venenum ſumtum fuiſſet. Quid enim aliud vehementia purgantia, largiore doſi data, ſunt quàm veriſſima corroſiva, adeoque Venena. *Diagnoſis.*

Inprimis Superpurgatio *funeſta* eſt dicenda, ſi ſupradictis ſymptomatibus ſimul accedat ſudor frigidus frontem, naſum, imò membra externa prehendens, cum magnâ laſſitudine. *Prognoſis.*

In *Curatione* hujus Mali ſtatim ea remedia ſunt exhibenda, quæ ſpicula purgantis aſſumti eluere, abſorbere, ac deſtruere, Inflammationemque Inteſtinorum diſſipare valent. Itaque vel *Oleum Olivarum optimum*, aut *Amygd. dulc. rec. expr.* ad plures ſtatim uncias propinandum; vel *Lactis vaccini* athleticus mox hauſtus concedendus venit; vel *Emulſionem* ſtatim his Indicationibus ſatisfacientem præſcribere oportet, v. g. *Curatio.*

℞. *Amygd. dulc. rec. excort.* ℥j.
Semin. 4. frigid. maj. ana. ʒiij.
Card. bened. ʒiß.
Decoct. Hordei ℥xiv.
Aqu. Brunell. ℥viij.
F. l. a.

F. l. a. Emulſio, cui adde
Syrup. Capill. ♀ *r.* ℥iv.
Unic. foſſil. ℥ß.
M. d. ad Vitr. ſingulis trihoriis ℥iij. *bibantur.*

Vel ℞. *Amygd. dulc. rec. exc.* ℥j.
Semin. Cucum. ℥ß.
Aqu. Plantag.
Malv.
Succis. ana. ℥iiij.

F. l. a. Emulſio, cui adde Julep. Roſac. ℥j. *Detur ad Vitrum, & aliquot doſibus ſpatio* 12. *horarum capiatur.*

Antequam verò talis *Emulſio* parata ſit, *Theriacæ* vel *Mithridat.* vel *Elect. diaſc. Fracaſtor.* ʒj ſtatim exhibebitur deglutienda Adulto vel priùs cum *Aqu. Plantag.* miſcenda. Præſcribi etiam poterit ſequens *Opiata*:

℞. *Conſerv. Roſ. rubr.* ◴*l.* ʒvj.
Flor. Tunic.
Fumar. ana. ℥ß.
Conditur. Nuc. Indic.
Corall. rubr. ppt.
Bol. Arm. ppt.
♁*n. diaph. ana.* ʒj.
Laud. opiat. gr. vj.
Syrup. Capill. ♀ *r. q. s.*

M. f. Elect. d. ad Oll. Sumatur ſingulis bihoriis magnitudo nuciſtæ.

Si reſpuat Æger *Opiatam*, ſeq. *Pulveris* doſis bis vel ter quotidie dabitur.

℞. *Unic. foſſil.* ʒiß.
♁*n. diaph.*
Terr. ſigill. ana. ʒß.
Corall. rubr. ppt.
Lapid. Hæm. ppt. ana. gr. xv.
Laud. opiat. gr. iij.
Sacch. cand. alb. ʒj.

M. f. Pulv. ſubt. in 6. *doſ. æqu. div. ad ch. Singulis ſex horis doſis exhibebitur cum Emulſione.*

Si quis *Pilulas* deſideret, præſcribi poſſunt ſeqq. Adulto:

℞. *Extract. Torment.*
Theriac. cœleſt. ana. gr. iv.
Cum Eſſent. Myrrh. f. l. a. Pil. no. vij. *Dentur pro doſi, ſemel quotidie repetendâ, uſque dum Hypercatharſis ceſſaverit.*

Extus *Emplaſtr. de Cruſtâ panis*, vel *Stomachicum Norimbergenſe* regioni Ventriculi, imò & circa Vmbilicum imponatur: vel ſeqq. *Cataplaſma* applicetur:

℞. *Pomum Cydon. in fruſta ſectum.*
Cruſtam Panis toſtam ac pulveris.
Coque invicem in Vino rubro ad conſiſtentiam Cremoris, adde hinc.
Pulv. Nuc. moſch. ʒiß.
Maſtich.
Myrrh. ana. ʒj.
Cinnamom. ℈ij.
Garyophyll. arom. ℈j.
Ferment. Panis. ℥j.

Miſce cum Vino rubro ad Conſiſtentiam Cataplaſmatis & calidè applica, per vices iterandum.

Poteſt & Abdomen *Oleo Anethi, Abſynth. Cydon. Myrrh. Maſtich Myrtin. Chamomill. Nuciſt. expr. Oleo deſt. Macis, Fœnic. Carvi, Cumin*, &c. interdum calidè inungi.

Verſetur interim Æger in Lecto, aërem qualemcunque frigidum vitet. Ab acidis, ſalitis nimius abſtineat. Juſcula *farinacea, hordeacea*, &c. ſæpè aſſumat, imò *Lac bubulum*, *Saccharo* non-

noñihil edulcoratum affatim cum fructu hauritur ſtatim poſt aſſumti medicaminis vires nimias ; vel *Oleum Olivarum*, aut *Amygd. dulc.* ad plutes uncias deglutiri ſolet. Pro potu ordinario bibat *Decoctum Radic. Biſtort. C. Cerv.* vel *Eboris uſti*, *Lign. Saſſaphr. Herb. Sanic. Agrimon. Pyrol.* cum Decocto etiam hoc *Folior. Thée* infuſum ſubinde bibatur. Si Febris nulla adſit, tum *Vino rubro veteri* immerge *fruſtum Panis toſtum*, miſce ſimul *pulveriſatam Nucem moſchatam* cum *Saccharo* ; & cochleatim exhibe. Ab irâ & terrore cavendum.

HYPOCHONDRIACA PASSIO vel AFFECTIO, vid. *Affectio hypochondriaca.*

HYPOPYON, vid. *Corneæ Abſceſſus.*

HYPOSPAGMA, vid. *Sugillatio.*

HYSTERICA PASSIO, vid. *Matricis ſuffocatio.*

FINIS
PARTIS PRIORIS
THEATRI
PRAXEOS MEDICÆ.

ACCADEMIA DI MEDICINA
DI
TORINO